

Pali Text Society

THE APADĀNA

OF THE KHUDDAKA NIKĀYA

PART II.

EDITED BY
MARY E. LILLEY

London
PUBLISHED FOR THE PALI TEXT SOCIETY
BY
THE OXFORD UNIVERSITY PRESS, AMEN HOUSE, E.C.
AND AT
NEW YORK, TORONTO, MELBOURNE, AND BOMBAY
1927

PRINTED IN GREAT BRITAIN

FOREWORD

IN the Editorial Note prefixed to Part I an unfortunate error of omission occurs in the description of the MSS used, and it is therefore necessary to make a restatement here concerning MSS S¹ and G

S¹ is a MS in Sinhalese character which was copied for the late Professor Rhys Davids at Kalutara, Ceylon, in the summer of 1885, according to an inscription in his handwriting on the front page of the bound MS

G is a transcript made from a Burmese MS by Professor Grunwedel for Professor E. Muller of Berne, and is not complete as to the Therī section. It ends with Bhaddā-Kundalakesā's legend, No. 21 of the Therīs.

P of the Therī-Apadāna refers to Paramatthadīpanī

For the last fifty pages of the text only two MSS were available—S¹ and S². But the whole of the Therī section has been collated with the Paramatthadīpanī extracts. Of these there are thirty in all—three of the numbers, viz. 5, 6, and 7, being duplicate. For it should be noted here that the Nalamāli, No. 16 of Professor Muller's list, corresponds with Ekapindadāyikā, No. 6 of the present volume, and that the Naḷamālikā, No. 5, which he equates with Dantikā, No. 32 of the Therīgāthā, corresponds to our No. 16. Therefore, if we make the No. 16 of his list above mentioned No. 6, and the No. 5 above mentioned No. 16, we get the duplicates 5, 6, and 7.

Again, Pindapātadāyikā, No. 6 of Muller's list, corresponds more closely with our Uppaladāyikā, No. 33, which latter may be merely a redaction of our own No. 6.

Further, the Uppalavānnā extract of the Paramatthadīpanī differs very considerably from our Uppalavānnā legend, which seems to be of a somewhat composite character. In common with the Mahā-Gotamī and Yasodharā legends it

has a number of gāthās dealing with *iddhi*, and these are introduced in all with a certain similarity. In structure the Uppalavannā of P conforms more to type.

The Therī-Apadāna consists of four vaggas, each having the usual decade of legends. Of these Nos 9 and 15 are duplicate. This leaves us with thirty-nine—in other words, with nine not included in the Paramatthadīpanī extracts. The names attached to four of these nine are well known to us—viz, Yasodharā, Sīgāla-mātā, Abhirūpanandā, and Selā, while of the remaining five, one is called Udaḁadāyikā (No 10), and four constitute a group of legends associated with the name of Yasodharā, and inferior both in interest and in Pālī. Indeed, it has been impossible, without the aid of a Commentary or of further MSS, to leave the last few sheets in any kind of satisfactory shape.

It is somewhat curious to find Yasodharā, Kīsā-Gotamī, and a few other Therīs styled *āyasmā*, and on p 592 *āyumāni*.

With regard to the Thera-Apadāna, all the MSS at my disposal consist of fifty-five vaggas, but the Commentary I have used supplies commentarial matter on fifty-six vaggas, and includes in the extra vagga the names of eleven Theras not dealt with in our text. These are. (1) Yasa, (2) Nadi-Kassapa, (3) Gayā-Kassapa, (4) Kimūla, (5) Vajjiputta, (6) Uttara, (7) Aparā-Uttara, (8) Bhaddaḁi, (9) Sīvika, (10) Upavāna, (11) Ratthapāla.

Throughout the work the limited number of MSS was felt to be a great handicap, and the fact that the whole of Part I. was done entirely without the aid of the new Pālī Dictionary added considerably to the difficulties experienced.

Moreover, owing to the fact that I have been remote from libraries, I have, unfortunately, been unable to avail myself sufficiently of the very important help of Buddhist legendary literature with which Apadāna is so closely allied both in matter and in language.

And likewise it has not been possible to refer to the Burmese edition of the Apadāna in the British Museum, which might have been helpful in the matter of deficient readings. However, owing to the exceeding kindness and courtesy of Dr.

Barnett, who, in the midst of heavy official duties, on different occasions looked up readings for me in the Burmese edition, it would seem that the latter has its misreadings and its cruces too.

All things considered, therefore, the completion of this first European edition of Apadāna is accompanied by no feeling of satisfaction. Even in matters not affected by insufficient MSS there is much that should have been sent to press in a more finished state, and I would fain hope that in this respect, at least, Part II is less at fault than the earlier volume. For example, such peculiar readings as *nanḡare* for *nagare*, *nāṅgaṇ* for *nāgaṇ*, etc., have been overlooked all too frequently in Part I.

Some pages of the second volume need special comment—pp. 358 and 359, consisting of strange lists of peoples and occupations. For the editing of these pages I am indebted almost entirely to Dr. Barnett, who turned the original chaos of the MSS into an order which I could not have established. And I believe three readings in these pages were suggested by Dr. W. Stede, editor of the Pāli Dictionary.

A full and complete index to the whole work seemed to me essential, and together with a comprehensive review as Introduction would have helped to compensate for many defects; but the exigencies of time and of the P.T.S. required that another should undertake the work of making an abridged index.

It is perhaps necessary under these circumstances to say something about the method adopted with regard to difficult readings. As a rule I have preferred to leave such as they occurred, unless they admitted of a fairly obvious and simple solution—my only excuse for following such a course being experience gained from the text itself. Such a reading as *vitti me pāhunā tāva* on p. 136, g. 2 and elsewhere is a case in point, also *ekaccaṇ vādāyām' ahaṇ*, p. 601, g. 1. This is no defence, however, of doubtful or what may prove to be incorrect readings, which must now await the labours of some future editor.

Two misreadings in Part I were brought to my notice

when the work was practically through the press by Dr W. Stede, who pointed out to me that on p 22, g 107, and in similar passages throughout the text the reading should be *su-soññā* instead of *su-saññā*, and on p 22, g 109 and elsewhere the reading *gananātho asankhaya* is the well-established one My original difficulty was that while some MSS read *gananātho asankhayaṇ*, others read *gananāto asankhayaṇ*

Even if only in a superficial way, it may be worth while to indicate a few of the linguistic peculiarities of the Apadāna.

1 An aorist form, *ahṇsu* and *ahayṣu*, which occurred several times in the first volume, remained unsolved It was not until the second part was nearing completion that I formed the conclusion that this form was a contracted *abha-viṇsu*, and only then occurred to me the analogy with *pātubhavati* and its *a* forms, *°ahṇsu* and *°ahayṣu* It will be found on p 144, g 10, on p 155, g 8, where I have incorrectly read *pañcavīsa te* as a *pis aller*, on p 194, g 5, and again on p 412, g 10 It is evident, therefore, that verb forms, which ordinarily are used only in conjunction with a prefix, are used in Apadāna as independent verbs, and so we find again, on p 375, g 9, the form *viṇh'*, which occurs as a rule only in compounds, used independently—*sabbasampatti-viṇh' ahaṇ* (1 of *sampatti* shortened m c)

2 Another peculiar form quite frequently used is *upatthay* (1st sing) and *upatthanti* (3rd plural), contracted aor forms of *upatthahati* We find *upatthay* used on pp 139, 149, 181, 191, 242, etc., and *upatthanti* on p 388, etc We have another form of the same verb, *upatthahesay*, on p 149, g 1 Less rare forms are *adaṇ*, *agaṇ*, and *akaṇ*, met with again and again

3 Several instances occur of the use of the 3rd singular for 3rd plural, as *hoti* for *honti*, *hanti* for *hananti*, etc

4 Again, we have *āhivā* and *āhatvā* as gerund of *ābharati* on pp 145, 464, 488, 567, and elsewhere

5 It is interesting to note the frequent use of *atnāmesī* in the sense of *atnesī*, as *e g* on p 251.

Perhaps, however, no other linguistic feature of Apadāna is more characteristic than the contraction of forms coalescing

of syllables and complete cancellation of others, sometimes no doubt for the sake of metre, though not always so. It is common in the case of numerals, where we meet continually with such contractions as *eka-*, *panna-*, *attha-tālisa*, etc. Peculiar lisping forms, such as *tetiṣṣa* and *tetiṅga* for *tettiṅsa* may be noted here, and also an ins fem *catassoḥi* occurs.

Among a long list of rare noun-forms are *pānadhi*, *pāna* (*pāhana*), and *peccha* for *upāhana*, *nela* for *cola* on pp 516 and 518, and also the frequent use of *ṛaṇsa* for *ṛaṇsi*, as on pp 130, 229, 250, 518, etc. Duroiselle makes note of an instrumental form *ṛaṇsena* on p 48 of his Pāli Grammar.

On p 284 the Thera's name (No 355) should be *Pecchadāyaka*, and *peccha* should be read throughout for *sajha*.

Examples of contracted adjectival forms are *anucchavaṇ*, p 69, g 33, and *ukkuṭi*, p 129, g 3.

Quite a considerable number of fruits and flowers remain unidentified, some of which are *ajela* and *amora* (also *avara* and *amodara*), p 446, *tuvara*, p 222, *ḍiṇava*, p 223, *avaṭa*, pp 294, 346, 409, 445, *utuḥi* or *utelhi*, pp 16, 398, etc., *ṇayita*, p 16; *vinela* (also *minela*), pp 203, 204.

On p 284 *suputaka*, and on p 456 *pūpapava* are doubtful readings, and on p 294 the Thera's name (No 378) should read *Avataphaladāyaka*.

I should like to correct the reading *nilakkhinayanāṇ* on p 467, g 25, which was substituted by me for the *lakkhinayanāṇ* of the MSS, as I felt doubtful at the time about *nayanāṇ*. The fact that the same gāthā occurs again on p 605, g 23, with the same reading, made me feel dissatisfied with the substituted reading. Dr Barnett now writes me saying that in Sanskrit and Pāli "you might equally well use *nilaya* and *nilayana*. The verbal nouns may be simply roots, or roots with affix -na," as indeed we have frequently in the text such forms as *vimānana*, *vinodana*, *gamana*, *labhana*, etc.

In this connection I might point out the interesting fact that S² styles *Khemā Rūpanaṇā* (*ṇā* is quite often used in *Apādāna* for *ṇu*). And of this Dr. Barnett writes: "*Rūpana* is used in Sanskrit in the meaning of investigation, study, and

so *rūpanaṇā* must mean capable of religious meditation. You must beware of supposing that *rūpana* is identical in meaning with *rūpa*. *Rūpana* is the verbal noun corresponding to the verb *rūpayati*."

In conclusion I would again repeat that, while this edition of *Apadāna* may, owing to its protracted period of gestation, bear kinship with Sivali, it certainly cannot claim anything of his maturity at birth. It is many years now since all the MSS. were placed in the keeping of the late Dr. Mabel Bode, who, after a long period of time, in turn transferred them to me in the virgin state in which she had received them, but with the understanding that she would supervise the final work. During the earlier stages of transliteration, and even of collation, Mrs. Bode, who was ever a good and kind friend to me, frequently inquired about progress, and she rendered valuable help in July, 1916, by collating certain *gāthās* with the Phayre MS. in the India Office Library, in order to satisfy me that the G transcript was not made from that MS.

The *gāthās* thus collated by her begin on p. 25 with g. 146, and include those following, up to p. 27, g. 185. To me it was a disappointment and the denial of a great joy that she was not permitted to help further with the preparation of the text.

Once more I would fain express my deep gratitude to those scholars mentioned in Volume I, and to whom I feel I owe so much.

M. E. L.

Appended Note.—I have just read for the first time, while the proofs of the Foreword are in my hand, the review of *Apadāna*, Part I, which appeared in the *J.R.A.S.* for April 1926, and regret that I had not seen it earlier. The review is certainly restrained, the reviewer, presumably, having in mind that an editor must ever be his or her own severest critic. It seems now probable that I may be able to publish elsewhere a complete Index and list of corrigenda.

CONTENTS

VAGGA XLI.	PAGE		PAGE
398 Tīssametteyya -	339	421 Sattakadambapup-	
399 Punṇaka -	341	phīya -	382
400 Mettagū -	342	422 Korandapupphīya	383
401. Dhotaka -	343	423 Ghatamaṇḍadā-	
402 Upasīva -	345	yaka -	383
403 Nanda -	350	424 Ekadhammasava-	
404 Hemaka -	351	nīya -	384
405 Todeyya -	354	425 Sucintita -	385
406 Jatukannika -	357	426 Sovannakinnha-	
407 Udena -	362	nīya -	388
		427 Sovannakattarika -	389
VAGGA XLII.			
408 Bhaddālī -	365	VAGGA XLIV	
409 Ekachattīya -	367	428 Ekavihāriya -	390
410 Tīṇasūlakachā-		429 Ekasankhīya -	391
daniya -	370	430 Pātīhīrasañña-	392
411 Madhumaṇṣadā-		431 Nānathavīka -	392
yaka -	372	432 Uccukandīka -	393
412. Nāgapallavaka -	373	433 Kalambadāyaka -	393
413 Ekadīpiya -	373	434 Ambātaka -	394
414 Ucchangapup-		435 Haritakadāyaka -	394
phīya -	374	436 Ambapīndīya -	395
415. Yāgudāyaka -	375	437 Jambuphalīya -	395
416 Patthodanadāyaka	376		
417 Mañcadāyaka -	377	VAGGA XLV	
VAGGA XLIII.			
418 Sakīṇsammajjaka -	378	438. Vibhītakamīñjīya -	396
419 Ekadussadāyaka -	379	439 Koladāyaka -	397
420. Ekāsanadāyaka -	381	440 Billaphalīya -	397
		441. Bhallātakadāyaka	398
		442. Utulhipupphīya -	398

	VAGGA LI.	PAGE		PAGE
498	Tīnikamkārapup- phiya - -	441	525	Bodhisammajjaka 457
499	Ekapattadāyaka -	444	526	Āmandaphaladā- yaka - - 459
500	Kāsūmārāphalādā- yaka - -	445	527	Sugandha - - 459
501	Avataphaliya -	445		VAGGA LIV.
502	Pārāphaliya -	445	528	Mahākaccāna - 463
503	Mātulungaphala- dāyaka - -	446	529.	Vakkālī - - 465
504	Ajelaphaladāyaka	446	530	Mahākappina - 468
505	Amorāphaliya -	447	531	Dabbamalla - 471
506	Tālāphaliya -	447	532	Kumārakassapa - 473
507	Nālīkeradāyaka -	447	533	Bāhiya - - 475
	VAGGA LII.*		534	Mahākotthika - 479
508	Kureñjiyaphala- dāyaka - -	448	535	Uruvelakassapa - 481
509	Kapitthaphaladā- yaka - -	449	536.	Rādha - - 484
510.	Kosumbāphaliya -	449	537	Mogharāja - - 486
511	Ketāpupphiya -	449		VAGGA LV.
512	Nāgapupphiya -	450	538.	Lakuntakabhad- diya - - 489
513	Ajjunapupphiya -	450	539	Kankha-Revata - 491
514	Kutajāpupphiya -	451	540.	Sīvālī - - 492
515	Ghosasañña -	451	541.	Vangīsā - - 495
516	Sabbāphaladāyaka	452	542.	Nandaka - - 499
517	Padumadhāriya -	453	543.	Kāludāyī - - 500
	VAGGA LIII.		544	Abhaya - - 502
518	Tīṇamuttidāyaka	454	545	Lomasakangiya - 504
519	Pecchadāyaka -	455	546.	Vanavaccha - - 506
520.	Saranāgamaniya -	455	547	Cūlasugandha - 508
521.	Abbhañjanadāyaka	456		THERĪ-APADĀNA.
522	Pūpapavadāyaka -	456		VAGGA I.
523	Danḍadāyaka -	456	1.	Sumedhā - - 512
524	Girnelapūjaka -	457	2.	Mekhaladāyikā - 513
			3	Maṇḍapadāyikā - 514

	PAGE		PAGE
4 Sankamanattā -	514	26 Sonā - - -	576
5. Tinnaḷamālikā -	515	27 Bhaddā-Kāpālānī -	578
6 Ekaṇḍadāyikā -	515	28 Yasodharā - -	584
7 Katacchubhikkha-		29 Yasovati pamuk-	
dāyikā - -	516	khānī dasabhik-	
8 Sattuppalamālikā -	517	khunī saḥassānī -	591
9 Pañcadīpikā - -	519	30 Yasodharā pamuk-	
10. Udaḥadāyikā - -	521	khānī atthārasa-	
		bhikkhunī saḥas-	
VAGGA II.		sānī - - -	592
11. Ekūposathikā -	522		
12 Saḷalappupphikā -	524	VAGGA IV.	
13 Modakadāyikā -	524	31 Yasavati pamuk-	
14 Ekāsanadāyikā -	525	khānī khattiya-	
15 Pañcadīpadāyikā -	527	kaññā bhikkhu-	
16 Naḷamālikā - -	528	niyo atthārasa-	
17 Gotamī - - -	529	saḥassānī - -	597
18 Khemā - - -	543	32. Caturāsītṭṭ brāhma-	
19. Uppalavannā - -	551	nakaññā bhik-	
20. Patācārā - -	557	khunī saḥassānī -	598
		33. Uppaladāyikā -	601
VAGGA III.		34 Sīgālaka-mātā -	603
21 Bhaddā - Kundala-		35 Sukkā - - -	605
kesā - - -	560	36 Abhirūpanandā -	608
22. Kīsā-Gotamī - -	564	37 Addhakāsikā - -	610
23 Dhammadinnā -	567	38 Punnikā - - -	611
24 Sakulā - - -	569	39 Ambapālī - - -	613
25 Nandā (Janapada-		40. Selā - - -	614
kalyānī) - -	572		

ˆCORRIGENDA

Page 15, g 2, *read* uttānakūlā

Page 15, g 5, *read* pāthīnā

Page 15, g 6, *read* kūlesu

Page 16, g 20, *read* pārevatā

Page 16, g 21, *read* dīndibhā.

Page 17, g 27, *read* madhuke kāsūmāriyo, *and cf* page 294

Page 18, g 50, *read* °nakhalomā

Page 20, g 70, *read* addasāsīṇ

Page 21, g 91, *read* °pakkhannā

Page 22, g 107, *read* su-soññā.

Page 24, g. 142, *read* apucchī 'haṇ.

Page 25, g 145, *read* °dukkhapanūdanāṇ

Page 25, g 155, *read* mayā 'dhigataṇ sokasallavīnodanaṇ, *and*
adhigacche hi

Page 26, g. 166, *read* appicchā.

Page 27, g 185, *read* mandālakā

Four uncorrected Revise Sheets include pp. 129-192.

Page 131, g 4, *read* atth' ete.

Page 133, g 4, *phalīkantare seems better*

Pages 134, 135, *read* Sūcidāyaka, *and in* gg. 1 *and* 3 sūci°

Page 135, g 3, *read* ñānena, *and in* g 6 Buddhassa.

Page 136, g 1, *read* tīni, *and in* g 1 *below* setthaṇ, *also in* g. 2
read bahukā *for* pāhunā

Page 144, g 10, *read* atth' ahiṇsu te

Page 145, *read* Bīlāhdāyaka, *and in* gg 4, 6, bīlāliṇ.

Page 145, g 5, *read* tosayanto

Page 146, *read* Bīlāhdāyī *in* Uddānaṇ

Page 148, g 7, *read* hāsaṇ katvāna subbata, *also in* g 7 *below*
sā vimhītā ahu, *and in* title Saranāgamaniyā

Page 149, g 10, *read* Mahācundā *and* rathesabhā, *and in* title
Ekāsaniya, *and in* g 4 ābhujitvāna

Page 151, g 3, *read* bhavaṇ' upāgamiṇ, *and in* g 1 *below*
āyusankhāraṇ

Page 152, g 4, *read* apāpuṇiṇ.

Page 154, g. 4, *read* sankharitvāna, *and in* Uddānaṇ ganitāyo.

Page 155, g. 8, *read* pañc' ahiṇsu te.

- Page 156, g 7, read *ve sayituṇ*
 Page 157, g 1, read *Suvannavaṇṇaṇ*
 Page 158, g 5, read *avīcaggi*, and in g 9, pada-*vikkamā*
 Page 159, g 11, read *thavivā*, and in g 14 *Pathavidundubhi*.
 Page 161, g 6, read *paṇḍhihi*, and in g 3 below *ñāna-m-uttame*.
 Page 165, g 5, read *candaṇ' ādāya*; and in g 8, *catuddase*
 Page 166, g 3, read *mettāya upari satte*
 Page 167, g 1, read *osadhī viya tārakā*, and in g. 3 *ñānamhi*
 Page 168, g 2, read *chalabhiññā*, and in g 5 perhaps *pāragacchi*
 so and *aparājitaṇ*
 Page 170, read *ganitāyo in Uddānaṇ*
 Page 171, g 2, read *akāsiṇ maham uttamaṇ*
 Page 172, g 3, read *kañcana vedikaṇ*
 Page 173, g 3, read *paṇḍhihi*
 Page 174, g 4, read *ūnavise*
 Page 175, g 1, read *sa-uttarasamacchaddo*, and in g 1, below
 °*parikkhinaṇ*.
 Page 177, g. 1, read *tad-ahu-niyantaṇ*, and in g 3 below *ahuṇ*
 Page 179, read *Tinasūlaka*, name of the Thera
 Page 180, g 1, read *Buddhasetthaṇ*; and in g. 4 below *paṭiggahī*.
 Page 182, g 4, read *ahuṇ*
 Page 185, g 1, read *nagare*
 Page 186, g 2, read perhaps *saṁitaṇ*
 Page 187, g 1, read *nissen*
 Page 188, g 2, read °*gandhamalyehi*.
 Page 190, g 4, read *atth' ete*
 Page 191, g 3, read *Samotthata*, and in g 2 below *vitthata*°
 Page 192, read the Thera's name *Kotumbariya*, and in g 3
kotumbara°.

*Numerous errors in these four sheets, chiefly incorrectly
 hyphenated words which should have been printed as
 separate words, have been left to the charity of the reader.*

- Page 194, g 5, read *atth' ahinsu te*.
 Page 280, g 8, read *āmodi kāmākāmi 'haṇ*
 Page 517, read name of Therī *Sattuppalamāhikā*; also p 519
 after *Itthaṇ sudaṇ*
 Page 572, read title of No 25 *Ṭhānissaraṇīya* and elsewhere
 Page 578, read name of Therī *Ṭhānissaraṇīya* and elsewhere

THE
SACRED BOOKS OF THE EAST

London
HENRY FROWDE

OXFORD UNIVERSITY PRESS WAREHOUSE
AMEN CORNER, E.C

APADĀNA

XLI

[398 *Tissametteyya.*]

- 1 Pabbhārakutaṇ¹ nissāya Sobhito nāma tāpaṣo
pavattaphalaṇ bhuñjitvā vasatī pabbatantāre
- 2 Aggīdārūm āharitvā ujjālesim ahaṇ tadā
uttamatthaṇ gavesanto brahmalokupattiyā
- 3 Padumuttaro lokavidū āhutīnaṇ paṭiggaho
mam uddharitukāmo so āgacchi² mama santike
- 4 Kiṇ karohi mahāpuññaṇ dehi me aggīdārūkaṇ
aḥam aggiṇ paricare tato me suddhi hehiti³
- 5 Subhaddako tvaṇ manuja deva te tvaṇ pajānasi
tuvam aggiṇ paricara handa te aggīdārūkaṇ.
- 6 Tato katthaṇ gahetvāna aggiṇ ujjālayi jino
na tattha katthaṇ pajjhāyi. pāṭihīraṇ mahesino.
7. Na te⁴ aggiṇ pajjalatī āhuti te na vijjati
niratthakaṇ vataṇ tuyham aggiṇ paricarassu me
- 8 Kidiso⁵ so mahāvīra aggiṇ tava pavuccati
mayham pi kathayass' etam ubho paricarāmase
- 9 Hetudhammanirodhāya kilesājhāpanāya ca⁶
issāmacchariyaṇ hitvā tayo ete mam' āhuti
- 10 Kidiso tvaṇ mahāvīra⁶ katham gotto 'sī mārisa
ācārapatipatti te bālham kho mama ruccati

¹ G S¹ pabbata°

² G S² āgañchi

³ G hohiti, S² hohiti

⁴ G. S¹ te na.

⁵ S² kiṇdiso.

⁶ S¹ mahārāja.

- 11 Khattiyamhi kūle jāto abhiññāpāramingato
sabbāsavaparikkhino n' atthi dāni punabbhavo
 - 12 Yadi Buddho 'si sabbaññū¹ pabhankara tamonuda
namassissāmi taṇ deva dukkhass' antakaro tuvaṇ.
 13. Pattharivājinañ cammaṇ² nisīdanam*adās' ahaṇ
nisīda³ tattha sabbaññū upaṭṭhissām' ahaṇ tavaṇ
 - 14 Nisīdi bhagavā tattha aṇamhi suvitthate
mmantayitvā sambuddhaṇ pabbatam agamās' ahaṇ
 - 15 Khāribhārañ ca pūretvā tindukaṇ phalam āharaṇ⁴
madhunā yojayitvāna phalaṇ Buddhass' adās' ahaṇ.
 - 16 Mama nujjhāyamānassa paribhuñji tadā juno
tattha cittaṇ pasādesiṇ pekkhanto lokanāyakaṇ.
 - 17 Padumuttaro lokavidū āhutaṇ paṭiggaho
mam' assame nisīditvā imā gāthā abhāsatha
 - 18 'Yo me phalena⁵ tappesi pasanno sehi pānihi
tam ahaṇ kittayissāmi; sunoṭha mama bhāsato
 - 19 Pañcavīsatiṭṭhattuṇ so devarajjaṇ karissati
sahassakkhattuṇ rājā ca cakkavattī bhavissati.
 20. Tassa sankappam aññāya pubbakammasamangino
annaṇ pānañ ca vatthañ ca sayanañ ca mahārahaṇ
 21. Puññaṇakammena saṇyuttā nibbattissanti tāvade
sadā pamudito cāyaṇ bhavissati anāmayo⁶
 - 22 Upapajjati yaṇ yoniṇ devattam aṭha mānusaṇ
sabbattha sukhito hutvā manussattaṇ bhavissati
 - 23 Ajjhāyako mantadharo tinnavedāna pāragū
sambuddham upagantvāna arahā so bhavissati '
 24. Yato sarāmi attānaṇ yato patto 'smi viññutaṇ
bhoge me ūnatā n' atthi phaladānass' idaṇ phalaṇ
 25. Varadhammam anuppatto rāgadose samūhaṇiṇ
sabbāsavaparikkhino n' atthi dāni punabbhavo.
 26. Kilesā . pe . . pe . .
 27. Sāgataṇ . pe . . . pe . .
 28. Patisambhidā . pe . . pe . .
- Itthaṇ sudam āyasmā Tissametteyyo thero i. g. a-ti.
Tissametteyyattherassa apadānaṇ samattaṇ.

¹ S² sampanno² G. °ājmacammaṇ.³ *All MSS. read* nisīdi.⁴ G. ahari; S¹ āhari.⁵ S¹ anāsavo.

[399. *Punnaka*]

- 1 Pabbhārakutaṇ nissāya sayambhū aparājito
ābādhiko va yo¹ Buddho vasati pabbatantare.
- 2 Mama assamaṣāmantā panādo² āsi tāvade
Buddhe nibbāyamānamhi āloko āsi tāvade.
- 3 Yāvatā vanasandasmiṇ acchakokataracchayo
vālā ca kesari³ sabbe abhiṇṇuṇṇu⁴ tāvade
- 4 Uppādaṇ tam ahaṇ disvā pabbhāram agamās' ahaṇ
tatth' addasāsiṇ sambuddhaṇ nibbutam aparājitaṇ
- 5 Suphullaṇ⁵ sālārāṇaṇ va satarāṇsiva uggataṇ
vitaccikaṇ⁶ va angāraṇ nibbutam aparājitaṇ
- 6 Tinaṇ katthañ ca pūretvā citakaṇ tatth' akās ahaṇ
citakaṇ sukataṇ katvā sarīraṇ jhāpayim ahaṇ
- 7 Sarīraṇ jhāpayitvāna gandhatoyaṇ samokiriṇ
antalikkhe thito yakkho nāmam aggahī tāvade
- 8 Taṇ pūritaṇ⁷ tayā kiccaṇ sayambhussa mahesino
Punnako nāma nāmena sadā hohi⁸ tuvaṇ mune
- 9 Tamhā kāyā cavitvāna devalokam āgacch⁹ ahaṇ
tattha divyamayo¹⁰ gandho antalikkhe pavāyati¹¹
- 10 Tatrāpi nāmadheyyaṇ¹² me Punnako ti ahū tadā
devabhūto manusso vā sankappaṇ pūrayām ahaṇ.
- 11 Idaṇ pacchimakaṇ mayhaṇ carimo vattate¹³ bhavo
idhāpi Punnako nāma nāmaṇ mayhaṇ¹⁴ paññāyati¹⁵
- 12 Tosayitvāna sambuddhaṇ Gotamaṇ Sakyapungavaṇ
sabbāsava pariññāya viharāmi anāsavo.
- 13 Ekanavute ito kappe yaṇ kammam akariṇ tadā
duggatiṇ nābhijānāmi tanukiccass' idaṇ phalaṇ.
- 14 Kilesā . pe pe
- 15 Sāgataṇ . pe pe .
- 16 Paṭisambhida pe . . pe .

Itthaṇ sudam āyasmā Punnako thero 1 g a-ti.

Punnakattherassa apadānaṇ samattaṇ

¹ G va so, S¹ ca so ² S¹ pānādo ³ S¹ S² kesari, G. vālāvakesari.

⁴ S¹ abhiṇṇuṇṇu, S² abhiṇṇuṇṇu

⁵ G S¹ supupphaṇ

⁶ G vitaccitaṇ.

⁷ G S¹ sappurisa.

⁸ G yadā hoti, S¹ yadā hotu; S² homi

⁹ S² agañch'

¹⁰ G dibbamayo

¹¹ G S¹ pavassati S² pavattati

¹² S² me nāmadheyyaṇ

¹³ S¹ S² vattati.

¹⁴ G S¹ nāmadheyyaṇ

¹⁵ G S¹ pakāsati, S² panāyati

[400 *Mettagū*]

1. Himavantass' avidūre Asoko nāma pabbato
tatthāsi assamo mayhaṇ Vissakammenā¹ māpīto
- 2 Sumedho nāma sambuddho aggo kārūnīko muni
nivāsāyitvā pubbanhe pindāya me upāgami.
- 3 Upāgataṇ mahāvīram Sumedhaṇ lokanāyakaṇ
paggayha subhakaṇ² pattaṇ sappitelam apūrayiṇ
- 4 Datvān' ahaṇ Buddhasetthe Sumedhe lokanāyake
añjaliṇ paggahehvāna bhīyyo hāsaṇ³ janes' ahaṇ
- 5 Iminā sappidānena cetanāpanidhihi ca
devabhūto manusso vā labhāmi vipulaṇ sukhaṇ
- 6 Vinipātaṇ vivaṇṇetvā samsarāmi bhavābhaye
tattha cittaṇ paṇidhitvā⁴ labhāmi aḍaḍaṇ padaṇ
7. Lābhā tuyhaṇ suladdhaṇ te yaṇ mam addakkhi brāh-
maṇo
mama dassanam āgama arahā tvaṇ bhavissasi⁵
- 8 Vissattho hosi⁶, mā bhāyi adhigantvā⁷ mahāyasaṇ
mamaṇ hi sappiṇ datvāna parimokkhasi jātiyā
9. Iminā sappidānena⁸ mettacittavatāya⁹ ca
atthārāse kappasate deva-loke ramissasi¹⁰
10. Atthārāse ca kkhattvaṇ tvaṇ¹¹ devarājā bhavissasi¹²
padesarajjaṇ vipulaṇ gānaṇāto asankhiyaṇ.
11. Ekapaññāsakkhattvaṇ ca cakkavattī bhavissasi¹²
caturanto vijitāvi jambusandassa issaro
- 12 Mahāsamuddo va 'kkhobho duddharo pathavi yathā
evameva ca te bhoga appameyyā bhavissare
- 13 Satthikoti hiraññaṇ datvāna¹³ pabbajjaṇ ahaṇ
kūṇ kusalaṇ gavesanto Bāvarim¹⁴ upasankamiṇ

¹ G S¹ Visukammena.² G S¹ sugataṇ³ S² bhāsaṇ⁴ S¹ paṇidhitvā, S² paṇibbatvā⁵ G S¹ arahattaṇ bhavissati⁶ G S² hosi, S¹ hosi, cf p. 381, g. 20⁷ G S¹ abhigantvā⁸ G and S¹ interpolate here "cetanāpanidhihi ca devabhūto manusso
vā labhāmi vipulaṇ sukhaṇ Iminā sappidānena"⁹ G °gatāya¹⁰ G S¹ ramissati.¹¹ G catukkhattvaṇ.¹² All MSS bhavissati.¹³ S² hitvāna.¹⁴ S¹ Khāvaruṇ.

3. Tīdasehi yathā Indo manujehi¹ purakkhato
nīdī tattha bhagavā asambhīto va kesari
- 4 Nagare Haṅsavatīyā vasāmi brāhmaṇo ahaṇ
Chalango nāma nāmena evaṇ nāma ahaṇ muni²
- 5 Atthārasaṇ sissasatā³ parivārenti maṇ tadā
tehi sissehi samīto Gangātīram upāgamaṇ
- 6 Tatth' addasāsīṇ samane nikkhe⁴ dhotapāpake⁵
Bhāgīrasī taranto 'haṇ evaṇ cintesī tāvade
- 7 Sāyapātaṇ tarantā 'me Buddhaputtā mahāyasā
vihethayanti⁶ attānaṇ tesāṇ attā vihaññati
- 8 Sadevakassa lokassa Buddho aggaṇ pavuccati
n' atthi me dakkhīne kāraṇ⁷ gatimaggavisodhanaṇ.
- 9 Yannaṇa Buddhasethassa setuṇ Gangāya kāraye⁸
kārapetvā imaṇ kammaṇ saṅsarāmi imaṇ bhavaṇ.
- 10 Satasaḥassaṇ datvāna setuṇ kārapayim ahaṇ
saddahanto kataṇ kāraṇ vipulam me bhavissati
- 11 Kārapetvāna 'haṇ setum upesīṇ lokānāyakaṇ
sīrasi añjaliṇ katvā imaṇ vacanam abravīṇ
- 12 Satasaḥassassa v' ayam⁹ katvā¹⁰ kārapito mayā
tavadatthāya mahāsetuṇ patigaṇha mahāmune
- 13 Padumuttaro lokavidū āhutaṇaṇ patiggaho
bhikkhusaṅghe nīdītvā imā gāthā abhāsatha
- 14 “Yo me setum akāresi pasanno sehi pāṇhi
tam ahaṇ kittayissāmi suṇoṇa mama bhāsato
15. Dālito pabbatato¹¹ vā rukkhato patito pi 'yaṇ
cuto pi lacchatī tthānaṇ setudānass' idaṇ phalaṇ
- 16 Virūlhamūlasantānaṇ Nigrodham iṇa māluto
amittā na saḥissanti¹² setudānass' idaṇ phalaṇ
- 17 Nāssa corā saḥissanti¹² nātimaññati khattiyō¹³
sabbe atikkamm¹⁴ āmitte setudānass' idaṇ phalaṇ

¹ G Marujehi

² S¹ mahāmuni, G. mayā muni

³ G atthārasa°

⁴ G nikkuso

⁵ S² bhātāpāpake

⁶ G vihasayanti, S¹ pihasayanti

⁷ G karaṇ

⁸ S² kārabbā.

⁹ G cāyaṇ; S¹ vassaṇ

¹⁰ G. gantvā

¹¹ S² dārito pabbatāto

¹² G S¹ pasahanti

¹³ S¹ G nātimaññanti khattiyā

¹⁴ S² tarissatā S¹ tariyatā°, G. tarihātā°, cf p 402, g. 3

(? tantabba)

- 18 Abbhokāsagataṇ santaṇ kathinātapatāpitaṇ¹
puññakammena saṇyuttaṇ na bhavissati vedanā.
19 Devaloke manusse vā hatthiyānaṇ sunimmitaṇ
tassa sankappam aññāya nibbattissati tāvade
20 Sahass' assā² vā*tajavā* sindhavā sīghavāhanā
sāyaṇpātaṇ upessanti setudānass' idaṇ phalaṇ
21 Āgantvāna manussattaṇ sukhito 'yaṇ bhavissati
ihāpi manujass' *eva* hatthiyānaṇ bhavissati.
22 Kappasatasahassamhi Okkākakulasambhavo
Gotamo nāma nāmena *satthā loka* bhavissati
23. Tassa dhammesu dāyādo oraso dhammanimmito
Sabbāsave pariññāya nibbāyissat' anāsavo ”³
24. Aho me sukataṇ kammaṇ jaladuttamanāmaka⁴
tattha kāraṇ karitvāna patto 'haṇ āsavakkhayaṇ
25 Padhānaṇ pahittatto 'mhi upasanto nirūpadhi
nāgo va bandhanaṇ chetvā viharāmi anāsavo
26 Kilesā pe pe
27 Sāgataṇ pe . pe *
28 Patīsam bhudā pe . . pe . .
Itthaṇ sudam āyasmā Dhotako thero 1 g a-ti.
Dhotakattherassa apadānaṇ samattaṇ.

[402. *Upasāva*]

1. Himavantass' avidūre Anomo nāma pabbato
assamo sukato mayhaṇ pannasālā sumāpitā
2. Nadī ca sandate⁵ tattha supatitthā manoramā
anūpatitthe⁶ jāyanti padumuppalakā bahū
3 Pāthīnā⁷ pāvusā macchā jalaajā muñjarohitā
macchakacchapasañchannā nadikā sandate tadā
4. Tīmīrā pupphitā tattha asokā khuddamālakā⁸
punnāgā⁹ giripunnāgā¹⁰ sampavanti mam assamaṇ.

¹ G °āvāsātāsitaṇ; S¹ °ācāpanāsmītaṇ.² G °hayā³ G viharāmi anāsavo.⁴ G jalaṇuttara°, S¹ jalaṇuttama.⁵ G sandati.⁶ S¹ anupaditthe.⁷ G pāthīnā; S¹ pātībā⁸ G. duddamālakā, S¹ khuddakā°.⁹ S² punnāṅgā.¹⁰ S² °punnāṅgā.

5. Kutajā pupphitā tattha tinasūlavanāni ca
sālā ca salalā¹ tattha campakā pupphitā bahū
6. Ajjunā atimuttā² ca mahānāmā ca pupphitā
asanā madhugandhī ca pupphitā te mam *assa*me.
7. Uddālakā pātahkā yūthikā ca piyangūkā
bimbijālakasañchannā samantā addhayojanaṇ
8. Mātangā vā sattahyo³ pātali sindhuvāritā
ankolakā bahū tattha tāla-kutthā ca pupphitā
9. Sāleyyakā bahū tattha pupphitā mama assame
etesu pupphamānesu⁴ sobhanti pādapā bahū
10. Samantā tena gandhena vāyate mama assame
haritakā āmalakā ambā jambū⁵ vibhītakā
11. Kolā bhallātakā bellā⁶ phārusakaphalāni ca
tindukā ca piyālā ca madhukā kāsūmāriyo⁷
12. Labujā panasā tattha kadali candariṭṭhalā⁸
ambātakā bahū tattha valhikāraphalāni ca.
13. Vitapā ca sapākā⁹ ca phalitā mama assame
ālakā¹⁰ ismuggā ca tato coraphalā¹¹ bahū
14. Avatā pakkabhāritā¹² pilakkh' udumbarāni¹³ ca
pippahāli maricā tattha nigrodhā ca kapitthanaṇ
15. Udumbarakā bahavo kandapakkā ca pāriyo
ete c' aññe ca bahavo phalino¹⁴ mama assame
16. Puppharukkhā pi¹⁵ bahavo pupphitā mama assame
ālurvā ca kalambā ca bilālī-takkalāni ca
17. Ālakā tālakā c' eva vijjanti¹⁶ mama assame¹⁷
assamassāvidūre¹⁸ me mahājātassaro ahū¹⁹
18. Acchodako sītajalo sūpatittho manoramo
padumupphalā bahū tattha pundarikasamāyutā²⁰

¹ S² salalā.² G² adhimuttā.³ G² mātaggā vā patthahyo, S² māyākarāsataadvīyo⁴ G² S¹ °jātesu⁵ S² jambu⁶ G² pellā; cf p. 17, g. 29⁷ G² S¹ madhuke°⁸ G² °mandariṭṭhalā; S¹ kadāni candariṭṭhalā⁹ G² vidapanapāriyo, S¹ vidapadasāpāriyo, S² vīdaṇ para°¹⁰ G² ālakā¹¹ G² S¹ mora°.¹² G² vagganāditā, S¹ vagganārikā¹³ G² S¹ milakkhu°¹⁴ G² phullitā, S¹ pupallikā¹⁵ S¹ ca, G. va.¹⁶ G² vājanti.¹⁷ G² S¹ assame mama.¹⁸ G² avidūraṇ.¹⁹ G² ahu.²⁰ S¹ °samāyuto.

- 19 Mandālakehi sañchannā¹ nānāgandhasameritā²
gabbhaṇ gāhantī padumā aññe pupphantī kesarī.
20 Opupphapattā tittthantī padumā-kannikā bahū
madhu bhisamhā³ savatī⁴ khīraṇ sappī⁵ mulālibhi⁶
21 Samantā tena gāndhena nānāgandhasameritā
kumudā ambagandhī ca nayitā⁷ dissare bahū
22 Jātassarassānukūlā⁸ ketakā pupphitā bahū
suphullā bandhujīvā ca setavārī sugandhikā
23 Kumbhīlā suṇsumārā ca gahakā tattha jāyare
uggāhakā ajagarā tattha jātassare bahū.
24 Pāthīnā pāvusā macchā jalajā muñjarohitā
macchakacchapasañchannā atho pappatakehi⁹ ca
25 Pārevatā ravihaṇsā kutthakā¹⁰ ca nadīcarā
tiṭṭhā¹¹ cakkavākā ca pampakā jīvajīvākā
26 Kalandakā ukkuṣā ca senakā uddharā¹² bahū
kotthakā sukkapotā¹³ ca kulīrā camarā¹⁴ bahū
27 Kārerīyo¹⁵ ca tilakā upajīvanti taṇ saraṇ
sīhā vyagghā ca dīpī ca acchakokataṇacchayo
28 Vānarā kinnarā c' eva dissanti mama assame
tāni gandhāni ghāyānto bhakkhayānto phalān' ahaṇ
29 Gandhodakaṇ pivānto ca nivasāmi mam' assame
enī migā varāhā ca pasadā khuddarūpakā
30 Aggikā jotikā c' eva vasanti mama assame
haṇsā koñcā mayūrā ca sahītā pī¹⁶ ca kokulā.
31 Mañjarikā¹⁷ bahū tattha kosikā¹⁸ potthasīsikā¹⁹
pīsācā dānavā c' eva kumbhandā rakkhasā bahū.
32 Garulā pannagā c' eva vasanti mama assame
mahānubhāvā isayo santacittā samāhitā

¹ S¹ sañchanno² S¹ °samerito³ S² madhu°, S¹ madhubhisammā⁴ G pavatī, S¹ samatī.⁵ G S¹ khīrasappī⁶ G mulābhisi⁷ S¹ nahītā, S² na sītā.⁸ G S² anukulāṇ⁹ G pasatakehi, S² sampātakehi, S¹ passavakehi¹⁰ G katthakā, S¹ kubbakā¹¹ S² vīṭṭhā, S¹ tiṭṭhā.¹² S¹ undharā¹³ S² suggopotā¹⁴ G vāparā, S¹ jāmārā, S² cakharā¹⁵ G S¹ kādenīyo.¹⁶ G pahināpī, S¹ sahikā, S² sahinā¹⁷ G. mañjīrikā, S¹ mañcarikā; S² majjarakā.¹⁸ S¹ koṭṭikā.¹⁹ G S¹ potthā°.

33. Kamandaludharā sabbe ajinuttaravāsino
te jatābhārabharitā vasanti mama assame
34. Yugamattañ ca pekkhantā nīpakā santavuttino
lābhālābhena santutthā vasanti mama assame
35. Vākacīraṇ dhunantā te pothentā ajinācammakaṇ
sabalehi upatthaddhā gacchanti ambare tadā
36. Na te dakam¹ āharanti kattham vā aggidārukaṇ
ayam ca upasampanno² pātihīrass³ idaṇ phalaṇ
37. Lohadoniṇ⁴ gahetvāna vanamajjhe vasanti te
kuñjarā va mahānāgā⁵ asambhitā va kesarī
38. Aññe gacchanti Goyānam aññe Pubbavidehanaṇ⁶
aññe ca Uttarakuruṇ sakaṇ balam apassitā⁷
39. Tato pūdam āharitvā paribhuñjanti ekato
sabbesṇ pakkamantānam uggatejana-tādinaṇ
40. Ajnacammasaddena vanaṇ sadd' āyate tadā⁸
edisā te mahāvira sissā uggatapā mama
41. Parivuto ahaṇ tehi vasami mama assame
tositā sakakammena vinītāpi samāgatā
42. Ārādhayiṇsu mam ete sakakammābhilābhino⁹
silavantā ca nīpakā appamaññāsu kovidā
43. Padumuttaro lokavidū āhutiṇaṇ patiggaho
samayaṇ saṇviditvāna upagacchī vināyako
44. Upagantvāna sambuddho ātāpi nīpako muni
pattaṇ paggaṇha sambuddho bhikkhāya mam' upāgamī¹⁰
45. Upāgataṇ mahāviraṇ jalaṇuttamanāyakaṇ
tinattharaṇ paññāpetvā sālapupphehi okiriṇ
46. Nisīditvāna sambuddho haṭṭho saṇviggamānaso
khippaṇ pabbatam āruyaṇ agalum agahiṇ ahaṇ
47. Kumbhamattaṇ gahetvāna vanasande va¹¹ gandhikaṇ¹²
khandhe āropayitvāna upagaccheṇ vināyakaṇ

¹ G dhotakaṇ, S¹ vodakam

² S² sayam upasant' esaṇ

³ G S¹ sappātihīrass'

⁴ S¹ yohadoniṇ, S² lohajoniṇ

⁵ S² mahānāgā.

⁶ S² vīdehnam.

⁷ G pakampalamamasitā; S¹ sakaṇ phalaṇ phassitā.

⁸ S¹ 'sadā; G tadā yate tadā

⁹ G S¹ 'ābhilāsino

¹⁰ G. upāgamī.

¹¹ G. ca

¹² G. S¹ gandhitaṇ.

- 48 Phalaṇ Buddhassa datvāna agalum¹ anulimp' ahaṇ²
pasannacitto sumano buddhasettham avandi' haṇ
49 Padumuttaro lokavidū āhutīnaṇ patiggaho
ismajjhe nisīditvā imā gāthā abhāsatha ·
50. Yo me phalañ cāgaluñ ca³ āsanañ ca adāsī me
tam ahaṇ kittayissāmi sunotha mama bhāsato
51 Game vā yadī vāraññe pabbhāresu guhāsu vā
imassa cittam aññāya nibbattissatī bhojanaṇ
52 Devaloke manusse vā upapanno ayaṇ naro
bhojanehi ca vatthehi parisāṇ tappayissatī
53 Upapajjati yaṇ yonī devattam atha mānusaṇ
akkhobhabhogo⁴ hutvāna saṇsarissat' ayaṇ naro
54 Tiṇṣakappasahassāni devaloke ramissatī
sahassakkhattuṇ iñjā ca cakkavattī bhavissatī
55 Ekasattatikkhattuñ ca devarajjaṇ karissatī
Padesarajjaṇ vipulaṇ ganānāto⁵ asankhiyaṇ
56 Kappasatasahassamhi Okkākakulasambhavo
Gotamo nāma nāmena satthā loka bhavissatī
57 Tassa dhammesu dāyādo oraso dhammanimmitto
sabbāsava pariññāya viharissat' anāsavo
58 Suladdhalābho laddho me yo 'haṇ addakkhi nāyakaṇ
tisso vijjā anuppattā kataṇ Buddhassa sāsanaṇ
59 Gāme vā yadī vāraññe pabbhāresu guhāsu vā
mama saṇkappam aññāya bhojanaṇ hotī me sadā
60. Kilesā . pe . pe
61 Sāgataṇ pe pe . pe
62 Patīsambhīdā pe . pe
Itthaṇ sudam āyasmā Upasivo⁶ thero i g a-ti
Upasivattherassa apadānaṇ samattaṇ.

¹ G S¹ aggaluṇ³ G S¹ ca aggaluṇ⁵ G. ganānātho² G S¹ āsanaṇ ahaṇ⁴ S² akkhobbhā°, S¹ akkosa.⁶ G Upasiva.

[403 Nanda]

- 1 Migaluddo pure āsiṇ araṇṇe kānane ahaṇ
pasadamigaṇ¹ gavesanto sayambhum² addasam ahaṇ
- 2 Anuruddho² nāma sambuddho sayambhū aparāḷito
vivekakāmo so viro³ vanamajjh' ogahīṇ tadā
- 3 Catudande gahetvāna catutthāne thapes' ahaṇ
mandapaṇ sukataṇ katvā padumapupphehi chādayiṇ
- 4 Mandapaṇ chādayitvāna sayambhum⁴ abhivādayiṇ
dhanuṇ tatth' eva nikkhippa⁵ pabbajim⁶ anagāriyaṇ
- 5 Naciraṇ pabbajitassa vyādhi me udapajjatha⁷
pubbakammaṇ saritvāna tattha kālakato⁸ ahaṇ.
- 6 Pubbakammena saṇyutto Tusitam agamās' ahaṇ
tattha sovanna⁹yaṇ vyamhaṇ⁹ nibbattati yadicchakaṇ
- 7 Sahassayuttaṇ hayavāhiṇ¹⁰ dibbaṇ yānam¹¹ adhittito
ārohitvāna taṇ yānaṇ gacchām' ahaṇ yadicchakaṇ.
- 8 Tato me niyyamānassa devabhūtassa me sato
samantā yojanasataṇ mandapo me dhariyyati¹²
- 9 Sayane so tuvatthāmi¹³ accanta¹⁴-pupphasanthate
antalikkhā ca padumā vassante niccakālīkaṇ
- 10 Maricike¹⁵ phandamāne *tappamāne* ca ātape
na maṇ tapati ātapo mandapassa idaṇ phalaṇ
- 11 Duggatiṇ samatikkanto apāyā pihitā mama
mandape rukkhāmūle vā santāpo me na vijjati
- 12 Mahisaññam adhittihāya lonatoyaṇ tarām¹⁶ ahaṇ
tassa me sukataṇ kammaṇ Buddhapūjāy idaṇ phalaṇ.
- 13 Apatham pi¹⁷ pathaṇ katvāna gacchāmi anilañjase¹⁸
aho me sukataṇ kammaṇ Buddhapūjāy idaṇ phalaṇ

¹ S² pasadaṇ migaṇ² S² Anurādho.³ G dhro⁴ G Sambuddhaṇ⁵ S² nikkhippaṇ⁶ S¹ pabbajji⁷ G S¹ upapajjatha⁸ G kālankato⁹ G sovannamayaṇ brahmaṇ¹⁰ S¹ °vāhi¹¹ G S¹ dibbayānaṇ¹² G dhariyati, S¹ dhariyati¹³ G tuvaddāmi, S¹ tuvattāmi¹⁴ G acchantho, S² accante¹⁵ S² maricake, G maricike¹⁶ S² lonato°, S¹ lonato antarāmahaṇ, G loka°¹⁷ G. S¹ abbhamaṇ¹⁸ G anilañjase

- 14 Pubbenivāsaṃ jānāmi dibbacakkhuṃ¹ visodhitaṃ
 āsavā me parikkhīnā Buddhapūjāy' idaṃ phalaṃ
 15 Jāhitaṃ purimā jāti Buddhassa oraso ahaṃ
 dāyādo' mhi ca saddhamme Buddhapūjāy' idaṃ phalaṃ
 16 Ārādhito 'mhi sūgataṃ Gotamaṃ Sakyapungavaṃ
 dhammaddhajo dhammadāyādo Buddhapūjāy' idaṃ
 phalaṃ
 17 Upatthitvāna sambuddhaṃ Gotamaṃ Sakyapungavaṃ
 pāraṇ gamaniyaṃ² maggaṃ apucchīṃ lokanāyakaṃ.
 18 Ajjhuttho kathayī³ Buddhō gambhīraṃ nīpunaṃ padaṃ
 tassāhaṃ dhammaṃ sutvāna patto 'mhi āsavakkhayaṃ.
 19 Aho me sukataṃ kammaṃ parimutto 'mhi jātiyā
 sabbāsava-parikkhīno n' atthi dāni punabbhavo
 20 Kilesā pe . pe . .
 21 Sāgataṃ . . pe . pe . .
 22 Patīsamāhāda pe . . . pe . .
 Itthaṃ sudam āyasmā Nando thero i g a-ti.
 Nandattherassa apadānaṃ samattaṃ.

[404 *Hemaka*]

- 1 Pabbhāra-kutaṃ nissāya Anoma nāma tāpaso
 assamaṃ sukataṃ katvā paññasāle vasi⁴ tadā
 2 Siddhaṃ tassa tapokammaṃ⁵ siddhipatto sake *phale^{6*}
 sakaṃ sā*mañña-vikkanto⁷ ātāpi nīpako muni.
 3 Visārado sasamaye⁸ paravāde⁹ ca kovido
 pattho bhūmm' antahikkhamaṃ¹⁰ uppādamhi ca kovido .
 4 Vitasoko nīrārambho appāhāro alolupo
 lābhālābhena santuttho jhāyī jhānarato muni
 5. Piyadassī nāma sambuddho aggo kāruniko muni
 satte tāretukāmo so karunāya pharī¹¹ tadā

¹ G S¹ °cakkhu² G pāraṇ-gamaniyaṃ.³ G ajjhuttho kathayī⁴ G vasi⁵ S¹ pāpakammaṃ⁶ S¹ bale⁷ S² sakasāmaññaṃ[°]; S¹ sakasāmañña[°]⁸ G vihāre dosasamaye; S¹ visā-do sasamaye⁹ G parapāde¹⁰ G bhūmm[°]; S¹ bhutamantahikkhamhi.¹¹ G pharī, S¹ parī

- 6 Bodhaneyyaṇ pajaṇ¹ dīsvā Piyadassī mahāmuni
cakkavālasahassamhi gantvā ovadate muni
- 7 Mam uddharitukāmo so mam assamam upāgami
na dittho me jino pubbe na ssuto² pi ca kassaci
- 8 Uppādā supinā mayhaṇ lakkhaṇā suṭṭhakāsītā
pattho bhummi³ antalikkhasmiṇ³ nakkhattapadakovidō.
- 9 So 'haṇ Buddhassa sutvāna tattha cittaṇ pasādayiṇ
bhuñjanto vā nisinno vā sarāmi niccakālīkaṇ.
- 10 Mayi evaṇ sarantamhi bhagavā pi anussari⁴
Buddham anussarantassa pīti me hoti tāvade
- 11 Kālaṇ ca punar āgamma upesi maṇ mahāmuni
sampatto⁵ pi na jānāmi ayaṇ Buddho mahāmuni.
- 12 Anukampako kārūnīko Piyadassī mahāmuni
sañjānāpesi attānaṇ ahaṇ Buddho sadevake
- 13 Sañjānitvāna sāmibuddhaṇ Piyadassiṇ mahāmuniṇ
sakaṇ cittaṇ pasādetvā imaṇ vacanam abravīṇ
14. Aññe⁶ piṭṭhe ca pallanke āsandi⁷ nīdare⁸
tuvaṇ⁹ si⁹ sabbaḍassāvī nīdā ratanāsane.
- 15 Sabbaratanamayaṇ piṭṭhaṇ¹⁰ nimminītvāna tāvade
Piyadassissa munino āsanam iddhiṇimmitaṇ
- 16 Ratane ca nisinnaṇ pīṭhake iddhiṇimmita
kumbhamattaṇ jambuphalam adāsi tāvade ahaṇ.
- 17 Mama hāsaṇ janetvāna paribhuñji mahāmuni
tadā¹¹ cittaṇ pasādetvā satthāram abhivādayiṇ
- 18 Piyadassī tu bhagavā lokaṇettho narāsabho
ratanāsanam āsino imā gāthā abhāsatha
19. Yo me ratanamayaṇ piṭham amataṇ ca phalam adā
tam ahaṇ kittayissāmi sunoṭha mama bhāsato:
20. Sattasattatikappāmi devaloke ramissati
pañcasattatikkhattuṇ ca cakkavattī bhavissati.
- 21 Dvattiṇsakkhattuṇ devīdo devarajjaṇ karissati
padesarajjaṇ vipulaṇ gāṇanāto¹² asankhiyaṇ.

¹ G. janaja² G. na sutō.³ G. S¹ °amhi⁴ S¹ anussari⁵ G. sampatte⁶ G. S¹ māñce.⁷ G. S¹ Āsandiṇsu.⁸ G. S¹ nīdane⁹ G. pi¹⁰ G. S¹ sabbaṇ ratanamayaṇ pi¹¹ G. tattha.¹² G. gāṇanātho asankhiyaṇ

- 22 Sovannayaṇ¹ rūpimayaṇ pallankaṇ sukataṇ bahuṇ
lohitankamayaṇ c' eva lacchataṇ ratanāsaṇaṇ²
- 23 Cankamantam pi manujaṇ puññakammasamanginaṇ
pallankāni anekāni parivāressare³ sadā⁴
- 24 Kūtāgārā ca pāsādā sayanaṇ ca mahārahaṇ
imassa cittaṃ aññāya nibbattissanti tāvade
- 25 Satthiṇ nāgasahassāni⁵ sabbālankārabbhūsitā
suvannakacchā mātāṅgā hemakappanavāsasā⁶
- 26 Ārūlhā gāmanīyehi tomarankusapānihi⁷
imaṇ paricarissanti ratanapīthass' idaṇ phalaṇ
- 27 Satthiṇ⁸ assasahassāni sabbālankārabbhūsitā
ājāmyā va⁹ jātīyā sindhavā sīghavāhanā
- 28 Ārūlhā gāmanīyehi cāpahatthehi¹⁰ vammihī¹¹
te pi 'maṇ paricarissanti¹² ratanapīthass' idaṇ phalaṇ.
- 29 Satthiṇ rathasahassāni⁸ sabbālankārabbhūsitā
dīpā atho pi veyyāggā sannaddhā ussītaddhaja
30. Ārūlhā gāmanīyehi cāpahatthehi¹⁰ vammihī¹³
parivāressanti 'maṇ niccaṇ ratanapīthass' idaṇ phalaṇ
- 31 Satthiṇ dhenusahassāni⁸ rohaṇṇā¹⁴ pungavūsabhā
vacchake janayissanti ratanapīthass' idaṇ phalaṇ.
- 32 Solasitthisahassāni sabbālankārabbhūsitā
vicittavattthābharanā āmuttamanikundalā
- 33 Ālārapamhā hasulā¹⁵ susoṇṇā tanumajjhimā
parivāressanti 'maṇ niccaṇ ratanapīthass' idaṇ phalaṇ.
- 34 Atthārase kappasate Gotamo nāma cakkhumā
tam andhakāraṇ vidhametvā Buddho loke bhavissati
- 35 Tassa dassanam āgamma pabbajissat' akiñcano¹⁶
tosayitvāna satthāraṇ sāsane hi¹⁷ ramissati

¹ G S¹ sovannamayaṇ ² G ratanamayaṇ, S¹ ratanāmayayaṇ.

³ G parivāressanti ⁴ S² tadā

⁵ G. satthiṇāga°. ⁶ S² °vāsaya; S¹ vāsayo

⁷ G °pānībhi. ⁸ G satthi°.

⁹ S¹ ca. ¹⁰ S² māpa°.

¹¹ G iddhiyā cāpadhārībhi; S* induya vāpadhārībhi.

¹² G S¹ parivāressanti 'maṇ niccaṇ.

¹³ G. cāpahatthehi vammihī

¹⁴ G S¹ dohaṇṇā.

¹⁵ G ālārasamāhasulā, S ālārapabbhāyasulā

¹⁶ G pabbajissati 'kiñcano.

¹⁷ G. sāsanebhi

- 36 Tassa dhammaṇ sunitvāna kilese jhāpayissati
sabbāsave pariññāya nibbāyissat' anāsavo '
- 37 Viriyam me dhuradhorayhaṇ yogakkhemādhivāhanaṇ
uttamatthaṇ patthayanto sāsane viharām' ahaṇ
- 38 Idaṇ pacchimakaṇ mayhaṇ carimo vattate bhavo
sabbāsavaparikkhino n' atthi dāni punabbhavo.
39. Kilesā . . . pe . . . pe . . .
- 40 Sāgataṇ . . . pe . . . pe . . .
- 41 Patisambhidā . . . pe . . . pe . . .
- Itthaṇ sudam āyasmā Hemako thero 1 g a-ti.
Hemakattherassa apadānaṇ samattaṇ.

[405 Todeyya]

- 1 Rājā Jitañjayo¹ nāma Ketumatī-puruttame²
sūro³ vikkamasampanno puram ajjhāvasi tadā.
- 2 Tassa rañño pamattassa ataviyo⁴ samutthahūṇ
ocarā⁵ tundikā⁶ c' eva ratthaṇ vidhaṇsayuṇ tadā.
- 3 Paccante kupite⁷ khippaṇ sannipātes' arindamo⁸
bhate c' eva balatthe ca ariṇ⁹ niggāhayiṇ¹⁰ tadā.
- 4 Hatthārūlhā¹¹ anikatthā sūrā ca cammayodhino¹²
dhanuggahā ca uggā ca sabbe sannipatuṇ tadā
- 5 Ālarikā kappakā ca nhāpakā mālākārakā
sūrā vijitasangāmā¹³ sabbe sannipatuṇ tadā
- 6 Khaggahatthā ca purisā cāpahatthā ca vammīno
luddā vijitasangāmā sabbe sannipatuṇ tadā
- 7 Tidhāppabhinnā mātāṅgā kuñjarā satthihāyanā
suvannakacchālankārā sabbe sannipatuṇ tadā
- 8 Khamā sītassa unhassa ukkārūharaṇassa ca
yodhājīvā katakammā sabbe sannipatuṇ tadā

¹ S¹ Rājāsī Vijayo, G Rājāpī Vijayo corrected to Rājā Jitajayo;
Cy Rājāsī Vijayo

² G Ketumatī.

³ G S¹ suro.

⁴ G attaviyo, S¹ atyaviso, S² atthivisā

⁵ G S¹ otārā

⁶ G tundikā; S¹ tumbikā

⁷ G kupite, S² khupite

⁸ G sannipāte arindamo

⁹ S² api

¹⁰ S² niggāhayi

¹¹ G. S¹ ārohā.

¹² S² vammayodhino

¹³ G surāpī jitasangāmā

- 9 Sankhasaddaṇ bherisaddaṇ atho uddhavasaddakaṇ¹
 etehi te hāsayaṇtā² sabbe sannipatuṇ tadā
 10 Tisūlakontimantehi kavacatomarehi³ ca
 kottentānaṇ nīvattantā⁴ sabbe sannipatuṇ tadā
 11 Kavacāni⁵ nīvāsetvā⁶ sarājā Ajitañjāyo
 satthiṇ pānasahassāni sūle⁷ uttāsayiṇ tadā
 12. Saddam amānus' ākāsuṇ⁸ aho rājā adhammiko
 nīraye paccamānassa kadā anto bhavissati⁹
 13 Sayane 'haṇ tuvaṭṭento vasāmi⁹ nīraye tadā
 na supāmi divā rattīṇ sūlato¹⁰ tājJayanti maṇ
 14 Kiṇ pamādena rajjena vahanena balena ca
 na te pahonti dhāretuṇ tāsayaṇti mamaṇ sadā
 15 Kim me puttehi dārehi rajjena sakalena ca
 yannūna pabbajeyy' āhaṇ gatimaggāṇ viśodhaye
 16 Satthiṇāgasahassāni sabbālakārahūsīte¹¹
 suvaṇṇakacchāmātange¹² hemakappanivāsase¹³
 17 Ārūlhe gāmaṇīyehi tomarankusapānihi¹⁴
 sangāmāvacare heva¹⁵ anapekho vihāy' ahaṇ¹⁶
 18 Sakakammena santatto nikkhamiṇ anagāriyaṇ
 satthiṇ assasahassāni¹⁷ sabbālakārahūsīte¹⁸
 19 Ājāniye¹⁹ va jātiyā sindhave²⁰ sikhavāhino
 ārūlhe gāmaṇīyehi cāpahatthehi vammihī²¹
 20 Pahāyitvāna²² te sabbe nikkhamiṇ anagāriyaṇ
 satthiṇ rathasahassāni¹⁷ sabbālakārahūsīte²³
 21 Dīpe atho pi veyyagghe sannaddhe ussittaddhaje
 te sabbe pariḥāyitvā²⁴ pabbajim anagāriyaṇ

¹ G utuja°, S¹ ujata°² S¹ hāsayaṇte³ S¹ S² kavace°⁴ G nīpātentā; S¹ vipātanta⁵ G. kim evāti, S¹ kim me vahaṇi⁶ G nīyāmetvā, S¹ nīvāpetvā⁷ G S¹ sulaṇ⁸ G S¹ mānusakākaṇsu⁹ G sayāmi, S² passāmi¹⁰ G S¹ sūlena.¹¹ S² °bhūsītā.¹² S² mātangā¹³ S² °nīvāsaya¹⁴ G °panībhi¹⁵ G thāne, S¹ dhāne¹⁶ G. vihās' ahaṇ, S¹ vibhās' ahaṇ¹⁷ G satthi°¹⁸ S² °bhūsītā¹⁹ S² ājāniyā.²⁰ S² sindhavā.²¹ G vammībhi²² S² parivāretvāna.²⁴ S² parivāretvā.²³ S² °bhūsītā.

22. Satthiṇ dhenusahassāni¹ sabbā kaṇṣūpadhāraṇā
tāyo pi² chaddayitvāna pabbajim anagāriyaṇ.
23. Satthiṇ itthisahassāni¹ sabbālanakārahūsitā
vicittavattathābharanā āmuttamamikundalā
24. Ālārapamhā hasulā susoñṇā tanumajjhimā
tā hitvā kandaṇāyā³ pabbajim anagāriyaṇ
25. Satthigāmasahassāni paripunnāni sabbaso
chaddayitvāna taṇ rajjaṇ pabbajim anagāriyaṇ
26. Nagarā nikkhamitvāna Himavantam upāgamiṇ
Bhāgīrasinadītire assamaṇ māpayim ahaṇ.
27. Pannasālaṇ karitvāna agyāgāram akās' ahaṇ
āraddhaviriyo pahitatto vasāmi assame ahaṇ
28. Mandape rukkhamaṇe vā suñṇāgāre vā jhāyato
na uppajjatha⁴ tāsō me na passe bhayabheravaṇ
29. Sumedho nāma sambuddho aggo kāruniko muni
ñānālokena jotento loke uppajji tāvade
30. Mama assamasāmantā yakkho āsi mahiddhiko
Buddhasetthamhi uppanne ārocesi mamaṇ tadā
31. 'Buddho loke samuppanno Sumedho nāma cakkhumā
tāretu janataṇ sabbaṇ tvam pi so tārayissati.'
32. Yakkhassa vacanaṇ sutvā saṇviggo āsi tāvade
Buddho *Buddho* ti cintento assamaṇ paṭisāmayiṇ
33. Aggdāruṇ ca chaddetvā saṇsāmetvāna santhataṇ
assamam abhivanditvā nikkhamiṇ pavanā ahaṇ.
34. Tato candanam ādāya gāmāgāmaṇ purāpuraṇ
devadevaṇ gavesanto upagacchiṇ⁵ vināyakaṇ.
35. Bhagavā tamhi samaye Sumedho lokanāyako
catusaccaṇ pakāsento bodheti janataṇ tadā⁶
36. Añjaliṇ paggaḥetvāna sise katvāna candanaṇ
sambuddham abhivādetvā imā gāthā abbāsatha.
37. Vassike pupphamānamhi santike upavāyati
tvaṇ vīra gunagandhena dīsā sabbā pavāyasi.
38. Campake nāgavanike atimuttakakeṭake
sālesu pupphamānesu anuvātaṇ pavāyati

¹ G. satthi°.³ S° kandaṇāyā.⁵ S° upagañchiṇ² G. S° dhenuyo⁴ G. S° na hi vijjati.⁶ G. S° bahuṇ.

- 39 Tava gandhaṃ sumitvāna Himavantā idhāgamiṃ
pūjemi taṃ mahāvīra lokajettha mahāyasa
40 Varacandanen' ānulimpiṃ Sumedhaṃ lokanāyakaṃ
sakaṃ cittaṃ pasādetvā tunhi atthāsi tāvade.
41 Sumedho nāma bhagavā lokajettho narāsabho
bhikkhusanghe nisīditvā imā gāthā abhāsatha
42 'Yo me gune pakittesi candanaṃ ca apūjayi¹
taṃ ahaṃ kittayissāmi sunoṭha mama bhāsato.
43 Ādeyyavākyavacano brahmā ujupatāpavā
* pañcavīsatikappāmi sappabhāso² bhavissati
44 Chavīsatikappasate devaloke ramissati
sahassakkhattuṃ rājā ca cakkavattī bhavissati
45 Tettiṃsakkhattuṃ³ devindo devarajjaṃ karissati
padesarajjaṃ vipulaṃ gāṇanāto⁴ asankhiyaṃ
46 Tato cuto 'yaṃ maṇuṇo manussattaṃ gamissati⁵
puññakammaṃ saṃyutto brahmabandhu bhavissati.
47 Ajjhāyako mantadharo tinnavedāna pāragū
tinnlakkhanaśampanno Bāvari⁶ nāma brāhmaṇo
48 Tassa siso bhavitvāna hessati⁷ mantapāragū
upagantvāna sambuddhaṃ Gotamaṃ Sakyapungavaṃ
49 Pucchitvā nupune pañhe bhāvayitvāna anjasaṃ⁸
sabbāsava paṇiññāya nibbāyissati 'nāsavo
50 Tivaggi⁹ nibbutā mayhaṃ bhavā sabbe samūhatā
sabbāsava paṇiññāya viharāmi anāsavo
51 Kilesā . pe . . . pe .
52 Sāgataṃ . pe . pe . pe .
53 Patisaṃbhudā . . pe . . pe .
Itthaṃ sudaṃ āyasmā Todeyyo thero 1. g. a-ti.
Todeyyattherassa apadānaṃ samattaṃ.

[406 *Jatukannika*]

1. Nagare Haṃsavatiyā setthiputto ahoṃ ahaṃ
samappito kāmaguṇe parivārem' ahaṃ tadā.

¹ G apūjesi² G. sappabhāso, S² passabhāso³ S² tettiṃsa°.⁴ G gāṇanātho; S¹ gāṇanātho⁵ G. S¹ bhavissati.⁶ S² Māvari⁷ G S¹ hussati⁸ G S¹ sañcāyaṃ⁹ G. S¹ tivaggi.

14. Andhakā Mundakā¹ sabbe Kolakā sānuvindakā²
ārā va Cīnarattā³ ca āgacchanti mamaṇ gharañ
15. Alasandakā Pallavakā⁴ Babbarā⁵ Bhagga-Kārusā⁶
bāhikā Cetaputtā⁷ ca āgacchanti mamaṇ gharañ.
16. Madhurakā Kośalakā Kāsikā⁸ Hatthiporikā
Isindā Matthalā⁹ c' eva āgacchanti mamaṇ gharañ
17. Velāvakā¹⁰ Arammā¹¹ ca Okkalā Mekalā¹² bahū
Khuddakā Suddakā¹³ c' eva āgacchanti mamaṇ gharañ
18. Rohanā¹⁴ Sindhavā c' eva cittā va¹⁵ ekakannikā
Surattā¹⁶ Aparantā¹⁷ ca āgacchanti mamaṇ gharañ
19. Suppārikā¹⁸ Kikumārā¹⁹ ca²⁰ Malayā Sonnabhūmakā²¹
Vajjīhārā²² ca te sabbe āgacchanti mamaṇ gharañ
20. Nalakārā²³ pesakārā ca cammakārā ca tacchakā
kammārā kumbhakārā ca āgacchanti mamaṇ gharañ
21. Manukārā lohakārā sonnakārā²⁴ ca dussikā²⁵
tipukārā ca te sabbe āgacchanti mamaṇ gharañ
22. Usukārā cāpakārā²⁶ ca²⁷ pesakārā ca gandhikā
rajakārā²⁸ tunnavāyā²⁹ ca āgacchanti mamaṇ gharañ.
23. Telikā katthahārā ca udahārā³⁰ ca pessikā³¹
sūpikā³² rūdasakkā³³ ca āgacchanti mamaṇ gharañ

¹ S² Munakā

² G. kottthakā sānuvindakā, S¹ °hānuvindikā, S² Kuṭṭhaganuvitṭhakā.

³ S² cīnarattā; G vinadattā; S¹ ārā ca vīnarattā

⁴ S¹ Ālakā annakā mallakā; G ala anta pallavakā

⁵ G S¹ vapparā.

⁶ G naggā mānussā, S¹ mappa manussa, S² Naggā-Rarusā.

⁷ G gehikā jetaputtā; S¹ rohitā jetaputtā

⁸ S¹ talikā; S² kah-, G Talikā

⁹ S¹ Isindho mattalā; S² text impossible

¹⁰ S¹ celāvakā ¹¹ S¹ Āramhā

¹² G Ogilā meyamā; S¹ Ogilameyamā, S² Okalā Meghalā

¹³ G mandakā, S¹ mandhakā ¹⁴ S¹ rohāna ¹⁵ G citakā, S¹ vitakā.

¹⁶ G S¹ suraddhā ¹⁷ G acchadattā, S¹ acchāratthā.

¹⁸ G pupphadakā; S¹ pupphakā. ¹⁹ S² ratij kumārā.

²⁰ G va. ²¹ S² Malasurā°, G S¹ °Vannabhūmikā.

²² G vajjibhārā, S¹ °tārā ²³ G nalākārā

²⁴ S² sovannakārā. ²⁵ G duyikā

²⁶ G tapakārā, S² bhamakārā ²⁷ G. S¹ omī.

²⁸ S¹ dhajjakārā ²⁹ G. S¹ tunnavāyā, S² kunta°.

³⁰ S² uddahārā ³¹ S¹ gavesikā

³² G pusikā; S¹ susikā. ³³ G. duparakkhā, S¹ duparapakkhā.

24. Dovārikā anikatthā sandhikā¹ pupphachaddhakā
hatthāruhā hatthipālā āgacchanti mamaṇ gharañ
25. Arindamā-nāma rañño² pamattassa adās' ahaṇ³
Sattavaṇṇena⁴ ratanena ūnattaṇ⁵ pūrayām' ahaṇ.
26. Ye mayā kittitā sabbe nānāvanna-bakūjanā
tesāhaṇ cittam aññāya tappayaṇ ratanen' ahaṇ
27. Vaggūsu bhāsamānāsu vajjamānāsu bherisu
sankhesu dhamayantesu⁶ sake gehe ramām' ahaṇ
28. Bhagavā tamhi samaye Padumuttaranāyako
sahasatasahashehi⁷ parikkhināsavehi so
29. Bhikkhuhi sahito vīthiṇ⁸ patipajjutta⁹ cakkhumā
obhāsento disā sabbā dīparukkho¹⁰ va jotati
30. Vajjanti bheriyo sabbā gacchante lokanāyake¹¹
pabbhā niddhāvate¹² tassa satarañsīva-m-uggato.
31. Kavāt' antarikāyam pi¹³ pavitthe na ca rasminā¹⁴
antogharesu vipulo āloko āsi tāvade
32. Pabhaṇ disvāna Buddhassa pārisajje avoc'¹⁵ ahaṇ
nissaraṇsayaṇ Buddhasettho imaṇ vīthim upāgato
33. Khuppam oruḥa pāsādā agamiṇ¹⁶ antarāpanaṇ
sambuddham abhivādentō¹⁷ imaṇ vacanam abravīṇ¹⁸.
34. Anukampatu me Buddho jalajuttamanāyako¹⁹
vasīsatasahashehi adhvāsese so muni
35. Nīmantayitvā sambuddham atinesuṇ²⁰ sakaṇ gharañ
tattha annena pānena santappesuṇ²¹ mahāmuniṇ
36. Bhuttāvikālam aññāya Buddhasetthassa tādino
satangikena²² turiyena Buddhaṇ setthaṇ²³ upaṭṭh' ahaṇ.
37. Padumuttaro lokavidū āhutiṇaṇ patiggaho
antoghare nisīditvā mā gāthā abhāsatha

¹ G S¹ siddhikā

² S² Ānanda mahārañño

³ S² sadā ahaṇ ⁴ G¹ sattapannena ⁵ G¹ unatta, S¹ ūnatthāṇ

⁶ S¹ damayantesu, G dhamma°, S² pata° ⁷ S² sahā°, S¹ vasi°.

⁸ G. vithuṇṇaṃ ⁹ S¹ patipajjatta ¹⁰ G. dibbarukkho

¹¹ S¹ gacchanto lokanāyako ¹² G niddhavatī, S¹ nibbāvatī

¹³ S¹ gāvatantarikāyāpī, G. °antarikāyāmi

14 G ca rissima

15 S¹ ahos'

¹⁶ G agamī; S¹ agamī, S² angamun

17 अत्र, अत्र - ११ abhivādetvā

¹⁸ S¹ abruvī

19 , , 20 G S¹ abhinesı.

²¹ G S¹ santappesi.

²² G pañic°, cf p 391, g 7

23 G buddhasettharj.

- 38 Yo mañ tūriyeh' upatthāsi¹ annapānañ c' adāsi me
tam ahañ kittayissāmi sunoṭha mama bhasato
39 Pahūtabhakkho hutvāna saḥirañño sabhojano²
catuddipe ekarajjañ kārayissat' ayañ naro.
40. Pañcasīle samādāya dasakammapathe³ tato
samādāya pavattanto⁴ pariyañ sikkhapessati⁵
41. Turiyasatasahassāni nariyo⁶ samalankatā
vajjayissanti 'mañ niccam upatthānass' idañ phalañ.
42. Tisakappasahassāni devaloke ramissati
catusatthikkhattuñ devinda devarajjañ karissati
43 Catusattatikkhātuñ ca cakkavattī bhavissati
padesarajjañ vipulañ gānaṇāto asankhīyañ⁷
44 Kappasatasahassamhi Okkākakulasambhavo
Gotamo nāma nāmena satthā loke bhavissati
45 Upapajjati yañ yoniñ devattam aṭṭha mānusañ
anūnabhogo hutvāna mānussattañ gamissati
46 Ajjhāyako bhavitvāna tinnavedāna pāragū
uttamatthañ gavesanto carissati māhñ imañ⁸
47. So ca pacchā pabbajitvā⁹ sukkhamūlena codito
Gotamassa bhagavato sāsane 'bhiramissati.¹⁰
48. Ārādhayitvā sambuddhañ Gotamañ Sakyapungavañ
kilesā jhāpayitvāna arahā'yañ bhavissati
49. Pavane vyaggharājā va mīgarājā va kesarī
abhito viharām' ajja Sakyaputtassa sāsane
50 Devaloke manusse vā dāhidde duggatimhi vā
mabbattī me na passāmi upatthānass' idañ phalañ
51 Vivekam anuyutto¹¹ 'mhi upasanto nirūpadhī
nāgo va bandhanañ chetvā viharāmi anāsavo
52 Kilesā . pe . pe . pe .
53 Sāgatañ pe . pe . . . pe
54. Patisambhidā . pe . pe . . .

Jatukannikattherassa¹³ apadānaṃ samattaṃ

¹¹ S¹ anuppatto, G¹ anupatto. ¹² S¹ Catukanniko. ¹³ S¹ Catu°.

[407 Udena]

- 1 Himavantassa avidūre¹ Padumo nāma pabbato
assamo sukato mayhaṇ pannaśālā sumāpitā
- 2 Nadiyo sandare tattha sūpatitthā manoramā
acchodakā sītajalā sundarī² nadiyo sadā
- 3 Pāthīnā³ pāvusā macchā jalaṇ muñjarohitā
sobhanti nadiyā ete vahanti⁴ nadiyo tadā⁵
4. Ambajambūhi sañchannā kareṇi-tilakā tathā
uddālakā pātaḥyo sobhenti mama assamaṇ.
- 5 Ākolakā⁶ bimbijālā māyācārā⁷ ca pupphitā
gandhena upavāyantā sobhenti⁸ mama assamaṇ
- 6 'timuttakā⁹ sattalīkā nāgāsālā ca pupphitā
dibbagandhasampannā¹⁰ sobhenti mama assamaṇ
7. Kosumbhā salalā¹¹ nīpā katthaṇḍā ca supupphitā
dibbā gandhā sampavantā sobhenti mama assamaṇ
- 8 Haritakā āmalakā ambā jambū vibhītakā¹²
kolā bhallātakā¹³ bellā phalāni bahū assame
- 9 Kadambā kadali¹⁴ tattha pupphanti mama assame
dibbā gandhā sampavantā sobhenti mama assamaṇ.
- 10 Asokapindī ca vārī nīparukkhā¹⁵ ca pupphitā
dibbā gandhā sampavantā sobhenti mama assamaṇ
- 11 Punnāgā gṛipunnāgā timirā tatthā pupphitā
dibbā gandhā sampavantā sobhenti mama assamaṇ¹⁶
- 12 Niggundi¹⁷ siriniggundi¹⁸ camparukkh' ettha¹⁹ pupphitā
dibbā . pe . . pe . pe .
- 13 Avidūre pokkharani cakkavākapakūjitā²⁰
mandālake*hi^{21*} sañchannā padumupphalakehi ca.

1 G Himavantass'

2 S¹ sandanti, G sundarā3 G pācinā, S¹ pādīnā4 G S¹ savanti5 S¹ sadā

6 G ankolakā

7 G mālādhārā

8 S¹ sobhanti9 G 'dhimuttakā, S¹ 'dimuttakā10 G S¹ dibbā gandhā sampavantā11 G salilā, S¹ salalā.12 S¹ pī bhedakā, G ca bhedakā13 G sallātakā, S¹ lambhātakā14 G S¹ kadali15 S¹ varī timba°, S² baṇ°, cf p 347, g 22.

16 Gāthās 10 and 11 missing in G

17 S¹ G niggunṭhi18 S¹ G. siriniggunthi19 S¹ S² etta20 S² °pakupitā, S¹ °pakuñjitā21 S² majjālā°

- 14 Acchodakā sītajalā supatitthā manoramā
acchā phalīkasamānā¹ sobhenti mama assamaṇ
- 15 Padumā pupphare tattha pundarikā ca uppalā
mandālakehi sañchannā sobhenti mama assamaṇ
- 16 Pāthinā pāvusā macchā jalajā muñjarohitā
vicarantā 'va te² tattha sobhenti mama assamaṇ.
- 17 Kumbhilā suṇsumārā ca kacchapā ca gahā³ bahū
ogūhā⁴ ajagarā 'va sobhenti mama assamaṇ
- 18 Pārevatā ravihaṇṣā cakkavākā nadicarā
dindibhā⁵ sālikā c' ettha sobhenti mama assamaṇ
- 19 Nayitā⁶ ambagandhī ca ketakā tattha pupphitā
dibbā gandhā sampavantā sobhenti mama assamaṇ
- 20 Sihā vyagghā ca dipī ca acchakokataracchayo
anusañcarantā pavane sobhenti mama assamaṇ
21. Te jatābhārabbharitā⁷ ajinuttaravāsino
anusañcarantā pavane sobhenti mama assamaṇ
- 22 Ajnāni dharā ete nīpakā santavuttino⁸
appāhārā ca te sabbe sobhenti mama assamaṇ
- 23 Khāribhāriṇ gahetvāna ajjhogayha vanan⁹ tadā
mūlaphalāni bhuñjantā vasante¹⁰ assame tadā
- 24 Na te dārum āharanti udakaṇ vā pādadhovanaṇ
sabbesam ānubhāvena sayam evāhariyyati¹¹
- 25 Cullāsītisahassāni isayo tattha samāgatā
sabbe ca¹² jhāyino ete uttamatthaṇ gavesakā¹³
- 26 Tapassino brahmacārī coditā¹⁴ appanāvate
ambarāvacarā sabbe vasante assame tadā
- 27 Pañcāhaṇ sannipatanti ekaggā santavuttino¹⁵
aññoññaṃ abhivādetvā¹⁶ pakkamanti disāmukhā
- 28 Padumuttaro nāma jīno sabbadhammāna pāragu
tam andhakāraṇ vidhamaṇ uppajji tāvade jīno

¹ S¹ acchā phalīkā esamānā, S² accho phalīkasamānā

² G ca te, S¹ va ne

³ G varāhā, S¹ varahā

⁴ G ogūhā, S² ogāhā

⁵ G dindibhā, S¹ dundhibhā

⁶ S² nahitā

⁷ G Jatābhārena bhāritā

⁸ S¹ S² santi°

⁹ G padaṇ

¹⁰ G vasantā, S¹ vasanta

¹¹ G S¹ °harissati.

¹² G omits

¹³ G S¹ uttamatthagavesakā

¹⁴ G S¹ codintā, S² codento

¹⁵ S¹ santivuttino

¹⁶ S¹ abhivāditvā

- 29 Mama assamasāmantā yakkho āsi mahiddhiko
so me pasaṅsi¹ sambuddhaṃ jalaṃ juttamanāyakaṃ²
- 30 'Esa Buddho samuppanno Padumuttaro mahāmuni
khippaṃ gantvāna sambuddhaṃ payirupāsassu³ tam muni.⁴
- 31 Yakkhassa vacanaṃ sutvā vip̐pasannēna cetasā
assamaṃ saṅsāmetvāna⁵ nikkhamiṃ⁶ pavanā tadā
- 32 Cele va⁷ dayhamānamhi nikkhamitvāna assamā
ekarattiṃ nivāsetvā⁸ upagacchiṃ⁹ vināyakaṃ
- 33 Padumuttaro lokavidū āhutiṇaṃ patiggaho
catusaccaṃ pakāseto deseti amataṃ padaṃ
- 34 Suphullapadumaṃ¹⁰ gayha upagantvā mahesino
pasannacitto sumano Buddhassa abhiropayaṃ
- 35 Pūjayaṭvāna sambuddhaṃ jalaṃ juttamanāyakaṃ¹¹
ekaṃsaṃ aṃjaṃ katvā santhaviṃ¹² lokaṇāyakaṃ
- 36 Yena ñānena sambuddho vasatīha anāsavo
taṃ ñānaṃ kittayissāmi, sunoṭha mama bhasato
- 37 Saṅsārasotaṃ chinditvā tāresi sabbapāninaṃ
tava dhammaṃ sunitvāna tanhāsotaṃ taranti te
- 38 Tuvaṃ satthā ca ketu¹³ cca dhajo yūpo ca pāninaṃ
parāyano patiṭṭhā ca dīpo ca dipaduttama
- 39 Yāvataṃ gaṇino lokaṃ satthavāhā¹⁴ pavuccare
tuvaṃ aggo 'si sappañño tava antogadhā va te¹⁵
- 40 Tava ñānena sappañño tāresi janataṃ bahuṃ
tava dassanam āgamaṃ dukkhassa' antaṃ karissare
- 41 Ye kec' ime gandhajātā lokaṃ vāyanti cakkhumā
tava gandhasamo n' atthi puññakkhette mahāmune¹⁶
- 42 Tiraṇṇayoniṃ¹⁷ nīrayaṃ parimocesi cakkhumā¹⁸
asankhataṃ padaṃ santaṃ desesi tvaṃ mahāmune
- 43 Padumuttaro lokavidū āhutiṇaṃ patiggaho
bhikkhusanghe nisīditvā imā gāthā abhāsatha

¹ G. S¹ pasatṭhaṃ, S² saṅsina

² G. °nāmakajaṃ.

³ G. payirupāsaya

⁴ G. S. mārisa

⁵ G. saṅsāmitvāna, S¹ sasayaṭvāna

⁶ S¹ nikkhami, G. nikkhami

⁷ S² vela va.

⁸ G. vicāretvā

⁹ S² upagañchiṃ

¹⁰ G. suphullaṃ°

¹¹ G. °nāmakajaṃ

¹² S² santaviṃ, S¹ sandhatī; G. santhavi

¹³ S² ketuṃ

¹⁴ S¹ satthāvāha; G. sattavāhā

¹⁵ S¹ antogata°.

¹⁶ G. mahāmuni

¹⁷ G. S¹ tiraṇṇāna°

¹⁸ G. S¹ cakkhuma.

- 44 Yo me ñānam apūjesi pasanno sehi pāṇihī¹
tam ahaṇ kīṭṭayissāmi, sunotha mama bhāsato
45 Tīṇṣakappasahassāmi devaloke raṁissatī
sahassakkhattuṇ rājā ca cakkavattī bhavissatī
46 Suladdhalābhaṇ² laddho 'mhi tosayitvāna subbatāṇ
sabbāsava pariññāya viharāmi anāsavo
47 Kilesā pe pe . . .
48 Sāgataṇ pe pe .
49 Patīsambhīdā pe pe . .
Itthaṇ sudam āyasmā Udeno therō 1. g a-tī
Udenattherassa apadānaṇ samattaṇ

Udānaṇ

Metteyyo Punnako therō Mettagū Dhovako³ pī ca
Upasīvo ca Nando ca Hemako sattamo⁴ tahiṇ
Todeyyo Jatukanni⁵ ca Udeno ca mahāyaso
tīni gāthā satāṇ' ettha asīti tīni c' uttarīṇ
Metteyyavaggo ekacattārīso⁶

XLII

[408 *Bhaddāḷa*]

- 1 Sumedho nāma sambuddho aggo kāruniko muni
vivekakāmo lokaggo Himavantam upāgami
2. Ajjhogahetvā Himavaṇ⁷ Sumedho lokanāyako
pallankam ābhujitvāna nisīdi purisuttamo.
- 3 Samādhīṇ so samāpanno Sumedho lokanāyako
sattarattindīvaṇ⁸ Buddho nisīdi purisuttamo
- 4 Khārīkājaṇ⁹ gahetvāna vanamajjh' ogahim ahaṇ
tatth' addasāsiṇ sambuddham oghatinṇam anāsavaṇ.
- 5 Sammajjanaṇ gahetvāna sammajjitvāna¹⁰ assamaṇ
catudandē thapetvāna¹¹ akāsīṇ maṇḍapaṇ tadā.

¹ G pāṇihī

² S² suladdhālābhā, S¹ suladdhaṇ lābhaṇ

³ G. Dhotako

⁴ S² sattako, S¹ satthamo

⁵ S² Catukanaṇī.

⁶ G °cattālīsamō.

⁷ G S¹ Himavantaṇ.

⁸ S² °dive

⁹ S¹ khārīkhāraṇ, G khārībhāraṇ.

¹⁰ G sammajjitvā nam

¹¹ G. thambhitvāna

- 6 Sālapuppham āharitvā mandapaṇ chādayim ahaṇ
pasannacitto sumano abhivandiṇ¹ Tathāgataṇ
- 7 Yaṇ vadanti Sumedho ti bhūripaññaṇ sumedhasaṇ
bhikkhusanghe nisiditvā imā gāthā abhāsatha
- 8 Buddhassa gīraṇ aññāya sabbe devā samāgamuṇ
asaṇsayaṇ Buddhasettho dhammaṇ deseti cakkhumā
- 9 Sumedho nāma sambuddho āhutiṇaṇ patiggaho
devasanghe nisiditvā imā gāthā abhāsatha
- 10 Yo me sattāham mandapaṇ dhārayi sālachāditaṇ
tam ahaṇ kittayissāmi, sunoṭha mama bhāsato
- 11 Devabhūto manusso vā hemavanno bhavissati
pahūtabhogo hutvāna kāmabhogī bhavissati
- 12 Satthiṇ nāgasahasassāni² sabbālankārabhūsitā
suvannakacchā mātangā hemakappanivāsasā³
- 13 Ārūlhā gāmanīyehi tomarankusapāṇi⁴
sāyapāto⁵ upatthānam āgamiṣṣanti⁶ imaṇ naraṇ
tehi nāgehi parivuto ramissati ayaṇ nara
- 14 Satthiassasahasassāni sabbālankārabhūsitā
ājāniyā va⁶ jātiyā sindhavā sīghavāhino⁷
- 15 Ārūlhā gāmanīyehi illiyā⁸ cāpadhārīhi⁹
parivāressanti¹⁰ maṇ niccaṇ Buddhapūjāy¹¹ idaṇ phalaṇ
- 16 Satthirathasahasassāni sabbālankārabhūsitā
dīpā atho pi veyyagghā sannaddhā ussitaddhajā
- 17 Ārūlhā gāmanīyehi cāpahatthehi vammīhi
parivāressanti¹² maṇ niccaṇ Buddhapūjāy¹³ idaṇ phalaṇ
- 18 Satthigāmasahasassāni paripunnāni sabbaso
pahūtaḍḍhanadhaññaṇi¹⁰ susamiddhāni sabbaso
sadā pātubhavissanti Buddhapūjāy¹¹ idaṇ phalaṇ
- 19 Hatthi assā rathā patti¹¹ senā ca caturanginī
parivāressanti¹² maṇ niccaṇ Buddhapūjāy¹³ idaṇ phalaṇ
- 20 Atthārasaṇ kappasataṇ¹² devaloke ramissati
sahasakkhattuṇ rājā ca cakkavatti bhavissati

¹ G S¹ abhivandi² G satthi^o³ S¹ hemakappaṇaṇ nivāsaya, S² °navāsaya⁴ G °pāṇibhi⁵ G S¹ sāyapāto, S² sāyapāte⁶ G S¹ ca ⁷ G °vāhanā⁸ G iddhīyā, S¹ indiyā⁹ G °dhārīhi, S² vāpa^o¹⁰ G S¹ bahuta^o¹¹ G hatthiassarathapatti.¹² G atthārase kappasate.

- 21 Satānaṃ tīnukkhattuñ ca devarajjaṃ karissati
padesarajjaṃ vipulaṃ gananāto¹ asankhiyaṃ
22 Tīṇsakappasahassamhi Okkākakulasambhavo
Gotamo nāma nāmena satthā loke bhavissati
23 Tassa dhammesu dāyādo oraso dhammanimmitto
sabbāsavo pariññāya viharissat' anāsavo
24 Tīṇsakappasahassamhi addasaṃ lokanāyakaṃ
etthantaram upādāya gavesiṃ² amataṃ padaṃ
25 Lābhā mayhaṃ suladdham me yam ahaṃ ñasi³ sāsaṇaṃ
tisso vijjā anuppattā kataṃ Buddhassa sāsaṇaṃ
26 Namo te purisājāṇhā namo te purisuttama⁴
tava ñānaṃ pakittetvā patto⁵ mhi acaṇaṃ padaṃ
27 Yaṃ yaṃ yonūpapajjāmi devattaṃ atha mānusaṃ
sabbattha sukhito homi phalaṃ me ñānakittane⁶
28 Idaṃ pacchimakaṃ mayhaṃ carimo vattate bhavo
nāgo va bandhanaṃ chetvā viharāmi anāsavo
29 Kilesā pe . pe pe .
30 Sāgataṃ . pe . . . pe .
31. Patīsambhidā . . . pe pe
Itthaṃ sudam āyasmā Bhaddālī thero⁷ g a-ti
Bhaddālīttherassa apadānaṃ samattaṃ

[409 *Ekachattiya*]

- 1 Candabhāgā nadītire⁵ assamo sukato mama
susuddhapulnākinno pannasālāsūmāpitā
2 Uttānakulā nadikā supatitthā manoramā
macchakacchapasampannā suṇsumāraṇisevitā
3 Acchā mayūraṃ dipī ca karavīkā ca sālīkā
kūjanti⁶ sabbadā ete sobhayantā mama assamaṃ.
4. Kokilā mañjubhānī⁷ ca haṇṣā ca madhurassarā
abhikūjanti⁸ te tattha sobhayantā mama assamaṃ.
5. Sihā vyagghā varāhā ca vakākoka-taracchayo
giriḍuggaṃ pi⁹ nādentī sobhayantā mama assamaṃ

¹ G S¹ gananātho.² G S¹ gavesi³ G. ñāpi, S¹ ñasi⁴ G °kittane.⁵ G Candabhāga°⁶ S² kūjanti.⁷ G mañjaññāni.⁸ S¹ abhikujanti⁹ G S¹ giriḍuggamhi.

- 6 Enī migā ca sarabhā bherandā¹ sūkarā² bahū
gīṇḍuggaṇ pi³ nādentī sobhayantā mama assamaṇ.
- 7 Uddālakā campakā ca pātali sindhuvāritā⁴
atimuttā asokā ca pupphanti mama assame
8. Ankolā yūthikā⁵ ceva sattali bimbijālīkā⁶
kannikā kannikārā ca pupphanti mama assame
- 9 Nāgā sālā ca salalā pundarik' ettha pupphitā
dibbā gandhā sampavantā sobhayanti mam' assamaṇ
- 10 Ajjunā asanā c' ettha mahānāmā ca pupphitā
sālā ca kangupupphā⁷ ca sobhayanti mam' assamaṇ
- 11 Ambā jambū ca tilakā nīpā⁸ ca sāla-kalyāni
dibbā gandhā sampavantā sobhayanti mama assamaṇ
- 12 Asokā ca kapitthā⁹ ca bhagimmāl' ettha pupphitā
dibbā gandhā sampavantā sobhayanti mam assamaṇ
- 13 Kadambā kadali c' eva isumuggā ca ropitā
dhuvaṇ phalāni dhārenti sobhayanti mam assamaṇ
- 14 Haritakā āmalakā ambā jambū vibhītākā¹⁰
kolā bhallātakā bellā phalino mama assame
- 15 Avidūre pokkharani supatitthā manoramā
mandālakehi¹¹ sañchannā padumupphalakehi ca
- 16 Gabbhaṇ ganhanti padumā aññe pupphanti kesarī
opattakannikā¹² c' eva pupphanti mama assame
- 17 Pāthina¹³ pāvusā macchā jalaajā muñjarohitā
acchodakamhi vicaraṇ sobhayanti mam assamaṇ
- 18 Nayitā¹⁴ ambagandhī ca anukūlā ca¹⁵ ketakā
dibbā gandhā sampavantā sobhayanti mam assamaṇ.
- 19 Madhu bhisamhā¹⁶ savatī¹⁷ khīrasappi¹⁸ mulālībhi¹⁹
dibbā gandhā sampavantā sobhayanti mam assamaṇ.
- 20 Pulina sobhanā tattha ākinnā jalasevitā
ovattā²⁰ pupphitā santi sobhayanti mam assamaṇ

¹ G gārandā, S¹ gādandā

² G S¹ sukatā, S² sukkakā

³ G S¹ °duggam hi.

⁴ G S¹ sindha°

⁵ G yudikā; S¹ yumbikā; S² yudhikā

⁶ G sattali°, S¹ pattali°

⁷ G caṅku°

⁸ G nimbā

⁹ G. S¹ kapitthā

¹⁰ G. S¹ vibhedakā

¹¹ S² maddālakehi

¹² S² opattakannikā

¹³ G pādhnā; S¹ pācinā.

¹⁴ G nāritā; cf p 363, g 19

¹⁵ G anukule va, S¹ S² °kūle ca

¹⁶ S² °bhisehi

¹⁷ G savatī

¹⁸ S² khīrasappi

¹⁹ G. mulālībhi

²⁰ G. S¹ opupphā.

- 21 Te jatābhārabharitā ajinuttaravāsino
vākaññadharā sabbe sohhayanūti manā assamañ
22 Yuganattañ pekkhamānā¹ nupakā santavutūno
kānagedhe² anapekkhā vasanti manā assame
23 Paṇḍhakkacchanakhalomā paṇkadantū³ rajassirā
rajojalladharā sabbe vasanti manā assame
24 Abhiññāpāramipattā antalikkhacārā⁴ va⁵ te
uggacchantā nabhañ ete sohhayanūti manā assamañ
25 'Tehi⁶ sissehi paṇvuto vasāmi pavane tadā
rattindivañ na jānāmi sadā jhānasamappito
26 Bhagavā ca tamhi samaye Atthadassī mahāmuni
tam andhakārañ nā-sento uppajji lokanāyako
27 Atha aññataro sisso āgacche⁷ mama santike
mante ajjhetukāno so chalaññañ nāma lakkhanañ
28 Būddho loke samuppanno Atthadassī mahāmuni
catusaccañ pakāsenīo deseti amatañ padañ
29 Puṭṭhahittho paṇvuto dhaumantaratagāsāyo
assamā abhinikkhamma imañ vacanañ abhaviñ
30 Buddho loke samuppanno dvaituṇṇasavatalakkhano -
etha sabbe gāṇissāma sammāsambuddhasantikañ⁸
31 Ovādappatikārā te saddhamme pāramingatā
sādhū⁹ ti saṇṇaticehiṇsu uttamatthañ gavesakā⁷
32 Jatābhārabharitā te ajinuttaravāsino
uttamatthañ gavesantā nikkhamuñ pavana tadā
33 Bhagavā tamhi samaye Atthadassī mahāyaso
catusaccañ pakāsenīo deseti amatañ padañ
34 Setacchatāñ gahetvāna⁸ Buddhasetthassa dhāraya
ekāhañ dhārayitvāna buddhasettham avandhi hañ
35 Atthadassī tu bhagavā lokajettho narāsabho
bhikkhusanghe nisīditvā mī gāthā abhāsatha
36 Yo me chattañ adhāresi paṇanno sehi paṇhi⁹
tam ahañ kittayissāmi sunoṭha mama bhāsato
37 Imassa jāyamānassa devatte aha mānuse
dhārissati sadā chattañ cūattadānass⁷ idañ phalañ

¹ G apekkanā² S¹ vaukadantā³ G °antike⁴ S² paggaheṭvā⁵ G S¹ kāmaabhoge⁶ G ca⁷ S² āgacche⁸ G uttamatthagavesakā⁹ G paṇhi.

- 38 Sattasattatikappāni devaloke ramissati
sahassakkhattuṇ rājā ca cakkavatti bhavissati
39 Sattasattatikkhattuṇ ca devarajjaṇ karissati
padesarajjaṇ vipulaṇ ganānāto asankhayaṇ
40 Atthārāse kappasate Gotamo Sakyapungavo
tam andhakāraṇ nāsento uppajjissati cakkhumā
41 Tassa dhammesu dāyādo oraso dhammanimmitto
sabbāsava paṇiñāya nibbāyissati anāsavo
42 Yato ahaṇ kammakaṇ taṇ¹ chattaṇ buddhassa dhārayiṇ
etthantare na jānāmi setacchattaṇ adhāritaṇ
43 Imaṇ pacchimakaṇ mayhaṇ carimo vattate bhavo
chattadhāraṇam aṇṇā pi vattate niccakāhikaṇ
44 Aho me sukataṇ kammaṇ Atthadassissa tādino
sabbāsavaparikkhīno n' atthi dāmi punabbhavo
45 Kilesā . pe . . pe . . .
46 Sāgataṇ . pe . . pe . . . pe . . .
47 Patīsambhidaṇ pe . . . pe . . . pe . . .
Itthaṇ sudam āyasmā Ekachattiyo therō 1 g a-ti
Ekachattiyattherassa apadānaṇ samattaṇ

[410 *Tinasūlakachādaniya*]

- 1 Jātijaṇ ca maraṇaṇ paccavekkhiṇ² ahaṇ tadā
ekato abhinikkhamma pabbajim anagāriyaṇ
2 Caramānānupubbena Gangātīram upāgamiṇ
tatth' addasāsiṇ pathaviṇ Gangātīre supunnataṇ³
3 Assamaṇ tattha māpetvā vasāmi assame ahaṇ
sukato caṇkamo mayhaṇ nānādiṇ jagānāyuto⁴
4 Mam upenti ca vissatthā kūjaṇti⁵ ca manoharaṇ
ramamāno⁶ saha tehi vasāmi assame ahaṇ.
5 Mama assamasāmantā mīgarājā catukkamo
āsayaṇ abhinikkhamma gajji⁷ so medini⁷ viya.

¹ G kammamaṇaṇ, S² kammamataṇ² G S¹ paccavekkhi³ S¹ S² samunnataṇ⁴ G °ayato⁵ S¹ kuṇṇanti, S² kajanti⁶ G dhumamāno⁷ G. medani, S¹ medanī.

- 6 Nadite mīgarāje va¹ hāso me udapajjatha²
mīgarājaṇ gavesanto addasaṇ lokanāyakaṇ
7. Disvān' ahaṇ devadevaṇ³ Tissaṇ lokagganāyakaṇ
hattho hatthena cittaṇa pūjayaṇ nāgakesaraṇ.
- 8 Uggacchantaṇ va suriyaṇ sālarājaṇ pa pupphitaṇ
osadhiṇ va virocantaṇ santhaviṇ lokanāyakaṇ:
- 9 'Tava ñānena sabbaññū jotesi' maṇ sadevakaṇ
tvajaṇ⁴ hi ārādhayaṭvāna jātiyā parimuccare⁵
10. Adassanena sabbaññū Buddhānaṇ sabbadassinaṇ
patantaṇyavācīnirayaṇ rāgādosehi ophutā⁶
11. Tava dassanam āgamma sabbaññū lokanāyaka⁷
pamuccanti bhavā sabbe phusanti amataṇ padaṇ.
- 12 Yadā Buddhā cakkhumantā⁸ uppajjanti pabhankarā
kilese jhāpayṭvāna ālokaṇ dassayaṇti te'
13. Kittayaṭvāna sambuddhaṇ Tissaṇ lokagganāyakaṇ
hattho hatthena cittaṇa tinasūlam⁹ apūjayaṇ.
- 14 Mama sankappam aññāya Tisso lokagganāyako
Sakāsane nisīditvā imā gāthā abhāsatha
15. Yo maṇ pupphehi chādesi pasanno sehi pāmhī
tam ahaṇ kittayissāmi sunoṭha mama bhāsato:
- 16 Pañcavīsatikkhattuṇ so devarajjaṇ karissati
pañcasattatikkhattuṇ ca cakkavattī bhavissati
17. Padesarajjaṇ vipulaṇ ganānāto asankhayaṇ¹⁰
tassa kammaṇ nissando pupphāna pūjanāya¹¹ so
- 18 Sisaṇ nhāto c' ayaṇ poso puppham ākankhate c' ayaṇ¹²
puññakammaṇa saṇyutto¹³ purato pātubhavissati.
- 19 Yaṇ yaṇ icchatī kāmehi taṇ taṇ pātubhavissati
sankappaṇ paṇipūritvā nibbāyissat' anāsavo
- 20 Kilesā jhāpayṭvāna sampajāno patissato¹⁴
ekāsane nisīditvā arahattam apāpunṇaṇ

1 S¹ ca

2 G upapajjatha.

3 G disvāna devadevañ ca

4 G S¹ tava.5 S¹ parimuccati; G paṇipucchati6 G obudā; S¹ ovutā, S² opunā7 S¹ S² lokanāyakaṇ, G °nāyake8 G S¹ cakkhumanto.9 G. tinaphulī, S¹ S² tinasulū.10 G. S¹ ganānātho asankhayaṇ.11 G. S¹ pupphānaṇ°12 G. S¹ ākadurocayaṇ13 S² saṇyuttaṇ.

14 G patissato

21. Cankamanto nīpajjanto¹ nīsinno uda vā thito
Buddhasēṭṭhaṇṇa saritvāna viharāmi ahaṇṇa tadā
22. Cīvare *pīṇapāte ca paccaye* sayanāsane
tattha me unatā² n' atthi buddhapūjāy' idaṇṇa phalaṇṇa
23. So dāni patto amataṇṇa santaṇṇa padam anuttaraṇṇa
sabbāsava parīññāya viharāmi anāsavo
24. Dvenavute ito kappe yaṇṇa buddham abhīpūjayaṇṇa
duggatīṇṇa nābhijānāmi Buddhapūjāy' idaṇṇa phalaṇṇa
25. Kilesā . . pe . . pe .
26. Sāgataṇṇa . . pe . . pe .
27. Paṭisambhūḍā . . . pe . . . pe . .
- Itthaṇṇa sudam āyasmā Tinasūlakachādaniyo th 1 g a-ti
Tinasūlakachādaniyattherassa apadānaṇṇa samattaṇṇa

[411 *Madhumāṇsadāyaka*]

1. Nagare Bandhumatīyā sūkariko aho' ahaṇṇa
ukkotakaṇṇa randhayitvā madhusappimhi³ ākiriṇṇa.⁴
2. Sannipātama ahaṇṇa gantvā ekaṇṇa pattaṇṇa gahes' ahaṇṇa⁵
pūrayitvāna taṇṇa pattaṇṇa bhikkhusanghassa dās' ahaṇṇa.
3. Yo 'ttha therataro bhikkhu⁶ niyyātesa mamaṇṇa tadā
imnā pattapūrena labhassu vipulaṇṇa sukhaṇṇa
4. Dve sampattiyo bhutvā sukkamūlena codito
pacchime vattamānamhi kilese jhāpayissati
5. Tattha cittaṇṇa pasādetvā Tāvatiṇṇasam agacch'⁷ ahaṇṇa
tattha bhutvā ca pitvā⁸ ca labhāmi vipulaṇṇa sukhaṇṇa
6. Mandape rukkhamūle vā pubbakammam anussaraṇṇa
annapānābhivasso me abhivassati tāvade
7. Idaṇṇa pacchimakaṇṇa mayhaṇṇa carimo vattate bhavo
idhāpi annapānam me vassate sabbakālīkaṇṇa
8. Ten' eva māṇsadānena⁹ sandhāvitvā bhave ahaṇṇa
sabbāsava parīññāya viharāmi anāsavo

¹ S¹ nīsajjanto.² G unnatā³ S¹ madhumāṇsamhi, G madurasamhi⁴ G S¹ okiri.⁵ G S¹ adās' ahaṇṇa⁶ S² yo tattha te bhikkhu.⁷ S² agañich'⁸ G vasitvā; S² caritvā.⁹ G madhudānena.

- 9 Ekanavute ıto kappe yaṇ dānam adadiṇ tadā
duggatiṇ nābhijānāmi madhudānass' idaṇ phalaṇ
10 Kilesā . pe . . . pe . . .
11 Sāgataṇ . . . pe . . . pe . . .
12 Patisambhidā . . . pe . . . pe . . .
Itthaṇ sudam āyasmā Madhumaṇṣadāyako th 1. g a-ti.
Madhumaṇṣadāyakattherassa apadānaṇ samattaṇ.

[412. *Nāgapallavaka*.]

- 1 Nagare Bandhumātiyā rājuyyāne vasām' ahaṇ
mama assamasāmantā nısidı lokanāyako.
2 Nāgapallavam ādāya Buddhassa abhiropayaṇ
pasannacitto sumano sugatam abhivādayaṇ¹
3 Ekanavute ıto kappe yaṇ pallavam apūjayaṇ
duggatiṇ nābhijānāmi Buddhapūjāy' idaṇ phalaṇ
4 Kilesā . . pe . . . pe
5 Sāgataṇ . . pe . . . pe . .
6 Patisambhidā . . . pe . . . pe . . .
Itthaṇ sudam āyasmā Nāgapallavako thero 1 g a-ti.
Nāgapallavattherassa apadānaṇ samattaṇ

[413 *Ekadēpiya*]

- 1 Parımbbutamhı sugate Siddhatthe lokanāyak :
sadevamanusā² sabbe pūjenti dıpaduttamaṇ
2 Āropite ca citake Siddhatthe lokanāyake
yathāsakena thāmena citaṇ³ pūjenti satthuno.
3 Avidūre citakassa dıpam ujjālayımaṇ ahaṇ⁴
yāva udetı surıyo dıpam me tāva ujjalı⁵
4. Tena kammena sukatena cetanāpanıdhihi ca
jahıtvā mānusaṇ dehaṇ Tāvatiṇsam agacch⁶ ahaṇ.
5. Tattha me sukataṇ vyāmaṇ⁷ Ekadēpi tı ñāyati
dıpasatasahassāni vyamhe pajjalare⁸ mama.

¹ G abhivādayı² G sadevā mānussā.³ S² citakaṇ⁴ S¹ ujjālayı mamaṇ⁵ S¹ ujjalı.⁶ S² agañch'⁷ G brahmaṇ.⁸ G S¹ pajjalaye.

6. Udayanto va suriyo deho me rājate¹ sadā
sabb'ābhāhi² sarirassa āloko hoti me sadā.
7. Tirokuddaṇ tiroselaṇ samatiggayha pabbataṇ
samantā yojanasataṇ passāmi cakkhunā ahaṇ
8. Sattasattatikkhattuñ ca devaloke ramīṇ ahaṇ
ekatiṇṣakkhattuñ ca devarajjam akārayiṇ
9. Aṭṭhavīsatikkhattuñ³ ca cakkavatti ahoṣ' ahaṇ
padesarajjaṇ vipulaṇ gananāto asankhiyaṇ.
10. Devalokā cavivāna nibbattaṇ mātukucchiyaṇ
mātukucchiḡatassāpi akkhi me na nimilati⁴
11. Jāṭiyā⁵ catuvasso' haṇ pabbajjī⁶ anagāriyaṇ
addhamāse asampatte arahattam apāpuniṇ
12. Dibbaṇ cakkhuṇ visodhesiṇ⁷ bhavā sabbe samūhatā
sabbe kilesā sañchinā⁸ ekadīpass' idaṇ phalaṇ
13. Tirokuddhaṇ tiroselaṇ pabbatañ cāpi-kevalaṇ
samatikkamma passāmi ekadīpass' idaṇ phalaṇ
14. Visamā me samā honti andhakāro na vijjati
nāhaṇ passāmi timīram ekadīpass' idaṇ phalaṇ.
15. Catunavute ito kappe yaṇ dīpam adadiṇ tadā
duggatiṇ nābhijānāmi ekadīpass' idaṇ phalaṇ.
16. Kilesā . . pe . . . pe . . .
17. Sāgataṇ . . . pe . . . pe . . .
18. Patīsambhidā . . . pe . . . pe . . .
Itthaṇ sudam āyasmā Edakīpiyo th 1 g a-ti
Ekadīpiyattherassa apadānaṇ samattaṇ.

[414 *Ucchangapupphya*]

1. Nagare Bandhumatīyā ahoṣiṇ⁹ mālīko tadā
ucchangaṇ pūrayivāna āgamam¹⁰ antarāpanaṇ¹¹
2. Bhagavā ca¹² tamhi samaye bhikkhusanghapurakkhato
mahatā ānubhāvena niyyāti¹³ lokanāyako

¹ G S¹ jotate. ² S² pabbābhi ³ G aṭṭhatatiṇṣati°.

⁴ G nimmiyati, S¹ namissati; S³ vinassati ⁵ G jāṭiyaṇ

⁶ G. S¹ pabbajjī.

⁷ G S¹ dibbacakkhuṇ visodhesi

⁸ S¹ sacchannā.

⁹ G S¹ ahoṣi

¹⁰ G agamaṇ.

¹¹ S² antaropanaṇ

¹² G. omits.

¹³ S¹ niyyāti.

- 3 Disvāna lokapajjotaṃ Vipassīṇaṃ lokatāraṇaṃ
pupphaṃ paggayha ucchangā¹ Buddhassettham apūjayiṇ.
4. Ekanavute ito kappe yaṇ puppham abhiṇṇāyayī
duggatiṇ nābhijānāmaṃ Buddhapūjāy' idaṇ phalaṇ
5 Kilesā . . pe . . pe . . .
6 Sāgataṇ . . . pe . . pe . . .
7 Patisambhūda . . pe . . pe .
Itthaṇ sudam āyasmā Ucchangapupphīyo th i. g a-tī.
Ucchangapupphīyattherassa apadānaṇ samattaṇ

[415 *Yāgudāyaka*]

- 1 Atitthiṇ² me gahetvāna āgacchiṇ gāmakam tadā
sāmpunna-nadikaṇ disvā sanghārāmaṃ upāgamiṇ.
2. Āraññakā dhūtaṇvādā jhāyīno lukhacīvara
vivekābhīratā dhīrā sanghārāmaṃ vasanti te
3 Gati tesam upacchinā suvimuttāna tādinaṇ
pindāya te na gacchanti oruddhanadikā yaḍi.
4 Pasannacitto sumano vedajāto³ katañjali
taṇḍulam me gahetvāna yāgudānaṃ akās'⁴ ahaṇ
5 Pañcannaṇ yāguṇ datvāna pasanno sehi pānihi
sakakammābhīraddho 'haṇ Tāvatiṇsam āgacch' ahaṇ
6. Manmayaṇ ca me vyamhaṇ⁵ nibbattaṇ Tīdase gane⁶
nārīganehi sahito modāmi vyamha-m-uttame⁷
7 Tettiṇsakkhattuṇ devindo devarajjam akārayiṇ⁸
tiṇsakkhattuṇ cakkavattī mahārajjam akārayiṇ⁸
8 Padesarajjaṇ vipulaṇ gānaṇāto asankhiyaṇ
devaloke manusse⁹ vā anubhotvā¹⁰ yasam ahaṇ
9 Pacchime bhava sampatte pabbajim¹¹ anagāriyaṇ
saha oropite kese sabbasampattivijjh'¹² ahaṇ¹³
10 Khayato vayato cāpi sammasanto kalebaraṇ
*pure si *kkhāpadādāne arahattam apāpuniṇ

¹ G. S¹ uccaṇḍā. ² S¹ atitthi, G. atitṭi, S² atthime ³ G. devajāto

⁴ G. adās'. ⁵ G. brahmaṇ. ⁶ S² tīdasagane

⁷ G. brahman°. ⁸ G. akārayi ⁹ G. mānusse

¹⁰ G. S¹ anubhotvā ¹¹ G. pabbajī.

¹² S¹ sabbāṇ sampatti°; G. sabbasampatti° ¹³ S¹ vijahaṇ; G. vijahaṇ

- 11 Sudinnam me dānavaraṇ vāṇijjaṇ suppayojitaṇ¹
ten' eva yāgudānena patto 'mhi acalaṇ padaṇ
 - 12 Sokaṇ pariddavaṇ vyādhiṇ² darathaṇ cittatāpanaṇ
nābhijānāmi uppannaṇ yāgudānass' idaṇ phalaṇ
 - 13 Yāguṇ sanghassa datvāna puññakkhette anuttare
pañcānisaṇse anubhom³ aho yāgu-suyitthata.⁴
 - 14 Avyādhita rūpavatā khippaṇ dhammanisantitā
lābhita annapānassa āyu pañcamakaṇ mama.
 - 15 Yo koci vedaṇ janayaṇ saṅghe yāguṇ *dadey*ya so
imāni pañcathānāni patiganheyya pandito
 - 16 Karaniyaṇ kataṇ sabbaṇ bhavā ugghātita mayā
sabbāsavaparikkhīno n' atthi dāni punabbhavo
 - 17 So haṇ vicarissāmi gāmā gāmaṇ purā puraṇ
namassamāno sambuddhaṇ dhammassa ca sudhammataṇ.
 - 18 Tiṇsakappasahassāni yaṇ dānam adaḍḍaṇ tadā
duggataṇ nābhijānāmi yāgudānass' idaṇ phalaṇ.
 19. Kilesā . . . pe . . . pe .
 20. Sāgataṇ . . . pe . . . pe . . .
 21. Paṭisambhida . . . pe . . . pe . . .
- Itthaṇ sudam āyasmā Yāgudāyako therō 1 g a-ti
Yāgudāyakattherassa apadānaṇ samattaṇ.

[416 *Patthodanadāyaka*]

- 1 Vanacārī pure āsiṇ satataṇ vanakammiko
patthodanaṇ⁵ gahetvāna kammantam agamās' ahaṇ.
2. Tatth' addasāsiṇ⁶ sambuddhaṇ sayambhum aparājitaṇ
vanā pindāya nikkhantaṇ disvā cittaṇ pasādayaṇ
- 3 Parakammāyane yutto puññaṇ ca me na vijjati
ayaṇ patthodanam atthi bhojayaṇsām' ahaṇ munīṇ.
4. Patthodanaṇ gahetvāna sayambhussa adās' ahaṇ
mama nijjhāyamānassa paribhuñji tadā muni
- 5 Tena kammena sukatena cetanāpanidhihi ca
jahitvā mānusaṇ dehaṇ Tāvatiṇsam agacch⁷ ahaṇ.

¹ G pubbayojitaṇ² G vyādhī³ G. pañcānisaṇse anubhomi.⁴ S¹ °yutthata.⁵ S¹ G. pattodanaṇ.⁶ G. °adassāsi; S² adassāsiṇ.⁷ 2 agañch'.

- 6 Chattiṇṣakkhattuṇ devindo devarajjam¹ akārayiṇ
tettiṇṣakkhattuṇ rājā ca cakkavattī ahoṣ' ahaṇ.
 - 7 Padesarajjaṇ vipulaṇ gāṇanāto asankhiyaṇ
sukhito yasavā homi patthodanass' idaṇ phalaṇ.
 - 8 Bhavābhavā saṇsaranto labhāmi amitaṇ dhanāṇ
bhoge me ūnatā n' atthi patthodanass' idaṇ phalaṇ
 9. Nadisotapatibhāgā bhogā nibbattare mama
parimetuṇ na sakkomi patthodanass' idaṇ phalaṇ.
 - 10 Imaṇ khāda imaṇ bhuñja imamhi² sayane saya
tenāhaṇ sukhito homi patthodanass' idaṇ phalaṇ³
 - 11 Catunavute ito kappe yaṇ dānam adadiṇ tadā
duggatiṇ nābhijānāmi patthodanass' idaṇ phalaṇ.
 - 12 Kilesā pe . . pe . . .
 - 13 Sāgataṇ . . pe . . pe . . pe . .
 - 14 Patisambhidā . . pe . . pe . .
- Itthaṇ sudam āyasmā Patthodanadāyako th 1 g. a-ti
Patthodanadāyakattherassa apadānaṇ samattaṇ

[417 *Mañcadāyaka*]

1. Parinibbute kārūṇike Siddhatthe lokanāyake
vitthārīke⁴ pāvācane devamānusaṇṣakkate⁵
- 2 Candālo ās' ahaṇ tattha āsandiṇīthakārako
tena kammaṇa jīvāmi tena posemi dārake
- 3 Āsandiṇ sukataṇ katvā paṇaṇno sehi pāṇiṇi⁶
sayam eva upāgantvā⁷ bhikkhusaṇghassa adās' ahaṇ
- 4 Tena kammaṇa sukateṇa cetanāpanidhihi ca
jahitvā māṇusaṇ dehaṇ Tāvatiṇsaṇ agacch' ahaṇ
- 5 Devalokagato santo modāmi Tīdasāṇgaṇe⁸
sayanāni mahagghāni nibbattanti yadicchakaṇ.
- 6 Paññāsakkhattuṇ devindo devarajjam akārayiṇ
asitikkhattuṇ rājā ca cakkavattī ahoṣ' ahaṇ

¹ S² devarājaṇ² G S¹ imasmīṇ³ G omits gāthā 10⁴ G S¹ vitthārīte⁵ G devamanusa^o; devamanussa^o.⁶ G pāṇiṇi⁷ G S¹ upagantvā.⁸ G S¹ tīdasāṇgaṇe.

- 7 Padesarajjaṇ vipulaṇ gānaṇāto asankhīyaṇ
sukhito yasavā homi mañcadānass' idaṇ phalaṇ
8 Devalokā cavitvāna emi ce mānusaṇ bhavaṇ
mahārahā su-sayanā sayam eva bhavanti me
9 Ayaṇ pacchumako mayhaṇ carimo vattate bhavo
ajjāpi sayane kāle sayanam upatitthati.
10 Catunavute ito kappe yaṇ dānam adadiṇ tadā
duggatiṇ nābhijānāmi mañcadānass' idaṇ phalaṇ.
11. Kilesā . . pe . . pe .
12 Sāgataṇ . . . pe . . pe . . pe . . .
13 Patisambhīdā . . pe . . pe . . . pe . . .
Itthaṇ sudam āyasmā Mañcadāyako thero i. g a-ti.
Mañcadāyakattherassa apadānaṇ samattaṇ

Uddānaṇ :

Bhaddāhi Ekacchatto ca Tīṇasūlo ca Maṇsado
Nāgapallavi*ko Dīpi* Ucchaṇṇi Yāgudāyako
Paṭthodanī Mañcadado gāthāyo ganitā v-īha¹
dvesatāni ca gāthānaṇ gāthā c' ekā taduttarīti
Bhaddāhivaggo dvācattārīso²

XLIII

[418. *Sakvīsammajjaka.*]

1. Vipassino bhagavato pāṭalibodhiṇ *uttamaṇ
disvā va taṇ pā*dapaggaṇ³ tattha cittaṇ pasādayiṇ.
- 2 Sammajjaṇiṇ gahetvāna bodhiṇ sammajji⁴, tāvade
sammajjitvāna taṇ bodhim avandiṇ pāṭaliṇ ahaṇ.
- 3 Tattha cittaṇ pasādetvā sīre katvāna añjaliṇ
namassamāno taṇ bodhiṇ⁵ gacchiṇ⁶ *paṭikūtiṇ aham.
- 4 Cārima-maggena⁷ *gacchāmi saranto bodhim uttamaṇ
ajāgaro⁸ maṇ pīlesi gho*ra*rūpo mahābalo.

¹ G S¹ °visā

³ G padamaggaṇ

⁵ S² sambodhiṇ.

⁷ S² cārimaggena

² G bācattalīsammo.

⁴ S¹ sammajji

⁶ S¹ gaccha; G. gacchi; S² gaṇṇiṇ.

⁸ S² ajagāro.

5. Āsanne me¹ kataṇ kammaṇ phalena² tosayī mamaṇ
kalebaraṇ me gilaṭi devaloke ramām³ ahaṇ.
6 Anāvilaṇ mama cittaṇ vi*suddhaṇ pandaraṇ sadā
sokasallaṇ* na jānāmi cittasantāpanaṇ mama
7 Kuṭṭhaṇ gando kilāso ca apamāro vitacchikā
daddu kandu ca me n' atthi phalaṇ sammajjanāy' idaṇ.
8. Soko ca paṇḍevo ca hadaye me na vijjati
asattam³ ujukaṇ cittaṇ phalaṇ sammajjanāy' idaṇ
9 *Sāṃādhisu na sajjā*mi visuddhaṇ hoti mānasaṇ
yaṇ yaṇ samādhim icchāmi so⁴ so sampajjate mama
' 10 Rajaniye na rajjāmi atho dosaniyesu ca
mohaniye na mūhāmi phalaṇ sammajjanāy' idaṇ
11 Ekanavute ito kappe yaṇ kammam ākaṇ tadā
duggaṭi nābhijānāmi phalaṇ *sammaj*janāy' idaṇ.
12 Kilesā . . pe . . pe . . . pe . .
13 Sāgataṇ pe . . pe . . . pe . .
14 Patisaṃbhida pe . . . pe . . . pe . .
Itthaṇ sudam āyasmā Sakiṇsammajjako⁵ therō 1. g a-ti.
Sakiṇsammajjakattherassa apadānaṇ samattaṇ.

[419 *Ekadussadāyaka*]

- 1 Nagare Haṇsavatīyā āhosiṇ tīnahāraṇko
tīnahārena jīvāmi tena posemi dāraṇke
2 Padumuttaro nāma jino sabbadhammāna pāragū
tam andhakāraṇ nāsetvā uppajji lokanāyako
3 Sake ghare nisīditvā evaṇ cintesi tāvade
buddho loke samuppanno deyyadhammo na vijjati
4 Idaṇ me sātakaṇ⁶ ekaṇ n' atthi me koci dāyako
dukkho nīrayasamphasso⁷ ropayissāmi dakkhinaṇ
5 Evāhaṇ cintayitvāna sakaṇ cittaṇ⁸ pasādayiṇ
ekaṇ dussaṇ gahetvāna buddhasetthassa dās' ahaṇ.

¹ G. āpanne me; S² āsanne na² G. balena³ S² agantaṇ, G. asantaṇ; S¹ ahankaṇ⁴ S¹ yo⁵ S² Saki°⁶ S² ghātakaṇ⁷ G. S² sampasso, S¹ °sampayo⁸ S² saka°.

- 6 Ekaṇ dussaṇ¹ daditvāna ukkutthiṇ sampavattayin
'Yadi Buddho tuvaṇ vīra tārehi maṇ mahāmuni'
- 7 Padumuttaro lokavidū āhutiṇaṇ patiggaho
mama dānaṇ pakittento akā² me anumodanaṇ
8. 'Iminā ekadussena cetanāpanidhihi ca
kappasatasahassāni vinipātaṇ na gacchasi³
- 9 Chatṭiṇsakkhattuṇ devindo devarajjaṇ karissasi⁴
tettiṇsakkhattuṇ⁵ rājā ca cakkavatti bhavissasi⁶
- 10 Padesarajjaṇ vipulaṇ ganānāto asankhiyaṇ
devaloke manusse vā saṇsaranto tuvaṇ bhava
- 11 Rūpavā gunasampanno anupakkantadehavā⁷
akkhobhaṇ⁸ amitaṇ dussaṇ labhissasi yadicchakaṇ'
- 12 Idaṇ vatvāna sambuddho jalajuttamanāyako⁹
nabham abbhuggamī¹⁰ viro¹¹ haṇsarājā va ambare
13. Yaṇ yaṇ yonūpapajjāmi devattam aṭha mānusaṇ
bhoge me ūnatā n' atthi ekadussass' idaṇ phalaṇ
- 14 *Pāduddhāre pāduddhāre dussaṇ nibbattate mama
hetthā dussamhi tittāmi uparicchedanaṇ¹² mama
- 15 Cakkavālam upādāya sakānanaṇ sapabbataṇ
icchamāno v' aham¹³ ajja dusseh' acchādayeyya taṇ¹⁴
- 16 Ten' eva ekadussena saṇsaranto bhavābhava
suvanṇavanno hutvāna saṇsarāmi bhavābhava
- 17 Vipākaṇ ekadussassa nājjhagaṇ katthaci kkhayaṇ
ayaṇ me pacchimā jāti vipaccati¹⁵ idhāpi me
- 18 Satasahassee ito kappe yaṇ dussam adadiṇ tadā
duggatiṇ nābhijānāmi ekadussass' idaṇ phalaṇ
- 19 Kilesā pe pe . pe .
20. Sāgataṇ . pe . . pe . . . pe
- 21 Patissambhida . . pe . . . pe . . .
- Itthaṇ sudam āyasmā Ekadussadāyako th 1 g a-ti
Ekadussadāyakattherassa apadānaṇ samattaṇ

¹ S² eka°² G aka³ S² gañhasi⁴ All MSS read karissati⁵ S² tettinga°⁶ All MSS read bhavissati.⁷ G °dehave; S¹ °resavā⁸ G aggobhaṇ; S¹ akkohaṇ; S² akkhamha⁹ G °nāmako¹⁰ G °gami¹¹ G. dhīro¹² S¹ uparicchedanaṇ.¹³ S² o' ahaṇ.¹⁴ S² acchādayyekaṇ.¹⁵ G. vipajjati.

[420 *Ekāsanadāyaka*]

1. Himavanttass' avidūre Kosiko¹ nāma pabbato
assamo sukato mayhaṇṇaṇṇa pannasālā sumāpitā.
2. Nārado nāma nāmena Kassapo itī maṇṇa vidū
suddhimaggaṇṇa gavesanto vasāmī Kosike² tadā
3. Padumuttaro nāma jīno sabbadhammāna pāragu
viveka kāmō sambuddho āgacchī anilaññaśā³
4. Vanagge gacchanimānassa disvā raṇṇaṇṇa mahesino
katthamañcaṇṇa paññāpetvāna ajāna ca apattharaṇṇa⁴
5. Āsanaṇṇa paññāpetvāna sire katvāna añjaliṇṇa
somanassaṇṇa pavedetvā⁵ imaṇṇa vacanam abraviṇṇa⁶.
6. Sallakatto tavaṇṇa vira āturaṇṇa tikicchako
mamaṇṇa⁷ rogaparetassa⁸ tikicchaṇṇa dehi nāyaka⁹
7. Kallaṭṭhikā ye¹⁰ paśsaṇṇa Buddhasettaṇṇa tavam¹¹ mune
dhuvaṇṇa tī siddhiṇṇa¹² papponti etesaṇṇa jajjaro bhavo¹³
8. Na me deyyaṇṇa tavam¹⁴ atthī pavattaphalabhojī 'haṇṇa
idaṇṇa me āsanam atthī nisida katthamañcake
9. Nisidi tattha bhaga vā asambhito¹⁵ va kesari
muhuttaṇṇa vitināmetvā imaṇṇa vacanam abra vi¹⁶
10. ' Vissattho hohi, mā bhāyī, laddho jotiraso tayā
yaṇṇa tuyhaṇṇa patthitaṇṇa sabbaṇṇa pari pūressati 'nagate¹⁷
11. Na thokaṇṇa taṇṇa kataṇṇa tuyhaṇṇa puññaikkhette anuttare
sakkā uddharitum attā yassa cittaṇṇa pañihitaṇṇa¹⁸
12. Imina āsanādānena cetanāpanidhihi ca
kappasatasahassāni vinipātaṇṇa na gacchasi.
13. Paññāsakkhattuṇṇa devindo devaraṇṇaṇṇa karissasi¹⁹
āsītikkhattuṇṇa rājā ca cakka vatthi bhavissasi²⁰

¹ G S¹ Kesiko.

² G Kesike

³ G añilañjusā.

⁴ G appattariṇ, S¹ apattharī

⁵ G paveditvā

⁶ G abravī; S¹ abruvī

⁷ G S¹ mama

⁸ G. rāga°.

⁹ All MSS read *nāyakaṇ*

¹⁰ G kallatthakā^o

11 G S¹ tuvaŋ.

¹² G dhuvattisiddhi, S² dhuvam tvā siddhiḥ; S¹ suvattisiddhi.

13 S² pajjaro bhavo

14 G. S¹ tava

15 G S¹ asam bhito

16 S¹ abruvī.

¹⁷ G paripūriya tāpanaṃ; S¹ paripūriya tāsanana

¹⁸ G panihitaṅ, S¹ S² panīhitaṅ.

¹⁹ S² karıssatı.

20 S¹ S² bhavissati

14. Padesarajjaṇ vipulaṇ gananāto asaṅkhiyaṇ
sabbattha sukhito hutvā saṅsāre saṅsarissasī¹
 15. Idaṇ vatvāna sambuddho jalaṇuttamanāyako²
nabham abbhuggamī³ viro haṅsarājā va ambare.
 16. Hatthiyānam assayānaṇ sarathaṇ sandamānikaṇ
labhāmi sabbam ev' etam ekāsanass' idaṇ phalaṇ
 17. Kānaṇaṇ pavasiṭvā pi yadā icchāmi āsanaṇ
mama saṅkappam aññāya pallaṅko upatitṭhati.
 18. Vārimajjhe gato⁴ santo yadā icchāmi āsanaṇ
mama saṅkappam aññāya pallaṅko upatitṭhati.
 19. Yaṇ yaṇ yonūpapajjāmi devattam atha mānusaṇ
pallaṅkā sataṣaḥassāni parivārenti maṇ sadā
 20. Duve bhava saṅsarāmi devatte atha mānuse
duve kule pajjāyāmi khattiye atha brāhmaṇe
 21. ekāsaṇaṇ daditvāna puññaakkhetṭe anuttare
dhammapallankam ādāya⁵ viharāmi anāsavo
 22. Sataṣaḥasse ito kappe yaṇ dānam adadiṇ tadā
duggatiṇ nābhijānāmi ekāsanass' idaṇ phalaṇ
 23. Kilesā . . pe . . pe .
 24. Sāgataṇ . pe . . pe . . pe .
 25. Patisaṃbhudā . . . pe . . pe . . pe . .
- Itthaṇ sudam āyasmā Ekāsanadāyako th i g a-tī.
Ekāsanadāyakattherassa apadānaṇ samattaṇ

[421 *Sattakadambapupphaya*]

1. Himavantass' avidūre Kadambo nāma pabbato
tasmiṇ pabbatapassamhi satta⁶ Buddhā vasiṇsu⁷ te.
2. Kadambaṇ pupphitaṇ disvā paggaḥetvāna añjaliṇ
satta mālā gaḥetvāna puññaḥcittena⁸ okiriṇ
3. Tena kammena sukatena cetanāpanidhihi ca
jahitvā mānusaṇ dehaṇ Tāvatīṇsam agacch' ahaṇ

¹ S² saṅsarissasī.

² G² °nāmako.

³ G. abbhuggamī; S² abbhungamī.

⁴ G. vārimajjha²; S¹ vārimajjhāgate.

⁵ G. S¹ aññāya.

⁶ G S¹ satataṇ.

⁷ S² vasisu.

S¹ S² punna².

- 1 Catunavute ito kappe yaṇ kamunam akariṇ iadā
duggatiṇ nābhijānāmi Buddhapūjāy' idaṇ phalaṇ
5 Kilesā pe pe pe
6 Sāgataṇ pe pe pe .
7 Patisaṃbhidā pe pe
Itthaṇ sudam āyasmā Sattakadambapupphayo th 1 g a-ti.
Sattakadambapupphiyattherassa apadānaṇ samattan

[422 *Korandapupphaya*]

- 7 Vanakamuniko' pare ā-ṇ pitupetāmāhen' ahaṇ
pararuhirene jvāmi kusalaṇ me na vijjati
2 Vama āsayaśāmantā Tisso loka¹ggarāya²ko
padāmi tīu dā³sesi² anukampāva cakkhuma
3 Akkante ca pade di⁴vā Tissamānassa¹ satthuno
hattho hatthena cittaṇa pade cittaṇ pasādayiṇ
4 Korandaṇ pupphutaṇ⁴ di⁵vā padupaṇ dhammāruhaṇ
sakotakan⁵ gahervāna padasetthe apūjayaṇ⁶
5 Tena kamunena sukatenā cetanāpanidhihi ca
jahitvā mānusaṇ dehaṇ l'āvatīṇsam agacchi⁷ ahaṇ
6 Yaṇ yaṇ yonūpapajjāmi devattāmi atha mānusaṇ
korandavanṇako yeva sappabhāso⁸ bhavāmi' ahaṇ
7 Dvenavute ito kappe yaṇ kamunam akariṇ iadā
duggatiṇ nābhijānāmi padapūjāy' idaṇ phalaṇ
8 Kilesā pe
9 Sāgataṇ pe
10. Patisaṃbhidā pe
Itthaṇ sudam āyasmā Korandapupphayo theo 1 g a-ti
Korandapupphiyattherassa apadānaṇ samattan

[423 *Ghatamandadūyala*]

- 1 Sucintitaṇ bhagavantaṇ lokajetthaṇ natāsabhaṇ
upavutthaṇ mahārāṇṇaṇ vātābādheṇa pīlitaṇ
di¹vā cittaṇ pasādetvā⁹ ghatamaṇdaṇ upānayaṇ

¹ G S¹ nava°² S¹ dasseti³ G Tissamānassa⁴ G koranda°.⁵ S¹ cangotakan, S² sangotakan⁶ S² apūjayaṇ⁷ S² agacchi'⁸ G sabbabhāso⁹ G S¹ pasāditvā.

2. Katattā ācitattā ca¹ GaṅgāBhāgīrasī 'va 'yaṇ²
mahāsamuddā³ cattāro ghataṇ sampajjare mama.
 3. Ayaṇ ca pathavī ghorā appamānā asankhiyā
mama sankappam aññāya bhavate madhusakkarā
 4. Cātuddipā⁴ ime rukkhā pādapā dharanīruhā
mama sankappam aññāya kapparukkhā bhavanti te
 5. Paññāsakkhattuṇ devindo devarajjam akārayiṇ
ekapaññāsakkhattuṇ ca cakkavatti ahoṣ' ahaṇ
padesarajjaṇ vipulaṇ gananaṭo asankhiyaṇ
 6. Catunavute ito kappe yaṇ dānam adadiṇ tadā
duggatiṇ nābhijānāmi ghatamandass' idaṇ phalaṇ
 7. Kilesā pe pe . . pe
 8. Sāgataṇ . pe . . pe . pe
 9. Patisambhidā . pe . pe . . . pe
- Itthaṇ sudam āyasmā Ghatamandadāyako⁵ th. 1 g a-ti.
Ghatamandadāyakattherassa apadānaṇ samattaṇ

[424 *Ekadhammasavanīya*]

1. Padumuttaro nāma jino sabbadhammāna pārāgū
catusaccam pakāsento santāreti bahūjanaṇ
2. Ahaṇ tena samayena jatilo uggatāpano
dahunanto vākacīrāni gacchāmi ambare tadā
3. Buddhasetthassa upari gantuṇ na viśahām' ahaṇ
pakkhī va selam āsajja gamanaṇ na labhām' ahaṇ
4. Udahe vomisitvāna⁶ evam gacchāmi ambare
na me idaṇ bhūtapubbam iriyāpathavikopanaṇ
5. Handa me taṇ gavesissam appev' atthaṇ⁷ labheyy' ahaṇ
orohanto antalikkhā saddam assosi⁸ satthuno
6. Sarenā rajanīyena⁹ savanīyena vaggunā
aniccataṇ kathentassa taṇ ñeva uggahī¹⁰ tadā.

¹ G bhavitattā, S² apacitaṇ tāva ² G vassam; S¹ mayam.

³ G °samuddaṇ; S¹ °samudde. ⁴ S¹ cātuddipā; G catudisā.

⁵ Cf. p. 436.

⁶ G. vomisetvāna (cf. p. 273 g 4).

⁷ G. appevattaṇ (cf. p. 274, g 5); S² appevan taṇ

⁸ G. assosiṇ.

⁹ G. S¹ rajjanīyena

¹⁰ S¹ uggahī.

- 7 Aniccasaññam ugghayha agamāsīṇ mam assamaṇ
yāvātāyuṇ vasitvāna tattha kālakato¹ ahaṇ
8 Carime vattamānamhi saddhammasavanaṇ sariṇ²
tena kammena sukatenā cetanāpanidhihi ca
jahitvā mānusaṇ dehaṇ Tāvatiṇsam agacch'³ ahaṇ
9 Tiṇsakappasahassāni⁴ devaloke ramim ahaṇ
ekapaññāsakkhattuṇ ca devaraṇṇam akārayiṇ
10 Ekavīsatikhattuṇ ca cakkavattī ahoṣ' ahaṇ
padesaraṇṇaṇ vipulaṇ gāṇanāto asankhiyaṇ
11 Anubhoṣiṇ⁵ sakaṇ puññaṇ sukhito 'haṇ bhavābhava
anussarāmi taṇ saññaṇ saṇsaranto bhavābhava
na kotipaṭivijjhāmi⁶ nibbānam accutaṇ padaṇ
12. Piṭugehe nisiditvā samano bhāvītindriyo
kathāyaṇ⁷ paridīpento aniccaṇ vatthudāharaṇ
13 Aniccā vata sankhārā uppāḍavayadhammino
upparijitvā nirujjhenti tesāṇ vūpasamo sukho.
14 Saha gāthaṇ sunitvāna pubbasaññām anussariṇ⁸
ekāsane nisiditvā arahattam apāpuniṇ
15 Jātiyā sattavassena⁹ arahattam apāpuniṇ
upasampādayi¹⁰ Buddhō dhammasavanass' idaṇ phalaṇ
16 Satasaḥasse ito kappe yaṇ dhammam asuniṇ¹¹ tadā
duggatiṇ nābhijānāmi dhammasavanass' idaṇ phalaṇ.
17 Kilesā . pe . . pe . . .
18 Śāgataṇ . . pe . . pe . . pe . .
19 Patisaṃbhidā . pe . . pe . . pe
Itthaṇ sudam āyasmā Ekadhammasavanīyo th. 1. g. a-ti.
Ekadhammasavanīyattherassa apadānaṇ samattaṇ

[425 *Succintita*]

1. Nagare Haṇsavatiyā ahoṣiṇ kassako¹² tadā
kaṣikammena jīvāmi tena posemi dārake

¹ G kālankato.² S¹ sarī³ S² agañch'.⁴ G S¹ °sahassamhi.⁵ S¹ anubhomi⁶ *All MSS. read* na koci paṭivijjāmi.⁷ G. katayaṇ; S² katthāyaṇ⁸ S¹ anussaraṇ.⁹ G. sattavasso 'haṇ.¹⁰ G S¹ upasampādayi.¹¹ S¹ asuni.¹² G kāsako.

2. Susampannaṃ tadā khettaṃ dhaññaṃ me phalitam¹ ahu
pākakāle ca sampatte evaṃ cintes' ahaṃ tadā
3. Nacchannaṃ nappatirūpaṃ jānantassa gunā*gu*naṃ
yo 'haṃ sanghe adatvāna aggaṃ bhuñjeyya 'maṃ tadā
4. Ayaṃ Buddho asamasamo battiṃsavaraḷakkhaṇo
tato pabbhāvito² sangho puññaḷakkhetto anuttaro
5. Tattha dassam³ ahaṃ dānaṃ navasassaṃ pure pure
evāhaṃ cintayitvāna hattho pītamānaso⁴
6. Khettato dhaññaṃ āharitvā sambuddhaṃ upasankamaṃ
upasankamma sambuddhaṃ lokajetthaṃ narāsabhaṃ
vanditvā satthuno pāde imaṃ vacanam abravīṃ.
7. Navasassaṃ ca sampannam⁵ āyāgo⁶ pi ca taṃ⁷ mune
anukampam upādāya adhivāsehi cakkhumā
8. Padumuttaro lokavidū āhutināṃ patiggaho
mamaṃ saṅkappam aññāya imaṃ vacanam abravīṃ:
9. Cattāro ca patipannā cattāro ca phale tithā
esa sangho ujubhūto paññā-sīla-samāhito
10. Yajantānaṃ manussānaṃ puññaḷekkhāna pāninaṃ
karontaṃ opadhikaṃ⁸ puññaṃ sanghe dinnāṃ mahapphalaṃ.
11. Tasmaṃ sanghe ca dātabbaṃ navasassaṃ tathetaṃ
saṅghato uddisītvāna bhikkhū⁹ netvāna saṃ¹⁰ ghaṇaṃ
patiyattaṃ ghare yaṃ te¹¹ bhikkhusaṅghassa dehi tvaṃ'
12. Saṅghato uddisītvāna bhikkhū¹² netvāna 'haṃ ghaṇaṃ
yaṃ ghare patiyattaṃ me bhikkhusaṅghassa dās' ahaṃ.
13. Tena kammaṇa sukateṇa cetanāpanidhihi ca
jahitvā mānusaṃ dehaṃ Tāvatiṃsam agacch' ahaṃ
14. Tattha me sukataṃ vyamhaṃ¹³ sovannaṃ sappabhassaraṃ
satthiyojanam ubbuddhaṃ tiṇṇasayojanavithataṃ.
15. Ākinnāṃ bhavanaṃ mayhaṃ nāriganasamākulāṃ
tattha¹⁴ bhutvā pivitvā ca vasāmi Tīdase ahaṃ
16. Satānaṃ tinnikkhattuṃ ca devarajjam akārayiṃ
satānaṃ pañcakkhattuṃ ca cakkavattī ahoṃ' ahaṃ
padesarajjaṃ vipulaṃ gānaṇāto asankhiyaṃ

¹ S² phalīnaṃ² S¹ pabbhāviko³ S¹ S² dassam⁴ S² vinīta°.⁵ S¹ sampanno⁶ S² āyāgo.⁷ S² tvaṃ.⁸ G. osadhikaṃ; S² opāyikaṃ⁹ *All MSS read bhikkhu*¹⁰ S¹taṃ, G haṃ¹¹ G sante.¹² *All MSS bhikkhu*¹³ G. brahmaṇ.¹⁴ S¹ bhattaṃ.

[426 *Sovannakinkhanya.*]

1. Saddhāya abhinikkhamma pabbajim¹ anagāriyaṃ
vākacīradharo āsī² tapokammam³ apassito
2. Atthadassī tu bhagavā lokajettho narāsabho
uppari tamhi samaye tārayanto mahājanaṃ.
3. Balaṃ ca vata me khīnaṃ⁴ vyādhinā paramen⁵ ahaṃ
Buddhaseṭṭhaṃ saritvāna pulīne thūpam uttamaṃ,
4. Karitvā hatthacitto 'haṃ sahasena samokiriṃ⁶
sonnakinkhanipupphāni uddaggamanaso ahaṃ
5. Sammukhā viya sambuddhaṃ thūpaṃ paricarim ahaṃ
tena cetopasādena Atthadassissa tādino
6. Devalokagato santo labhāmi vipulaṃ sukhaṃ
suvaṇṇavanno tatthāsiṃ Buddhapūjāy' idaṃ phalaṃ
7. Asitikoṭiyo mayhaṃ nāriyo samalankatā
sadā mayham upatthanti⁷ Buddhapūjāy' idaṃ phalaṃ
8. Saṭṭhiṃ turiyasahassāni⁸ bheriyo panavāni⁹ ca
saṅkhā ca denḍimā¹⁰ tattha vaggu vadati dundubhi¹¹
9. Cullāsītisahasāni hatthino¹² samalankatā
tidhappabhinnamātangā kuṇḍarā satthihāyanā¹³
10. Hemajālābhisaṅghānaṃ upatthānaṃ karonti me
balakāye gaje¹⁴ c' eva ūnatā me na vijjati
11. Sonnakinkhanipupph*ānaṃ* vipākam anubhom' ahaṃ
atṭhapaññāsakkhattuṃ ca devarajjam akārayiṃ
12. Ekasattatikkhāttuṃ ca cakkavatti ahoṣ' ahaṃ
pathavyā rajjam ekasataṃ mahiyā kārayim ahaṃ.
13. So dāni patto amatam asankhataṃ sududdasaṃ
*saṃyojan*aparikkhiṇo n' atthi dāni punabbhavo
14. Atṭhārase kappasate yaṃ puppham abhiropayīṃ
duggatiṃ nābhijānāmi buddhapūjāy' idaṃ phalaṃ

¹ G. pabbajji; S¹ pabbajī.² G. S¹ āsi³ S¹ tato°⁴ G. palaṃ ca tava me khīnā, S¹ °khīna.⁵ G. maranen'.⁶ G. samokiri.⁷ G. upatthahanti.⁸ G. saṭṭhi°⁹ G. bhanavāri.¹⁰ G. S¹ dundimā, S² desimā.¹¹ G. S¹ dudubhi¹² S² hatthiyo.¹³ G. hāraṇa.¹⁴ S¹ gave; S² bave.

15. Kilesā . . pe . . . pe . . pe
 16. Sāgataṇ pe . pe pe
 17. Patisambhidā . pe pe pe
 Itthaṇ sudam āyasmā Sovannakinkhaniyo¹ thero 1. g a-ti.
 Sovannakinkhaniyattherassa apadānaṇ samattaṇ

[427. *Sovannakattarika*]

1. Manobhāvaniyaṇ Buddham attadantaṇ samāhitaṇ
 iriyamānaṇ² brahmapathe³ citta-vūpasame rataṇ
2. Nittinna-oghaṇ sambuddhaṇ jhāyi-jhānarataṇ munin
 upavittthaṇ⁴ samāpannam indīvaradalappabhaṇ
3. Alābun' odakaṇ gayha Buddhasettham upāgamin
 Buddhassa pāde-dhovitvā alābukam adās' ahaṇ
4. Ānāpesi ca sambuddho Padamuttaranāyako
 imin' odakam āhatvā⁵ pādamūle thapehi me
5. Sādhūti 'haṇ patissutvā satthu gāravatāya ca
 udakaṇ lābun' āhatvā Buddhasettham upānayaṇ
6. Anumodi mahāvīro cittaṇ nibbāpayaṇ mamaṇ.
 'iminā lābudānena sankappo te samijjhatu'⁶
7. Pannarasesu kappesu devaloke ramuṇ ahaṇ
 tiṇsatikkhattuṇ rājā ca cakkavattī ahoṣ' ahaṇ.
8. Diva vā yadi vā rattin cankamantassa tittthato
 sovannaṇ kattaraṇ⁷ gayha tittthati purato mama.
9. Buddhassa datvāna lābuṇ labhāmi sonnakattaraṇ⁸
 appakampikataṇ⁹ kāraṇ vipulaṇ hoti tādīsaṇ.¹⁰
10. Satasahassee ito kappe yam alābum adaṇ¹¹ tadā
 duggatiṇ nābhijānāmi alābussa idaṇ phalaṇ
11. Kilesā pe . pe . pe
12. Sāgataṇ pe pe . pe
13. Patisambhidā pe pe pe
 Itthaṇ sudaṇ āyasmā Sovannakattariko¹² th 1 g a-21
 Sovannakattarikattherassa apadānaṇ samattaṇ.

¹ G. Sonna°² S² iriyāmānaṇ³ G. S¹ brahā°⁴ G. S¹ upatittthaṇ⁵ G. āhātva; S² āhatthā⁶ S² samijjhatū.⁷ G. °kontaraṇ⁸ G. S¹ °kontaraṇ⁹ G. °kammikataṇ.¹⁰ S¹ S² tādīsu.¹¹ G. adadū¹² G. Sonnakattariko.

Uddānaṇ:

Sakiṇsammajjako¹ thero Ekadussī tath' Āsani²
Kadamba-Koranda tadā Ghataṇ Savaniko pi ca
Suciṇṭito Kinkhaniko Soṇṇa-kattariko³ pi ca
ekaṇ gāthāsatañ c' ettha ekasattatī-m-eva ca.
Sakiṇsammajjakavaggo tecaṭṭāriso⁴

XLIV

[428 *Ekavihāriya*]

1. Imamhi bhaddake kappe brahmabandhu mahāyaso
Kassapo nāma gottena uppajji vadataṇ varo.
2. Nippapañico nīrālambo ākāsasamamānaso
puññatā-bahulo⁵ tādi animittarato vasi⁶
3. Asangacitto nikleso⁷ asaṇsaṭṭho kule gane
mahākārūniko viro vinayopāyakovido
4. Uyyutto⁸ parakicesu vinayanto sadevake
nibbānagamanaṇ maggaṇ gatipankavisosanaṇ⁹
5. Amataṇ param-assādaṇ¹⁰ jarāmaccunivāraṇaṇ
mahāparisamaṇjhe so nisīno lokatāraṇo
6. Karavikarudo nātho brahmaghoso Tathāgato
uddharanto mahāduggā¹¹ vippanatthe anāyake
7. Desento virajaṇ dhammaṇ dittho me lokanāyako
tassa dhammaṇ sunivāhaṇ pabbajīṇ anagāriyaṇ
8. Pabbajitvā tadā vāhaṇ cintento jinasāsanaṇ
ekako pavane ramme¹² vasiṇ¹³ saṇsaggapilito
9. Savkāyaūpakattho me¹⁴ hetubhūto¹⁵ mam āgami¹⁶
manaso vūpakatṭhassa¹⁷ saṇsaggaḥbhayaḍassino

¹ S¹ °Sammajjani, G. Sakin Sammajjak' eva ² G. Dhothāsani

³ G. S¹ Sonnakontariko.

⁴ G. S¹ tecaṭṭālīsamo

⁵ S¹ suññatā°.

⁶ S¹ vasi.

⁷ G. nilepo, S² nilemāpo

⁸ S¹ uyyatto

⁹ S¹ G. °sankavisosanaṇ

¹⁰ G. akhamataṇ parakhamassādaṇ.

¹¹ G. mahādukkhā

¹² G. vacane ramme, S¹ va vane ramme

¹³ S¹ vasi, G. vasi.

¹⁴ G. S¹ vupakasso; S² vūpakasso.

¹⁵ S¹ sotu-to

¹⁶ G. mahāgami, S¹ mahāgami; S² mam āgamiṇ.

¹⁷ G. S¹ vupakāsassa; S² vūpakāsassa.

10. Kilesā . . . pe . . . pe . . . pe . . .
 11. Sāgataṇ . . pe . . . pe . . . pe . . .
 12. Paṭisambhīdā . . . pe . . . pe . . . pe . . .
 Itthaṇ sudaṇ āyasmā Ekavihāriyo thero i g a-ti
 Ekavihāriyattherassa apadānaṇ samattaṇ.

[429 *Ekasankhiya*]

- 1 Vipassino bhagavato mahābodhimaho ahū
 mahājanā samāgama pūjenti bodhim uttamaṇ
 2 Na hi taṇ orakaṇ¹ maññe Buddhasettho bhavissati
 yassāyam² edisā³ bodhi pūjanīyā va⁴ satthuno
 3 Tato sankhaṇ gahetvāna bodhirukhaṇ upatthahaṇ
 dhamento⁵ sabbadivasaṇ avandiṇ bodhim uttamaṇ
 4 Āsannake⁶ kataṇ kammaṇ devalokaṇ a^{*}pāpayiṇ^{*}
 kalebaraṇ me patitaṇ devaloke ramām' ahaṇ
 5 Satṭhituriyasahassāni tutthahatthapamoditā⁷
 sadā mayhaṇ upatthanti Buddhapūjāy' idam phalaṇ.
 6 Ekasattat' ime kappe rājā āsi Sudassano
 cāturanto viṇṭāvi ^{*}jambūsanda^{*}ssa issaro.
 7. Tato aṅgasatā turyā⁸ parivārenti maṇ sadā
 anubhomi sakaṇ kammaṇ upatthānass' idaṇ phalaṇ.
 8 Yaṇ yaṇ yonūpapajjāmi devattaṇ atha mānusaṇ
 mātukucchiṇatassāpi vajjare bheriyo sadā
 9. Upatthahitvā ^{*}sambuddhaṇ^{*} anubhotvāna⁹ sampadā
 sivaṇ sukhemaṇ¹⁰ amataṇ patto 'mhi acalaṇ padaṇ.
 10. Ekanavute ito kappe yaṇ kammam akariṇ tadā
 duggatiṇ nābhijānāmi Buddhapūjāy' idaṇ phalaṇ
 11. Kilesā . . . pe . . . pe . . . pe . . .
 12 Sāgataṇ . . . pe . . . pe . . . pe . . .
 13. Paṭisambhīdā . . . pe . . . pe . . . pe . . .
 Itthaṇ sudaṇ āyasmā Ekasankhiyo¹¹ thero i. g. a-ti
 Ekasankhiyattherassa apadānaṇ samattaṇ.

¹ S² orukaṇ. ² G S² yassāhaṇ ³ G. idisā; S¹ idiso.

⁴ G S¹ ca ⁵ S¹ vamaṇto, S² dhammaṇto. ⁶ Cf p 379, gāthā 5.

⁷ S¹ tutthahatthāpamoditā; S² °hatthopamoditā; G °pamodito

⁸ G. aṅgaṇ satā turā, S² °turā

⁹ G. anubhuttvāna

¹⁰ S² mukhe°.

¹¹ S² °saṅkhiyo.

[430 *Pātihīrasaṇṇaka*]

1. Padumuttaro nāma jino āhutināṇ paṭiggaho
vasīsatasahasseehi nagaraṇ pāvīsī¹ tadā.
 2. Nagaraṇ pavisantassa upasantassa tādino
ratanāni panādiṇsu² nigghoso āsi tāvade.
 3. Buddhassa ānubhāvena bherivaṇṇanaghattitā³
sayāṇ vinā pavajjanti Buddhassa pavisato puraṇ.
 4. Buddhasetthaṇ namassāmi⁴ Padumuttaraṇ mahāmuniṇ⁵
pātihīraṇ ca passitvā tattha cittaṇ pasādayiṇ⁶
 5. Aho Buddhā aho dhammā aho no satthu sampadā
acetanā pi turiyā⁷ sayam eva pavajjare.
 6. Satasahassee ito kappe yaṇ saṇṇaṇ alabhiṇ tadā
duggatiṇ nābhijānāmi buddhasaṇṇāy⁸ idaṇ phalaṇ.
 7. Kilesā . pe . pe . pe . .
 8. Sāgataṇ pe . . pe pe . . .
 9. Patisambhūḍā . . . pe . . pe . . . pe . .
- Itthaṇ sudaṇ Pātihīrasaṇṇako therō i g. a-ti.
Pātihīrasaṇṇakattherassa apadānaṇ samattaṇ.

[431 *Nānathavika*]

1. Kanikāraṇ va jaḷitaṇ dīparukkhaṇ va jotitaṇ⁸
kañcanaṇ va virocantaṇ addasaṇ dipaduttamaṇ
2. Kamaṇḍaluṇ thapetvāna vā^{*}kacīraṇ ca kundikaṇ^{*}
ekaṇsaṇ aṇṇaṇ katvā buddhasetthaṇ thaviṇ⁹ ahaṇ:
3. ‘Tam andhakāraṇ vidhamaṇ mohaṇālaṇ samākulaṇ¹⁰
ñānalokaṇ dassayitvā¹¹ nittinno ’si mahāmuni.
4. Samuddharasī ’maṇ lokaṇ sabbāvaṇtaṇ a^{*}nuttaraṇ
ñāṇe¹² te upamā n’ atthi^{*} yāvatā ca gato gati¹³
5. Tena ñānena sabbaññū itī bhotvā pavuccati¹⁴
vandāmi taṇ mahāvīra¹⁵ sabbaññūtaṇ anāsavaṇ¹⁶

¹ S² pāvīsīṇ, G pāvīsī.

² S¹ pamādiṇsu

³ S¹ bheridhaṇṇi^o

⁴ S¹ S² na passāmi.

⁵ S¹ Padumuttara mahāmuni, S² Padumuttara mahāmuni.

⁶ S¹ pasādayi

⁷ S² iatanā

⁸ S² jotikam

⁹ S² thavi, S¹ thaviṇ

¹⁰ G S¹ anākulaṇ

¹¹ S¹ dassetvāna.

¹² S¹ ñāna

¹³ S¹ gato tato.

¹⁴ G. S¹ sabbaññū sabbaññū ti pavuccati

¹⁵ G. S¹ °vīraṇ.

¹⁶ S² anāvaraṇ.

[434. *Ambātaka.*]

1. Pavane Bu*ddhaṇ dısvāna sa*yambhuṇ aparājitaṇ
ambātakaṇ gahetvāna sayambhussa adās' ahaṇ.
2. Ekaṭiṇse ito kappe yaṇ phalaṇ adadiṇ tadā
duggatiṇ nābhijānāmi phaladānass' idaṇ phalaṇ.
- 3 Kilesā . . . pe . . . pe . . . pe . . .
- 4 Sāgataṇ . . . pe . . . pe . . . pe . . .
5. Patisambhıdā . . . pe . . . pe . . . pe . . .
Itthaṇ sudaṇ āyasmā Ambātako thero ı g. a-ti.
Ambātakadāyakattherassa apadānaṇ samattaṇ

[435 *Harītakadāyaka*]

1. Harītakaṇ āmalakaṇ amba-jambu-vibhītakaṇ¹
kolaṇ² bhallātakaṇ bellaṇ sayam ev' āharām' ahaṇ
2. Dısvāna pabbhāragataṇ jhāyiṇ jhānarataṇ munıṇ
ābādhena papilentaṇ³ adutiyaṇ mahāmuniṇ.
3. Harītakaṇ gahetvāna sayambhussa adās ahaṇ
khādamattamhı⁴ bhesajje vyādhi passambhi⁵ tāvade
- 4 Pahınadaratho Buddhो anumodaniyaṇ akā⁶:
'Bhesajjadānen' iminā vyādhıvupasamena ca
- 5 Devabhūto manusso vā jāto vā aññajātiyā
sabbattha sukhito hohı⁷ mā ca te vyādhi āgamā '
- 6 Idaṇ vatvāna sambuddho sayambhu aparājito
nabhaṇ abbhuggamı⁸ viro⁹ haṇsarājā va ambare.
- 7 Yato harītakam adaṇ sayambhussa mahesino
imaṇ jātiṇ¹⁰ upādāya vyādhi me n' upapajjatha
- 8 Ayaṇ pacchimako mayhaṇ carımo vattate bhavo
tisso vijjā sacchikatā¹¹ kataṇ Buddhassa sāsaṇaṇ
9. Catunavute ito kappe bhesajjam adadiṇ tadā
duggatiṇ nābhijānāmi bhesajjassa idaṇ phalaṇ

¹ G. S¹ °vibhedakaṇ ² S¹ S² kolā ³ G. papilantaṇ

⁴ S¹ S² katamattaṇ. ⁵ S¹ S² vyādhi passamhi; G. °passammi.

⁶ G. S¹ anumodam akāsi me ⁷ G. S¹ hoti. ⁸ G. abbhuggamı.

⁹ G. dhıro. ¹⁰ G. S¹ jāti. ¹¹ G. anuppattā.

10. Kilesā . . . pe . . . pe . . . pe . . .
 11. Sāgataṇ . . . pe . . . pe . . . pe . . .
 12. Paṭisambhidā . . . pe . . . pe . . . pe . . .
- Itthaṇ sudam āyasmā Hariṭakadāyako thero i. g. a-ti.
 Hariṭakadāyakattherassa apadānaṇ samattaṇ.

[436. *Ambapiṇḍiya*.]

1. Haṭṭhirājā tadā āsiṇ isādanto¹ urūlhavo
 vicaranto² brahmāraññe³ addasaṇ lokanāyakaṇ.
 2. Ambapiṇḍiṇ gaheṭvāna adāsiṇ⁴ satthuno ahaṇ
 paṭigaṇhi⁵ mahāvīro Siddhattho lokanāyako.
 3. Mamaṇ⁶ nijjhāyamānassa paribhuñji tadā jino
 tattha cittaṇ pasādetvā Tusitam upapajji' ahaṇ.
 4. Tato ahaṇ cavitvāna cakkavatti ahoṣ' ahaṇ
 eten' eva upāyena an*ubhuttvāna sampadā
 5. pa*dhānaṇ pahitatto 'haṇ upasanto nirūpadhi'⁷
 sabbāsava pariññāya viharāmi anāsavo.
 6. Catunavute ito kappe yaṇ phalam adadiṇ tadā
 duggatiṇ nābhijānāmi phaladānass' idaṇ phalaṇ.
 7. Kilesa . . . pe . . . pe . . . pe . . .
 8. Sāgataṇ . . . pe . . . pe . . . pe . . .
 9. Paṭisambhida . . . pe . . . pe . . . pe . . .
- Itthaṇ sudam āyasmā Ambapiṇḍiyo thero i. g. a-ti.
 Ambapiṇḍiyattherassa apadānaṇ samattaṇ.

[437. *Jambuphaliya*.]

1. Padumuttarabuddhassa lokajetṭhassa tādino
 piṇḍāya vicarantassa dhārato⁸ uttamaṇ yasaṇ
2. Aggaphalaṇ gaheṭvāna vippasannena cetasā
 dakkhineyyassa vīrassa adāsiṇ⁴ satthuno ahaṇ.
3. Tena kammena dipadiṇḍa lokajetṭha narāsabha
 patto 'mhi acalaṇ ṭhānaṇ hitvā jayaparājayaṇ.

¹ S² raṇsādanto.² G. S¹ vicinanto.³ S¹ brahāraññe.⁴ G. S¹ adāsi.⁵ G. paṭigaṇhi; S¹ paṭiggaṇhi.⁶ G. S¹ mama.⁷ S¹ nirupadhi.⁸ G. vadato; S¹ dhāretā.

4. Satasahassee ito kappe yaṇ dānam adadiṇ tadā
duggatiṇ nābhijānāmi aggadānass' idaṇ phalaṇ
5 Kilesā . . pe . . pe . . pe .
6 Sāgataṇ pe . pe pe
7 Patīsambhidā . . . pe . . pe . . pe .
Itthaṇ sudam āyasmā Jambuphaliyo therō 1. g. a-tī.
Jambuphaliyattherassa apadānaṇ samattaṇ

Uddānaṇ.

Thero-Ekavihāri ca Sankhiko Pāṭhīrako¹
Thaviko Uccukandī² ca Kalamb' Ambātakapadā
Haritak' Ambapindī ca Jambudo³ dasamo yati⁴
chalāsīti⁵ ca gāthāyo ganitāyo vibhāvihīti
Ekavihārivaggo catucattārīso⁶

XLV

[438. *Vibhītakamiñjiya.*]

- 1 Kakusandho mahāvīro sabbadhammāna pāragū
ganamhā vupakattho so agamāsi vanantaraṇ
2 Bijabījaṇ gahetvāna latāya āvuniṇ⁷ ahaṇ
bhagavā ca tamhi samaye jhāyate pabbatantare
3 Disvān' ahaṇ devadevaṇ vip̐pasannena cetasā
dakkhineyyassa vīrassa bijabījaṇ *padās' ahaṇ*
4 Imasmīṇ ñeva kappasmīṇ yaṇ phalam adadiṇ tadā
duggatiṇ nābhijānāmi bijabījass' idaṇ phalaṇ.
5 Kilesā . . pe . . pe . . pe .
6 Sāgataṇ . . pe . . pe . . pe .
7 Patīsambhidā pe . pe . pe .
Itthaṇ sudam āyasmā Vibhītakamiñjiyo⁸ th 1. g. a-tī.
Vibhītakamiñjiyattherassa⁹ apadānaṇ samattaṇ

¹ G. Pāṭhīrīko

² S¹ G °khandī

³ G. Jambūdo.

⁴ S¹ yaḥī, G. om̐ts

⁵ G °āsīti ⁶ S¹ °cattāḥsatīmo

⁷ S¹ āvuniṇ; G. ahuniṇ.

⁸ G. Vibhīdhakabījiyo; S¹ Virodabījo

⁹ S¹ Virodakabījiya²; S² Vihetaka°.

[439 *Koladāyaka*]

1. Ajjina nivattho 'haṇ vākacīradharo tadā
khāribhāraṇ haṇtvāna¹ kolam āharim² assamaṇ
2. Tamhi kāle Sikkhi buddho eko adutiyo ahū³
mam assamaṇ upagacchi jotento⁴ sabbakālīkaṇ
3. Sakaṇ cittaṇ pasādetvā vanditvāna ca subbataṇ
ubho hatthehi paggayha kolaṇ Buddhass' adās' ahaṇ.
4. Ekatiṇse ito kappe yaṇ phalam adadiṇ tadā
duggatiṇ nābhijānāmi koladānass' idaṇ phalaṇ
5. Kilesā . . pe . . pe . . pe
6. Sāgataṇ . . pe . . pe . . pe
7. Patisambhidā . . pe . . pe . . pe
Itthaṇ sudam āyasmā Koladāyako thero 1 g. a-ti
Koladāyakattherassa apadānaṇ samattaṇ.

[440. *Billaphaliya*.]

- 1 Candabhāgānaditīre assamo sukato mama
belurukkhehi ākinno nānādumanisevito⁵
- 2 Sugandham beluvaṇ dīsvā Buddhasettham anussariṇ
khāribhāraṇ pūrayitvā tuttho saṇviggamānaso
- 3 Kakusandham upāgama billapakkaṇ adās' ahaṇ
puññakkhattassa vīrassa vipassannena cetasā
- 4 Imasmiṇ yeva kappasmiṇ yaṇ phalam adadiṇ tadā
duggatiṇ nābhijānāmi phaladānass' idaṇ phalaṇ
- 5 Kilesā . . pe . . pe . . pe . .
- 6 Sāgataṇ . . pe . . pe . . pe . .
7. Patisambhidā . . pe . . pe . . pe . .
Itthaṇ sudam āyasmā Billaphaliyo⁶ thero 1 g. a-ti
Billaphalyattherassa apadānaṇ samattaṇ.

¹ G. S¹ khāriyāhārayitvāna² S¹ āhasuṇ, G¹ ahāsuṇ³ G¹ ahu⁴ G¹ jānanto; S¹ upāgacchi jānanto⁵ G¹ nānādumaṇ⁶ G¹ Billaphaliyo; S¹ Vīlaphaliyo

[441. *Bhallātakadāyaka*]

- 1 Suvannavannaṃ sambuddhaṃ dvattiṃsavaraḷakkhaṇaṃ¹
pavanaggena gacchantaṃ sālarājaṃ va *phullitaṃ
 - 2 Tīnattharaṃ pañ*ñāpetvā Buddhasettham āyāc'² ahaṃ.
anukampatu maṃ Buddho bhikkham icchāmi dātuye.³
 - 3 Anukampako kārūniko Atthadassī mahāyaso
mama saṅkappam aññāya oruḥi⁴ mama assame •
 - 4 Oruhitvāna sambuddho n*isīdi pannasanthare⁵
bhallā*takaṃ gaḥetvāna Buddhasetthass' adās' ahaṃ •
 - 5 Mama nījjhāyamānassa paribhuñji tadā jīno
tadtha cittaṃ pasādetvā abhivandiṃ⁶ tadā jinaṃ
 6. Atthārase kappasate yaṃ phalaṃ adadiṃ tadā
duggatiṃ nābhijānāmi phaladānass' idaṃ phalaṃ
 7. Kilesā . . . pe . . . pe . . . pe . . .
 - 8 Sāgataṃ . . . pe . . . pe . . . pe . . .
 - 9 Patisaṃbhīdā . . . pe . . . pe . . . pe . . .
- Itthaṃ sudam āyasmā Bhallātakadāyako⁷ th 1 g. a-ti
Bhallātakadāyakattherassa apadānaṃ samattaṃ

[442. *Uṭṭhīpupphīya*]

- 1 Nīrodhe haritobhāse saṃvīrūlhamhi pādape
uṭṭhīmālaṃ⁸ paggayha bodhiyā abhiropayaṃ
 2. Imasmiṃ yeva kappamhi yaṃ puppham abhiropayaṃ
duggatiṃ nābhijānāmi bodhipūjāy' idaṃ phalaṃ.
 - 3 Kilesā . . . pe . . . pe . . . pe . . .
 - 4 Sāgataṃ . . . pe . . . pe . . . pe . . .
 5. Patisaṃbhīdā . . . pe . . . pe . . . pe . . .
- Itthaṃ sudam āyasmā Uṭṭhīpupphīyo⁹ th. 1 g. a-ti
Uṭṭhīpupphīyattherassa⁹ apadānaṃ samattaṃ

¹ S² dvattiṅga°³ G dātave, S¹ dātavo.⁵ G °sandhare⁷ S¹ Ballātaka°⁹ G S¹ utali°, S² utelhi°.² S¹ āyām'¹ S² oruḥi.⁶ G S¹ abhivandi.⁸ G S¹ utali°, S² utelhi°

[443 *Ambātakīya*]

- 1 Supupphitaṇ sālavanam ogayha Vessabhū muni
nisīdi giriduggesu abhijāto va kesarī
 - 2 Pasannacitto sumano ambātakam apūjayiṇ
puññakkhettaṇ mahāviraṇ pasanno sehi pāṇi¹
 3. Ekataṇse ito kappe yaṇ puppham abhiropayiṇ
duggatiṇ nābhijānāmi Buddhapūjāy' idaṇ phalaṇ
 4. Kilesā . . . pe . . . pe . . . pe
 5. Sāgataṇ . . pe . . pe . . pe . .
 - 6 Patīsambhida . . pe . . pe . . pe . .
- Itthaṇ sudam āyasmā Ambātakīyo thero 1. g. a-ti.
Ambātakīyattherassa apadānaṇ samattaṇ

[444 *Sihāsanaṅka*]

- 1 Padumuttarassa bhagavato sabbabhūtaḥitesino
pasannacitto sumano sihāsanaṇ adās' ahaṇ
 2. Devaloke manusse vā yattha yattha vasāṇ² ahaṇ
labhāmi vipulaṇ vyamhaṇ³ sihāsanaṇ' idaṇ phalaṇ
 3. Sovanaṇmayā rūpimaṇyā lohitaṇkamayā bahū
manimaṇyā ca pallankā nibbattanti mamaṇ sadā
 4. Bodhiyā āsanaṇ katvā jalaṇuttamaṇāmīno
ucce kule pajāyāmi aho dhammasudhammatā.
 - 5 Satasaḥasse ito kappe sihāsanaṇ akās' ahaṇ
duggatiṇ nābhijānāmi sihāsanaṇ' idaṇ phalaṇ
 6. Kilesā . . pe . . . pe . . pe
 7. Sāgataṇ . . . pe . . . pe . . pe . .
 8. Patīsambhida . . pe . . pe . . pe
- Itthaṇ sudaṇ āyasmā Sihāsanaṇiko thero 1. g. a-ti
Sihāsanaṇkattherassa apadānaṇ samattaṇ.

¹ G. pāṇi² G. S¹ bhavāṇ³ G. S¹ brahmaṇ.

[445. Pādapīthiya]

1. Sumedho nāma sambuddho aggo kārūniko muni
tārayitvā bahū satte nibbuto so mahāyaso
 2. Sihāsanassa *sā*mantā Sumedhassa mahesino
pasannacitto sumano pādapītham akārayiṇ.
 3. Katvāna kusalaṇ kammaṇ sukhapākaṇ sukhindriyaṇ¹
puññakammena *sam*yutto Tāvatiṇsaṇ agacch' ahaṇ.
 4. Tattha me vasamānassa puññakammaṇ samangino²
pādāni uddharantassa sonnapīthā³ bhavanti me.
 5. Lābhā tesāṇ suladdhaṇ te⁴ ye labhanti upassutūṇ
nibbuta kāraṇ katvāna labhanti vipulaṇ sukhaṇ.
 6. Mayāpi sukataṇ kammaṇ vāniyaṇ suppayojitaṇ
pādapīthaṇ karitvāna sonnapīthaṇ⁵ labhām' ahaṇ.
 7. Yaṇ yaṇ disaṇ pakkamāmi kenaci paccayen⁶ ahaṇ
sonnapīthe akkamāmi puññakammass' idaṇ phalaṇ.
 8. Tiṇṣakappasahassamhi yaṇ kammam akariṇ tadā
duggatiṇ nābhijānāmi pādapīthass' idaṇ phalaṇ.
 9. Kilesā . . pe . . pe . . . pe . . .
 10. Sāgataṇ . pe . . . pe . . . pe . . .
 11. Patīsambhida . pe . . pe . . . pe . . .
- Itthaṇ sudam āyasmā Pādapīthiyaṇ thero 1 g. a-ti.
Pādapīthiyattherassa apadānaṇ samattaṇ

[446. Vedikāraka]

1. Padumuttarabuddhassa bodhiyā pāda-m-uttame
vediyaṇ sukataṇ katvā sakaṇ cittaṇ pasādiyaṇ
2. *Atholārāmi⁷ bhandāni katāmi akatāmi⁸ ca
antalikkhā pavassanti vedikāya-m⁹-idaṇ phalaṇ.
3. Ubhato¹⁰ byūlhasangāme¹¹ pakkhandanto¹² bhayānake
bhayabheravaṇ na passāmi vedikāya idaṇ phalaṇ

¹ S¹ sukhapāpa°; S² °sukhuddamaṇ.² G S¹ puññakamma°.³ S² sovanabijā⁴ S² S¹ vo.⁵ S² sovanabijāṇ.⁶ S² °kaccen'⁷ G °lāyāmi⁸ G ke tāmi bhojanāmi⁹ G. S¹ vedikāya¹⁰ S² labhato.¹¹ G vyaḷa°, S² culha°, S¹ brūḷha°.¹² G. pakkhandanto; S² pakkhanta no.

- 4 Mama saṅkappam aññāya vyamhaṇ¹ nibbattate subhaṇ
sayanāni mahagghāni vedikāya idaṇ phalaṇ
5 Satasahassee ito kappe yaṇ vedikam akārayiṇ
duggatiṇ nābhijānāmi vedikāya idaṇ phalaṇ
6 Kilesā . . pe . . pe
7 Sāgataṇ . pe . . pe
8 Patisambhidā . pe . pe
Itthaṇ sudam āyasmā Vedikārako² thero 1 g a-ti.
Vedikārakattherassa apadānaṇ samattaṇ

[447 *Bodhigghariya*]

- 1 Siddhatthassa bhagavato dipadindassa tādino
pasannacitto sumaṇo bodhiggharam akārayiṇ
2. Tusitaṇ upapanno 'mhi vasāmi ratane ghare
na me sitaṇ vā unhaṇ vā vāto gatte na samphuse³
3 Pañcasatthimh' ito kappe cakkavattī ahoṣ' ahaṇ
Kāsikaṇ⁴ nāma nagaraṇ Vissakammena⁵ māpitaṇ
4 dasayojana-āyāmaṇ atthayojana-vitthataṇ
na tamhi nagare atthi katthaṇ valli⁶ ca⁷ mattikā
5. Tiriyaṇ yojanaṇ āsi addhayojana-vitthataṇ
Mangalo nāma pāsādo Vissakammena⁵ māpito
6. Cullāsītisahassāni thambhā sovannayā ahuṇ⁸
manmayā ca niyyuhā chadanaṇ rūpiyaṇ ahū.
7. Sabbasovannayaṇ gharaṇ Vissakammena⁵ māpitaṇ
ajjhāvutthaṇ mayā etaṇ gharadānass' idaṇ phalaṇ
8 Te sabbe anubhotvāna devamānusake bhava
ajja patto⁹ 'mhi nibbānaṇ santipadam anuttaraṇ.
9 Catunavute ito kappe bodhiggharam akārayiṇ
duggatiṇ nābhijānāmi gharadānass' idaṇ phalaṇ
10 Kilesā . . pe . . pe
11 Sāgataṇ . pe . . pe

¹ G brahmaṇ³ S¹ sambhuye.⁵ G Vissu^o.⁷ S² va⁹ G. ajjhapatto.² S² Vedikākārako.⁴ G. Kosikaṇ; S² Kasinaṇ.⁶ G valli; S¹ palli.⁸ S² ahū

12. Patisambhidā . pe . . pe . pe .
 Itthaṇ sudam āyasmā Bodhiḥhariyo therō 1 g a-ti
 Bodhiḥhariyattherassa apadānaṇ samattaṇ

Uddānaṇ

Vibhītakī¹ Kolaphalī Billa-Bhallātaka-ppadā
 Nigrodh' Ambātakī c' eva Āsanī Pādapīthako
 Vediko Bodhiḥhariko gāthāyo gamitā-v-īha²
 ekūnāsītikā sabbā asmiṇ vagge pakittitā
 Vibhītakivaggo³ pañcattārīso ⁴

XLVI

[448 Jagatidāyaka⁵]

- 1 Dhammadassissa munino bodhiyā pāda-m-uttame
 paṣannacitto sumano jagatiṇ kārayim ahaṇ
- 2 Darito pabbatato⁶ vā rukkhato⁶ patito ahaṇ
 cuto patitthaṇ labhāmi⁷ jagatiyā idaṇ phalaṇ
- 3 Na me corā pasahanti⁸ nātimaññati⁹ khattiyo
 sabbāmitte 'tikkamāmi¹⁰ jagatiyā idaṇ phalaṇ.
- 4 Yaṇ yaṇ yon' upapajjāmi devattam atha mānusaṇ
 sabbattha pūjito homi jagatiyā idaṇ phalaṇ
- 5 Atthārase kappasate jagatiṇ kārayim ahaṇ
 duggatiṇ nābhijānāmi jagatidānass' idaṇ phalaṇ
- 6 Kilesā . . pe . . pe . pe .
- 7 Sāgataṇ pe . . pe . pe
- 8 Patisambhidā . pe . . pe . pe .
 Itthaṇ sudam āyasmā Jagatidāyako therō 1 g a-ti
 Jagatidāyakattherassa apadānaṇ samattaṇ

¹ S¹ Vihethaki, G Vilātaki

² G °vīsā.

³ G S¹ Vibhedaki°, S² Vibhetaki°

⁴ G. S¹ °cattāḥsamo

⁵ S² pabbatāto

⁶ S² rukkhāto

⁷ S¹ vīdāmi; G vīnāmi

⁸ S¹ vihessanti; G vihesanti.

⁹ S¹ S² nātimaññeti.

¹⁰ S² tibbapemi.

[449 *Morahatthiya*]

1. Morahatthaṇ gahetvāna upesiṇ lokanāyakaṇ
pasannacitto sumano morahattham adās' ahaṇ
 2. Īminā morahatthena cetanāpanidhīhi ca
nibbantī me tayo aggī labhāmi vipulaṇ sukhaṇ
 3. Aho Buddhā aho dhammā aho no satthu sampadā
datvān' ahaṇ morahatthaṇ labhāmi vipulaṇ sukhaṇ
 4. Tivaggi¹ nibbutā mayhaṇ bhavā sabbe samūhatā
sabbāsavā parikkhīnā n' atthi dāni punabbhavo
 5. Ekatiṇse ito kappe yaṇ dānam adaduṇ tadā
duggatiṇ nābhijānāmi morahatthass' idaṇ phalaṇ
 6. Kilesā . . . pe . . . pe . . . pe . . .
 7. Sāgataṇ . . . pe . . . pe . . . pe . . .
 8. Patisambhidā . . . pe . . . pe . . . pe . . .
- Itthaṇ sudaṇ āyasmā Morahatthiyo therō 1 g a-ti
Morahatthiyattherassa apadānaṇ samattaṇ

[450 *Sihāsanavijānīya*]

1. Tīssassāhaṇ² bhagavato bodhirukkham a*vandī 'haṇ*
paggaṇya vijāniṇ tattha sihāsanam avij' ahaṇ
 2. Dvenavute ito kappe sihāsanam avij' ahaṇ³
duggatiṇ nābhijānāmi vijānāya idaṇ phalaṇ
 3. Kilesā . . . pe . . . pe . . . pe . . .
 4. Sāgataṇ . . . pe . . . pe . . . pe . . .
 5. Patisambhidā . . . pe . . . pe . . . pe . . .
- Itthaṇ sudaṇ āyasmā Sihāsanavijāniyo⁴ th 1. g a-ti
Sihāsanavijāniyattherassa apadānaṇ samattaṇ

¹ G. tidhaggi; S¹ ti aggī.² G. Tīssass' ahaṇ³ G. avijī 'haṇ⁴ S¹ °vijīyo, G °bījiyo

[451. *Tinukkadhārīya*]

1. Padumuttarassa Buddhassa bodhiyā pāda-v-uttame¹
pasannacitto sumano tayo ukke adhārayiṇ
2. Satasahassee ito kappe yo² 'haṇ ukkam adhārayiṇ
duggatīṇ nābhijānāmi ukkadānass' idaṇ phalaṇ
3. Kilesā . . . pe . . . pe . . .
4. Sāgataṇ . . . pe . . . pe . . .
5. Paṭisambhīdā . . . pe . . . pe . . .
Itthaṇ sudaṇ āyasmā Tinukkadhārīyo thero i. g. a-ti
Tinukkadhārīyattherassa apadānaṇ samattaṇ

[452. *Akkamanadāyaka*]

1. Kakusandhassa munino brāhmanassa vusīmato
divāvihāraṇ vajato akkamanam adās' ahaṇ
2. Imasmiṇ yeva kappasmiṇ yaṇ dānam adadīṇ tadā
duggatīṇ nābhijānāmi akkamanass' idaṇ phalaṇ
3. Kilesā . . . pe . . . pe . . .
4. Sāgataṇ . . . pe . . . pe . . .
5. Paṭisambhīdā . . . pe . . . pe . . .
Itthaṇ sudaṇ āyasmā Akkamanadāyako thero i. g. a-ti.
Akkamanadāyakattherassa apadānaṇ samattaṇ

[453. *Vanakorandīya*]

1. Siddhatthassa bhagavato lokajetṭhassa tācino
vanakorandam ādāya Buddhassa abhiropayīṇ.
2. Catunavute ito kappe yaṇ puppham abhiropayīṇ
duggatīṇ nābhijānāmi Buddhapūjāy' idaṇ phalaṇ.
3. Kilesā . . . pe . . . pe . . .
4. Sāgataṇ . . . pe . . . pe . . .
5. Paṭisambhīdā . . . pe . . . pe . . .
Itthaṇ sudaṇ āyasmā Vanakorandīyo th 1 g. a-ti
Vanakorandīyattherassa apadānaṇ samattaṇ.

¹ G pādap-uttame; S¹ pāda-m-uttame.² G. so.

[454. *Ekachattiya*]

- 1 Angārajātā puthuvī kukkulānugatā mahī
Padumuttaro¹ bhagavā abbhokāsamhi cankamī
- 2 Pandaraṇ chattam² ādāya addhānaṇ patipajj' ahaṇ
tattha disvāna sambuddhaṇ vitti me upapajjatha.
- 3 Marīcivophutā³ bhūmī aṅgārā va mahī ayaṇ
upavāyanti⁴ mahāvātā sarīrass' ānukhepanā⁵
- 4 Sītaṇ unhaṇ viharanti⁶, vātātapanivāraṇaṇ
patigāṇha imaṇ chattaṇ phassayissāmī⁷ nibbutiṇ.
5. Anukampako kārūniko Padumuttaro mahāyaso
mama saṅkappam aññāya patigāṇhi tadā jino.
- 6 Tiṇṣakappāni devinda devarajjam akārayiṇ
satānaṇ pañcakkhattuñ ca cakkavatti ahoṣ' ahaṇ
- 7 Padesarajjaṇ vipulaṇ gāṇanāto⁸ asaṅkhiyaṇ
anubhomī sakaṇ kammaṇ pubbe sukataṃ attano.
- 8 Ayaṇ me pacchimā jāti carimo vattate bhavo
ajjāpi setacchattaṇ me sabbakālaṇ dhariyyati⁹
- 9 Satasahassee ito kappe yaṇ chattaṃ adadiṇ tadā
duggatiṇ nābhijānāmi chattaḍānass' idaṇ phalaṇ
- 10 Kilesā pe pe pe
- 11 Sāgataṇ pe . pe pe . .
12. Patisaṃbhūḍā pe pe . . pe .
Itthaṇ sudam āyasmā Ekachattiyo therō 1 g a-ti
Ekachattiyaṭṭherassa apadānaṇ samattaṇ

[455 *Jātipupphya.*]

- 1 Parinibbute bhagavati Padumuttare mahāyase
pupphaṇ cangotake¹⁰ katvā sarīram abhiropayiṇ.
2. Tattha cittaṇ pasādetvā Nimmānam¹¹ agamās' ahaṇ
devalokagato santo puññakammaṇ sarāṃ' ahaṇ

¹ S² Padumuttaro ca ² S¹ pandaracchattaṇ.

³ G marīci mophutā, S² marīci voputā

⁴ S² upacāyanti, G upahanti ⁵ G. āyukhepanā, S¹ āsukhepanā

⁶ S¹ vihanāti, G vihanati. ⁷ G. phassassissāmī, S¹ passayissāmī.

⁸ G. S¹ gāṇanātho

⁹ G dharissati.

¹⁰ G cankoṭake

¹¹ G mibbānam.

- 3 Ambarā¹ pupphavasso me sabbakālam pavassatī
saṅsarāmi manusse² ce rājā homi mahāyaso
- 4 Taṇṇi kusumavasso me abhivassatī sabbadā
tāy' eva³ pupphapūjāya vāhasā sabbadassino
5. Ayaṇ pacchimako mayhaṇ carimo vattate bhavo
ajjāpi pupphavasso me abhivassatī sabbadā.
- 6 Satasahassee ito kappe yaṇ puppham abhiropayaṇ
duggatīṇ nābhijānāmi dehapūjāy' idaṇ phalaṇ
7. Kilesā . pe pe pe .
8. Sāgataṇ . . pe . pe pe .
9. Paṭisambhida . pe . . pe pe
Itthaṇ sudā āyasmā Jātipupphīyo therō 1 g a-tī.
Jātipupphiyattherassa apadānaṇ samattaṇ.

[456 Sattipannīya]

1. Niharante sarīramhi vajjamānāsu bherisu
pasannacitto sumano sattipuppham⁴ apūjayaṇ
2. Satasahassee ito kappe yaṇ puppham abhipūjayaṇ
duggatīṇ nābhijānāmi dehapūjāy' idaṇ phalaṇ
3. Kilesā . pe pe pe .
4. Sāgataṇ pe pe pe
- 5 Patisambhida pe pe pe
Itthaṇ sudā āyasmā Sattipannīyo therō 1 g. a-tī.
Sattipanniyattherassa apadānaṇ samattaṇ.

[457 Gandhapūjaka]

1. Citesu⁵ kīramānesu nānāgandhe samāgate⁶
pasannacitto sumano gandhamutthim apūjayaṇ.
2. Satasahassee ito kappe citakaṇ yaṇ apūjayaṇ
duggatīṇ nābhijānāmi citapūjāy' idaṇ phalaṇ
3. Kilesā pe pe pe
- 4 Sāgataṇ pe , pe pe

¹ G apparā³ S² tāh' eva, S¹ nāy' eva⁵ G. S¹ citakesu.² G manusso⁴ G satthi; S¹ satthi⁶ S¹ samāgato.

- 5 Patisambhidā . pe . pe . . pe . . .
 Itthaṇ sudam āyasmā Gandhapūjako thero 1. g. a-ti.
 Gandhapūjakattherassa apadānaṇ samattaṇ.

Uddānaṇ

Jagatī Morahatthī¹ ca Āsaṇi Ukkadhārako²
 Akkamī³ Vanakorandī⁴ Chattado Jātipūjako
 Sattipannī ca yo thero dasamo Gandhapūjako
 sattasatthī ca gāthāyo ganitāyo vibhāvīhi.⁵
 Jagatidāyakavaggo chacattārīso.⁶

XLVII

[458 *Sālakusumīya*.]

1. Parinibbute bhagavato jalaṇuttamanāmake
 āropitamhi citake sālāpuppham apūjayiṇ.
2. Satassahassee ito kappe yaṇ puppham abhiropayiṇ
 duggatiṇ nābhijānāmi citapūjāy' idāṇ phalaṇ.
- 3 Kilesā pe pe pe . . .
- 4 Sāgataṇ pe pe pe . .
5. Patisambhidā . pe . pe . . pe . . .
 Itthaṇ sudam āyasmā Sālākusumīyo⁷ th. 1. g. a-ti.
 Sālākusumīyattherassa⁸ apadānaṇ samattaṇ.

[459. *Citapūjaka*]

1. Jhāyamānassa bhagavato Sikkhino lokabandhuno
 atthacampakapupphāmi citakam abhiropayiṇ.
2. Ekatiṇṇse ito kappe yaṇ puppham abhiropayiṇ
 duggatiṇ nābhijānāmi citapūjāy' idāṇ phalaṇ.
- 3 Kilesā pe pe . pe
4. Sāgataṇ . pe pe . pe . .
5. Patisambhidā pe . . . pe . pe .
 Itthaṇ sudam āyasmā Citapūjako thero 1. g. a-ti.
 Citapūjakattherassa apadānaṇ samattaṇ

¹ G. S¹ °hatthaṇ

² G. °dāyako.

³ S² Akkamīṇ.

⁴ S² °korandiṇ

⁵ G. vibhāvīhi

⁶ G chacattālīsamō; S¹ cattālīsatimo

⁷ S¹ Sālāpupphīyo, S² Sālākusumiko.

⁸ S¹ Sālāpupphīya°.

[460 *Citakanibbāpaka*]

- 1 Dayhamāne sarīramhī Vessabhussa mahesino
gandhodakaṇ gahevāna citaṇ nibbāpayim ahaṇ.
 - 2 Ekatiṇse ito kappe citaṇ nibbāpayim ahaṇ
duggatiṇ nābhijānāmi gandhodakass' idaṇ phalaṇ.
 3. Kilesā pe pe pe
 - 4 Sāgataṇ pe pe pe
 - 5 Patīsamabhīdā pe pe pe
- Itthaṇ sudam āyasmā Citakanibbāpako th 1 g a-ti
Citakanibbāpakattherassa apadānaṇ samattaṇ.

[461 *Setudāyaka*]

- 1 Vipassino bhagavato cankamantassa sammukhā
pasannacitto sumano setuṇ kārāpayim ahaṇ.
 - 2 Ekanavute ito kappe yaṇ setuṇ kārāyīṇ ahaṇ
duggatiṇ nābhijānāmi setudānass' idaṇ phalaṇ
 - 3 Kilesā pe pe pe . .
 - 4 Sāgataṇ pe pe pe .
 - 5 Patīsamabhīdā pe pe pe
- Itthaṇ sudam āyasmā Setudāyako thero 1 g a-ti
Setudāyakattherassa apadānaṇ samattaṇ.

[462 *Sumanatālavanṭiya*]

- 1 Siddhatthassa bhagavato tālavantam adās' ahaṇ
sumanehi paticchannaṇ dhārayāmi¹ mahāyasaṇ.
 - 2 Catunavute ito kappe tālavantam adās' ahaṇ
duggatiṇ nābhijānāmi tālavantass' idaṇ phalaṇ.
 3. Kilesā pe pe pe
 4. Sāgataṇ pe pe pe
 - 5 Patīsamabhīdā pe pe pe
- Itthaṇ sudam āyasmā Sumanatālavanṭiya² th 1 g a-ti
Sumanatālavanṭiyattherassa apadānaṇ samattaṇ

¹ G. dhāriṣṣāmi² S² °vanṭhiyo.

[463. *Avataphalya*]

1. Sataṇṣi¹ nāma bhagavā sayambhū aparājito
vivekakāmo sambuddho gocarāyâbhimikkhami
2. Phalahattho ahaṇṇ disvā upagacchiṇṇ narāsabhaṇṇ
pasannacitto sumano adāsī² avataṇṇ³ phalaṇṇ.
3. Catunavute ito kappe yaṇṇ phalam adadiṇṇ tadā
duggatiṇṇ nābhijānāmi phaladānass' idaṇṇ phalaṇṇ.
4. Kilesā . . . pe . . . pe . . . pe . . .
- 5 Sāgataṇṇ pe . . . pe . . . pe . . .
6. Patīsambhidā . . . pe . . . pe . . . pe . . .
Itthaṇṇ sudam āyasmā Avataphaliyo⁴ th. 1 g. a-ti.
Avataphaliyattherassa apadānaṇṇ samattaṇṇ

[464. *Labujadāyaka*]

- 1 Nagare Bandhumatiyā ārāmiko ahaṇṇ tadā
addasaṇṇ virajaṇṇ Buddhaṇṇ gacchantam anilañjase
2. Labujaphalam ādāya Buddhasetthass' adās' ahaṇṇ
ākāse va thito santo patigaṇṇhi mahāyaso
vittiṇṇ sañjanano mayhaṇṇ ditthadhammasukhāvaho.
- 3 Phalaṇṇ Buddhassa datvāna vipprasannena cetasā
adhigacchiṇṇ⁵ tadā pitiṇṇ vipulaṇṇ sukhāṇṇ uttamaṇṇ
uppaṇṇate 'va ratanaṇṇ nibbattassa yaṇṇ yaṇṇ⁶
- 4 Ekanavute ito kappe yaṇṇ phalam adadiṇṇ tadā
duggatiṇṇ nābhijānāmi phaladānass' idaṇṇ phalaṇṇ
- 5 Kilesā . . . pe . . . pe . . . pe . . .
- 6 Sāgataṇṇ . . . pe . . . pe . . . pe . . .
- 7 Patīsambhidā . . . pe . . . pe . . . pe . . .
Itthaṇṇ sudam āyasmā Labujadāyako th 1 g a-ti
Labujadāyakattherassa apadānaṇṇ samattaṇṇ.

¹ S² Sataṇṣiṇṇ³ G. acataṇṇ⁵ S² adhigañchiṇṇ; G. adhigañchi.² G. adāsī.⁴ G. Acata^o.⁶ G. S¹ taṇṇ taṇṇ.

[465. *Pilakkhuphaladāyaka.*]

- 1 Vanante¹ Buddhāṇ disvāna Atthadassīṇ mahāyasaṇ
pasannacitto sumano pilakkhussa² phalaṇ adaṇ.
 2. Atthārāse kappasate yaṇ phalam adadīṇ tadā
duggatīṇ nābhijānāmi phaladānass' idaṇ phalaṇ.
 - 3 Kilesā pe pe pe
 4. Sāgataṇ . pe pe pe
 - 5 Patīsambhidā pe pe pe
- Itthaṇ sudam āyasmā Pilakkhuphaladāyako² th 1 g a-ti.
Pilakkhuphaladāyakattherassa² apadānaṇ samattaṇ.

[466. *Sayampatibhānaya*]

1. Kakudhaṇ vilasantaṇ va devadevaṇ narāsabhaṇ
rathīyaṇ patipajjantaṇ ko disvā nappasīdati ?
2. Tam andhakāraṇ nāsetvā santāretvā bahūjanaṇ
ñānālokena jotentaṇ³ ko disvā nappasīdati ?
- 3 Vāsīsatasahasseehi niyyantaṇ⁴ lokanāyakaṇ
uddharantaṇ bahū satte ko disvā nappasīdati ?
- 4 Āhanantaṇ⁵ dhammabherīṇ maddantaṇ tittīye gaṇe
sīhanādaṇ vinādantaṇ⁶ ko disvā na ppassīdati ?
- 5 Yāvātā brahmalokato āgantvāna sabrahmakā
pucchanti nīpune pañhe ko disvā na ppassīdati ?
- 6 Yassa' añjaliṇ karitvāna āyācanti sadevakā
tena puññaṇ anubhonti ko disvā na ppassīdati ?
7. Sabbe janā samāgantvā sampavārenti cakkhumaṇ
na vīkampati ajjhīṭṭho ko disvā na ppassīdati ?
- 8 Nagaraṇ pavisato⁷ yassa ra*va*nte *bheriyo bahū
vinadanti* anugaṇṇā⁸ ko disvā nappasīdati ?
- 9 Vīthiyā⁹ gacchato yassa sabbābhā¹⁰ jotate sadā¹¹
abbhunnatā¹² samā honti ko disvā na ppassīdati ?

¹ S¹ S² vananto² G. milakkhussa; S¹ milakkhassa.³ G. jotantaṇ⁴ S¹ nisinnāṇ; G. niyyantaṇ.⁵ S¹ āhanetvā, G. āharetvā, S² āhatvā.⁶ S¹ S² vinādantaṇ; G. vinadantaṇ.⁷ G. visato.⁸ G. iñjāmatṭa, S² corrupt, S¹ missing⁹ G. S¹ rathiyā¹⁰ G. S¹ sabbathā.¹¹ S¹ tadā.¹² S¹ abbhantatā, S² abbhunnatā

- 10 Vyāharante¹ ca² Buddhassa cakkavālamhi suyyati
sabbe satte viññāpeti ko dīsvā nappasīdati ?
11 Satasahassee ito kappe yaṇ Buddhama abhikkattayṇ
duggatiṇ nābhijānāmi kattanāya idaṇ phalaṇ
12 Kilesā pe pe pe . . .
13 Sāgataṇ pe . pe pe
14 Patīsambhīdā pe pe pe
Itthaṇ sudama āyasmā Sayanṇpatibhāniyo³ th i g a-ti.
Sayampaṭibhāniyātherassa apadānaṇ samattaṇ

[467 *Nimittavyākaranīya*]

- 1 Ajjhogahetvā Himavaṇ manta vācem' ahaṇ tadā
catupaññāsasahassāni sissā mayham upatthahūṇ
2 Adhītā⁴ vedagū sabbe chalange pāramingatā
sakavijjāh' upatthaddhā⁵ Himavante vasanti te.
3 Cavitvā Tusitākāyā devaputto mahāyaso
uppaṇṇi mātukucchisimū⁶ sampajāno patissato
4 Sambuddhe upapaṇṇante dasasahassā pakampatha
andhā cakkhūṇ alattaṇṇsu⁷ uppaṇṇantamhi⁸ nāyake.
5 Chabbikāraṇ⁹ pakampittha¹⁰ kevalā vasudhā ayaṇ
mgghosaddaṇ sutvāna ubbiṇṇsu¹¹ mahājanā
6 Sabbe janā samāgama āgacchūṇ¹² mama santikaṇ
' vasudhāyaṇ pakampittha kiṇ vipāko bhavissati ?'
7 Avacāsi tadā tesāṇ, mā bhetha¹³ n' atthi vo bhayaṇ
vissatthā hotha sabbe pi, uppādo 'yaṇ sukhattiko
8 Atthahetuhī samphassa¹⁴ vasudhāyaṇ pakampati¹⁵
tathā nimittā dissanti obhāso vipulo mahā
9 Asaṇsayāṇ Buddhasettho uppaṇṇissati cakkhumā
saññāpetvāna janataṇ pañcasīle kathaṇ' ahaṇ¹⁶

¹ S¹ vyāharanto ² S¹ va. ³ G Sayambhāvanīyo.

⁴ S² aytā ⁵ S¹ usattamo. ⁶ G upapaṇṇi mātukucchūṇ.

⁷ G S¹ aladdhaṇsu ⁸ G upapaṇṇamhi

⁹ S² chaddhikāraṇ, G S¹ sabbakāraṇ

¹⁰ G S¹ akampittha ¹¹ G S¹ vimhayaṇsu.

¹² S² āgañchūṇ. ¹³ S¹ paro 'va; G pag' eva.

¹⁴ S² samphassaṇ, S¹ yaṇ sabbaṇ, G sampassa.

¹⁵ S¹ vasudhā sampa°. ¹⁶ G. S¹ kathes°.

- 10 Sutvāna pañcasīlāni Buddhuppādañ¹ ca dullabhaṇ
 ubbegaḷātā sumanā tutthahatthā āsiṇṇu te²
 11 Dvenavute ito kappe yaṇ nimittaṇ viyākaṇiṇ
 duggatiṇ nābhijānāmi vyākaranāy³ idañ phalaṇ.
 12 Kilesā pe pe pe
 13 Sāgataṇ pe pe pe
 14 Patīsambhidā pe pe pe
 Itthaṇ sudam āyasmā Nimittavyākaraṇiyo th. 1. g a-ti.
 Nimittavyākaraṇiyattherassa apadānaṇ samattaṇ.

Uddānaṇ

Sālapupphī ca yo thero⁴ Pūjā Nibbāpako pi ca
 Setudo Tālavanti ca Avataṇ-Labuja-ppado⁵
 Pilakkhu⁶ Patibhāni ca Veyyakaranako diḷo
 dvesatañ c' eva gāthāyo ganitāyo vibhāvihī⁷
 Sālapupphiyavaggo sattacattārīso.⁸

XLVIII

[468 *Nalamāliya*]

- 1 Suvannaṇaṇaṇ sambuddham ahutiṇaṇ patiggahaṇ
 pavanaggena gacchantaṇ addasaṇ lokanāyakaṇ
 2 *Nalamālaṇ gahetvāna nikkhamanto⁹ va tāvade
 tatth' addasāsiṇ sambuddhaṇ oghatinnāṇ anāsavaṇ.
 3 Pasannacitto sumano nalamālaṇ apūjayaṇ
 dakkhiṇeyyaṇ mahāviraṇ sabbalokānukampakaṇ *
 4 Ekatiṇse ito kappe yaṇ puppham abhiropayaṇ
 duggatiṇ nābhijānāmi Buddhapūjāy' idañ phalaṇ.
 5 Kilesā pe . pe pe .
 6 Sāgataṇ . pe . pe . pe .
 7 Patīsambhidā . . pe . pe . pe
 Itthaṇ sudam āyasmā Nalamāliyo thero 1 g a-ti
 Nalamāliyattherassa apadānaṇ samattaṇ.

¹ G. buddhapādañ² G. ahaṇṇu, S¹ S² ahiṇṇu.³ G. vyākaranass'⁴ S² Sālapupphiyothero.⁵ G. Labujampado⁶ G. Milakkhu.⁷ G. °vīhi⁸ G. °cattārīsaṇ; S¹ cattārīsatimo.⁹ G. nikkhanto.

[469 *Manipūṇaka*]

1. Padumuttaro nāma jino sabbadhammāna pāragū
vivekakāmo sambuddho gacchate anilāñjase¹
2. Avidūre Himavato² mahājātassaro ahū³
tattha me bhavanaṇa āsi puññakammena *saṇ*⁴yutaṇ.
3. Bhavanā abhinikkhamma addasaṇa lokanāyakaṇ
indīvaraṇa va jalitam ādittaṇ va hutāsanaṇ.
4. Vicinaṇ nāddasaṇa pupphaṇa pūjayaṇsaṇa ti nāyakaṇ
Sakaṇa cittaṇ pasādetvā avandiṇ⁴ satthuno ahaṇ.
5. Mama sise manī⁵ gayha pūjayaṇa lokanāyakaṇ
imāya manipūjāya vipāko *hotu bhadra*⁶ko
6. Padumuttaro lokavidū āhutaṇaṇa patiggaho
antalikkhe thito satthā imā gāthā abhāsatha
- 7 ' So te ijjhātu sankappo labhassu vipulaṇa sukhaṇ
imāya manipūjāya anubho⁶ mahāyasaṇ '
8. Idaṇa *vatvāna*⁷ bhagavā jalajuttamanāmako⁷
agamāsī Buddhasetho yattha⁸ cittaṇa paṇihitaṇ
- 9 Satthikappāni devinda devaraṇaṇa akārayaṇ
anekasatakkhattuṇ ca cakkavatti⁹ aho⁹ ahaṇ.
- 10 Pubbakammaṇa sarantassa devabhūtaṇa me sato
maṇi nibbattate mayhaṇa āloka¹⁰karano mama
- 11 Chalāsītisahassāni nariyo me paṇṇagahā
vicittavattahābharanā āmuttamanikundalā
- 12 Alārapamhā hasulā¹¹ susoññā tanumajjhumā
parivārenti maṇa nicaṇa manipūjāy' idaṇa phalaṇ
- 13 Sovannamayā manimayā lohitaṇkamayā tathā
bhandā katākatā bhonti¹² yadicchāya pīlandhanā.
- 14 Kūtāgārā guhā rammā sayanaṇ ca mahārahaṇ
mama sankappam aṇñāya nibbattanti yadicchakaṇ.
- 15 Lābhā tesana suladdhaṇ va ye labhanti upassutinaṇ
puññakkhettaṇa manussānaṇa osadhaṇa sabbapāṇinaṇ

¹ G anilāñjuse² S² Himavantassa.³ G ahu.⁴ G S² avandi⁵ S¹ S² sīsa^o⁶ S¹ ānubhāvaṇ, S² ānubho⁷ S¹ nāyako⁸ S¹ yassa.⁹ G. cakkavatti.¹⁰ S¹ S² °karane¹¹ G. ālāyasamhā pāsulā.¹² S¹ honti, G. bhanda kathā parikatā.

- 16 Mayham pi sukataṇ kammaṇ yo 'haṇ addakkhī¹ nāyakaṇ
vinipātā pamutto 'mhi patto ca acalaṇ padaṇ
17 Yaṇ yaṇ yonūpapajjāmi devattaṇ atha mānusaṇ
samantā sattaratanā² āloko hoti³ me sadā
18 Tāy' eva maṇipūjāya anubhotvāna sampadā
ñānāloko mayā dittho patto 'mhi acalaṇ padaṇ
19 Satasahassee ito kappe yaṇ maṇim abhipūjayaṇ
duggatīṇ nābhijānāmi maṇipūjāy' idaṇ phalaṇ.
20 Kilesā . . pe . . . pe . . pe
21 Sāgataṇ . . . pe . . . pe . . pe .
22 Patīsambhūḍā . . pe . . . pe . . pe
Itthaṇ sudam āyasmā Maṇipūjako thero 1 g a-ti.
Maṇipūjakattherassa apadānaṇ samattaṇ

[470 Ukkāsaka]

- 1 Kosiko nāma bhagavā Cittakute vasi tadā
jhāyī jhānarato Buddho vivekābhirato muni
2 Ajjhogahetvā Hmavantaṇ nāriganapurakkhato
addasaṇ Kosikaṇ Buddhaṇ punnamāse va candimaṇ
3 Ukkāsate⁴ gahetvāna parivāres' ahaṇ tadā
sattaratundivaṇ thatvā atthamena⁵ agacch'⁶ ahaṇ.
4. *Vutthi*taṇ Kosikaṇ Buddhaṇ sayambhum aparājitaṇ
pasannacitto vanditvā ekaṇ bhikkhaṇ adās' ahaṇ
5 Tena kammena dipadindaṇ lokaṇ etthaṇ narāsabhaṇ
uppaṇṇaṇ Tusite kāye ekabhikkhass' idaṇ phalaṇ.
6 Divasaṇ c' eva rattiṇ ca āloko hoti me sadā
samantā yojanasataṇ obhāsena pharām' ahaṇ.
7. Pañcapanñāsakappamhi cakkavatti ahoṇ' ahaṇ
cāturanto vijitā*vi* jambusandassa issaro.
8. Tadā me nagaraṇ āsi iddhaṇ phitaṇ⁷ sunimmitaṇ
tuṇsayojana-āyāmaṇ vitthārena ca vīsati.
9 Sobhanaṇ nāma nagaraṇ Viśsakammena⁸ māpitaṇ
dasasaddāvivittan taṇ samatālasamāhitaṇ

¹ G. adakkhiṇ² S² rattaratanā.³ S² homi.⁴ S¹ ukkāsaṇe.⁵ G. anattamena gacch' ahaṇ.⁶ S² agañch'.⁷ G. iddhiphitaṇ; S¹ S² °pitaṇ.⁸ G. Viṣṣu°.

- 10 Na tasmiṇṇ nagare atthi valli-katthañ ca matṭikā
sabbasovannayaṇ yeva jotate niccakālīkaṇ
11 Catupākāraparikkhittaṇ tayo āsuṇ maṇimayā
vemaṇṇhe tālapatti¹ ca Vissakammena māpitā
12 Dasasahassā pokkharaṇṇo padumuppalachāditā
pundarikehi sañchannā nānāgandhasameritā
13 Catunavute ito kappe yaṇ ukkaṇ dhārayiṇ ahaṇ
duggatiṇ nābhijānāmi ukkādhārass' idaṇ phalaṇ.
14 Kilesā . . pe . . pe . . pe .
15 Sāgataṇ . . pe . . pe . . pe
16 Paṭisambhidā . . pe . . pe . . pe
Itthaṇ sudam āyasmā Ukkāsatiṅko² therō 1 g. a-ti
Ukkāsatiṅkattherassa apadānaṇ samattaṇ

[471. *Sumanavījaṇiya*]

1. Vipassino bhagavato bodhiyā pāda-m-uttame³
sumanavījaṇiṇ⁴ gayha avīṇiṇ bodhim uttamaṇ
2 Ekanavute ito kappe avīṇiṇ bodhim uttamaṇ
duggatiṇ nābhijānāmi vījaṇāya idaṇ phalaṇ
3 Kilesā . . pe . . pe . . pe . .
4 Sāgataṇ . . pe . . pe . . pe
5 Paṭisambhidā . . pe . . . pe . . pe .
Itthaṇ sudam āyasmā Sumanavījaṇiyo⁵ therō 1 g. a-ti.
Sumanavījaṇiyattherassa⁵ apadānaṇ samattaṇ.

[472 *Kummāsadāyaka*]

- 1 Esanāya carantassa Vipassissa mahesino
rittakaṇ pattaṇ disvāna kummāsaṇ pūrayim ahaṇ
2 Ekanavute ito kappe yaṇ bhikkh*am adadiṇ tadā*
duggatiṇ nābhijānāmi kummāsassa idaṇ phalaṇ.
3. Kilesā . . pe . . pe . . pe
4 Sāgataṇ . . pe . . pe . . pe
5 Paṭisambhidā . . pe . . pe . . pe
Itthaṇ sudam āyasmā Kummāsadāyako therō 1 g. a-ti
Kummāsadāyakattherassa apadānaṇ samattaṇ

¹ S¹ tālapanni; G tālapanti, S² °pattiñ.

² G. °patiko

³ G. pādaputtame.

⁴ G. sumanā°.

⁵ G. Sumanavījaṇiyo.

[473 *Kusatthakadāyaka.*]

- 1 Kassapassa bhagavato brāhmanassa vusimato
pasannacitto sumano kusatthakam adās' ahaṇ.
- 2 Imasmiṇ yeva kappasmiṇ kusatthakam adās' ahaṇ
duggatiṇ nābhijānāmi kusatthakass' idaṇ phalaṇ
- 3 Kilesā pe . . pe . . pe . .
- 4 Sāgataṇ . . pe . . pe . . pe . .
- 5 Patīsambhidā . . . pe . . . pe . . pe . .
Itthaṇ sudam āyasmā Kusatthakadāyako th 1. g a-ti.
Kusatthadāyakattherassa apadānaṇ samattaṇ

[474. *Giripunnāgiya*]

1. Sobhito nāma sambuddho Cittakute vasi tadā
gahetvā giripunnāgaṇ sayambhum abhipūjayiṇ
2. Catunavute ito kappe yaṇ Buddham abhipūjayiṇ
duggatiṇ nābhijānāmi Buddhapūjāy' idaṇ phalaṇ.
3. Kilesā . . pe . . pe . . pe . .
4. Sāgataṇ . . pe . . pe . . pe . .
- 5 Patīsambhidā . . pe . . . pe . . pe . .
Itthaṇ sudaṇ āyasmā Giripunnāgiyo thero 1 g. a-ti.
Giripunnāgiyattherassa apadānaṇ samattaṇ.

[475 *Vallikaraphaladāyaka*]

- 1 Sumano nāma sambuddho Takkarāya¹ vasi tadā
vallikaraphalaṇ gayha sayambhussa adās' ahaṇ.
2. Ekatiṇse ito kappe yaṇ phalaṇ adadiṇ tadā
duggatiṇ nābhijānāmi phaladānass' idaṇ phalaṇ
3. Kilesā . . pe . . . pe . . pe . .
4. Sāgataṇ . . pe . . pe . . pe . .
- 5 Patīsambhidā . . . pe . . . pe . . pe . .
Itthaṇ sudaṇ āyasmā Vallikaraphaladāyako th i. g. a-ti.
Vallikaraphaladāyakattherassa apadānaṇ samattaṇ.

¹ S¹ Takkarāyaṇ.

[476 *Pānadhidāyaka*]

1. Anomadassī bhagavā lokajettho narāsabho
divāvihārā nikkhamma paṭham āruhi cakkhumā.
2. Pānadhī¹ sukataṇ gayha addhānaṇ paṭipajj' ahaṇ
tatth' addasāsiṇ sambuddhaṇ pattikañ cārudassanaṇ.
3. Sakaṇ cittaṇ pasādetvā nīharitvāna pānadhī²
pādamūle thapetvāna idaṇ vacanam abraviṇ :
4. Abhirūha mahāvira sugat-inda vināyaka
ito phalaṇ labhissāmi³ yo me attho samijjhatu
5. Anomadassī bhagavā lokajettho narāsabho
pānadhī⁴ abhirūhitvā imaṇ vacanam abravi :
6. Yo pānadhī me adadā pasanno sehi pāni⁵
tam ahaṇ kittayissāmi, sunotha mama bhāsato :
7. Buddhassa gīraṇ aññāya sabbe devā samāgatā
udaggacittā sumanā vedaḍḍatā katañjali
8. Pānadhīnaṇ padānena⁶ sukhito 'yaṇ bhavissati
pañcapaññāsakkhattuñ ca devarajjaṇ karissati.
9. Sahassakkhattuṇ rājā ca cakkavatti bhavissati
padesarajjaṇ vipulaṇ gāṇanāto asankhīyaṇ.
10. Aparimeyye ito kappe Okkākakulasambhavo
Gotamo nāma nāmena satthā loke bhavissati
11. Tassa dhammesu dāyādo oraso dhammanimmitto
sabbāsava parināya nibbāyissat' anāsavo
12. Devaloke manusse vā nibbattissati puññavā
devayānapatibhāgaṇ yānaṇ patilabhisati.
13. Pāsādā sīvīkā mayhaṇ hatthino samalankatā
rathā c' ājañña-saṇyuttā sadā pātubhavanti me
14. Agārā nikkhamanto pi rathena nikkhamāmi' ahaṇ
kesesu chijjamānesu arahattam apāpuniṇ
15. Lābhā mayhaṇ suladdham me vāniyaṇ suppayojitaṇ
datvāna pānadhī⁴ ekaṇ patto 'mhi acalaṇ padaṇ
16. Aparimeyy' ito kappe 'yaṇ pānadhī⁴ adās' ahaṇ
duggatiṇ nābhijānāmi pānadhissa idaṇ phalaṇ

¹ G pānadhī, S² pānayaṇ³ G. labhāmi.⁵ G. pānihi.² G pānadi; S¹ pānadhī, S² pānayaṇ⁴ G. pānadhī⁶ S¹ S² padhānena.

17. Kilesā pe pe pe .
 18. Sāgataṇ pe . pe pe
 19. Patīsambhidā . . pe . pe pe
 Itthaṇ sudam āyasmā Pānadhīdāyako¹ therō 1 g a-ti.
 Pānadhīdāyakattherassa apadānaṇ samattaṇ

[477 *Pulīnacankamiya*]

1. Migaluddo pure āsiṇ araṇṇe kānane ahaṇ
 vātamigaṇ gavesanto cankamaṇ addasaṇ ahaṇ.
 2 Ucchangapulīnaṇ² gayha cankame okiriṇ ahaṇ
 pasannacitto sumano sugatassa sirīmato
 3 Ekatiṇse ito kappe pulīnaṇ okiriṇ ahaṇ
 duggatiṇ nābhijānāmi pulīnassa idaṇ phalaṇ.
 4 Kilesā pe . pe pe
 5 Sāgataṇ . pe . pe pe .
 6 Patīsambhidā . pe . pe . . pe
 Itthaṇ sudam āyasmā Pulīnacankamiyo th. 1 g a-ti.
 Pulīnacankamiyattherassa apadānaṇ samattaṇ

Uddānaṇ

Nālamāli Maṇḍado Ukkāsatiḥ Viṇaṇi
 Kummāso ca Kusattho ca Giripunnāgiyo pi ca
 Vallinkaro Pānadhīdo atha Pulīnacankamo³
 gāthāyo pañcanavutī ganitāyo vibhāvīhi.
 Nālamālivaggo atthacattāliso ⁴

XLIX

[478 *Paṇsukūlasaṇṇika*.]

- 1 Tisso nāmāsī bhagavā syambhū aggapuggalo
 paṇsukūlaṇ thapetvāna vihāraṇ pāvīsī juno.
 2. Tiyaṇtaṇ⁵ dhanuṇ ādāya akkhitto yamaḷi⁶ ahaṇ
 maṇḍalaggaṇ gahetvāna kānanaṇ pāvīsīṇ ahaṇ.

¹ G. Pānadi°.

³ S° °cankamiṇ.

⁵ G tinataṇ, S¹ tinnāṇ.

² G. uccaṇṇa°.

⁴ G. °cattāhsamo.

⁶ G. yamaḷi, S¹ samalī.

3. Tatth' addasaṇ paṇsukūlaṇ dumagge laggitaṇ tadā
· cāpaṇ tatth'¹ eva nikkhippa sire katvāna añjaliṇ
4. Pasannacitto sumano vipulāya ca pītiyā
Buddhasetthaṇ saritvāna paṇsukūlaṇ avandi 'haṇ
duggataṇ nābhijānāmi vandanāya idaṇ phalaṇ
5. Kilesā . pe . . . pe . . . pe . . . ,
6. Sāgataṇ pe . pe . . pe .
7. Patīsambhidā . pe pe . . . pe .
Itthaṇ sudaṇ āyasmā Paṇsukūlasaṇṇako th 1 g a-ti.
Paṇsukūlasaṇṇakattherassa apadānaṇ samattaṇ.

[479 *Buddhasaṇṇaka*]

1. Ajjhāyako mantaḍharo tūnaṇ vedānapāragū²
lakkhane *itihāse ca saṇighandu-sa*ketubhe
2. Nadisotapatibhāgā sissā āyanti me tadā
tesāhaṇ mante³ vācemi rattindivam atandito.
3. Siddhattho nāma sambuddho loke uppajji tāvade
tam andhakāraṇ nāsetvā ñānālokaṇ⁴ pavattayī
4. Mama aññatāro sisso sissānaṇ so kathesi me
sutvāna te etam atthaṇ ārocesuṇ maman tadā.
5. “Buddho loke samuppanno sabbaññūlokanāyako
tassānuvattati jano lābho amhaṇ na hessati.”⁵
6. Adhiccuppattikā Buddhā cakkhumanto mahāyasā
yannūnāhaṇ Buddhasetthaṇ passeyyaṇ lokanāyakaṇ.
7. Ajjānam me gahetvāna vākaciraṇ kamandaluṇ
assamā abhinikkhamma sisse āmantayiyi ahaṇ
8. Odumbarakapupphaṇ va candamhi sasakaṇ yathā
vāyasānaṇ yathā khiraṇ dullabhaṇ lokanāyakaṇ
9. Buddho lokamhi uppanno manussattam pi dullabhaṇ
ubhosu vijjamānesu savanañ ca sudullabhaṇ
10. Buddho loke samuppanno cakkhuṇ lacchāma no bhavaṇ⁶
etha⁷ sabbe gamissāma sammāsambuddhasantikaṇ⁸

¹ G. tath'.³ G. mantan⁵ G. vijjati⁷ G. etha² G. vedānaṇ°⁴ G. ñānaṇlokaṇ⁶ G. lacchamāno bhavaṇ.⁸ G. °santike

11. Kamandaluddharā sabbe kharājīnanivāsino
Je jātabhārabharitā¹ nikkhamuṇṇ pavanā tadā.
12. Yugamattaṇṇ pekkhamānā utthamattaṇṇ gavesino
āyanti nāgapotā va² asambhītā va kesarī.
13. Appabhāsā alilatā³ nīpakā santavuttino
uñchāya caramānā te Buddhasettaṇṇ upāgamuṇṇ
14. Diyaddhayojane⁴ sese vyadhī me udapajjatha⁵
Buddhasettaṇṇ saritvāna tattha kālakato⁶ ahaṇṇ
15. Catunavute ito kappe yaṇṇ saññam alabhīṇṇ tadā
duggatīṇṇ nābhījānāmi buddhasaññāy' idaṇṇ phalaṇṇ.
16. Kilesā pe . pe . . . pe . . .
17. Sāgataṇṇ . . pe . . pe . . . pe . . .
18. Patīsambhīdā . . . pe . . . pe . . . pe . . .
Itthaṇṇ sudam āyasmā Buddhasaññako therō 1 g. a-tī.
Buddhasaññakattherassa apadānaṇṇ samattaṇṇ.

[480. *Bhīsadāyaka.*]

1. Ogayhāhaṇṇ pokkharāṇṇ nānākuñjarasevitaṇṇ
uddharāmi bhisaṇṇ tattha ghāsahetu⁷ ahaṇṇ tadā.
2. Bhagavā ca tamhī samaye Padumuttara^{*}savhaya
rattam^{*}baradharo Buddho gacchati anilañjase.⁸
3. Dhunanto⁹ paṇsukūlāni saddam assos' ahaṇṇ tadā
uddhaṇṇ nījhāyamāno¹⁰ 'haṇṇ addasaṇṇ lokanāyakaṇṇ.
4. Tatth' eva thitako santo āyaciṇṇ¹¹ lokanāyakaṇṇ
^{*}madhu bhisehi savati khirasa^{*}ppi mulālībhī
patigaṇṇhātu me Buddho anukampāya cakkhumā.
5. Tato kāruniko satthā orohitvā mahāyaso
patigaṇṇhi mamaṇṇ bhikkhaṇṇ anukampāya cakkhumā.
6. Patiggahetvā¹² sambuddho akā me anumodanaṇṇ:
'Sukhī hohi mahāpuñña¹³ gati tuyhaṇṇ samījjhatu
iminā bhīsadānena labhassu vipulaṇṇ sukhaṇṇ.'

¹ G. bhejātābhāre°

² G. nāgabotā tāva

³ S² sallatā.

⁴ G. digh°.

⁵ G. S¹ upapajjatha.

⁶ G. kalankato.

⁷ G. S¹ vāsahetu

⁸ G. anilañjuse

⁹ S² dhunato.

¹⁰ G. uddhaṇṇ nījhāyamāno; S¹ ubbaṇ°.

¹¹ S² adhāra.

¹² G. S¹ patiggahitvā.

¹³ G. mahāpuñña; S¹ S² °puññaṇ.

- 7 Idaṇ vatvāna sambuddho jalaṇuttamanāmako
bhikkham ādāya sambuddho ambarena gami jino.
8 Tato bhisāṇ gahetvāna āgacchiṇ¹ mama assamaṇ
bhisāṇ rukke lagetvāna² mama dānaṇ anussariṇ
9 Mahāvāto vutthahitvā sañjālesī vanan tadā
ākāso abhinādittha³ asaniyā phalanīyā
10 Tato me asanipāto matthake nīpatī tadā
so haṇ nīsinako santo tattha kālakato⁴ ahaṇ
11 Puññakammena saṇyutto Tusitaṇ upapajj' ahaṇ
kalebaraṇ⁵ me patitaṇ devaloke ramām' ahaṇ
12 Chalāsītisahasāni nāriyo samalankatā
sāyapātaṇ⁶ upatthanti bhisadānass' idaṇ phalaṇ
13 Manussayoniṇ āgantvā sukhito hom' ahan tadā
bhoge me ūnatā n' atthi bhisadānass' idaṇ phalaṇ
14 Anukampitattā⁷ tena devadevena tādina
sabbāsavā parikkhina⁸ n' atthi dāni punabbhavo
15 Satasahasas ito kappe yaṇ bhikkham adadiṇ tadā
duggatāṇ nābhijānāmi bhisadānass' idaṇ phalaṇ
16 Kilesā pe pe . pe .
17 Sāgataṇ pe pe . . . pe .
18 Patīsambhida pe pe pe . .
Itthaṇ sudaṇ āyasmā Bhisadāyako thero 1 g a-ti
Bhisadāyakattherassa apadānaṇ samattaṇ

[481 *Ñānatthavāka*]

- 1 Dakkhine Himavantassa sukato assamo mama
uttamatthaṇ gavesanto vasāmi pavane tadā
2 Lābhālābhena santuttho mūlena ca phalena ca
anomasanto cariyaṇ⁹ vasāmi ekato ahaṇ
3 Sumedho nāma sambuddho loke uppajji tāvade
catusaccaṇ pakāseti uddharanto mahājanaṇ
4 Nāhaṇ sunomi¹⁰ sambuddhaṇ na pi me koci sāsati¹¹
atthavasse atikkante assosiṇ lokanāyakaṇ

¹ G agañchiṇ ² G laggitvāna ³ G S¹ abhinādittha

⁴ G kalankato ⁵ G kalevaraṇ ⁶ S¹ sāyaṇ pātaṇ

⁷ G ^okampikato, S² ^okampitato ⁸ G S¹ sabbāsavaparikkhīno.

⁹ G. acariṇ, S¹ S² acariyaṇ ¹⁰ S² sunāmi. ¹¹ S¹ sāsati

20. Devabhūto manusso vā puññakammasamāhito
anūnamatasankappo¹ tikkhapañño bhavissati
21. Tṇṣakappasahassamhi Okkākakulasambhavo.
Gotamo nāma nāmena satthā loke bhavissati.
22. Agārā abhinikkhamma pabbajjissati 'kiñcano
jātiyā sattavassena arahattaṇ phusissati²
23. Yato sarāmi attānaṇ yato patto 'mhi sāsanaṇ
etth' antare na jānāmi cetanaṇ amanoramaṇ³
24. Saṇṣaritvā bhave sabbe sampatt' anubhaviṇ⁴ ahaṇ
bhoge me ūnatā n' atthi phalaṇ ñāṇassa thomane.
25. Tivaggi⁵ nibbutā mayhaṇ bhavā sabbe samūhatā
sabbāsavapaṇkkhīṇā n' atthi dāni punabbhavo.
26. Tṇṣakappasahassāni yaṇ ñānaṇ abhithom' ahaṇ
duggatiṇ nābhijānāmi phalaṇ ñāṇassa thomane
27. Kilesā pe . . . pe . . .
28. Sāgataṇ . . . pe . . .
29. Patisambhidā . . . pe . . .
Itthaṇ sudaṇ āyasmā Ñānatthaviko thero 1 g a-ti.
Ñānatthavikattherassa apadānaṇ samattaṇ

[482 *Candanaṃālāya.*]

1. Pañcakāmaguṇe hitvā piyarūpe manorame
asītikoṭiyo hitvā pabbajjīṇ anagāriyaṇ.
2. Pabbajitvāna kāyena pāpakammaṇ vivaṇjayaṇ⁶
vaciduccaritaṇ hitvā nadikūle vasāmi' ahaṇ.
3. Ekakammaṇ vihāraṇ taṇ Buddhasettho upāgami
nāhaṇ jānāmi Buddho ti akāsiṇ patisantharaṇ⁷
4. Karitvā patisanthāraṇ nāmagottaṇ apucch' ahaṇ:
devatā nu 'si gandhabbo uda⁸ Sakko Purindado ?
5. Ko vā tvaṇ kassa vā putto mahābrahmā idhāgato
virocesi⁹ disā sabbā udayaṇ suriyo¹⁰ yathā.

¹ G. anumanasaukappo

³ G. manorammaṇ.

⁵ G. S¹ tūdhaggi.

⁷ G. °sandhāraṇ.

⁹ S² virocasī

² G. phussissati

⁴ S² °onubhaviṇ; S¹ °ānubhavi.

⁶ G. S¹ vivaṇjaya.

⁸ *All MSS. read adu.*

¹⁰ G. udayasuriyo.

- 6 Sahassarāni cakkāni pāde dissanti mārīsa
ko va tvaṇ kassa vā putto kathaṇ jānemu taṇ mayaṇ ?
nāmagottāṇ pavedehi saṇsayaṇ apanehi me ¹
- 7 ' N' amhi devo na gandhabbo n' amhi Sakko Purindado
brahmā bhāvo ca me n' atthi etesaṇ uttamo ahaṇ
- 8 Atīto visayaṇ tesāṇ dālayiṇ kāmabandhanaṇ
sabbe kilese jhāpetvā patto sambodhim uttamaṇ ' ²
- 9 Tassa vācaṇ suṇitvāhaṇ imaṇ¹ vacanam abravīṇ²
yadi Buddho ' si sabbaññū nīdā tvaṇ mahāmune
tam ahaṇ pūjayissāmi dukkhass' antakaro³ tvaṇ.
- 10 Pattharītvā ' jinaṇ cammaṇ⁴ adāsī⁵ satthuno ahaṇ
nīdī tattha bhagavā siho va gīgabbhāre
- 11 Khīppaṇ pabbatam āruya ambassa phalaṇ aggahī⁶
sālakalyāṇikaṇ pupphaṇ candanañ ca mahārahaṇ
- 12 Khīppaṇ paggaṇya taṇ sabbaṇ upesī⁷ lokanāyakaṇ
phalaṇ Buddhassa datvāna sālāpupphaṇ apūjayaṇ.
- 13 Candanaṇ anulūpītvā avandī satthuno ahaṇ
pasannacitto sumano vipulāya ca pīṭiyā
- 14 Ajāmaṇhi nīdītvā Sumedho lokanāyako
mama kammaṇ pakittesi hāsayaṇto⁸ mamaṇ tadā
- 15 ' Iminā phaladānena gandhamālehi cūbhayaṇ
pañcavīsakappasate⁹ devaloke ramissati
anūnamanasankappo Vasavattī¹⁰ bhavissati
- 16 Chabbīsakappasate manussattaṇ gamissati
bhavissati¹¹ cakkavattī cāturanto mahiddhiko.
- 17 Vebhāraṇ¹² nāma nagaraṇ *Vissakammena¹³ māpītaṇ*
hessati sabbasovannaṇ nānāratanaṇbhūsaṇ
- 18 Eten' eva upāyena saṇsarissati¹⁴ yoniso
sabbattha sukhito hutvā devatte atha mānuse
pacchime bhāve sampatte brahmabandhu bhavissati
- 19 Agārā abhinikkhamma anāgārī bhavissati
aviññattipaccayo hutvā nibbāyissat' anāsavo ' ⁵

¹ G. idaṇ² G. abravī, S¹ abravī³ S² antakaro⁴ G. 'jinacammaṇ⁵ G. adāsī.⁶ S¹ G. aggahī.⁷ G. upetvā⁸ S² bhāsayaṇto⁹ S¹ pañcavīsati^o.¹⁰ G. Vasavattī¹¹ S² bhavissasi¹² S¹ Vebhāraṇ¹³ S¹ Viṣu^o.¹⁴ S² saṇsarissasi.

20. Idaṇ vatvāna sambuddho Sumedho lokanāyako
mama nijjhāyamānassa pakkāmi anilañjase
21. Tusitāto cavitvāna nibbattiṇ¹ mātukucchiyaṇ
bhoge me ūnatā n' atthi yamhi gabbhe vasām' ahaṇ.
22. Mātukucchigate mayhaṇ annapānañ² ca bhojanaṇ
mātuyā mama chandena nibbattati³ yadicchakaṇ.
23. Jātiyā pañcavassena pabbajjīṇ⁴ anagāriyaṇ
oropitamhi kesamhi arahattaṇ apāpuniṇ
24. Pubbakammaṇ gavesanto orena nāddasaṇ ahaṇ
tiṇsakappasahassamhi mama kammaṇ anussariṇ.⁵
25. Namo te purisājañña ! Namo te purisuttama !
tava sāsanaṇ āgamma patto 'mhi acalam padaṇ
26. Tiṇsakappasahassamhi yam Buddham abhipūjayiṇ
duggatiṇ nābhijānāmi Buddhapūjāy' idaṇ phalaṇ.
27. Kilesā . . . pe . . . pe . . . pe . . .
28. Sāgataṇ . . pe . . pe . . . pe . . .
29. Patisambhidā . . pe . . pe . . . pe . . .
Itthaṇ sudaṇ āyasmā Candanamālīyo thero i. g. a-ti.
Candanamālīyattherassa apadānaṇ samattaṇ.

[483. *Dhātupūjaka.*]

1. Nibbute lokanāthamhi Siddhatthe lokanāyake
mama ñāti⁶ samānetvā dhātupūjaṇ akās' ahaṇ
2. Catunavute ito kappe yaṇ dhātuṇ abhipūjayiṇ
duggatiṇ nābhijānāmi dhātupūjāy' idaṇ phalaṇ.
3. Kilesā . . pe . . pe . . pe . . .
4. Sāgataṇ . . pe . . pe . . . pe . . .
5. Patisambhidā . . . pe . . . pe . . . pe . . .
Itthaṇ sudaṇ āyasmā Dhātupūjako thero i. g. a-ti.
Dhātupūjakattherassa apadānaṇ samattaṇ.

¹ S² G. nibbatti.² G. S¹ annaṇ°.³ S² nibbatti.⁴ G. pabbajjaṇ; S¹ pabbajjī.⁵ G. anussari⁶ G. S² ñātiṇ, S¹ jāti

[484 *Pulnuppādaka*]

1. *Pabbate Himavantamhi Devalo¹ nāma tāpasō
tatttha me cankamo* āsī amānussikamāpito ²
2. Jatābhārena bharito kamandaludharo tadā
uttamatthaṇ gavesanto pavanā abhinikkhamiṇ³
3. Cullāsītisahassāni *sissā mayhaṇ upatthahūṇ
sakakammāni pasutā vasanti pavane tadā
4. Assamā* abhinikkhamma akaṇ pulnacetiyaṇ⁴
nānāpupphaṇ samānetvā taṇ cetiyam apūjayiṇ.
5. Tattha cittaṇ pasādetvā assamaṇ pavīsām⁵ ahaṇ
sabbe sissā samāgantvā⁶ etam atthaṇ pucchīṇsu maṇ.⁷
6. Pulnena kato thūpo yaṇ tvaṇ *devam namassasi
mayaṇ pi nā*tum icchāma puttō ācikkha 'me⁸ tuvaṇ
7. Nidditthā no mantapade⁹ cakkhumāto mahāyasā
te kho ahaṇ namassāmi Buddhasetthamahāyase
8. Kidisā te mahāvira sabbāññū lokanāyaka
kathaṇ vanna-kathaṇ silā kidisā te mahāyasā ²
9. Battīṇsalakkhanā Buddhā cattārisaddijāpi¹⁰ ca
nettā go-pamukhā¹¹ tesāṇ jīṇjukaphalasannibhā.¹²
10. Gacchamānā ca te Buddhā yugamattañ ca pekkhare
na tesāṇ jānu nadatī sandhisaddo na suyyatī ¹³
11. Gacchamānā ca sugatā uddharantā va gacchare
pathamaṇ dakkhinaṇ pādaṇ, Buddhānaṇ esa dhammatā.
12. Asambhītā ca te Buddhā mīgarājā va kesarī
nev' ukkaṇsenti¹⁴ attānaṇ no ca vambhenti¹⁵ pāninaṇ ¹⁶
13. Mānāvamānato muttā samā sabbesu pānisu¹⁷
anattukkaṇsakā Buddhā, Buddhānaṇ esa dhammatā.
14. Uppajjantā ca sambuddhā ālokaṇ dassayanti te
chabbikāraṇ¹⁸ pakampenti kevalaṇ vasudhaṇ imaṇ

¹ G Devilo² G amānussī°, S¹ amānussita°³ S¹ °khami; S² °nikkhamāṇ.⁴ G. pulna°.⁵ G pavīsū; S² pavīsām'.⁶ S² samānetvā.⁷ S² apucch' ahaṇ.⁸ S¹ ācikkh' ime.⁹ S¹ nidditthmā°; S² titthāno, G nidditthā nā.¹⁰ G S¹ cattārisadvijāpi.¹¹ G. go padumā, S¹ pamukhaṇ¹² S² jūka°¹³ G sussati, S¹ sūyati.¹⁴ S¹ nec'°.¹⁵ G vabbhenti; S² camhanti¹⁶ S¹ pānino; G. pānino.¹⁷ G mānisu.¹⁸ G S¹ attḥikāraṇ.

15. Passanti nrayaṇ c' ete nibbāti nrayo tadā
pavassati mahāmegho, Buddhāṇaṇ esa dhammatā
16. Edisā te mahānāgā atulyā¹ ca² mahāyasā
vannato anatikkantā³ appameyyā Tathāgatā
17. Anumodīṇsu me vākyāṇ sabbe sissā sagāravā
tathā va⁴ patipajjīṇsu yathāsatti yathābalaṇ.
18. Patipūjenti pulinaṇ sakakammābhilāsino⁵
saddahantā mamaṇ vākyāṇ Buddhattaggaṭamānasā.
19. Tadā cavitvā Tusitā devaputto mahāyaso
upparjī mātukucchiṇsu dasasahassī pakampatha
20. Assamassāvidūramhi cankamamhi thito ahaṇ
sabbe sissā samāgantvā āgacchuṇ⁶ mama santikaṇ.
21. 'Usabho va mahī nadati mīgarājā va kuṇṇati⁷
suṇsumāro va saddati, kiṇ vipāko bhavissati ?'
22. Yaṇ pakittemo⁸ sambuddhaṇ sīkatā-thūpasantike
so dāni bhagavā satthā mātukucchiṇ upāgami.
23. Tesāṇ dhammakathaṇ katvā kittayitvā mahāmuniṇ
uyyojetvā sake sisse pallankaṇ ābhujjāṇ ahaṇ.
24. Balaṇ ca vata me khīnaṇ vyādhito paramen⁹ ahaṇ
Buddhasetthaṇ saritvāna tattha kālakato ahaṇ
25. Sabbe sissā samāgantvā akaṇsu citakaṇ tadā
kalebaraṇ ca me gayha citakaṇ abhiropayujjāṇ
26. Citakaṇ parivāretvā sise katvāna añjaliṇ
sokasallaparetā te vikkandīṇsu samāgatā
27. Tesāṇ lālappamānānaṇ agamāsīṇ¹⁰ citan tadā
ahaṇ ācariyo tuyhaṇ¹¹ mā socittha¹² sumedhasā
28. Sadatthe vāyameyyātha rattindivam atanditā
mā vo¹³ pamattā ahuttha khano vo¹⁴ patipādito.
29. Sake sisse 'nusāsītvā¹⁵ devalokaṇ punāgaṇi¹⁶
atthārasāhaṇ kappāni devaloke raṇiṇ ahaṇ

¹ S¹ atulā² S¹ G. te³ S¹ anutikkantā⁴ S¹ ca.⁵ G. °ābhilābhmo⁶ G. āgañchuṇ.⁷ S² kuṇṇati, G. kūṇati⁸ S² pakittesi.⁹ S² paramato 'ham, S¹ padumen'.¹⁰ S² agamāmi, S¹ agamāsi.¹¹ G. S¹ tumhaṇ¹² S¹ S² socittha¹³ G. S¹ te¹⁴ G. te¹⁵ G. nasāsetvā; S² numāsītvā, S¹ nāsetvāna.¹⁶ S² °gamaṇ.

- 30 Satānaṃ pañcakkhattuṃ ca cakkavattī ahaṃ ahaṃ
 anekasatakkhattuṃ ca cakkavattī ahaṃ ahaṃ
 anekasatakkhattuṃ ca devaraḥḥam akārayiṃ
 31 Avasesesu kappesu vokinno¹ saṃsariṃ ahaṃ
 duggatiṃ nābhijānāmi uppādassa² idaṃ phalaṃ
 32 Yathā komudike māse bahū pupphanti pādapā
 tath' evāhaṃ pi samaye pupphito 'mhi mahesino³
 33 Viriyaṃ me dhuraḥḥoraḥḥaṃ yogakkhemādhivāhanaṃ
 nāgo va bandhanaṃ chetvā viharāmi anāsavo
 34 Satasaḥḥasse ito kappe yaṃ Buddhaṃ abhikkhattiṃ
 duggatiṃ nābhijānāmi kittaṇāya idaṃ phalaṃ
 35. Kilesā pe pe . . pe . . .
 36 Sāgataṃ pe pe . . pe . .
 37 Patisaṃbhidaṃ pe pe . . pe . . .
 Itthaṃ sudaṃ āyasmā Pulinuppādaḥ⁴ therō 1 g a-ti.
 Pulinuppādaḥḥattherassa apadānaṃ samattaṃ

[485 *Taraṇiya*]

1. Atthadassī tu bhagavā sayambhū lokanāyako
 Cnatā⁵ nadiyā tīre upāgacchi⁶ Tathāgato.
2. Udaḥḥa abhinikkhamma kacchapo vārigocaro
 Buddhaṃ taritukāmo 'haṃ upesiṃ⁷ lokanāyakaṃ
3. Abhirūhatu maṃ Buddho Atthadassī mahāmuni
 ahaṃ taṃ tārāyissāmi dukkhassa' antakaro⁸ tuvaṃ.
4. Mama saṃkappam aññāya Atthadassī mahāyaso
 ārohitvāna⁹ me piṭṭhiṃ aṭṭhāsi¹⁰ lokanāyako
5. Yato sarāmi attānaṃ yato patto 'smi viññutaṃ
 sukhaṃ me tādisaṃ n' atthi yathā pādātale¹¹ muni¹²
6. Uttaritvāna sambuddho Atthadassī mahāyaso
 nadi*tīramhi thatvāna imā gāthā abhā*satha.

¹ G vokinnaṃ, S¹ vokinna² G uppādāya³ S² mahesinā⁴ S² uppādāyako⁵ G. S¹ Vinatā⁶ S² upāgañchi.⁷ G S¹ upemi⁸ S² antankaro⁹ G ārohitvāna.¹⁰ S¹ aṭṭhāsi, G. atthārasī¹¹ G. pāthāle.¹² G mune.

7. Yāvātā vattate cittaṇ¹ kankhāsotaṇ tarām² ahaṇ
ayaṇ hi³ kacchapo rājā tāreti mama puññavā
8. Iminā Buddhataranena⁴ mettacittavatāya⁵ ca
atthārase kappasate devaloke ramissati
9. *Devalokā idhāgantvā* sukkamūlena codito
ekāsane nisiditvā kankhāsotaṇ tarissati
10. Yathāpi bhaddake khette bijaṇ appam pi ropitaṇ
sammādhāre pavassante phalaṇ toseti kassake
11. Tath ev' idaṇ Buddhakhettaṇ sammāsambuddhadesitaṇ
sammādhāre pavecchante phalam maṇ tosayissati
12. Padhānaṇ pahitatto 'mhi upasanto nirūpadhī
sabbāsava pariññāya viharāmi anāsavo
13. Atthārase kappasate yaṇ kammam akariṇ tadā
duggatiṇ nābhijānāmi taranāya idaṇ phalaṇ
14. Kilesā pe pe . pe . . .
15. Sāgataṇ pe pe . . . pe . . .
16. Patīsambhidaṇ pe pe . . pe .
Itthaṇ sudaṇ āyasmā Taranīyo thero 1 g a-ti
Taranīyattherassa apadānaṇ samattaṇ

[486. *Dhammaruci*]

1. Yadā Dīpankaro Buddhō Sumedhaṇ vyākari⁶ jīno
'Aparimeyye ito kappe ayaṇ Buddhō bhavissati
2. Imassa janikā⁷ mātā Māyā nāma bhavissati
pitā Suddhodano nāma, ayaṇ hessati Gotamo
3. Padhānaṇ padahitvāna katvā dukkarakārīkaṇ
assaṭṭhamūle sambuddho bujjhissati mahāyaso
4. Upatisso Kolito ca aggā hessanti sāvakā
Ānando nāma nāmena upaṭṭhissat' imaṇ jīnaṇ
5. Khemā Uppalavannā ca aggā hessanti sāvikā
Citto Ālavako c' eva aggā hessant' upāsakā
6. Khujjuttarā Nandamātā aggā hessant' upāsikā
bodhi imassa vīrassa assaṭṭho ti pavuccati '

¹ S¹ mittan

² S² harām'.

³ S¹ G ca.

⁴ G S¹ °ratanena

⁵ S² °vasāya

⁶ G. vyākari.

⁷ G. janitā

7. Idaṇ sutvāna vacanaṇ asaṃassa¹ mahesino
āmoditā naramarū namassanti katañjali
8. Tadāhaṇ mānava āsiṇ Megho nāma susikkhito
suttvā vyākaraṇaṇ setthaṇ Sumedhassa mahāmune.
9. Saṇvissattho bhavitvāna Sumedhe karuṇāsaye
pabbajantañ ca taṇ viraṇ saḥ' eva² anupabbajī³
10. Saṇvuto pātimokkhasmiṇ indriyesu ca pañcasu
suddhājivo sato viro jinasāsanakārako.
11. Evaṇ viharamāno 'haṇ pāpamittena kenaci
niyojito anācāre sumaggā paridhaṇsito
12. Vitakkavasago⁴ hutvā sāsanaṇo apakkamiṇ⁵
pacchā tena kumittena payutto⁶ mātughātanaṇ
13. Akarim⁷ anantariyañ⁸ ca ghātayaṇ dutthamānaso
tato cuto mahāviciṇ upapanno sudāruṇaṇ
14. Vinipātagato santo saṇsariṇ dukkharo ciraṇ
na puno addasaṇ viraṇ⁹ Sumedhaṇ narapungavaṇ.
15. Asmiṇ kappe samuddamhi maccho āsiṇ tūṇigalo¹⁰
disvāhaṇ sāgare nāvaṇ gocaratttham upāgamiṇ
16. Disvā maṇ vāṇyā bhītā Buddhasetthaṇ anussaraṇ
Gotamo ti mahāghosaṇ suttvā tehi udīritaṇ
17. Pubbasaññaṇ saritvāna tato kālakato¹¹ ahaṇ
Sāvattiyaṇ kule ucce¹² jāto brāhmaṇajātiyā¹³
18. Āsiṇ Dhammaruci nāma sabbapāpajugucchako¹⁴
disvāhaṇ lokapajjotaṇ jātiyā sattavassiko
19. Mahā-Jetavanaṇ gantvā pabbajīṇ anagāriyaṇ
upemi Buddhaṇ tikkhattuṇ rattiyaṇ divasassa ca
20. Disvā disvā muni¹⁵ āha ciraṇ Dhammaruciṇ maṇ
tato 'haṇ avacaṇ Buddhaṇ pubbakammaṇapabhāvitāṇ¹⁶:
21. Suciraṇ-satapuññalakkhaṇaṇ¹⁷
paṭipubbe na visuddhapaccayaṇ

¹ S¹ G. assamassa; S² ayamassa.

² S¹ sahāya; G. sahā 'va.

³ S¹ anupabbajī.

⁴ G. °vasito; S¹ °vassiko.

⁵ S² avakkamiṇ, S¹ āpannamīṇ

⁶ S² pandutto

⁷ S¹ S² akari

⁸ S¹ anantariyañ.

⁹ G. dhiraṇ.

¹⁰ Cy Tipingalo.

¹¹ G. kalankato

¹² G. S¹ iddhe-

¹³ G. S¹ °jātiyaṇ.

¹⁴ S¹ S² sabbapāpadi°.

¹⁵ S² muniṇ.

¹⁶ S² °pabhācayaṇ.

¹⁷ S¹ °lakkhane.

- Ahāṇ ajja supekkhanaṇ vata
tava passāmi nīrūpamaṇ viggahaṇ¹
22. Suciraṇ vihatatamo² mayā³
sucirakkhena⁴ nadī vīsoṣitā
Suciraṇ amalaṇ vīsoḍḍhaṇ
nayaṇaṇ ñāṇamayaṇ mahāmune
23. Cīrakālaṇ⁵ samāgato⁶ tayā⁷
na vīnattho⁸ punarantaraṇ⁹ ciraṇ¹⁰
Punar ajjasamāgato tayā
na hi nassanti katāni Gotama
24. Kilesā pe . . pe . . . pe .
25. Sāgataṇ . . pe pe . . . pe . .
26. Patīsamabhīdā . . pe pe . . . pe .
- Itthaṇ sudaṇ āyasmā Dhammaruci¹¹ therō i. g a-tī.
Dhammaruciyaṭṭherassa apadāṇaṇ samattaṇ.

[487. *Sālamandapīya*.]

1. Ajjhogahetvā sālavanaṇ sukato assamo mama
sālapupphēhi sañchanno vasāmi pavane tadā
2. Piyadassī ca bhagavā sayambhū aggapuggalo
vivekakāmo sambuddho sālavanam upāgami
3. Assamā abhinikkhamma pavanaṇ agamās' ahaṇ
mūlaphalaṇ gavesanto *āhīndāmi vane tadā.
4. Tatthā*ddasāsīṇ sambuddhaṇ Piyadassīṇ mahāyasaṇ
sunisīnaṇ samāpannaṇ virocantaṇ mahāvane.
5. Catudande thapetvāna Buddhassa uparī ahaṇ
mandapaṇ sukataṇ katvā sālap*upphēhi chādayiṇ*
6. Sattā*haṇ dhārayitvāna mandapaṇ sālachāḍitaṇ
tattha* cittaṇ pasādetvā Buddhasetthaṇ avandī 'haṇ.

¹ S¹ nīrūpamaggahaṇ. . ² G vihatattamo; S¹ vihatamo.

³ G. mayāpi corrected to tayā; Cy mayā.

⁴ S² S¹ 'rakkh' esā. ⁵ G S¹ cīrakāla

⁶ G. samadhigato corrected to samangato, S¹ samadhigato, Cy.
°adhikato

⁷ S² mayā ⁸ S¹ parinīṭṭho, G. parinattho, Cy. avīnattho.

⁹ G S¹ punadantaraṇ. ¹⁰ S¹ Cy. omī ¹¹ G. °rūci.

- 7 Bhagavā tamhi samaye vutthahitvā samādhino¹
yugamattaṃ pekkhamāno nisīdi purisuttamo
- 8 Sāvako Varuno nāma Piyadassissa satthuno
vasisatasahasseehi upāgacchi² vināyakaṃ
- 9 Piyadassi tu³ bhagavā lokajettho narāsabho
bhikkhusanghe nisīditvā sitaṃ pātukari⁴ jino
- 10 Anuruddho upatthāko Piyadassissa satthuno
ekaṃsaṃ cīvaraṃ katvā apucchittha mahāmuniṃ:
- 11 ‘Ko nu kho bhagavā hetu sītakammasa⁵ satthuno
kāraṇe vijjamānamhi satthā pātukaresi⁶ taṃ?’
- 12 Sattāhaṃ pupphachadanaṃ yo me dhāresi mānavo
tassa kammaṃ saritvāna sitaṃ pātukariṃ ahaṃ
13. Okāsāhaṃ na passāmi yaṃ taṃ puññaṃ vipaccati⁷
devaloke manusse vā okāso ca na sammati
- 14 Devaloke vasantassa puññakammasamangino
yāvataṃ paṇisā tassa sālacchannā bhavissati
- 15 Tattha dibbehi naccehi gītehi vāditehi ca
ramissati tadā santo puññakammasamāhito.
- 16 Yāvataṃ paṇisā tassa gandhagandhi bhavissati
sālassa pupphavasso ca pavassissati tāvade
- 17 Tato cuto yaṃ⁸ manuṃ mānusaṃ agamissati
idhāpi sālacchadanaṃ sabbakālaṃ dhariyyati⁹
- 18 Idha naccaṃ ca gītaṃ ca samatālasamāhitaṃ
parivāressant’ imaṃ niccaṃ Buddhapūjāy’ idaṃ phalaṃ
- 19 Uggacchante ca suriye sālavassaṃ pavassati
puññakammena sanyuttaṃ vassate sabbakālīkaṃ.
20. Aṭṭhārase kappasate Okkākakulasambhavo
Gotamo nāma nāmena satthā loka bhavissati
- 21 Tassa dhammesu dāyādo oraso dhammanimmitto
sabbāsava pariññāya nibbāyissat’ anāsavo
22. Dhammaṃ abhisamentassa sālacchadanaṃ bhavissati
cītake jhāyamānassa chadanaṃ tattha hessati
23. Vipākaṃ kittayitvāna Piyadassi mahāmuni
paṇisāya dhammaṃ desesi¹⁰ tappento dhammavutthiyā.

¹ S² samāyito, S¹ G. samādhito. ² S² upagacchi. ³ G. S¹ ca.

⁴ S² G. pātukari.

⁵ S² sitaṃ.

⁶ S¹ °karosi

⁷ S² vipaccatha.

⁸ G. ya

⁹ G. S¹ dharissati.

¹⁰ S¹ pariyaḍadhammaṃ sudeseti; G. paṇisāra°, S² °deseti.

24. Tiṇṣakappāni devesu devarajjam akārayiṇ
saṭṭhiñ¹ ca catukkhattuñ ca cakkavattī ahoṣ' ahaṇ
 25. Devalokā idhāgantvā labhāmi vipulaṇ sukhaṇ
idhāpi sālacchadanaṇ maṇḍapassa idaṇ phalaṇ.
 26. Ayaṇ pacchimako mayhaṇ carimo vattate bhavo
idhāpi sālacchadanaṇ hessati sabbakālīkaṇ.
 27. Mahāmuniṇ tosayitvā Gotamaṇ Sakyapuṇḍavaṇ
patto 'mhi acalaṇ ṭhānaṇ hitvā jayaparājayaṇ.
 28. *Aṭṭhārase* kappasate yaṇ Buddham abhipūjayaṇ
duggatiṇ nābhijānāmi Buddhapūjāy' idaṇ phalaṇ.
 29. Kilesā . . . pe . . . pe . . . pe . . .
 30. Sāgataṇ . . . pe . . . pe . . . pe . . .
 31. Patīsambhidā . . . pe . . . pe . . . pe . . .
- Itthaṇ sudaṇ āyasmā Sālamaṇḍapiyo thero i. g. a-ti.
Sālamaṇḍapiyattherassa apadānaṇ samattaṇ.

Uddānaṇ:

Paṇṣukūla-Buddhasaṇṇī Bhisado² Nānakittako
Candaṇi Dhātupūjī³ ca Pulipuppādako pi ca.
Taraṇo⁴ Dhammaruciko Sālamaṇḍapiyo tathā
gāthā satāni dve honti ūnavisatimeva ca.
Paṇṣukūlavaggo ekūnapaññāso.⁵

L

[488. *Tīṇikiṇkhanipupphiya.*]

1. Kanikāraṇ va jotentaṇ⁶ nisinnaṇ pabbatantare
addasaṇ virajaṇ Buddhaṇ Vipassim lokanāyakaṇ.
2. Tīṇi kiṇkhanipupphāni⁷ paggayha abhiropayaṇ
sambuddhaṇ abhipūjitvā gacchāmi dakkhiṇāmukho.
3. Tena kammaṇa sukateṇa cetanāpanidhihi ca
jahitvā manusaṇ dehaṇ Tāvatiṇsaṇ agacch'⁸ ahaṇ.
4. Ekanavute ito kappe yaṇ Buddham abhipūjayaṇ
duggatiṇ nābhijānāmi Buddhapūjāy' idaṇ phalaṇ.

¹ G. saṭṭhi.

² S¹ Bhisado.

³ S² °pūjañ.

⁴ S² Taraṇo; S¹ Carane.

⁵ G. ekūnapaññāsamo; S¹ ekūnapaññāsatiṃ.

⁶ G. S¹ jotentaṇ.

⁷ G. kiṇkhāni.

⁸ S² agañch'.

5. Kilesā . pe . . . pe . . . pe . . .
 6. Sāgataṇ pe . pe . . . pe . .
 7. Patisambhidā . pe . pe . . . pe . . .
- Itthaṇ sudaṇ āyasmā Tīṇikinkhanipupphīyo th. 1. g. a-ti.
Tīṇikinkhanipupphiyattherassa apadānaṇ samattaṇ.

[489 Paṇsukūlapūjaka.]

- 1 Himavantass' avidūre Udaḱo¹ nāma pabbato
tattḥ' addasaṇ paṇsukulaṇ² dumaggamhī vilambitaṇ.³
 - 2 Tīṇikinkhanipupphāni ocinitvāna 'haṇ tadā
hattho hatthena cittaṇa paṇsukūlaṇ apūjayaṇ
 - 3 Tena kammena sukatena *cetanāpanidhīhi ca
jahitvā* mānusaṇ dehaṇ Tāvatiṇsaṇ agacch'⁴ ahaṇ.
 - 4 Ekanavut' ito kappe yaṇ kammam ākariṇ tadā
duggataṇ nābhijānāmi pūjivā arahaddhaṇ.⁵
 - 5 Kilesā . . pe . . pe . . pe . .
 6. Sāgataṇ . pe pe . pe .
 7. Patisambhidā pe pe . pe . . .
- Itthaṇ sudaṇ āyasmā Paṇsukūlapūjako th. 1 g a-ti.
Paṇsukūlapūjakattherassa apadānaṇ samattaṇ.

[490. Korandapupphiya.]

- 1 Vanakammiko pūre āsiṇ pitupitāmahena' ahaṇ
pararuhirena jīvāmi kusalam me na vijjati
- 2 Mama āsayasāmantā Tisso lokaggaṇāyako
tīni padāni dassesi anukampāya cakkhumā
3. Akkante ca pade⁶ disvā Tissa-nāmassa satthuno
hattho hatthena cittaṇa pade⁷ cittaṇ pasādayaṇ.
- 4 Korandaṇ pupphitaṇ disvā pādapaṇ dhaṇaṇīruhaṇ
cangotakaṇ⁸ gahetvāna padasetṭhe apūjayaṇ⁹

¹ G Udaḱanto, S¹ Udangano

² S¹ °kūlaṇ, G S² °kulaṇ.

³ G vilappitaṇ, S¹ vilampitaṇ.

⁴ S² agañich'.

⁵ G pūjayaṇvā rataaddhaṇ, S¹ pūjayaṇvā 'rahaddhaṇ.

⁶ S¹ padaṇ, G akkamante pade.

⁷ S¹ pāde

⁸ S¹ sakaccakaṇ, G cankodukaṇ, S² cankotakaṇ, (? sa-koṭakaṇ).

⁹ S² pādasetṭhān' apūjayaṇ

- 5 Tēna kammena sukatena cetanāpaṇḍhihi ca
jahitvā mānusaṇ dehaṇ Tāvatiṇsaṇ agañch'¹ ahaṇ.
6 Yaṇ yaṇ yonūpapajjāmi devattaṇ atha mānusaṇ
korandakachavi² homi sappabhāso³ bhavām' ahaṇ.
7 Dvenavute ito kappe yaṇ kammam akariṇ tadā
duggatiṇ nābhijānāmi pādapūjāy'⁴ idaṇ phalaṇ.
8 Kilesā . pe . . . pe . pe . . .
9 Sāgataṇ pe . . pe pe . . .
10 Patisambhidā . . pe . . . pe . . .
Itthaṇ sudaṇ āyasmā Korandapupphiya⁵ thero 1. g a-ti.
Korandapupphiyattherassa apadānaṇ samattaṇ.

[491. *Kiṇṣukapupphiya*]

- 1 Kiṇṣukaṇ pupphitaṇ dīsvā paggaḥetvāna añjaliṇ
Buddhasetthaṇ saritvāna ākāse abhīpūjayaṇ.
2 Tena kammena sukatena cetanāpaṇḍhihi ca
jahitvā mānusaṇ dehaṇ Tāvatiṇsaṇ agañch' ahaṇ.
3 Ekatiṇse ito kappe yaṇ kammam akariṇ tadā
duggatiṇ nābhijānāmi Buddhapūjāy' idaṇ phalaṇ
4 Kilesā . pe . . . pe . . . pe . . .
5 Sāgataṇ . pe . . pe . . pe . . .
6 Patisambhidā . pe . . pe pe . . .
Itthaṇ sudaṇ āyasmā Kiṇṣukapupphiya th 1 g a-ti
Kiṇṣukapupphiyattherassa apadānaṇ samattaṇ

[492. *Upaddhadussadāyaka*]

- 1 Padumuttarassa bhagavato Sujāto nāma sāvako
paṇṣukūlaṇ gavesanto sankāre carate sadā⁶
2. Nagare Haṇṣavatiyā paresaṇ bhatako ahaṇ
upaddhadussaṇ datvāna sīrasā abhivādayaṇ
3 Tena kammena sukatena cetanāpaṇḍhihi ca
jahitvā mānusaṇ dehaṇ Tāvatiṇsaṇ agacch' ahaṇ

¹ G agacch'² G kodandakachavi³ G sabbabhāso, S¹ sabbabhāvo⁴ G S¹ pada°⁵ G Kodanda°⁶ G S¹ tadā

4. Tettiṇṣakkhattuṇ devindo devarajjam akārayiṇ
sattasattatikkhattuṇ ca cakkavatti ahoṣ' ahaṇ.
5. Padesarajjaṇ vipulaṇ gāṇanāto asankhiyaṇ
upadḍhadussadānena modāmi akuto bhayo.
6. Icchamāno c' ahaṇ ajja sakānanaṇ¹ sapabbataṇ
khamadussehi chādeyyaṇ aḍḍhadussass' idaṇ phalaṇ
7. Satasahassee ito kappe yaṇ dānaṇ adadāṇ tadā
duggatūṇ nābhijānāmi aḍḍhadussass' idaṇ phalaṇ.
8. Kilesā . . . pe . . . pe . . . pe . . .
9. Sāgataṇ . . . pe . . . pe . . . pe . . .
10. Paṭisambhida . . . pe . . . pe . . . pe . . .
Itthaṇ sudaṇ āyasmā Upadḍhadussadāyako th 1. g a-ti.
Upadḍhadussadāyakattherassa apadānaṇ samattaṇ.

[493. *Ghatamandadāyaka.*]

1. Sucintitaṇ² bhagavantaṇ lokajetthaṇ narāsabhaṇ
upaviṭṭhaṇ mahāraññaṇ vātābādheṇa piṭṭhaṇ
disvā cittaṇ pasādetvā ghatamaṇḍaṇ upānayaṇ.
2. Katattā ācitattā³ ca Gangā Bhagīrasī c' ayaṇ
mahāsamuddā⁴ cattāro ghaṭaṇ sampajjare⁵ mama.
3. Ayaṇ ca pathavi ghorā appamānā asankhiyā
mama sankappam aññāya bhavate madhusakkarā.
4. Cātuddīpā⁶ ime rukkhā pādapā dharanīruhā
mama sankappam aññāya kapparukkhā bhavanti te.
5. Paññāsakkhattuṇ devindo devarajjam akārayiṇ
ekapaññāsakkhattuṇ ca cakkavatti ahoṣ' ahaṇ
padesarajjaṇ vipulaṇ gāṇanāto asankhiyaṇ.
6. Catunavute ito kappe yaṇ *dānaṇ adadāṇ tadā*
duggatūṇ nābhijānāmi ghatamaṇḍass' idaṇ phalaṇ.
7. Kilesā . . . pe . . . pe . . .
8. Sāgataṇ . . . pe . . . pe . . . pe . . .
9. Paṭisambhida . . . pe . . . pe . . . pe . . .
Itthaṇ sudaṇ āyasmā Ghatamaṇḍadāyako th 1. g. a-ti.
Ghatamaṇḍadāyakattherassa apadānaṇ samattaṇ.

¹ G. S² Sakāsanaṇ.

² S¹ Sucintikaṇ.

³ G. ācīmatā.

⁴ S² samudde. ⁵ S² sammajjare; G. samajjane. ⁶ G. catuddisā.

[494 *Udakadāyaka.*]

1. Padumuttara-Buddhassa bhikkhusanghe anuttare
pasannacitto sumano pāṇiyaghaṭam apūrayiṇ.
2. Pabbatagge dumagge vā ākāse v'ātha bhūmiyaṇ
yadā pāṇiyam icchāmi khīppaṇ nibbattate mama
3. Satasahassee ito kappe yaṇ dānam adadiṇ tadā
duggatiṇ nābhijānāmi udakadānass' idaṇ phalaṇ.
4. Kilesā . . pe . . pe . . pe . .
5. Sāgataṇ . pe . . pe . . . pe . . .
6. Patisambhidā . pe . pe . . . pe . .
Itthaṇ sudaṇ āyasmā Udakadāyako thero 1 g a-ti.
Udakadāyakattherassa apadānaṇ samattaṇ.

[495. *Pulinathūpiya*]

1. Himavantass' avidūre Samango¹ nāma pabbato
assamo sukato mayhaṇ pannaśālā sumāpitā
2. Nārado nāma nāmena jatilo uggatāpano
catuddasaṇ sahasānaṇ² sissā paricaranti maṇ
3. Patissallinako santo evaṇ cintes' ahaṇ tadā:
sabbajano maṇ pūjetr³ nāhaṇ pūjemi kañcīnaṇ.
4. Na me ovādako atthi vattā koci⁴ na vijjati
anācariyupajjhāyo vane vāsaṇ upem' ahaṇ.
5. Upāsamaṇo⁵ yam ahaṇ garucittaṇ upatthahe⁶
so me ācariyo n' atthi vanavāso nīratthako.
6. Āyāgam me⁷ gavesissaṇ garubhāvaniyaṇ⁸ tatha⁹
sāvassayo vasissāmi na koci garahissati
7. Uttānakūlā nadikā supatitthā manoramā
susuddhapulinākinnā avidūre mam' assamaṇ
8. Nadi-Amarikaṇ¹⁰ nāma upagantvā¹¹ ahaṇ tadā
saṇvaddhayitvā pulinaṇ akaṇ pulinacetiyaṇ.

¹ G. Samago.² G. catuddasasahasāni³ G. S¹ pūjesi. ⁴ S² cattā koci; G. vattāko ca; S¹ vatvā ko ca⁵ G. S¹ upasevamāno.⁶ G. S¹ upatthame⁷ G. āragadhamma⁸ G. °sāvamiyaṇ, S¹ °bhāvaniyaṇ.⁹ G. tadā¹⁰ G. S¹ aparikaṇ¹¹ G. upagantā

9. Ye te ahesuṇ sambuddhā bhavantakaranā muni
tesaṇ etādiso thūpo taṇ nimittaṇ karom' ahaṇ.
10. Karitvā puline thūpaṇ sovannaṇ māpayiṇ ahaṇ
sovannakinkhanipupphānaṇ sahasse tiṇi pūjayiṇ.
11. Sāya-pātaṇ¹ namassāmi vittiṇjāto katañjali
sammukhā viya sambuddhaṇ vandiṇ² pulinacetiyaṇ.
12. Yadā kilesā jhāyanti vitakkā gehaniṣṣitā
sarāmi sukataṇ³ thūpaṇ paccavekkhāmi tāvade
13. Upanissāya viharam⁴ satthavāhaṇ vināyakaṇ
klese saṇvaseyyāsi na yuttaṇ tava⁵ marisa⁶
14. Saha⁷ āvaṇṇite thūpe gāravaṇ hoti me tadā
kuvitakkaṇ⁸ vinodemi nāgo tuttaddito⁹ yathā.
15. Evaṇ viharamānaṇ maṇ Maccurājā 'bhimaddatha
tattha kālakato santo brahmalokaṇ agañch'¹⁰ ahaṇ
16. Yavatāyuṇ vasitvāna tidase upapaṇṇi' ahaṇ
asitikkhattuṇ devindo devarajjam akārayiṇ
17. Satānaṇ tīnikkhattuṇ ca cakkavatti ahoṣ' ahaṇ
padesaraṇṇaṇ vipulaṇ gānaṇāto asankhiyaṇ
18. 'Tesaṇ kinkhanipupphānaṇ vipākaṇ anubhom' ahaṇ
dvāvisatisahasāmi parivārenti maṇ bhava
19. Thūpassa paricinnattā rajojallaṇ na limpati
gatte sedā na muccanti sappabhāso¹¹ bhavām' ahaṇ.
20. Aho me sukato thūpo sudittā 'Marikā¹² nadi
thūpaṇ katvāna¹³ puline patto 'mhi acalaṇ padaṇ
21. Kusalaṇ kattukāmena jantunā pāragāminā¹⁴
n' atthi khettaṇ akhettaṇ vā patipatti va sārīkā.¹⁵
22. Yathāpi balavā poṣo annavaṇ taritussahe¹⁶
parittaṇ kaṭṭham ādāya pakkhandeyya mahāsaraṇ
23. Imāhaṇ katthaṇ¹⁷ nissāya tarissāmi mahodadhiṇ
ussāhena viṇyena tareyya udadhiṇ naro

¹ G. S¹ sāyappātaṇ.

² G. S¹ vandi

³ G. sugataṇ.

⁴ G. vihāraṇ

⁵ S¹ vata.

⁶ S¹ marisaṇ.

⁷ G. sahasaṇ, S¹ sapahassaṇ, cf p 519, g 5

⁸ S² āvitakke.

⁹ G. turaddiko; S² tudalhitto

¹⁰ G. agacch'.

¹¹ G. sabbabhāso; S² sappabhāvo

¹² G. supatittā sārīkā; S¹ °sadirakā.

¹³ S² karitvāna.

¹⁴ G. Māra°.

¹⁵ G. sārānā; S¹ sārakā.

¹⁶ S² °savo

¹⁷ G. imāyā°.

24. Tāth' eva me kataṇ kammaṇ parittaṇ thokakañcanaṇ
kataṇ kammaṇ upanissāya¹ saṅsāraṇ² samatikkamaṇ
25 Pacchime bhava sampatte sukkamūlena codito
Sāvatthiyaṇ pure jāto mahāsāle su-addhake.
26 Saddhā mātāpitā mayhaṇ Buddhassa saraṇaṇ gatā
ubho dīṭṭhapadā ete anuvattanti sāsanaṇ
27. Bodhipapātikaṇ³ gayha sonnathūpaṇ⁴ akārayuṇ
sāyapātaṇ⁵ namassanti Sakyaputtassa sammukhā
28. Uposathamhi divase sonnathūpaṇ⁶ vinīharuṇ⁷
Buddhassa vannaṇ kittentā tiyāmaṇ vitināmayuṇ
29 Saha⁸ disvāna 'haṇ⁹ thūpaṇ sariṇ pulinacetiyaṇ
ekāsane nisīditvā arahattaṇ apāpuṇiṇ
30. Gavesamāno¹⁰ taṇ viraṇ dhammasenāpat' addasaṇ¹¹
agārā nikkhamitvāna pabbajaṇ tassa santike
31 Jātiyā sattavassena arahattaṇ apāpuṇiṇ
upasampādayi¹² Buddhho gunaṇ aññāya cakkhumā
32 Dāraken' eva santena kīriyaṇ¹³ nīṭṭhitaṇ mayā
*kata*m me karaṇi'y¹⁴ ajja Sakyaputtassa sāsane
33 Sabbaverabhayaṇtito sabbasangātigo ısı
sāvako te mahāvira sonnathūpass' idaṇ phalaṇ.
34 Kilesā . . pe . . . pe . . . pe . . .
35. Sāgataṇ . . pe . . . pe . . . pe . . .
36 Patisambhīdā . . pe . . . pe . . . pe . . .
Itthaṇ sudaṇ āyasmā Pulinathūpiyo thero i g a-ti
Pulinathūpiyattherassa apadānaṇ samattaṇ

¹ G kammūpanissāya; S¹ kammupanissāya

² G. saṅsāyaṇ. ³ G bodhipavatikaṇ; S¹ bodhipatikaṇ

⁴ G. °yūpaṇ, S¹ sovannathūpaṇ. ⁵ G sāyaṇ pātaṇ

⁶ G. S¹ sovanna° ⁷ G vinīhayaṇ, S¹ visāraḍaṇ; S² vinīharu.

⁸ G. saha; S¹ sanha.

⁹ S¹ taṇ.

¹⁰ S¹ bhava samāne.

¹¹ G. S¹ °senāpati 'ddasaṇ.

¹² G S¹ upasampādayi maṇ.

¹³ S² tiriyaṇ.

¹⁴ G karani-r-; S¹ karaṇi'y'.

[496 Nalakutikadāyaka]

- 1 Himavantass' avidūre Bhāriko¹ nāma pabbato
sayambhū Nārado nāma rukkhamaññe vasi² tadā
 2. Naḷāgāraṇ karitvāna tñena chādayiṇ ahaṇ
cankamaṇ³ sodhayitvāna sayambhussa adās' ahaṇ
 3. Tena kammena sukatenā cetanāpaṇidhiṇi ca
jahitvā mānusaṇ dehaṇ Tāvatiṇsaṇ agañch' ahaṇ
 4. Tattha me sukataṇ vyamaṇ⁴ nalakutikāya nimmitaṇ
satthiyojanam ubbidhaṇ tñsajojanavittataṇ
 5. Catuddasesu kappesu devaloke ramiṇ ahaṇ
ekasattatikkhattuñ ca devaraḷḷam akārayiṇ
 6. Catuttñsakkhattuñ⁵ c' eva cakkavatti ahoṣ' ahaṇ
padesarajjaṇ vipulaṇ gananaṇto asankhiyaṇ
 7. Dhammapāsādam āruya sabbāgāraṇarūpamaṇ⁶
yadicchakāhaṇ vihareyy'⁷ Sakyaputtassa sāsane
 8. Ekatiṇse ito kappe yaṇ kammaṇ akariṇ tadā
duggatiṇ nābhijānāmi nalakutikāy' idaṇ phalaṇ.
 - 9 Kilesā . . . pe . . . pe . . . pe . . .
 10. Sāgataṇ . . . pe . . . pe . . . pe . . .
 11. Patīsambhidā . . . pe . . . pe . . . pe . . .
- Itthaṇ sudaṇ āyasmā Nalakutikadāyako thero i g. a-ti.
Nalakutikadāyakattherassa apadānaṇ samattaṇ

[497. Piyaḷaphaladāyaka]

- 1 Migaluddo pure āsiṇ vīcine⁸ vicāraṇ tadā
addasaṇ virajaṇ Buddhaṇ sabbadhammāna pāraguṇ
2. Piyaḷaphalam ādāya Buddhasettassa' adās' ahaṇ
puññakkhattassa vīrassa pasanno sehi pāṇiṇi ⁹
3. Ekatiṇse ito kappe yaṇ phalaṇ, adadiṇ tadā
duggatiṇ nābhijānāmi phaladānassa' idaṇ phalaṇ

¹ G. Hāriko, S¹ Hiriko² G. S¹ vasi³ G. S¹ cankame⁴ G. S¹ brahmaṇ⁵ S² catuttñga°.⁶ S¹ °vasūpamaṇ, G. sabbākāra°.⁷ S¹ G. vihareyyuṇ.⁸ G. pavane; S¹ vivane⁹ G. pañiṇi.

4. Kilesā . . . pe . . . pe . . . pe . . .
 5. Sāgataṇ . . . pe . . . pe . . . pe . . .
 6. Patīsambhidā . . . pe . . . pe . . . pe . . .
- Itthaṇ sudaṇ āyasmā Piyālaphaladāyako th. 1. g. a-ti.
Piyālaphaladāyakattherassa apadānaṇ samattaṇ.

Uddānaṇ

Kinkhaṇi-Paṇsukūlaṇ ca Korandapupphū Kiṇṣukhaṇ
Upaḍḍhadussī Ghatado Udakaṇ-Thūpakāra¹
Nalāgārī ca navamo Piyālaphaladāyako
sataṇ ekaṇ ca gāthānaṇ navakaṇ ca taduttariṇ.²
Kinkhaṇipupphuyavaggo paññāso.³

Atha vagguddānaṇ

Metteyya-Bhaddālīvaggo⁴ Sakīṇsammajjako pi ca⁵
eko Vibhetakī vaggo Jagatī Sālapupphīyo
Nalamālaṇ Paṇsukūlaṇ⁶ Kinkhaṇipupphīyo tadā⁷
asitī dve ca gāthāyo catuddasasatāni ca

LI

[498 *Tinikanikārapupphīya*]

1. Sumedho nāma sambuddho dvattiṇsavaralakkhano⁸
vivekakāmo sambuddho Himavantaṇ upāgaṇi.
2. Ajjhogahetvā Himavaṇ⁹ aggo kāruniko muni
pallaṇkaṇ ābhujitvāna¹⁰ nisīdi purisuttamo
3. Vijjādharo tadā āsiṇ antalikkhacaro¹¹ ahaṇ
tisūlaṇ¹² sukataṇ gayha gacchāmi ambare tadā
4. Pabbatagge yathā acci¹³ puññamāse va candimā
vane¹⁴ obhāsate Buddho sālārājā va phullito

¹ G. °dāyako.

² G. °uttari.

³ G. S¹ paññāsamo.

⁴ G. S¹ Metteyyavaggo Bhaddālī.

⁵ S² °sammajjakāri ca.

⁶ G. S² °kulaṇ ⁷ G. S¹ tathā.

⁸ G. battiṇsa°.

⁹ G. S¹ Himavantaṇ.

¹⁰ G. ābhujitvāna

¹¹ G. S¹ antalikkhe°

¹² G. S¹ tipulaṇ; S² tisulaṇ.

¹³ G. S¹ acchi; S² asi

¹⁴ S² vanaṇ

- 5 Vanaggā¹ nikkhamitvāna Buddharaṇs' ābhūdhāvaṛe
nalaggvannasankāsā disvā cittaṇ pasādayiṇ
6 Vicinaṇ addasaṇ pupphaṇ² kanikāraṇ devagandhikaṇ
tinipupphāni ādāya Buddhasetthaṇ apūjayiṇ
7 Buddhassa ānubhāvena tiṇi pupphāni me tadā
uddhavantā³ adhopattā chāyaṇ kubbanti satthuno
8 Tena kammaena sukatenā cetanāpanidhihi ca
jahitvā mānusaṇ dehaṇ Tāvatiṇsaṇ agacch' ahaṇ.
9 Tattha me sukataṇ vyamhaṇ⁴ Kanikārīti nāyati
satthiyojanam ubbidhaṇ tiṇsayojanavittthataṇ ⁵
10 Sahassakando satagendu⁶ dhajālu haritāmāyo
satasahassa-niyyūhā vyamhe⁷ pātubhaviṇsu me
11 Sovannamayā manimayā⁸ lohitaṇkamayā pi ca
phalīkāpi ca pallankā yemicchakā yadicchakā
12 Ma *hārahañ ca sayanaṇ tū *hikāvīkatīyutaṇ⁹
uddhalomika-ekantaṇ¹⁰ bimbohanasamāyutaṇ
13 Bhavanā nikkhamitvāna caranto devacārīkaṇ
yadā icchāmi gamanaṇ devasanghapurakkhato
14 Pupphassa hetthā titthāmi uparicchadanaṇ mama¹¹
samantā yojanasataṇ kanikārehi¹² chāditaṇ
15 Satthituriyasahassāni sāyaṇ pātaṇ¹³ upatthahun
parivārenti¹⁴ maṇ niccaṇ rattindivaṇ atanditā
16 Tattha naccehi gītehi *tā *lehi vāditehi ca
ramāmi khiddāratīyā modāmi kāmakāmi 'haṇ
17 Tattha bhutvā ca pitvā ca modāmi Tīdase tadā
nārīganehi sahito modāmi vyamha-m-uttame ¹⁵
18 Satānaṇ pañcakkhattuñ ca devarajjam akārayiṇ
satānaṇ tīnikkhattuñ ca cakkavatti ahoṣ' ahaṇ
padesarajjaṇ vipulaṇ gānaṇāto asankhiyaṇ.
19 Bhavābhavaseṇsaranto mahābhoge¹⁶ labhām' ahaṇ.
bhoge me ūnatā n' atthi Buddhapūjāy' idaṇ phalaṇ

¹ S¹ nabhamhā.

² S² Buddhaṇ.

³ G. S¹ uddhaṇ vantā

⁴ G. brahmaṇ.

⁵ S² tiṇga°.

⁶ S² °bhendu.

⁷ G. brahme

⁸ G. rajatasovannamayā

⁹ G. °vigati°

¹⁰ G. ekattaṇ, S² addalomika°, S¹ udda°.

¹¹ G. S¹ mamaṇ

¹² G. kannikārehi.

¹³ S² sāyapātaṇ

¹⁴ S² parivāressanti.

¹⁵ G. brahman°.

¹⁶ G. S¹ °bhogaṇ.

20. Duve bhavē saṅsarāmi devatte atha mānuse
aññaṇ gatiṇ na jānāmi Buddhapūjāy' idaṇ phalaṇ
21. Duve kule pajāyāmi khattiye cāpi brāhmaṇe
ñice kule na jānāmi Buddhapūjāy' idaṇ phalaṇ
22. Hatthiyānaṇ assayānaṇ sīvikaṇ sandamānikaṇ¹
labhāmi sabbam ev' etaṇ Buddhapūjāy' idaṇ phalaṇ
23. Dāsīganaṇ dāsaganaṇ nāriyo ca alankatā
labhāmi sabbam ev' etaṇ Buddhapūjāy' idaṇ phalaṇ
24. Koseyyakambaliyāni² khomakappāsikāni ca
labhāmi sabbam ev' etaṇ . . pe . . pe .
25. Navavatthaṇ navaphalaṇ nav'-agga-rasa-bhojanaṇ
labhāmi . . pe . . . pe . . pe .
26. Ime khāda ime bhuñja imamhi sayane saya
labhāmi . pe . pe . pe
27. Sabbattha pūjito homi yaso accuggato³ mama
mahāpakkho⁴ sadā homi abhejjapariso tadā
• nātinaṇ⁵ uttamo homi Buddhapūjāy' idaṇ phalaṇ
28. Sītaṇ unhaṇ na jānāmi parilāho na vijjati
atho cetasaṇ dukkhaṇ hadaye me na vijjati
29. Suvannavanno hutvāna saṅsarāmi bhavābhavē
duvannikaṇ⁶ na jānāmi Buddhapūjāy' idaṇ phalaṇ
30. Devalokā cavitvāna sukkamūlena codito
'Savatthiyaṇ pure jāto mahāsāle su-addhake
31. Pañcakāmagune hutvā pabbajjāṇ anagāriyaṇ
jātiyā⁷ sattavasso 'va⁸ arahattaṇ apāpunṇ
32. upasampādayi⁹ Buddhho gūṇaṇ aññāya cakkhumā
taraṇo¹⁰ pūjaniyo 'haṇ Buddhapūjāy' idaṇ phalaṇ
33. Dībbaṇ cakkhuṇ visuddham¹¹ me samādhikusalo ahaṇ
abhiññāpāramippatto Buddhapūjāy' idaṇ phalaṇ
34. Patisambhūda anuppatto iddhipādesu kovido
saddhamme¹² pāramippatto Buddhapūjāy' idaṇ phalaṇ

¹ G sandha°² G °kambaliyyāni³ G S¹ abbhuggato⁴ G mahāsakkho⁵ G ñānīnaṇ⁶ G vevannikaṇ⁷ G jātiyaṇ⁸ G S¹ 'haṇ⁹ G S¹ upasampādayi maṇ¹⁰ G taraṇo¹¹ S¹ dībbacakkhuvisuddhaṇ, G dībbaṇ cakkhu°.¹² G yaṇ me ayaṇ, S¹ yaṇ me saṇ

- 35 Tiṇṣakappasahassamhi yaṇ Buddhā abhīpūjayiṇ
duggatiṇ nābhijānāmi Buddhapūjāy' idaṇ phalaṇ
36 Kilesā . . pe pe pe
37 Sāgataṇ . . . pe pe pe . . .
38 Patīsammbhīdā pe . . pe . . pe .
Itthaṇ sudaṇ āyasmā Tīṇikanikārapupphīyo th. 1. g a-ti.
Tīṇikanikārapupphiyattherassa apadānaṇ samattaṇ

[499 *Ekapattadāyaka*]

- 1 Nagare Haṇṣavatiyā kumbhakāro ahoṣ' ahaṇ
addasaṇ viraṇaṇ Buddhaṇ oghatinnam anāsavaṇ
2 Sukataṇ mattakāpattaṇ Buddhasetthassa' adās' ahaṇ
pattaṇ datvā bhagavato uḷubhūtaṇ tādino
3 Bhave nibbattamāno 'haṇ sovannathāle labhām' ahaṇ
rūpimaye ca sovanne tatṭake¹ ca manīmaye
4 Pāṭiyō² paṇibhuñjāmi puññakammassa' idaṇ phalaṇ
yasānaṇ ca dhanānaṇ ca pattabhūto ca hoṃ' ahaṇ
5 Yathāpi bhaddake khetṭe biḷam appam pi ropitaṇ³
sammādhāre pavacchante⁴ phalaṇ⁵ toseti kassakaṇ
6 Tath ev' imaṇ⁶ pattadānaṇ Buddhakhetṭamhi ropitaṇ
pitidhāre pavassante phalaṇ⁵ me tosayīssati
7 Yāvataṇ khetṭā vijjanti sanghāpi ca gaṇāpi ca
buddhakhetṭasamo n' atthi sukhadānattha⁷ pāṇinaṇ
8 Namo te purisājañña ! Namo te purisuttama !
ekapattaṇ⁸ dadditvāna patto 'mhi acalaṇ padaṇ.
9. Ekanavute ito kappe yaṇ pattam adadiṇ tadā
duggatiṇ nābhijānāmi Buddhapūjāy' idaṇ phalaṇ
10 Kilesā . . . pe . . pe . . pe .
11. Sāgataṇ pe . . pe . . pe .
12. Patīsammbhīdā . . pe . . pe . . pe .
Itthaṇ sudaṇ āyasmā Ekapattadāyako therō 1 g a-ti
Ekapattadāyakattherassa apadānaṇ samattaṇ

¹ G taddhake; S¹ taddhake, S² taddhake ² G S² pāṭiyā, S¹ pīṭiyō

³ G. viropitaṇ.

⁴ G. S¹ pavacchante, S² pavassante

⁵ S² phalā.

⁶ G. idaṇ.

⁷ S¹ 'atta.

⁸ G ekaṇ pattaṇ.

[500 *Kāsumāraphaladāyaka*]

- 1 Kanikāraṇ¹ va jotantaṇ nisinnaṇ pabbatantare
addasaṇ viraṇaṇ Buddhaṇ lokaṇeṭṭhaṇ narāsabhaṇ.
- 2 *Pasannacitto sumano sire* katvāna añḇaliṇ
kāsumārikam ādāya Buddhasaṇṭṭhaṇ' adas' ahaṇ
- 3 Ekatiṇse ito kappe yaṇ phalaṇ adadiṇ tadā
duggatiṇ nābhijānāmi phaladānass' idaṇ phalaṇ
- 4 Kilesā pe . . . pe . . . pe
- 5 Sāgataṇ . . pe . . pe . pe . . .
- 6 Patisambhida pe . pe pe .
Itthaṇ sudaṇ āyasmā Kāsumāraphaladāyako therō i g a-ti-
Kāsumāraphaladāyakattherassa apadānaṇ samattaṇ.

[501 *Avataphaliya*]

- 1 Sahassaraṇsī bhagavā sayambhū aparāṇito
vivekā vutthahitvāna gocaiāvābhiniikkhami²
- 2 Phalahattho ahaṇ disvā upagacchiṇ³ narāsabhaṇ
pasannacitto sumano avataṇ adadaṇ phalaṇ
- 3 Catunavute ito kappe yaṇ phalaṇ adadiṇ tadā
duggatiṇ nābhijānāmi phaladānass' idaṇ phalaṇ.
- 4 Kilesā . . pe . . pe . pe
- 5 Sāgataṇ pe . . pe pe . . .
- 6 Patisambhida . pe . pe pe
Ittham sudaṇ āyasmā Avataphaliyo⁴ therō i g a-ti
Avataphaliyattherassa⁴ apadānaṇ samattaṇ

[502. *Pāraphaliya*]

- 1 Suvannavannaṇ sambuddhaṇ āhutiṇaṇ patiggahaṇ
rathiyaṇ patipajjantaṇ pāraphalam⁵ adās' ahaṇ
- 2 Ekanavute ito kappe yaṇ phalaṇ adadiṇ tadā
duggatiṇ nābhijānāmi phaladānass' idaṇ phalaṇ

¹ G kannikāraṇ; S¹ S² kanikāraṇ.

² S¹ °nikkhami

³ S² upagañchiṇ.

⁴ S¹ Avanta°. *The following apadāna is missing in G, and the Therā's name is attached to this apadāna.*

⁵ S¹ pāda°.

- 3 Kilesā . pe pe pe
 4 Sāgataṇ . pe . pe pe
 5. Patīsambhīdā pe pe . pe
 Itthaṇ sudaṇ āyasmā Pārapphalīyo¹ therō 1 g. a-ti
 Pārapphalīyattherassa¹ apadānaṇ samattaṇ

[503 Mātulungaphaladāyaka]

- 1 Kamkāraṇ va jālitaṇ punnamāse va candimaṇ
 jalantaṇ dīparukkhaṇ² va addasaṇ lokanāyakaṇ
 2 Mātulungaphalaṇ gayha adāsīṇ satthuno ahaṇ
 dakkhineyyassa *vīrassa pasa³nno sehi pāṇihī³
 3 Ekatiṇse ito kappe yaṇ phalaṇ adadiṇ tadā
 duggatiṇ nābhijānāmi phaladānass' idaṇ phalaṇ
 4 Kilesā . pe . pe pe
 5 Sāgataṇ . pe pe pe
 6 Patīsambhīdā . pe pe pe
 Itthaṇ sudaṇ āyasmā Mātulungaphaladāyako th i g. a-ti.
 Mātulungaphaladāyakattherassa apadānaṇ samattaṇ.

[504 Ajelaphaladāyaka]

- 1 Ajjuno nāma sambuddho Himavante vasi⁴ tadā
 caranena ca sampanno samādhikusalo muni
 2. Kumbhamattaṇ gahetvāna ajelam jīvajīvakaṇ⁵
 chattapannaṇ gahetvāna adāsīṇ satthuno ahaṇ
 3 Catunavute ito kappe yaṇ phalaṇ adadiṇ tadā
 duggatiṇ nābhijānāmi phaladānass' idaṇ phalaṇ
 4 Kilesā . pe . pe pe .
 5 Sāgataṇ pe . pe pe
 6. Patīsambhīdā . . pe . . pe . . . pe . . .
 Itthaṇ sudaṇ āyasmā Ajelaphaladāyako therō 1 g a ti.
 Ajelaphaladāyakattherassa apadānaṇ samattaṇ

¹ S¹ pāda°.² G. dibba°³ G. pāṇihī⁴ G. vasi.⁵ G. jīvajīvakaṇ; S¹ jīvakaṇ; S² añjali°, also cf. Uddānaṇ

[505 *Amoraphaliya*]

- 1 Suvannavannaṃ sambuddhaṃ āhutaṃ patiggahaṃ
rathiyaṃ patipajjantaṃ amoram¹ adadaṃ phalaṃ
 - 2 Ekanavute ito kappe yaṃ phalaṃ adadaṃ tadā
duggatīṃ nābhijānāmi phaladānass' idaṃ phalaṃ
 - 3 Kilesā pe pe . pe
 - 4 Sāgataṃ pe pe pe . . .
 - 5 Patisambhidā pe pe . pe . . .
- Itthaṃ sudaṃ āyasmā Amoraphaliyo² therō 1. g. a-ti.
Amoraphaliyattherassa² apadānaṃ samattaṃ.

[506 *Tālaphaliya*]

- 1 Sataṃsā nāma bhagavā sayambhū aparājito
vivekā vutthahitvāna³ gocarā*yābhikkhaṃ⁴ mi⁴
 - 2 Phalahattho ahaṃ disvā upagacchiṃ⁵ narāsabhaṃ
pasannacitto sumano tālaphalam adās' ahaṃ
 - 3 Catunavute ito kappe yaṃ phalaṃ adadaṃ tadā
duggatīṃ nābhijānāmi phaladānass' idaṃ phalaṃ
 - 4 Kilesā pe pe . . pe . .
 - 5 Sāgataṃ pe pe pe
 - 6 Patisambhidā pe pe pe
- Itthaṃ sudaṃ āyasmā Tālaphaliyo therō 1. g. a-ti
Tālaphaliyattherassa apadānaṃ samattaṃ

[507 *Nālikeradāyaka*]

- 1 Nagare Bandhumatiyā ārāmiko ahaṃ tadā
addasaṃ virajaṃ Buddhaṃ gacchantaṃ anilañjase⁶
- 2 Nālikeraphalaṃ⁷ gayha Buddhasetthass' adās' ahaṃ
ākāse thitako santo pātiganhi⁸ mahāyaso

¹ S¹ amodaṃ² S¹ Amodaia°, G. Amora°, S² Avora°³ G. vivekakā-m-utthahitvāna⁴ S¹ °nikkhami⁵ S² upagañchiṃ⁶ G. anilañjuse⁷ S² nālikira⁸ G. patiganhi

3. Vittisañjanano mayhañ dīttadhammasukkhāvaḥo
phalañ Buddhassa datvāna vippasannena cetasā.
 4. Adhigacchi¹ tadā pītiñ vipulañ ca sukhuttamañ
uppañjate va ratanañ nibbattassa² yañ tahi³
 5. Ekanavute ito kappe yañ phalañ adadiñ tadā
duggatiñ nābhijānāmi phaladānass' idañ phalañ.
 6. Dībbañ cakkhuñ visuddham me samādhikusalo ahañ
abhiññāpāramippatto phaladānass' idañ phalañ.
 7. Kilesā . pe . pe . pe . .
 8. Sāgatañ pe pe pe
 9. Patisambhīdā . pe pe . pe . .
- Itthañ sudañ āyasmā Nāhkeradāyako⁴ th 1. g. a-ti
Nāhkeradāyakattherassa⁴ apadānañ samattañ

Uddānañ

Kanikār'-Ekapatto ca Kāsumārī tath' Āvatañ⁵
Pārañ ca Mātulungañ ca Ajel' Āmoram⁶-eva ca.
Tālañ tathā Nāhkeran⁷ gāthāyo ganitā-v-iha⁸
ekañ gāthā satañ hoti ūnādhika-vivajjitañ
Kanikāravaggo ekapaññāso⁹

LII

[508 Kureñjiyaphaladāyaka.]

1. Migaluddo pure āsiñ vivane¹⁰ vicarañ ahañ
addasañ virajañ Buddhañ sabbadhammāna pāraguñ.
2. Kureñjiyaphalañ¹¹ gayha Buddhasetthass' adās ahañ
puññakkhettassa vīrassa pasanno sehi pānihi.¹²
3. Ekatiñse ito kappe yañ phalañ adadiñ tadā
duggatiñ nābhijānāmi phaladānass' idañ phalañ

¹ S² adhigañchiñ² G. nibbutassa, S² nibbattissa.³ G. S¹ tahiñ tahiñ⁴ S² Nāhikra°⁵ S¹ tathā phalañ, S¹ Avantañ⁶ G. Ajela Amodhañ, S² Añjal' āmoram⁷ S² nāhikirañ⁸ G. vīsa; S² v-ihi.⁹ S¹ ekapaññāsati.¹⁰ S² vicane¹¹ G. kurañjissa, S¹ kurañjiya¹² G. pānihi

- 4 Kilesā . . pe . pe . pe .
 5. Sāgataṇ . pe pe . pe . .
 6 Patīsambhīdā pe . . . pe . . pe . .
 Itthaṇ sudaṇ āyasmā Kureñṇiyaphaladāyako¹ th. 1 g a-ti
 Kureñṇiyaphaladāyakattherassa¹ apadānaṇ samattaṇ

[509. *Kapitthaphaladāyaka*]

- 1 Suvannaṇaṇṇaṇ sambuddhaṇ āhutiṇaṇ paṭiggahaṇ
 rathiyaṇ paṭipajjantaṇ kapitthaṇ² adadaṇ phalaṇ.
 2. Ekanavute ito kappe yaṇ phalaṇ adadiṇ tadā
 duggatiṇ nābhijānāmi phaladānass' idaṇ phalaṇ.
 3. Kilesā . pe . . pe . . pe . . .
 4 Sāgataṇ . . . pe . . . pe . . . pe . . .
 5 Patīsambhīdā . pe . . pe . . . pe . . .
 Itthaṇ sudaṇ āyasmā Kapitthaphaladāyako th. 1 g a-ti.
 Kapitthaphaladāyakattherassa apadānaṇ samattaṇ

[510 *Kosumbaphaliya.*]

- 1 Kakudhaṇ vilasantaṇ va devadevaṇ narāsabhaṇ
 rathiyaṇ paṭipajjantaṇ kosumbham adadam phalaṇ
 2 Ekatiṇse ito kappe . . . pe . pe . . . pe . . .
 3 Kilesā . . pe . . . pe . . . pe . . .
 4 Sāgataṇ . pe . pe . . pe . . .
 5 Patīsambhīdā . . . pe . . pe . . . pe . . .
 Itthaṇ sudaṇ āyasmā Kosumbaphaliyo³ thero 1 g a-ti
 Kosumbaphaliyattherassa apadānaṇ samattaṇ

[511. *Ketakapupphiya.*]

- 1 Vitthāya⁴ nadiyā tīre vihāsi purisuttamo
 addasaṇ virajaṇ Buddhaṇ ekaggaṇ susamāhitaṇ.
 2. Madhugandhassa pupphena ketakassa ahan tadā
 pasannacitto sumano Buddhasettaṇ apūjayaṇ.

¹ S¹ Kurendiya°.² S¹ kavittthaṇ.³ S¹ S² Kosambha°.⁴ S¹ Cittāya or Vitthāya

- 3 Ekanavute ito . pe . . pe . . pe
 4 Kilesā pe . pe . pe
 5 Sāgataṇ pe pe . pe
 6 Patīsambhīdā pe pe . . pe
 Itthaṇ sudaṇ āyasmā Ketakapupphīyo therō 1 g a-tī.
 Ketakapupphīyattherassa apadānaṇ samattaṇ

[512. Nāgapupphīya]

- 1 Suvannavannaṇ sambuddhaṇ āhutīnaṇ patiggahaṇ
 rathīyaṇ patipajjantaṇ nāgapupphaṇ apūjayaṇ
 2 Ekanavute ito pe pe pe .
 3 Kilesā . pe pe pe .
 4 Sāgataṇ pe pe pe
 5 Patīsambhīdā pe . pe . pe
 Itthaṇ sudaṇ āyasmā Nāgapupphīyo therō 1 g a-tī
 Nāgapupphīyattherassa apadānaṇ samattaṇ.

[513 Ajjunapupphīya]

1. Candabhāgā-nadītīre ahoṣiṇ kinnaro tadā
 addasaṇ virajaṇ Buddhaṇ sayambhuṇ aparājitaṇ
 2 Pasannacitto sumano vedaṇāto katañjali
 gahetvā ajjunaṇ pupphaṇ¹ sayambhuṇ abhipūjayaṇ
 3 Tena kammena sukatena cetanāpanīdhīhi ca
 jahitvā kinnaraṇ dehaṇ Tāvatuṇsaṇ agacch² ahaṇ
 4 Chatṭiṇsakkhattuṇ devindo devaraṇjam akārayiṇ
 dasakkhattuṇ ca cakkavatti³ mahāraṇjam akārayiṇ
 5 Padesaraṇjaṇ vipulaṇ ganaṇāto⁴ asankhiyaṇ
 sukhette va phītaṇ⁵ biyaṇ sayambhusmiṇ aho mamaṇ⁶
 6 Kusalaṇ vijjate mayhaṇ pabbajaṇ anagāriyaṇ
 pūjāraho ahaṇ ajja Sakyaputtassa sāsane
 7 Kilesā . pe pe pe
 8 Sāgataṇ pe pe pe

¹ G ajjuna°³ G cakkavatti⁵ S¹ S² pītaṇ, G pitaṇ² S² agañch'⁴ G S¹ ganaṇātho.⁶ S¹ mama

9. Paṭisambhīdā . . . pe pe . . . pe . . .
 Itthaṇ sudan āyasmā Ajjunapupphīyo therō 1. g. a-ti.
 Ajjunapupphīyattherassa apadānaṇ samattaṇ.

[514 *Kutaḥapupphya*]

- 1 Himavantass' avidūre Cāvalo¹ nāma pabbato
 Buddho Sudassano nāma vasate² pabbatantare
- 2 Pupphaṇ hemavataṇ³ gayha vehāsaṇ agamās' ahaṇ
 tatth' addasāsīṇ sambuddhaṇ oghatinnam anāsavaṇ
- 3 Pupphaṇ kutaḥam ādāya sire katvān' ahan tadā
 Buddhassa abhiropesiṇ sayambhussa mahesino
- 4 Ekatiṇse ito kappe yaṇ pupphaṇ abhīpūjayaṇ
 duggataṇ nābhijānāmi Buddhapūjāy' idaṇ phalaṇ
- 5 Kilesā . pe . pe . . pe
- 6 Sāgataṇ pe pe pe .
- 7 Paṭisambhīdā pe pe pe
 Itthaṇ sudan āyasmā Kutaḥapupphīyo therō 1 g a-ti.
 Kutaḥapupphīyattherassa apadānaṇ samattaṇ

[515 *Ghosasaññaka*]

- 1 Migaluddo pure āsīṇ araññe vivane⁴ ahaṇ
 addasaṇ virajaṇ Buddhaṇ devasanghapurakkhataṇ
2. Catusaccaṇ pakāsentaṇ desentaṇ amataṇ padaṇ
 assosiṇ madhuraṇ dhammaṇ Sikhino lokabandhuno
- 3 Ghose cittaṇ pasādesiṇ asamappatipuggalaṇ⁵
 tattha cittaṇ pasādetvā atariṇ⁶ duttaraṇ⁷ bhavaṇ
- 4 Ekatiṇse ito kappe yaṇ saññam alabhiṇ tadā
 duggataṇ nābhijānāmi ghosasaññāy' idaṇ phalaṇ
- 5 Kilesā . pe . pe pe
- 6 Sāgataṇ pe . pe pe
7. Paṭisambhīdā pe pe . . pe . .
 Itthaṇ sudan āyasmā Ghosasaññako therō 1 g a-ti.
 Ghosasaññakattherassa apadānaṇ samattaṇ

¹ G. S¹ Vasalo; S² Caphalo, cf. p. 279

² G. vasati

³ G. hemavantaṇ

⁴ S² viṇhine.

⁵ S¹ asamaṇ patipuggalaṇ

⁶ G. adadiṇ

⁷ S² duttariṇ, S¹ duttadaṇ

[516. Sabbaphaladāyaka]

1. Varuṇo¹ nāma nāmena brāhmaṇo mantapāragū
chaddetvā dasaputtāni vanam ajjhogaṇiṇi tadā
2. Assamaṇi sukataṇi katvā *suvibhattaṇi manoramaṇi
panna*sālaṇi karitvāna vasāmi pavane ahaṇi
3. Padumuttaro lokavidū āhutiṇaṇi patiggaho
mam uddharitukāmo so agacchi² mam 'assamaṇi
4. Yāvatā vanasandasmaṇi obhāso vipulo ahu
Buddhas*sa ānubhāvena pajjali³ pavanaṇi tadā
5. Disvān' ahaṇi⁴ pāṭihiraṇi Buddhasetthassa tādino
pattaputaṇi⁵ gahetvāna phalena pūrayaṇi ahaṇi
6. Upagantvāna taṇi Buddhaṇi sākharikaṇi⁶ adās' ahaṇi
anukampāya me Buddho imaṇi vacanam abravī⁷.
7. Khāribhāraṇi⁸ gahetvāna pacchato ehi⁹ me tuvaṇi
paribhutte¹⁰ ca¹¹ sanghamhi puññaṇi taṇi va¹² bhaviṣṣati.
8. Putakantaṇi¹³ gahetvāna bhikkhusanghassa' adās ahaṇi
tathā cittaṇi pasādetvā Tusitaṇi upapajji' ahaṇi.
9. Tattha naccehi gītehi dibbehi vāḍitehi ca¹⁴
puññakammena saṇyutto anubhomi sadā ahaṇi
10. Yaṇi yaṇi yon' upapajjāmi devattaṇi atha mānusaṇi
bhoge me ūnatā n' atthi phaladānassa' idaṇi phalaṇi
11. Yāvatā caturo¹⁵ dīpā sasamuddā sapabbatā
phalaṇi Buddhassa datvāna issaraṇi kārayāmi' ahaṇi
12. Yāvatā ye pakkhigaṇā ākāse uppatanti te
te pi maṇi vasam anventi phaladānassa' idaṇi phalaṇi
13. Yāvatā vanasandamhi yakkhā bhutā ca rakkhassā
kumbhandā garulā cāpi pāncariyaṇi¹⁶ upenti me

¹ S² Varano.² S² agaṇiṇi.³ S¹ pajjali.⁴ S¹ disvāna taṇi⁵ G pattakute, S¹ pattapute⁶ G sākhaḍḍhiṇi; S¹ °rihaṇi; S² sākhar-.⁷ G. abravī.⁸ G bhāribhāraṇi.⁹ G jaṇi; S¹ eti¹⁰ G pariputte, S² paḍibhatte¹¹ S¹ va.¹² S¹ G puññakhettaṇi.¹³ S¹ puṭabbhattaṇi.¹⁴ G. S¹ tattha dibbehi naccehi°¹⁵ G cattāro¹⁶ G. parivārenti maṇi; S¹ parivāriṣṣaṇi; S² paṇcāriyaṇi.

- 14 Kumbhasonā madhukarā daṇṣā ca makasā ubho
te pi maṇ vasam anventi phaladānass' idaṇ phalaṇ
- 15 Supannā nāma sakunā pakkhijātā mahābalā
te pi maṇ saranaṇ yanti phaladānass' idaṇ phalaṇ.
- 16 Ye pi dīghāyukā nāgā iddhimanto mahāyasā
te pi maṇ vasam anventi phaladānass' idaṇ phalaṇ
- 17 Sihā vyagghā ca dīpī ca acchakokataracchayo¹
te pi maṇ vasam anventi phaladānass' idaṇ phalaṇ
- 18 Osadhī-tina-vāsā² ca ye ca ākāsavāsino
sabbe maṇ saranaṇ yanti phaladānass' idaṇ phalaṇ
- 19 Sududdasaṇ sunipunaṇ gambhīraṇ suppakāsitaṇ
passitvāna³ viharāmi phaladānass' idaṇ phalaṇ
- 20 Vimokhe attha passitvā viharāmi anāsavo
ātāpī⁴ upako cāhaṇ phaladānass' idaṇ phalaṇ
- 21 Ye phalatthā Buddhaputtā khīnadosā mahāyasā
aham aññataro tesā phaladānass' idaṇ phalaṇ
- 22 Abhiññāpāraṇaṇ gantvā sukkamūlena codito
sabbāsava pariññāya viharāmi anāsavo
- 23 Tevijjā iddhippattā⁵ ca Buddhaputtā mahāyasā
dibbasotaṇ samāpannā tesā aññataro ahaṇ
- 24 Satasahasas ito kappe yaṇ phalaṇ adadiṇ tadā
luggatṇ nābhijānāmi phaladānass' idaṇ phalaṇ
- 25 Kilesā . pe pe pe .
- 26 Sāgataṇ . . pe . pe . pe . .
- 27 Patīsambhidā pe pe . pe
Itthaṇ sudaṇ āyasmā Sabbaphaladāyako therō i g a-ti
Sabbaphaladāyakattherassa apadānaṇ samattaṇ

[517 *Padumadhāriya*]

- 1 Himavantass' avidūre Romaso nāma pabbato
Buddho pi Sambhavo nāma abbhokāse vasi⁶ tadā
- 2 Bhavanā nikkhamitvāna⁷ padumaṇ dhārayiṇ ahaṇ
ekāhaṇ dhārayitvāna bhavanaṇ punar āgamiṇ

¹ G °taracchakā

² G odhitina vāsī, S² osadhī tina rāsāñ.

³ S² passitvā; G passitvā

⁴ G S¹ ātāpī

⁵ S² buddhipattā

⁶ G vasi

- 3 Ekatiṇṣe ito kappe yaṇ Buddham abhipūjayiṇ
duggatiṇ nābhijānāmi Buddhapūjāy' idaṇ phalaṇ
4 Kilesā pe pe pe
5. Sāgataṇ pe pe pe .
6 Patīsammbhūḍā pe pe pe
Itthaṇ sudaṇ āyasmā Padumadhāriyo therō ı g a-tı
Padumadhāriyattherassa apadānaṇ samattaṇ

Uddānaṇ

Kureṇjıka¹ Kapıttaṇ ca Kosumbhaṇ aṭha Ketaṇaṇ²
Nāgapupph' Ajjunaṇ c' eva Kutaḗ Ghosasaṇṇako
Thero ca Sabbaphalado tathā³ Padumadhāriko
asıti c' ettha gāthāyo tıssō gāthā taduttaraṇı⁴
Kureṇjıyaphaladāyakaṇaggo dvepaṇṇāso⁵

LIII

[518 *Tinamutthadāyaka*]

- 1 Himavantaṣṣ' avidūre Lambako nāma pabbato
tattḥ' Opatıssō sambuddho abbhokāsaṁhi caṇkamaı.
2 Mıgaluddo tadā⁶ āsiṇ araṇṇe kānane⁷ ahaṇ
disvān' ahaṇ devadevaṇ tıṇamuṭṭhim adās' ahaṇ
3. Nısidanattḥaṇ Buddhasa datvā cıttaṇ pasādayiṇ
sambuddhaṇ abhivādetvā pakkāmiṇ uttarāmukho.
4 Aciragatamattassa mıgarājā aṭethayi
sıhena patıto santo tattḥa kālakato ahaṇ
5. Āsanne me kataṇ kammaṇ Buddhasettḥe anāsave
sumutto⁸ saravego ca⁹ devalokaṇ agacch¹⁰ ahaṇ
6. Yūpo¹¹ tattḥa subho¹² āsı puṇṇakammābhıṇımmıto
sahassakando satagendu¹³ dhajālu harıtāmayo
7 Pabhā mıddhāvaṭe tassa sataṇaṇsıva uggato
ākıṇno devakaṇṇābhi āmodıṇ kāmakāmi 'haṇ

¹ S² Kuriṇjıka² G. Patha°³ G. tato.⁴ S¹ °uttari⁵ G. S¹ dvepaṇṇāsamō⁶ G. pūre.⁷ G. vivane⁸ G. pamutto⁹ G. S¹ va.¹⁰ S² agaṇch'.¹¹ S² thūpo.¹² G. pugo¹³ S² °bhendu.

- 8 Dēvalokā cavitvāna sukkamūlena codito
āgantvāna manusattaṇ patto 'mhi āsavakkhayaṇ.
9 Catunavute ito kappe nisīdanam adās' ahaṇ
duggatīṇ nābhijānāmi tinamutthe idaṇ phalaṇ.
10 Kilesā pe pe . pe
11 Sāgataṇ pe pe pe
12 Patisambhūḍā pe pe . . pe . .
Itthaṇ sudaṇ āyasmā Tinamutthidāyako th 1 g a-ti.
Tinamutthidāyakattherassa apadānaṇ samattaṇ.

[519 *Pecchadāyaka*]

- 1 Vipassino bhagavato lokajetthassa tādino
ekapecchaṇ¹ mayā dinnāṇ pasannena sapāninā
2 Hatthiyānaṇ assayānaṇ dibbayānaṇ samajjhagaṇ²
tena pecchakadāṇena³ patto 'mhi āsavakkhayaṇ
3 Ekanavute ito kappe yaṇ peccham⁴ adadīṇ tadā
duggatīṇ nābhijānāmi pecchadānass'⁴ idaṇ phalaṇ
4 Kilesā pe pe pe
5 Sāgataṇ pe pe pe
6 Patisambhūḍā pe pe pe .
Itthaṇ sudaṇ āyasmā Pecchadyako⁴ thero 1 g a-ti
Pecchadāyakattherassa apadānaṇ⁴ samattaṇ

[520 *Saranāgamaniya*]

- 1 Āruhimha⁵ tadā nāvaṇ bhikkhu ca 'jīvako c' ahaṇ⁶
nāvāya bhujjamānāya bhikkhu me saranaṇ adā
2. Ekatiṇṇse ito kappe yaṇ so me saranaṇ adā
duggatīṇ nābhijānāmi saranāgamane phalaṇ
3 Kilesā pe pe pe .
4. Sāgataṇ . pe . . pe . . . pe . .
5. Patisambhūḍā pe pe pe
Itthaṇ sudaṇ āyasmā Saranāgamaniyo thero 1 g a-ti.
Saranāgamaniyattherassa apadānaṇ samattaṇ

¹ G ekaṇ paccchaṇ

² G samajjhukaṇ; S¹ samajjh' ahaṇ, S² samajjakaṇ

³ G macchaka^o

⁴ G mecchaṇ

⁵ G aruhimhi

⁶ G mayaṇ; S² bhikkhav' ājīvako c' ahaṇ

[521. *Abbhañjanadāyaka*]

- 1 Nāgare Bandhumatiyā rājuyyāne vasām' ahaṇ
dhamnavādī¹ tadā āsiṇ kamandaludharo ahaṇ
- 2 Addasaṇ virajaṇ² Buddhaṇ sayambhuṇ aparāṇitaṇ
padhānapahūtattan taṇ jhāyiṇ jhānarataṇ vasiṇ³
- 3 Sabbakāmasamuddhiṇ ca oghatinṇam anāsavaṇ
disvā pasanno sumano abbhañjanam⁴ adās ahaṇ
- 4 Ekanavute ito kappe yam abbhañjanam⁴ adās ahaṇ
duggatiṇ nābhijānāmi abbhañjanass'⁴ idaṇ phalaṇ
- 5 Kilesā pe pe pe
- 6 Sāgataṇ pe pe pe . .
- 7 Patisambhidā . pe pe pe
Itthaṇ sudaṇ āyasmā Abbhañjanadāyako therō 1 g a-ti.
Abbhañjanadāyakattherassa apadānaṇ samattaṇ

[522. *Pūpapavadāyaka*]

1. Divāvihārā nikkhanto Vipassī lokanāyako
lahupūpapavaṇ⁵ datvā kappāṇ saggamhi mod' ahaṇ
- 2 Ekanavute ito kappe pūpapavaṇ⁶ adās' ahaṇ
duggatiṇ nābhijānāmi pūpapavass'⁷ idaṇ phalaṇ
- 3 Kilesā . pe pe pe
- 4 Sāgataṇ pe pe pe
- 5 Patisambhidā . pe . pe . pe
Itthaṇ sudaṇ āyasmā Pūpapavadāyako therō 1 g a-ti.
Pūpapavadāyakattherassa⁸ apadānaṇ samattaṇ

[523 *Daṇḍadāyaka*]

- 1 Kānanaṇ vanam oḡayha veluṇ chetvān' ahaṇ tadā
ālambanaṇ gahetvāna sanghassa adadiṇ ahaṇ
2. Tena cittappasādena subhate⁹ abhivādiya
ālambadandaṇ datvāna pakkāmi uttarāmukho

¹ G S¹ camnavāsī² G. S¹ vimalaṇ³ S¹ vasi; G vasi⁴ G abhuñjanaṇ⁵ G labhusuputakaṇ⁶ S² pūpapavakaṇ⁷ S² pupatassa; G suputassa⁸ S² Pupataka°, G Suputadāyaka.⁹ G pubbake

- 3 Catunavute ito kappe yaṇ dandaṇ adadiṇ tadā
duggatiṇ nābhijānāmi dandadānass' idaṇ phalaṇ
4 Kilesā . . . pe . . . pe . . .
5 Sāgataṇ . . . pe . . . pe . . .
6 Patīsammbhidā . . . pe . . . pe . . .
Itthaṇ sudaṇ āyasmā Dandadāyaka tthero i. g a-ti.
Dandadāyakattherassa apadānaṇ samattaṇ.

[524. *Girinelapūjaka*]

1. Migaluddo pure āsiṇ vicine¹ vicaraṇ ahaṇ
addasaṇ viraṇaṇ Buddhaṇ sabbadhammāna pāraguṇ.
2 Tasmaṇ mahākārunike² sabbasattahite rate
pasannacitto sumano nelapupphaṇ³ apūjayaṇ
3 Ekatiṇse ito kappe yaṇ pupphaṇ abhipūjayaṇ
duggatiṇ nābhijānāmi Buddhapūjāy' idaṇ phalaṇ
4 Kilesā . . . pe . . . pe . . .
5 Sāgataṇ . . . pe . . . pe . . .
6 Patīsammbhidā . . . pe . . . pe . . .
Itthaṇ sudaṇ āyasmā Girinelapūjako thero i. g a-ti.
Girinelapūjakattherassa apadānaṇ samattaṇ.

[525. *Bodhisammajaka*]

- 1 Ahaṇ pure bodhipattaṇ ujjhitaṇ⁴ cetiyangane
taṇ gahetvāna chaddesiṇ alabhiṇ vīsatiṇ guṇe
2 Tassa kammaṇ tejaṇa saṇsaranto bhavābhava
duve bhava saṇsarāmi devattaṇ cāpi mānaṇ.
3 Devalokā cavitvāna āgantvā mānaṇ bhavaṇ
duve kule pajāyāmi khattiye cāpi brāhmaṇe
4 Angapaccaṇgasampanno ārohaṇaṇāhava
abhirūpo ruci⁵ homi sampunnango⁶ anūnako.
5 Devaloke manusse vā jāto vā yattha katthaci
bhava suvaṇṇavaṇṇo⁷ va uttattakanakūpamo

¹ G S¹ vīvane² G. S¹ °kāruniko.³ S¹ tela°⁴ S² udakkhittaṇ⁵ G S¹ Suci⁶ G. sampannago⁷ G S¹ °vanne.

- 6 Mudukā maddavā niddhā¹ sukhumā sukumārakā²
chavī me sabbadā hoti bodhipatte su-chaddite
- 7 Yato kuto ca³ gatisu sarīre samudāgate⁴
na lippatī⁵ rajojallaṇ vipāko pattachaddite
- 8 Unhe vātātape tassa aggitāpena vā puna
gatte sedā na muccanti vipāko pattachaddite
- 9 Kutthaṇ gando kilāso ca tilakā pilakā tathā
na honti kāye dadduñ⁶ ca vipāko pattachaddite
10. Aparam pi gunaṇ tassa nibbattatī⁷ bhavābhavē
rogā na honti kāyasmīṇ vipāko pattachaddite
11. Aparam pi gunaṇ tassa nibbattatī bhavābhavē
na hoti cittaṇ pīlā vipāko pattachaddite
12. Aparam pi gunaṇ tassa nibbattatī bhavābhavē
āmittā na bhavant' assa vipāko pattachaddite
13. Aparam pi gunaṇ tassa nibbattatī bhavābhavē
anūnabhogo bhavati vipāko pattachaddite
14. Aparam pi gunaṇ pe pe pe
aggi-rajjūhi⁸ corehi na hoti udake bhayaṇ
15. Aparam pi pe pe pe . .
dāsī dāsā anucarā honti cittaṇuvattakā
16. Yamhi āyupamānamhi jāyate⁹ mānuse bhavē
tato na hāyate āyu tittathate yāvātāyukaṇ.
17. Abbhantarā bahicarā¹⁰ negamā ca sarattakā
anuyuttā honti sabbe pi vutthikāmā sukkicchakā¹¹
18. Bhogavā yasavā homi sīrimā nātīpakkhavā
apetabhayasantāso bhavesaṇ sabbato¹² bhavē.
19. Devā manussā asurā gandhabbā yakkha-rakkhasā
sabbe te parirakkhanti bhavē saṅsarato sadā¹³
20. Devaloke manusse vā anubhotvā ubho yase
avasāne¹⁴ ca nibbānaṇ sivaṇ patto anuttaraṇ

¹ G niddā² G sukumādakā³ S² kutoci.⁴ G sadhunadāgatena⁵ S¹ lippatī⁶ G daddu.⁷ S² nibbattī *always*⁸ S² °rājūhi, S¹ rājūhi.⁹ G āruppamānamhi āyate; S¹ ayate.¹⁰ G. S¹ bāhirā ca¹¹ S¹ sakicchakā; S² °su-m-icchakā, G. buddhikāmā°.¹² G. °pabbato, S¹ °sabbaso¹³ G. tassa.¹⁴ G bhavasāne.

- 21 Magge phale āgame¹ ca jhānābhīññāgunesu ca
aññesaṃ adhiko hutvā nibbāyāmi anāsavo
22 Pure 'haṃ bodhiyā pattaṃ chaddetvā hatthamānaso
imehi vīsatangehi samangī² homi sabbadā
23 Kilesā pe pe pe
24 Sāgataṃ pe pe pe
25 Patīsamabhīdā . pe pe pe
Itthaṃ sudaṃ āyasmā Bodhisammajjako therō 1 g a-ti
Bodhisammajjakattherassa apadānaṃ samattaṃ

[526 *Āmandaphaladāyaka*]

- 1 Padumuttaro nāma jīno sabbadhammāna pāragū
vutthahutvā samādhimhā caṅkamī³ lokanāyako
2 Khāribhāraṃ gaḥetvāna āharanto⁴ phalaṃ tadā
addasaṃ virajaṃ Buddhaṃ caṅkamantaṃ mahāmuniṃ
3 Paśānnacitto sumano sire katvāna añjaliṃ
sambuddhaṃ abhivādetvā āmandam adadaṃ phalaṃ.
4 Satasahasas ito kappe yaṃ phalaṃ adadaṃ tadā
duggatīṃ nābhijānāmi āmandassa idaṃ phalaṃ
5 Kilesā pe pe . pe
6. Sāgataṃ . pe pe . pe
7 Patīsamabhīdā . . . pe . pe pe
Itthaṃ sudaṃ āyasmā Āmandaphaladāyako th i. g a-ti
Āmandaphaladāyakattherassa apadānaṃ samattaṃ.

[527 *Sugandha*]

1. Imamehi bhaddake kappe brahmabandhu mahāyaso
Kassapo nāma nāmena uppajji vadantaṃ varo
2. Anuvyaññanasampanno dvattiṃsavaraḷakkhaṇo⁵
byāmapabbhāparivuto⁶ raṇṣijālasamosato
3. Assāsetā⁷ yathā cando-suriyo va pabhankaro
nibbāpetā yathā meghe sāgare va guṇākarō⁸

¹ S² āgame.² G. sāmagga, S² samaggi, S¹ g missing.³ G caṅkamī⁴ G assādanto⁵ G. battiṇṣa°, S² dvattiṅga°.⁶ G. brahma°⁷ G. pabbhāsetā.⁸ G. guṇakaro.

- 4 Dharanī-r-iva sīlena Himavā va samādhinā
ākāso viya paññāya asango¹ anilo yathā
5. Sa kadāci mahāvīro paṇḍasū visārado
saccāni sampakāseti uddharanto mahājanaṇ
- 6 Tadā hi Bārāṇasīyam setthiputto mahāyaso
ās' ahaṇ dhanadhaññassa pahūtassa pahū tadā²
- 7 Janghāvihāraṇ vicaraṇ Migadāyam upecc' ahaṇ³
addasaṇ tādisaṇ Buddhajaṇ desentaṇ amataṇ padaṇ
8. Vissatthakantavacanaṇ karavīkasamassaraṇ
haṇsadundubhi-nigghosaṇ⁴ viññāpentaṇ mahājanaṇ
- 9 Disvā devātudevaṇ taṇ sutvā ca madhuraṇ giraṇ
pahāv' ānappake bhoge pabbajaṇ anagāriyaṇ
- 10 Evaṇ pabbajito cāhaṇ nacirena bahussuto -
ahosiṇ⁵ dhammakathiko vicittapatibhānavā.
- 11 Mahāpaṇisamajje 'haṇ hatthacitto punappunaṇ
vaṇṇayaṇ⁶ hemavannassa vannaṇ vaṇṇavisārado⁷
12. Esa khīnāsavo Buddho anīgho chinnaṇsaṇsaṇ⁸
sabbakammakkhayaṇ patto vimutto satisaṅkhaye⁹
- 13 Esa so bhagavā Buddho esa siho anuttaro
sadevakassa lokassa brahmacakkappavattako.
14. Danto dametā santo ca sametā nibbuto isi
nubbāpetā ca assattho assāsetā mahājanaṇ¹⁰
- 15 Vīro suro ca dhiro ca pañño kāruniko¹¹ vasi¹²
vijitāvi ca sa jino apagabbho¹³ anālayo
- 16 Anejo acalo dhīmā amoho asamo muni
dhorayho usabho nāgo siho sakko gurūsu pi¹⁴
17. Virāgo vimalo brahmā vādisuro¹⁵ ranañjaho¹⁶
akhilo ca visallo¹⁷ ca asamo payato¹⁸ suci¹⁹

¹ G asaṅgā

² G bahu tassa bahu tadā; S¹ bahu tassa bahū tadā, S² g. deficient.

³ G S¹ upes²⁰

⁴ G hasāduddabhi²¹; S² °dunūbhi.

⁵ G S¹ ahosi

⁶ G S¹ vannayī

⁷ G vannaṇvannaṇ²²

⁸ G bhinna²³

⁹ S² pati²⁴, S¹ sankhaye

¹⁰ G. °janī

¹¹ G. mañño²⁵, S² paññā²⁶.

¹² S² G vasi

¹³ S² appagabbho

¹⁴ S² gurūsu ci

¹⁵ G vāri²⁷.

¹⁶ S¹ dhanañjaho; G °jajo.

¹⁷ G. S² vipallo.

¹⁸ G S¹ samyato.

¹⁹ S¹ G suci.

- 18 Brāhmano samano¹ nātho bhisakko sallakattako
yodho Buddho suto sūto² acalo mudito 'sito³
- 19 Tātā tantā ca hantā⁴ ca kattā netā pakāsītā
sampahaṇsītā bhottā⁵ ca chettā sotā⁶ pasaṇsītā
- 20 Akhilo ca visālo ca anigho⁷ akathankathi⁸
anejo virajo khattā⁹ gandhā mettā pakāsītā¹⁰
21. Tāretā atha tāretā¹¹ kāretā sampadāletā¹²
pāpetā sahitā hantā hantā tātāpī tāpaso¹³
- 22 Samacitto samasamo asahāyo dayāyaso
accherasanto¹⁴ akuho¹⁵ katāvī isi sattamo
23. Nittinnakaṅkho nimmāno appameyyo anūpamo
sabbavākyapathātito¹⁶ saccaneyyantago jīno¹⁷
- 24 Sattasāravare¹⁸ tasmīṇ pasādo¹⁹ amatāvaho
tasmā Buddhe ca dhamme ca saṅghe saddhā²⁰ mahiddhikā.
- 25 Gunehi evamādhi tilokasaranuttamaṇ
vannento paṇisāmajjhe akaṇ dhammakathaṇ ahaṇ.
- 26 Tato cuto 'haṇ Tusite anubhotvā mahāsukhaṇ
tato cuto manussesu jāto homi sugandhiko
- 27 Nissāso²¹ mukhagandho²² ca dehagandho tath' eva me
sedagandho²³ ca satatam sabbagandho ti seti me
- 28 Mukhagandho²² sadā mayhaṇ padumuppalacampake²⁴
atisanto sadā vāti²⁵ sarīro ca tath' eva me
- 29 Gunatthavassapupphan²⁶ taṇ phalan tu param²⁷ abbhutaṇ
ekaggamanasā sabbe vannayissaṇ sunotha²⁸ me.

¹ S¹ sumano. ² S² yodho yodho Buddho sūto, G¹ °muto suto

³ S¹ muditodito, G¹ mudito vito

⁴ G¹ dhātā datā ca hantī, S¹ dhātī ratā ca bhantā

⁵ G¹ yottā, S¹ vettā ⁶ G¹ S¹ hetā ⁷ G¹ S¹ anigho

⁸ S¹ °kami, G¹ akataṇ kati ⁹ G¹ S¹ mattā

¹⁰ G¹ vettā vaññuyitā S¹ pettā dhaññuyitā

¹¹ G¹ kāretā ¹² S¹ °dādītā, S² °dāritī.

¹³ S² tātāpī tāva so ¹⁴ G¹ S¹ °patto

¹⁵ S² akubho ¹⁶ G¹ sabbavākvapat°, S² sabbavākyā°

¹⁷ G¹ S² °neyyanta bho jīno ¹⁸ G¹ °pare, S¹ sattasādare

¹⁹ G¹ pasādhā ²⁰ G¹ sadā, S¹ saddā.

²¹ G¹ nayāniyo; S¹ niyāyo. ²² S² sukha°

²³ G¹ desa°, S¹ S² seda° ²⁴ S¹ °campako

²⁵ G¹ padāvāti, S² sahāvāti ²⁶ G¹ °pubban.

²⁷ G¹ jalantaṇ padaṇ; S¹ °paraṇ ²⁸ G¹ S¹ sunātha

- 30 Gunāṇ Buddhassa vatvāna hitāya janassandhisu¹
sukhito homi sabbattha rasaddhoviśamāyuto²
31. Yasassī sukhito kanto³ jutimā piyadassano⁴
vattā aparibhūto ca middoso paññavā tathā.
- 32 Khīn' ev' āyu pi⁵ nibbānaṇ sulabhaṇ Buddhabhaddhino⁶
tesaṇ hetuṇ pavakkhāmi taṇ sunoṭha yathātathaṇ
- 33 Santaṇ yasaṇ bhagavato vidhina⁷ abhivādayaṇ⁸
yattha tatth' upapanno⁹ pi yasassī tena bhom' ahaṇ
- 34 Dukkhaṇtakaraṇaṇ Buddhaṇ dhammaṇ santam asankhataṇ
vannaṇaṇ sukhado āsiṇ¹⁰ sattānaṇ sukhito tato
- 35 Gunāṇ vadanto Buddhassa Buddhapīṭṭisamāyuto
sakantim parakantiṇ ca janayṇ tena kantimā¹¹
- 36 Janoghe tittikākāṇno¹² abhībhuyya kutittuṇ
gunaṇ vadanto jotesiṇ¹³ nāyakaṇ jutimā tato
- 37 Piyakārijanassāpi¹⁴ sambuddhassa gunaṇ varaṇ¹⁵
saraṇ divasasanko 'haṇ¹⁶ ten' āsiṇ¹⁷ piyadassano
- 38 Yathāsattivasenāhaṇ sabbavācāhi¹⁸ santhaviṇ
sugataṇ tena vāgīso¹⁹ vicittapatibhānavā
- 39 Ye bālā vīmatīṇ²⁰ pattā²¹ paribhonti mahāmuniṇ
niggahī²² te saddhammena paribhūto na ten' ahaṇ.
- 40 Buddhavannehi sattānaṇ kilese apaniṇ²³ ahaṇ
nikkilesamano homi tassa kammassa vāhasā

¹ G hitāyaṇ ca naṇ saṇḍisu; S¹ hitāyaṇ cha na sandhisu

² S¹ rasaghoṇisamāsuto, G iasavaghāvivāhasuto, S² dasaddhoviśamāsuto

³ G S¹ santo

⁴ G viśadassato; S¹ viśadayato

⁵ S² khīno°, S¹ khīn evāsapaṇinibbānaṇ

⁶ G °gattino

⁷ S² vicinā

⁸ G abhīṭass'aham, S¹ agatass' ahaṇ; S² vāhaṇaṇ.

⁹ S¹ yattha yatth°

¹⁰ G. S¹ āsi

¹¹ S¹ akanti sarakanti ca naṇ tena khatantimā, G akantimadakanti
ca naṇ itte na khatanti me, S² °chanayṇ°

¹² G jino thetittikākāṇno, S¹ jino te tittikākāṇno, S² janogho°

¹³ G S¹ jotesi

¹⁴ G piyakārijanassāpi, S² piyakārijanassāsiṇ

¹⁵ G gunavarāṇ; S¹ gunāvaraṇ, S² °vadaṇ

¹⁶ G. paraṇ°; S¹ saraṇ rivasasanko haṇ.

¹⁷ G tenāhaṇ, S¹ S² tenāsi

¹⁸ G °vātaṇ

¹⁹ S² G S¹ Vangīso

²⁰ S¹ vīmatī, G vīmatī.

²¹ G sattā

²² G niggahī, S¹ niggahan

²³ S¹ apanes; G. asanes

- 41 Sotūnaṇ¹ Buddhim ajaṇi² Buddhānussatidesako
tenāham āsiṇ³ sappañño nipunatthavipassako
42 Sabbāsavaparikkhīno tinnasamsārasāgaro⁴
sikhī va anupādāno pāpunissāmi nibbutiṇ
43 Imasmiṇ yeva kappasmiṇ yam ahaṇ santhaviṇ jīnaṇ
duggatiṇ nābhijānāmi Buddhavannass' idaṇ phalaṇ
44 Kilesā pe pe pe .
45 Sāgataṇ pe pe pe
46 Patīsambhūḍā . pe pe . pe .
Itthaṇ sudaṇ āyasmā Sugandho therō i g a-ti
Sugandhattherassa apadānaṇ samattaṇ

Uddānaṇ

Tinādo Pecchādo c' eva Saran' Abbhañjanappado
Pūpati⁵ Dandadāyī ca Nelapūjī tath' eva ca
Bodhisammapajako 'Mando Sugandho dasamo diyo
gāthā sataṇ satevīsaṇ ganitāñ c' ettha sabbaso
Tinādāyakavaggo tepaññāso.⁶

LIV

[528. *Mahākaccāna.*]

1. Padumuttaro nāma jīno anejo ajitāñjāyo
satasahassee kappānaṇ ito uppaṇṇi nāyako
- 2 Vīro kamalapattakkho sasankavimalānāno
kanakācalasankāso ravidittiharippabho⁷
- 3 Sattanettamanohārī⁸ varalakḥhanabhūsito
sabbavākyapathātīto manujāmarasakkato
- 4 Sambuddho⁹ bodhayaṇ satte vāgīso¹⁰ madhurassaro
karunāmidḍhasantāno¹¹ parisāsu vīsārado

¹ G S² sotunaṇ; S¹ hetunaṇ² G ajaṇi, S¹ ajaṇī³ G S¹ tenāpi āsi⁴ G S² tinnaṇ^o⁵ G Suputī, S¹ Supatī⁶ G S¹ tepaññāsamo⁷ G °samappabho, S² °harappabho⁸ S² °hārīṇ⁹ G. sa buddho¹⁰ G S¹ vāgī; S² vāgīso¹¹ S¹ taruna niddha; G niddha *corrected to* °nibandhasantāno, S² °niddha

5. Desetī madhuraṇ dhammaṇ catusaccupasanhitaṇ
nimugge mohapankamhī samuddharatī pānino
6. Tadā ekacaro hutvā tāpaso Himavālayo
nabhasā mānusaṇ lokaṇ gacchanto jinam addasaṇ.
7. Upecca santikaṇ tassa assosiṇ dhammadesanaṇ
vannayan tassa vīrassa sāvakassa mahāgunaṇ.
8. Sankhittena mayā vuttaṇ vitthārena pakāsayaṇ
paraṇ mañ ca tosetī yathā Kaccāyano ayaṇ¹.
9. Nāhaṇ evaṇ vidhaṇ kañci aññaṇ passāmi sāvakaṇ
tasmā² 'tadagge es' aggo evaṇ dhāretha bhikkhavo
10. Tadāhaṇ vimhito hutvā sutvā vākyamanoramaṇ³
Himavantaṇ gamitvāna āhatvā⁴ pupphasañcayaṇ
11. Pūjetvā lokasaraṇaṇ taṇ thānaṇ abhipatthayaṇ.
tadā mam' āsayaṇ ñatvā vyāhāsi⁵ saraṇañjaho:
12. Passath' etaṇ isivaraṇ mīdhantakanaṇkattacaṇ
uddhaggaḷomaṇ pīn' aṇsaṇ⁶ acalaṇ añjaliṇ thitaṇ⁷
13. Hāsaṇsupunnaṇayaṇaṇ Buddhavannagatāsayaṇ⁸
dhammapatiggahavaraṇ⁹ amatāsittasannibhaṇ¹⁰
14. Kaccānassa gunaṇ sutvā taṇ thānaṇ patthayaṇ¹¹ thito
anāgatamhī addhāne Gotamassa mahāmune
15. Tassa dhammesu dāyādo oraso dhammanimmīto
Kaccāno nāma nāmena hessatī satthu sāvako
16. Bahussuto mahāñāni adhippāyavidū mune
pāpunissatī taṇ thānaṇ yathāyaṇ vyākato mayā
17. Satasahassee ito kappē yaṇ kammam akariṇ tadā
duggataṇ nābhijānāmi Buddhapūjāy' idaṇ phalaṇ
18. Duve bhava saṇsarāmi devatte atha mānuse
aññagataṇ¹² na gacchāmi Buddhapūjāy' idaṇ phalaṇ
19. Duve kule pajāyāmi khattiye atha brāhmaṇe
ñice kule na jāyāmi Buddhapūjāy' idaṇ phalaṇ

¹ G S² ahaṇ² S¹ taṇ me³ G S¹ vākyam manaramaṇ⁴ S² āgantvā, G āhitvā, S¹ āhatvā.⁵ G S¹ vyākāsi, S² vyāhāti⁶ S¹ panamaṇ⁷ S¹ añjaliṇthitaṇ⁸ S² °hatāsayaṇ⁹ G corrected to dhammaṇaṇ uggahadaṇaṇ, S² dhammaṇ va viggahaṇ
varaṇ¹⁰ S² amatāsatta°.¹¹ S² patthayaṇ.¹² G. S¹ aññaṇ°.

- 20 Pacchime ca bhavē dāmi jāto Ujjenye pure
Pajjotassa Acandassa¹ purohitaḍḍjātino ²
- 21 Putto Tīrītivacchassa³ nīpuno vedapāragū
mātā ca Candapadumā⁴ Kaccāno haṇṇa varattaco ⁵
- 22 Vimaṇṣanattahaṇṇa Buddhassa bhūmipālena pesito
disvā mokkhaṇṇapradvāraṇṇa⁶ nāyakaṇṇa guṇasaṇṇcayaṇṇa
- 23 Sutvā ca vimalaṇṇa vākyaṇṇa gatipāṇṇkavīsosaṇṇa
pāpunaṇṇa amataṇṇa santaṇṇa satehi saha pañcahi ⁷
24. Adhippāyavīdū jāto sugatassa mahāmate
thapito etadagge ca susamiddhamanoratho
- 25 Kilesā pe pe . pe
- 26 Sāgataṇṇa pe pe pe
- 27 Patisaṇṇibhīdā pe pe . pe
- Itthaṇṇa sudaṇṇa āyasmā Mahākaccāno therō 1 g a-ti
Mahākaccāraṇṇattherassa apadānaṇṇa samattaṇṇa

[529 *Vakkali*]

- 1 Ito satasahassamhi kappe uppaṇṇi nāyako
Anomā nāmo amito nāmena Padumuttaro
- 2 Padumākāravādano padumāmālasucchavī
lokaṇṇānupalitto va toyena padumaṇṇa yathā
- 3 Dhīro⁸ padumaṇṇapattakkho kanto va padumaṇṇa yathā
padumuttaraṇṇagandho 'va⁹ tasmā so Padumuttaro
4. Lokajettho ca nimṇāno andhānaṇṇa nayaṇṇūpamo
santaveso guṇaṇṇidhi karuṇāmaṇṇasāgaro ¹⁰
- 5 Sa kadāci¹¹ mahāvīro brahmāmaṇṇasuraccito¹²
sadevamaṇṇujākiṇṇo jaṇamaṇṇjhe jaṇuttamo¹³
- 6 Vadanena sugandhena madhureṇa rutenā ca
raṇṇajayaṇṇa paṇṇisaṇṇa sabbhaṇṇa santhavī sāvakaṇṇa sakaṇṇa

¹ G sa Candassa.² G °dijādhino³ G. Tīrītī°, S¹ Tīdītī°⁴ G S¹ Candumā nāma⁵ S² varatthamo, S¹ parattaco⁶ S¹ °puraṇṇa iamaṇṇa.⁷ G *alters MS to seschi saha sattaḍḍhi*; S¹ and S² read as text.⁸ G. S¹ vīro⁹ S¹ ca¹⁰ S¹ karuṇāmaṇṇakaro; Cy °ākaro¹¹ S¹ sakadāmi, S² sakadāsi.¹² S¹ °āsurasurādhito, G *corrected to* °āsurasuraccito¹³ G S¹ anuttamo.

7. Saddhādhimutto¹ sumatī mama dassanalālaso
n' atthi etādiso añño yathāyaṇ bhikkhu Vakkalī
8. Tadā 'haṇ Haṇsavatīyā nagare brāhmanatrajo
hutvā sutvā etaṇ² vākyāṇ taṇ thānam abhiropayaṇ³
9. Sasāvakan taṇ⁴ vimalaṇ nimantetvā Tathāgataṇ
sattāhaṇ bhojayitvāna dussehi chādayiṇ tadā
10. Nipacca sirasā tassa anantaḡunasāḡare
nimuggo pītisampunno imaṇ⁵ vacanam abravīṇ
11. Yo so tayā santhavito ito sattamake 'haṇ
bhikkhusaddhāvataṇ aggo tādiso hom' ahaṇ mune⁶
12. Evaṇ vutte mahāvīro anāvaranadassano
imaṇ vākyam udīresi parisāya mahāmuni
13. Passath' etaṇ māṇavakaṇ pītamatthanīvāsanaṇ⁷
hemayaññopacitangaṇ⁸ jananettamanoharaṇ
14. Eso anāgataddhāne Gotamassa mahesino
aggo saddhādhimuttānaṇ sāvako yaṇ bhavissati
15. Devabhūto manusso vā sabbasantāpavajjito
sabbabhogaparibbūlho sukhito saṇsarissati
16. Satasahassee ito kappe Okkākakulasambhavo
Gotamo nāma nāmena satthā loke bhavissati
17. Tassa dhammesu dāyādo oraso dhammanimmitto
Vakkalī nāma nāmena hessati satthu sāvako
18. Tena kammavisesena cetanāpapīdhīhi ca
jahitvā mānusaṇ dehaṇ Tāvatiyaṇ agacch' ahaṇ
19. Sabbattha sukhito hutvā saṇsaranto bhavābhavē
Sāvattiyaṇ pure jāto kule aññatare ahaṇ
20. Nonītasukhumālaṇ maṇ jātapaḡallavakomalaṇ
mandaṇ uttānasayaṇaṇ piśācabhayatajjitā
21. Pādāmūle mahesissa sāyeyyaṇ dīnamānasā⁹
idaṇ dadāma te¹⁰ nātha saranaṇ hohi¹¹ nāyaka

¹ S¹ ādhimutto

² S¹ sutvā ca pana taṇ.

³ G S¹ abhiropayaṇ

⁴ S¹ sasāvakānaṇ

⁵ G S¹ idaṇ.

⁶ S¹ 'haṇ mahāmune

⁷ G pītamatthā°, S¹ sītamaddha°.

⁸ S² °opadhitaṇaṇ, S¹ °patittangaṇ (°opatitthangaṇ ?)

⁹ S¹ °jīnamānāsā, Cy dīnamānasā and glosses bhītacittā, S² jma°.

¹⁰ G imaṇ°, S¹ imaṇ dadāna te.

¹¹ S¹ S² hoti.

- 22 Taṭṭā paṭiggahī¹ so maṇṇ bhītāna sarano² muni
jāhīnā sankhalakena³ mudukomalapānīnā.
23 Tadā pabbhūti tenāhaṇ ārakkheyyena rakkhito
sabbūpadhivinnimutto⁴ sukhena parivaḍḍhito⁵
24 Sugatena vinā bhūto ukkanṭhāmi muhuttakaṇ
jātiyā sattavasso 'haṇ pabbajjāṇ anagāriyaṇ.
25 Sabbapārami-sambhūtaṇ nilakkhināyanaṇ paraṇ⁶
rūpaṇ sabbasubhākinnaṇ⁷ atitto piḥayāmaṇ⁸
26 Buddharūparataṇ ñatvā tadā ovadī maṇ jino.
alaṇ Vakkalī kiṇ rūpe ramase bālanandite
27 Yo hi passatī saddhammaṇ so maṇ passatī pandito
apassamāno saddhammaṇ maṇ passam pi na passatī
28 Anantādīnava kāyo visarukkkhasamūpamo⁹
āvāso sabbarogānaṇ puñño dukkhassa kevalo
29 Nibbindiya tato rūpe khandhānaṇ udayabbayaṇ
passaṇ sabbakilesānaṇ¹⁰ sukheṇ' antam gamussatī
30 Evaṇ tenānussittho 'haṇ nāyakena hitesinā
Gijjhakūtaṇ samāruya jhāyāmi giriniddare¹¹
31. Thito pabbatapādamhi mam āha¹² sa mahāmunī
Vakkalī ti jino vācaṇ taṇ sutvā mudito ahaṇ
32 Pakkhandiṇ¹³ selapabbhāre anekasataporise
tadā Buddhānubhāvena sukheṇ' eva mahiṇ gato.¹⁴
33. Puno pi dhammaṇ desesi khandhānaṇ udayavyayaṇ
tam ahaṇ dhammam aññāya arahattaṇ apāpuniṇ
34 Su-mahāparisāmajjhe¹⁵ tadā maṇ¹⁶ maranantago¹⁷
aggaṇ saddhādhiṇuttānaṇ paññāpesi mahāmatī.
35. Satasahassee ito kappe yaṇ kamam akariṇ tadā
duggatiṇ nābhūjānāmi Buddhapūjāv' idaṇ phalaṇ.

¹ G paṭiggahī, S¹ paṭiggahe² G S¹ bhītāna^o³ S² sathukantena⁴ S¹ sabbopadhi^o.⁵ G parivaḍḍhito; S² parivaḍḍhito.⁶ S² G lakkhināyanaṇ paraṇ S¹ lakkhināyanaṇ paraṇ.⁷ S² sabbag^o.⁸ S¹ vihaṇem' ahaṇ, G viharāma' ahaṇ⁹ S¹ viśadukkhā^o¹⁰ G S¹ sabbag^o.¹¹ S¹ °niddhare, G °kandare.¹² S¹ āhā.¹³ G S¹ pakkhandi.¹⁴ S² mahi.¹⁵ G, S¹ °parisa^o¹⁶ G, S¹ tadā 'haṇ.¹⁷ Cy gives two readings. caranantago and maranantago

36. Kilesā pe . pe pe .
 37. Sāgataṇ pe . pe . pe .
 38. Patisambhidā . pe . . . pe . . . pe . . .
 Itthaṇ sudaṇ āyasmā Vakkali thero 1. g. a-ti.
 Vakkalittherassa¹ apadānaṇ samattaṇ.

[530. *Mahākappina.*]

1. Padumuttaro nāma jino sabbadhammāna pāragū
 udito jaladākāse² ravīva saradambare
2. Vacanābhāya bodheti veneyyapadumāni so
 kilesapankaṇ soseti matirasmīhi nāyako
3. Tittiyānaṇ³ yaso hanti khajjotābhā⁴ yathā ravi
 sabbattham sampakāseti⁵ ratanaṇ va⁶ divākaro
4. Gunānaṇ āyatī bhūto ratanānaṇ va sāgaro
 pajjunno pi⁷ va bhūtāni dhammamēghena vassati
5. Akkhadasso tadā āsiṇ nagare haṇsasavhaye
 upecca dhammaṇ assosiṇ jalaṇuttamanāmino
6. Ovādakassa bhikkhūnaṇ sāvakassa katāvino⁸
 guṇaṇ pakāsayantassa vāsayantassa⁹ me manaṇ.
7. Sūtvā patito sumano nimanntetvā Tathāgataṇ
 sasissaṇ bhojayitvāna taṇ thānaṇ abhiratthayaṇ
8. Tadā haṇsasamābhāgo haṇsadundubhinivāco¹⁰
 passath¹¹ etaṇ mahāmattaṇ vinicchayaṇisāradaṇ
9. Mama pādāmūle¹² patitaṇ samuggatatanūruhaṇ
 jūmuttavannaṇ¹³ pīn' aṇsaṇ¹⁴ pasanna-nayanānaṇ¹⁵
10. Parivārena mahatā rājāyuttaṇ¹⁶ mahāyasaṇ
 eso katāvino thānaṇ pattheti muditāya so¹⁷

¹ S¹ Vakkaliya°.

² G jagad° corrected to jaladākāse; Cy 'va' jaṭākāse and glosses sakalākāse

³ S² tittikānaṇ

⁴ S¹ vajjātābhā

⁵ G saccatthābhaṇ pakāseti, S¹ sabbattha sampakāseti.

⁶ S¹ sarade va

⁷ G r-iva

⁸ G. S¹ S² kathāvino

⁹ G. tappayantassa.

¹⁰ G. °dudrabhinivāco, S¹ °dudubhinisabbace, S² °nisvano, cf p 460. g 8

¹¹ G passate, S² sacathe.

¹² G S¹ sampādāmūle.

¹³ S¹ jīmūta°.

¹⁴ S¹ pīnaṇ; S² pīnaṇ

¹⁵ G S² pasanna°.

¹⁶ S² rājāyantaṇ; S¹ rājāyattaṇ.

¹⁷ S¹ pūrītāya so.

11. Imā paṇḍitena¹ cāgena paṇḍitā² ca
kappasatasahasānā n' upapajjati duggatā
12. Devesu devasobhāgya³ manusseṣu mahamatāṃ
anubhotvāna sesena nibbānaṃ pāpunissati
13. Sata-sahasā ito kappe Okkākakulasambhavo
Gotamo nāma nāmena satthā loke bhavissati
14. Tassa dhammesu dāyādo oṇaso dhammanummito
kappino nāma nāmena bhesaṭṭhi satthū sāvako
15. Tato 'haṃ sukateṃ kārāṃ katvāna jinaśāsane
jalitvā mānusaṃ dehaṃ Tusitaṃ agamā- ahaṃ
16. Devamānusaṃ jāmi sutaso anusāsiva
Bārāṇasīyaṃ āsanne jāto Kenurajātivā⁴
17. Sahassaparivāreṇa sapajjāpatiko ahaṃ
pañcapiṇḍakabuddhānaṃ satāni sammupatthahāṃ
18. Teṃāsaṃ bhojavitvāna pacchi dāmaṇṇa⁵ ticivaraṃ
tato cutā mavāṃ sabbe ahaṃ⁶ Tidasūpaga
19. Puno sabbe manussattaṃ āgamaṃ⁷ tato cuta
Kukkutāmaṃ pūre jāto Himavantaṃsa passato
20. Kappino nāma ahaṃ āsāṃ rājaputto mahāvaso
sesāmaṇḍakule jātā maṃ eva parivāraṃ
21. Mahārājaṃ sukhappatto sabbakāmasamuddhama
vāṃjehi samakkhātāṃ Buddhuppadam apāpunāṃ
22. Buddhho loke sammippanno asamo ekapuggalo
so pakāseti saddhammaṃ amataṃ sukhāṃ uttamaṃ
23. Suyutā tassa sissā ca sumuttā ca anā-avā
sutvān' esaṃ⁸ suvacanaṃ sakkaritvā va⁹ vāṃje
24. Vihāya¹⁰ rājaṃ sāmācāro nikkhamaṃ Buddhamāmaṃ ko
nadiṃ disvā Mahācandaṃ pūṇaṃ samatutthikaṃ
25. Appatutthaṃ anālumbāṃ duttaṃ sīghra-ābhinaṃ
gunaṃ saritvā Buddhasa sotthimā samānikkamaṃ
26. Bhavasotaṃ sace Buddhho tunno lokantaṃ vidū¹¹
etena saccavajjena gāmaṇaṃ me samijjhātu

1 S¹ paṇḍapātena, G¹ pāṇipātena

2 G² paṇḍhāva, S¹ cetaṇā paṇḍhāva

3 G¹ sobhaggaṃ 4 S² Kāṇḍavajātivā S¹ Kenurajātivā

5 G¹ dāmaṇṇa 6 G¹ ahaṃhā, S¹ ahaṃhā

7 G¹ āgamaṃ 8 S¹ sutāna-esaṃ, S² evaṃ

9 G¹ S¹ sakkaritvā 10 G¹ vihāya 11 G¹ S¹ lokantaṃ

- 27 Yadi santigāmo maggo mokkha ca santikaṇ¹ sukhāṇ
etena saccavajjena gamanam me samijjhatu
- 28 Sangho ce tinnakantāro puññakkhetto anuttaro
etena saccavajjena gamanaṇ me samijjhatu
- 29 Saha kate saccavare maggā-d-apagataṇ jalaṇ
tato sukhena uttinno naditīre manorame
- 30 Nisinnāṇ addasaṇ Buddhāṇ udataṇ va pabbhankaraṇ
jalantaṇ hemaseḷaṇ va dīparukkhaṇ va jotitaṇ
- 31 Sasīva² tārā sahitaṇ sāvakehi purakkhataṇ
Vāsavaṇ viya vassantaṇ desanājalānandanaṇ³
- 32 Vanditvāna sahāmacco ekamantaṇ upāvisiṇ
tato no āsaṇaṇ ñatvā Buddhō dhammam adesayaṇ
- 33 Sutvāna dhammaṇ vimalaṇ avocumha mayaṇ jīnaṇ
pabbājehi mahāvīra nibbinnāmhā bhava mayaṇ
- 34 Svākkhāto bhikkhave dhammo dukkhaṇtakaraṇāya vo
caratha brahmacariyaṇ ice āha munisattamo
- 35 Saha vācāya sabbe pi bhikkhu-vesadharā⁴ mayaṇ
ahumhā upasaṇṇaṇ sotāṇṇaṇ ca sāsane
- 36 Tato Jetavanaṇ gantvā anusāsī vināyako
anusittho jīnenāhaṇ arahattaṇ apāpunīṇ
- 37 Tato bhikkhusahassaṇ taṇ⁵ anusāsini ahaṇ tadā
*ma*mānusāsanaṇkarā te pi āsuṇ anāsavaṇ
- 38 Jīno tasmiṇ guṇe tuttho etadagge thapesi maṇ
bhikkhu-ovādakāṇ aggo Kappino ti mahājīno⁶
- 39 Satasaḷhasse kataṇ kammaṇ phalaṇ dassesi me idha
sumutto saravego ca kilese jhāpayiṇ⁷ mama⁸
40. Kilesā pe . pe pe
41 Sāgataṇ pe pe pe
42 Patisaṇbhudā pe pe pe
Itthaṇ sudaṇ āyasmā Mahākappino therō 1 g a-ti.
Mahākappinattatherassa apadānaṇ samattaṇ

¹ G S¹ °caccantikaṇ² G sasiṇ va, S¹ sasi va³ G. desanājalādantaraṇ; S¹ desanā jalantaṇ tadā, S² desanañjala°⁴ S² bhikkhavesadharā, G bhikkhavo samanā *corrected to* bhikkhū
vesadharā.⁵ G. S¹ °sahassāni⁶ G °jano⁷ G. S¹ jhāpayi⁸ S¹ namaṇ.

[531. *Dabbamalla*.]

1. Padumuttaro nāma jino sabbalokavidū muni
ito satasahassamhi kappe uppajji cakkhumā.
2. Ovādako viññāpako tāraḥ sabbapāṇinaṇ
desanākusalo Buddhō tāresi¹ janataṇ bahuṇ.
3. Anukampako kāruṇiko hitesī sabbapāṇinaṇ
samppatte titthiye² sabbe pañcasīle patitṭhapi.³
4. Evaṇ nirākulaṇ āsī suññataṇ titthiyehi ca
vicittaṇ arahantehi vasībhūtehi tādihi.
5. Ratanānatṭhapaññāsaṇ uggato so mahāmuni
kañcanagghiyasaṅkāso dvattiṇsavaraḥ⁴
6. Vassasatasahassāni āyuṇ vijjati tāvade
tāvataṇ titṭhamāno so⁵ tāresi⁶ janataṇ bahuṇ.
7. Tadaḥaṇ Haṇsavātiyaṇ seṭṭhiputto mahāyaso
upetvā lokapajjotaṇ assosiṇ dhammadesanaṇ.
8. Senāsanaṇi bhikkhūnaṇ paññāpentaṇ sa sāvaḥ⁷
kittayantassa vacanaṇ suṇitvā mudito ahaṇ.
9. Adhikāraṇ sasaṅghassa katvā tassa mahesino
nipacca sirasā pāde taṇ ṭhānaṇ abhipatthayaṇ.
10. Tadaḥaṇ sa mahāvīro mama kammaṇ pakittayaṇ :
So yaṇ⁸ sasaṅghaṇ bhojesī sattāhaṇ lokanāyakaṇ
11. So yaṇ kamalapattakkho sīhaṇso kanakattaco⁹
maṇ¹⁰ pādamūle patito patthayaṇ¹¹ ṭhānam uttamaṇ.
12. Satasahassee ito kappe Okkākakulasambhavo
Gotamo nāma nāmena satthā loka bhavissati
13. Sāvako tassa Buddhassa Dabbo nāmena vissuto
senāsanaṇapaññāpako aggo hessat' ayaṇ¹² tadā.
14. Tena kammena sukatenā cetanāpanidhihi ca
jahitvā mānusaṇ dehaṇ Tāvatiṇsaṇ agacch¹³ ahaṇ.
15. Satānaṇ tiṇikhattuṇ ca devarajjam akārayiṇ
satānaṇ pañcakkhattuṇ ca cakkavatti ahoṇ ahaṇ.

¹ G. tāreti.² S¹ tattha te.³ G. S¹ patitṭhasi.⁴ G. S¹ battiṇsa°.⁵ G. titṭhamānaṇso.⁶ G. S¹ tāreti.⁷ G. S¹ paññāpentaṇ sa sāvaḥ ; S² paññāpentaṇsa.⁸ G. S¹ haṇ.⁹ G. °kattato.¹⁰ G. S¹ me.¹¹ S² patthayaṇ.¹² S¹ hessati 'yaṇ.¹³ S² agañch'.

- 16 P'adesarajjaṇ vipulaṇ gananaṭo asankhayaṇ¹
sabbattha sukhito āsiṇ tassa kammassa vāhasā
- 17 Ekanavute ito kappe Vipassī nāma nāyako
uppaṇṇi cārunayano² sabbadhammavipassako
- 18 Dutthacitto upavadi sāvakaṇ tassa tādino
sabbāsavaparikkhīnaṇ³ 'suddho' ti ca vijāniya⁴
19. Tass' eva naravīrassa⁵ 'sāvakānaṇ' mahesinaṇ
salākaṇ paggaheṭvāna khīrodanā⁶ adās' ahaṇ
- 20 Imamhi bhaddake kappe brahmabandhu mahāyaso
Kassapo nāma nāmena uppaṇṇi vadataṇ varo
- 21 Sāsanaṇ jotayitvā so abhībhuyya kutitthiye
veneyye vinayitvā ca⁷ nibbuto so sasāvako
- 22 Sasissa-nibbuta nāthe attham entamhi⁸ sāsane
devā kandiṇsu saṇviggā muttakesā rudammukhā
- 23 Nibbāyissatī dhammakkho⁹ na passissāma subbate
na sunissāma saddhammaṇ aho no appapuññatā
- 24 Tadāyaṇ puthavi¹⁰ sabbā acalā sācalācalā¹¹
sāgaro ca sasoko va¹² vinadi¹³ karunaṇ giraṇ.
- 25 Catuddisā dundubhiyo¹⁴ nādayiṇsu¹⁵ samānusa¹⁶
samantato asaniyo patiṇsu ca bhayāvahā
- 26 Ukkā patiṇsu nabhasā dhūmaketu ca dissatī
sabba-thalaja-sattā ca raviṇsu karunaṇ¹⁷ migā.
- 27 Uppāde dārune disvā sāsanaṭṭhaṇ ca sūcakaṇ¹⁸
saṇviggā bhikkhavo tattha¹⁹ cintayimha mayaṇ tadā
- 28 Sāsanaṇa vinā sammā²⁰ jīvitena alam mayaṇ
pavasiṭvā mahāraññaṇ yuñjāma jīnasāsane
- 29 Addasamha tadārañña ubbidhaṇ selam uttamaṇ
nisseniya tam²¹ āruyaṇ nissenṇ pātapamhase²¹

¹ G. asankhayaṇ² S¹ °dassano³ S² °parikkhīno⁴ G vijāniyā; S¹ vijāniyā⁵ S¹ khīrodānaṇ⁶ S¹ vinayitvāna; S² veneyya°⁷ G atthamantamhi, S¹ anattham etatamhi⁸ S¹ °yakkho⁹ S¹ pathavi¹⁰ G acalā sācalo; S¹ acalaṇ°¹¹ G sāgiro°, S¹ sāgare va sahetto va.¹² G vinatī; S¹ vinandiṇ¹³ G dudrabhiyo; S¹ dudubhiyo¹⁴ G nādassīṇsu.¹⁵ S¹ amānusa¹⁶ S² karanā¹⁷ G suvakaṇ; S¹ sūsaṇ.¹⁸ G sattā, S¹ satthā¹⁹ S² samākaṇ; G samā²⁰ S¹ naṇ²¹ S¹ pātamamhase, S² pādāmumhate

- 30 Tadā ovadī no thero. Buddhuppādo sudullabho
saddhā vo¹ sulabhā laddhā, thokasesaṇ ca sāsanaṇ
- 31 Nīpatanti khanātītā² anante dukkhasāgare
tasmā payogo kattabbo yāvaṇ thātī³ mune mataṇ
32. Arahā āsī⁴ so thero anāgāmi tadānugo
susilā itare⁵ yuttā devalokam agamhase
- 33 Nibbuto tūnasaṇsāro suddhāvāse ca ekako⁶
ahaṇ ca Pukkusāthī⁷ ca Sabhiyo⁸ Bāhiyo tathā
- 34 Kumāra-Kassapo c' eva tattha *tatth' u*pagāmiyaṇ⁹
saṇsārabandhanāmuttā Gotamen' ānukampitā
- 35 Mallesu Kusinārāyaṇ jāto gabbhe ca¹⁰ me sato
mātā pitā¹¹ cit' ārūlhā tato nibbattito¹² s' ahaṇ
- 36 Patito dabbapuñṇamhi tato Dabbo ti vissuto
brahmaceraphalenāhaṇ¹³ vimutto sattavassiko
- 37 Khīrāsanaphalenāhaṇ pañcangehi upāgato
khināsavo pavādena pāpehi bahu codito¹⁴
38. Ubho puññaṇ ca pāpaṇ ca vītivatto 'mhi dān' ahaṇ¹⁵
patvāna paramaṇ santiṇ viharāmi anāsavo
- 39 Senāsanaṇ paññāpayiṇ hāsavitvāna¹⁶ subbate
jīno tasmiṇ gune tuttho etadagge thapesi maṇ.
- 40 Kilesā . . pe . . pe . . pe . . .
- 41 Sāgataṇ pe . . pe . . pe . .
- 42 Patisambhidā . . pe . . pe . . pe . . .
- Itthaṇ sudaṇ āyasmā Dabbamallaputto thero i g a-ti
Dabbamallaputtattherassa apadānaṇ samattaṇ

[532 *Kumārakassapa*]

- 1 Ito satasahassamhi kappe uppajji nāyako
sabbalokahito vīro Padumuttaranāmako
- 2 Tadā 'haṇ brāhmano hutvā va sato vedapārago
divāvihāraṇ vicaraṇ addasaṇ lokanāyakaṇ

¹ G S¹ vā, S² laddhā vo *

² S¹ ṭhanātītā.

³ G yāva thātī; S¹ yāvattthāti

⁴ G S¹ ahosi

⁵ S¹ itaro

⁶ G S¹ ekato.

⁷ G Pukkusāthī.

⁸ S¹ Sabhiyo

⁹ G upakāmayāṇ; S¹ upagāmayāṇ

¹⁰ G. gabbho va

¹¹ G mayā; S¹ mātā mātā

¹² S² nippatito.

¹³ G brahmacara°; S² brahmavera°.

¹⁴ G terito

¹⁵ G dānataṇ.

¹⁶ S² bhāsavitvāna

3. Catusaccaṇ pakāsentāṇ bodhayantaṇ sadevakaṇ
vicittakathikānaggaṇ¹ vannayantaṇ mahājane
4. Tadā muditacitto 'haṇ nimantetvā Tathāgataṇ
nānārattehi vatthehi alankatvāna mandapaṇ
5. Nānāratanaṇapajjotaṇ sasangaṇ bhojayaṇ tahiṇ
bhojayitvāna sattāhaṇ nānā-'gga-rasa-bhojanaṇ.
6. Nānācittēhi pupphehi pūjayitvā sasāvakaṇ
nīpacca pādamūlamhi taṇ thānaṇ patthayaṇ ahaṇ.
7. Tadā munivaro āha karuṇ' eka-ras-āsaṇ²
passath' etaṇ dijavaraṇ padumānanalocanaṇ
8. Pītipāmuṇṇabahuṇ³ samuggatatanūruhaṇ
hāsādhikaṇ⁴ visālakkhaṇ mama sāsanaṇālāsaṇ
9. Maṇ pādamūle patitaṇ ekāvattasumānasaṇ
esa pattheti taṇ thānaṇ vicittakathikakathadaṇ⁵
10. Satasaṇhasse ito kappe Okkākakulasambhavo
Gotamo nāma nāmena satthā loke bhavissati
11. Tassa dhammesu dāyādo oraso dhammanimmitto
Kumāra Kassapo nāma hessati satthu sāvako
12. Vicittapupphadussānaṇ ratanānaṇ ca vāhasā
vicittakathikānaṇ so aggataṇ pāpunissati
13. Tena kammena sukatena cetanāpaṇidhīhi ca
jahitvā mānusaṇ dehaṇ Tāvatiṇsaṇ agacch⁶ ahaṇ
14. Paribbhamāṇ bhavākāse rangamaṇṇhe yathā nato⁷
sākhāṇmīgatrajo hutvā mīgiyā kucchim okkhamiṇ⁸
15. Tadā maṇi kucchigate vajjhavāraṇ⁹ upatthitā
sākhena cattā¹⁰ me mātā nigrodham saraṇaṇ gatā
16. Tena sā mīgarājena maranā parimocitā
pariccaṇitvā saṇ pānaṇ mam evaṇ ovadī tadā
17. "Nigrodham eva seveyya na Sākhāṇ upasaṇvase
Nigrodhasmiṇ mataṇ seyyo yaṇ ce Sakhasmiṇ jīvitaṇ "
18. Tenānusi*ṭṭhā* mīga-y-ovādena¹¹
ahaṇ ca¹² mātā ca tass' ovādena

¹ S² sāvakaṇ citta-kathikaṇ

² G taruneka°, S² karuno°

³ S¹ pītipamoṇṇa°

⁴ G. hāsādikaṇ, S² pabhāsedha

⁵ S² °kattahaṇ, S¹ °kattavaṇ

⁶ S² agaṇich'

⁷ S¹ namo, S² nabhe.

⁸ G okkhāmi, S¹ okkamī.

⁹ G. °vāra, S¹ gaṇchavāra; S² bajjhavaraṇ.

¹⁰ G. vattā.

¹¹ G mīgayuvēdheṇa.

¹² G. ahacca.

- 19 Āgamina rammanāṃ Tusitādivāsayaṃ
galo¹ pavāsayaṃ sagharayaṃ vatthi² eva
20 Puno Kassapavāṇassa atttham entamhi³ sāsane
ānuyha selasikharayaṃ yūṇṇitvā jinasāsanayaṃ
21 Idāmi haṃ Rājagahe⁴ jāto setthikule ahayaṃ
āpannagabbhā⁵ me mātā pabbajjij⁶ anagāyayaṃ
22 Sagabbhayaṃ tayaṃ viditvāna Devadattam upānayaṃ
so avoca vinasetha pāpikaṃ bhikkhunaṃ⁷ mayaṃ
23 Idāmi pi munindena jmena anukampitā
sukkhinī aṇaṇi⁸ mayhaṃ mātā bhikkhunuṃpasayaṃ
24 Tayaṃ viditvā mahāpālo Kosalo mayaṃ aposavi⁹
kumārappaṇihārena nāmenāhaṇ¹⁰ ca Kassapo
25 Mahā-Kassapam āgamina ahaṃ Kumāra-kassapo
vammika-ādīsaṃ¹¹ kāvaṃ sutvā Buddhena desitaṃ
26 Tato etthaṃ vūṭṭesi me anupādāva sabbaṃ so
pāvāsayaṃ damayitvā haṃ¹² etadaggaṃ apāpunaṃ
27 Kilesā pe pe . pe
28. Sāgataṃ . pe pe pe
29 Paṭisaṃbhudā pe pe pe
Itthaṃ sudaṃ āyasmā Kumāra-kassapo theero i g a-ti
Kumāra-kassapaṭṭherassa apadānaṃ samatayaṃ

[533 *Bāhuga*]

- 1 Ito satasahassamhi kappe uppaṃji nāyako
mahappabho ulokaggo nāmena Padumuttaro
2 Khippābhūṇṇassa bhikkhussa gūṇaṃ kittayato mune
suvā udaggaetito haṃ kāraṇaṃ katvā mahesino
3 Datvā sattāhikaṃ dānaṃ sa-sissassa mune-rāhiṇij¹²
abhi, ādiva saṃbuddhaṃ tayaṃ thānaṃ patthayaṃ tadā
4 Tato mayaṃ vvakarī Buddhho etayaṃ passatha brāhmanayaṃ
patitaṃ pādamūle me pīn¹³ aṇaṃ¹³ paccavekkhanaṃ

¹ S² gatā² (4 S¹ idāmi Rājagahe ca³ G pabbajji⁴ III MSS aposayaṃ⁵ S¹ dhammikaṃ sādīsaṃ, G dhammika²⁶ G S¹ mune ahaṃ⁷ G S¹ pūnasayaṃ, S² pīnasayaṃ, (y hasanayaṃ cf p 468, 49⁸ S¹ cetthamhi⁹ S² āpannasattā¹⁰ (4 aṇaṇi, S¹ aṇaṇi¹¹ (4 nāmenāhaṃ¹² G tag

- 5 Hemayaññopacitangaṇṇ avadātaṇṇ tanuttacaṇṇ¹
palambabimbatambotthaṇṇ² sātatinhaṇṇ samaṇṇ³ dijaṇṇ
- 6 Gunatthāmaṇṇ bahutaraṇṇ⁴ samuggatatanūruhaṇṇ
gune kāyatanibhūtaṇṇ pītisamphullitānanaṇṇ
- 7 Eso patthayato thānaṇṇ khippābhinnāssa bhikkhuno
anāgate mahāvīro Gotamo nāma hessati.
8. Tassa dhammesu dāyādo oraso dhammanummito
Bāhiyo nāma nāmena hessati satthu sāvako
- 9 Tadā hi tuttho vutthāya yāvajīvaṇṇ mahāmuniṇṇ
kāraṇṇ katvā cuto saggaṇṇ agaṇṇ⁵ sabhavanaṇṇ yathā.
- 10 Devabhūto manusso vā sukhito tassa ka*mmuno
vā 'hasā saṇṣaritvāna sampattiṇṇ anubhos' ahaṇṇ
- 11 Puno Kassapavīrassa atthaṇṇ entamhi sāsane
āruya selaṇṇ sikkhaṇṇ yuñjivā jinasāsane
12. Visuddhasilo sappañño jinasāsanakārako
tato cutā pañcajanā devalokaṇṇ *agamhasi
- 13 Tato 'haṇṇ Bāhiko jāto Bhārukacce⁶ puruttame
tato nāvāya pakkanto sāgaraṇṇ appasiddhiyaṇṇ⁷
- 14 Tato nāvā abhiṇṇittha gantvāna katipāhakaṇṇ
tadā bhīṇsanake ghore patito makarākare.
- 15 Tadā 'haṇṇ vāyavitvāna *santaritvā* mahodadhiṇṇ
Suppārappattanam⁸ varaṇṇ sampatto mandavedhito⁹
- 16 Dārucīram nivāsetvā gāmaṇṇ pindāya pāvisiṇṇ
tad' āha¹⁰ so jano tuttho. "arahā 'yam idhāgato
- 17 Imaṇṇ annena pānena *vatthena sa*yanena¹¹ ca
bhesajjena ca sakkatvā hessāma sukhitā mayaṇṇ "
18. Paccayānaṇṇ tadā lābhī, tehi sakkatapūjitaṇṇ
arahā 'yan ti¹² sankappaṇṇ uppādesiṇṇ ayoniso

¹ G taduttacaṇṇ, S² tanuttamaṇṇ

² S¹ talambabimbaṇṇ°, G balampabimba°

³ G sātatinhasamaṇṇ dija

⁴ G gunatthāma bahutadaṇṇ

⁵ S¹ S² ahaṇṇ

⁶ S² Bharukacce

⁷ G. abhisiddhiyaṇṇ, S¹ appasibbiyaṇṇ.

⁸ S² suppānapaṭṭanaṇṇ

⁹ G S¹ mandamedhiko; S² °mandhavedito

¹⁰ G. tadāhaṇṇ; S² tadā vā

¹¹ G saraṇena.

¹² S² arahāhan ti

- 19 Tāto me ci¹ttam aññāya co²dayitvā pubbadevatā
 ‘na tvaṇ upāyamaggaññū¹ kuto hi² arahā bhava ’
- 20 Codito tāya saṇviggo tadā ’haṇ paṇipucchi taṇ:
 ke³ vā ete kuhiṇ loka arahanto naruttamā[?]
- 21 *Sāvatthiyaṇ Ko⁴ salamandire jino
 pahūtapañño⁴ varabburimedhaso
22. Sakyaputto arahā anāsavo
 deseti dhammaṇ arahattapattiyā
- 23 Tad’ assa sutvā vacanaṇ supīṇito⁵
 nīdhiṇ va la⁶ddhā⁶ kapano va⁷ vi⁸mbhito
- 24 Udaggacitto arahattam uttamaṇ
 sudassanaṇ dutthamanantagocaraṇ⁸
- 25 Tadā rato⁹ nikkhamitvāna¹⁰ satthuno¹¹
 sadā jinaṇ passāmu vimalānanaṇ
- 26 Upecca rammaṇ Vjītavhayaṇ va taṇ¹²
 dije¹³ apucchīṇ: kuhiṇ Lokananda¹⁴no[?]
- 27 Tato¹⁵ avocuṇ naradevavandito
 puraṇ pavittho asanesanāya¹⁴ so
- 28 Saso va¹⁵ khippaṇ munīdassanussuko
 upecca vandāhi tam aggapuggalam¹⁶
- 29 Tato ’haṇ tuvataṇ gantvā Sāvatthim puram uttamaṇ
 vicarantaṇ tam addakkhiṇ¹⁷ pindattham apihāgīdham¹⁸
30. Pattapāṇiṇ¹⁹ alolakkhaṇ bhājayantaṇ idhāmataṇ²⁰
 sīrinīlayasankāsaṇ ravīdittīharānanaṇ
- 31 Taṇ samecca nīpacāhaṇ imaṇ²¹ vacanam abravīṇ²²:
 ‘kupaṭhe²³ vippanatthassa saranaṇ hohi²⁴ Gotama ’

1 G °maggañña

2 G S¹ tvaṇ3 *All MSS read ko*

4 G bahutapañña

5 G suvīto, S¹ suvīto6 S¹ nīdhi laddhī, G nīdhi laddhī

7 G ca

8 S¹ dīṭṭha°9 G S¹ tato10 S¹ nikkhamituna11 S² satvato12 S¹ jīvitāvhyā°, G jīvituvuyaṇ taṇ13 S¹ riḇe.14 G esayanāya; S² °esanā •15 G sa h’ eva, S¹ sa so ca, S² sa ve ti16 S¹ °puggalā, S² °puggalo17 G S¹ addakkhi18 S² Siddhattha°19 S¹ appatta°

20 G idhāgataṇ

21 G idaṇ

22 G abravī; S¹ abravī23 G S¹ kupate.24 G. S¹ hoti

- 32 Pānasantāraṇatt*hāya¹ pindāya vicarām' ahaṇ*
na te dhammakathākālo icc āha munisattamo
- 33 Tadā punappunaṇ Buddhāṇ āyāciṇ dhammalālaso
so me dhammam adesesi gambhīraṇ suññataṇ² padaṇ
- 34 Tassa dhammaṇ sunivāna pāpuniṇ āsavakkhayaṇ
paṇi*kkhināyuko santo atho* satthā 'nukampito³
- 35 Kilesā pe pe pe
- 36 Sāgataṇ pe pe pe
- 37 Patīsambhida pe pe pe
- 38 Evaṇ thero viyākāsi Bāhiyo Dāruciṇyo
saṅkārakute patito bhūtādhittāya gāvīyā⁴
- 39 *Attano pubbacaritaṇ ki*ttayitvā mahāmataṇ
parimabbāyi so viro Sāvattthiyaṇ puruttame
- 40 Nagaraṇ nikkhamanto taṇ dīsvāna isisattamo
dāruciṇradharaṇ⁵ dhīraṇ bāhikaṇ bāhītāgamaṇ⁶
- 41 Bhumiyaṇ *patitaṇ da*ntaṇ⁷ indaketuṇ va pātitaṇ
gatāyusaṇgatakleśaṇ⁸ jīnasāsana-kārakaṇ
- 42 Tato āmantayī⁹ satthā sāvake sāsane rate¹⁰:
ganhatha hutvā¹¹ jhāpetha tanuṇ sabrahmacārīno
- 43 *Thūpaṇ ka*rotha pūjetha; nibbuto so mahāmataṇ
khippābhiniñānam es' aggo sāvako me vaco karo
- 44 Sāhassam aṇi ce¹² gāthā anattapadasaṇhita¹³
ekaṇ gāthāpadaṇ seyyo yaṇ sutvā upasammataṇ
- 45 Yattha āpo ca pathavi ca tejo vāyo na gādhati¹⁴
na tattha sukkā¹⁵ jotantaṇ ādicco na ppakāsati
- 46 Na tattha candimā bhāti tamo tattha na vijjati
yadā ca attanā vedī¹⁶ *muni mo*nena brāhmano
- 47 Atha rūpā arūpā ca sukhadukkhā vimuccati¹⁷
icc evaṇ abhani¹⁸ nātho tilokasarano munī ti.¹⁹
Itthaṇ sudaṇ āyasmā Bāhiyo thero i g a-ti
Bāhiyattherassa apadānaṇ samattaṇ

¹ S¹ °sandhāraṇ°, S¹ santaraṇ°³ S² °kampiko, S¹ aho sattānukampiṇo⁴ G. °ditthāya gaviyo; S² °gāriyā⁶ G. bāhitaṇ bāhītārāmaṇ.⁸ G. gatāyu saṇgatallesāṇ; S¹ S² °kelasaṇ.¹⁰ S¹ ratā ¹¹ S² hutvā. ¹² S² ca¹⁴ S¹ gāmatī ¹⁵ G. suttā.¹⁷ G. pamuccati. ¹⁸ S² āhani; S¹ ahanī.² S¹ puññataṇ.⁵ S¹ °varaṇ⁷ G. dandaṇ.⁹ G. āmantayā¹³ S² °saṇhito¹⁶ S¹ verī.¹⁹ G. S¹ munī ti.

[534 *Mahākotthaka*]

- 1 Padumuttaro nāma jmo sabbalokavidū muni
ito satasahassamhi kappe uppajji cakkhumā
- 2 Ovādako viññāpako tāraḥ sabbapāninaṃ
desanākusalo Buddho tāresi¹ janataṃ bahuṃ
- 3 Anukampako kāruniko hitesī sabbapāninaṃ
samppatte tittihye sabbe pañcasīle patitthapī²
- 4 Evaṃ nirākulaṃ āsī suññataṃ tittihyehi ca
vicittaṃ arahantehi³ vasībhūtehi tādihi⁴
- 5 Ratanānaṭṭhapaṇi⁵ nāsaṃ ugga⁶ to so mahāmuni
kañcanagghiyasankāso battinsavaralakkhano⁵
- 6 Vassasatasahassāni āyuraṃ vijjati tāvade
tāvataṃ tittthamānaso tāresi janataṃ bahuṃ
7. Tādā 'haṃ Haṃsavatīyā⁶ brāhmaṇo vedapāragū⁷
*upetvā⁸ sattapāraṇaṃ⁹ assosiṃ dhammadeśanaṃ
- 8 Tādā so sāvakaṃ viro pabbhinna-mati-gocaraṃ
atthe dhamme ca nerutte patibhāne ca kovidaṃ
- 9 Thapesi etad aggamhi Taṃ sutvā mudito ahaṃ
sasāvakaṃ jīnavaṇaṃ sattāhaṃ bhojayaṃ tadā
- 10 Dusseḥ¹⁰ acchādayitvāna¹⁰ sasissaṃ Buddhasāgaraṃ¹¹
nīpacca pādamūlamhi taṃ ṭhānaṃ patthayaṃ¹² ahaṃ
11. Tato avoca lokaggo . passathī¹¹ etaṃ diṭṭhamaṃ
vinataṃ pādamūle me kamalodarasappabhaṃ¹³
12. Buddhasetthassa bhikkhussa ṭhānaṃ patthayate ayaṃ
tāya saddhāya¹⁴ cāgena tena dhammassavena ca
- 13 Sabbattha sukhito hutvā saṃsaritvā bhavābhava
anāgatamhi addhāne lacchate taṃ manorathaṃ¹⁵
- 14 Satasahassee ito kappe Okkākakulasambhavo
Gotamo nāma nāmena satthā loke bhavissati.

¹ S² tāreti² S¹ patitthayī³ S² vicittā°⁴ S¹ ādihi⁵ S² battinga°⁶ G S¹ °vatīyaṃ⁷ S¹ °pārago⁸ G usetvā⁹ G °parangaṃ, S¹ pattapāraṇaṃ; S² °aggaṃ¹⁰ S¹ dusse 'haṃ chādayitvāna.¹¹ S¹ buddhi°.¹² S¹ patthayī¹³ G °odayasappabhaṃ, S¹ °odadasappagaṃ.¹⁴ G. sandhāya; S² sabbāya¹⁵ S¹ G. manoramaṃ.

- 15 Tassa dhammesu dāyādo oraso dhammanimmitto
Kotthito nāma nāmena hessati satthu sāvako
- 16 Taṇ sutvā mudito hutvā yāvajīvaṇ tadā jīvaṇ
mettacitto paricariṇ sato paññāsamāhito¹
- 17 Tena kammavipākena cetanāpaṇidhiḥ ca
jahitvā mānusaṇ dehaṇ Tāvatiṇsaṇ agacch² ahaṇ
- 18 Satānaṇ tīnikkhattuṇ ca devaiajjam akārayiṇ
satānaṇ pañcakkhattuṇ ca cakkavatti ahoṣ' ahaṇ
- 19 Padesaraṇṇaṇ vipulaṇ gānaṇāto asankhayaṇ
sabbattha sukhito āsiṇ tassa kammassa vāhasā
- 20 Duve bhava saṇsarāmi devatte atha mānuse
aṇṇaṇ gatiṇ na gacchāmi sucinnassa idaṇ phalaṇ
- 21 Duve kule pajāyāmi khattiye atha brāhmaṇe
nīce kule na jāyāmi³ sucinnassa idaṇ phalaṇ
- 22 Pacchime bhava sampatte brahmabāṇdhu ahoṣ' ahaṇ
Sāvattiyaṇ vipphakule pacchā jāto mahaddhane.⁴
- 23 Mātā Candavatī nāma pitā me Assalāyano
yadā me pitaraṇ Buddho vinayī⁵ sabbabuddhiyā⁶
24. Tadā pasanno sugate⁷ pabbajīṇ anagāriyaṇ
Moggallāno ācariyo upajjhāyo Sarisambhavo⁸
- 25 Kesesu chiṇṇamānesu ditthichinnasamūhikā⁹
mivāsento ca kāsavaṇ arahattaṇ apāpunīṇ
- 26 Atthadhammaniruttisū patibhāne ca me mati
pabhinnā tena lokaggo etadagge thapesi maṇ
27. Asanditthaṇ viyākāsiṇ Upatissena pucchito
patisambhidaṇ tenāhaṇ aggo sambuddhasāsane
28. Kilesā pe pe . pe
29 Sāgataṇ . pe . pe pe
30 Patisambhida . pe pe pe
Itthaṇ sudaṇ āyasmā Mahākotthiko theero 1 g a-ti
Mahākotthikattherassa apadānaṇ samattaṇ

¹ G °cāhito.² S° agañch'.³ S° jānāmi⁴ S° mahaddhano.⁵ G vinayī⁶ S° °suddhiyā⁷ G S° sugato⁸ S° G upajjhācārisambhavo.⁹ G °chundāya mulikā, S° °chundānamūhikā.

[535. *Uruvelakassapa*]

- 1 Padumuttaro nāma jīno sabbalokavidū munī
ito satasahassamhi kappe uppajji cakkhumā
- 2 Ovādako viññāpako tāraḥ sabbapānīnaḥ
desanākusalo Buddhō tāresi janataḥ bahū
- 3 Anukampako kāruniko hiteṣi sabbapānīnaḥ
sampatte tittḥiye sabbe pañcasīle patitṭhapi
- 4 Evaḥ nīrākulaḥ āsī suññataḥ¹ tittḥiyehi ca
vicittāḥ arahanteḥi vasibhūteḥi tādihi
- 5 Ratanānatthapaññāsaḥ uggato so mahāmuni
kañcanagghiyasankāso battiṇṇasavaralakkhaṇo²
- 6 Vassasatasahassāni āyur vijjatī tāvade
tāvataḥ tittḥamāno so tāresi janataḥ bahū
- 7 Tadā 'haḥ Haṇṣavatiyā³ brāhmano sādhusammato
upecca lokapajjotaḥ assosiḥ dhammaḍesaṇaḥ
- 8 Tadā mahāparisatiḥ⁴ mahāpurisaśāvaḥ
thapentaḥ etadaggaṃhi sūtvāna mudito ahaḥ
- 9 Mahatā parivārena⁵ numantetvā mahājīnaḥ⁶
brāhmaṇānaḥ sahasseṇa saha dānaḥ ahaḥ adaḥ.
- 10 Mahādānaḥ daditvāna abhivādiya nāyakaḥ
ekamantaḥ tṛito hattho imaḥ⁷ vacanaṃ abravīḥ *
- 11 Tayī⁸ saddhāya me vīra⁹ adhikāraguṇeṇa ca
parisā mahatī hotu nibbattiṣṣa taḥiḥ taḥiḥ
- 12 Tadā avoca pariṣaḥ gaḃagaḃjita-sussaro¹⁰
karavīkarudo satthā · etaḥ¹¹ passatha brāhmaṇaḥ
- 13 Hemavannaḥ¹² mahābāhuḥ kamalānanalocaṇaḥ
udaggaṭṭanaḥ hatthaḥ sandhāvantaḥ gunāḥ mamaḥ¹³
- 14 Esa patṭhayaṭe¹⁴ thānaḥ sīhaghosassa bhikkhuno
anāgataṃhi addhāne lacchate taḥ manorathaḥ.
- 15 Satasahassee ito kappe Okkākakulasambhavo
Gotamo nāma nāmena satthā loke bhaviṣṣati

¹ G S¹ āsī puññataḥ.² S² battiṇṇaḥ.³ G S¹ vatiyaḥ⁴ G °sati⁵ S² parivārena⁶ S² saḥājīnaḥ, G °janaḥ.⁷ G. S¹ idaḥ⁸ S¹ tayī.⁹ G S¹ dhīra:¹⁰ G. S² gaḃagaḃchita°¹¹ S¹ ekaḥ.¹² S¹ somavanna¹³ G. S¹ mama.¹⁴ G. patṭhayaṭe; S¹ passayaṭe; S² patṭhayaṣe.

- 16 Tassa dhammesu dāyādo oraso dhammanimitto
Kassapo nāma nāmena hessati satthu sāvako.
- 17 Ito dvenavute kappe ahu¹ satthā anuttaro
anupamo asadiso Phusso lokagganāyako.
- 18 Sa ve² sabbatamaṇṇ hantvā³ vijatetvā⁴ mahājataṇṇ⁵
vassate amataṇṇ vutthiṇṇ⁶ tappayanto sadevakaṇṇ
- 19 Tadā hi Bārāṇasiyaṇ rājāmaccā⁷ ahumhase
bhātaro 'mha tayo sabbe saṇvissatthā⁸ va rājino
- 20 Virangarūpā balino sangāme aparājitā
tadā kupitapaccanto amhe āha mahīpati:
21. Etha gantvā va paccantaṇṇ sodhetvā⁹ avidhi-balaṇṇ¹⁰
khemaṇṇ me vijitaṇṇ katvā puna-r-ethā¹¹ ti bhāsatha¹²
- 22 Tato mayaṇ avocumha yadī deyyāsi nāyakaṇṇ
upatthānāya amhākaṇṇ sodhayissāma te¹³ tato
- 23 Tato mayaṇ laddhavarā bhumi-pālena pestitā
nikkhattasatthaṇṇ¹⁴ paccantaṇṇ katvā punar upecca¹⁵ taṇ.
24. Yācitvā¹⁶ satth' upatthānaṇṇ¹⁷ rājānaṇṇ lokanāyakaṇṇ
munivaraṇṇ¹⁸ labhivāna yāvajīvaṇṇ adimha¹⁹ taṇ
- 25 Mahagghāni ca vatthāni panītāni rasāni ca
senāsanaṇi rammāni bhesajjāni hitāni ca
- 26 Datvā sasanghassa mune dhammen' uppādi-tādino
sīlavanto kārūṇikā bhāvanāyuttamānasā²⁰
- 27 Sadā²¹ paricariṇvāna mettacittena nāyakaṇṇ
nibbute tamhi lokagge²² pūjaṇṇ katvā yathābalaṇṇ
- 28 Tato cutā Santusitaṇṇ²³ gatā tattha mahāsukhaṇṇ
anubhūtā mayaṇ sabbe Buddhapūjāy' idaṇ phalaṇṇ

¹ S² āhu ² S² Sace

⁴ S¹ vijetevā

⁶ S² vuddhiṇ

⁸ G S¹ saṇvīyatthā.

¹⁰ S² avaci°, G °phalaṇṇ, S¹ °phalā

¹² S² ghāsatha; G sāsatha

¹⁴ S² °sattuṇṇ; S¹ °saddhaṇṇ.

¹⁶ S² yācetvā.

¹⁸ S² °vīraṇṇ, G °vīraṇ

²⁰ G bhavanā°.

²² G nibbute ca tilokagge, S¹ °sobhagge.

²³ G. S¹ tato cuto 'haṇ Tusitaṇ

³ All MSS gantvā

⁵ S¹ °yasaṇ

⁷ G S¹ rājāmaccā

⁹ S² sādhetvā.

¹¹ G S¹ puna dethā.

¹³ S¹ °ke, S² sādhayissāma°

¹⁵ G S¹ apecca

¹⁷ S¹ satthusaṇṇhāno

¹⁹ G S¹ yadimha, S² ajumha

²¹ G S¹ tadā hi.

- 29 Māyākāro yathā laddho¹ dasseti² vīkatuṃ³ bahuṃ
tathā bhavē bhavanto⁴ 'haṃ Vīdehādhipatī ahuṃ⁵
- 30 Guṇ' Ācelassa⁶ vākyena micchādittthihātāsāyo
narakaṃ maggaṃ⁷ ārūlho Rujāya⁸ mama dhītuyā
31. Ovādaṃ nādayitvāna brahmunā Nāraden' ahaṃ
bahuṃ va sāsito santo⁹ dīttuṃ hitvāna pāpikaṃ¹⁰
- 32 Pūrayitvā¹¹ vīsesena dasakammaṃ pathen' ahaṃ
hitvāna deham agamaṃ saggaṃ sabhavanaṃ yathā
- 33 Pacchime bhavasampatte¹² brahmabandhu ahoṃ' ahaṃ
Bārāṇasīyaṃ pi tāyaṃ jāto vippamahākule
- 34 Maccuvyādhujarābhīto¹³ hitvāna ca¹⁴ mahādhanāṃ¹⁵
nibbānapadam esanto¹⁶ Jāṭilesu paribbaṇiṃ
- 35 Tadā dve bhātaro mayhaṃ pabbajjisu mayā saha
Uruvelāya māpetvā assamaṃ nivasīṃ¹⁷ ahaṃ
- 36 Kassapo nāma gōttena Uruvelā-nivāsītā¹⁸
tato me āsī paññatti¹⁹ Uruvelāsu Kassapo
37. Nādisakāse bhātā me Nādi-kassapasavhāyo
āsī sakāse²⁰ nāmena Gayāya²¹ Gayakassapo
- 38 Dve satāmi, Nādikassa²² tīmi majjhassa bhātuno
*mama pañcasatā*nūnā sissā sabbe mamānugā
- 39 Tadā upecca me Buddhō katvā nānāvīdhāmi me
pāṭihirāmi lokaggo vīnesi²³ naraśārathi
- 40 Satasahassaparivāreṇa ahoṃ²⁴, 'ehi bhikkhavo'²⁵
teha' eva saha sabbehi a*rahattaṃ apāpumaṃ *

¹ G S¹ rattho² G S¹ dassesi.³ S² vīkatuṃ⁴ G bhavenamanto; S¹ bhavēbhamanto.⁵ G S¹ ahu⁶ G S¹ gunacelassa, S² °velassa⁷ G S¹ narāmaggaṃ; S² nārakaṃ.⁸ G rūjāya⁹ G S¹ bahudhāyāsīto santo.¹⁰ G S¹ pāpitaṃ¹¹ G pūjayitvā, S¹ pūjayi¹² G bhavē sampatte.¹³ G S¹ °hito¹⁴ G S¹ jahitvāna¹⁵ G °janaṃ, S² °vanaṃ¹⁶ G S¹ nibbānapāram°.¹⁷ G. niggaṃ, S¹ nīvasī-m-¹⁸ G Uruvelānivāsitaṃ.¹⁹ G paññattiṃ.²⁰ S¹ asīsakāse, S² ppakāso²¹ S² Gayāyaṃ.²² S² °passa.²³ S² vihesi.²⁴ S¹ G. ahoṃ.²⁵ G. S¹ bhikkhu so

41. Te ca-r-aññe 'va¹ bahavo sissā² maṇ parivārayuṇ
sāsituṇ ca samattho 'haṇ tato³ maṇ isisattamo
42. Mahāpaṇisabhāvasmiṇ etadagge thapesi maṇ
aho Buddhē⁴ kataṇ kārāṇ saphalam me a jāyatha⁵
43. Kilesā . . pe . . pe . . pe . .
44. Sāgataṇ . . . pe . . pe . . pe . .
45. Paṭisambhūḍā pe . . pe . . pe . .
Itthaṇ sudaṇ āyasmā Uruvela-kassapo therō 1 g a-ti.
Uruvela-kassapattherassa apadānaṇ samattaṇ.

[536 Rādha.]

1. Padumuttaro nāma jīno sabbalokavidū muni
ito sataśahassamhi kappe uppaṇṇi cakkhumā
2. Ovādako viññāpako tāraḁo sabbapāninaṇ
desanākusalo Buddhō tāresi janataṇ bahuṇ.
3. Anukampako kāruniko hitesi sabbapāninaṇ
samppatte titthiye sabbe pañcasīle patitthapi
4. Evaṇ niraḁulaṇ āsī⁶ suññataṇ titthiyehi⁷ ca
vicitṭaṇ arahantehi vasibhūtehi tādihi
5. Ratanānatthapaññasaṇ uggato so mahāmunī
kañcanagghiyasankāso battiṇsavaralakkaṇo
6. Vassasatasahassamī āyuṇ vijjati tāvade
tāvataṇ titthamāno so⁸ tāresi janataṇ bahuṇ
7. Tadaṇ 'haṇ Haṇsavatiyā⁹ brāhmaṇo mantapāragū
upecca taṇ naravaraṇ assosiṇ dhammadesanaṇ
8. Paññāpentaṇ mahāviraṇ paṇisāsu viśāradaṇ
patibhāneyyakaṇ bhikkhum etadagge vināyakaṇ
9. Tadaṇ 'haṇ kārāṇ katvāna sasanghe lokanāyake
nipacca sirasā pāde taṇ thānaṇ abhiṇatṭhayaṇ
10. Tato maṇ bhagavā āha snginikkhasamappabho¹⁰
sarena rajanīyena kilesamalahārīnā¹¹
11. Sukhī bhavassu dīghāyu sijaṇataṇ paṇidhī tava¹²
sasanghe me kataṇ kāram atīva vipulaṇ tayā

¹ S¹ te ca-y-aññe ca

² S² yasaṇā.

³ S² sakho

⁴ S² buddha.

⁵ G² adās atha

⁶ S¹ āsiṇ

⁷ S² titthiyesu.

⁸ G² mānaso.

⁹ G² S¹ °vatiyaṇ.

¹⁰ S¹ °nikkhamasappabho.

¹¹ G² °bhārnā.

¹² S¹ bhava.

- 12 Satasahassee ito kappe Okkākakulasambhavo
Gotamo nāma nāmena satthā loke bhavissati
13 Tassa dhammesu dāyādo oraso dhammanimmitto
Rādho ti nāmadheyyena hessati satthu sāvako
14 Sake hetugune¹ tuttho Sakyaputto narāsabbo
patibhāneyyakānaggaṇ paññāpessati² nāyako
15 Taṇ sutvā mudito hutvā yāvajīvaṇ tadā jīnaṇ
mettacitto paricariṇ sato paññāsamāhito³
16 Tena kammena sukatena cetanāpanidhīhi ca
jahitvā mānusaṇ dehaṇ Tāvatiṇsaṇ⁴ agacch' ahaṇ.
17 Satānaṇ tīnikkhattuṇ ca devarajjam akārayiṇ
satānaṇ pañcakkhattuṇ ca cakkavatti ahoṣ' aliaṇ
18 Padesarajjaṇ vipulaṇ gānaṇto asankhayaṇ
sabbattha sukhito āsiṇ tassa kammassa vāhasā.
19 Pacchime bhavaśampatte⁵ Gṛibbajapuruttame
jāto vipakkule n' iddhe⁶ vikalacchādanāsane
20 Katacchubbhikkhaṇ pādāsiṇ Sāriputtassa tādmo
yadā jīno ca vuddho⁷ ca tadārāmaṇ upāgaṇ.
21 Pabbājenti na maṇ keci jīnaṇ dubbalathāmakaṇ⁸
tena jīno⁹ vivaṇnango soko c' āsiṇ¹⁰ tadā ahaṇ.
22 Disvā mahākāruniko maṇ āha sa mahāmuni
kīmatthaṇ putta sokatto¹¹ brūhi te cittaṇaṇ rujaṇ
23 Pabbajjaṇ na labhe vīra svākkhāte tava sāsane
tena sokena dīno 'smi, saraṇaṇ hohi nāyaka¹²
24 Tadā bhikkhū samānetvā āpucchū munisattamo
imassa adhikāraṇ ye sarantā¹³ vyāharantu te
25 Sāriputto tadāvoca · kāraṇ assa sarāmi 'haṇ
kaṭacchubbhikkhaṇ dāpeṇi pindāya carato mama
26 Sādhu sādhu kataññāsi¹⁴ Sāriputta, imaṇ tuvaṇ
pabbāpeṇi dījaṇ vuddhaṇ hessat' ājāniyo ayaṇ

¹ S² sate setugune² G S¹ °pissati³ G S¹ pañño°⁴ S² °tugam⁵ G. bhavē°.⁶ G nitthe⁷ G buddho⁸ G °dhāmakaṇ, S² thālakaṇ⁹ S² jīno, G dmo¹⁰ S¹ cāpi, S² kose°¹¹ S² hoti nāyakaṇ, S¹ °nāyakaṇ.¹² S¹ adhikariyaṇ sarantā, G adhikāriyaṇ bhadantā, S² °sarante.¹³ S¹ kataññāyi, G kataññāni

- 27 Tato alatthaṇ pabbajjaṇ kammavācopasampadaṇ
 naciren' eva kālena pāpuṇṇ āsavakkhayaṇ
 28 Sakkaccaṇ munno vākyaṇ sunāmi mudito sato
 patibhāneyyakānaggaṇ tato maṇ thapayī jino
 29 Kilesā pe pe pe
 30 Sāgataṇ pe pe pe
 31 Patisambhidā pe pe pe
 Itthaṇ sudaṇ āyasmā Rādhō thero 1 g. a-tī.
 Rādhaththerassa apadānaṇ samattaṇ

[537 Mogharāja]

- 1 Padumuttaro nāma jino sabbalokavidū muni
 ito sataśahassamhi kappe uppajji cakkhumā.
- 2 Ovādako viññāpako tārako sabbapānīnaṇ
 desanākusalo Buddhō tāresi janataṇ bahū.
- 3 Anukampako kāruniko hitesī sabbapānīnaṇ
 sampatte titthiye sabbe pañcasīle patitthapī ¹
- 4 Evaṇ nīrākulaṇ āsi suññataṇ titthiyehi ca
 vīcittaṇ arahantehi vasībhūtehi tādihi
- 5 Ratanānatthapaññāsaṇ uggato so mahāmuni
 kañcanagghiyasankāso battiṇsavaraḷakkhano.
- 6 Vassasatasahassāni āyuṇ vijjati tāvade
 tāvatā titthamāno so tāresi janataṇ bahū.
- 7 Tadā 'haṇ Haṇsavatiyā² kule aññatare ahuṇ
 parakammāyane yutto n' atthi me kiñci sandhanaṇ ³
8. Patikkamanasālāyaṇ vasanto katabbhūmiyaṇ
 aggaṇ ujjālayiṇ tattha dalhakanhā siyā mahī.⁴
9. Tadā paṇisatiṇ⁵ nātho catusaccapakāsako
 sāvakaṇ sampakittesi lūkhacīvaradhārakaṇ.
- 10 Tassa tamhi⁶ guṇe tuttho paṇipacca⁷ Tathāgataṇ
 lūkhacīvaradhāragaṇ⁸ patthayaṇ thānam uttamaṇ.
- 11 Tadā avoca bhagavā sāvake Padumuttaro:
 passath' etaṇ paṇisakaṇ kucelaṇ tanudehakaṇ

¹ S¹ patitthayaī, G patitthasi

² G S¹ °vatiyaṇ

³ S¹ santharaṇ, G. santaraṇ

⁴ G. dalhakatvā sīsā mahī

⁵ S¹ paṇisati; G. paṇisati

⁶ G S¹ tasmīṇ

⁷ G. sanisajja; S¹ satipacca.

⁸ S² °dhūritvaṇ

26. Evaṃ abhikkantadassaviṇ atthi pañhena āgamaṇ¹
kathaṇ² lokaṇ avekkhantaṇ³ Maccurājā na passati ?”
- 27 “Suññato⁴ lokaṇ avekkhassu⁵ Mogharājā sadā sato
attānudittṭhi⁶ uha⁷ evaṃ maccutaro⁸ siyā
- 28 Evaṃ lokaṇ avekkhantaṇ⁹ Maccurājā na passati ”
iti maṇ abhani Buddho sabbarogatikicchako
- 29 Saha-gāthāvasānena¹⁰ kesamassu-vivajjito
kāśāvavattavāsano āsi bhikkhu tathārahaṇ
- 30 Sanghikesu vihāresu na vaṣiṇ¹¹ rogapiḷito
“mā vihāro padussīti ” vācāy’ ābhīsupiḷito
- 31 Sankārakutā āhatvā susānā rathikāhi ca
tato sanghātikaṇ hutvā¹² dhārayiṇ lūkhacīvaraṇ
- 32 Mahābhīsakko tasmīṇ me guṇe tuttho vināyako
lūkhacīvaradhārīnaṇ etadagge thapesi maṇ
33. Puññapāpapakkhīṇo sabbarogavivajjito
sikhī va anupādāno nibbāyissām’ anāsavo
34. Kilesā . pe . pe pe
35 Sāgataṇ . pe pe pe .
36 Paṭisambhidā pe pe pe
Itthaṇ sudaṇ āyasmā Mogharāja therō i g a-ti
Mogharājattherassa apadānaṇ samattaṇ

Uddānaṇ

Kaccāno Vakkali therō Mahākappina-savhayo
Dabbo Kumāra-nāmo ca Bāhiyo Kotthito vasi
Uruvela-Kassapo Rādho Mogharājā ca paṇḍito
tini gāthā satān’ ettha bāsattihi c’ eva¹³ pinditā
Kaccānavaggo catupaññāso ¹⁴

¹ G atthi ssa pañhena°; S¹ atthi yassa°

² G gataṇ; S¹ kataṇ

⁴ S² puññato.

⁶ G °dittṭhaṇ

⁸ S² maccunaro

¹⁰ G va sāsanena

¹² G. hutvā

¹⁴ G S¹ °paññāsamo

³ G. S¹ acikkhantaṇ

⁵ G acikkhassu, S¹ vikkhassu.

⁷ S² uggacca

⁹ G acikkhantaṇ

¹¹ G vasi, S¹ vasi

¹³ S² ca

[538 *Lakuntakabhaddiya*.]

- 1 Padumuttaro nāma jīno sabbadhammesu cakkhumā
ito satasahassamhi kappe uppajji cakkhumā¹
- 2 Tadā 'haṇḥ Haṇsavatīyā² setthiputto mahādhano
jaṅghāviḥāraṇ vicaraṇ sanghārāmaṃ agacch³ ahaṇ
- 3 Tadā so lokapajjoto dhammaṇ desesi⁴ nāyako
mañjussarānaṇ⁵ pavaraṇ sāvakaṇ abhikkittayī⁶
- 4 Taṇ sutvā mudito hutvā kāraṇ katvā mahesino
vanditvā satthuno pāde taṇ thānaṇ abhipatthayīṇ
- 5 Tadā Buddho viyākāsi⁷ sanghamajjhe vināyako
anāgatamhi addhāne lacchase taṇ manorathaṇ.
- 6 Satasahassee ito kappe Okkākakulasambhavo
Gotamo nāma nāmena satthā loke bhavissati
- 7 Tassa dhammesu dāyādo oraso dhammanimmitto
Bhaddiyo nāma nāmena hessati satthu sāvako.
- 8 Tena kammena sukatenā cetanāpanidhihi ca
jahitvā mānusaṇ dehaṇ Tāvatiṇsaṇ agacch⁸ ahaṇ.
- 9 Dvenavute ito kappe Phusso uppajji nāyako
durāsado duppasaho sabbalokuttamo jīno.
- 10 Caranena ca sampanno brahā⁸ ujupatāpavā
hiteṣi sabbasattānaṇ bahū mocesi bandhanā.
- 11 Nandārāmaṇ⁹ tassa ahoṣiṇ phussakokilo¹⁰
gandhakutisamāsanne¹¹ ambarukkhe vasāma' ahaṇ
- 12 Tadā pindāya gacchantāṇ dakkhiṇeyyaṇ jinuttamaṇ
disvā cittaṇ pasādetvā mañjunā abhikkūj' ahaṇ¹²
- 13 Rājuyyānaṇ tadā gantvā supakkaṇ kanakattacaṇ
ambapindaṇ gahetvāna sambuddhassa' opanāmayiṇ
- 14 Tadā me cittaṃ aññāya mahākāruṇiko jīno
uppatthākassa hatthato pattaṇ paggaṇhi nāyako

¹ G. nāyako.² G. Haṇsavatīyaṇ.³ S² agañch'⁴ G. deseti.⁵ G. S¹ madhura°.⁶ G. °kittayīṇ.⁷ G. vyākāsi⁸ G. brahmā.⁹ G. Nandā nāma vane¹⁰ S¹ pussahokilo; G. puñña°.¹¹ G. S¹ °samāpanno¹² G. mañjunā 'bhikkūj' aham, S¹ mañjunāni nikuj' ahaṇ; S² ahbiñuj' ahaṇ.

15. Dadāmi hatthacitto 'haṇ ambapindam mahāmune °
patte pakkhippa pakkhehi pañjalīṇ katvāna,¹ mañjunā
- 16 Sarena raṇiṇiyena² savanīyena dhaṇsaṇa³
vassanto Buddhapūjatthaṇ⁴ niddaṇ gantvā⁵ nīpajj' ahaṇ
17. Tadā muditacittaṇ maṇ Buddhapemagatāsayaṇ
sakunagghi⁶ upagantvā ghātayī dutthamānasā⁷
- 18 Tato cuto 'haṇ Tusite anubhotvā mahāsukhaṇ
manussayoniṇ āgacchiṇ⁸ tassa kammassa vāhasā.
- 19 Imamhi bhaddake kappe brahmabandhu mahāyaso
Kassapo nāma gottena uppajjī vadataṇ varo.
- 20 Sāsanaṇ jotayitvā so abhibhuyya kutattiye
vinayitvā ca veneyye⁹ nibbuto so sasāvako
21. Nibbuta tamhi lokagge pasannā janatā bahū
pūjanatthāya Buddhassa thūpaṇ kubbaṇti satthuno
22. Sattayojanikaṇ thūpaṇ sattaratanavibhūsaṇ
kāressāma mahesissa : icc evaṇ mantayanti te
- 23 Kikīno Kāsrāṇassa¹⁰ tadā senāya nāyako
hutvā 'haṇ appamāṇassa pamāṇaṇ cetiye vadiṇ¹¹
- 24 Tadā te mama vākyena cetiyaṇ yojanuggataṇ
akaṇsu naravīrassa nānāratanabhūsaṇ
- 25 Tena kammena sukatenā cetanāpanidhihi ca
jahitvā mānusaṇ dehaṇ Tāvatiṇsaṇ āgacch¹² ahaṇ.
- 26 Pacchime ca bhava dāni jāto setthikule ahaṇ
Sāvatthiyaṇ puravare iddhe phīte¹³ mahādhane.
- 27 Purappavese sugataṇ disvā vimhītamānaso
pabbajitvāna naciraṇ arahattaṇ apāpuniṇ
28. Cetiyaṇsa pamāṇaṇ yaṇ akariṇ¹⁴ tena kammena¹⁵
lakuntakasaṇiṇo 'haṇ jāto paribhavāraho.
29. Sarena madhureṇāhaṇ pūjetvā isisattamaṇ
mañjussarāṇaṇ bhikkhūṇaṇ aggattam anupāpuniṇ¹⁶

¹ S² katvā² G rāṇiṇiyena.³ G mañjunā.⁴ S¹ °antaṇ⁵ S¹ katvā⁶ S² °agghiṇ.⁷ S¹ tuttha°; G °mānaso⁸ S² agañchiṇ.⁹ G S¹ veneyya¹⁰ G S¹ āsi°¹¹ G carī; S¹ vadī.¹² S² agañchiṇ.¹³ G S² pīte; S¹ pīte.¹⁴ S¹ akari.¹⁵ S¹ kammaṇā¹⁶ gg 28, 29, missing in G.

- 30 Phaladānena¹ Buddhassa guṇānusanenena ca
 sāmāññaphalasampanno viharāmi anāsavo
 31 Kilesā pe pe pe
 32 Sāgataṇ pe pe pe
 33 Patīsambhidā pe pe pe
 Itthaṇ sudaṇ āyasmā Lakuntakabhaddiyo thero 1 g a-ti
 Lakuntakabhaddiyattherassa apadānaṇ samattaṇ

[539 *Kankha-Revata*]

- 1 Padumuttaro nāma jīno sabbadhammesu² cakkhumā
 ito satasahassamhi kappe uppaṇṇi nāyako
 2 Sīhahanu brahmagiṇo haṇsadundrabhinisvano³
 nāgavikkantagamano candasūrādhikappabho
 3 Mahāmati mahāvīro mahājāyī mahāhito⁴
 mahākārūṇiko nātho mahātamanisūdano⁵
 4 Sa kadāci tilokaggo veneyyavinayaṇ⁶ bahuṇ
 dhammaṇ deseti sambuddho sattāsayaṇidū muni
 5 Jhāyīṇ jhānataṇ vīraṇ upasantaṇ anāvilaṇ
 vannayanto parisatiṇ⁷ toseti janataṇ jīno
 6 Tadā 'haṇ Haṇsavatiyā⁸ brāhmano vedapāragū
 dhammaṇ sutvāna mudito taṇ thānaṇ abhiṇatthayaṇ
 7 Tadā jīno vyākāsi⁹ sanghamajjhe vināyako
 mudito hohi¹⁰ tvaṇ brahme, lacchase taṇ manorathaṇ.
 8 Satasahassee ito kappe Okkākakulasambhavo
 Gotamo nāma nāmena satthā loka bhavissati
 9 Tassa dhammesu dāyādo oraso dhammanimmitto
 Revato nāma nāmena hessati satthu sāvako.
 10 Tena kammena sukatenā cetanāpanidhīhi ca
 jahitvā mānusaṇ dehaṇ Tāvatiṇsaṇ agacch¹¹ ahaṇ
 11 Pacchime ca bhava dāni jāto 'haṇ Koliye pure
 khattiye kulasampanne iddhe phīte¹² mahaddhane

¹ S¹ pala°.² G °dhammāna.³ S¹ °dundubhisāvano, G °dudrabhinisaro, cf p 468, g. 8⁴ All MSS read so, G suggests mahābalo, cf p 500, g 18⁵ S¹ mahāiddhu mahaddhano, G. connected to °panūdano⁶ G veneyyaṇ°. ⁷ G. parisati. ⁸ G °vatiyaṇ. ⁹ G vyākāsi¹⁰ S¹ hotu. ¹¹ S² agañch'. ¹² G pite; S² S¹ pīte

- 12 Yadā Kapilavatthusmiṃ Buddho dhammam adesayī
tadā passanno sugate pabbajjī anagāriyaṃ
- 13 Kankhā me bahuso āsī kappākappe¹ tahiṃ tahiṃ
sabbhaṃ taṃ vinayī² Buddho desetvā dhammam uttamaṃ
- 14 Tato 'haṃ tinnasaṃsāro tadā jhānasukhe rato
vihārāmi, tadā Buddho maṃ dīsvā etad abravī
15. “Yā kāci kankhā idha vā huraṃ vā
sakavediyā³ vā paravediyā⁴ vā
Jhāyino tā pajahanti sabbā
ātāpino brahmacariyaṃ carantā ”⁵
16. Satasahassee kattaṃ kammaṃ phalaṃ dassesi me idha
sumutto sara*vego va ki*lese jhāpayiṃ⁶ mamaṃ
- 17 Tato maṃ jhānamūrataṃ⁷ dīsvā lokantaḡ muni
jhāyinaṃ bhikkhūnaṃ aggo ti⁸ paññāpesi mahāmuni⁹
- 18 Kilesā pe pe pe
19 Sāgataṃ pe pe pe .
20 Patīsambhūda pe . pe pe . .
Itthaṃ sudaṃ āyasmā Kankhā-revato therō i. g a-ti
Revatatttherassa apadānaṃ samattaṃ.

[540 Sīvali]

- 1 Padumuttaro nāma jīno sabbadhammesu cakkhumā
ito satasahassamhi kappe uppaḡjī nāyako
- 2 Sīlaṃ tassa asankheyyaṃ samādhī vajropamo¹⁰
asankhiyaṃ¹¹ ñānavaraṃ vimutti ca¹² anopama
- 3 Manuj'-āmara-nāgānaṃ brahmānaṃ ca samāgame
samanabrāhmanākinnō¹³ dhammaṃ desesi nāyako
- 4 Sa sāvaḡaṃ mahālābhiṃ¹⁴ puññavantaṃ jutindharaṃ
thapesi etadaggamhi paṇisāsu viśārado
- 5 Tadā 'haṃ khattiyo āsiṃ nagare Haṃsasavhaye
sutvā jīnassa taṃ vākyaṃ sāvakassa gūṇaṃ bahuṃ

¹ G kasmā kappe² S² tam sabbavinayaṃ; G °vinayī³ G S¹ °vedikā⁴ G S¹ °vedikā⁵ G brahma cariya°.⁶ G kilesā jhāpati⁷ G °niyataṃ⁸ G S¹ omitted.⁹ G S¹ mahāmati¹⁰ G S¹ °upamo¹¹ G S¹ asaṅkheyyaṃ.¹² S² va.¹³ G. °tupne; S¹ ākipne¹⁴ G °lābhi

- 6 Nimantayitvā sattāhaṇ bhojayitvā sasāvakaṇ
mahādānaṇ daditvāna taṇ thānaṇ abhipatthayaṇ
- 7 Tadā maṇ vinataṇ¹ pāde disvāna purisāsabho
susarena mahāvīro² imaṇ vacanam abravī
- 8 Tato jīnassa vacanaṇ sotukāmā mahājanā
deva-dānava-gandhabbā brāhmanā³ ca mahiddhikā.
- 9 Samanā brāhmanā c' eva namassīsu⁴ katañjali
“namo te purisājañña ! namo te purisuttama !
- 10 Khattiyena mahādānaṇ dīnaṇ sattāhikaṇ vibho
sotukāmā phalaṇ tassa ; vyākaroḥi⁵ mahāmune ”
- 11 Tato avoca bhagavā sunoṭha mama bhāsitaṇ
appameyyamhi Buddhamhi sanghamhi suppatitthitā⁶
- 12 Dakkhinādāya kho-v-atthaṇ⁷ ? Appameyyaphalā hi sā
apī ve⁸ sa mahābhogo thānaṇ pattheti uttamaṇ
- 13 Lābhī⁹ vipulalābhānaṇ yathā bhikkhu sudassano
tathā 'ham¹⁰ pi bhaveyyan ti lacchate taṇ anāgate¹¹
- 14 Satasahassee ito kappe Okkākakulasambhavo
Gotamo nāma nāmena satthā loke bhavissati
- 15 Tassa dhammesu dāyādo oraso dhammanimmitto
Sīvali nāma nāmena hessati satthu sāvako
- 16 Tena kammena sukatenā cetanāpanidhīhi ca
jahitvā mānusaṇ dehaṇ Tāvatiṇsūpago ahaṇ
- 17 Ekanavute ito kappe Vipassī lokanāyako
uppaṇṇi cārunayano¹² sabbadhammavipassako.
- 18 Tadā 'haṇ Bandhumatiyā kulass' aññatarassa ca
dayito¹³ patthito¹⁴ c' eva āsī kammantavyāvato
19. Tadā aññataro pūgo¹⁵ Vipassissa mahesino
parivenaṇ akāresi mahantaṇ itī vissutaṇ.¹⁶

¹ S² vinatiṇ² G S¹ sarena mahatā vīro.³ S¹ brāhmane, S² G brāhmano⁴ G namassīsuṇ, S¹ kamassīsu⁵ G S¹ tassa vyākaroḥi⁶ G S¹ sasanghamhi patitthitā.⁷ G ke vatthā, S¹ ke khattā⁸ S¹ me; G ce⁹ S¹ lābhi¹⁰ G tadā°¹¹ S² lacchan°, S¹ °anāgataṇ¹² G S¹ cārudassano¹³ S¹ dassino; G damito, S² dayino¹⁴ G. pattito; S¹ patthino.¹⁵ S¹ puggo, S² tadā 'haṇ°.¹⁶ G. pi ti vissutaṇ; S¹ pi ti vissutaṇ.

- 20 Nitthite ca mahādāna¹ dadan² khajjakasaññuta³
navadadhim³ madhu⁴ c' eva vicana⁴ neva addasa⁵
21 Tadā bhatta⁵ gahetvāna nava⁶ dadhim madhum pi ca
kammaśāmya⁶ gacchan tam esanta⁷ tam⁸ addasa⁹
22 Sahassam api⁷ datvāna nālabhittha sat' an⁸ vaya⁸
tato 'ha⁹ eva⁹ cintesi⁹ n' eta¹⁰ hessa¹⁰ oraka¹⁰
23 Yathā ime janā sabbe sakkaronti Tathāgata¹¹
aham pi kārā¹¹ karissāmi¹¹ sasanghe lokanāyake.
24 Tadā 'ham eva¹² cintetvā dadhi¹² madhu¹² ca¹² ekato
moditvā¹³ lokanāthassa sasanghassa adās' aha¹³.
25 Tena kammena sukatena cetanāpanidhi¹⁴ ca
jahitvā mānasa¹⁴ deha¹⁴ Tāvati¹⁴ sa¹⁴ agacch¹⁴ aha¹⁴
26 Punāha¹⁵ Bārānasi¹⁵ rājā hutvā mahāyaso
sattukassa¹⁵ tadā Buddho¹⁶ dvāro¹⁶ dha¹⁶ akārayi¹⁶
27 Tadā tapassino ruddhā¹⁸ ekāham rak¹⁸ khita¹⁸ ahu¹⁸
tato tassa vipākena pāpatta¹⁹ nira¹⁹ bhu¹⁹
28 Pacchime ca bhava dāni jāto 'ha²⁰ Koliye pure
Suppavāsā ca me mātā Mahāli²⁰ Licchavi pitā
29 Khattiyena puññakammena dvāro²¹ dhassa vāhasā
sattavassāni nivasī mātukucchimhi dukkhi²¹
30 Sattāha²² dvāramūlho 'ha²² mahādukkhasamappito
mātā me chandadānena eva²³ āsi sudukkhi²³
31 Sāvatt²⁴ hito 'ha²⁴ nikkhanto Buddhena anukampito
nikkhantadivase yeva pabbaji²⁵ anagāriya²⁵
32 Upajjhā Sāriputto me Moggallāno mahiddhiko
kese oropayanto me anusāsī mahāmati²⁶

¹ G S¹ mahādāne.² G S² °saññata²³ S¹ navam°⁴ S¹ vicita⁴.⁵ G S¹ tadāha⁵ ta⁵.⁶ G tam esand inda⁶, S¹ ta⁶ esandika⁶⁷ G S¹ pi ca⁸ G satañ caya⁸⁹ G S¹ cintesi¹⁰ G. S¹ hissa¹⁰¹¹ G S¹ kassāmi¹² G S¹ te dadhim madhu¹² c' ekato¹³ S² modetvā.¹⁴ S² agañch'.¹⁵ G. satthu kassa.¹⁶ G duddho, S² ra¹⁶tho.¹⁷ G S¹ °rodhi.¹⁸ S¹ buddhā¹⁹ S² °attha¹⁹.²⁰ G. Mahāli.²¹ G mahāpati.

- 33 Kesesu chijjamānesu arahattaṇ apāpunī
deva-nāga-manussā¹ ca paccayān' upanenti² me
34 Padumuttara-nāmañ ca Vipassīñ ca vināyakaṇ
yaṇ pūjayaṇ pamudito paccayehi visesato
35 Tato tesaṇ visesena kammānaṇ vipuluttamaṇ
lābhaṇ labhāmī sabbattha vane gāme jale thale
36 Revataṇ³ dassanattāya yadā yāti vināyako
tiṇṣabhikkhusahashehi⁴ saha⁵ lokagganāyako
37 Tadā dev' opanītehi mamattāya mahāmata
paccayehi mahāvīro sasangho lokanāyako
38 Upatthito mayā Buddhō, gantvā Revataṇ⁶ addasaṇ
tato Jetavanaṇ gantvā etadagge thapesi maṇ
39 Lābhīnaṇ Sīvalī aggo mama sissesu bhikkhavo
sabbalokahito satthā kittayaṇ⁷ parisāsu maṇ
40 Kilesā pe . pe pe .
41 Sāgataṇ pe . pe pe .
42 Patīsambhūda pe pe pe
Itthaṇ sudaṇ āyasmā Sīvalī thero 1 g a-ti
Sīvalīttherassa apadānaṇ samattaṇ

[541. *Vaṅṣa*]

- 1 Padumuttaro nāma jīno sabbadhammesu cakkhumā
ito satasahassamhi kappe uppajjī nāyako
2 Yathāpi sāgare ūmi gagane viya tārakū
evaṇ pāvacaṇaṇ tassa arahantehi cintitaṇ.
3 Sadevāsuraṇāgehi manujehi purakkhato
samanabrāhmanākinne janamajjhe jīnuttamo⁸
4 Pabbhāhi anurañjanto loke⁹ lokantaḡ jīno
vacanena vibodhento veneyyapadumāmī¹⁰ so
5 Vesāraḡgehi sampanno catuhi purisuttamo
pahīnabhayaṣāraḡḡo khemappatto visārado

¹ G. S¹ devā nagā manussā

² S¹ paccayām upanenti; G' paccayā c' upanenti

³ G' devataṇ

⁴ S² tiṇṣabhikkhuṇ

⁵ S² saha

⁶ G. ch' etaṇ

⁷ S² kittayaṇ

⁸ S¹ S² januttamo

⁹ G. loko; S² loka

¹⁰ S¹ vaneyya°.

6. Āsabaṇṇaṇ pavaṇṇaṇ thāṇaṇ¹ Buddhabhūmiṇ ca kevaḷaṇ
patijānāti lokaggo n' atthi sañcodako² kvaci³
7. Sihanādam asamhitaṇ⁴ nadato tassa tādino
devo naro vā brahmā vā pativattā na vijjati
8. Desento pavaṇṇaṇ dhammaṇ santārento sadevaṇṇaṇ
dhammacakkaṇ pavatteti parisāsu visārado
9. Patibhānavataṇ aggaṇ sāvaṇṇaṇ sādhusammataṇ
gunaṇ bahuṇ pakittetvā⁵ etadagge thapesi taṇ
10. Tadā 'haṇṇaṇ Haṇṇasavatiyā⁶ brāhmaṇo sādhusammato
sabbavedavidū⁷ jāto vāgiṇo⁸ vādisūdano⁹
11. Upecca taṇ mahāviraṇ sutvā taṇ dhammadesanaṇ
pīṭvaraṇ paṭilabhiṇ¹⁰ sāvakassa gune rato
12. Nimantayitvā sugataṇ sasangaṇṇaṇ lokanandanaṇ
sattāhaṇṇaṇ bhojayitvā 'haṇṇaṇ¹¹ dussehi chādayiṇṇaṇ tadā
13. Nipacca siraṇṇaṇ pāde katokāso katañjali
ekamantaṇ¹² thito hattho santhaviṇ¹³ jinam uttamaṇṇaṇ
14. Namō te vāsisaddhūla¹⁴ ! Namō te purisuttama¹⁵ !
Namō te sabbalokagga ! Namō te abhayaṇṇaṇ kara !
15. Namō te māraṇṇaṇ mathana¹⁶ ! Namō te dīttisūdana !
Namō te santisukhada ! Namō te saraṇṇaṇ antaga¹⁷ !
16. Anāthāṇṇaṇ bhavaṇṇaṇ nātho bhīṭāṇṇaṇ abhayaṇṇaṇ pado
vissāṇṇaṇ abhūmiṇṇaṇ santāṇṇaṇ saraṇṇaṇ saraṇṇeṇṇaṇ
17. Eṇṇaṇ mādihi sambuddhaṇṇaṇ santhavitvā mahāgūṇṇaṇ
avocaṇṇaṇ vādisurassa¹⁸ gatiṇṇaṇ pappomī¹⁹ bhikkhuno
18. Tadā avoca bhagavā anantaṇṇaṇ paṭibhāṇṇaṇ vā
“Yo so Buddhaṇṇaṇ apūjesi sattāhaṇṇaṇ saha sāvaṇṇaṇ²⁰
19. Gūṇaṇ ca me pakittesi pasanno sehi pāṇihi
eso patthayate thāṇṇaṇ vādisurassa²¹ bhikkhuno.

¹ S² yāṇaṇ. ² S¹ sañcedako, S² santodako, G sañj° ³ S² kuci

⁴ S¹ sihanādava° ⁵ G S¹ bahuḷaṇṇaṇ kittetvā

⁶ G S¹ °vatiyaṇ. ⁷ G sabbadeva°

⁸ S² Māgiṇo; S¹ Vāgiṇo ⁹ S¹ vāgisūdano

¹⁰ G paṭilābhi, S¹ paṭilabhi

¹¹ G bhojayitvā tam, S¹ bhojayitvāṇa

¹² G S¹ caṇṇaṇṇaṇ kamantaṇ ¹³ S¹ santhavī, G santhāvī

¹⁴ G. isisaddhūla, S¹ isisaccāla ¹⁵ G S¹ isisuttama

¹⁶ G māraṇṇaṇ maraṇa, S¹ °masana ¹⁷ G S¹ °kara

¹⁸ G. avoca vādisudaya, S¹ °vādisuraya ¹⁹ G S¹ papposi

²⁰ S¹ mama sāvaṇṇaṇ, G mama bhāvaṇṇaṇ. ²¹ G. S¹ °sudassa.

20. Anāgatamhi addhāne lacchate taṇ¹ manorathaṇ
devamanussasampattiṇ² anubhotvā anappakaṇ
21 Satasahassee ito kappe Okkākakulasambhavo
Gotamo nāma nāmena satthā loke bhavissati
22 Tassa dhammesu dāyādo oraso dhammanimmūto
Vangīso nāma nāmena hessati satthu sāvako ”
23. Taṇ sutvā mudito hutvā yāvajīvaṇ tadā jīvaṇ
paccayehi upatthāsiṇ mettacitto Tathāgataṇ
24 Tena kammena sukatenā cetanāpamādhīhi ca
jahitvā mānusaṇ dehaṇ Tusitaṇ agamās’ ahaṇ.
25. Pacchime ca bhavē dāni paribbājakule ahaṇ
pacchā jāto yadā āsiṇ jātiyā sattavassiko
26 Sabbavedavidū³ jāto vādasatthavisārado
vaggussaro⁴ cittakathī paravādappamaddano
27 Vange hi jāto⁵ Vangīso vacane issaro ti vā
Vangīso iti me nāmaṇ abhavi⁶ lokasammataṇ
28 Yadā ’haṇ viññutaṇ patto tthito pathamayobbhane
tadā Rājagahe ramme Sāriputtam ath’ addasaṇ
29 Pindāya vicarantaṇ taṇ pattapāniṇ susaṇvutaṇ⁷
alolakkhiṇ mitabhāsiṇ⁸ yugamattaṇ nikkhitaṇ⁹
30 Tam disvā vimhito hutvā avocaṇ man anucchaviṇ¹⁰
kaṇṇikāraparicitaṇ¹¹ cittaṇ¹² gāthāpadaṇ¹³ ahaṇ.
31 Tadā so pandito viro¹⁴ uttaraṇ samavoca me
virāgasahitaṇ vākyaṇ katvān’ uddayam¹⁵ uttamaṇ
32 Vicittapaṭibhāne hi tosito tena tādina¹⁶
nīpacca sīrasā pāde “pabbājehīti”¹⁷ c’ abravīṇ¹⁸
33 Tato maṇ sa mahāpaṇṇo Buddhasettham upānaya
mam āha vadataṇ¹⁹ settho saccaṇ Vangīsa kacci te²⁰

¹ G S¹ laddhān etaṇ ² S¹ devamānu-a° ³ G sabbadeva°

⁴ G paggussaro, S² vaṇṇissaro ⁵ G Vange jāto ti; S¹ ojaṭo ’si.

⁶ S¹ abhavi, S² abhaviṇ ⁷ G pattapīna°.

⁸ S¹ °hitābhāsiṇ, G abhosakkhumhita°.

⁹ G nikkhikaṇ, S² nikkhikaṇ ¹⁰ G. pana nacchavaṇ

¹¹ S² agamaṇ thānaraṇ, G. S¹ °cittaṇ ¹² G. vittaṇ.

¹³ G gāthāmadayaṇ. ¹⁴ G S¹ dhīro.

¹⁵ G katvā duddasaṇ. ¹⁶ G tādino.

¹⁷ G. S¹ pabbājehi. ¹⁸ S¹ abravī.

¹⁹ G. S¹ varataṇ. ²⁰ S² kacchako.

- 34 Mataṇ sīsaṇ¹ vanacchuddhaṇ² api³ bārasavassī⁴kaṇ⁵
tayā⁶ vijjāvisesena sace sakkosī bhāsaya
35 Āmā ti me patiññāte⁷ tīni sīsāni dassayī
atho mirayadevesu upapanne avācayī⁸
36 *Tadā pacceka*buddhassa siraṇ⁹ dassesī nāyako
tato 'haṇ vīgatārambho¹⁰ pabbajjaṇ samayācī 'haṇ¹¹
37 Pabbajjtvāna sugataṇ santhavāmi¹² yaḥiṇ tahiṇ
tato maṇ kavyacitto¹³ ti ujjhāyanti ha¹⁴ bhikkhavo
38 Tato vīmaṇsanattham me āha Buddho vināyako
*takki*tānaṇ imā gāthā thānaso patibhanti¹⁵ vā¹⁶ ?
39 Na kavyacitto 'haṇ¹⁷ vīra¹⁸, thānaso patibhanti me
tena dānena¹⁹ Vangīsa thānaso santhavāhi maṇ
40 Tadā 'haṇ santhaviṇ vīraṇ gāthāhi isisattamaṇ
so thānaso tadā tuttho jīno aggaṇ thapesī maṇ
41 Patibhānena cittaena aññe samatīmaññ' ahaṇ²⁰
pesal' etena²¹ saṇvigo arahattaṇ apāpunīṇ
42 Patibhānavataṇ aggo añño koci na vijjati
yathāyaṇ bhikkhu Vangīso, evaṇ dhāretha bhikkhavo
43 Satasahassee kataṇ kammaṇ phalaṇ dassesī me idha
sumutto saravego ca kilese jhāpayiṇ²² mama
44 Kilesā pe pe . pe .
45 Sāgataṇ pe pe pe .
46. Patīsambhūda pe pe pe
Itthaṇ sudaṇ āyasmā Vangīso thero i g a-ti
Vangīsattherassa apadānaṇ samattaṇ

¹ S¹ G matasīsaṇ² S² vīra°, G vanu°³ S¹ āsī⁴ G tassa⁵ G āh eti me patiññāyate, S¹ S² amo⁶ G avāvassī⁷ G siraṇ⁸ G vīhat°⁹ S¹ samayācī 'yaṇ.¹⁰ G saddavāpī¹¹ G kathi°, S¹ kapi°.¹² S¹ sā.¹³ S¹ paṭiyanti¹⁴ G S¹ taṇ¹⁵ G na kappavitttho ham, S¹ na kappacitto°¹⁶ G vīraṇ.¹⁷ S² dāne pi¹⁸ S¹ aññesam satīmaññāhaṇ, G. aññe savatīpañña°.¹⁹ G vesalotena, S¹ sesalobhena.²⁰ S¹ jhāpayī; G jhāpayī.

[542 *Nandaka.*]

- 1 Padumuttaro nāma jino sabbadhammesu cakkhumā
ito satasahassamhi kappe uppajji nāyako
2. Hitāya sabbasattānaṃ sukhāya vadataṃ¹ varo
atthāya purisājaṇṇo patipanno sadevake.
- 3 Yasaggapatto sīrīmā kittivannaṃbhato² jino
pūjito³ sabbalokassa disā sabbā suvissuto.
- 4 Uttinnavicikiccho so vitivattakathaṃkatho⁴
paripunnāmanasaṅkappo patto sambodhim uttamaṃ.
5. Anuppannassa maggassa uppādetā naruttamo
anakkhātāṇi ca akkhāsī asaṇṇjātāṇi ca saṇṇjanī.
6. Maggaṇṇū so maggavidū maggakkhāyī narāsabho
maggassa kusalo satthā⁵ sārathīnaṃ varuttamo
7. Tadā mahākaruniko dhammaṃ deseti nāyako
nimugge mohamaggamhi⁶ samuddharati⁷ pāṇino
- 8 Bhikkhunīnaṃ ovaḍane sāvakaṃ setthasammatāṃ⁸
vannayaṃ etadaggamhi paṇṇāpesi⁹ mahāmuni
9. Taṃ sutvā 'haṃ pamudito nimantetvā Tathāgataṃ
bhojayitvā sasangaṃ taṃ patthayaṃ thānam uttamaṃ
10. Tadā pamudito nātho maṃ avoca mahāsi :
sukhī bhavassu dīghāyu, lacchase¹⁰ taṃ manorathaṃ
- 11 Satasahassee ito kappe Okkākakulasambhavo
' Gotamo nāma nāmena satthā loke bhavissati.
- 12 Tassa dhammesu dāyādo oraso dhammanimmitto
Nandako nāma nāmena hessati satthu sāvako
- 13 Tena kammena sukatenā cetanāpanidhīhi ca
jahitvā mānusaṃ dehaṃ Tāvataṃsupago ahaṃ
- 14 Pacchime ca bhava dāni jāto setthikule ahaṃ¹¹
Sāvatthiyaṃ puravare¹² iddhe phīte mahaddhane.
- 15 Purappavese sugataṃ disvā vimhitamānaso
Jetārāmapatiggāhe pabbajjaṃ anagāriyaṃ.

¹ S¹ varataṃ² G. kitta°.³ S¹ puriso.⁴ S² °kato⁵ G. satto⁶ G. S¹ kāmapaṅkamhi.⁷ S² °dharani pāṇinaṃ.⁸ S² jettha°⁹ S² paṇṇāpeti.¹⁰ G. lacchise.¹¹ S² aḥṇaṃ¹² G. pure vare.

16. Naciren' eva kālena arahattaṇ apāpunīṇ
tato 'ham tinnasaṇsāro sāsito sabbadassinā.
17. Bhikkhunīnaṇ dhammakathaṇ patipucchākaraṇ ahaṇ
sāsita tā mayā sabbā abhaviṇsu anāsava
18. Satāni pañc' anūnāni; tadā tuttho mahāhito
bhikkhunīnaṇ ovaḍaṇ agge thāne¹ thapesi maṇ
19. Satasahassee kataṇ kammaṇ phalaṇ dassesi me idha
sumutto saravego ca kilese jhāpayiṇ² mama
20. Kilesā . pe . pe . . pe .
21. Sāgataṇ . pe . pe . pe . .
22. Patisaṃbhidā . pe . pe . . . pe .
Itthaṇ sudaṇ āyasmā Nandako thero 1 g a-ti
Nandakattherassa apadānaṇ samattaṇ.

[543 Kāḷudāyī]

- 1 Padumuttaro nāma jīno sabbadhammesu cakkhumā
ito satasahassamhi kappe uppajji nāyako
- 2 Nāyakānaṇ varo satthā gunāguṇe³ vidū jīno
kataññū katavedī ca titthe yojetī⁴ pānino⁵
- 3 Sabbaññūtena ñānena tulayitvā dayāsayo
deseti pavaraṇ dhammaṇ anantaḡunasañcayo
- 4 Sa kadāci⁶ mahāvīro anantaḡanataṇ-sarī⁷
deseti madhuraṇ dhammaṇ catusaccupasañhitaṇ.
- 5 Sutvāna taṇ dhammavaraṇ ādimaḡjhantasobhanaṇ
pānīsatasahassānaṇ⁸ dhammābhisaṃmayo ahu
- 6 Ninnādita tadā bhūmi gaḡjiṇsu ca payodharā
sādhukāraṇ pavattiṇsu devabrahmanarāsurā
7. 'Aho kāruniko satthā aho saddhammadesanā
aho bhavasamuddamhi nimugge uddharī jīno '
- 8 Evaṇ saṇvegaḡātesu sanarāmarabrahmasu⁹
kulappasāḍakānaggaṇ sāvakaṇ vanṇayi jīno
9. Tadā 'haṇ Haṇsavatiyā¹⁰ jāto 'maccakule ahuṇ¹¹
pāsādiko dassaniyo pahūtadhanadhaññavā

¹ G S¹ aggaṭṭhāne² G. gunāguṇa°.³ This half gāthā is missing in G.⁴ G. °jinasāsariṇ, S¹ jinasasariṇ, S² °sadi.⁵ S¹ G. °brahmusu.⁶ S¹ °vatiyaṇ.⁷ G S¹ kilesā jhāpayi⁸ S¹ sojetī.⁹ S² sakadāḡāmi.¹⁰ S² pānaka°, G. pāni°¹¹ S¹ ahū.

- 10 Hāṇṣārāmanu upeccāhaṇ vāditvā taṇ Tathāgataṇ
sumitvā madhuraṇ dhammaṇ kāraṇ katvā va¹ tādmo
- 11 Nīpacca pādamūle haṇ maṇ vacanani abhaviṇ
kulappasādakānaṇṇo yo tavā² santhuto mune
tādiso hom' ahaṇ vīra Buddha*setthassa sāsaṇe³
- 12 Tadā mahākāruṇiko siṇṇanto vāmatena maṇ
āha maṇ putta vuttittha⁴ lacchase taṇ manorāthaṇ.
kathaṇ⁵ nāma junc⁶ kāraṇ katvāna viphalo⁷ siyā⁸
- 13 Saṭasahassee ito kappe Okkākakulasambhavo
Gotamo nāma nāmena satthā loke bhavissati
- 14 Tassa dhammesu dāyādo oraso dhammanumanto
Udāyi nāma nāmena hessati satthu sāvako
- 15 Taṇ sutva mudito uttvā vāvaṇṇaṇ tadā juaṇ
mettacitto paṇṇaṇ paccaychi vināvakaṇ
- 16 Tena kamavipākova cetaṇāpanidhīhi ca
jahutvā mānuṣaṇ dehaṇ Tāvāṇṇaṇ agacchī ahaṇ
- 17 Paccame ca bhava dāni taṇne Kāpilavattave⁹
jāto mahāmaccakule Siddhokena-mahīpate
- 18 Yadā ajāyi Siddhattho raṇne lumbini-kānane
hitāva sabbalokassa sukhāva ca natāsabbo
- 19 Tadahe va ahaṇ jāto saha ten' eva vaddhito
piyo sahāyo davito vissattho nūtkovido
- 20 Ekūnatiṇso vavasā¹⁰ nikkhanto pabbatttha so¹¹
chabbassāmi vināmetvā āsi Buddho vināvako
- 21 Jetvā saṇṇakaṇ Māraṇ khepayitvāna āsava
bhavaṇṇavaṇ taṇtvāna āsi Buddho¹² sadevake
- 22 Isivhaṇṇaṇ¹³ ganitvāna vinetvā pañcavaggavā
tato vimesi Bhagavā gantvā gantvā taṇṇ taṇṇ
- 23 Veneyyavinavanto so saṇṇahanto sadevakaṇ
upecca Mangalāgiriṇ¹⁴ vibanttha tadā¹⁵ jmo

¹ G ca² G S¹ uttuttha³ S¹ S² jmo⁴ S² agaññhi⁵ G vavasā⁶ G S¹ buddho āsi⁷ S² Maṇṭālāgiriṇ, S¹ Mahālagiri⁸ G tassa⁹ S¹ kataṇṭhā¹⁰ G vipalo, S² vipulo¹¹ G vattimsuṇ¹² G nikkhamitvā agāṇṇato¹³ G isivhaṇṇaṇ S¹ isivavaṇ¹⁴ S² yadā

- 24 Tadā Suddhodanen' āhaṇ bhūmipālena pesito
gantvā disvā dasabalaṇ pabbajitvā 'rahā ahuṇ¹
25 Tadā mahesiṇ yācivā pāpayiṇ² Kapilavhayaṇ
tato punāhaṇ gantvāna pasādemī³ mahākulaṇ
26 Jino tasmīṇ guṇe tuttho mam āha purisāsabho⁴
kulappasādakānaggaṇ paññāpesi vināyako
27 Kilesā pe pe . pe .
28 Sāgataṇ pe . . pe . . pe . .
29 Paṭisambhidā . pe pe pe . .
Itthaṇ sudaṇ āyasmā Kāludāyī therō 1. g. a-ti.
Kāludāyīttherassa apadānaṇ samattaṇ

[544 *Abhaya.*]

- 1 Padumuttaro nāma jino sabbadhammesu cakkhumā
ito satasahassamhi kappe uppaṇṇi nāyako.
- 2 Saranāgamane kañci⁵ nivesesi Tathāgato
kañci⁶ sile nivesesi⁷ dasakammappathuttame.
- 3 Deti kassaci so viro sāmāññaphalam uttamaṇ
samāpattī tathā attha tisso vijjā pavecchati.
- 4 Chalabhiññāsu yojeti kañci sattaṇ naruttamo
deti kassaci so nātho catasso paṭisambhidā.
- 5 Bodhaneyyaṇ pajaṇ disvā asankheyye 'pi yojane
khanena upagantvāna vineti naraśārathi
6. Tadā 'haṇ Haṇsavatīyā⁸ ahosiṇ⁹ brāhmaṇatrajo
pāragū sabbavedānaṇ veyyākaraṇasammato,
7. Niruttīyā ca kusalo nighante¹⁰ ca visārado
padako ketubhavidū chandoviciṭṭikovidō
8. Jāghāviḥhāraṇ vicaraṇ Haṇśārāmam upecc' ahaṇ
uddasaṇ vadataṇ setthaṇ mahājana-purakkhataṇ
9. Desentaṇ virajaṇ dhammaṇ paccanīka-matī ahaṇ¹¹
upetvā tassa vākyāni sutvāna vimalān' ahaṇ

¹ G. S¹ ahu.

³ S² pasādesi

⁵ G. S¹ kiñci.

⁷ S¹ nisedheti; G. nivesesi

⁹ G. S¹ ahosi.

¹¹ G. paccanīkamati; S¹ paccatū kammati.

² G. pāpayi; S¹ pāpayī.

⁴ S¹ parisāya so.

⁶ G. kiñci.

⁸ G. S¹ 'vatīyaṇ.

¹⁰ S² nigame; S¹ tisanto.

- 10 Vyāhataṇ puna-r-uttañ ca¹ apatthaṇ² 'va³ nīratthakaṇ⁴
nāddasaṇ tassa munino tato pabbajito ahaṇ
11 Naciren⁵ eva kālena sabbasatthavisārad⁶
nīpune⁶ Buddhavacane ahoṣi⁷ gāṇisammato
12 Tadā catasso gāthāyo ganthavitvā⁸ suvaññaṇā
santhavitvā tilokaggaṇ desayissaṇ⁹ dīne dīne
13 “Viratto si¹⁰ mahāvīro saṇsāre sabbhaye vasaṇ
karunāya na nibbāyi¹¹ tato kāruniko muni
14 Puthujjano 'va yo satto¹² na kilesavaso¹³ ahu
sampajāno satiyutto tasmā eso acintiyō
15 Dubbalāmi kilesāmi yassa¹⁴ sayakatāmi¹⁵ me
ñānaggiparidaddhāmi na khīyisu¹⁶ tadabbhutaṇ¹⁷
16 Yo sabbalokassa guru¹⁸ loko¹⁹ yassa tathā guru
tathāpi lokacariyā loko tassānuvattako ”
17 Evamādīhi yaṇ Buddhāṇ²⁰ kittayaṇ dhammadesakaṇ²¹
yāvajīvaṇ karitvāna gato saggaṇ tato cuto
18 Satasaḥasse ito kappe yaṇ Buddhāṇ²⁰ abhikkittayaṇ
duggatīṇ nābhijānāmi kittanāya idaṇ phalaṇ
19 Devaloke mahārajaṇ rajjapādesikañ ca yaṇ
cakkavatti mahārajaṇ bahuso 'nubhaviṇ ahaṇ²²
20 Duve bhava pajāyāmi devatte atha mānuse
aññaṇ gataṇ na jānāmi kittanāya idaṇ phalaṇ
21 Duve kule pajāyāmi khattiye atha brāhmaṇe
nīce kule na jānāmi kittanāya idaṇ phalaṇ
22 Pacchime ca bhava dāmi Giribbaja-puruttame
rañño *'ham Bimbisā*rassa putto nāmena c' Ābhaya
23 Pāpamittavasaṇ gantvā Nigānthena vimohito²³
pesito Nātaputtēna Buddhasetthaṇ upecc ahaṇ

¹ G va² S¹ apattaṇ.³ S² vā.⁴ G nīruttakaṇ⁵ G. sabbasatta°.⁶ G S¹ nīpuno⁷ G S¹ ahoṣi⁸ G. gandhavetvā.⁹ G. desayissām.¹⁰ S² pi¹¹ G °nibbāyi.¹² G ca yo sattho, S² °santo.¹³ S¹ °vase.¹⁴ S² yassā¹⁵ S² °gatāmi¹⁶ S² khīyayāsu¹⁷ G. S¹ tarabbhataṇ.¹⁸ G S¹ garu¹⁹ S¹ G loka²⁰ G S¹ sambuddhaṇ²¹ G. S¹ °desakaṇ²² Gāthās 19 and 20 are missing in G.²³ S² samāhito.

- 24 Pucchitvā npunaṇ pañhaṇ sutvā vyākaran-uttamaṇ
pabbajitvāna naciraṇ arahattaṇ apāpunuṇ
25 Kittayitvā jīnavaṇaṇ kittito homi¹ sabbadā
sugandhadehavadano āsiṇ sukhasamappito
26 Tikkha-hāsa-lahu-pañño mahāpañño tath' ev' ahaṇ
vicittapatibhāno ca tassa kammassa vāhasā
27. Abhiṭṭhavitvā Padumuttarāhaṇ pasannacitto asamaṇ
sayambhuṇ
Nāgacchi² kappāmi³ apāyabhūmiṇ satasahassāni phalena
tassa.
28 Kilesā pe pe pe
29 Sāgataṇ pe pe . pe
30 Patisambhidā pe pe pe .
• Itthaṇ sudaṇ āyasmā Abhayo thero 1 g a-ti
Abhayattherassa apadānaṇ saṁattaṇ

[545 *Lomasakangvya*]

- 1 Imamaṇi bhaddake kappe brahmabandhu mahāyaso
Kassapo nāma nāmena uppajji vadataṇ varo
- 2 Taḍā 'haṇ Candano c' eva pabbajitvāna sāsane
āpānakotikaṇ dhammaṇ pūrayitvāna sāsane
- 3 Tato cutā Santusitaṇ uppannā ubhaya⁴ mayaṇ
tattha dibbehi naccehi gītehi vāditehi ca
- 4 Rūpādi-dasah' angehi adhibhotvāna sesake⁵
yāvatāyuṇ vasitvāna anubhoma⁶ mahāsukhaṇ
- 5 Tato cavitvā Tidasāṇ Candano upapajjatha
ahaṇ Kapilavatthusmiṇ ahoṣiṇ⁷ Sākiyatrajo
6. Yādā Udāyi-therena ajjhuttho lokanāyako
anukampiya Sakyānaṇ upesi Kapilavhayaṇ
- 7 Tādā 'timānino Sakyāna Buddhassa gunaññuno⁸
panamanti na sambuddhaṇ jāti-tthaddhā anādarā

¹ G hoti; S¹ hotu

² S² G nāgañchi

³ S² kappāya.

⁴ G S¹ ubho

⁵ S¹ accibhotvā mānusake, G adhibhotvā mānusake.

⁶ G S¹ anubhotvā.

⁷ S¹ ajāyi, G ajāyi

⁸ G ranaññuno

- 8 Tesaṇ sankappam aññāya ākāse caṅkamī jino
pajjunno viya vassittha pajjalittha yathā sikhī
9 Dassetvā rūpam atulaṇ puna-r-¹ antaradhāyatha²
eko pi hutvā bahudhā ahosi punar ekako³
10 Andhakāraṇ pakāsaṇ ca dassayitvā anekadhā
pātiheraṇ karitvāna vinayī⁴ ñātake muni
11 Cātuddīpo⁵ mahāmegho tāvade sampavassatha⁶
tadā hi Jātaṇ Buddho Vessantaram adesayī
12 Tadā te khattiyā⁷ sabbe nīhantvā jātiyaṇ madaṇ⁸
upesuṇ saraṇaṇ Buddhaṇ. Āha Suddhodano tadā.
13 Idaṇ tatiyaṇ tava⁹ bhūripaṇña
pādāni vandāmi samantacakkhu
Yadā hi jāto pathavī pakampasī¹⁰
yadā ca taṇ na jahi¹¹ jambucchāyā
14 Tadā Buddhānubhāvaṇ taṇ disvā vimhītamānaso
pabbajitvāna tatth' eva nivasī¹² mātupūjako¹³
15 Candano devaputto¹⁴ maṇ upagantvā 'nurañjatha¹⁵
bhaddekarattassa tadā saṅkhepaṇ vitthārayaṇ naraṇ¹⁶
16 Codito 'haṇ tadā tena upecca naranāyakaṇ¹⁷
bhaddekarattaṇ sutvāna saṇviggo vana-māmako¹⁸
17 Tadā mātaram āpucchī vane gacchāmi ekako¹⁹ .
sukhumālo ti me mātā dhārayiṇ²⁰ te tadā vacaṇ
18 Dabbhaṇ kusaṇ potakilaṇ²¹ usīraṇ muñjababbajaṇ²²
urasā panudahessāmi²³ vivekam anubrūhayam
19 Tadā vanam pavittho 'haṇ saritvā jīnasāsanaṇ
bhaddekarattaṇ ovādaṇ arahattaṇ apāpunīṇ

¹ S² puna² S² °dhāyati³ S¹ ekato⁵ S¹ cātuddīpo, G cātuddhīpo.⁴ S¹ vinayī, S² vinave⁶ G S¹ tāvad eva pavassatha⁷ S¹ khattiye.⁸ S¹ padaṇ.⁹ S² vara.¹⁰ G pakampayī; S¹ pakampasī.¹¹ G. naccali; S² napaha, S¹ na jahi¹² G nivasī, S¹ nīvasī, S² nivasī¹³ S¹ dhātu°; G tatupūko.¹⁴ S² c' eva putto.¹⁵ G °vadatha; S¹ °vandatha, S² anuracchatha¹⁶ G S¹ vitthāranayaṇ.¹⁷ G °nārakaṇ, S¹ tara°.¹⁸ G ca na māmako, S¹ va na nāmako, S² mana°¹⁹ S¹ ekato²⁰ G. vārayī, S¹ vārayī.²¹ S² potakalaṇ.²² G °pabbajaṇ²³ G. anurahissāmi, S¹ anudahissāmi.

20. Atītaṇ nānvāgameyya¹ na ppatīkankhe anāgataṇ
yad ātītaṇ² pahīnaṇ taṇ appattaṇ ca anāgataṇ
21. Paccuppannaṇ ca yo dhammaṇ tattha tattha vipassati
asaṇhiraṇ asankuppam³ saṇviggam³ anubrūhaye
22. Ajj' eva kiccaṇ kātabbaṇ⁴, ko jañña maraṇaṇ suve
na hi tosaṇ karontena⁵ mahāsenena⁶ Maccunā
23. Evaṇ vihāriṇ⁶ ātāpiṇ⁷ ahorattam atanditaṇ
tam ve bhaddekaratto ti santo ācikkate muni
24. Kilesā . . pe . . . pe . . pe .
25. Sāgataṇ . . . pe . . . pe . . . pe .
26. Patīsambhida . . pe . . . pe . . pe
Itthaṇ sudaṇ āyasmā Lomasakaṇḍiyo thero⁸ i g a-ti.
Lomasakaṇḍiyattherassa apadānaṇ samattaṇ

[546. *Vanavaccha.*]

1. Imamhi bhaddake kappe brahmabandhu mahāyaso.
Kassapo nāma nāmena uppajji vadataṇ varo
2. Tadā 'haṇ pabbajitvāna tassa Buddhassa sāsane
yāvajīvaṇ caritvāna brahmacerāṇ⁹ tato cuto
3. Tenā kammaṇa sukatena cetanāpanidhīhi ca
jahitvā mānusaṇ dehaṇ Tāvatiṇsaṇ agacch¹⁰ ahaṇ
4. Tato cuto araññaṇ kapoto¹¹ ās' ahaṇ tahiṇ¹²
vasate guṇasampanno bhikkhu jhānarato sadā.
5. Mettacitto kāruniko sadā pamuditānāno
upekkhako mahāvīro appamaññāsu kovido
6. Vinīvaranasankappe sabbasattahitāsaye
Vissattho nacireṇ' asmiṇ tasmīṇ sugatasāvaḥke.¹³

¹ S¹ nātvāgameyya; S² nānya°

² S² tadātītaṇ; S¹ yadā hitaṇ.

³ G. tappiddvām, S¹ tabbida

⁴ S² ātappaṇ.

⁵ S² no sangarattena, G °saṅkarantena

⁶ G vihāri, S² vihāraṇ.

⁷ G ātāpi; S¹ ātāpi

⁸ G. Lomasakambhīya°; S¹ °sakamhiya°; S² sangīyo

⁹ G. brahmacāri, S¹ °cāri.

¹⁰ S² agañch'.

¹¹ S¹ tapote

¹² S² āsabhītaṇ; G. āsahantataṇ

¹³ G. visattho nacireṇāsmiṇ sukatasāvaḥke; S¹ visattho tasmīṇ sugata-sāvaḥke; S² corupt.

- 7 Upecca pādamūlamhi n¹*s¹*nnassa tadā sa me
kadāci ānisaṇ¹ deti dhammaṇ deseti o' ekadā
8 Tadā vipulapemena upāsītvā jīnatrajaṇ
tato cuto gato saggaṇ pavā²so sagharaṇ yathā *
9 Saggacuto² manussesu nibbatto puññakammanā³
agāraṇ chaddayītvāna pabbajjīṇ bahuso ahaṇ
10 Samano tāpaso vipπο paribbājo tath' ev' ahaṇ
hutvā vasi araññaṇhi anekasata so⁴ ahaṇ
11 Pacchime ca bhavē dāni ramme Kapilavattthave⁵
Vacchagotto⁶ ti Jotissa jāyāya ahaṇ okkamaṇ
12 Mātu me dohalo āsi tirokucchigatassa me
jāyamānasamīpamhi vanavāsāyanicchayo
13 Tato me ajanī⁷ mātā ramanīye vanantare
gabbhato nikkhamantaṇ maṇ kāsāyena⁸ patiggahaṇ
14 Tato kumāro Siddhattho jāto Sakyakuladdhajo
tassa mitto piyo āsiṇ saṇvissattho⁹ sumānigo¹⁰
15 Sattasārehi nikkhanto¹¹ ohāya vipulaṇ yasaṇ
aham pi pabbajjītvāna Himavantaṇ upāgamaṇ
16 Vanālayaṇ bhāvanīyaṇ¹² Kassapaṇ dhutavādakaṇ¹³
disvā sutvā jīnuppādaṇ¹⁴ upesiṇ¹⁵ naraśārathīṇ.
17 So me dhammam adesesi sabbatthasampakāsayaṇ
tato 'haṇ pabbajjītvāna vanam eva punāgamaṇ¹⁶ ,
18 Tatth' appamatto viharāṇ chalabhiññā apassayaṇ¹⁷
aho suladdhalābho 'mhi sumitten' ānukampito¹⁸
19 Kilesā . pe . . pe . pe .
20 Sāgataṇ . pe . pe pe .
21 Patīsambhīdā pe . pe . pe
Itthaṇ sudaṇ āyasmā Vanavaccho thero i g a ti
Vanavacchattherassa apadānaṇ samattaṇ

¹ G. S¹ sāmsaṇ.² G. saggā cuto, S¹ saggo°³ G. °kammunā.⁴ S² °yo.⁵ G. °vatthe ca⁶ G. S¹ °gotta⁷ S² ajanaṇ; G. ajani⁸ S¹ kāsāvena⁹ G. saṇvīyatto; S² saṇṭhīsattho.¹⁰ G. sumāniyo, S¹ sumātiyo, S² simānigo¹¹ G. sattasārehi nikkhante; S¹ sattaṇ°.¹² S¹ bhāvanīyaṇ.¹³ G. °dhārakaṇ, S¹ dhāraṇaṇ.¹⁴ S¹ jīnappadaṇ.¹⁵ G. S¹ upesi¹⁶ G. S¹ sunogamaṇ.¹⁷ S¹ apassayaṇ; G. aphalassayaṇ.¹⁸ G. S¹ samittenā°

[547 Cūlasugandha]

1. Imamhī bhaddake kappe brahmabandhu mahāyaso
Kassapo nāma nāmena uppajji vadataṇ varo
- 2 Anuvyañjanasampanno dvattiṇsavaralakkhano¹
byāmapabhāparivuto raṇṣijālasamotato²
- 3 Assāsetā yathā cando suriyo va pabhankaro
nibbāpetā yathā meghe sāgaro va guṇākarō
- 4 Dharanī-r-iva silena Himavā va samādhinā
ākāso viya paññāya asango anilo yathā
- 5 Tadā hi Bārānasiyaṇ³ upapanno mahākule
pahutadhanadhaññasmiṇ nānāratanasañcaye
- 6 Mahatā parivārena nisinnāṇ lokanāyakaṇ
upecca dhammaṇ assosiṇ amataṇ ca manoharaṇ
- 7 Dvattiṇsalakkhanadharo⁴ sunakkhatto⁵ va candimā
anuvyañjanasampanno sālārājā va phullito
- 8 Raṇṣijālaparikkhitto ditto va kanakācalo
byāmapabhāparivuto sarasmiṇ va divākaro
- 9 Sonnānāno jīnavaro ramanīva⁶ siluccayo
karuṇāpūmahadāyo vivaddho⁷ viya sāgaro
- 10 Lokavissutakitti ca Sineru va naguttamo⁸
yasaṣā vitato viro ākāśasadiso muni
- 11 Asangacitto sabbattha anilo viya nāyako
patitthā sabbabhūtānaṇ mahi va⁹ munisattamo
- 12 Anupahitto lokena toyena padumaṇ yathā
kupāda-kaccha-dahano¹⁰ aggikkhandho va sobhasi¹¹
- 13 Agado viya sabbattha kilesavisanāyako¹²
gandhamādanaselo va guṇagandhavibhūsito
- 14 Guṇānaṇ ākaro viro¹³ ratanānaṇ va sāgaro
sindhava va narājañño¹⁴ kilesamalahārako

¹ S² dvattinga°² G S¹ samatthato³ S¹ °siyā⁴ G S¹ °varo.⁵ G sunakkhattho⁶ G S¹ samanīva.⁷ G. guṇena, S¹ guṇe.⁸ G naruttamo.⁹ G S¹ ca¹⁰ G S¹ kuvāda°.¹¹ S¹ socapi¹² S¹ °nāpako; S² °nāyano¹³ G S¹ dhīro.¹⁴ G sindhudhavanarajañño; S² sindhuva ca°

15. Vijāyi va mahāyodho Mārasenāpamaddano¹
cakkavatti² va³ so rājā bojjaṅgaratan' issaro.⁴
16. Mahābhisakkasaṅkāso dosavyādhitikicchako⁵
sallakatto yathā seṭṭho diṭṭhigaṇḍaviphalako.⁶
17. So tadā lokapajjoto sanarāmarasakkato⁷
parisāsu narādicco dhammaṃ desayate jino:
18. Dānaṃ datvā mahābhogo silena sugatūpago⁸
bhāvanāya ca nibbāti⁹ icc' eva m' anusāsatha.
19. Desanaṃ taṃ mahassādaṃ ādimajjhantasobhanaṃ
suṇanti parisā sabbā amataṃ va mahārasaṃ.
20. Sutvā sumadhuraṃ dhammaṃ pasanno jinasāsane
sugataṃ saraṇaṃ gantvā yāvajīvaṃ namass' ahaṃ.
21. Munino gandhakuṭiyā opuñchesi¹⁰ tadā mahiṃ
catujjātena gandhena māse atṭhadine svahaṃ.
22. Paṇidhāya sugandhaṃ taṃ¹¹ sarīrassa vigandhino
tadā jino viyākāsi sugandhatanulābhitaṃ.¹²
23. Yo yaṃ gandhakuṭiṃ bhumiṃ gandheṃ opuñjate sakiṃ
tena kammavipākena upapanno yaṃ tahiṃ
24. Sugandhadeho sabbattha bhavissati ayaṃ naro
guṇagandhāyuto hutvā nibbāyissat' anāsavo.
25. Tena kammena sukatenā cetanāpaṇidhihi ca
jahitvā mānusaṃ dehaṃ Tāvatiṃsaṃ agacch' ahaṃ
26. Pacchime ca bhava dāni jāto vippakule ahaṃ
gabbham me vasato¹³ mātā deheṃ āsi sugandhitā.
27. Yadā ca mātukucchimhā *nikkhamāmi* tadā puri¹⁴
Sāvatthi¹⁵ sabbagandhehi vāsitaṃ viya vāyatha¹⁶
28. Pupphavassaṇi¹⁷ ca surabhiṃ dībbagandhaṃ manoramaṃ¹⁸
dhūpāni¹⁹ ca mahagghāni upavāyīṇsu tāvade.

¹ G. °namaddano.² G. S¹ cakkavatti.³ G. ka.⁴ G. °ratanaṃ sarā.⁵ S² dehavyādhī°.⁶ G. °vipālako; S¹ °vipālako; S² diṭṭhidabba°.⁷ Missing in G.⁸ S¹ °ūsabho.⁹ S² nibbātiṃ.¹⁰ S² usañjesi.¹¹ G. sugandhataṃ; S¹ sugandhātaṃ.¹² G. °lāgitaṃ; S¹ sugandhe°.¹³ All MSS. read gabbham evasato.¹⁴ G. S¹ muni.¹⁵ S¹ Savatthiṃ.¹⁶ S¹ vāyithā viya vāsatha.¹⁷ S² supphavassaṇi.¹⁸ G. S¹ °gandhā manoramā.¹⁹ G. S¹ dhumāni.

29. Devā ca sabbagandhehi dhūpapupphehi¹ taṇ ghaṇaṇ
vāsayiṇsu sugandhena yasmiṇ *jāto ahaṇ gha*re.
30. Yadā ca taruno bhaddo pathame yobbane thito
tadā Selaṇ sapariṣaṇ vinetvā naraśārathi²
31. Tehi sabbehi sahitō Sāvattṭhipuram āgato
tadā Buddhānubhāvan taṇ disvā pabbajito ahaṇ.
32. Sīlaṇ samādhīpaññaṇ ca vimuttiṇ ca anuttaraṇ
bhāvetvā caturō dhamme 'pāpuṇiṇ āsavakkhayaṇ
33. Yadā pabbajito c' āhaṇ yadā ca arahaṇ ahaṇ³
nibbāyissaṇ⁴ yadā c' āhaṇ gandhavasso tadā ahu
34. Sarīragandho ca sattho 'tiseti me⁵
mahārahaṇ candanaṇ campakuppalaṇ⁶
Tath' eva gandhe itare va sabbato⁷
pasayha vāyāmi gato tahiṇ tahiṇ.
35. Kilesā . pe . . pe . pe . .
36. Sāgataṇ . . . pe . . . pe . . . pe . . .
37. Paṭisambhida . pe pe pe .
Itthaṇ sudaṇ āyasmā Cūlasugandho thero 1 g a-ti.
Cūlasugandhattherassa apadānaṇ samattaṇ

Uddānaṇ:

‘Bhaddiyo Revato-thero mahālābhī ca Sīvalī
Vangiso Nandako c' eva Kāludāyī tath' Ābhayo
Lomaso Vanavaccho ca Sugandho dasamo kato
tini gāthā satā tattha solasā ca taduttari
Bhaddiyavaggo pañcapanāso⁸

Atha vagguddānaṇ.

Kanikāravhaya vaggo Phalado Tinadāyako
Kaccāno Bhaddiyo vaggo gāthāyo ganitā v-iha⁹

¹ G. S¹ dhuma°

² S¹ °sārathiṇ.

³ G. S¹ ahu

⁴ G nibbāyissām

⁵ G. sarīragandho ca sadā ti me, S¹ sarīragandho ca yadāmāse-
time; S² tisati me

⁶ G. candana°.

⁷ G S¹ ca sabbaso.

⁸ G. °paññāsamo.

⁹ G. °vīsā; S² °ihi.

Navagāthāsātānīha¹ caturāsītīm eva ca
 sapaññāsaṃ pañcasatā apadānā pakāsītā
 Saha uddānagāthāhi cha sahaśāni hont' imā
 dvesatāni ca gāthānaṃ atthādasā tad uttariṃ.²
 Ettāvata Buddhāpadānaṃ ca Paccekabuddhāpadānaṃ
 ca Therāpadānaṃ ca samattā ti

Nibbānapaccayo hotu ³

¹ G °satāniṣṣa

² G. uttari ti, S¹ uttara ti

³ ends with · Siddhi-r-astu ' . . Subham astu ' . Jayam
 astu ' Ārogyam astu ' . . .

Namo tassa bhagavato arahato sammāsambuddhassa

THERĪ-APADĀNA

ATHA THERIKĀPADĀNĀNI SUṆOTHA

VAGGO I

[1. *Sumedhā*]

- 1 Bhagavatī Konāgamane sanghārāmaṃhaṃ navaṇṇesamhi¹
sakhīyo tīni² jaṇīyo vihāradānaṃ adāsīma³
- 2 Dasakkhattuṃ satakkhattuṃ satānaṃ ca⁴ satakkhattuṃ
devesu upapajjīma⁵ Ko vādo mānuse bhavē⁶
3. Devesu mahiddhikā ahumhā maṇussaṃkamhi ko vādo⁷
sattaratanassa mahesi⁸ itthiratanā ahaṃ bhaviṃ⁹
4. Idha sañcitā kusalaṃ susamiddhakulappajjā
Dhanañjāni ca Khemā ca ahaṃ pi ca tayo jaṇā
5. Ārāmaṃ sukataṃ katvā sabbāvayavamanditaṃ¹⁰
Buddhapamukkhasaṅghassa¹¹ niyyādetvā¹² pamoditā
- 6 Yattha yatthūpapajjāmi tassa kammassa vahasā
devesu aggataṃ pattā manussesu tath' eva ca
- 7 Imasmiṃ yeva kappamhi brahmabandhu mahāyaso
Kassapo nāma nāmena uppajji vadataṃ varo
- 8 Upatthāko mahesissa tadā āsi narissaro
Kāsirajā Kikī nāma Bārānasipuruttame¹³
- 9 Tassāsuṃ satta dhītaro rājakaññā sukhethitā¹⁴
Buddhopatthānaniratā brahmacariyaṃ cariyaṃsū tā
- 10 Tasaṃ sahāyikā hutvā silesu susamāhitā
datvā dānāni sakkaccaṃ agāre va vataṃ cariyaṃ.
- 11 Tena kammena sukatenā cetanāpanidhihi ca
jahitvā mānusaṃ dehaṃ Tāvatisūpagā¹⁵ ahaṃ

¹ G ca nivesamhi, S² nava vidhesaṇhi, S¹ omits first nine gāthās.

² G sakhīyo°, S² sakhīyo tīniyo ³ G adāsīmā ⁴ G satāni°

⁵ G papajjā tamhā

⁶ G Ko pañcādo manussesu

⁷ G ko pana vādo.

⁸ S² sattaratanassī°, G °mahesi.

⁹ S² G āsiṃ.

¹⁰ G sabba°

¹¹ G. °pamukkhassa°

¹² G niyyādetvā

¹³ G Bārānāsī°

¹⁴ G. sukhedhitā

¹⁵ G Tāvatisūpago

12. Tato cutā Yāmam aggaṇ' tato 'haṇ Tusitaṇ gaṭā
tato ca Nimmānaratiṇ Vāsavattipuraṇ' tato
13. Yattha yatth' ūpapaṇṇāṇi puññakamma-samāhita³
tattha tatth' eva rājūnaṇ mahesittaṇ akārayiṇ
14. Tato cutā manussatte rājūnaṇ cakkavattinaṇ
mandalinaṇ⁴ ca rājūnaṇ mahesittaṇ akārayiṇ
15. Sampattim anubhotvāna devesu mānusesu ca
sabbattha sukhita hutvā neka-jātisu⁵ saṇṇasiṇ
16. So hetu so pabhavo⁶ taṇ mūlaṇ sā ca⁷ sāsaṇe khanti
taṇ pathamasamodhānaṇ⁸ taṇ dhammaratāva mubbānaṇ.
17. Kilesā jhāpitā mayhaṇ bhavā sabbe samūhatā
nāgi va bandhanaṇ chetvā viharāṇi anāsava
18. Sāgataṇ⁹ vata me āsi mama Buddhasa¹⁰ santike
tisso vijjā anuppatṭi kataṇ Buddhasa sāsaṇaṇ
19. Patīsammbhūda cātasso vimokkhaṇ pi ca attā me
chadabhināṇā¹¹ sacchukataṇ kataṇ Buddhasa sāsaṇaṇ ti
Itthaṇ sudaṇ āyasmā Sumedhā bhikkhuni mā gathāvo
abhi-sitthā ti

[2. *Mekhaladāyikā* |

1. Siddhatthassa bhagavato thūpaṇ kārāpitā¹² ahaṇ
mekhalikā mayā dinnā navakammūya satthuno
2. Nitthite ca mahāthūpe mekhalaṇ puna dās' ahaṇ
lokanāthassa munino paṇṇamā sehi pāṇi
3. Catunavute ito kappe yaṇ mekhalaṇ adaṇ¹³ tadā
duggatiṇ nābhijānaṇi thūpakāraṇ¹⁴ idaṇ phalaṇ
4. Kilesā jhāpitā mayhaṇ bhavā sabbe samūhatā
nāgi va bandhanaṇ chetvā viharāṇi anāsava

¹ G Yāmamaggaṇ² S' Vāsavattip³ S' samohita⁴ G mandalimaṇ⁵ G rātasu, S' jātisu⁶ G S' sabhāvo S' so bhavo⁷ G sāvaṇe, S' sāṇi ca, P' satthi⁸ G sambodhānaṇ, S' pathamaṇ⁹ G S' sāgataṇ¹⁰ S' buddhasatthassa, G mamaṇ¹¹ S' chadabhināṇā¹² S' thūpakārāpikā, S' thupaṇ kārāpitāṇ¹³ G adadāṇ, S' adāṇ.¹⁴ G. thūpakāraṇ'

5 Sagataṇ¹ vata me āsi² Buddhasetthassa santike
tisso vijjā anuppattā kataṇ Buddhassa sāsaṇaṇ.

6 Paṭisambhidā pe . pe pe . . .

Itthaṇ sudaṇ Mekhaladāyikā therī-bhikkhuni³
imā gāthāyo abhāsithā ti

Mekhaladāyikā bhikkhuniyā apadānaṇ samattaṇ.

[3 *Mandapadāyikā.*]

1 Konāgamana-Buddhassa mandapo kārīto mayā
dhuvaṇ ca cīvaram adaṇ⁴ Buddhassa lokabandhuno

2 Yaṇ yaṇ janapadaṇ yāmi nigamarājadhāniyo
sabbattha pūjītā homi puññakammass' idaṇ phalaṇ

3. Kilesā . . pe . . pe . . pe . .

4. Sāgataṇ . . . pe . . pe . . pe . .

5 Paṭisambhidā pe . . pe . . pe . . .

Itthaṇ sudaṇ Mandapadāyikā bhikkhuni imā gāthāyo
abhāsithā ti

Mandapadāyikāya theriyā apadānam samattaṇ.

[4. *Saṅkamanattā.*]

1. Kondañña⁵ bhagavato lokaJetthassa tādino
rathiyaṇ patipannassa tārayantassa pāni^{*no}

2. Gharato^{*} nikkhamtvāna⁶ avakujjā nipaṇṇ' ahaṇ
anukampako lokaJettho⁷ sirasi akkamī⁸ tadā

3. Akkamītvāna⁹ sirasi¹⁰ agamā lokanāyako
tena cittappasādena Tusitaṇ agamās' ahaṇ

4. Kilesā . . pe . . pe . . . pe . .

¹ G S¹ svāgataṇ

³ G S¹ omī therī.

⁵ G S¹ Vipassissa

⁷ G S¹ lokanātho

⁹ G S¹ akkametvāna.

² S¹ āsiṇ

⁴ G. ādaṇ

⁶ G nikkhametvāna.

⁸ G. S² akkamī.

¹⁰ S¹ sirasmi; G. sirasi

- 5 Sāgataṃ . . pe . . pe . . . pe . . .
 6. Patīsambhūḍā . . . pe . . . pe . . . pe . . .

Itthaṇ sudaṇ Sankamanattā bhikkhunī i. g. a-ti.

Sankamanattheriyassa apadānaṇ samattaṇ.

[5. *Tiṇīṇalamālīkā*]

- 1 Candabhāgānadītire ahoṣiṇ kinnarī tadā
addasaṇ virajaṇ Buddhaṇ sayambhuṇ aparājitaṇ.
- 2 Pasannacittā sumanā vedaḍḍatā katañjali
ṇalamālaṇ gaḥetvāna sayambhuṇ abhipūjayaṇ¹
- 3 Tena kammena sukatenā agacchiṇ Tīdasāṇṇaṇ
chattisadevarāḍḍiṇaṇ mahesittam akārayaṇ
- 4 Dasannaṇ cakkavattīnaṇ mahesittam akārayaṇ
saṇvedayaṇtva kusalaṇ² pabbayaṇ anagāriyaṇ
- 5 Kilesā jhāpitaṇ mayhaṇ bhavā saṇghātitaṇ mamaṇ³
sabbāsaṇvaṇ paṇikkhīnaṇ n' atthi dāni punabbhavo
- 6 Catunavute ito kappe yaṇ puppham abhipūjayaṇ
duggatiṇ nābhijānāmi Buddhapūjāy' idaṇ phalaṇ
- 7 Kilesā pe pe . pe
8. Sāgataṇ pe pe pe
- 9 Patīsambhūḍā pe pe pe .

Itthaṇ sudaṇ āyasmā Tiṇīṇalamālīkā bhikkhunī i. g. a-ti.

Tiṇīṇalamālīkāya theriyā apadānaṇ samattaṇ

[6 *Ekapiṇḍadāyikā*.]

- 1 Nagare Bandhumatiyā Bandhumā nāma khattiyo
tassa rañño ahaṇ bhariyā ekaccaṇ cārayāmaṇ⁴ aham
- 2 Rahogataṇ nīsiditvā evaṇ 'cantes' ahan tadā.
ādāya gamanīyaṇ hi⁵ kusalaṇ n' atthi me kataṇ

¹ G. apuṇesiṇ

² G. saṇvejaṇtva me cittaṇ

³ G. mama, S¹ bhavā sabbe samūhata

⁴ G. S² vādayāmaṇ.

⁵ G. gamanīyaṇ; S¹ gamanīṇ.

3. Mahābhitāpaṇḍukkhaṇ¹ ghorarūpaṇḍudārūnaṇ² nirayaṇḍnūna gacchāmi ettha me n' atthi saṇṣayo³
4. Rājānaṇḍupasaṇṇakamma imaṇḍvacanam abraṇḍiṇḍEkaṇ⁴ me samaṇḍaḍdehi bhojayissāmi⁵ khattiya.
5. Adāsī me mahārājā samaṇḍaḍbhāvitindriyaṇḍtassa pattaṇḍgahetvāna paramannena tappayīṇḍ
6. Pūrayitvā paramaṇḍannaṇ⁶ gandhālepaṇḍakās' ahaṇḍjālena pidahitvāna mahānelena⁷ chādayīṇḍ⁸
7. Ārammaṇḍaṇḍamaṇḍetaṇḍ⁹ sarāmi yāvaḍjīvaṇḍaṇḍ¹⁰ tattha cittaṇḍpasādetvā Tāvatiṇḍsaṇḍagacch' ¹¹ ahaṇḍ
8. Tiṇḍsānaṇḍdivarājūnaṇḍ¹² mahesittam¹³ akārayīṇḍmanasā patthitaṇḍmayhaṇḍnibbattaṇḍ¹⁴ yadicchakaṇḍ
9. Visāna cakkavattiṇḍaṇḍ¹⁵ mahesittam akārayīṇḍ¹⁶ ocitattā ca¹⁷ hutvāna saṇṣsarāmi bhavesv-ahaṇḍ¹⁸
10. Sabbabandhanamuttā 'haṇḍapetā me upādikā sabbāsavā paṇḍikkhinā n' atthi dāmi punabbhavo
11. Ekanavute ito kappe yaṇḍdānam adadiṇḍtadā duggatiṇḍnābhijānāmi piṇḍapātass' idaṇḍphalaṇḍ
12. Kilesā . . pe . . . pe . . pe .
13. Sāgataṇḍ . pe . pe . pe
14. Patisaṇḍmbhūda . pe pe . pe

ItthaṇḍsudaṇḍEkaṇḍpiṇḍadāyikā¹⁹ bhikkhuni 1. g a-ti.

Piṇḍadāyikāya theriyā apadānaṇḍsamattaṇḍ.

[7 *Kataccubhikkhadāyikā*]

- 1 Piṇḍacāraṇḍcarantassa Tissaṇḍnāmassa satthuno kataccubhikkhaṇḍpaggayha Buddhasettḥass adās' ahaṇḍ

¹ G mahābhitāsagtalūkaṇ

² G ghorarūpa°

³ S² gives g. 3 in duplicate form, the only variation being in reading katukaṇḍthe reading also of S¹ for dukkhaṇḍ

⁴ S² evaṇḍ.

⁵ G bhojassissāmi

⁶ G. S¹ paramannaṇḍ.

⁷ G. S¹ mahācolena; cf p. 518, g. 9.

⁸ G chādayi, S² chādayaṇḍ.

⁹ G. ekaṇḍ.

¹⁰ G yāvaḍjīvaṇḍ.

¹¹ S² agaññ'.

¹² G °rājānaṇḍ.

¹³ S² mahesattaṇḍ.

¹⁴ G. nipattiṇḍ ti

¹⁵ G visānaṇḍ°; S² visā°.

¹⁶ S² akārayi.

¹⁷ S¹ va.

¹⁸ S² bhavāsvahaṇḍ.

¹⁹ G Ekaṇḍpiṇḍapātadāyikā

2. Paṭiggahetvā sambuddho Tisso lokagganāyako
vīthiyā¹ sanṭhito satthā akā me anumodanaṇ
3. 'Katacchubhikkhaṇ datvāna Tāvatiṇsaṇ gamissasi
chattiṇsadevarājānaṇ mahesittāṇ karissasi²
4. Paññāsaṇ cakkavattīnaṇ mahesittāṇ karissasi³
manasā patthitaṇ sabbaṇ patilacchasi sabbadā
5. Sampattā⁴ anubhotvāna pabbajissasi⁵ akiñcana
sabbāsava pariññāya nibbāyissasi⁶ anāsavā.⁶
6. Idaṇ vatvāna sambuddho Tisso lokagganāyako
nabhaṇ abbhuggami⁷ viro haṇsarājā va ambare
7. Sudinnaṇ me dānavaraṇ suyitthā yāgasampadā⁸
Katacchubhikkhaṇ datvāna pattā 'haṇ acalaṇ padaṇ '
8. Dvenavute ito kappe yaṇ dānam adadiṇ tadā
duggatiṇ nābhijānāmi bhikkhadānass' idaṇ phalaṇ.
9. Kilesā pe pe pe
10. Sāgataṇ pe pe pe .
11. Patisambhūda pe pe pe

Itthaṇ sudaṇ Katacchubhikkhadāyikā bhikkhuniṇ g a-ti
Katacchubhikkhadāyikāya bhikkhuniyā apadānaṇ samattaṇ.

[8. *Sattuppalamālīkāya*.]

1. Nagare Arunavatiyā Arunavā nāma khattiyo
tassa rañño ahaṇ bhariyā na mālaṇ¹⁰ pādayām¹¹ ahaṇ.
2. Satta mālā¹² gahetvāna uppali¹³ devagandhikā
nisajja pāsādavare evaṇ cintesi tāvade
3. Kim me imāhi mālāhi sirasā ropitāhi me¹⁴
varam me¹⁵ Buddhasetthassa ñānamhi abhiropitaṇ

¹ G S¹ vīthiyaṇ

² S² karissati

³ G karissasi pajāpati

⁴ S² sampatti

⁵ G pabbajissati

⁶ G nibbāyissati 'nāsavā

⁷ G abbhikkami.

⁸ S¹ suyitthiyāga°, S² suditthaṇ yānasampadā.

⁹ G. Satthāhaṇ avalambadaṇ, S² patvā 'haṇ°.

¹⁰ G naga-ulaṇ, S¹ na gulaṇ ¹¹ G. pavarayām', S¹ S² pādayām'.

¹² S¹ mālāṇ, G mālī.

¹³ P S² uppālā, G. uppālī.

¹⁴ S² ropite ime

¹⁵ S² eva.

4. Sambuddhaṇ patimānenti dvārāsanne nisīd' ahaṇ
yadā etiha¹ sambuddho pūjayissaṇ mahāmuniṇ
5. Kakudho vilasanto² va³ mīgarājā va kesari
bhikkhusanghena sahito āgacchi⁴ vithiyā⁵ juno
6. Buddhassa raṇsaṇ⁶ disvāna hatthā⁷ saṇviggamānasā
dvāraṇ avāpurtvāna⁸ Buddhasetthaṇ apūjayiṇ
7. Satta uppalapupphāni pavittinnāni⁹ ambare
chādiṇ karontā¹⁰ Buddhassa matthake dhārayanti¹¹ te.
8. Udaggaṇcittā sumanā vedaṇātā katañjali
tatttha cittaṇ pasādetvā Tāvatiṇsaṇ agacch¹² ahaṇ
9. Mahānelassa¹³ chadanaṇ dhārenti mama muddhaṇi
dibbaṇ gandhaṇ¹⁴ pavāyāmi sattuppalān¹⁵ idaṇ phalaṇ.
10. Kadāci niyamānāya nātisanghena me tadā
yāvataṇ paṇsā mayhaṇ mahānelaṇ dhariyyati¹⁶
11. Sattati¹⁷ devarājānaṇ mahesittam akārayiṇ¹⁸
sabbattha issarā hutvā saṇsarāmi bhavābhavē
12. Tesatṭhi cakkavattinaṇ mahesittam akārayiṇ
sabbe maṇ anuvattanti adeyyavacana¹⁹ ahaṇ.
13. Uppalass' eva me vanna gandho c' eva pavāyati
duggatiṇ nābhijānāmi Buddhapūjāy' idaṇ phalaṇ.
14. Iddhipādesu kusalā bojjhangabhāvane ratā²⁰
abhiññāpāramippattā²¹ Buddhapūjāy' idaṇ phalaṇ.
15. Satipatthānakusalā samādhijjhānagocarā²²
sammappadhānam²³ anuyuttā Buddhapūjāy' idaṇ phalaṇ.
16. Viriyam²⁴ me dhuraḍhorayaṇ yogakkhemādhivāhanaṇ
sabbāsavaṇ parikkhinā²⁵ n' atthi dāni punabbhavo

¹ S¹ ehi ti, G ehi.

³ G. ca.

⁵ G. vithiyā.

⁷ G. haṭṭha°

⁹ G pavittinnāni, S¹ pavittinnāni, S² vittinnāni

¹⁰ G chādikaṇontā; S¹ °karonto

¹² S² agañch'

¹⁴ G dibbagandhaṇ

¹⁶ G dhariyyati; S¹ dharissati

¹⁸ G akārayi.

²⁰ G. bhavanāratā

²² G samādhijjhānagocarā

²⁴ G. viriyaṇ

² G. kakulo vilapanto.

⁴ S² āgañchi

⁶ G. S¹ raṇsi, S² raṇsa

⁸ G. apāpurtvāna.

¹¹ G kārāyanti.

¹³ G mahānelassa; S¹ °telassa, cf p 516, g. 6.

¹⁵ S² sattuppalā

¹⁷ S² sattūsa.

¹⁹ G ādeyyavacanaṇ

²¹ G. abhiññāpāramippattā

²³ G. °ppamānam

²⁵ G. parikkinnā.

- 17 Ekatiṇṣe ito kappe vaṇ puppham abhupūjaviṇ
duggatiṇ nābhijānāmi Buddhapūjāy' idaṇ phalaṇ
18 Kilesā . . . pe . . . pe . . . pe . . .
19 Sāgataṇ . . pe . . pe . . pe .
20. Patīsambhida . . . pe . . . pe . . . pe .

Itthaṇ sudaṇ Sattuppalamāhikāya bhikkhuniḥ g a-ti
Sattuppalamāhikāya bhikkhuniyā apadānaṇ samattaṇ

[9. *Pañcadīpikā*]

1. Nagare Haṇṣavatiyā cāriki¹ ās' ahan tadā
ārāmena ca² ārāmaṇ carāmi kusalatthikā
- 2 Kālapakkhamhi divase addasaṇ bodhum uttamaṇ
tattha cittaṇ paśādetvā bodhimūle nīd' ahaṇ
- 3 Garucittaṇ upatthetvā³ sīre katvāna āṇjaliṇ
somanassaṇ pavedetvā evaṇ cintesi tāvade.
- 4 'Yadi Buddho amitaguno asamappatipuggalo
dassetu pātihiraṇ⁴ me bodhi obhāsatu⁵ ayaṇ '
- 5 Saha āvajjite mayhaṇ bodhi pajjali tāvade
sabbasovannayā⁶ āsi diśā sabbā virocati
- 6 Sattaratindivaṇ tattha bodhimūle nīd' ahaṇ⁷ .
sattame divase patte dipapūjaṇ akās' ahaṇ
7. Āsanaṇ parivāretvā pañcadīpāni pajjalaṇ⁸
yāva udeti suriyo dipā⁹ me pajjalaṇ tadā
- 8 Tena kammena sukatenā cetanāpanidhīhi ca¹⁰
jahitvā mānusaṇ dehaṇ Tāvatiyaṇ agacch' ahaṇ
- 9 Tattha me sukataṇ vyamaṇ¹¹ Pañcadīpīti¹² vuccati
satayojanam ubbidhaṇ satthiyojanavittataṇ¹³
- 10 Asaṅkhīyā¹⁴ dipāni parivāre¹⁵ jalanti me
yāvata devabhavanaṇ dipālokena¹⁶ jotati

¹ G cārikiṇ, S¹ cārikiṇ, S² māukī, cf p 527, g 1

² S² °va

⁴ G pātihiram

⁶ S² °sovanayo āsiṇ

⁸ S² dipān' uppajjaliṇ

¹⁰ G. omits

¹³ G. vittataṇ.

¹⁵ G. padivāre.

³ G upatthapetvā

⁵ S¹ obhāsatū.

⁷ G. nīdī 'haṇ.

⁹ G dipā.

¹² G dipādi

¹⁴ G asaṅkhāyāni, S¹ asankhayāni.

¹⁶ G dipāsokena

11. Puratthābhīmukhā¹ thitā² yaḍi icchāmi passituṇ
uddhaṇ adho ca³ tiriyañ⁴ sabbaṇ passāmi cakkhunā⁵
12. Yāvataḥ abhikankhāmi dasuṇ⁶ sukataḍukkate⁷
tattha āvaranaṇ n' atthi rukkesu pabbatesu vā⁸
13. Asīti devarājānaṇ mahesittam akārayiṇ
satānaṇ cakkavattīnaṇ mahesittāṇ akārayiṇ.
14. Yaṇ yaṇ yonūpapajjāmi devattaṇ atha mānusaṇ
dīpasatasahassāni parivāre⁹ jalanti me
15. Devalokā cavitvāna uppajja¹⁰ mātukucchiyaṇ
mātukucchiḡatā santi¹¹ akkhi me na nimilati¹²
16. Dīpasatasahassāmi puññakammasamanginā¹³
sūtighare¹⁴ pajjalanti, pañcadīpān' idaṇ phalaṇ
17. Pacchime bhavasampatte¹⁵ mānasaṇ vinivattayaṇ¹⁶
aṇarāmaranaṇ¹⁷ sūtibhāvaṇ¹⁸ nibbānaṇ phassayaṇ¹⁹ ahaṇ.
18. Jātiyā sattavassā 'haṇ²⁰ arahattaṇ apāpuniṇ
upasampādayi Buddho gunam aññāya Gotamo
19. Mandape rukkhamaḷe vā pāsādesu guhāsu vā
suññāgāre ca jhāyanta²¹ pañcadīpā jalanti me
20. Dībbacakkhuṇ²² vīuddhaṇ me samādhikusalā²³ ahaṇ
abhuññāpāramippattā²⁴ pañca dīpān' idaṇ phalaṇ
21. Sabbavositavosaṇā²⁵ katakicca²⁶ anāsava
Pañcadīpā mahāvīra pade²⁷ vandāmi²⁸ cakkhuma²⁹
22. Satasahasas ito kappe yaṇ dīpam adadīṇ tadā
duggatīṇ nābhijānāmi pañcadīpān' idaṇ phalaṇ
23. Kilesā pe pe pe

¹ G purattā°; S² puratthāmukhā ² S² thitā santi ³ G va.

⁴ S² tiriyañ ca.

⁶ G datthaṇ, P datthūṇ, cf p 527, g 12

⁸ G ca.

⁹ S² parivāretvā

¹¹ G °kataṇ santīṇ, S¹ S² °gataṇ santīṇ

¹² G nimmiyati; S¹ nimiyati, S² nimissati

¹⁴ S¹ G sūtighare, S² sūtighare

¹⁶ G vinivaddhayaṇ; S¹ vinivattayaṇ

¹⁷ G aṇarāmakāṇ, S¹ aṇarāmarāṇ

¹⁸ G sūtibhāvaṇ

²⁰ S² sattavasso haṇ.

²² S² dībbāṇ cakkhuṇ

¹⁴ S² °pārami, S¹ °pāramippattā

²⁶ G katakicca, S² °pindā.

²⁸ S² vandāmi corrected to vandati

⁵ G cakkhunāṇ

⁷ S¹ G °dukkate.

¹⁰ G S¹ uppajji

¹³ S² °samangitā

¹⁵ G bhava sampatte

¹⁹ G phassassaṇ, S¹ passayī

²¹ G jhāyantaṇ

²³ S² samādhūṇ kusalā.

²⁵ G vosanā.

²⁷ G S¹ pade

²⁹ G S¹ cakkhuma.

- 24 Sāgataṇ . pe . pe . pe
 25 Patīsambhūḍā . pe . . . pe . . pe

Itthaṇ sudaṇ Pañcadīpikā bhikkhunī i g a-ti
 Pañcadīpikāya theṇiyā apadāṇaṇ samattaṇ

[10 *Uḍakadāyikā*]

1. Nagare Bandhumatiyā āsiṇ¹ uḍakabhārikā²
 uḍabhārena³ jīvāmi tena posemi dārake
2. Deyyadhammo ca me n' atthi puññakkhette anuttare
 kotthakaṇ upasankamma uḍakaṇ patthapes⁴ ahaṇ.
3. Tena kammena sukatenā Tāvatiṇsaṇ agacch' ahaṇ
 tattha me sukātaṇ vyamhaṇ⁵ uḍabhārena⁶ nummitaṇ
4. Accharāṇaṇ saḥassassa⁷ aham pi⁸ pavarā tadā
 dasatthāne⁹ hitā sabbā adhibhomi sadā ahaṇ
5. Paññāsaṇ¹⁰ devarājāṇaṇ mahesittam akārayiṇ
 vīsaticakkavattinaṇ¹¹ mahesittam akārayiṇ.
6. Duve bhave saṇsarāmi devatte atha mānuse
 duggatiṇ nābhijānāmi uḍakadānass' idaṇ phalaṇ
7. Pabbatagge dumagge vā antalikkhe ca¹² bhūmiyā
 yadā uḍakam icchāmi khippaṇ patilabhām' ahaṇ
8. Avutthikā¹³ dīsā n' atthi santatta-kathitā na¹⁴ ca
 mama sankappam aññāya mahāmegho pavassati
9. Kadāci niyyamānāya¹⁵ ñātisaṇghena me tadā
 yadā icchām' ahaṇ vassaṇ mahāmegho ajāyati¹⁶
10. Unhaṇ vā parilāho vā atha m' eva¹⁷ na vijjati
 kāye ca me rajo n' atthi uḍakadānass¹⁸ idaṇ phalaṇ

1 G S¹ āsi

2 G uḍakahārikā

3 G S¹ uḍahārena4 G patthapem', S¹ patṭhamem'.

5 G brahmaṇ

6 G uḍahārena

7 G satasaḥassāṇaṇ, S¹ saḥassāṇaṇ8 G. S¹ hi9 *All MSS read so*

10 G paññāsa

11 S¹ vīsati^o12 S¹ va.13 G S¹ avutthitā; S² avaddhikā.14 G santatthakudhitā hi, S¹ saṇtattha kutikāhi, S² sabbattha kapitāma; cf. p. 525, g. 4

15 G nāyamaṇāya

16 G. S¹ ajāyatha.17 G sarre me^o; S² atha me nam na vijjati.

18 G. uḍadānass'.

11. Visuddhamanasā ajja apeta¹ manapāpikā¹
sabbāsavā parikkhinā² n' atthi dāni punabbhavo.
12. Ekanavute ito kappe yaṇ kammam akarīṇ tadā
duggatīṇ nābhijānāmi udakadānass' idaṇ phalaṇ.
13. Kilesā . . . pe . . . pe . . . pe . . .
14. Sāgataṇ . . . pe . . . pe . . . pe . . .
15. Patīsamabhīdā . . . pe . . . pe . . . pe . . .

Itthaṇ sudaṇ Udakadāyikā bhikkhuni 1 g a-ti.

Udakadāyikāya theriyā apadānaṇ samattaṇ

Uddānaṇ .

Sumedhā Mekhalādada³ Mandapa⁴-Sankamandada⁵
Nalamāli⁶ Pindadada⁷ Katacchu-Uppālapada⁸
Dīpad-Odakada⁷ c' eva gāthāyo ganitā-viha⁸
ekagāthā satañ c' eva sattādasā taduttariṇ⁹

Sumedhavaggo pathamo

VAGGO II

[11. *Ekūposathikā*]

- 1 Nagare Bandhumatiyā Bandhumā nāma khattiyō
divase punnamāyaṇ so¹⁰ upapajji uposathaṇ.
2. Ahaṇ tena samayena kumbhadāsī ahaṇ tahaṇ
disvā sarājikaṇ¹¹ senaṇ evāhaṇ¹² cintayīṇ¹³ tadā:
- 3 Rājā pi rajjaṇ chaddetvā upapajji¹⁴ uposathaṇ
saphalaṇ nūna taṇ kammaṇ janakāyo pamodito

¹ G apedhā mana°; S² apeta°.

² G parikkinnā

⁴ S² Mandapaṇ.

⁶ S² Nalamālini

⁸ G. °vī sā; S² °hi.

¹⁰ G. punnamāya so

¹¹ G sarājikaṇkasenaṇ, S² sarāpikaṇ

¹² S¹ evamāhaṇ.

¹⁴ S¹ S² uppajji.

³ G Mekhaladāyī, S¹ Mekhalādāyī

⁵ S² Cankatadā.

⁷ G. S¹ Dīpadān Udakañ

⁹ G. S¹ sattarasa taduttari.

¹³ G cintayī

4. Yoñiso paccavekkhitvā duggaccañ¹ ca daliddataṇ
manasaṇ sampahaṇsetvā² upapajjiṇ³ uposathaṇ.
5. Ahaṇ uposathaṇ katvā sammāsambuddhasāsane
tena kammena sukatena Tāvatiṇsaṇ agacch'⁴ ahaṇ.
6. Tattha me sukataṇ vyamhaṇ⁵ ubbhaṇ⁶ yojanam uggataṇ
kūtāgāraavarūpetāṇ mahāsayanabhūsitāṇ⁷
7. Accharā satasahassā upatitthanti maṇ sadā⁸
aññe deve⁹ atikkamma¹⁰ atirocāmi sabbadā.
8. Catusatthi devarājānaṇ mahesittam akārayiṇ
tesatthi cakkavattīnaṇ mahesittam akārayiṇ.
9. Suvannavannā¹¹ hutvāna bhavesu saṇsarām' ahaṇ
sabbattha pavarā homi, uposathass' idaṇ phalaṇ
10. Hatthiyānaṇ assayānaṇ rathayānañ ca kevalaṇ
labhāmi sabbam etam hi¹² uposathass' idaṇ phalaṇ.
11. Sovannamayaṇ rūpiṇmayaṇ¹³ atho pi phalīkāmayaṇ¹⁴
lohitaṇkamayaṇ¹⁵ c' eva sabbaṇ paṭilabhām' ahaṇ
12. Koseyyakambaliyāni khomakappāsikāni ca
mahagghāni ca vatthāni sabbaṇ¹⁶ paṭilabhām' ahaṇ
13. Annaṇ pānaṇ khādaniyaṇ¹⁷ vatthasenāsanāni ca
sabbam etaṇ paṭilabhe, uposathass' idaṇ phalaṇ
14. Varagandhañ ca mālāñ ca cunnakañ ca vilepanaṇ
sabbam etaṇ paṭilabhe, uposathass' idaṇ phalaṇ
15. Kūtāgārañ¹⁸ ca pāsādaṇ maṇḍapaṇ hammiyaṇ guhaṇ
sabbam etaṇ paṭilabhe, uposathass' idaṇ phalaṇ
16. Jātiyā¹⁹ sattavass āhaṇ pabbajiṇ anagāriyaṇ
atthamāse asampatte arahattaṇ apāpuniṇ
17. Kilesā . pe . pe . pe .
sabbāsavaṇ parikkhīṇā n' atthi dāni punabbhavo.

¹ S² duggavyañ, S¹ duggataṇ

² G sampahaṇsetvā, S sappahasitvā

³ S¹ uppajjaṇ, G upapajjaṇ

⁴ S² agañch'

⁵ G brahmaṇ

⁶ S¹ uddhaṇ

⁷ G sahasanaṇ subhūsitāṇ, S¹ sahasanabhūsitāṇ

⁸ G tadā

⁹ S² deva

¹⁰ G atikkamma

¹¹ G °vanno

¹² G etam pi

¹³ G rūpiyamayaṇ.

¹⁴ G. viphalīkamayaṇ.

¹⁵ G. lohitaṇkamayaṇ.

¹⁶ G sabbā

¹⁷ S¹ khādaniyaṇ.

¹⁸ S² kutāgārā

¹⁹ G jātiyaṇ

18. Ekanavute ito kappe yaṇ kammam akariṇ tadā
duggatiṇ nābhijānāmi uposathass' idaṇ phalaṇ.

19. Sāgataṇ . pe . pe . pe .

20. Patisambhidā . pe . pe . pe . . .

Itthaṇ sudaṇ Ekūposathikā bhikkhunī i g a-ti.

Ekūposathikāya theriyā apadānaṇ samattaṇ.

[12 *Salalapupphikā*]

1 Candabhāgānaditīre ahoṣi¹ kinnarī tadā
ath' addasaṇ² devadevaṇ caṅkamantaṇ narāsabhaṇ

2 Ocintvāna salalaṇ³ Buddhasethass' adās' ahaṇ
upasinghi⁴ mahāvīro salalaṇ pupphagandhikaṇ

3 Patiggaḥetvā sambuddho Vipassī lokanāyako
upasinghi⁴ mahāvīro pekkhamānāya me tadā

4 Añjalm paggaḥetvāna vanditvā dīpaduttamaṇ⁵
sakaṇ cittaṇ pasādetvā tato pabbatam āruhiṇ.

5. Ekanavute ito kappe yaṇ pupphaṇ adadiṇ tadā
duggatiṇ nābhijānāmi Buddhapūjāy' idaṇ phalaṇ

6 Kilesā . pe . pe . pe

7 Sāgataṇ . pe . pe . pe . . .

8 Patisambhidā . pe . pe . pe . . .

Itthaṇ sudaṇ Salalapupphikā bhikkhunī i g a-ti

Salalapupphatheriyā apadānaṇ samattaṇ

[13 *Modakadāyikā*]

1. Nagare Bandhumatīyā kumbhadāsī ahoṣ' ahaṇ
mama bhāgaṇ gaḥetvāna gacchiṇ⁶ udakabhārikā ⁷

2. Panthamhi samanaṇ disvā saṭṭacittaṇ samāhitaṇ
pasannacittā sumanā modake tīṇi dās' ahaṇ

¹ G ahoṣi

² G addas' ahaṇ, S¹ addasāhaṇ.

³ S² ocintvā salalaṇ pupphaṇ.

⁴ G upasinghi.

⁵ G. dvipad°

⁶ G. S¹ gacchaṇ

⁷ G. udahārikā; S¹ udakabhārikā.

3. Tena kammena sukatenā cetanāpanidhīhi ca
ekanavutī-kappāmi vīnipātaṇ n' agacch'¹ ahaṇ.
4. Sampattiṇ taṇ karitvāna² sabbaṇ anubhaviṇ ahaṇ
modake tīni datvāna pattā 'haṇ³ acalaṇ padaṇ.
5 Kilesā pe pe . pe .
6 Sāgataṇ pe . pe pe .
7 Patīsambhīdā pe pe pe
Itthaṇ sudaṇ āyasmā Tīmodakadāyikā bhikkhuni 1 g a-ti
Modakadāyikāya theriyā apadānaṇ samattaṇ.

[14 *Ekāsanadāyikā*]

1. Nagare Haṇsavatīyā ahoṣiṇ⁴ mālīkā tadā
mātā ca me pitā c' eva kammantaṇ agamaṇsu te
2. Majjhantīkamhi surīye addasaṇ⁵ samaṇaṇ ahaṇ
vīthiyā anugacchantaṇ⁶ āsanaṇ paññāpes' ahaṇ.
3. Gonakāvīkatīkāhi⁷ paññāpetvā hav' āsanaṇ⁸
pasannacittā sumanā imaṇ vacanam abruvīṇ.⁹
4. "Santattā kathitā¹⁰ bhūmi sūro¹¹ majjhantīke tīto
mālūtā ca¹² na vāyanti kālo c' ev' attham eti taṇ.
5. Paññattaṇ āsanam idaṇ¹³ tavatthāya mahumune¹⁴,
anukampaṇ upādāya nisīda¹⁵ mama āsane "
6. Nisīdi tattha samano sudanto suddhamānaso
tassa pattaṇ gahetvāna yathārandhaṇ¹⁶ adās' ahaṇ
7. Tena kammena sukatenā cetanāpanidhīhi ca
jāhītvā mānusaṇ dehaṇ Tāvatiṇsaṇ agacch' ahaṇ
8. Tattha me sukataṇ vyamhaṇ¹⁷ āsanena sunummitaṇ
satthīyojanam ubbidhaṇ tiṇsayojanavittataṇ¹⁸

¹ S² na gañich'² S² sampatti okiritvāna³ G tatthāhaṇ⁴ G. S¹ ahoṣi⁵ G adasaṇ⁶ G anugacchanti, S¹ °gacchanti⁷ G S¹ gonaka⁸ G S¹ sāmāsaṇaṇ; v l hamāsaṇaṇ, S² hav°⁹ G. abravī; S¹ abravī¹⁰ G kudhitā, S¹ kutikā, S² katikā; cf. p 521, g. 8¹¹ S² S¹ suro¹² G va.¹³ G. imaṇ.¹⁴ G. S¹ mahāmuni¹⁵ G nisīdi¹⁶ S¹ yathārandhaṇ.¹⁷ G. brahmaṇ.¹⁸ G. S¹ °vittataṇ

- 9 Suvannamayā¹ manimayā atho pi phalīkāmāyā
lohītankamayā c' eva pallankā vivīdhā mama
10. Tūlīkāvīkatīkāhi² katthissāvīkatīkāhi³ ca
uddhaṇ-ekantalomī⁴ ca pallanko me susanthato ⁵
11. Yādā icchāmi gamanaṇṇ hāsakhiddasamappitaṇ
saha⁶ pallankasetthena gacchāmi mama patthitaṇ.
12. Asītidevarājānaṇ mahesittaṇ *akārayiṇ
sattatī*cakkavattīnaṇ mahesittaṇ akārayiṇ.
13. Bhavābhavē⁷ saṅsaranti⁸ mahābhogaṇ labhām' ahaṇ
bhoge me ūnatā n' atthi ekāsanaphalaṇ idaṇ.
14. Duve bhavē saṅsarāmi devatte atha mānuse
aññe bhavē na jānāmi ekāsanaphalaṇ idaṇ ⁹
15. Duve¹⁰ kule pajāyāmi khattiye cāpi brāhmaṇe
uccākulīkā sabbattha ekāsanaphalaṇ idaṇ
16. Domanassaṇ na jānāmi cittasantāpaṇaṇ mama
vevaṇṇiyaṇ na jānāmi ekāsanaphalaṇ idaṇ
17. Dhātīyo maṇ upatthanti khujjā celāvīkā¹¹ bahū
ankaṇa ankaṇ¹² gacchāmi ekāsanaphalaṇ idaṇ.
18. Aññe nahāpentī¹³ bhojenti aññe rāmenti¹⁴ maṇ sadā
aññe gandhaṇ vīlīpanti ekāsanaphalaṇ idaṇ
19. Mandape rukkhamaṇ vā suññāgāre vasantiyā
mama saṅkappaṇaṇ aññāya pallanko upatitthati
20. Ayaṇ pacchimako mayhaṇ carimo vattate bhavo
ajjāpi rajjaṇ chaddetvā pabbajjaṇ anagāriyaṇ
21. Satasahasasē ito kappe yaṇ dānaṇ adadīyaṇ tadā
duggatiṇ nābhijānāmi ekāsanaphalaṇ idaṇ
22. Kilesā pe pe pe . .
23. Sāgataṇ pe pe . . pe
24. Patīsaṃbhīdā pe pe . . pe .

Itthaṇ sudaṇ āyasmā Ekāsanadāyīkā bhikkhūni i. g. a-ti.

Ekāsanadāyīkāya theriyā apadānaṇ samattaṇ.

¹ S¹ sovannamayā

² G¹ tulika

³ S¹ katthissa cīttakāhi, v l katthittisācīttakāhi

⁴ G¹ S¹ udda-ekantalomī.

⁵ G¹ susanthito, S¹ °sandhito

⁶ G¹ daha

⁷ G¹ bhavā sabbe

⁸ G¹ saṅsarantaṇ.

⁹ G¹ ekāsaṇaṇ idaṇ phalaṇ.

¹⁰ G¹ S¹ dve kule tu.

¹¹ G¹ khujjāvelāyīkā, S¹ bujjācelāyīkā, v l khujjāveccheyīkā;
S² bujjā°.

¹² G¹ S¹ angena angaṇ.

¹³ G¹ nahāpentī.

¹⁴ G¹ S¹ dāpentī, P. ramanti.

[15 *Pañcadīpadāyikā*]

1. Nagare Haṅsavatīyā cārikī¹ ās' ahan tadā
ārāmena vihārena carāmi kusalatthikā
2. Kālapakkhamhi divase addasaṇ bodhim uttamaṇ
tattha cittaṇ pasādetvā bodhimūle nisīd' ahaṇ
3. Garucittaṇ upatthetvā² sire katvāna añjaluṇ³
somanassaṇ pavedetvā⁴ evaṇ cintesi tāvade
- 4 “Yadī Buddhō amitaguno asamappatipuggalo
dassetu pāṭihiraṇ me bodhi⁵ obhāsatu ayaṇ ”
- 5 Saha āvaṇṇite mayhaṇ bodhi paṇṇaḷi tāvade
sabbasovannayā⁶ āsi⁷ disā sabbā virocati
6. Sattarattindivaṇ tattha bodhimūle nisīd' ahaṇ
sattame divase patte dīpapūjaṇ akās' ahaṇ
- 7 Āsanaṇ parivāretvā pañcadīpāni paṇṇaluṇ⁸
yāva udeti suriyo dīpā me paṇṇaluṇ tadā
- 8 Tena kammena sukatenā cetanāpanidhīhi ca
jahitvā mānusaṇ dehaṇ Tāvatiyaṇ agacch'⁹ ahaṇ
- 9 Tattha me sukataṇ vyamhaṇ¹⁰ pañcadīpīti¹¹ vuccati
sattiyojanam ubbiddhaṇ¹² tiyaṇyojanavittataṇ
- 10 Asankhīyāni dīpāni parivāre¹³ jaṇṇu¹⁴ me
yāvatā devabhavanaṇ dīpālokena jotati
- 11 Pubbamukhā¹⁵ nisīditvā yadī icchāmi passituṇ
uddhaṇ adho ca tiriyaṇ¹⁶ sabbhaṇ passāmi cakkhuna
- 12 Yāvatā abhikankhāmi datthuṇ¹⁷ sukata dukkate
tattha me 'varanaṇ¹⁸ n' atthi rukkesu pabbatesu vā
- 13 Asitidevarājānaṇ mahesittam¹⁹ akārayiṇ
satānaṇ cakkavattinaṇ mahesittam akārayiṇ

¹ S² bārikī³ S² añjālī⁵ G bodhiṇ⁷ S² āsiṇ⁹ S² agañich'¹¹ G S¹ pañcadīpā tī¹³ S² rathavāre.¹⁵ G. pupphamukhā¹⁷ G ratthhaṇ; S² uddhaṇ.¹⁹ S² mahesattaṇ² S² upatthapetvā, G S¹ upatthitvā.⁴ G. paveditvā⁶ G. sabbasovannamaya⁸ S² °dīpān' upaṇṇalaṇ¹⁰ G brahmaṇ.¹² G sattiyojanavittataṇ¹⁴ S² jaṇṇu¹⁶ G. va tiriyaṇ, S² sātiriyaṇ¹⁸ G caranaṇ.

- 14 Yaṇ yaṇ yonūpapajjāmi devattaṇ aṭṭha mānusaṇ
dīpasatasahassāmi parivāre jalantī me.
15. Devalokā cavitvāna uppajjuṇ¹ mātukucchiyaṇ
mātukucchiḡatā santi² akkhi me na nimīlati ³
- 16 Dīpasatasahassāmi puññakammasamanginā⁴
jalantī sūtikāgehe⁵ pañcadīpān' idaṇ phalaṇ.
- 17 Pacchime bhavasampatte⁶ mānasaṇ⁷ vimivattayū⁸
ajarāmarāṇ sītubhāvaṇ nibbānaṇ phassaṇ⁹ aham.
18. Jāṭiyā sattavassā 'haṇ arahattaṇ apāpunūṇ
upasampādayi¹⁰ Buddhō pañcadīpān' idaṇ phalaṇ.
- 19 Mandape rukkhamūle vā suññāgāre vasantiyā
sadā¹¹ pajjalate dīpaṇ, pañcadīpān' idaṇ phalaṇ
- 20 Dībaṇ cakkhuṇ¹² visuddham me samādhikusalā ahaṇ
abhiññāpāramippattā,¹³ pañca dīpān' idaṇ phalaṇ.
- 21 Sabbavositavosānā¹⁴ katakiccā anāsāvā
Pañcadīpā mahāvīra pāde vandati¹⁵ cakkhumā
- 22 Satasahassee ito kappe yaṇ dānam adadūṇ tadā
duggatūṇ nābhijānāmi pañcadīpān' idaṇ phalaṇ
- 23 Kilesā . pe pe pe . . .
- 24 Sāgataṇ . pe pe pe .
- 25 Patīsambhidā . pe . . . pe pe . . .

Itthaṇ sudaṇ Pañcadīpadāyikā bhikkhuni i. g. a-ti.

Pañcadīpikāya theriyā apadānaṇ samattaṇ

[16 *Nalamālikā*]

- 1 Candabhāgānādītīre ahoṣū¹⁶ kinnarī tadā
addasaṇ viraṇaṇ Buddhaṇ sayambhuṇ aparājitaṇ

¹ G uppajji, S¹ uppajja

² G S¹ °kucchiḡataṇ santi, S² °gataṇ santiṇ

³ G nimīyati; S¹ nimīyati, S² nimīṣati, v l nimīyiyati.

⁴ G samangitā, S² °gitaṇ

⁵ G paputi, S¹ pasuti

⁶ G S¹ bhava sampatte

⁷ G. mānusaṇ

⁸ G. vimivattayī, S¹ vimivattayī.

All MSS. read passayūṇ; cf p 520, g. 17.

¹⁰ G. S¹ °maṇ

¹¹ G. S¹ yadā

¹² G dībbacakkhuṇ.

¹³ G. pāramaṇ pattā.

¹⁴ S² °vosānaṇ

¹⁵ G. S¹ vandāmi.

¹⁶ G. S¹ ahoṣi.

2. Pasannacittā sumanā vedaḥjātā katañjali
nalamālā¹ gahetvāna sayambhuṇ abhiṇpūjayiṇ
- 3 Tena kammaṇa sukatenā cetanāpanidhihi ca
jahitvā mānusaṇ dehaṇ Tāvatiṇsaṇ agacch² ahaṇ
- 4 Chatṭiṇsadevarājānaṇ mahesittam akārayiṇ
manasā patthitaṇ mayhaṇ nibbattati yath' icchitaṇ
- 5 Dasannaṇ cakkavattinaṇ mahesittam akārayiṇ
sucitattā va³ hutvāna saṇsarāmi bhavesv ahaṇ
- 6 Kusalaṇ vijjate mayhaṇ pabbajaṇ anagāriyaṇ
pujārahā⁴ ahaṇ ajja Sakyaṇputtassa sāsane
- 7 *Visuddhamānasā ajja apetaṇamanapāpikā
sabbāsavā paṇikkhiṇā n' atthi dāmi punabbhavo*
- 8 Kilesā pe . pe pe
9. Sāgataṇ pe pe pe
- 10 Patisaṇmbhūda . pe pe . pe
- 11 Catunavute ito kappe yaṇ Buddham abhiṇpūjayiṇ
duggatiṇ nābhijānāmi nalamālān' idaṇ phalaṇ
12. Kilesā . pe . pe . pe . .
sabbāsavā paṇikkhiṇā n' atthi dāmi punabbhavo⁵ ti.

Itthaṇ sudaṇ Nalamālikā bhikkhuni i g a-ti.

Nalamālikāya theriyā apadānaṇ samattaṇ.

[17. *Gotamī*]

- 1 Ekadā Lokapaḥjoto Vesāliyaṇ⁶ *Mahāvane*
kuṭāgāresu sālāyaṇ vasate naraśārathi.
- 2 Tadā jṇassa mātucchā Mahāgotamī⁷ bhikkhuni
tahiṇ setapure⁸ ramme vasi⁹ bhikkhunupassaye¹⁰
*bhikkhunihi vimu*ttāhi satehi sahapañcahi
3. Rahogatāya tass' evaṇ cittaṇs' āsi¹¹ vitakkitaṇ.
“ Buddhasa paṇinibbānaṇ sāvakaḡḡayugassa vā
Rāhul-Ānanda-Nandānaṇ nāhaṇ sakkomi¹² passituṇ.

¹ G nalamālā; S¹ nalamālāṇ

² S² agañch'.

³ S¹ ocitvāna; v l ocitattā va

⁴ G pūjārahaṇ

⁵ S² punabbhavā.

⁶ S² Vesāliya ca

⁷ G. P. °gotamī

⁸ G. petapūre, P gate°.

⁹ S² vasi

¹⁰ G. bhikkhūpassaye.

¹¹ S¹ cittaṇsāpi, S² cittaṇsāvīsī

¹² S¹ G. P lacchāmi.

- 4 Patihacc' āyusankhāre ossajitvāna nibbutuñ¹
gaccheyyañ² lokanāthena anuññātā mahesinā ”
- 5 Tathā pañcasatānam pi bhikkhunīnañ vitakkitañ
āsi Khemādikānam pi etad eva vitakkitañ
- 6 Bhūmicālo tadā āsi nādītā devadundubhi³
upassayādhivatthā yā⁴ devatā sokapīlitā
vilapantā sakarunañ tatth' assūm⁵ pavattayun
- 7 Sabbā⁶ bhikkhuniyo tāhi⁷ upagantvāna Gotamīñ
nīpacca sirasā pāde idañ⁸ vacanam abravun
- 8 “ Tattha toyalavāsittā mayam ayye rahogatā
sācalā calitā bhūmi nādītā devadundubhi⁹
paridevā va¹⁰ sūyante¹¹ kim atthañ nūna Gotamī ”¹²
9. Tadā avoca sā sabbañ yathāparivittakkitañ
tāyo pi sabba āhañsu yathāparivittakkitañ
- 10 “ Yadi te rucitañ ayye nibbānañ paraññañ sivañ
nibbāyissāma sabbā pi Buddhānuññāya subbate
- 11 Mayañ sahā va nikkhantā gharā pi ca bhavā pi ca
sahā yeva¹³ gamissāma nibbānañ puram¹⁴ uttamañ ”
12. “ Nibbānāya vajantīnañ¹⁵ kiñ vakkhāmi ” ti sā vadī¹⁶
sahā sabbāhi niggañchi bhikkhunīlayana tādā
- 13 “ Upassaye yā 'dhivutthā devatā tā khamantu¹⁷ me
bhikkhunīlayanass' edañ pacchimañ dassanañ mama.
- 14 Na jarā maccu vā yattha¹⁸ appiyehi samāgamo¹⁹
piyehi na viyog' atthi tañ vajissañ asankhatañ ”
15. Avītarāgā tañ sutvā vacanañ sugatorasā
sokattā parideviñsu “ aho no appapuññatā

¹ G nibbuti² G. gaccheyya³ G S¹ °dudubhi, v l dudrabhi.⁴ G ādhivutthā yā, S¹ ādivuttā yā⁵ S¹ tatr' assūni⁶ G mittā, S¹ sittā.⁷ G S¹ tehi.⁸ G. S¹ imañ.⁹ G devaduddubhi, S¹ devadūdubhi¹⁰ G S¹ ca¹¹ G S¹ suyanti.¹² G Gotamī, S² Gotamī.¹³ S¹ sahasseva, S² saha yeva.¹⁴ G param, S¹ padam¹⁵ G caranītañ; v l. vadantīnañ, S¹ carantīnañ.¹⁶ G. S¹ vada, v l. vidi, S² vadañ¹⁷ S² bhavantu.¹⁸ S² nagarā maccurājā ca.¹⁹ S¹ samāgato.

16. Bhikkhunīnīlayo suñño bhūto tāhi vinā ayaṇ¹
pabhāte² viya tārāyo na dissanti³ jīnorasā.
17. Nibbānaṇ Gotamī yāti satehi saha pañcahi
nadisatehi va saha Ganga pañcahi sāgaraṇ ”
18. Rathiyāya⁴ vajantīnaṇ⁵ disvā saddhā⁶ upāsikā
gharā nikkhamma pādesu nīpacca idam abravuṇ
19 “ Pasidassu mahābhāge⁷ anāthāyo vihāya no
tayā na yuttaṇ nibbātuṇ ” icc attā vilapiṇsu⁸ tā.
20. Tāsaṇ sokapahānatthaṇ avoca madhuraṇ gīram
“ ruditeṇa alaṇ puttā hāsa⁹ kā¹⁰ lo yaṇ ajja vo,
21. Pariññātaṇ mayā dukkhaṇ,⁹ dukkhaḥetu vivajjito,
nīrodho me sacchikato, maggo cāpi subhāvito,
22. Paricīno mayā satthā, kataṇ Buddhassa sāsaṇaṇ,
ohito garuko bhāro, bhavanetti samūhatā,
23. Yassa-v-atthāya¹⁰ pabbajitā agārasmā anagāriyaṇ
so me attho anuppatto sabbasaṇyōjanakkhayaṇ,
24. Buddhō tassa ca saddhammo anūno yāva titthati,
nibbātuṇ tāva kālo me, mā maṇ socatha puttikā
25. Koṇḍaññ¹¹-Ānanda-Nandādī titthanti Rāhulo jīno
sukhito sahito sangho, hatadappā va¹² titthiyā,
26. Okkākaṇsaṇsaṇsa yaso ussito Māramaddano
nanu sampatī kālo me nibbānatthāya puttikā ?
27. Cīrappabhutī yaṇ mayhaṇ patthitaṇ ajja sījjhate
Ānandaḥerikālo¹² yaṇ kim vo assūhi puttikā.
28. Sace mayī dayā atthī, yadī c’ atthī kataññutā
saddhammatthitīyā¹³ sabbā karoṭha viriyaṇ dalhaṇ.
29. Thīnaṇ adāsī¹⁴ pabbajjaṇ sambuddho yācīto mayā
tasmā yathā ’ham uddissa¹⁵ tathā tam anutitthatha ”
30. Tā evaṇ anusāsītvā¹⁶ bhikkhunihi purakkhatā
upecca Buddhaṇ vanditvā imaṇ vacanam abravī¹⁷

¹ G. assaṇ ² P. passate ³ G. S¹ nāsayanti

⁴ G. S¹ rathikāya. ⁵ G. *taṇ, P. vajanti taṇ

⁶ S² sabbā ⁷ G. mahābhoge, S¹ mahāghoro.

⁸ G. vilapiṇsu; S¹ iva cca ⁹ G. rakkhayaṇ.

¹⁰ G. S² °v-atthāya; S¹ c’ atthāya; P. yass’ atthāya.

¹¹ G. ca ¹² G. Ānandarodukālo.

¹³ G. saddhammatthitīyā ¹⁴ G. S¹ akāsi.

¹⁵ G. nandīyaṇ, S¹ nandissaṇ. ¹⁶ G. S¹ anusāsetva.

¹⁷ G. abravuṇ; S¹ abravī.

31. “Ahaṇ Sugata te¹ mātā tvaṇ ca dhīra² pitā mama³
saddhammasukhado⁴ nātha, tayā jāt’ amhī Gotama;
32. Saṇvaddhito ’yaṇ Sugata rūpakāyo mayā tava,
°anndiyo⁵ dhammatanu mama saṇvaddhito tayā;
33. Muhuttaṇ tanhāsamanāṇ khīraṇ tvaṇ pāyito mayā,
tayā ’haṇ santam accantaṇ dhammakhīram hī pāyitā⁶,
34. Vaddhanārakkhane⁷ mayhaṇ anano tvaṇ mahāmune.
puttakāmā thiyo⁸ tāva⁹ labhantaṇ tādisaṇ sutāṇ¹
35. Mandhātādi-narindānaṇ yā mātā tā bhavannave
nmuggā ’haṇ tayā¹⁰ putta tāritā bhavasāgarā
36. Rañño-mātā mahesī tī sulabhan nāmam itthinaṇ,
Buddhamātā tī yaṇ¹¹ nāmaṇ etam paramadullabhaṇ
37. Tañ ca laddham mayā vīra, paṇḍhānam maman tayā
anukaṇ¹² vā mahantaṇ vā taṇ sabbaṇ pūritam mayā
38. Parinibbātum icchāmi vihāy’ emaṇ kalebaraṇ,¹³
anuṇāhī me vīra dukkhantakara¹⁴ nāyaka
39. Cakkankusadhajākuppe pāde kamalakomale
pasārehi, paṇāman te karissaṇ putta pemaśā¹⁵
40. Suvapaṇṇarāsīsankāsaṇ sariraṇ kuru pākataṇ¹⁶
katvā¹⁷ dehaṇ sudiṭṭhan te santaṇ gacchāmi nāyaka ”
41. Dvattiṇsalakkhanūpetāṇ¹⁸ sappabhālankataṇ¹⁹ tanuṇ²⁰
sañjhāghanā²¹ va bālakkaṇ mātucchaṇ dassayī jino.
42. Phullāravi*ndasan*kāse tarunādiccasappabhe²²
cakkanki*te²³ pāda*tale pāde sā²⁴ siraśa patī
43. “Panamāmi narādiccaṇ²⁵ ādiccakulaketunaṇ
pacchime marane mayhaṇ²⁶ na taṇ dakkhām aham puna²⁷

¹ G vo.² G S¹ vīra.³ G S¹ mamaṇ.⁴ S¹ °sukhada.⁵ G S¹ ānandito, P anindito⁶ G vāyitā.⁷ G. S¹ bandhana°⁸ G tiyo, S¹ piyo; v l dhiyo⁹ G S¹ yāva.¹⁰ S¹ tathā¹¹ G viya.¹² G. anunaṇ, v l anutaṇ¹³ S² karebaraṇ¹⁴ G. °antankara¹⁵ G. S¹ uttame ahaṇ¹⁶ G. kuru pādakaṇ; P. kuru pākataṇ; S¹ °pātakaṇ¹⁷ S² dīsvā.¹⁸ S² battiṇsa¹⁹ G sabbabhā°.²⁰ *All MSS read tanu.*²¹ G. sañchaganaṇ, S¹ sañjhāganaṇ²² G. °papparo²³ G. cakkakaṇṭe²⁴ G tato ’haṇ, S¹ tato sā.²⁵ G. S¹ narādicca²⁶ G S¹ tuyhaṇ²⁷ G. okkāma’ aham pano, S¹ okkāma’ ahaṇ mano, S² °mune.

44. Itthiyo nāma lokagga sabbadosākarā¹ *matā*
 'ya²di koc' atthi doso me khamassu karunākara.
45. Itthikānañ ca pabbajjaṇ yam 'haṇ yāciṇ punappunaṇ
 tattha² ce³ atthi doso me taṇ khamassu narāsabha⁴
46. Mayā bhikkhuniyo vīra tavānuññāya sāsītā
 tattha ce⁴ atthi dunnītaṇ⁵ khamassu khamādhīpa⁶
47. Akkhante⁷ nāma khantabbāṇ kim bhavē gunabhūṣane⁸
 kim uttaraṇ te⁹ vakkhāmi nibbānāya vajantiyā¹⁰
48. Suddhe anūne mama bhikkhusanghe || lokā ito nissarituṇ
 khamante
 pabhātakāle¹¹ vyasanaṇ gahānaṇ || disvāna miyyāti¹² hī
 candalekhā¹³
49. Tadetarā¹³ bhikkhuniyo jinaṅgaṇ || tārā¹⁴ va candānugatā
 Sumeruṇ
 padakkhinaṇ katva¹⁵ nippacca¹⁶ pāde || thitā mukhaṇ taṇ
 samudikkhamānā
50. "Na tittipubban tava dassanena || cakkhun na sotāṇ¹⁷
 tava bhāsītena
 cittaṇ mamaṇ¹⁸ kevalam ekam eva || pappuyya taṇ dham-
 marasena tittīṇ¹⁹
51. Nadato paṇisāyaṇ te vāḍidappāpabhārino²⁰
 ye te dakkhinti²¹ vadaṇaṇ dhaññā te naraṇṇaṇa.
52. Dīghaṇṇulī tambanakkhe subhe²² āyatapaṇhīke²³
 ye pāde paṇamissanti²⁴ te pi dhaññā ranantaṇa²⁵

¹ G. S¹ °dosakarā² S² natthi.³ S¹ S² me⁴ G. tatra ce°, S¹ tatra te°.⁵ G. dunnītaṇ; S¹ runītaṇ.⁶ G. khamādhī, S¹ khamāmi ti, P. khamāpītā.⁷ G. S¹ akkhate.⁸ G. kiṇ save gunabhūṣane.⁹ G. kittaranto, S¹ kim uttara°.¹⁰ G. S¹ vadantiyā¹¹ G. sagāthākale.¹² G. miyyāti.¹³ G. taditarāja, S¹ taretarā.¹⁴ G. tārā¹⁵ P. kacca.¹⁶ G. nippaccaya¹⁷ G. cakkhusotaṇ.¹⁸ G. samaṇ¹⁹ G. S¹ S² tittāṇ.²⁰ G. veditabbā patīrino, S¹ taritappā patīrino, v l. vāḍitabyā pabhārino²¹ G. dakkhanti.²² G. sunā.²³ S² °panhite²⁴ G. pana miyanti²⁵ G. S¹ raṇantārā, P. gunandhara.

- 53 Madhurāṃ pahatthāṃ¹ dosaghātīṃ² hitāṃ ca
ye te vākyāṃ sussanti³ te pi dhaññā naruttama.⁴
- 54 Dhaññā 'han te mahāvīra pādapūjanatapparā
junnasaṃsāarakantārā saddhammena⁵ sīrmatā ”
- 55 Tato sā anusāvetvā⁶ bhikkhusanghamhi subbatā
Rahul'-Ānanda-Nande ca vanditvā idam⁷ abravī
- 56 “ Āsivīsālayasame rogāvāse⁸ kalebare⁹
nibbinnā¹⁰ dukkhapanke te jarāmarañagocare
- 57 Nānākalala-m-ākinne,¹¹ parāyatte nirīhake¹²
tena nibbātum icchāmi anumaññatha puttakā ”
- 58 Nando Rāhula-bhaddo ca vītasokā nirāsavā
thitācaladhīti dhīrā¹³ dhammatam anucintayū
- 59 “ Dhi-r-atthu sankhataṃ lolaṃ¹⁴ asāraṃ¹⁵ kadalūpamaṃ
māyāmaricisadisāṃ ittarāṃ anavatthitaṃ
- 60 Yatttha nāma jīnassāyaṃ mātucchā Buddhaposikā
Gotamī nidhanaṃ yāti aniccaṃ sabbasankhataṃ ”
- 61 Ānando ca¹⁶ tadā sekho sokatṭho jīnavacchalo
tatth' assūmi dharanto¹⁷ so karuṇaṃ paridevatī.
- 62 “ Hāsanti Gotamī yāti, nūnaṃ¹⁸ Buddho pi nibbutiṃ
gacchati naciren' eva aggi viya nirindhano ”
- 63 Evaṃ vilapamānaṃ taṃ Ānandaṃ āha Go*tamī
“suti*sāgaragambhīra Buddhupatthānatappara
- 64 Na yuttam socitum putta hāsakāle upatṭhite
tayā me saraṇaṃ putta nibbānattam¹⁹ upāgataṃ.
65. Tayā tāta samajjhuttho²⁰ pabbajjaṃ anujāmi no²¹
mā putta vīmano ho*hi saphalo* te paṛissamo

¹ G mahatthāṃ; S¹ pavatthāṃ.

² G S¹ dosaghāṭi; S² P dosaghāṃ

³ G suyanti; P suyanti.

⁴ G namuttame

⁵ G S¹ suvākyena

⁶ S¹ anusāmetvā; v l anubhāvetvā

⁷ S¹ jmaṃ; v l. imaṃ.

⁸ G rogādhāse.

⁹ G kalevare.

¹⁰ G nibbandā; S¹ nibbindā

¹¹ S¹ °ākinno; S² °kalimalākinno

¹² G paṇāyatte nīdīhake; S¹ paṇāyante nīrīhate

¹³ G dhītāvalādhītivirā; S¹ dhītācalādhītivirā.

¹⁴ G. S¹ lokam.

¹⁵ G S¹ assādaṃ

¹⁶ G. va.

¹⁷ G S¹ karonto.

¹⁸ G. nanu.

¹⁹ G P nibbānantaṃ.

²⁰ G. S¹ samajjhuttho.

²¹ G. anujāmiyo.

- 66 Yaṇṇa dīttāṇ purāṇehi tīttikācariyehi¹
 taṇ padaṇ sukumārīhi sattavassāhi veditaṇ
 67 Buddhasāsanapāletā pacchimaṇ² dassanan tava
 tattha gacchāṃ' ahaṇ puttāgato yāttha na dissate
 68 Kadāci dhammaṇ desento khīpi lokagganāyako
 tadā 'ham āsīsavacaṇ avocaṇ anukampikā.
 69. 'Ciraṇ jīva mahāvira kappan tīttā mahāmune
 sabbalokassa atthāya bhavassu ajarāmaro' ”
 70 Taṇ tathāvādīnim Buddhō mamaṇ so etad³ abravī
 “ na h' evaṇ vandiya Buddhā yathā vandasi Gotamī ”
 71 “ Kathaṇ carahi sabbaññu⁴ vanditabbā Tathāgatā²
 kathaṇ avandiya Buddhā² Tam me akkhāhi pucchito.”
 72. “ Āraddhavīriye pahitatte niccaṇ dalhaparakkame
 samagge sāvake passa esā Buddhāna vandanā ”⁵
 73 Tato upassayaṇ gantvā ekikāhaṇ vicintayaṇ⁶
 samaggaṇparisaṇ⁷ nātho roceti⁸ tibhavantago.
 74 Handāhaṇ parimibbissam⁹ mā vipattiṇ¹⁰ nam addasaṇ
 evāhaṇ cintayitvāna *disvāna* isisattamaṇ
 75 Parimibbānakālam me¹¹ ārocesi¹² vināyakaṇ
 tato so samanunñāsī¹³ “ kālaṇ jānāhi Gotamī.
 76 Kilesā . pe . . pe . . . pe . . .
 77 Sāgataṇ pe . . pe . . pe . .
 78 Patīsambhīdā . . pe pe . . pe
 79 Thinaṇ dhammābhīsamaye ye bālā vimatiṇ gatā
 tesāṇ dīttipahānatthaṇ iddhiṇ dassesi Gotamī.”
 80 Tadā nīpacca sambuddhaṇ uppatitvāna ambaraṇ
 iddhi anekā dassesi¹⁴ Buddhānūññāya Gotamī
 81 Ekikā bahudhā c' āsī bahudhā c' ekikā tathā
 āvibhāvaṇ tirobhāvaṇ¹⁵ tirokuddaṇ¹⁶ tironabhaṇ

¹ G ca² S¹ khamantaṇ³ G socathad abravī, P so etam⁴ S² sappaññā, S¹ sappaññe⁵ G S¹ etaṇ Buddhāna vandanāṇ⁶ G vicintayī⁷ S² samaggaṇparisaṇ.⁸ G roceti; S¹ rocehi⁹ v l parimibbāyaṇ¹⁰ G ha vipattitaṇ, S¹ sā vipattitaṇ, v l mā vipattidaṇ.¹¹ G kālam hi.¹² G. ārocesi¹³ G. S¹ samanunñāsi.¹⁴ G dassesi¹⁵ G tirokuttaṇ, S¹ tirokuḍḍhaṇ.¹⁶ G. S¹ tiroseṇaṇ

- 82 Asajjamā*nā* agamā bhūmiyam pi nimujjatha
 abhiḥjamāne udake agañchi¹ mahiyā yathā
 83 Sakunī va yathākāse pallankena gamī² tadā
 yasaṇ vatteti³ kāyena yāva brahmanivesanaṇ
 84 Sineruṇ dandaṇ katvāna chattaṇ katvā⁴ mahāmahiṇ
 samūlaṇ parivattetvā dhārayaṇ⁵ cankamī nabhe
 85 Chassūrodayakāle⁶ 'va lokaṇ c' akāsi⁷ dhūmitaṇ⁸
 yugante viya lokaṇ sā⁹ jālamālākulaṇ akā
 86 Mucalindaṇ¹⁰ mahāselāṇ Meru-Mandāra-Daddare¹¹
 sāsapā-r-iva sabbāni eken' aggahi mutthinā
 87. Angulaggena chādesi bhākaraṇ sa-nisākaraṇ
 candasūrasahassāni āvelam iva dhārayi¹²
 88 Catusāgaratoyaṇi dhārayi ekapānina
 yugantaḥajaladākārā¹³ mahāvassam avassatha¹⁴
 89 Cakkavattiṇ sapariṇaṇ māpayi sā nabhattale¹⁵
 garulaṇ dviradaṇ¹⁶ sihaṇ vinadantañ ca dassayi
 90. Ekikā abhinimmitvā *pp*ameyyaṇ¹⁷ bhikkhuniṇaṇ
 puna-r-antaradhāpetvā¹⁸ ekikā munim abravī:
 91. "Mātucchā te ma*hā*vīra tava sā*sa*nakārikā
 anuppattā sakaṇ atthaṇ pāde vandati¹⁹ cakkhumā"
 92 Dassetvā vividhā iddhī²⁰ orohitvā nabhattalā²¹
 vanditvā lokapaḥjotaṇ ekamantaṇ nīsiḍi sā²²
 93. "Sā v*īsaṇvassasatikā jātīyāhaṇ mahāmune
 alam ettāvata vīra nibbāyissāmi nāyaka"
 94. Tadā hi²³ vimūḥita sabbā paṇisā sā katañjali
 avoc' ayye,²⁴ 'kataṇ²⁵ āsi atuliddhiparakkamā²⁶

¹ G agacchi.² G gami, S² kamī³ G vattesi⁴ G katvāna⁵ S¹ dhāreyaṇ⁶ All MSS read °kālo⁷ G cākāsi, S¹ cokāsi⁸ G dūpitaṇ, S¹ dhūpitaṇ⁹ G S¹ lokassa¹⁰ G Muñcalindaṇ¹¹ G Merumandādanandane, S¹ Merumandānādanande; v l Meru-
nimandāranandane¹² S¹ dhāriyaṇ¹³ G Yugandhaḥajaladātāyā¹⁴ v l pavassatha¹⁵ G nabhattale; S² °tthale.¹⁶ S¹ diradaṇ¹⁷ G S¹ appameyyabhikkhuni°.¹⁸ G puna antara.¹⁹ G. S¹ vandāmi²⁰ S¹ iddhya.²¹ G S¹ °talā, S² °tthālā²² G S¹ haṇ.²³ P. ti.²⁴ S² avoceyya²⁵ P. kathaṇ²⁶ P. °kama

- 95 Paḍumuttaro nāma jīno sabbadhammesu cakḅhumā
ito satasahassamhi kappe uppajjī nāyako
- 96 Tadā 'haṇṇ Haṇṇsavatīyā jātāmaccaḅkule ahaṇṇ
sabbopakārasampanne iddhe phite¹ mahaddhane.
- 97 Kadāci pitunā saddhiṇṇ dāsīganapurakkhatā²
mahatā parivārena taṇṇ upecca narāsabhaṇṇ
- 98 Vāsavaṇṇ viya vassantaṇṇ dhammamegham anāsavaṇṇ³
sāradādiccasadisaṇṇ raṇṇsijālākulañ⁴ jīnaṇṇ
99. Disvā cittaṇṇ pasādetvā sutvā c' assa subhāsitaṇṇ⁵
mātucchaṇṇ bhikkhuṇṇ⁶ agge thapentaṇṇ naranāyakaṇṇ.
- 100 Suttvā datvā mahādānaṇṇ sattāhaṇṇ tassa tādīno
sasanghassa naraggassa paccayāni bahūni ca.
- 101 Nipacca pādamūlamhi taṇṇ thānaṇṇ abhiṇṇatthayaṇṇ⁷
tato mahāparisatīṇ⁸ a*voca isi*sattamo
- 102 “Yā sasangaṇṇ abhojesi sattāhaṇṇ lokanāyakaṇṇ
tam ahaṇṇ kittayissāmi, sunoṇṇa mama bhāsato
- 103 Satasahassee-y⁹-ito kappe Okkākakulasambhavo
Gotamo nāma nāmena satthā loka bhaviṇṇsati
104. Tassa dhammesu dāyādo oraso dhammanimmitto
Gotamī nāma nāmena hessati satthu sāvīkā.
- 105 Tassa Buddhassa mātucchā dīpit' āpādikā¹⁰ ayaṇṇ
rattaññūnañ ca aggattaṇṇ bhikkhuṇṇaṇṇ labhiṇṇsati”
106. Taṇṇ suttvā 'haṇṇ pamuditā yāvaṇṇjīvaṇṇ tadā jīnaṇṇ
paccayehi upatthitvā tato kālakatā¹¹ ahaṇṇ
107. Tāvatiṇṇsesu devesu sabbakāmasamiddhiṇṇsu
nibbattā dasaḅ' angehi aññe a*bhibhaviṇṇ ahaṇṇ
108. Rūpasaddehi gandhehi rasehi phusaṇṇehi ca
āyunaṇṇpi ca vaṇṇṇena sukkena yasasā pi ca
- 109 Tath' evādhīṇṇpateyyena adhiṇṇgayha viroc' ahaṇṇ¹²
ahosiṇṇ amarindassa mahesī dayitā¹³ taṇṇ

¹ S¹ pīte, G S² pīte² G S¹ d'si°³ G ghanaiava, S¹ ghanassaraṇṇ⁴ S² raṇṇsimālākulaṇṇ⁵ G S¹ subhāsītā⁶ G bhikkhuṇṇi.⁷ G abhiṇṇatthayaṇṇ⁸ S¹ mahāparisati⁹ G °sahassee.¹⁰ G S¹ jīvitāpādikā; P jīvīkā°; v l viṇṇitā¹¹ G. kālankatā¹² P virocanaṇṇ¹³ G. S¹ mahesī dassitā

110. Saṅsāre saṅsarantī 'haṇ kamavāyusameritā
Kāṣissa rañño visaye ajāyī¹ dāsagāmake
111. Pañcadāsasatā nūna nivasanti tahiṇ sadā
sabbesaṇ tattha yo jettho tassa jāyā ahoṣ' ahaṇ
112. *Sayambhuno pañca-satā gāmaṇ pindāya pāvīsuṇ²
te disvāna ahaṇ tutthā saha sabbāhi ñātīhi³
113. Pūgā⁴ bhavitvā sabbāyo cātumāse upatthiya⁵
tūcivarāmi datvāna saṅsāramha⁶ sasāmikā
114. Tato cutā sapatikā Tāvatiṇsagatā mayaṇ
pacchime ca bhavē dāmi jātā Devadahe⁷ pure
115. Pitā Añjanasakko me mātā mama Sulakkhanā
tato Kapilavattthusmiṇ Sudhodana-gharaṇ gatā.
116. Sesā Sakyakule jātā tass' eva⁸ gharaṇ āgamaṇ
ahaṇ viṣitthā sabbāsaṇ jinaṣ' āpādikā ahuṇ⁹
117. Mama¹⁰ putto 'bhikkhama Buddha āsi vināyako
pacchāhaṇ pabbajitvāna satehi¹¹ saha pañcahi.
118. Sākyānihi vīrāhi saha santisukhaṇ phusiṇ
ye tadā pubbaṇṇāyaṇ asmākaṇ āsu¹² sāmiṇo
119. Saha puñṇassa kattāro mahāsamayakārakā
phusiṇsu arahattaṇ te sugatenānukampitā
120. Tadetarā bhikkhuniyo āruhiṇsu nabhattalaṇ¹³
sangata¹⁴ viya tārāyo virociṇsu mahiddhikā
121. Idhī-anekā dassesuṇ pīlandhavikatiṇ¹⁵ yathā
kammāro kanakass' eva kammañṇassa susikkito¹⁶
122. Dassetvā pātīhiraṇi cittaṇi ca bahūni ca
tosetvā vādipavaraṇ muṇṇaṇ saparisaṇ tadā
123. Orohitvāna gaganā vanditvā ipsisattamaṇ
anuññātā naraggēna yathā thāne nisīdisuṇ
124. Aho 'nukampitā¹⁷ amhaṇ sabbāsaṇ¹⁸ vīra Gotamī
vāsi*tā tava puñṇe*hi pattā no āsavakkhayaṇ

¹ G ajāyi, S² ajāyi; S¹ adāsi ² G pāvīsi ³ G S¹ itthīhi.

⁴ S¹ puga, P subhī, cf p 321, gg 72, 75 and p 454, g 6

⁵ G upatthiya, P upattahuṇ ⁶ G S¹ sasāvimha

⁷ S¹ Medadahe ⁸ G S¹ Sakyānaṇ

⁹ G S¹ ahu. ¹⁰ S² sace.

¹¹ G S¹ satāhi ¹² G āyu, S² P āhu.

¹³ G nabhattalaṇ; S¹ nabhaṇ talaṇ, S² otthalaṇ

¹⁴ S² sagahā. ¹⁵ S² pīlandhana°. ¹⁶ S¹ susikkhitā

¹⁷ P. S² °kampikā. ¹⁸ G. saṇvisāṇ, P S¹ saṇvāsaṇ.

- 125 Kalesā pe pe pe
 126. Sāgataṇ pe pe pe
 127 Patīsammbhīdā . . pe . pe . pe . .
 128 Iddhiyā¹ ca vasi homa dībbāya sotadhātuyā
 cetopariyañānassa *vasi homa²* mahāmune
 129. Pubbenivāsaṇ jānāma dībbaṇ cakkhuṇ³ visodhitaṇ
 sabbāsavā parikkhīnā n' atthi dāni punabbhavo
 130. Atthe dhamme ca nerutte patibhāne ca vijjati
 ñānaṇ amhaṇ mahāvīra uppannaṇ tava santike
 131 Asmāhi pariccinno 'sī mettacittāhi nāyaka
 anujānāhi sabbāyo⁴ nibbānāya mahāmune
 132 Nibbāyissāma icc' evaṇ. Kiṇ vakkhāmi vadantiyo
 yassa dāni ca vo kālaṇ maññathā tī jino bravi
 133 Gotamī-ādikā tāyo tadā bhikkhuniyo jinaṇ
 vanditvā āsanā tamhā vutthāya agamisu⁵ tā
 134 Mahatā janakāyena saha lokagganāyako
 anusañjāyī⁶ so dhiro mātucchaṇ yāva kotthakaṇ⁷
 135. Tadā nīpati pādesu Gotamī lokabandhuno
 sahetarāhi sabbāhi pacchimaṇ pādavandanaṇ
 136 Idaṇ pacchimakaṇ mayhaṇ lokanāthassa dassanaṇ
 na puno amatākāraṇ passissāmi mukhaṇ tava.
 137. Na 'va⁸ me vadaṇaṇ⁹ vīra tava pāde sukomale
 samphusissati¹⁰ lokagga; ajja gacchāmi nibbutiṇ
 138 Rūpena kiṇ tavānena ditthadhamme yathātaṭṭhe
 sabbaṇ sankhatam ev' etaṇ anassāsikam¹¹ ittaṇ
 139. Sā saha tāhi gantvāna bhikkhunupassayaṇ sakaṇ
 addhapallankam ābhujya¹² nisīdi paramāsane
 140. Tadā upāsikā tattha Buddhasāsanavacchalā
 tassā pavattiṇ sutvāna upesuṇ pādavandikā.
 141 Karehi uraṇ pahantvā¹³ chinnamulā yathā latā
 rudantā¹⁴ karunaṇ rāvaṇ sokattā bhuvī pātītā¹⁵

¹ G iddhiyañ² S¹ homi.³ G S¹ dībbacakkhu⁴ G S¹ sabbaso⁵ G āgamiṇsu⁶ S² anusāyī so, S¹ anusañjāsāvasī⁷ S² kotthakā⁸ G ca⁹ G S¹ vandanaṇ¹⁰ P °issāmi.¹¹ G S¹ anayāmikam ittaṇ¹² G S¹ āruyha¹³ S² urasaṇ hantvā; v l uraṇ suhantvā¹⁴ G rodantiyo; S¹ rodentā¹⁵ G. S¹ bhūmi pātikā

142. Mā no saraṇade nāthe viḥāya¹ gami nibbutiṇ²
 nīpatitvānā yācāma³ sabbāyo⁴ sirasā mayañ
 143 Yā padhānatamā⁵ tāsaṇ saddhāpañña upāsikā
 tassā sīsaṇ pamajjantī imaṇ vacanaṇ abraviṇ⁶
 144 Alaṇ puttā viśādena⁷ mārappāsānuvattinā
 *amccaṇ⁺ sankhataṇ sabbaṇ viyogantaṇ calācalaṇ
 145 Tato sā tā⁸ vivajjivā⁹ pathamaṇ jhānam uttamaṇ
 dutiyaṇ tatīyaṇ cāpi¹⁰ samāpajji¹¹ catutthakaṇ
 146 Ākāśayatanaṇ c' eva viññānāyatanaṇ tathā
 ākiñcaññevasaññaṇ ca samāpajji yathākkamaṇ.
 147 Patilomena jhānāni samāpajjatha¹² Gotamī
 yāvata pathamaṇ jhānaṇ tato yāva catutthakaṇ
 148 Tato vutthāya nibbāyi dīpaccīva nīrāsana¹³
 bhūmicālo mahā āsi nabhasā vijjutā pati¹⁴
 149 Pānādītā dundubhiyo¹⁵ parideviṇsu devatā
 pupphāvutthi ca gaganā abhivassatha mediniṇ¹⁶
 150 Kampito Merurājā pi rangamaṇjhe yathā nato
 sokena 'vātūdino¹⁷ ca¹⁸ viravo āsi sāgaro
 151. Devā nāgāsura brahmā saṇvi*gg' āhaṇsu¹⁹ tāvade²⁰:
 amcā vata sankhārā yathāyaṇ vilayaṇ gatā²¹
 152 Yā²² c' emaṇ parivāriṇsu satthu sāsanakārīkā
 tāyo pi anupādānā dīpacci viya nibbutā
 153 Hā²³ yogā vippayogantā hānccaṇ sabbasankhataṇ
 hā jīvitaṇ vināsantaṇ iccāsi²⁴ paridevanā
 154 Tato devā ca brahmā ca lokadhammānuvattanaṇ
 kālānurūpaṇ kubbanti upetvā isisattamaṇ

¹ G viḥāragāmi² G nibbuti³ G yātama⁴ S¹ sabbāso⁵ G yāpamānatamā.⁶ G abravi⁷ G viśādhane⁸ G hatā, S¹ tato tā⁹ G S¹ viśajjivā¹⁰ G dutiyaṇ ca tatīyaṇ ca.¹¹ G samāpattiṇ, S¹ samāpatti¹² G samāpajjata¹³ G nīrāsana, S² nīrāsava¹⁴ G. mati¹⁵ G dudubhiyo, P dudabhiyo.¹⁶ G medaniṇ, S¹ medini.¹⁷ G. S¹ cātūdino¹⁸ G va.¹⁹ G āhūsu²⁰ G. S¹ taṇ khane²¹ G vilayaṇ gatā.²² S² cā; S¹ dayā.²³ G tā²⁴ G. icchāsi, S² icchāha.

- 155 Taḍḍā āmantayī satthā Ānandaṃ sutisāgaraṃ
gacch' Ānanda nivedehi bhikkhūnaṃ mātu nibbutiṃ
156 Tad' Ānando nirānando assunā¹ punnalocano
gaggarena² saren' āha · “ samāgacchantu bhikkhavo,
157 Pubbadakkhīnapacchāsu³ uttarāyaṃ va⁴ santi ye⁵
sunantu bhāsitaṃ⁶ mayhaṃ bhikkhavo sugatorasā
158 Yā vaddhayi payattena⁷ sarīraṃ pacchimaṃ⁸ mune
sā Gotamī gatā santiṃ tārā va suriyodaye
159 Buddhamātā tī paññattā⁹ thapayitvā gatāsayaṃ¹⁰
na yattha pañcanetto pi gataṃ dakkhū¹¹ nāyako
160 Yass' attā sugate saddhā yo vā sisso¹² mahāmune
Buddhamātussa sakkāraṃ karotu sugatoraso ”¹³
161 Sudūratthā pi taṃ sutvā sīgham āgañchu¹⁴ bhikkhavo
keci Buddhānubhāvena keci iddhisu¹⁵ kovidā
162 Kutāgāre varā¹⁶ ramme sabbasovannaye subhe
mañcakaṃ samāropesuṃ¹⁷ yattha suttā 'pi¹⁸ Gotamī
163 Cattāro lokapālā te¹⁹ aṇṣeḥi samadhārayuṃ
sesā²⁰ Sakkādika²¹ devā kutāgāre samaggahuṃ
164 Kutāgārāni sabbāni āsuṃ pañcasatāni hi
saradādiccavannāni Vissakammakatāni²² hi
165 Sabbā tahiṃ bhikkhuniyo āsuṃ mañcesu sāyitā
devānaṃ khandham²³ ārūlhā niyyanti anupubbaso
166. Sabbaso chāditaṃ āsī vitānena nabhatthalaṃ²⁴
sa-tārā canda-sūrā ca²⁵ lañchitā kanakāmayā

¹ G assūnaṃ² S² gaggadena³ S² °pācīna⁴ G S¹ ca⁵ G S¹ santike⁶ S¹ bhāsita⁷ G yā vattayī°, S¹ ya vaddhassappayantena, P yā vandayī°⁸ G sarīra pacchima.⁹ G S¹ paññattaṃ¹⁰ G S¹ gatāsamaṃ¹¹ G S¹ rakkhati¹² G S¹ piyo¹³ S² karoṭha sugatorasā¹⁴ G āgacchuṃ, S¹ āgaccha¹⁵ S¹ S² iddhisu.¹⁶ G. kutāgāravare¹⁷ S¹ samāropessaṃ.¹⁸ G yattha muttā pi, P vutthāsī.¹⁹ G se; S¹ pi; S² ye²⁰ G sosā; S² sse.²¹ G. S¹ Sakkādayo²² G vīṣukamma°, P. vīṣuṃ kamma°²³ S² bandham²⁴ G S¹ nabhatalaṃ.²⁵ G. va

167. Paṭākā ussitā 'nekā vitatā¹ pupphakañcukā²
ogatākāsadhūmā³ va mahiyā puppham uggataṇ
168. Dissanti candasuriyā vijjalanti ca tārakā
majjhangato⁴ pi c' ādicco na tāpesi sasī yathā
169. Devā dibbehi gandhehi mālehi surabhihi ca
vāditehi ca naccehi sangītihi ca pūjayuṇ
170. Nāgāsura ca brahmāno⁵ yathā*sattiṇ⁶ ya*thābalaṇ⁷
pūjayiṇsu viniyantiṇ⁸ nibbutaṇ⁹ Buddhamātaraṇ.
171. Sabbāyo purato nitā¹⁰ nibbutā sugatorasā
Gotamī niyyate¹¹ pacchā sakkatā Buddhaposita¹²
172. Purato devamanujā sanā*gā*surabrahmakā¹³
pacchā sasāvako Buddho pūjatthaṇ yāti mātuyā
173. Buddhassa parinibbānaṇ n' edisaṇ āsi yādisaṇ
Gotamīparinibbānaṇ ativ' acchariyaṇ ahu.
174. Na Buddho Buddhambbāne no paḍissati¹⁴ bhikkhavo
Buddho Gotamīnibbāne Sāriputtādika tathā
175. Cītakāni karitvāna sabbagandhamayāni te
gandhacunnādi kinnāni¹⁵ jhāpayisu¹⁶ ca tā taṇṇ¹⁷
176. Sesabhāgāni dayhiṇsu¹⁸ atthisesāni sabbaso.
Ānando ca tad' āvoca saṇvegajanaṇ vaco
177. "Gotamī nidhanaṇ yātā daddhañ c' assā¹⁹ sarīraṇ
*sa*nketaṇ²⁰ Buddhanibbānaṇ na cirena bhavissati
178. Tato Gotamīdhātūni²¹ tassā pattaṅgaṇ so
upanāmesi nāthassa Ānando²² Buddhacodito
179. Pānīni tāni paggayha avoca ipsisattamo
mahato sāravantassa yathā rukkhassa titthato

¹ S¹ citakā, P cīttakā² G pupphakañcuka³ G okatākāsaramā, P °paddhā⁴ S¹ majjhangato⁵ G brahmakā; S¹ brahmā ca.⁶ G. S¹ yathāsatti⁷ S² yathābala⁸ G. viniyanti, S¹ S² viniyanti⁹ G S¹ nibbutiṇ¹⁰ G S¹ nitā¹¹ S¹ niyyate¹² G S¹ posikā¹³ G dasanāgāsūbrahmā¹⁴ G P no paṭiyādi, S² no paṭissādi¹⁵ S² °cunnā ca kinnāni¹⁶ G jhāpayiṇsu¹⁷ S² va tā¹⁸ G dayhiṇsu¹⁹ G. va 'ssā, S¹ vā yā, P. dalhaṇ°²⁰ S² sankehaṇ.²¹ G. mātuni.²² G S¹ Ānandā.

180. Yō so mahattaro khandho¹ palujjeyya aniccata
tathā bhikkhumisanghassa Gotamī parinibbutā
181. Aho acchariyaṇ mayhaṇ nibbutāya pi mātuyā
sarīramattasesāya n' atthi sokapariddavo
182. Na sociyā paresaṇ sā² tinnā saṇsārasāgarā³
parivajjitasantāpā⁴ sītibhūtā⁵ sunibbutā
183. Panditā 'sī mahāpaññā puthupaññā tath' eva ca
rattaññū⁶ bhikkhunīnaṇ sā evaṇ jānātha⁷ bhikkhavo
184. Iddhiyā ca vasi āsī dībbāya⁸ sotadhātuyā⁹
cetopariyañānassa vasi āsī ca Gotamī
185. Pubbenivāsaṇ aññāsī dībbacakkhuṇ¹⁰ visodhitaṇ
sabbāsavā parikkhinā n' atthi tassā¹¹ punabbhavo
186. Atthadhammanuruttīsu patibhāne tath' eva ca
parisuddhaṇ ahū ñānaṇ tasmā socaniyā na sā¹²
187. Ayoghanahatass' eva jalato jātavedaso
anupubbūpasantassa yathā na ñāyate gati
188. Evaṇ sammāvimuttānaṇ *kāmaba*ndhoghatārīnaṇ¹³
paññāpetuṇ gati n' atthi pattānaṇ acalaṇ sukhāṇ
189. Attadīpā tato hotha satīpatthānagocarā
bhāvetvā sattabojjhange dukkhass' antaṇ karissathā tī.

Itthaṇ sudaṇ Mahāpajāpatigotamī 1 g. a-ti

Mahāpajāpatigotamiyā theriyā apadānaṇ '

[18. *Khemā*]

1. Padumuttaro nāma jino sabbadhammesu cakkhumā
ito sataśahassamhi kappe uppajji nāyako
2. Nagare¹⁴ Haṇṣavatiyā jātā seṭṭhikule ahuṇ¹⁵
nānāratanapajjote mahāsukhasamappitā

¹ S² bandho

² S² corrupt reading

³ S² °sankhataṇ

⁴ S² parivajjitasantāpā

⁵ S² sītībhūtā

⁶ S² rattaññā

⁷ G S¹ dhāretha

⁹ G mātūyā

⁸ S¹ āsī nibbāya

¹¹ G. dāni; S¹ tassa dāni

¹⁰ S² dībbaṇcakkhuṇ

¹³ G. S¹ °tādīnaṇ

¹² G. nassa.

¹⁵ G. S¹ ahaṇ, S² ahu.

¹⁴ G S¹ tadāhaṇ

- 3 Upetvā taṇ mahāvīraṇ assosiṇ¹ dhanmadesanaṇ
tato² jātapasādā 'haṇ³ upesiṇ⁴ saranaṇ jīnaṇ
- 4 Mātanaṇ pītaṇ cā*haṇ āyāci*tvā vināyakaṇ
nimantayitvā sattāhaṇ bhojayaṇ saha sāvakaṇ⁵
- 5 Atikkante ca sattāhe mahāpaññānam uttamaṇ
bhikkhunaṇ etadaggamhī thapesī naraśārathī.
- 6 Taṇ sutvā muditā hutvā puno tassa mahesino
kāraṇ katvāna taṇ thānaṇ paṇipacca paṇidahaṇ⁶
- 7 Tato⁷ maṇ sa jīno āha sījhaṇ⁸ paṇidhī tava⁹
sasanghe me kataṇ¹⁰ kāraṇ appameyyaṇ phalaṇ tava¹¹
- 8 Satasahasas ito kappe Okkākulasambhavo
(Gotamo nāma nāmena satthā loke bhavissati
- 9 Tassa dhammesu dāyādā¹² orasā dhammanummitā¹³
etadaggam anuppattā Khemā nāma bhavissati¹⁴
10. Tena kammena sukatena cetanāpaṇidhīhi ca
jahitvā mānusaṇ dehaṇ Tāvatiṇsūpagā ahaṇ¹⁵
11. Tato cutā Yāmam agaṇ tato 'haṇ Tusitaṇ gatā¹⁶
tato ca Nimmānaraṇ¹⁷ Vasavattipuraṇ tato
- 12 Yattha yatthūpapajjāmi tassa kammassa vāhasā
tattha tatth'eva rājūnaṇ mahesittam¹⁸ akārayaṇ
13. Tato cutā manussatte¹⁹ rājūnaṇ cakkavattinaṇ
maṇḍalināñ ca rājūnaṇ mahesittam¹⁸ akārayaṇ.
- 14 Sāmpattim anubhotvāna devesu manujesu²⁰ ca
sabbattha sukhitā hutvā 'nekakappesu²¹ saṇsariṇ.
- 15 Ekanavute ito kappe Vipassī lokanāyako
uppaṇṇi cārunayano²² sabbadhammavipassako²³

¹ G. S¹ assosi² G S¹ tadā³ G °sadhāhaṇ.⁴ G. upesi.⁵ G. S¹ bhojayitvā sasāvakaṇ⁶ G paṇipacca paṇidahaṇ, S¹ saṇippacca paṇidahaṇ, S² °paṇitāhaṇ.⁷ G. tadā.⁸ G bhijjantaṇ; S¹ sījhaṇ taṇ⁹ G paṇidhī hi va¹⁰ S² pakataṇ¹¹ G S¹ siyā¹² G dāyādo¹³ S¹ orasodhammanummito.¹⁴ P bhavissasi¹⁵ G. S¹ Tāvatiṇsaṇ agacch' ahaṇ¹⁶ G S² agā¹⁷ S² °ratī.¹⁸ S² mahesattaṇ¹⁹ G. manussake; S¹ mānusaṇ²⁰ G. manusesu²¹ S² nekatajjesu²² G. cāronayano, P. °dassano.²³ P. °vipassano.

16. Taṇṇ¹ *ahaṇṇ lokaṇāyakaṇṇ upemi naraṇārathañ
dhammaṇ paṇitaṇ sutvāna pabbajañ¹ anagāriyaṇ.
17. Dasavassasahassāni tassa dhīrassa sāsane
brahmacariyaṇ caritvāna yuttayogā bahussutā.
18. Paccayākāraṇusālā catusaccavisārādā
nipunā cittakathikā satthu* sāsanaṇkārīkā.
19. Tato cutā 'haṇṇ Tusitaṇ uppannā yasassini
abhibhosin² tahiṇ aññe brahmaceraphalen³ ahaṇṇ
20. Yattha yatthopapannā 'haṇṇ mahābhogā mahādhanā
medhāvinī rūpavatī⁴ vīṇitaṇparisā pī⁵ ca
21. Bhavāmi tena kammena yogena jinasāsane
sabbā sampattiyo mayhaṇ sulabbhā manaso piyā⁶
22. Yo pī me bhavate bhattā⁷ yattha yattha⁸ gatāya pī
vimāneti na maṇṇ koci patipattiphaleṇa me
23. Imamhi bhaddake kappe brahmabandhu mahāyaso
nāmena Konāgamano uppajji vadataṇ varo
24. Tadā hi Bārāṇasīyaṇ susamiddhakulappajjā⁹
Dhanañjāni Sumedhā¹⁰ ca aham pī ca tayo janā.
25. Sanghārāmaṇ adāsīmha dānaṇ sahasikaṇ mune¹¹
sasanghassa vihāraṇ hi uddissa dāyikā mayaṇ.¹²
26. Tato cutā mayaṇ sabbā Tāvatiṇsūpagā ahuṇ
yasasā aggataṇ pattā manussesu tath' eva ca
27. Imasmin ñeva¹³ kappamhi brahmabandhu mahāyaso
Kassapo nāma nāmena uppajji vadataṇ varo
28. Upatthāko mahesissa tadā āsi narissaro
Kāśīrājā Kiki nāma Bārāṇasipuruttame.
29. Tass' āsin¹⁴ jetthikā dhītā Samāni itī vissutā
dhammaṇ sutvā jnaggassa pabbajjaṇ samarocayaṇ¹⁵

¹ S¹ pabbajjī

² P atibhomī, S¹ adhihoṣī.

³ G. brahmacāraṇ°, S¹ brahmacāra°; P. °cārībalen'

⁴ S² rūpapatī, P °jīvī

⁵ G parisādhi; S¹ parisā p₁, P purisā p₁

⁶ G siyā

7 G satthā

⁸ G tattha.

⁹ G. susamiddhi, S² asamiddhe°.

¹⁰ G. Ānanda-Nisumedhā, S¹ Ānandi-Sumedhā

¹¹ G sahāyikā pure, S¹ saṅhārikā pure

¹² G. udayikā mayhaṇ, S¹ udassikassikā mayāṇ; S² uddissikayikā;

P. °kārīkā.

¹³ G. S¹ yeva.

14 G. S¹ tassâpı me.

¹⁵ G. samayojayin.

- 30 Anujāmi na no¹ tāto agāre va tadā² mayaṇ
vīsaṇvassasahassāni vicarimhā atanditā
- 31 Komārabrahmacariyaṇ³ rājakaññā sukhe thitā⁴
Buddhupatthānanirata⁵ muditā satta dhītarō
- 32 Samanī Samanaguttā ca⁶ bhikkhunī Bhikkhadāyikā⁷
Dhammā c' eva Sudhammā ca sattamī Sanghadāyikā
- 33 Ahaṇ Uppalavannā ca Patācārā ca Kundalā
Kisā-Gotamī⁸ Dhammadinnā Visākhā hoti sattamī⁹
- 34 Kadāci so narādicco dhammaṇ deseti abbhutaṇ
Mahānidānasuttantaṇ¹⁰ sutvā taṇ pariyāpunī¹¹
- 35 Tehi kammehi sukatehi cetasāpanidhihi¹² ca
jahitvā mānusaṇ dehaṇ Tāvatiṇsaṇ agacch' ahaṇ
- 36 Pacchime ca bhava dāni Sāgalāyaṇ puruttame
rañño Maddassa dhīt' āsiṇ¹³ manāpā dayitā¹⁴ piyā
- 37 Saha me jātamattamhi khemaṇ tamhi pure ahū¹⁵
tato Khemā ti nāmam me gunikaṇ¹⁶ udapajjatha¹⁷
- 38 Yadā 'haṇ yobbanāṇ pattā¹⁸ rūpavanta' āvibhūsitā¹⁹
tadā adāsi maṇ tāto Bimbisārassa rājino.
- 39 Tassā 'haṇ suppiyā āsīma rūpakelāyaṇe²⁰ ratā
rūpānaṇ dosavādī ti²¹ na upesiṇ mahādayaṇ²²
- 40 Bimbisāro tadā rājā²³ mam anuggahabuddhiyā
vaṇṇayitvā Veluvanaṇ gāyake pāpayī²⁴ mamaṇ.
- 41 Rammaṇ Veluvanaṇ yena na dīṭthaṇ sugatālayaṇ
na tena Nandanaṇ dīṭthaṇ itī maññemahe²⁵ mayaṇ
- 42 Yena Veluvanaṇ dīṭthaṇ naranandanananandanaṇ
sudīṭthaṇ Nandanaṇ tena amarindasunandanaṇ²⁶

¹ S¹ tato² G vata, S² ca tadā³ G S² S¹ komāraṇ°⁴ G sukhedhitā, S¹ sukheṭhitaṇ⁵ G nyattā⁶ G va.⁷ S² S¹ G Bhikkhu°⁸ S¹ S² °Gotamī⁹ G. S¹ sattamā, S² sattimā¹⁰ G S¹ nidāna suttantaṇ.¹¹ S² pariyāpunī.¹² G cetanā°¹³ G vitāsi.¹⁴ S¹ manāpa°.¹⁵ G āsi.¹⁶ G S¹ guniṇaṇ.¹⁷ G upapajjatha.¹⁸ S¹ yobbanappattā¹⁹ G S¹ rūpalādhaññabhūsitā, P. rūpavilāsa°²⁰ G rūpakelāyaṇe²¹ G dosavādīhi.²² G. mahādayaṇ, S¹ mādayaṇ.²³ S² āsiṇ.²⁴ S² gāyayī.²⁵ S² °vahe, P maññāmase.²⁶ G. aparinda°

43. Vihāya¹ Nandanāṇ devā o*taritvā* mahītale
rammaṇ Veluvanaṇ disvāna tappanti² suvimhitā
44. Rājapūñṇena nibbattaṇ Buddhapūñṇena bhūsitāṇ
ko vattā tassa nissesaṇ vanassa³ guṇasañcayaṇ ?
45. Taṇ sutvā vanasamiddhiṇ⁴ mama sotaṇ⁵ manorahaṇ
daṭṭhu*kāmā tam uy*yānaṇ rañño ārocayaṇ⁶ tadā.
46. Mahatā parivārena tadā maṇ so mahīpati
sampaṇesi⁷ tam uyyānaṇ dassanāya samussukaṇ.⁸
47. Gaccha passa mahābhoge⁹ vanaṇ nettarasāyanaṇ
yaṇ sa*dā* bhāti siriya sugatābhānurañji*taṇ.*
48. Yadā ca piṇḍāya muni Giribbajapuruttāmaṇ
paviṭṭho 'haṇ¹⁰ tadā yeva vanaṇ daṭṭhuṇ upāgamiṇ.¹¹
49. Tadā taṇ¹² phullapavanaṇ nānābhamarakūjitaṇ
kokilāgītasāṇhitaṇ¹³ mayūraganaṇanaccitaṇ¹⁴
50. Appasaddam aṇākiṇṇaṇ nānācaṇkamabhūsitāṇ
kuṭimaṇḍapasaṇkiṇṇaṇ¹⁵ yogīvaravirājitaṇ¹⁶
51. Vicaranti¹⁷ amaññissaṇ saphalaṇ nayaṇaṇ mama.
Tatthā pi¹⁸ taruṇaṇ bhikkhuṇ yuttaṇ¹⁹ disvā vicintayaṇ²⁰:
52. Īdise pavane ramme ṭhito 'yaṇ navayobbane
vasantam iva²¹ kantena rūpena susamanvito.²²
53. Nisinno rukkkhamūlamhi muṇḍo²³ saṅghāṭipāruto²⁴
jhāyate vat' ayaṇ bhikkhu hitvā visayajaṇ ratiṇ.²⁵
54. Nanu nāma gahaṭṭhena kāmaṇ bhutvā²⁶ yathāsukhaṇ
pacchā jīṇṇena dhammo 'yaṇ caritabbo subhaddako.

¹ G. vihāra.² S² tapenti; S¹ tappam pi.³ G. dhanassa.⁴ G. dhana°.⁵ G. te ta.⁶ S² ārocayī.⁷ G. samāpesi; S¹ samapesi; S² saṇsavesi.⁸ G. samuyukaṇ.⁹ S² mahābhāge.¹⁰ G. pavitṭhāyaṇ; S¹ pavitṭhāhaṇ.¹¹ G. upāgamī.¹² G. S¹ tadāhaṇ.¹³ G. °sahitaṇ; S¹ °gitarahitaṇ.¹⁴ S¹ nānā bharaṇkūjitaṇ.¹⁵ G. kuṭimaṇḍappa°.¹⁶ G. S¹ yogivīra°.¹⁷ S¹ S² vicaranti.¹⁸ S² ti.¹⁹ S² yuttā.²⁰ S² vicintayaṇ.²¹ G. ca santi pi ca; S¹ vasanti siva; v.l. vasanti niccakantena.²² G. susamiddhito; v.l. susamaṭṭhito.²³ S¹ buddho.²⁴ G. saṅghāṭipāruto.²⁵ S² na visayaṇ rajaṇ; S¹ vipassajaṇ ratiṇ.²⁶ G. kaṇ sutvā.

55. Suññakan¹ tī viditvāna gandhagehaṇ² jñālayaṇ
upetvā jñam addakkhaṇ udayantaṇ va bhākaṇaṇ.³
56. Ekakaṇ sukham āsinaṇ vijaṇānaṇ⁴ varitthiya⁵
disvān' evaṇ⁶ vicintesiṇ⁷. nāyaṇ lūkho narāsabho²
57. Sā kaññā kanakābhāsā⁸ padumānanalocanā
bimbottī kundadassanā⁹ manonettarasāyanā¹⁰
58. Hemadolā va savanā¹¹ kalasākārasutthanī¹²
vedimajjhā varassonī¹³ rammorū¹⁴ cārubhūsanā
59. Rattaṇsakasusaṇvitā¹⁵ nilā maṭṭhanivāsana
atappaṇeyyarūpena¹⁶ hāsabhāvasamanvitā¹⁷
60. Disvā tam evaṇ cintesiṇ : aho 'yaṇ atirūpini¹⁸
na mayānena nettena ditthapubbā kudācanaṇ
61. Tato jarābhūbhūtā sā vivaṇṇā vikatānanā
sīnadantā¹⁹ setasirā salālā vadanāsuci²⁰
62. Saṅkhattakanṇā²¹ setakkhī lambāsubhāpayo*dharā*
valivitatasaḅbangī sirāvitatadehinī
63. Natangi dāḍadutiyaṇ uppāsulikataṇ kāsā²²
*pa*vedhamānā patitā nissasanti²³ muhaṇ muhaṇ²⁴
64. Tato me āsi²⁵ saṇvego abbhuto lomahaṇsano
dhī-r-atthu rūpaṇ asuciṇ²⁶ ramante yattha bālīsā
65. Tadā mahākāruṇiko disvā saṇviggaṇānasaṇ
udaggacitto sumano²⁷ imā gāthā abhāsatha.

¹ G. puññakan, P. suññataṇ

² G. gandharohaṇ.

³ G. mahākaṇaṇ, S¹ pabbhākaṇaṇ

⁴ G. byjamaṇaṇ

⁵ G. varitthiyā, S¹ paritthiyā.

⁶ S² eva

⁷ G. S¹ vicintesi

⁸ G. kanagāgāha.

⁹ G. pibbottī-kundadasanā, S¹ bimbottī-kundadasanā.

¹⁰ G. °sāranā, S² mavā°.

¹¹ G. bhamavanā; S¹ somadolā samavanā; S² bhasavanā

¹² G. kālasākālaputtanī, S¹ kalasākālasuttanī

¹³ G. varassonī

¹⁴ G. S¹ damboru.

¹⁵ G. rattaṇsakasusaṇvitā; S² rattaṇsakata°, S¹ rattaṇpakasusaṇvitā, P. °ūpasaggyānā

¹⁶ G. atthappaṇeyya, S¹ atappaṇeyya.

¹⁷ S² hāva°.

¹⁸ G. ramatī rūpini.

¹⁹ G. bhinnadantā; P. chinna°

²⁰ G. patālā vacanāsuci, S¹ salālāvadanāsuci.

²¹ G. saṇcitta kaṇṇa; S² °kanna, S¹ saṅkhattakanhanā.

²² P. uppāsulikā kāsikā.

²³ G. nissasanti, S¹ nissātanti.

²⁴ G. muhaṇ muhaṇ.

²⁵ G. bhāsi.

²⁶ G. rūpi asuci; S¹ rūpi asuciṇ.

²⁷ G. S¹ sugato.

- 66 Āturaṇ asuciṇ pūtiṇ passa Kheme samussayaṇ
uggharantaṇ paggharantaṇ bālānaṇ abhinanditaṇ.
67 Asubhāya cittaṇ bhāvehi ekaggaṇ susamāhitaṇ
satī kāyagatā ty atthu nibbidā bahulā bhava.
68 Yathā¹ idaṇ tathā etaṇ yathā etaṇ tathā idaṇ
ajjhattaṇ ca bahiddhā ca kāye chandaṇ virājaya²
69. Anumittaṇ ca bhāvehi mānānusayam ujjaha³
tato mānābhisamayā upasantaṇ carissasi.
70. *Ye rāga*rattānupatanti sotaṇ
sayāṇkataṇ makkatako va jālaṇ
71. Etam hi chetvāna⁴ paribbaṇanti
anapekkhino kāmasukhaṇ pahāya.
72 Tato kallakacittaṇ maṇ⁵ űatvāna naraśārathi
Mahānidānaṇ dese*sī sutta*ntaṇ vinayāya me.
73 Sutvā suttantaśetthan taṇ pubbasaññam anussariṇ
tattha thitā 'va haṇ santi dhammacakkhum visodhayiṇ.
74 Nipatitvā⁶ mahesissa pādamūlamhi tāvade
accayaṇ⁷ desanattāya imaṇ vacanam abravīṇ
75. Namō te sabbadassāvi⁸ ' nāmo te karuṇāsaya!
namo te tūṇasaṇsāra ' namo te amatappada ' ' !
76 Dittihāhanapakkhannā¹⁰ kāmarāgavimohitā¹¹
tayā¹² sammā upāyena vinitā vinaye ratā.
77. Adassanena vibhogā tādīsānaṇ mahesinaṇ
anubhonti mahādukkhaṇ sattā saṇsārasāgare
78 Yādā 'haṇ lokasaraṇaṇ aranaṇ¹³ maranantaṇ¹⁴
nāddassāsi¹⁵ m' adūratthaṇ¹⁶ desayāmi tam accayaṇ.
79 Mahāhitaṇ taṇ varadaṇ¹⁷ ahito ti¹⁸ visankitā
nopesiṇ¹⁹ rūpanirata²⁰ desayāmi nam²¹ accayam.

¹ S¹ yadā ² S¹ S² virājayaṇ.

³ G mānānussaya pajaha, S¹ mānānusaya jahatha.

⁴ S² jetvāna ⁵ S² tallita°.

⁶ G nippatvā ⁷ G. accaya.

⁸ S² attihadassāvi ⁹ G amataṇ padaṇ, S¹ °dadaṇ.

¹⁰ G. pakkhandhā, S¹ pakkhandā. ¹¹ G. S¹ P vimocitā

¹² S¹ tassā ¹³ G S¹ saraṇaṇ ¹⁴ G S¹ aranantakaṇ; P °guṇ.

¹⁵ G. nāddassāsi. ¹⁶ G manudatthaṇ, S¹ mahudatthaṇ.

¹⁷ G varadaraṇ; S¹ varadadaṇ. ¹⁸ G. S¹ atitāhi; S² abhito ti.

¹⁹ v l. nāmesi.

²⁰ G. rūpaniyatā; S² rūpanirataṇ. ²¹ G. tam; P. desissāmi.

80. Tadā madhuraṅghoso mahākāruniko jīno
avoca “tittā Kheme” tī siñcanto amatena maṇḍ.
81. Tadā panamma¹ sirasā katvā ca naṇ padakkhinaṇ
gantvā disvā narapatiṇ imaṇ vacanam abravī².
82. Aho sammā upāyo te³ cintito ’yam arindama
vanadassanakāmāya⁴ dittho nibbanatho⁵ muni
83. Yadi te ruccate rājā sāsane tassa tādino
pabbajissāmi rūpe ’haṇ nibbinnā munibhānina⁶
84. Añjaliṇ paggaheṭvāna tadāha sa⁷ mahipati
anujānāmi te bhadde⁸ pabbajjā tava siṇḥatu !
85. Pabbajitvā tadā cāhaṇ sattamāse⁹ upatthite
dīpodayaṇ ca bhedaṇ ca disvā saṇviggamānasā
86. Nibbinnā sabbasankhāre paccayākāra-kovidā
caturoghe atikkamma¹⁰ arahattaṇ apāpunī
87. Iddhiyā ca vasī āsiṇ dībāya sotadhātuyā
cetopariyaññānassa vasī¹¹ cāpi bhavām’ ahaṇ¹²
88. Pubbenivāsaṇ jānāmi dībbacakkhuṇ visodhitaṇ¹³
sabbāsavā parikkhina n’ atthi dāmi punabbhavo
89. Atthadhammaniruttisu patibhāne tath’ eva ca
parisuddhaṇ mama ñānaṇ uppannaṇ Buddhasāsane
90. Kusalāhaṇ visuddhīsu Kathāvatthuvisārādā
Abhidhammanayaññū¹⁴ *ca vasī* patt’ amhi sāsane
91. Tāto Toranavatthusmiṇ¹⁵ raññā *Kosala*sāminā
pucchitā nipune pañhe vyākaraṇtī yathākathaṇ¹⁶
92. Tadā sa rājā sugataṇ upasankamma pucchatha
tath’ eva Buddho vyākāsi yathā te vyākata¹⁷ mayā
93. Jīno tasmiṇ gūne tuttho etadagge thapesi maṇ
mahāpaññānam aggā tī bhikkhuniṇaṇ naruttamo

¹ G pakamma² G abravī³ G S¹ vo⁴ G. pavanadassa, S¹ vanadassana, v l tava dassana⁵ G. S¹ nibbānato, S² nibbāna vo⁶ S² munivāpina.⁷ G. tadāsamaṇ, S¹ tadāha maṇ.⁸ G satte.⁹ P. addha°.¹⁰ G. abhikkamma¹¹ G. valī.¹² G. °asā¹³ S¹ dībbacakkhu visodhitā.¹⁴ S¹ nayaññā, S² nayañño¹⁵ G. Karunavatthusmiṇ; S¹ Kārana°, P. Bhojana°.¹⁶ P. yathātathaṇ.¹⁷ G vyākato.

- 94 Kileśā . . . pe . . . pe . . . pe . . .
 95 Sāgataṇ . . . pe . . . pe . . . pe . . .
 96 Patīsamabhīdā pe . . . pe . . . pe . . .
 Itthaṇ sudaṇ Khemā¹ bhikkhunī 1. g a-ti.
 Khemā¹ bhikkhuniyā apadānaṇ samattaṇ

[19. *Uppalavannā*.]

- 1 Bhikkhunī Uppalavannā iddhiyā pāramiṅgatā
vanditvā satthuno pāde imaṇ vacanam abravuṇ²
- 2 Nittinnā jāṭisaṅsārā³ pattāhaṇ acaḷaṇ padaṇ
sabbadukkhaṇ mayā khīnaṇ ārocemi⁴ mahāmuni
- 3 Yāvataṇ paṇisā atthi paṇanā jinaśāsane
yesañ ce me parādho⁵ 'tthi khamantu jinasammukhā
- 4 Saṅsāre saṅsarantā⁶ me khalitaṇ me sace bhava
ārocemi⁷ mahāvīra aparādhaṇ khamassu taṇ
- 5 Iddhim cāpi nīdassehi mama sāsanakārīke
catasso paṇisā ajja kankhā chindāhi yāvataṇ
- 6 Dhītā tuyhaṇ mahāvīra paññāvanta jutindhara⁸
bahuṇ ca dukkhaṇaṇ kammaṇ⁹ katam me atīdukkhaṇaṇ
- 7 Uppalass' eva me vanna nāmen' Uppalanāmikā
sāvikaṇ te mahāvīra¹⁰ pāde vandāmi cakkhumā
- 8 Rāhulo ca ahañ c' eva 'neka jāṭisate bahu
ekasmiṇ sambhave jātā samānacchanda cetasā¹¹
- 9 Nibbatti ekato hoti jāṭiyā cāpi¹² ekato
pacchime bhavasampatte ubho pi¹³ nāmasamhava¹⁴
- 10 Putto ca Rāhulo nāma dhītā¹⁵ Uppalasavhayā
passa vīra mamaṇ iddhiṇ¹⁶ balaṇ dassemi satthuno.

¹ S² Rūpanaṇṇī² G abravī, S¹ abravuṇ.³ G S¹ nittinnā°⁴ S² ārocetiṇ.⁵ S² sace me parādho, S¹ ca me°⁶ G S¹ saṅsārantaṇ.⁷ S² āroceti⁸ G jutindhara, S¹ jutindharā, S² paññāvantaṇ jutindharaṇ⁹ G dukkharakammaṇ¹⁰ G mahāvīraṇ¹¹ G S¹ °manasā.¹² G. S¹ jāṭiyāpi ca¹³ G. ubhoṇ¹⁴ S¹ G nānā°.¹⁵ S¹ dhītārā; S² yaññā¹⁶ G iddhī; S² iddhi

11. Mahāsamudde caturo pakḥhipī¹ hatthapāṇiyaṇ
telaṇ vatthigataṇ e' eva vejjo komārako yathā
12. Ubbattayitvā² puthaviṇ³ pakḥhipī hatthapāṇiyaṇ
cittapuññaṇ⁴ yathā nāma luñciko⁵ mārako yuvā⁶
13. Ākkavālasamaṇ pāṇiṇ chādayitvāna matthake
vassāpetvāna⁷ phusitaṇ⁸ nānāvannaṇ punappunaṇ
14. Bhūmiṇ udukkhalaṇ⁹ katvā dhaññaṇ katvāna sakḥha^{*}raṇ
Si^{*}neruṇ musalaṇ katvā padakomāriko¹⁰ yathā
15. Dhītā^{*}haṇ Buddhasetthassa nāmen^{*} Uppalasavhaya
abhiññaṇsu vasi¹¹ bhūtā tava sāsanakārīkā
16. Nānāvīkubbanāṇ katvā dassetvā lokanāyakaṇ
nāmagottaṇ ^{*}saṇ^{*}sāvetvā pāde vandāmi cakkhumā
17. Iddhiyā ca vasi homi dībbāya sotadhātuyā
cetopariyaññānassa vasi homi mahāmune
18. Pubbenivāsaṇ jānāmi dībbacakkhuṇ¹² visodhitaṇ
sabbāsavā parikkhinā n' atthi dāni punabbhavo.
19. Atthadhammaniruttisu patibhāne tath' eva ca
ññaṇ me vipulaṇ¹³ suddhaṇ pabhāvena mahesino¹⁴
20. Purimānaṇ jnaggānaṇ sankamante¹⁵ nidassitaṇ¹⁶
adhikāraṇ¹⁷ bahuṇ mayhaṇ tuyh' atthāya mahāmuni
21. Yaṇ mayā¹⁸ purimaṇ kammaṇ kusalaṇ saṇsare muni
taṇ' atthāya mahāvīra puññaṇ upacitaṇ mayā
22. Abhabbatthāne vajjetvā paripācento anāvaraṇ¹⁹
tav' atthāya mahāvīra vattam²⁰ me jīvītuttamaṇ.
23. Dasakotisahassāni adāsi²¹ mayhaṇ²² jīvitaṇ
pariccattaṇ²³ ca me hosi²⁴ tav' atthāya mahāmuni

¹ G. pakḥhipi

² G. ubbattayitvā S² ubbattayitvā

³ G. puthaviṇ

⁴ S¹ G. °muñcaṇ.

⁵ G. luñciko; S¹ mānāluñciko

⁶ S² suvā

⁷ G. vassā setvāna, S² vassājetvāna

⁸ G. busitaṇ

⁹ S² uju°, S¹ dukkhalaṇ.

¹⁰ S² parikomariko.

¹¹ G. °vasi; S² °vasiṇ.

¹² G. S¹ dībbacakkhu, S² dībbaṇ°.

¹³ G. S¹ vimalaṇ.

¹⁴ G. S¹ mahesinā.

¹⁵ G. samukhā ca, S¹ sammukhā ca.

¹⁶ G. S¹ parammukhā; S² sangamante nidassitaṇ, cf. P., g 41.

¹⁷ S² abhikāraṇ

¹⁸ G. mayhaṇ.

¹⁹ G. parivārento°, P° bahuṇ janaṇ

²⁰ P. cattaṇ.

²¹ S¹ adāsiṇ.

²² S² mayha.

²³ S¹ pariccatañ ca; S² pariccattā

²⁴ S² homi

24. Saṭṭasahassee ito kappe nāgakaññā¹ ahaṇ tadā
Vimalā nāma nāmena kaññānaṇ sādhusammata²
25. Mahorago mahānāgo pasanno jinasāsane
Padumuttaraṇ mahātejaṇ nimmanṭesi sasāvakaṇ
26. Ratanamayaṇ ca¹ mandapaṇ pallankaṇ ratanāmayavaṇ
ratanavālukākinnaraṇ upabhogaṇ ratanāmayavaṇ²
27. Maggaṇ ca patipādesi³ ratanaddhajaḥbhūsaṇ
paccuggantvāna sambuddhaṇ vajjento⁴ turiyehi so
28. Paṇisāhi catassohi pareto⁵ lokanāyako
mahoragassa⁶ bhavane nisīdi vara-m-āsane
29. Annaṇ pānaṇ khādaniyaṇ bhojaniyaṇ mahārahaṇ
varaṇ varaṇ ca pādasi⁷ nāgarājā mahāyaso⁸
30. Bhuñjitvāna sa sambuddho patte dhovitvā yomiso
anumodaniyaṇ kāsi nāgakaññā mahiddhikā
31. Sabbaṇ ca phullitaṇ⁹ disvā nāgakaññā mahāyasaṇ
pasannaṇ satthuno cittaṇ sunibaddhaṇ¹⁰ ca mānasaṇ
32. Mamaṇ ca cittaṇ aññāya jalaṇuttamanāma¹¹
tasmiṇ khane mahāvīro bhikkhunaṇ¹² dassay⁷ iddhi¹³
33. Iddhi¹³ anekā dassesi bhikkhuni sā visāradā
pamoditā vedajātā¹⁴ satthāraṇ¹⁵ etad abravuṇ¹⁶:
34. Addasāhaṇ imaṇ iddhiṇ¹⁷ sumitaṇ¹⁸ itarāya pi¹⁹
kathaṇ ahoṇi sā vīra iddhiyā suvisāradā ?
35. Orasāmukhato jātā dhītā mama mahiddhikā
mamānusāsanaṇkāra iddhiyā ca²⁰ visāradā.
36. Buddhassa vacanam sutvā tuṭṭhā eva patthes²¹ ahaṇ²¹
aham pi tādisā homi iddhiyā suvisāradā

¹ G. S¹ omā.² G. S¹ upabhogaratanaṇmayavaṇ³ G. S¹ patipādesi⁴ G. S¹ vajjanto.⁵ G. pahito; S¹ sahito⁶ G. mahodukassa, S¹ mahorahassa.⁷ S² pādasiṇ⁸ G. mahārasaṇ; S¹ mahāyasaṇ.⁹ G. sabbaññū pullitaṇ; S¹ sabbañña pullitaṇ.¹⁰ G. S¹ sunibaddhaṇ.¹¹ G. uttaranāma.¹² G. bhikkhuni; S¹ S² bhikkhuni.¹³ S¹ iddhi; G. S² iddhiṇ.¹⁴ S² jātaveda.¹⁵ G. satthāraṇ¹⁶ G. idaṇ abravuṇ; S¹ °abravuṇ.¹⁷ S² imā iddhi.¹⁸ G. sumanaṇ; S¹ sudhanaṇ; S² pumitaṇ.¹⁹ G. si.²⁰ G. pi.²¹ S² mahom aham.

- 37 Pamoditāhaṇ sumanā patta-m-uttamamānasā¹
anāgatasmī² addhāne idisā homi nāyaka
- 38 Manṇayaṇ ca pallankaṇ mandapaṇ ca pabhassaraṇ
mahājanena tappetvā sasangaṇ lokaṇāyakaṇ
- 39 Nāgānaṇ pavaraṇ pu*pphāṇ* arunaṇ nāmaṇ³ uppalaṇ
vannaṇ me idisaṇ hotu pūjesiṇ⁴ lokaṇāyakaṇ
40. Tena kammena sukatenā cetanāpanidhīhi ca
jahitvā mānusaṇ dehaṇ Tāvatiṇsaṇ agaṇiḥ⁵ ahaṇ
- 41 Tato cutāhaṇ manuje upapannā⁶ sayambhuno
uppalehi paticchannaṇ pinda-pātāma adās' ahaṇ
42. Ekanavute ito kappe Vipassī nāma nāyako
uppaṇṇi carunayano⁷ sabbadhammesu cakkhumā
- 43 *Setthi*dhītā tadā hutvā Bārāṇasīpuruttame
nīmantetvāna sambuddhaṇ sasangaṇ lokaṇāyakaṇ
- 44 Mahādānaṇ daditvāna uppalehi vimissitaṇ⁸
pūjayitvā ca⁹ teh' eva vannassetāṇ¹⁰ apatthayaṇ
- 45 Imamhi bhaddake kappe brahmacariyaṇ mahāyaso
Kassapo nāma nāmena uppaṇṇi vadatama varo
- 46 Upatthāko mahesissa tadā āsi narissaro
Kāsirājā¹¹ Kikī nāma Bārāṇasīpuruttame
- 47 Tassāsīṇ dutiyā dhītā *Saman*aguttasavhaya¹²
dhammaṇ sutvā jīnagassa pabbajjaṇ samarocayaṇ
- 48 Anūjāmi na no tāto agāre va tadā mayaṇ
vīsavassasahassāni vīcarimha¹³ atanditā
- 49 Komārabrahmacariyaṇ rājakaṇṇā sukhedhitā¹⁴
Buddhopatthānīratā muditā satta dhītaro
- 50 Samanī Samanaguttā ca Bhikkhūnī Bhikkhadāyikā¹⁵
'Dhammā c' eva Sudhammā ca sattamī Sanghadāyikā¹⁶
- 51 *Ahaṇ* Khemā ca sappāṇṇā Patācārā ca Kundalā
Kisāgotamī Dhammadinnā Vīsākhā hoti sattamī¹⁷

¹ G pattaṭṭama, S¹ satta°

² G anāgatamhi

³ S² arunāgāma

⁴ G pūjesi

⁵ G S¹ agacch'

⁶ S¹ uppannaṇ, S² uppannassa

⁷ G cātudassano.

⁸ G S¹ vināyakaṇ

⁹ G. va.

¹⁰ G vannasobhaṇ

¹¹ S² Kāsīṇ°.

¹² G Samanī, S¹ Samanī.

¹³ G. vīcaritvā.

¹⁴ G. sukhedhitā

¹⁵ S² °dāsikā.

¹⁶ S² °dāsikā.

¹⁷ S¹ sattimā, S² sattamā.

- 52 Teñi kammehi sukatehi cetanāpanidhihi ca
jahitvā mānusaṃ dehaṃ Tāvatiṃsaṃ agacch' ahaṃ.
53 Tato cutā manussesu upapannā mahākule
pītamattavaraṇ¹ dussaṇ² adaṇ³ arahato ahaṃ.
54 Tato cut' Āritthapure⁴ jātā vipākule ahaṃ
dhītā Tīrītavacchassa Ummādanī manoharā
55 Tato cutā janapade *kule aññātare ahaṃ
pasutā nātiphītamhi sāliṃ gopem⁵ ahan tadā
56 Disvā paccekasambuddhaṃ pañca lājasatān' ahaṃ
datvā padumachannāni,⁶ pañcaputtasatān' ahaṃ
57. Patthayaṃ tesu patthesu⁷ madhuṃ datvā sayambhuno
tato cutā araññe 'ham ajāyaṃ padumodare
58 Kāsirañño mahesī 'haṃ hutvā sakkatapūjita⁸
ajāniṃ⁹ rājaputtānaṃ anūnasatapañcakaṃ¹⁰
59 Yadā te¹¹ yobbanāṃ pattā¹² kilantā jalakīlitaṃ¹³
disvā opattapadumaṃ āsuṃ paccekanāya *kā
60 Sāhaṃ tehi vinā bhūtā *sut¹⁴avīrehi¹⁴ sokanī
cutā Isigilīpasse¹⁵ gāmakamhi ajāya 'haṃ¹⁶
61 Yadā Buddhāsutamati¹⁷ sūtānakasakaṃ¹⁸ tadā
yāguṃ adāya gacchanti atthapaccekāyake
62 Bhikkhāya gāmaṃ gacchante disvā *putte anussariṃ*
khīradhārā viṇiggañchi¹⁹ tadā me puttapemasā
63. Tato tesāṃ adaṃ yāguṃ pasannā sehi pāpihi
tato cutāhaṃ Tīdasāṃ Nandanāṃ upapajj' ahaṃ
64 Anubhotvā sukhaṃ dukkhaṃ saṃsaritvā bhavābhava
tav' atthāya mahāvīra pariccattaṃ ca jīvitaṃ

¹ G thitamaṭṭhaṇ°, S¹ pītamattthaṇ°; S² vītamanda°

² G varadussaṃ ³ S¹ adadaṃ

⁴ G S¹ dīṭṭhapure ⁵ *All MSS read sāli*

⁶ G padumacchannāni, S¹ °chattāni, S² °sañchannāni

⁷ G patthayan tesu sattesu, S¹ °tesu mottesu; P °te samijjhisuṃ;
S² tehi°

⁸ S¹ sukatapūjita ⁹ S² ajanī. ¹⁰ S¹ anūnaṃ°.

¹¹ G me; S² ke. ¹² G S¹ yobbanapattā ¹³ G S¹ jalakīlitaṃ.

¹⁴ G sutavidehi; S² °cīrehi, P °vinābhi ¹⁵ G Isigilī°, S¹ Isigilī°

¹⁶ G ajāyaṃ sa, S¹ ajāyayaṃ

¹⁷ G sūtāmāti (suta *corrected to* sūtā), S¹ sutamaṭṭhaṇ.

¹⁸ G °kasataṃ, S¹ °sakataṃ; P puttānaṃ attano

¹⁹ G khīradhārā niggaṇṇhatī, S¹ khīradhārā niggaṇṇhanti

- 65 Evaṇ bahu*vidhaṇ du*kkhaṇ sampatti ca bahubbīdhā
pacchime bhavasampatte¹ jātā Sāvattṭhiyaṇ pure²
- 66 Mahādhane setthikule sukhite sajjite tathā
nānāratanapaṇṇote sabbakāmasamiddhine³
67. Sakkatā pūjitā c' eva mānitā 'pacitā tathā
rūpasiriṇ anuppattā kulesu atisakkatā
- 68 Atīva patthitā c' āsiṇ rūpabhogasiriṇ ca
patthitā⁴ setthiputtehi anekehi satehi pi
- 69 Agāraṇ pajahitvāna pabbajīṇ anagāriyaṇ
atthamāse⁵ asampatte catusaccam apāpunīṇ.
- 70 *Iddhi*yā abhinimmitvā caturassa-rathaṇ⁶ ahaṇ
Buddhassa pāde vandissaṇ⁷ lokanāthassa sirimato
- 71 Supupphitaṅgaṇ upagamma bhikkhuni
ekā tuvaṇ tittṭhasi⁸ sālamūle
na c' atthi te dutiyā vannadhātu
bā*le na tvaṇ* bhāyasi dhuttakānaṇ⁹?
- 72 Sataṇ saḥassānam pi dhuttakānaṇ¹⁰
idhāgatā tādisakā bhaveyyuṇ¹¹
lomaṇ na iñjāmi¹² na santasāmi
Māraṇ na bhāyāmi taṇ ekik' āsiṇ¹³
- 73 Esā antaradhāyāmi¹⁴ kucchiṇ vā¹⁵ pavissāmi¹⁶ *te*
bhamukantarikāyam¹⁷ pi tittṭhantiṇ maṇ na dakkhasi.¹⁸
74. Cittasmiṇ vasibhūtasmiṇ iddhipādā subhāvitā
sabbabandhanamutt' amhi na tam bhāyāmi āvuso
75. Sattisūlūpamā kāmā khandhā pi¹⁹ adhikuttanā²⁰
yaṇ tvaṇ kā*maratiṇ²¹ brūsi, * aratī dāni sā mama

¹ G. S¹ bhava sampatte² G. subhe³ S² samiddhino⁴ G. sīṭhatā.⁵ S¹ P. addhamāse.⁶ G. caturayaṇ°; S¹ caturassaṇ⁷ G. vandiyaṇ⁸ S¹ tittṭhati.⁹ G. muttakānaṇ; S² puttakānaṇ¹⁰ G. muttakānaṇ.¹¹ G. 'disakā rāveyyuṇ; S¹ 'disakā bhaveyyuṇ.¹² S¹ iñjāmi.¹³ G. kime tuvaṇ dhāraṇiyasseko; S¹ kim me tuvaṇ Māra n' ariya-seko; v.l. °ekikā pi¹⁴ G. antaradhārāmi¹⁵ S² mā.¹⁶ G. pavissāmi; S¹ pavissāma.¹⁷ v.l. pañcam°.¹⁸ G. rakkhasi.¹⁹ P. khandhānaṇ; S² banaddhāsa.²⁰ G. anikuḍḍanā; S² adhikuḍḍhanā²¹ All MSS. read yattha.

76. Sabbattha vihatā nandī tamokkhandho padālito
evaṃ jānāhi pāpima, nīhato tvam asī antaka¹
77. Jīno tamhi guṇe tuttho etadagge thapesi maṇ
“setthā iddhiṃatīna” tī paṇisāsū² vināyako
78. Paṇcinno *ma*yā satthā kataṇ Buddhassasāsaṇaṇ
ohito garuko bhāro bhavanettī samūhatā.
79. Yass’ atthāya pabbajitā agārasmā anagāriyaṇ
so me attho anuppatto sabbasaṇḍoḍjanakkhaya
80. Cīvaraṇ pīṇapātāṇ ca paṇcayaṇ sayanāsanaṇ
kha*nena* upanāmentī sahasāṇi samantato.
81. Kilesā . pe . pe . pe . .
82. Sāgataṇ pe . pe . pe .
83. Paṇisambhīdā pe . pe . pe .

Itthaṇ sudaṇ Uppalavannā Bhikkhunī ī g a-tī
Uppalavannāya theṇiyā apadānaṇ samattaṇ.

[20 *Patācārā*]

1. Padumuttaro nāma jīno sabbadhammāna pāragū
ito sataśaḥsamhi kappe uppaḍḍi nāyako.
2. Tadā ’haṇ Haṇsavatīyā³ jātā setthikule ahuṇ⁴
nānāratanapaḍḍote mahāsukhasamappaṇṇā.
3. Upetvā taṇ mahāvīraṇ assosīṇ dhammadeśanaṇ
tato jātappasādāhaṇ upesīṇ saraṇaṇ jīnaṇ
4. Tato vinayadhārīnaṇ⁵ aggaṇ vaṇṇesi nāyako
bhikkhuniṇ lajjuniṇ⁶ tādiṇ⁷ kappākappavīsāraḍaṇ.
5. Tadā muditaḥcittā ’haṇ naṇ thānaṇ abhikankhū⁸
nimantetvā dasabalaṇ sasangaṇaṇ lokanāyakaṇ.
6. Bhojajītvāna sattāhaṇ daḍḍitvā ca tīcīvaraṇ
nīpaccā sīrasā pāde īmaṇ vacanaṇ abraṇi⁹.
7. Yā tayā vaṇṇitā vīra īto atthamaḥcī dīne¹⁰
tadīsā ’haṇ bhavissāṃī yaḍi sījhaṇ¹¹ nāyaka¹²

¹ G. asantaka.

² G. saḍisāsū.

³ G. Haṇsavatīyaṇ

⁴ *All MSS.* ahu

⁵ G. dhārmaṇ.

⁶ G. bhikkhuniḥlajjini; S¹ S² °lajjanīṇ

⁷ G. S¹ tādi

⁸ G. abhikankhaṇi.

⁹ G. abraṇi; S² abraṇī.

¹⁰ G. haṇi, S¹ haṇī, P. muni.

¹¹ S² jhāyati; P. sījhasi

¹² G. nāyakaṇ.

8. Tadā avoca maṇ satthā Bhadde, mā bhāyi¹ assaśa²
anāgatamhi addhāne lacchas' etaṇ manorathaṇ
- 9 Satasahassee ito kappe Okkākakulasambhavo
Gotamo nāma nāmena satthā loka bhavissati
- 10 Tassa dhammesu dāyādā orasā dhammanummitā
Patācārā ti nāmena hessati satthu sāvika
- 11 Tadā 'haṇ muditā hutvā yāvajīvaṇ tadā jīvaṇ
mettacittā paricariṇ sasangaṇ lokaṇāyakaṇ
- 12 Tena kammena sukatena cetanāpanidhihi ca
jahitvā mānusaṇ dehaṇ Tāvatiṇsaṇ agacch' ahaṇ
- 13 Imamhi bhaddake kappe brahmabandhu mahāyaso
Kassapo nāma nāmena uppajji vadataṇ varo
- 14 Upatthāko mahesissa³ tadā āsi narissaio
Kāsirājā Kiki nāma Bārānasī-puruttame
- 15 Tass' āsiṇ⁴ tatiyā dhītā Bhikkhunī itī vīssutā
dhammaṇ *suttvā ji*naggassa pabbajjaṇ samarocayṇ
- 16 Anujāmi na no tāto agāre va tadā mayaṇ
vīsaṇ vassasahassāni vicarimha atanditā
- 17 Komārabrahmacariyaṇ⁵ rājakaññā sukheditā⁶
Buddh' upatthānanirata⁷ muditā satta dhitaro
- 18 Sama*nī Sama*naguttā Bhikkhunī Bhikkhadāyikā⁸
Dhammā c' eva Sudhammā ca sattamī Sanghadāyikā⁹
- 19 Ahaṇ Uppalavannā ca Khemā Bhaddā ca bhikkhunī
Kisāgotamī Dhammadinnā Visākhā hoti sattamī¹⁰
- 20 Tehi kammehi sukatehi cetanāpanidhihi ca
jahitvā mānusaṇ dehaṇ Tāvatiṇsaṇ agamhase¹¹
21. Pacchime ca bhava dāni jātā setthikule ahaṇ
Sāvattthiyaṇ puravare¹² iddhe phīte mahādhane
- 22 Yadā ca yobbanūpetā vitakkavasagā¹³ ahaṇ
naraṇ jānapadaṇ¹⁴ disvā tena saddhiṇ agañch' ahaṇ

¹ G bhāyi, S² bhāyṇ, P bhāsi

² G S¹ assasi

³ G mahesīya

⁴ G tassāsi.

⁵ G S¹ komāraṇ

⁶ G sukheditā

⁷ G S¹ buddho

⁸ S² Bhikkhadāsikā

⁹ S² dāsikā.

¹⁰ S² sattamā.

¹¹ G S¹ agacch' ahaṇ

¹² G pure vare

¹³ G S¹ vāsikā.

¹⁴ G nadaṇ jānaparaṇ, S¹ nagaraṇ jānapadaṇ, P. °jārapatiṇ.

- 23 *Ekāpu*ttappasūtā 'haṇ¹ dutiyo kucchiyā mamaṇ²
tadā 'haṇ mātāpitaro okkāmiti sunicchatā³
- 24 Na rocesī pati mayhaṇ, tadā tamhi⁴ pavāsīte⁵
ekikā niggaṭā gehā gantuṇ Sāvattthum uttamaṇ
25. Tato me sāmi āgantvā sambhāvesī pathe mamaṇ
*tadā me kamma*jā vātā uppannā atidārunā
- 26 Udito ca mahāmegho pasūtisamaye mama
dabbatthāya tadā gantvā sāmi sappena mārito
27. Tadā vijātadukkhena⁶ anāthā kapanā ahaṇ
kunnadiṇ pūritaṇ⁷ disvā gacchantī sakunālayaṇ⁸
- 28 Bālaṇ ādāya atariṇ⁹ pārakūle ca ekako¹⁰
pāyetvā¹¹ bālakaṇ puttā itaraṇ taranāy' ahaṇ¹²
- 29 Nivattā, ukkuso hāsi tarunaṇ vilapantakaṇ¹³
itaraṇ ca vahi soto,¹⁴ sāhaṇ sokasa*mappi*tā
30. Sāvattthinagaraṇ gantvā assosiṇ sajane mate¹⁵
tadā avocaṇ¹⁶ sokattā mahāsokasamappitā.
- 31 Ubho puttā kālakatā¹⁷ panthe pati mama mato¹⁸
mātā pitā ca bhātā ca ekacitamhi dayhare
- 32 Tadā kīsā ca pandū ca anāthā dīnamānasā
ito tato bhamanti¹⁹ 'haṇ addasaṇ naraśārathiṇ
- 33 Tato²⁰ avoca mam satthā. "putte mā soci assasa²¹
attānaṇ te gavesassu, kiṇ niraṭṭhaṇ vihaññasi²² ?
34. Na santi puttā tātāya, na pitā²³ na pi²⁴ bandhavā
antakenādhīpannassa n' atthi ñātīsu tātātā "
- 35 Taṇ sutvā munino vākyaṇ pathamaṇ phalaṇ ajjhagaṇ²⁴
pabbajitvāna naciraṇ arahattaṇ apāpunīṇ.

¹ B °bhutāhaṇ² G mama³ G okkhāmiti sunicchatā, P dakkāmi ti°, S° okkami°⁴ S° tam pi.⁵ G savāpīte⁶ S° vijātā°⁷ G kunnarīsuditaṇ, S° kunnadīpuritaṇ⁸ S° sakun°, G. sakun°, v l sukhumālayaṇ⁹ G. atari.¹⁰ G S° ekikā.¹¹ S° sāyetvā; P pahatvā¹² G. taranaṇ ahaṇ, v l. taranāya taṇ¹³ G taruna°¹⁴ G. vapani soto, S° vahi°.¹⁵ G pate.¹⁶ G. aho ca.¹⁷ G kālakatā.¹⁸ G. pade mayhaṇ samatitā; S° panthe mayhaṇ pati mato¹⁹ v l. gamantihaṇ.²⁰ G tadā.²¹ S° assasi.²² G. S° ñātī; P. ñātī.²³ G nāpi.²⁴ G. accagaṇ.

36. Iddhīsu ca vasi homi dibbāya sotadhātuyā
paracittāni jānāmi satthu sāsanakārikā.
37. Pubbenivāsaṇ jānāmi dibbacakkhuṇ visodhitaṇ
khepetvā¹ āsave sabbe visuddh' āsiṇ sunimmalā.
38. Tato 'haṇ Vinayaṇ sabbaṇ santike sabbadassino
uggahiṇ sabbavittthāraṇ vyāhariṇ ca yathātathaṇ.²
39. Jino tasmiṇ guṇe tuṭṭho etadagge ṭhapesi maṇ
aggaṇ Vinayadhārīnaṇ Paṭācārā ca ekikā.
40. Pariciṇṇo mayā satthā ka*taṇ* Buddhassa sāsaṇaṇ
ohito garuko bhāro bhavanetti samūhatā.
41. Yass' atthāya pabbajitā agārasmā 'nagāriyaṇ
so me attho anuppatto sabbasaṇyojanakkhayaṇ.
42. Kilesā . . . pe . . . pe . . . pe . . .
43. Sāgataṇ . . . pe . . . pe . . . pe . . .
44. Paṭisambhidā . . . pe . . . pe . . . pe . . .

Itthaṇ sudaṇ Paṭācārā bhikkhunī i. g. a-ti.

Paṭācārāya bhikkhuniyā apadānaṇ samattaṇ.

Uddānaṇ:

Ekūposathikā c' eva Salalā³ ca Timodakā⁴

*Ekāsanapadā-Dipā Nalamāli ca Go*tamī.

•Khemā Uppalavaṇṇā ca Paṭācārā ca bhikkhunī
gāthāsātāni cattāri navutiṇ⁵ sattam eva ca

Ekūposathikavaggo⁶ dutiyo.

VAGGO III

[21. *Bhaddā-Kuṇḍalakesā.*]

1. Padumuttaro nāma jino sabbadhammāna pāragū
ito satasahassamhi kappe uppajji nāyako.
2. Tadā 'haṇ Haṇsavatiyaṇ jātā seṭṭhikule ahuṇ⁷
nānāratanaṇapajjote mahāsukhasamappitā

¹ G. khemetvā; S¹ khepitvā.

³ G. Salalī.

⁵ G. S¹ navuti.

⁷ G. ahu.

² G. S¹ yathā tathā; S² tathātathaṇ.

⁴ G. Kimodakī; S¹ Timodati.

⁶ S² Ekaposathika°.

3. Up¹tvā taṇ¹ mahāvīraṇ as*sosiṇ dhammadesanaṇ
tato jāta*ppasādāhaṇ upesiṇ saraṇaṇ jinaṇ.
4. Tadā mahākāruṇiko Padumuttaraṇāyako
khippābhiññānam aggaṭṭhe² ṭhapesi³ bhikkhuniṇ subhaṇ.
5. Taṇ sutvā muditā hutvā *dānaṇ datvā mahesino
nipacca* sirasā *pāde* taṇ ṭhānaṇ abhipatthayaṇ.
6. Anumodi mahāvīro: “ bhadde yaṇ te ’bhipatthitaṇ
samijjhissati taṇ sabbaṇ, sukhinī hohi⁴ nibbutā.
7. Satasahassee ito kappe *Okkākakulasambhavo*
Gotamo nāma nāmena satthā loke bhavissati.
8. Tassa dhammesu dāyādā orasā dhammanimmitā
Bhaddākuṇḍalakesā ti hessati satthu sāvika.”
9. Tena kammena sukatenā cetanāpaṇidhīhi ca
jahitvā mānusaṇ dehaṇ Tāvatiṇsaṇ agacch’ ahaṇ.
10. Tato cutā Yāmam agaṇ⁵ tato ’haṇ Tusitaṇ gatā
tato ca Nimmānaraṭiṇ Vasavattipuraṇ tato.⁶
11. Yatthayaṭṭhūpapajjāmi tassa kammassa vāhasā
tattha tatth’ eva *rājūnaṇ mahesittaṇ akārayiṇ.*
12. Tato cutā manussesu rājūnaṇ cakkavattiṇaṇ
maṇḍalinaṇ ca rājūnaṇ mahesittam⁷ akārayiṇ.
13. Sampattiṇ anubhotvāna devesu manujesu ca
sabbattha sukhita hutvā ’nekakappesu saṇsariṇ.
14. *Imamhi bhaddake kappe* brahmabandhu mahāyaso
Kassapo nāma nāmena uppajji vadataṇ varo.
15. Upaṭṭhāko mahesissa tadā āsi narissaro
Kāsiraṇjā Kikī nāma Bārāṇasīpuruttame.
16. Tassa dhītā catutth’ āsiṇ *Bhikkhadāyī ti vissutā
dhammaṇ* sutvā jinaggassa pabbajjaṇ samarocayiṇ.
17. Anujāni na no tāto agāre ’va tadā mayaṇ
vīsaṇvassasahassāni vicarimhā atanditā.
18. Komārabrahmacariyaṇ rājakaññā sukhēṭhitā⁸
Buddhopaṭṭhānanirata * muditā sattadhītarō.
19. Samaṇi Samanaguttā ca^{9*} Bhikkhuni Bhikkhadāyikā¹⁰
Dhammā c’ eva Sudhammā ca sattamī Saṅghadāyikā.

¹ G. S¹ ’haṇ.² G. aggaṭṭhe; P. S² aggaṇṭhe.³ S² ṭhapavi.⁴ G. hoti; S¹ sukhito bhogi.⁵ S² ahaṇ.⁶ G. S¹ gatā.⁷ S² mahesattaṇ.⁸ G. sukhedhitā.⁹ G. S¹ omī.¹⁰ G. S¹ Bhikkhu°.

20. Khemā Uppalavaṇṇā ca Paṭācārā c¹ ahan tathā [~]
Kisāgotamī Dhammadinnā Visākhā hoti sattamī.²
21. Tehi kammehi sukatehi cetanāpaṇidhīhi ca
jahitvā manusaṇ dehaṇ Tāvatiṇsaṇ agacch' ahaṇ.
22. Pacchime ca bhavē dāni Giribbajapuruttame
jātā seṭṭhikule phīte,³ yadā 'haṇ yobbane ṭhitā
23. Coraṇ vadhātthaṇ⁴ niyyantaṇ disvā rattā tahiṇ ahaṇ⁵
pitā me taṇ sahasseṇa *mocayitvā vadhā tato.
24. Adāsi* tassa maṇ tato viditvāna manaṇ mama
tassāhaṇ āsi vissatthā atīva dayitā hitā.
25. So⁶ me bhūsanalobhena mālapaccāhaṇ⁷ diso⁸
corappapātaṇ netvāna pabbataṇ ceta*yi⁹ vadhaṇ.
26. Tadā 'haṇ paṇamitvāna* Sattukaṇ¹⁰ sukatañjali
rakkhanti¹¹ attano paṇaṇ imaṇ¹² vacanam abravīṇ:
27. Idaṇ suvaṇṇakeyūraṇ muttā velūriyā bahū
saccaṇ¹³ harassu¹⁴ bhaddante¹⁵ mañcadāsī¹⁶ ti sāvaya¹⁷
28. *Oropayassu kalyāṇi mā* bahuṇ paridevayi¹⁸
na cāhaṇ abhijānāmi ahantvā dhanam ābhaṇaṇ.¹⁹
29. Yato sarāmi attānaṇ yato patto 'smi viññutaṇ
na cāhaṇ abhijānāmi aññaṇ piyataṇaṇ tayā.
30. *Ehi taṇ upagūhissam²⁰ katvāna²¹ taṇ* padakkhīnaṇ
na ca dāni puno atthi mama tuyhaṇ ca saṅgamo.
31. Na hi sabbesu ṭhānesu puriso hoti paṇḍito
ittihī pi paṇḍitā hoti tattha tattha vicakkhaṇā.²²
32. Na hi *sabbesu ṭhānesu puriso ho*ti paṇḍito
ittihī pi paṇḍitā hoti lahuṇ atthavicintikā.²³

¹ G. S¹ omīl.

² G. S¹ sattamā; S² sattimā.

³ S¹ pitā.

⁴ S¹ vadantam; G. va vattaṇ.

⁵ G. tahiṇ.

⁶ G. S¹ sa.

⁷ G. balippaccāharaṇ; S¹ balī va paccāhaṇ; P. balimajjhāsayo.

⁸ S¹ pi so.

⁹ S¹ cetayīṇ.

¹⁰ S² Sattukhaṇ.

¹¹ G. dakkhanti.

¹² G. idaṇ.

¹³ G. sabbaṇ.

¹⁴ G. harassa; P. varassu.

¹⁵ G. saddan te.

¹⁶ G. pañcadāsī ti.

¹⁷ G. sāviṇṇa; v.l. yāmaya.

¹⁸ G. paṇḍevasi; S¹ paridevasī; S² °deva hi.

¹⁹ G. S¹ āgataṇ; S² āhataṇ.

²⁰ S¹ upaguyhissam.

²¹ S¹ kassaṇ ca; G. kayaṇ ca.

²² G. vicakkhunā.

²³ G. S¹ vicintayī; S² atthaṇ vicintitā.

33. Lahuñ ca vata khippañ ca nikatṭhe¹ samacetayañ²
migañ puṇṇāyaten³ eva tadā 'hañ Sattukañ vadhiñ.⁴
34. Yo ca uppatitañ atthañ na khippam anubujjhati
so haññate mandamati coro 'va girigabbhare.
35. Yo ca uppatitañ atthañ khippam eva nibodhati
muccate⁵ sattusambādhā⁶ tadā 'hañ⁷ Sattukā yathā
36. Tadā tañ⁸ pātayitvāna giriduggamhi Sattukañ
santikañ setavattthānañ upetvā pabba*jiñ ahañ.
37. Saṇḍāsena ca kesam me* luñcitvā sabbaso tadā
pabbājetvā sa-samayañ⁹ ācikkhiṇsu nirantarañ.
38. Tato tañ uggahetvāna¹⁰ nisīditvāna ekikā
samayañ tañ vicintemi,¹¹ suvāṇā¹² mānusañ¹³ karañ
39. Chinnañ gay*ha samīpe me pātayitvā¹⁴ a*pakkami
disvā nimittañ alabhiñ¹⁵ hatthañ tañ¹⁶ puḷavākulañ.¹⁷
40. *Ta*to utṭhāya *samviggā* apucchiñ sahadhammike
te avocuñ: 'vijānanti tañ atthañ Sakyabhikkhavo.'
41. Sāhañ tam atthañ pucchissañ¹⁸ upetvā Buddhasāvake
te¹⁹ mam ādāya gañchīsu²⁰ Buddha*seṭṭha*ssa santikañ.
42. So me dhammam adesesi khandhāyatanadhātuyo
asubhāniccadukkhā ti²¹ anattā ti²² ca nāyako.
43. Tassa dhammañ suṇitvā 'hañ dhammacakkuñ visodhayañ²³
tato viññātasaddhammā pabbajjañ upasampadañ
44. Āyaciñ. So tadā āha "chi Bhadde" ti nāyako
tadā 'hañ upasampannā parittañ²⁴ toyam addasañ

¹ G. S¹ nikitṭhe.² G. samacetayi.³ S² °āyatān'.⁴ v.l. vadhi; S¹ vayiñ.⁵ G. muccati.⁶ G. satthu samādhi; S¹ sattusambhāvā⁷ G. S¹ tadā sā.⁸ G. tadāhañ.⁹ G. pabbajitvā sā°; P. pabbajitvāna°.¹⁰ G. S¹ uggahetvāhañ.¹¹ G. S¹ vicintesi.¹² G. S¹ subāno; S² suvāṇo.¹³ S² vānusañ.¹⁴ G. pātāritvā.¹⁵ G. alabhi.¹⁶ G. tam atthañ; S¹ atthañ tañ.¹⁷ G. puḷuv°; S² pulud°.¹⁸ G. pucchiyañ.¹⁹ S² tam.²⁰ G. gacchiṇsu.²¹ G. S¹ °dukkhāni; S² °dukkhādi.²² S¹ anattāni.²³ S² visodhitañ.²⁴ G. S¹ gacchanti; v.l. harantañ.

45. Pādapakkhālanenāhaṇ ṇatvā sa-udayaṇvyayaṇ¹
‘tathā sabbe pi saṅkhārā²’ iti sañcintayaṇ tadā.
46. Tato cittaṇ vimuttam³ me anupādāya sabbaso
khippābhiññānam aggam me tadā paññāpayī⁴ jino.
47. Īddhīsu ca vasī homi dibbāya sotadhātuyā
paracittāni⁵ jānāmi satthu sāsanakārikā.
48. Pubbenivāsaṇ jānāmi dibbacakkuṇ visodhitaṇ
khepetvā⁶ āsave sabbe visuddh’ āsiṇ⁷ sunimmalā.
49. Paricīṇṇo maya satthā kataṇ Buddhassa sāsaṇaṇ
ohito garuko bhāro bhavanetti samūhatā.
50. Yassa c’ atthāya⁸ pabbajjitā agārasmā ’nagāriyaṇ
so me attho anupatto sabbasaṇyojanakkhaya.
51. Atthadhammaniruttīsu paṭibhāne tath’ eva ca
ñānam me vimalaṇ suddhaṇ Buddhasettṭhassa vāhasā.
52. Kilesā . . . pe . . . pe . . . pe . . .
53. Sāgataṇ . . . pe . . . pe . . . pe . . .
54. Paṭisambhidā . . . pe . . . pe . . . pe . . .

Itthaṇ sudaṇ Bhaddākunḍalakesā⁹ bhikkhunī i. g. a-ti.

Kunḍalakesāya bhikkhuniyā apadānaṇ samattaṇ.

[22. *Kisā-Gotamī.*]

1. Padumuttaro nāma jino sabbadhammāna pāragū
ito satasahassamhi kappe uppajji nāyako.
2. Tadā ’haṇ Haṇsavatiyaṇ¹⁰ jātā aññātare kule
upetvā taṇ naravaraṇ saraṇaṇ¹¹ samupāgamiṇ.¹²
3. Dhammañ ca tassa assosiṇ catusaccūpasāhitaṇ
madhuraṇ paramassādaṇ cittasantisukhāvahaṇ.¹³
4. Kadāci¹⁴ bhikkhuniṇ vīro lūkhacīvaradhārīkaṇ
ṭhapento etadaggamhi vaṇṇayī¹⁵ purisuttamo.

¹ G. udayabbayaṇ; S¹ udayaṇvayaṇ *The G. transcript ends here.*

² S¹ saṅkhāre.

³ S¹ vimuccī; P. vimucci.

⁴ S¹ ca ṭhapayī.

⁵ S² paricittāni.

⁶ S¹ khepetvaṇ.

⁷ S¹ visuddhāsi.

⁸ P. yass’ atthāya.

⁹ S² ’kunḍalakesī.

¹⁰ S¹ Haṇsvatiyā.

¹¹ S² samaṇaṇ.

¹² S¹ samupāgami.

¹³ S¹ cittaṇ°; P. vaṭṭa°.

¹⁴ P. Tadā ca.

¹⁵ S¹ vaṇṇayaṇ.

5. Janetvā 'nappakaṇ pītiṇ sutvā bhikkhuniyā guṇaṇ
kāraṇ katvāna Buddhassa yathā satthi¹ yathā balaṇ.
6. Nipacca munivīraṇ² taṇ, taṇ ṭhānaṇ abhipatthayaṇ
tadā 'numodi sambuddho ṭhānalābhāya nāyako:
7. "Satasahassee ito kappe Okkākakulasambhavo
Gotamo nāma nāmena satthā loke bhavissati.
8. Tassa dhammesu dāyādā orasā dhammanimmitā
Kisāgotamī nāmena hessati satthu sāvika."
9. Taṇ sutvā muditā hutvā yāvajīvaṇ tadā jinaṇ
mettacittā paricariṇ paccayehi vināyakaṇ.
10. Tena kammena sukatena cetanāpaṇidhihi ca
jahitvā mānusaṇ dehaṇ Tāvatiṇsaṇ agacch' ahaṇ.
11. Imamhi bhaddake kappe brahmabandhu mahāyaso
Kassapo nāma, nāmena uppajji vadataṇ varo.
12. Upatṭhāko mahesissa tadā āsi narissaro
Kāsirājā Kikī nāma Bārāṇasīpuruttame.
13. Pañcamī tassa³ dhīt' āsiṇ Dhammā-nāmena vissutā
dhammaṇ sutvā jinaggassa pabbajjaṇ samarocayaṇ.
14. Anujāni na no tāto agāre 'va⁴ tadā mayaṇ
vīsaṇ vassasahassāni vicarimha atanditā.
15. Komārabrahmacariyaṇ⁵ rājakaññā sukheṭhitā⁶
Buddhopatṭhānaniratā muditā satta dhitaro.
16. Samaṇī Samaṇaguttā⁷ Bhikkhunī Bhikkhadāyikā⁸
Dhammā c' eva Sudhammā ca sattamī Saṅghadāyikā.⁹
17. Khemā Uppalavaṇṇā ca Paṭācārā ca Kuṇḍalā
ahaṇ ca Dhammadinnā ca Visākhā hoti sattamī.¹⁰
18. Tehi kammehi sukatehi cetanāpaṇidhihi ca
jahitvā mānusaṇ dehaṇ Tāvatiṇsaṇ agacch' ahaṇ.
19. Pacchime ca bhavē dāni jātā seṭṭhikule ahaṇ
duggate adhane n' iddhe¹¹ gatā ca sadhanaṇ¹² kulaṇ.
20. Patīṇ ṭhapetvā¹³ sesā¹⁴ me disanti: 'adhaṇā'¹⁵ iti
yadā ca sa-sutā¹⁶ āsiṇ¹⁷ ṣabbesaṇ dayitā tadā.

¹ S¹ satti.² P. °varaṇ.³ S² pancamattassa.⁴ S¹ ca.⁵ P. komāriṇ°.⁶ S¹ sukheṭhitaṇ.⁷ S² Samaṇiguttā.⁸ S² Bhikkhudāsikā; S² Bhikkhu°.⁹ S² °dāsikā.¹⁰ S¹ sattimā; S² sattamā.¹¹ P. naṭṭhe.¹² S¹ adanaṇ.¹³ S¹ patitṭhapetvā.¹⁴ S¹ pesā.¹⁵ S¹ dissanti sadhaṇā; P. dessanti°.¹⁶ P. S¹ pasutā.¹⁷ S¹ āsi.

21. Yadā so¹ taruṇo bhaddo² komalaṅgo³ sukheṭhito⁴
sapāṇam iva⁵ kanto me tadā' yaṇ paraśaṅgato.⁶
22. Sokattā dīnavadanā assunettā rudammukhā
evaṇ⁷ kuṇapam ādāya vilapanti gamām' ahaṇ.
23. Tadā ekena sandiṭṭhā upetvā 'Bhisamuttamaṇ⁸
avocaṇ⁹ dehi bhesajjaṇ puttasaṇḍjīvanaṇ ti bho.¹⁰
24. " Na vijjante matā yasmiṇ gehe siddhatthakan tato
āharā " ti jino āha¹¹ vinayopāyakovido.
25. Tadā gamitvā Sāvattiṇ na labhitvā 'disaṇ¹² ghaṇaṇ,
Kuto siddhatthakaṇ tasmā? Tato laddhā satīṇ¹³ ahaṇ.
26. Kuṇapaṇ chaḍḍayitvāna¹⁴ upesiṇ¹⁵ lokanāyakaṇ
dūrato 'va mamaṇ disvā avoca madhurassaro :
27. " Yo ca vassasataṇ jīve apassaṇ udayavyayaṇ¹⁶
ekāhaṇ jīvitaṇ seyyo passato udayavyayaṇ.¹⁶
28. Na gāmadhammo no nigamassa dhammo
na cāpi¹⁷ yaṇ ekakulassa dhammo
sabbassa lokassa sadevakassa
eso va¹⁸ dhammo : yad idaṇ aniccatā."
29. Sahā sutvān¹⁹ imā gāthā dhammacakkhuṇ visodhayaṇ
tato viññātasaddhammā²⁰ pabbajīṇ²¹ anagāriyaṇ.
30. Tathā pabbajitā santi yuñjanti jinasāsane
na ciren' eva kālena arahattaṇ apāpuniṇ.
31. Iddhīsu ca vasi homi dibbāya sotadhātuyā
paracittāni jānāmi satthu sāsana-kārikā.
32. Pubbenivāsaṇ jānāmi dibbaṇ cakkhuṇ visodhitaṇ
khepetvā āsave sabbe visuddh' āsiṇ²² sunimmalā.
33. Paricīṇṇo mayā satthā kataṇ Buddhassa sāsanaṇ
ohito garuko bhāro bhavanetti samūhatā.

¹ P. me.² S¹ bhado.³ P. komalako.⁴ P. sukhedhito.⁵ S¹ sapāṇaṇ iva; S² pāsānam.⁶ S¹ vasaṅgato; P. avasaṅgato; S² pada.⁷ S¹ matadaṇ; P. mataṇ.⁸ S. upetvā bhīsaḍḍamaṇ; P. upetvābhi Sakkuttamaṇ.⁹ S¹ avocaṇ.¹⁰ S² piyo.¹¹ S² tattha.¹² S¹ P. na labhiṇ tādisaṇ.¹³ S² satī.¹⁴ S¹ chaḍḍhayitvāna.¹⁵ S¹ upesi.¹⁶ S¹ P. udayabbayaṇ.¹⁷ S¹ mana cāpi.¹⁸ S¹ P. es' eva.¹⁹ S¹ saha sutvān; P. sāhaṇ°.²⁰ S¹ viññāṇa.²¹ S¹ pabbajjaṇ.²² S¹ āsi; S² āsī.

34. Yassa c' atthāya¹ pabbajitā agārasmā 'nagāriyaṇ
so me attho anuppatto sabbasaṇyojanakkhaya.
35. Atthadhammaniruttīsu paṭibhāne tath' eva ca
ñāṇaṇ me vimalaṇ suddhaṇ Buddhasaṇṭṭhassa vāhaṣā.
36. Saṅkārakuṭṭā āhatvā² susānā rathiyāhi³ ca
tato saṅghātikaṇ katvā lūkhaṇ dhāremi cīvaraṇ.
37. Jino tasmiṇ guṇe tuṭṭho lūkhacīvaradhāraṇe
ṭhapesi etadaggamhi parisāsu⁴ vināyako.
38. Kilesā . . . pe . . . pe . . . pe . . .
39. Sāgataṇ . . . pe . . . pe . . . pe . . .
40. Paṭisambhidā . . . pe . . . pe . . . pe . . .

Itthaṇ sudaṇ āyasmā Kisāgotamī bhikkhunī i. g. a-ti.

Kisāgotamiyā apadānaṇ samattaṇ.

[23. *Dhammadinnā.*]

1. Padumuttaro nāma jino sabbadhammāna pāragū
ito satasahassamhi kappe uppaṇi nāyako.
2. Tadā 'haṇ Haṇsavatiyaṇ kule aññatare ahuṇ⁵
parakammakarī āsiṇ⁶ nipakā silasaṇvutā.
3. Padumuttarabuddhassa *Su*jāto aggasāvako
vihārā abhinikkhamma piṇḍapātāya gacchati.
4. Ghaṭaṇ gahetvā gacchantī tadā udakahārikā
taṇ disvā adadaṇ sūpaṇ⁷ pasannā sehi pāṇihi.
5. Paṭiggahetvā tatth' eva nisinno paribhuñji so
tato netvāna taṇ gehaṇ⁸ adāsiṇ⁹ tassa bhojanaṇ.¹⁰
6. Tato me ayyako¹¹ tuṭṭho akari¹² suṇisaṇ sakaṇ
sassuyā sahagantvāna¹³ sambuddhaṇ abhivādayiṇ.
7. Tadā so dhammakathikaṇ bhikkhuniṇ parikittayaṇ
ṭhapesi etadaggamhi; taṇ sutvā muditā ahaṇ.

¹ P. yass' atthāya.

² S¹ ahata; P. āhitvā.

³ S¹ rathikāhi.

⁴ S¹ parisāya.

⁵ S¹ ahu.

⁶ S¹ parakkammakarī; P. °kārī.

⁷ S¹ puvaṇ; P. pūvaṇ.

⁸ S² tato chetvā kesaṇ me.

⁹ S¹ adāsi.

¹⁰ S² bhojaniṇ.

¹¹ S² ayyake.

¹² S¹ S² akariṇ.

¹³ P. samāgantvāna.

8. Nimantetvāna sugataṇ sasaṅghaṇ lokanāyakaṇ mahādānaṇ daditvāna taṇ ṭhānaṇ abhipatthayaṇ.
9. Tato maṇ sugato āha ghananinnādasussaro¹:
“mamupaṭṭhānanirate² sasaṅghaparivesike³
10. Sāddhammasavane yutte guṇāgacchitamānase⁴
bhaddhe bhavassu muditā, lacchase panidhīphalaṇ.
11. Satasahassee ito kappe Okkākulasambhavo
Gotamo nāma nāmena satthā loke bhavissati.
12. Tassa *dha*mmesu dāyādā orasā dhammanimmitā
Dhammadinnā ti nāmena hessati satthu sāvikā.”
13. Taṇ sutvā muditā hutvā yāvajīvaṇ mahāmuniṇ⁵
mettacittā paricariṇ paccayehi vināyakaṇ.
14. Tena kammena sukatena cetanāpanidhīhi ca
jahitvā mānusaṇ dehaṇ Tāvatiṇsaṇ agaṇṇa⁶ ahaṇ.
15. Imamhi bhaddake kappe brahmabandhu mahāyaso
Kassapo nāma nāmena uppajji vadataṇ varo.
16. Upaṭṭhāko mahesissa tadā āsi narissaro
Kāsirājā Kikī nāma Bārāṇasi-puruttame.
17. Chaṭṭhā tass’ ās’⁶ ahaṇ dhītā Sudhammā iti vissutā
dhammaṇ sutvā jinaggassa pabbajjaṇ samarocayaṇ.
18. Anujāni na no tāto⁷ agāre va tadā mayaṇ⁸
vīsaṇ vassasahassāni vicarimhā atanditā.
19. Komārabrahmacariyaṇ rājakaṇṇā sukheṭhitā
Buddhopaṭṭhānaniratā muditā satta dhītaro.
20. Samaṇi Samanaguttā ca⁹ Bhikkhunī Bhikkhadāyikā¹⁰
Dhammā c’ eva Sudhammā ca sattamī Saṅghadāyikā.
21. Khemā Uppalavaṇṇā ca Paṭācārā ca Kuṇḍalā
Gotamī ca ahaṇ c’ eva Visākhā hoti sattamī.¹¹
22. Tehi kammehi sukatehi cetanāpanidhīhi ca
jahitvā mānusaṇ dehaṇ Tāvatiṇsaṇ agaṇṇa⁶ ahaṇ

¹ S¹ santisinnādasussaro; S² °sussaro. ^

² S¹ ma ’paṭṭhānanirate; S² -ṭṭhānanirate; P. samuṭṭhānaniggatā tvaṇ.

³ S¹ °parivesake; S² °parivesiko.

⁴ S¹ guṇavaḍḍhitamānase; S² °mānaso. ⁵ S¹ mahāmuni; S² °mune.

⁶ S¹ tass’ āsi ’haṇ.

⁷ S. anujāsi maṇ tato; P. nānujānāsi maṇ tato.

⁸ S¹ nālayā ahaṇ.

⁹ S¹ omits.

¹⁰ S² °dāsikā.

¹¹ S¹ S² sattamā.

23. Pacchime ca bhavē dāni Giribbajapuruttame
jātā setṭhikule phīte sabbakāmasamiddhine.
24. Yādā rūpaṇ¹ ūpetā paṭhame yobbane tṭhitā
tadā parakulaṇ¹ gantvā vasiṇ² sukhasamappitā.
25. Upetvā lokasaraṇaṇ sunitvā dhammadeśanaṇ
anāgāmiphalaṇ patto sāmiko me subuddhimā.³
26. Tadā 'haṇ⁴ anujānetvā pabbajiṇ⁵ anagāriyaṇ
naciren' eva kālena arahattaṇ apāpuniṇ.
27. Tadā upāsako so maṇ upagantvā apucchatha
gambhīre nipuṇe pañhe; *te* sabbe vyākariṇ ahaṇ.
28. Jīno tasmiṇ guṇe tuṭṭho etadagge tṭhapesi maṇ
bhikkhuniṇ dhammakathikaṇ; n' āññaṇ passāmi edisaṇ
29. Dhammadinnā yathā dhīrā,⁶ evaṇ dhāretha bhikkhavo.
evāhaṇ paṇḍitā homi⁷ nāyaken' ānukampitā.
30. Pariciṇṇo mayā satthā kataṇ Buddhassa sāśanaṇ
ohito garuko bhāro bhavanetti samūhata.
31. Yassa c' atthāya⁸ pabbajitā agārasmā 'nagāriyaṇ
so me attho anuppatto sabbasaṇyojanakkhayo.
32. Iddhiṣu⁹ ca vasi homi dibbāya sotadhātuyā
paracittāni jānāmi satthu sāśanakārikā.
33. Pubbenivāsaṇ jānāmi dibbacakkhuṇ visodhitaṇ
khepetvā āsava sabbe visuddh' āsiṇ¹⁰ sunimmalā.
34. Kilesā . . . pe . . . pe . . . pe . . .
35. Sāgataṇ . . . pe . . . pe . . . pe . . .
36. Paṭisambhidā . . . pe . . . pe . . . pe . . .

Itthaṇ sudaṇ Dhammadinnā bhikkhuni i. g. a-ti.

Dhammadinnāya theriyā apadānaṇ samattaṇ.

[24. *Sakulā*.]

1. Padumuttaro nāma jīno sabbadhammāna pāragū
ito satasahassamhi kappe uppajji nāyako.
2. Hitāya sabbasattānaṇ sukhāya vadataṇ¹¹ varo
atthāya purisājañño paṭipanno sadevake.

¹ S² pārakulaṇ.

² S¹ vasi.

³ S² ca sumuṭṭhimā.

⁴ P. tadā taṇ.

⁵ S¹ pabbaji.

⁶ S² vīrā.

⁷ S¹ bhoṃi.

⁸ P. yass' atthāya.

⁹ S¹ iddhiṣu.

¹⁰ S. āsi.

¹¹ S¹ varataṇ.

3. Yasaggappatto sirimā kittivaṇṇagato¹ jino
jino sabbassa lokassa² disā sabbā suvissuto.³
4. Uttiṇṇavicikiccho⁴ so vītivattakathaṅkatho
sampuṇṇamanasaṅkappo patto sambodhim uttamaṇ.
5. Anuppannassa maggassa uppādetā naruttamo
anakkhātāṇ ca akkhāsi asaṇjātam⁵ ca saṇjani.⁶
6. Maggaññū ca maggavidū maggakkhāyī narāsabho
maggassa kusalo satthā sārathīnaṇ varuttamo.
7. Mahākāruṇiko satthā dhammaṇ deseti⁷ nāyako
nimugge mohapaṅkamhi⁸ samuddharati pāṇino.
8. Tadā 'haṇ Haṇsavatiyaṇ jātā khattiyanandanā
surūpā sadhanā-ṭhāsiṇ⁹ dayitā 'va¹⁰ sirimati.
9. Ānandassa mahārañño dhītā paramasobhanā
vemātā¹¹ bhagini cāpi Padumuttaranāmino.
10. Rājakaññāhi sahitā sabbābharanabhūsitā
upagamma mahāviraṇ assosiṇ dhammadesanaṇ.
11. Tadā hi so lokaguru bhikkhuniṇ dībbacakkhukīṇ¹²
kittayī¹³ parisāmajjhe¹⁴ agge ṭhāne¹⁵ ṭhapesi taṇ.¹⁶
12. Sunītvā taṇ ahaṇ haṭṭhā dānaṇ datvāna satthuno
pūjetvāna¹⁷ ca sambuddhaṇ dībbaṇ cakkhuṇ¹⁸ apattha-
yiṇ.¹⁹
13. Tato avoca maṇ satthā: 'Nande²⁰ lacchasi²¹ patthitaṇ
padīpadhammadānānaṇ phalam etaṇ su-n-icchitaṇ.²²
14. Satasahassee ito kappe Okkākakulasambhavo
Gotamo nāma nāmena satthā loka bhavissati.
15. Tassa dhammesu dāyādā orasā dhammanimmitā
Sakulā²³ nāma nāmena hessati satthu sāvikā.

¹ S¹ °bhato.

³ S¹ °duvissuto.

⁵ S² asaṇchataṇ.

⁶ P. saṇjani.

⁸ P. S¹ kāma°.

¹⁰ S¹ P. ca.

¹² S¹ °cakkhukaṇ.

¹⁴ S¹ parisammajjhe.

¹⁶ S¹ naṇ.

¹⁸ P. dībbacakkhuṇ.

²⁰ S² Nando.

²² P. yathicchitaṇ.

² S¹ P. pūjito sabbalokassa.

⁴ S² uttiṇṇāvicikicchā.

⁷ S¹ P. desesi.

⁹ S¹ P. cāpi.

¹¹ S² demātā.

¹³ S¹ P. kittayaṇ.

¹⁵ S¹ P. aggaṭṭhāne.

¹⁷ S¹ pūjitvāna.

¹⁹ S¹ apatthayi.

²¹ S² checchati.

²³ S² Nandā; P. Pakulā; S¹ Nakulā.

16. Tenā kammena sukatena cetanāpaṇidhihi ca jahitvā mānusaṃ dehaṃ Tāvatiṃsaṃ agacch'¹ ahaṃ.
17. Imamhi bhaddake kappe brahmabandhu mahāyaso Kassapo nāma nāmena uppajji vadataṃ² varo.
18. Paribbājikini āsiṃ³ tadā 'haṃ ekacārini bhikkhāya vicaritvāna alabhiṃ telamattakaṃ.⁴
19. Tena dīpaṃ pajāletvā⁵ upatṭhiṃ sabbasaṃvaraṃ⁶ cetiyaṃ dipadaggassa vippasannena cetasā.
20. Tena kammena sukatena cetanāpaṇidhihi ca jahitvā mānusaṃ dehaṃ Tāvatiṃsaṃ agacch' ahaṃ.
21. Yatthayattthūpapajjāmi tassa kammassa vāhasā sañcaranti⁷ mahādīpā yattha tattha⁸ gatāya me.
22. Tirokuḍḍhaṃ tiroselaṃ samatiggaya pabbataṃ passāma⁹ ahaṃ⁹ yad icchāmi dipadānassa⁹ idaṃ phalaṃ.
23. Visuddhanayaṇā homi yasaṃ ca jalāma¹⁰ ahaṃ¹⁰ saddhā paññā satī¹¹ c' eva dipadānassa¹⁰ idaṃ phalaṃ.
24. Pacchime ca bhava dāni jātā vippakule ahaṃ pahūtadhaṇadhaññaṃ mudite rājapūjite.
25. Ahaṃ sabbaṅgasampannā sabbābharaṇabhūsitā purappaveṣe sugataṃ vātapāne tṭhitā ahaṃ
26. Disvā jalantaṃ yasaṃ devamānusaṃsakataṃ anuvyañjanasampannaṃ lakkaṇaṃ vibhūsitāṃ.
27. Udaggaṇṇaṃ sumanā pabbajjaṃ samarocayaṃ nacireṇa¹² eva kālāna arahattaṃ apāpuniṃ.
28. Iddhisa ca vasi homi dibbāya sotadhātuyā paracittāni jānāmi satthu sāsanakārikā.
29. Pubbenivāsaṃ jānāmi dibbacakkaṃ visodhitaṃ khepetvā āsava sabbe visuddh' āsiṃ¹² sunimmaḷā.
30. Paricīṇṇo mayā satthā kataṃ Buddhassa sāsaṇaṃ ohito garuko bhāro bhavanetti samūhataṃ.

¹ S² agañch'.³ S¹ ahu.⁵ S¹ P. padīpetvā; S² pajāpetvā.⁷ S¹ pajjalanti; P. sañjalanti.⁹ S¹ pacchāmi 'haṃ.¹⁰ P. pajalāma¹⁰ ahaṃ; S¹ S² yassa¹⁰.¹¹ S² paññāpatī; P. paññavatī.² S¹ varataṃ.⁴ S² tala⁴.⁶ S¹ S² °saṃvaraṃ.⁸ S. yattha.¹² S¹ āsi.

31. Yassa¹ c' atthāya pabbajitā agārasmā 'nagāriyaṇ
so me attho anuppatto sabbasaṇḍo janakkhayaṇ.
32. Tato mahākāruṇiko etadagge ṭhapesi maṇ
“ dibbacakkhukinaṇ² aggā Sakulā³ ” ti naruttamo.
33. Kilesā . . . pe . . . pe . . . pe . . .
34. Sāgataṇ . . . pe . . . pe . . . pe . . .
35. Paṭisambhidā . . . pe . . . pe . . . pe . . .

Itthaṇ sudaṇ Sakulā⁴ bhikkhuni i. g. a-ti.

Sakulā theriyā⁵ apadānaṇ samattaṇ.

[25. *Nandā (Janapadakalyāṇi).*]

1. Padumuttaro nāma jino sabbadhammāna pāragū
ito satasahassamhi kappe uppajji nāyako.
2. Ovādako viññāpako tāra⁶ko sabbapāṇinaṇ
desanākusalo Buddho tāresi janataṇ bahuṇ.
3. Anukampako kāruṇiko hitesī⁷ sabbapāṇinaṇ
sampatte titthiye sabbe pañcasīle patitṭhapi.⁸
4. Evaṇ nirākulaṇ āsī⁹ suññataṇ¹⁰ titthiyehi ca
vicittaṇ arahantehi vasībhūtehi tādihi.
5. Ratanān' atṭhapaññāsaṇ uggato so¹¹ mahāmuni
kañcanagghiyasaṅkāso battiṇsavaralakkaṇo.
6. Vassasahasahassāni āyu titṭhati¹² tāvade
tāvataṇ titṭhamāno so tāresi janataṇ bahuṇ.
7. Tadā' haṇ Haṇsavatiyaṇ jātā setṭhikule ahuṇ¹³
nānāratanapajjote mahāsukhasamappitā.
8. Upetvā taṇ mahāviraṇ assosiṇ dhammadesanaṇ
amataṇ paramassādaṇ paramatthanivedakaṇ.¹⁴
9. Tadā nimantayitvāna sasaṅhaṇ tibhavantaṇ¹⁵
datvā tassa mahādānaṇ pasannā sehi pāṇihi.

¹ P. yassatthāya.

³ S¹ Naṅkulā; P. Pakulā.

⁵ S¹ Paṇsukulā bhikkhuniyā.

⁷ S¹ hitesī; P. hitāya.

⁹ S¹ āsiṇ.

¹¹ P. 'va.

¹³ S¹ ahu.

¹⁵ S¹ P. lokanāyakaṇ.

² P. S¹ cakkhukinaṇ.

⁴ S¹ Paṇsukulā.

⁶ S² kāra⁶ko.

⁸ P. patitṭhahi.

¹⁰ S² suññakaṇ.

¹² S¹ āyu vijjati.

¹⁴ S¹ nivesakaṇ.

10. Jhāyīnāṇ¹ bhikkhunīnaṇ aggaṭṭhānaṇ apatthayaṇ
nipacca sirasā vīraṇ sasaṅghaṇ lokanāyakaṇ.
11. Tadā adantadamako² tilokasaraṇo³ pabhū
vyākāsi⁴ narasaddūlo⁵ : “ lacchas’ etaṇ supatthitaṇ.
12. Satasahassee ito kappe Okkākakulasambhavo
Gotamo nāma nāmena satthā loke bhavissati.
13. Tassa dhammesu dāyādā orasā dhammanimmitā
Nandā ti nāma nāmena hessati satthu sāvikā.”
14. Taṇ sutvā muditā hutvā yāvajīvaṇ tadā jinaṇ
mettacittā paricariṇ paccayehi vīnāyakaṇ.
15. Tena kammena sukatena cetanāpaṇidhihi ca
jahitvā mānusaṇ dehaṇ Tāvatiṇsaṇ agacch’ ahaṇ.
16. Tato cutā Yāmam agaṇ⁶ tato ’haṇ Tusitaṇ agaṇ⁷
tato ca Nimmānaraṇiṇ Vasavattipuraṇ⁸ tato.
17. Yattha yattthopapajjāmi⁹ tassa kammassa vāhasā
tattha tath’ eva rājūnaṇ mahesittam akārayiṇ.
18. Tato cutā manussatte rājūnaṇ cakkavattinaṇ
maṇḍalināṇ ’va¹⁰ rājūnaṇ mahesittam akārayiṇ.
19. Sampattiṇ anubhotvāna devesu manujesu ca
sabbattha sukhitā hutvā ’nekakappesu saṅsariṇ.
20. Pacchime bhavasampatte suramme Kapilavhaye
rañño Suddhodanassa ’haṇ dhītā āsiṇ¹¹ aninditā.
21. Sīriyā¹² rūpiniṇ¹³ disvā nanditaṇ āsi taṇ kulaṇ
tena Nandā ti me nāmaṇ sundaraṇ pavaraṇ aduṇ.¹⁴
22. Yuvatinaṇ ca sabbāsaṇ kalyāṇi ti ca¹⁵ vissutā
tasmim pi nagare ramme tḥapetvā taṇ¹⁶ Yasodharaṇ
23. Jeṭṭho bhātā tilokaggo, majjhimo¹⁷ arahā tathā¹⁸
ekākinī gahaṭṭhā ’haṇ mātuyā¹⁹ paricoditā :

¹ S² jhayīnaṇ.² S¹ ānantadamako; P. ananta°.³ S² °karaṇo.⁴ S¹ byākāsi.⁵ S¹ tadassantalo; P. narasārathi.⁶ P. Yāmasaggaṇ.⁷ P. saggaṇ.⁸ S² Vasavattipuraṇ.⁹ S¹ °upapajjāmi.¹⁰ S¹ ca.¹¹ S¹ āsi.¹² S² siribba.¹³ S¹ rūpini; S² rūpinaṇ.¹⁴ S¹ °opādasā°; S² sundaropamadaṇ ahuṇ.¹⁵ S¹ tiṇ ca; S² tim ma.¹⁶ S¹ hi.¹⁷ P. pacchimo; S¹ S² majjhimo.¹⁸ S¹ tato.¹⁹ P. mātārā.

24. “Sākiyamhi¹ kule jātā putte² Buddhānujā tuvaṇ³
Nandena⁴ pi vinā bhūtā agāre kiṇ na acchasi⁵ ?
25. Jarāvasānaṇ⁶ yobbaññaṇ rūpaṇ asucisammatāṇ
rogantam api o’ ārogyaṇ⁷ jīvitaṇ maraṇantikaṇ.
26. Idam pi te subhaṇ rūpaṇ passa kantaṇ⁸ manoharaṇ⁹
’maṇ bhūsaṇaṇ¹⁰ alaṅkāraṇ sirisaṅkhata-sannibhaṇ¹¹
27. Pūjitaṇ¹² lokasāraṇ va¹³ nayanānaṇ rāsāyanaṇ¹⁴
puññaṇaṇ kittijanaṇaṇ Okkākakulanandanaṇ
28. Naciren’ eva kālena jarā samadhihessati¹⁵
vihāya geḥaṇ tāruññe¹⁶ vara dhammam anindite.¹⁷ ”
29. Sutvāham mātu vacanaṇ pabbajiṇ¹⁸ anagāriyaṇ
dehena na tu cittaṇa rūpayobbanalālita.
30. Mahatā ca payattena jhān’ ajjhena saraṇ¹⁹ mama
kātuñ ca vadate²⁰ mātā na cāhaṇ tatra²¹ ussukā.
31. Tato mahākāruṇiko disvā maṇ kāmālāsaṇ²²
nibbindanattḥaṇ rūpasmiṇ mama cakkhupathe jino
32. Sakena ānubhāvena itthiṇ māpesi sobhinaṇ²³
dassanīyaṇ suruciraṇ mamato pi surūpiniṇ.
33. Tam ahaṇ vimhitā disvā avinicchitadehinaṇ²⁴
cintayaṇ²⁵ saphalaṇ me ti nettalābhaṇ²⁶ ca mānusaṇ
34. Tam āham “ ehi subhage yen’ attho taṇ vadehi me
kulaṇ te nāmagottaṇ ca vada me²⁷ yadi te piyaṇ.”

¹ S¹ S² Sakiyam pi.

² S¹ putto.

³ S¹ buddhānujātiyaṇ; S² buddhenu°.

⁴ S¹ Nanda no; S² Nando na.

⁵ S² lajjayaṇ; S¹ lacchasi.

⁶ S¹ rājāvasānaṇ.

⁷ S¹ āsi vārogaṇ.

⁸ S¹ sasikantaṇ; P. sasikantaṇ.

⁹ S¹ manorahaṇ.

¹⁰ S¹ bhūsaṇānaṇ.

¹¹ P. sirisaṅghāṭa.

¹² P. puñjitaṇ.

¹³ S² yaṇ.

¹⁴ S¹ rasānaṇ.

¹⁵ S¹ jarā samavihessati; P. jarāyaṇ adhisessati.

¹⁶ P. kāruññe.

¹⁷ S¹ varadhammanindite; S² vara°.

¹⁸ S¹ pabbaji.

¹⁹ S¹ jhāna-jjhenapadaṇ.

²⁰ S¹ S² vasate.

²¹ S¹ tattha.

²² S¹ kamālāyaṇ; S² kamālānaṇ.

²³ P. sobhanaṇ; S² sobhanaṇ.

²⁴ S¹ P. ativimhita°; S² °dehine; S¹ °dehini.

²⁵ S¹ cintayī.

²⁶ S² na taṇ lābham.

²⁷ S² te.

35. Na pañhakālo¹ subhage ucchaṅge maṇṇ nivesaya²
nisīdantī mam' aṅgāni passaḷissaṇ³ muhuttakaṇ.
36. Tato sīsaṇ mam' aṅke sā⁴ katvā sayi sulocaṇā
tassā⁵ nalāṭe⁶ patitā luddā⁷ paramadāruṇā.
37. Saha tassā nipātena pilakā udapajjatha⁸
pagghariṇsu pabhinnā ca kuṇapā pubbalohitā.
38. Sambhinnā⁹ vadanaṇ cāpi kuṇapaṇ pūtigandhikaṇ¹⁰
uddhumātaṇ vinīlaṇ ca sabbañ¹¹ cāpi sarīrakaṇ.
39. Sā pavedhitasabbaṅgī nissayanti¹² muhuṇ muhuṇ
vedayanti sakaṇ dukkhaṇ karuṇaṇ paridevayi¹³:
40. *Dukkheṇa dukkhitā homi phusayanti¹⁴ ca vedanā*
mahādukkhe nimugg' amhi saraṇaṇ hohi¹⁵ me sakhi.
41. Kuhiṇ vadanasaṇ te ? kuhiṇ te tuṅgaṇasikā ?
tambabimbavaroṭṭhaṇ¹⁶ te vadanaṇ te¹⁷ kuhiṇ gataṇ ?
42. Kuhiṇ sasiṇ nibhaṇ¹⁸ vattaṇ ? kambugivā¹⁹ kuhiṇ gatā ?
dolāloca²⁰ ca te kaṇṇā vevaṇṇaṇ²¹ samupāgatā.
43. Makula-khāra²² kalasā va payodharā
pabhinnā pūtikūṇapā duṭṭhagandhitvaṇ²³ āgatā.
44. Vedimajjhā puthussoni²⁴ sūṇā²⁵ 'va nītakibbisā²⁶
jātā abhejjabharitā.²⁷ Aho rūpaṇ asassaṇaṇ.
45. Sabbaṇ sarīrasaṇjātaṇ pūtigandhaṇ bhayānakaṇ
susāṇaṇ iva jeguccaṇ²⁸ ramante yattha bālisā.

¹ P. navañ ca°; S¹ pañhakāle.

² P. nivāsaya.

³ S¹ passupiyaṇ; P. pasuppaya.

⁴ S¹ mam' aṅge 'haṇ; P. mam' aṅge sā.

⁵ S¹ tayā.

⁶ S¹ nana te.

⁷ S¹ lukhā; S² lutā.

⁸ S¹ P. upapajjatha.

⁹ P. pabhinnā.

¹⁰ S¹ putigandhinaṇ.

¹¹ P. pubbañ.

¹² P. nissasanti.

¹³ S¹ paridevayi; S² parivedayiṇ.

¹⁴ S¹ phusissanti.

¹⁵ S¹ homi.

¹⁶ S² °dharoṭṭhaṇ.

¹⁷ S² vadanattho; P. vedanaṇ te.

¹⁸ S¹ sasinabhaṇ; P. sasinibhaṇ.

¹⁹ S² kumbha°.

²⁰ S¹ dolāloṇ; P. dolātulā va.

²¹ S² vevaṇṇa.

²² S¹ makulakārahākārā kalabhakā payodharā; P. makula-khāra-kā-
kārā kalasā va payodharā; S² kākamburubhākārā pavanadharā.

²³ S² gandhatvaṇ.

²⁴ S¹ puthussoni; S² puthusesāni; P. 'va sussoni.

²⁵ S¹ suṇe; P. sunā; S² sūṇā.

²⁶ S¹ vanītakimbisā; P. vaṇita°.

²⁷ S¹ amejjhabharitā; P. amajjhabharitā.

²⁸ S² ve gacchaṇ.

46. Tadā mahākāruṇiko bhātā me lokanāyako
disvā saṇviggacittaṇ maṇ imā gāthā abhāsatha:
47. Āturaṇ kuṇapaṇ¹ pūtiṇ passa Nande samussayaṇ
asubhāya cittaṇ bhāvehi ekaggam² susamāhitaṇ.
48. Yathā idaṇ tathā etaṇ³ yathā etaṇ tathā idaṇ
duggandhaṇ pūtikaṇ vāti bālānaṇ abhinanditaṇ.
49. Evam etaṇ avekkhantī rattindivam atanditā
tato sakāya paññāya⁴ abhinibbijja⁵ dakkhasi.⁶
50. Tato 'ham āsiṇ saṇviggā⁷ sutvā gāthā subhāsita
tatra ̐hitā 'va 'haṇ santi⁸ arahattaṇ apāpuṇiṇ.
51. Yattha yattha⁹ nisinnā 'haṇ tadā¹⁰ jhānaparāyaṇā
jino tasmuṇ guṇe tuṭṭho etadagge ̐hapesi maṇ.
52. Kilesā . . . pe . . . pe . . . pe . . .
53. Sāgataṇ . . . pe . . . pe . . . pe . . .
54. Paṭisambhidā . . . pe . . . pe . . . pe . . .
Itthaṇ sudaṇ Nandā bhikkhunī Janapadakalyāṇī i. g. a-ti.
Nandāya theriyā apadānaṇ samattaṇ.

[26. Sonā.]

1. Padumuttaro nāma jino sabbadhammāna pāragū
ito satasahassamhi kappe uppajji nāyako.
2. Tadā 'haṇ seṭṭhikule jātā sukhitā sajjitā¹¹ piyā
upetvā taṇ munivaraṇ assosiṇ¹² madhuraṇ vacaṇ.
3. Āraddhaviriyān' aggaṇ vaṇṇentaṇ¹³ bhikkhuniṇ jinaṇ
taṇ sutvā muditā hutvā kāraṇ katvāna satthuno.
4. Abhivādiya sambuddhaṇ taṇ ̐hānaṇ¹⁴ patthayiṇ¹⁵ tadā
anumodi mahāviro: "sijjhataṇ¹⁶ panidhī tava.
5. Satasahassee ito kappe Okkākakulasambhavo
Gotamo nāma nāmena satthā loke bhavissati.

¹ S¹ kulāpaṇ; P. asuciṇ.² S² idaṇ.³ S¹ abhinippajja.⁴ S¹ P. abhisavviggā.⁵ S¹ tattha.⁶ P. pūjitā.⁷ S² vaṇṇenti.⁸ S¹ patthayī.⁹ S¹ ekagga.¹⁰ S¹ kaññāya.¹¹ S¹ rakkhasi; P. dakkhasiṇ.¹² S. P. vipassanti.¹³ P. sadā.¹⁴ S¹ assosi.¹⁵ S¹ ̐hānaṇ taṇ.¹⁶ S² sijjhantaṇ.

6. Tassa dhammesu dāyādā orasā dhammanimmitā
Sonā¹ ti nāma nāmena hessati satthu sāvika².
7. Taṇ sutvā muditā hutvā yāvaḥivaṇ tadā jinaṇ
mettacittā paricariṇ³ paccayehi vināyakaṇ.
8. Tena kammaṇa sukatena cetanāpaṇidhihi ca
jahitvā mānusaṇ dehaṇ Tāvatiṇsaṇ agacch⁴ ahaṇ
9. Pacchime ca bhava dāni jātā seṭṭhikule ahaṇ
Sāvattiyaṇ puravare iddhe⁵ phīte mahaddhane.
10. Yadā ca yobbaṇaṇ pattā⁶ gantvā patikulaṇ ahaṇ
dasa puttāni ajaṇiṇ surūpāni visesato.
11. Sukheṭhitā ca te sabbe jananettamanoharā
amittānaṇ pi rucitā mamaṇ⁷ pāgeva⁸ te piyā.
12. Tato mayhaṇ akāmāya dasaputtapurakkhato
pabbajittha sa me bhaddhā⁹ devadevassa sāsane.
13. Tad ekikā vicintesiṇ¹⁰: jīvitenālam atthu me
jinnāya¹¹ patiputtehi vuḍḍhāya¹² ca varākiyā.
14. Aham pi tattha¹³ gaṇchissaṇ¹⁴ pasuto¹⁵ yattha¹⁶ me pati.
Evāhaṇ cintayitvāna pabbajiṇ¹⁷ anagāriyaṇ.
15. Tato ca maṇ bhikkhuniyo ekaṇ¹⁸ bhikkhunupassaye¹⁹
vihāya gaṇchu²⁰ ovādaṇ “ tāpehi udakaṇ ” iti.
16. Tadā udakam āhatvā²¹ okiritvāna kumbhiyā
culle²² ṭhapetvā āsīnā²³ tato cittaṇ samādahiṇ²⁴.
17. Khandhe aniccato disvā dukkhato ca anattato
khepetva²⁵ āsave sabbe arahattaṇ apāpuniṇ.
18. Tadā ’gantvā bhikkhuniyo uṇhodakam apucchisu²⁶
tejodhātuṇ adhiṭṭhāya khippaṇ santāpayiṇ²⁷ jalaṇ.

¹ P. Sonā.² S¹ paricari.³ S² agaṇich’.⁴ S² itṭhe.⁵ P. yobbanappattā.⁶ P. mama; S¹ rūcitā°.⁷ P. pag eva.⁸ P. satthā; S¹ S² bhaddhā.⁹ S¹ S² vicintesi.¹⁰ S¹ jinnāya.¹¹ S² suddhāya.¹² S² tassa.¹³ S¹ P. gacchissaṇ¹⁴ P. sampatto.¹⁵ S¹ tattha.¹⁶ S¹ pabbajji.¹⁷ S² evaṇ.¹⁸ P. upassaye.¹⁹ S¹ P. gacchun.²⁰ P. āhitva.²¹ P. cūle.²² S¹ S² āsīnā.²³ S¹ pasāda yi.²⁴ P. chetvāna.²⁵ S¹ P. apucchisuṇ.²⁶ S¹ santāpayi.

19. Vimhitā tā jinavaraṇ etam atthaṇ va sāvayun,¹
taṇ sutvā mudito nātho imā gāthā abhāsatha:
20. “Yo ca vassasataṇ jīve kusito² hīnavīriyo
ekāhaṇ jīvitaṇ seyyo viriyaṇ ārabhato dalhaṇ.”
21. Ārādhito³ mahāvīro mayā⁴ suppaṭipattiyā
āraddhaviriyaṇ’ aggaṇ mam āha sa⁵ mahāmuni.
22. Kilesā . . . pe . . . pe . . . pe . . .
23. Sāgaṭaṇ . . . pe . . . pe . . . pe . . .
24. Paṭisambhidā . . . pe . . . pe . . . pe . . .

Itthaṇ sudaṇ Sonā-bhikkhuni i. g. a-ti.

Sonā-theriyā apadānaṇ samattaṇ.

[27. *Bhaddā-Kāpilāni.*]

1. Padumuttaro nāma jino sabbadhammesu cakkhumā
ito satasahassamhi kappe uppajji nāyako.
2. Tadāhu⁶ Haṇsavatiyaṇ Videho⁷ nāma nāmako
seṭṭhi pahūtaratano; tassa jāyā ahoṣ’ ahaṇ.
3. Kadāci so narādiccaṇ upecca saparijjano⁸
dhammam assosi Buddhassa sabbadukkhakkhayāvahaṇ.⁹
4. Sāvakaṇ dhutavādānaṇ aggaṇ kittesi nāyako
suttvā¹⁰ sattāhikaṇ dānaṇ datvā Buddhassa tadino.
5. Nipacca sirasā pāde taṇ ṭhānaṇ abhipatthayi¹¹
sa hāsayaṇto parisaṇ¹² tad’ āha narapuṇḡavo
6. Seṭṭhino anukampāya¹³ imā gāthā abhāsatha:
“lacchase¹⁴ patthitaṇ ṭhānaṇ, nibbuto hohi¹⁵ puttaka.

¹ P. abhāvayun; S¹ va sāmawayun.

² S. kusito.

³ S¹ ārādhiko.

⁴ S¹ mayhaṇ; P. mama.

⁵ S² samāha sa; P. mahāpañño.

⁶ S¹ S² °āhaṇ.

⁷ S¹ Vedeho.

⁸ S¹ upecca ssaparijjano.

⁹ S¹ -dukkhābhayaṇpahaṇ; P. -dukkhabhayappahaṇ.

¹⁰ S² hutvā.

¹¹ S¹ P. °patthayi; S² patthayiṇ.

¹² S¹ hāsayaṇto parisa taṇ; P. pahāsanto saparisaṇ.

¹³ S¹ anukampāyo.

¹⁴ P. lacchasi.

¹⁵ S² hoti.

7. Sataśahassee ito kappe Okkākakulasambhavo
Gotamo nāma nāmena satthā loke bhavissati.
8. Tassa dhammesu dāyādo oraso dhammanimmitto
Kassapo nāma nāmena hessati satthu sāvako.”
9. Taṇ sutvā mudito hutvā yāvajīvaṇ tadā jinaṇ
mettacitto paricari paccayehi vināyakaṇ.
10. Sāsanaṇ jotayitvā¹ so madditvāna² kutitthiye
veneyye vinayitvā so³ ca nibbuto so sasāvako.
11. Nibbuta tamhi lokagge pūjanatthāya satthuno
ñātimitte samānetvā saha tehi akārayiṇ⁴
12. Sattayojanikaṇ thūpaṇ ubbidhaṇ ratanāmayaṇ
jalantaṇ sataṇsī va sālārājaṇ va phullitaṇ.⁵
13. Sattasatasahasāni⁶ pātiyo tattha⁷ kārayiṇ
nalaggi⁸ viya jotante rataneḥ’ eva sattahi.
14. Gandhateleṇa⁹ pūretvā dīpā ’nujjalayiṇ tahiṇ
pūjatthāya¹⁰ mahesissa sabbabhūtānukampino.
15. Sattasatasahasāni⁶ puṇṇakumbhān’ akārayiṇ¹¹
rataneḥ’ eva puṇṇāni pūjatthāya mahesino.
16. Majjhe aṭṭh’ aṭṭha kumbhīnaṇ¹² ussitā kañcanagghiya¹³
atirocanti vaṇṇena sārade¹⁴ va divākaro.¹⁵
17. Catudvāresu sobhanti toraṇā ratanāmaya
ussitā¹⁶ phalakā rammā sobhanti ratanāmaya.
18. Virocanti parikkhittā avataṇsā¹⁷ sunimmitā
ussitāni patākāni ratanāni virocare.
19. Surattaṇ sukataṇ cittaṇ¹⁸ cetiyaṇ ratanāmayaṇ
atirocati vaṇṇena sasañjhā va¹⁹ divākaro.

¹ S¹ P. jotayitvāna.² S¹ P. madditvā³ S¹ omitted; P. vinayitvāna.⁴ S¹ akārayi.⁵ P. pupphitaṇ.⁶ S¹ sataṇ°.⁷ S² satta.⁸ P. nalaggi⁹ S² °talehi.¹⁰ P. pūjanatthāya.¹¹ S¹ kārayi.¹² S¹ aṭṭhaya°; P. sattatṭha kumbhāni; S² asaṭṭha°.¹³ P. °agghiyo.¹⁴ S² saradā.¹⁵ S² divākara.¹⁶ S² ussatā.¹⁷ S² avakaṇsā.¹⁸ S¹ citaṇ; S² dhītaṇ.¹⁹ P. sasimajjhe

20. Thūpassa medhiyo tisso¹ haritālena pūrayiṇ
ekaṇ² manosilāy' ekaṇ añjanena ca ekikaṇ.³
21. Pūjaṇ etādisaṇ rammaṇ kāretvā varadhārino⁴
adāsi dānaṇ saṅghassa yāvajīvaṇ yathābalaṇ.
22. Sahā 'haṇ⁵ seṭṭhinā tena tāni puññāni sabbaso
yāvajīvaṇ karitvāna sahā 'va sugatiṇ ahaṇ.⁶
23. Sampattiyo 'nubhotvāna⁷ devatte atha mānuse
chāyā viya sarīrena saha ten' eva saṇsariṇ.
24. Ekanavute ito kappe Vipassī nāma nāyako
upparjji cārunayano⁸ sabbadhammavipassako.⁹
25. Tadā hi¹⁰ Bandhumatiyā¹¹ brāhmaṇo sādhusammato
aḍḍho santo¹² gamenāsi¹³ dhanena ca suduggato.¹⁴
26. Tadā hi¹⁵ tassāhaṇ āsiṇ¹⁶ brāhmaṇi samacetasā
kadāci so dijavaro saṅgamesi¹⁷ mahāmuniṇ
27. Nisinnaṇ janakāyamhi desentaṇ amatāṇ padaṇ
sutvā dhammaṇ pamudito adāsi sakasāṭakaṇ.¹⁸
28. Gharāṇ ekena vatthena gantvān' etaṇ¹⁹ mam abravi²⁰
anumoda mahāpuññaṇ²¹ dinnāṇ Buddhassa sāṭakaṇ.²²
29. Tadā 'haṇ añjaliṇ katvā anumodiṇ²³ supiṇitā²⁴
sudinno sāṭako sāmi Buddhasseṭṭhassa tādino.
30. Sukhito sajjito²⁵ hutvā saṇsaranto bhavābhava
Bārāṇasipure²⁶ ramme rājā āsi²⁷ mahīpati.

¹ S¹ thūpass' imādi sā tisso; P. thūpass' imādi pātiyo; S² mediyo tisso.

² S¹ eka.

³ S¹ ekakaṇ.

⁴ P. varavādino.

⁵ S¹ sahāyaṇ; P. sahā 'va.

⁶ S¹ P. gatā.

⁷ S¹ na bhutvāna.

⁸ S¹ vārunayano; P. cārudassano.

⁹ S¹ °to.

¹⁰ P. tadāyaṇ.

¹¹ P. Bandhumatiyaṇ.

¹² S¹ saddho santo, also saddho satthā; P. andho santo; S² aḍḍhe
sattā.

¹³ P. guṇenāpi; S¹ guṇenāpi and gamenapi.

¹⁴ S¹ saduggato.

¹⁵ S¹ P. tadā pi.

¹⁶ S¹ āsi.

¹⁷ S¹ saṅkamesi; S² saṅgamehi.

¹⁸ S¹ P. adāsi ekasāṭakaṇ; S² °osakasāṭakaṇ.

¹⁹ P. gantvān cdaṇ.

²⁰ S¹ mamaṇ bravi.

²¹ P. S¹ mahāpuñña.

²² S¹ S² sāvakaṇ.

²³ S¹ anumodi.

²⁴ S¹ suvinitā.

²⁵ S¹ pajjito; P. pabbajjito.

²⁶ S¹ Bārāṇasiṇ; P. Bārāṇasi°.

²⁷ S² asā.

31. Tadā tassa mahesī 'haṇ itthīgumbassa¹ uttamā tassātidayitā² āsiṇ³ pubbasnehena uttariṇ.⁴
32. Piṇḍāya vicarante⁵ so⁶ aṭṭha paccekanāyake disvā pamudito⁷ hutvā datvā piṇḍaṇ mahārahaṇ.
33. •Puno⁸ nimantayitvāna katvāna ratanamaṇḍapaṇ kammārebhi⁹ kataṇ pattaṇ¹⁰ sovaṇṇaṇ vata taṭṭakaṇ.¹¹
34. Samānetvāna te sabbe¹² tesāṇ dānaṇ adāsi so sovaṇṇāsane¹³ pavitṭhānaṇ pasanno sehi pāṇihi.
35. Tam pi¹⁴ dānaṇ sah' ādāsiṇ¹⁵ Kāsirājen' ahaṇ tadā puno pi¹⁶ Bārānasiyaṇ ajāyiṇ¹⁷ *dvāragāmake.* •
36. Kuṭumbikakule¹⁸ phite sukhito so sabhātuko jeṭṭhassa¹⁹ bhātuno jāyā ahoṣiṇ²⁰ supaṭibbatā.
37. Paccekabuddhaṇ disvāna mama bhātu²¹-kaṇīya-so²² bhāgaṇ taṇ²³ tassa datvā 'haṇ āgate tamhi²⁴ pāvadiṇ.²⁵
38. Nābhinandittha so dānaṇ tato tassa adās' ahaṇ Buddhān āṇiya taṇ annaṇ²⁶ puno tass' eva so adā.²⁷
39. Tad annaṇ²⁸ chaḍḍhayitvāna ruṭṭhā²⁹ Buddhassa' ahaṇ tadā pattaṇ kalalapuṇṇaṇ taṇ adāsiṇ tassa tādino.
40. Dāne ca³⁰ gahaṇe c' eva apace³¹ paduse pi ca³² samacittasukhaṇ³³ disvā mahāsaṅghaṇ cajiṇ bhusaṇ.³⁴

¹ S¹ itthi°.² S¹ tassāpi dayitā.³ S¹ āsi.⁴ S² uttarāṇ; P. c' uttari; S¹ uttarā.⁵ S² vicaranto.⁶ P. te.⁷ P. pamuditā.⁸ P. puna.⁹ S¹ kammākāra; P. kammārehi.¹⁰ P. pattaṇ; S² paṭṭhaṇ.¹¹ S¹ satahatthakaṇ; S² *deficient reading*.¹² S² taṇ sabbaṇ.¹³ S¹ sonpasane; P. senāsane.¹⁴ S² tam hi.¹⁵ S¹ sahādāsi; S² mahādāsiṇ.¹⁶ S¹ puṇa 'haṇ; P. punāhaṇ.¹⁷ S¹ P. rājā pi.¹⁸ S¹ P. kuṭumbikakule.¹⁹ S² seṭṭhassa.²⁰ S¹ ahoṣi; P. ahoṣi.²¹ S¹ P. bhattu; S² bhatta.²² S¹ kaṇissa so; P. kaṇīyasī; S² kaṇīya so.²³ P. bhāgannaṇ.²⁴ S¹ tasmi; S² tassa.²⁵ S¹ pāvāriṇ; S² pāvadi.²⁶ S¹ mudhādānissa tam antaṇ; P. ukhā āṇiya taṇ annaṇ; S² bud-dhāna niyataṇ°.²⁷ S² tadā.²⁸ S² tadānu; S¹ taṇ dānaṇ.²⁹ S¹ P. duṭṭhā.³⁰ S¹ cā; S² va.³¹ P. apace; S¹ āmejjhe; S² amajjhe.³² S¹ padumessa pi ca; S² paṇaye pi ca.³³ P. °mukhaṇ.³⁴ P. tadāhaṇ saṇvijiṇ bhusaṇ; S¹ mahā saṇvindidi bhusaṇ.

41. Puno pattan̄ gahetvāna sodhayitvā sugandhinā¹
pasannacittā pūretvā² saghataṇ sakkaraṇ³ adaṇ.
42. Yattha yatthūpapajjāmi surūpā homi dānato
Buddhassa apakārena duggandhā vadanena ca.
43. Puno Kassapavīrassa⁴ niṭṭhāyantamhi⁵ cetiye
sovaṇṇaṇ iṭṭhakaṇ varaṇ⁶ adāsīṇ⁷ muditā ahaṇ.
44. Cātujjātena gandhena nicayitvā tam iṭṭhakaṇ
muttā duggandhadosaṃhā sabbaṅgasamupāgatā.⁸
45. Satta pātisahassāni rataneḥ' eva⁹ sattahi
kāretvā ghatapūrāni vaṭṭini¹⁰ ca saḥassayo
46. Pakkhipitvā¹¹ padīpetvā ṭhāpayiṇ¹² satta pantiyo¹³
pūjatthaṇ lokanāthassa vippasannena cetasaḥ.
47. Tadāpi tasmiṇ¹⁴ puññasmiṇ¹⁵ bhāgini' haṇ visesato
puno¹⁶ Kāsīsu¹⁷ sañjāto Sumitto¹⁸ isi¹⁹. vissuto.
48. Tassāhaṇ bhariyā āsiṇ sukhitā sajjitā piyā
tadā pi²⁰ paccekamune²¹ adāsī²² ghanavethanaṇ.
49. Tassāpi bhāgini' āsiṇ moditvā dānam²³ uttamaṇ
puno¹⁶ pi Kāsiraṭṭhamhi jātā²⁴ Koliyajātiyā.
50. Tadā Koliyaputtānaṇ satehi saha pañcahi
pañca paccekabuddhānaṇ satāni²⁵ samupaṭṭhahiṇ.²⁶
51. Temāsaṇ vāsavitvāna²⁷ adaṇsu ca²⁸ ticīvare
jāyā tassa tadā āsiṇ puññakammapathānugā.
52. Tato cuto²⁹ ahū rājā Nando nāma mahāyaso
tassāpi mahesī³⁰ āsiṇ³¹ sabbakāmasamidhini.

¹ S¹ sugandhino.³ P. sakkāraṇ.⁵ P. niṭṭhāpentamhi.⁶ S² iṭṭhaka[°]; S¹ °ghaṇaṇ.⁸ S¹ susamāgatā.¹⁰ S² vaddhini; P. vaṭṭini.¹² S² ṭhāpayi.¹⁴ P. tamhi.¹⁶ P. puna.¹⁸ S² Sunamitto.²⁰ P. tadāhaṇ.²² S² adāsīṇ.²⁴ S² jāto.²⁶ S¹ mamupaṭṭhahiṇ.²⁷ S¹ P. tappayitvāna.²⁹ S² cutā.² S² pasannā pūretvāna.⁴ P. °dhīrassa.⁷ S² adāsī.⁹ S² ema.¹¹ S¹ upakkhipetvā.¹³ S¹ S² pantiyo.¹⁵ P. puññaṃhi.¹⁷ S¹ Kāsīsu; S² Kāsīṇsu.¹⁹ P. S¹ iti.²¹ S. paccekapure.²³ S² dhānaṇ.²⁵ S¹ satānaṇ.²⁸ S² adaṇ mukha.³⁰ S² mahisī; P. mahesī.³¹ S² āsi.

53. Tato¹ cuto¹ bhavitvāna Brahmadatto mahīpati
Padumavatiputtānaṃ² paccekamuninaṃ³ tadā
54. Satāni pañc' anūnāni yāvajīvam upaṭṭhahin⁴
rājuyyāne nivāsetvā nibbutāni⁵ ca pūjayaṇ.
55. Cetiyāni ca kāretvā pabbajitvā ubho mayaṇ
bhāvetvā appamaññāyo brahmalokaṇ agamhase.
56. Tato cuto⁶ Mahātitthe⁷ sujāto Pippalāyano⁸
Mātā Sumanadevī ca⁹ Kosigotto dijo pitā.
57. Ahaṇ Madde janapade Sāgalāyaṇ puruttame
Kapilassa dijass' āsiṇ¹⁰ dhītā mātā Sucimati.
58. Ghanakañcanaḥimbena¹¹ nimminivāna maṇ pitā
adā Kassapavirassa¹² kāmāsā¹³ vajjitassa¹⁴ me.¹⁵
59. Kadāci so kāruṇiko gantvā kammantapekkhako¹⁶
kākādikehi¹⁷ khajjante paṇe¹⁸ disvāna saṇviji.
60. Ghare vāhaṇ¹⁹ tile jāte²⁰ disvān' ātapatāpīte²¹
kimikākehi khajjante saṇvegamaṇ alabhin tadā.
61. Tadā so pabbajī dhīro²² ahaṇ taṇ anupabbajin²³
pañca vassāni nivaṇ paṇibbājapathe²⁴ ahaṇ.
62. Yadā pabbajitā āsi²⁵ Gotamī jinaposikā²⁶
tadā 'haṇ samupāgantvā²⁷ Buddhena anusāsītā.
63. Naciren' eva kālena arahattaṇ apāpunaṇ
aho kalyāṇamittataṇ²⁸ Kassapassa sirīmato!
64. Putto²⁹ Buddhassa dāyādo Kassapo susamāhito
pubbenivāsaṇ yo vedi saggāpāyaṇ ca passati.³⁰

¹ P. tadā rājā.² S² Padumāvatiputtāni.³ S¹ paccekamunin.⁴ S² upaṭṭhahi.⁵ S¹ nidhutānañ.⁶ S² cutā.⁷ S² mahācittē.⁸ P. Pippal°.⁹ P. ti.¹⁰ S¹ āsi.¹¹ S¹ ghanakañcena°.¹² P. dhīrassa.¹³ S¹ tāmāsā; P. kāmehi.¹⁴ S¹ vijitassa.¹⁵ S¹ vā; P. maṇ.¹⁶ S² °pekkhato.¹⁷ S¹ kākāditehi.¹⁸ S² paṇo.¹⁹ S¹ vāha.²⁰ S² dante.²¹ S¹ ātapāṇāsane; P. °ātapatāpane.²² S¹ vīro.²³ S¹ anupabbaji.²⁴ P. paṇibbājavate.²⁵ S¹ āsiṇ.²⁶ S² positā.²⁷ P. taṇ upagantvā.²⁸ S¹ °mittatā; S² °mittataṇ.²⁹ P. suto.³⁰ S¹ dassati.

65. Atho jātikkhayaṇ patto abhiññāvosito muni
etāhi tīhi vijjāhi tevijjo hoti brāhmaṇo.
66. Tath' eva Bhaddā-Kapilāni tevijjā maccuhāyini
dhārentī¹ antimaṇ dehaṇ jetvā² Māraṇ savāhanaṇ
67. Disvā ādīnavaṇ loke ubho pabbajitā mayaṇ
amha³ khīṇāsavā dantā sītibhūt' amha⁴ nibbutā.
68. Kilesā . . . pe . . . pe . . . pe . . .
69. Sāgataṇ . . . pe . . . pe . . . pe . . .
70. Paṭisambhidā . . . pe . . . pe . . . pe . . .
- Itthaṇ sudaṇ Bhaddā-Kāpilāni bhikkhuni i. g. a-ti.
Bhaddākapilāniyā apadānaṇ samattaṇ.

[28. Yasodharā.]

1. Purakkhatā bhikkhunihi satehi saha pañcahi
mahiddhikā mahāpaññā sambuddhaṇ upasaṅkamiṇ.
2. Sambuddhaṇ abhivādetvā satthuno cakkalakkhaṇe
nisinnā ekamantamhi imaṇ⁵ vacanam abravīṇ:
3. Aṭṭhasattati vassā 'haṇ pacchimo⁶ vattati⁷ vayo
pabbhāram pi⁸ anuppattā ārocemi mahāmuni⁹
4. Paripakko vayo mayhaṇ parittam atha¹⁰ jīvitaṇ
pahāya vo gamissāmi katam me saraṇam attano.
5. Vayo¹¹ ca pacchime kāle maraṇaṇ uparundhati
ajjarattiṇ mahāvīra¹² pāpuṇissāmi nibbutiṇ.
6. N' atthi¹³ jāti jarā vyādhi¹⁴ maraṇaṇ ca mahāmune¹⁵
ajarāmaranaṇ¹⁶ puraṇ gamissāmi asaṅkhataṇ.¹⁷
7. Yāvatā parisā nāma samupayāti¹⁸ satthuno
aparā*dhaṇ* pajānanti khamantaṇ¹⁹ sammukhā muṇe

¹ P. dhāreti.² S¹ jitvā.³ S² amhā; S¹ tamhā; P. ty amha.⁴ S² °amhi.⁵ S¹ idaṇ.⁶ S¹ pacchimaṇ; S² pacchimā.⁷ S¹ vattanī; S² vattathi.⁸ S¹ pabbhāramhi.⁹ S¹ mahāmuniṇ.¹⁰ S¹ paritta mama.¹¹ S² vaye.¹² S¹ mahāvīre.¹³ S² itthi.¹⁴ S¹ byādhi.¹⁵ S¹ mahāmuni.¹⁶ S² mārābhaya.¹⁷ S² ahaṇkhataṇ.¹⁸ S¹ samusanti; S² samupāyati.¹⁹ S¹ khamantu.

8. Saṅsarantañ¹ ca² saṅsāre *khalitañ* ce tavaṇ mayi³
āroce va⁴ mahāvīra aparādhaṇ khamassu me.
9. Iddhiñ cāpi nidassesi mama sāsanakārike⁵
parisānañ⁶ ca sabbāsaṇ kaṅkhaṇ chindassu sāsane⁷
10. Yasodharā ahaṇ vīra agāre te pajāpati
Sākiyamhi kule jātā⁸ itthi atho⁹ *patiṭṭhitā*
11. Thīnaṇ satasahassānaṇ navutīnaṇ chaḷ-uttariṇ¹⁰
agāre te ahaṇ vīra¹¹ pāmokkhā¹² sabba-issarā.¹³
12. Rūpācāraguṇūpetā¹⁴ yobbanatṭhā piyaṇvadā¹⁵
sabbā maṇ apacāyanti devatā viya mānusa.
13. Kaññā sahasapamukhā Sakyaputta-nivesane
samānasukhadukkhā tā¹⁶ devatā viya Nandane.
14. Kāmadhātum atikkantā saṇṭhitā rūpadhātuyā
rūpena sadisā¹⁷ n' atthi ṭhapetvā lokanāyakaṇ.
15. Sambuddhaṇ abhivādetvā iddhiṇ dassesi satthuno
nekā nānāvidhākārā mahā-iddhiṇ vidaṇsayiṇ.¹⁸
16. Cakkavālaṇ¹⁹ samaṇ kāyaṇ sīsaṇ uttarato²⁰ kuru
ubho pakkhā duve dīpā²¹ jambudīpaṇ sarīrato.
17. Dakkhiṇaṇ ca saraṇ picchaṇ²² nānā sākā tu pattakā.²³
candañ ca suriyañ²⁴ c' akkhī²⁵ Meru-pabbatato²⁶ sikkhaṇ.²⁷
18. Cakkavālagirituṇḍaṇ²⁸ jamburukkhasamūlakaṇ
vijamānā²⁹ upāgantvā vandate³⁰ lokanāyakaṇ.
19. Hatthivaṇṇaṇ³¹ tath' ev' assaṇ³² pabbataṇ jalajaṇ tathā
candañ ca suriyaṇ³³ Meruṇ Sakkavaṇṇaṇ³⁴ ca dassayi.

¹ S¹ saṅsaritvā.² S¹ va.³ S² ce mayi-; S¹ °mamaṇ tayi.⁴ S¹ ārocemi.⁵ S² kāriye.⁶ S¹ °tañ.⁷ S¹ kaṅkha chindāhi yāvatā.⁸ S¹ jātaṇ.⁹ S¹ aṇhe.¹⁰ S¹ °uttarī.¹¹ S² vīraṇ.¹² S¹ pamokkhā.¹³ S¹ sabbassa sassarā.¹⁴ S¹ rūpavāra°.¹⁵ S¹ yobbanatṭhā si sandhadā.¹⁶ S¹ dukkhatā.¹⁷ S¹ sadiso.¹⁸ S¹ pidassasi.¹⁹ S¹ cakkavāla.²⁰ S¹ uttara no.²¹ S² dhīpā.²² S¹ sarapiṇṇaṇ.²³ S² °kupattakā.²⁴ S² candasuriyañ.²⁵ S¹ cakkhiṇ.²⁶ S² pabbato.²⁷ S² sikaṇ.²⁸ S² tuṇḍā.²⁹ S² vijamāno.³⁰ S¹ vandāte.³¹ S² hatthivaṇṇaṇ.³² S¹ tathev' āyaṇ.³³ S¹ candasuriyaṇ tathā.³⁴ S¹ cakkavaṇṇaṇ.

20. Yasodharā ahaṇ vīra pāde vandāmi cakkhumā¹,
sahassaṇ lokadhātūnaṇ² phullapaccena³ chādayiṇ⁴
21. Brahmavaṇṇaṇ ca māpetvā dhammaṇ desesi⁵ puññataṇ⁶
Yasodharā ahaṇ vīra pāde vandāmi cakkhumā.⁷
22. Īddhīsu ca vaṣi homi dibbāya sotadhātuyā
cetopariyaññassa vaṣi homi mahāmune.⁸
23. Pubbenivāsaṇ jānāmi dibbacakkuṇ⁹ visodhitaṇ
sabbāsavā parikkhīṇā n' atthi dāni punabbhavo.
24. Atthadhammaniruttīsu paṭibhāne tath' eva ca
ññaṇ mama mahāvīra uppannaṇ tava santike.
25. Pubbānaṇ¹⁰ lokanāthānaṇ saṅgamaṇ¹¹ te su-dassitaṇ
adhikāraṇ baḥuṇ¹² mayhaṇ tuyhatthāya mahāmune.
26. Yaṇ mayhaṇ purimaṇ kammaṇ kusalaṇ sarase¹³ mune
tuyh' atthāya mahāvīra puññaṇ upacitaṇ mayā.
27. Abhabbatthāne¹⁴ vajjetvā pācayanti¹⁵ anāvaraṇ¹⁶
tuyh' atthāya mahāvīra samattaṇ¹⁷ jīvitaṇ mayā.
28. Nekakoṭisahasāni bhariyatthāya¹⁸ dāsi maṇ¹⁹
na tattha vimaṇā homi tuyhatthāya mahāmune.²⁰
29. Nekakoṭisahasāni upakārāya dāsi maṇ
na tattha vimaṇā homi tuyhatthāya mahāmune.²¹
30. Nekakoṭisahasāni bhojanatthāya dāsi maṇ²²
na tattha vimaṇā homi tuyhatthāya mahāmune.²¹
31. Nekakoṭisahasāni jivitāni²³ pariccaji²⁴
bhayamokkhaṇ²⁵ karissanti cajāmi²⁶ mama jivitaṇ.
32. Aṅgagate²⁷ alaṅkāre vatthe nānāvidhe bahū
itthibhaṇḍena²⁸ gūhāmi tuyh' atthāya mahāmuni.

¹ S¹ cakkhuma.

³ S¹ °sañchena; S² pulla°.

⁵ S² deseti.

⁷ S¹ cakkhuma.

⁸ S¹ mahamunī.

¹⁰ S¹ buddhāna.

¹¹ S¹ sañha°.

¹³ S¹ parame.

¹⁵ S¹ pācayitvā; S² pācayantyā.

¹⁷ S¹ sañcattaṇ.

¹⁹ Perhaps 'haṇ.

²¹ S¹ mahāmuni.

²³ S² jivitā pi.

²⁵ S¹ hāsamukhaṇ.

²⁷ S¹ aṅge evaṇ.

² S¹ °dhātunaṇ.

⁴ S¹ chādāsi; S² cādayiṇ.

⁶ S¹ suññataṇ.

⁹ S¹ cakkhu.

¹² S² baḥu.

¹⁴ S² abhaṇḍatthāne.

¹⁶ S¹ anācaraṇ.

¹⁸ S¹ bhariitthāya.

²⁰ S¹ mahāmuni.

²² S¹ dās' ahaṇ.

²⁴ S¹ pariccaji.

²⁶ S¹ dadāmi; S² vajāmi.

²⁸ S¹ n' atthi maṇḍena.

33. Dhanadhaññāpariccāgaṇ¹ gāmāni nigamāni ca
khettaṇ puttañ² ca dhītarañ³ ca pariccattā⁴ mahāmuni.
34. Hatthi-assa-gavañ cāpi dāsiyo paricārikā
tuyh' atthāya mahāvīra⁵ pariccattā asaṅkhiyā.
35. Yaṇ mayhaṇ paṭimantesi⁶ dānaṇ dassāmi yācake
vimaṇaṇ me na passāmi dadato⁷ dānam uttamaṇ.
36. Nānāvidhaṇ bahuṇ⁸ dukkhaṇ saṅsāre ca bahubbidhe⁹
tuyh' atthāya mahāvīra pariccattaṇ¹⁰ asaṅkhiyaṇ.
37. Sukhaṇ pattā na¹¹ modāmi na ca dukkhesu dummanā
sabbattha tulitā¹² homi tuyh' atthāya mahāmune.¹³
38. Anumaggena sambuddho yaṇ dhammaṇ abhinīhārī
anubhotvā¹⁴ sukhaṇ dukkhaṇ patto bodhiṇ¹⁵ mahāmuni.
39. Brahmadevañ ca sambuddhaṇ Gotamaṇ lokanāyakaṇ
aññesaṇ lokanāthānaṇ saṅgaman te bahum mayā.
40. Adhikāraṇ¹⁶ bahuṇ mayhaṇ tuyh' atthāya mahāmuni
gavesantā¹⁷ Buddhadhammaṇ ahan te paricārikā.
41. Kappe¹⁸ satasahassee ca¹⁹ caturo ca asaṅkhiye²⁰
Dīpaṅkaro mahāvīro uppajji lokanāyako.
42. Paccantadesavisaye²¹ nimantetvā Tathāgataṇ
tassa āgamaṇaṇ maggaṇ sodhenti tuṭṭhamānasā.
43. Tena kālena so²² āsi Sumedho²³ nāma brāhmaṇo²⁴
maggañ ca paṭiyādesi āyato sabbadassino.
44. Tena kālen' ahaṇ āsiṇ kaññā brāhmaṇasambhavā²⁵
Sumittā nāma nāmena upagacchiṇ²⁶ samāgamaṇ.
45. Atṭha uppalahatthāni pūjanatthāya satthuno
ādāya janasammajjhe²⁷ addasaṇ isim uggataṇ

¹ S¹ dhanadhañña°.² S² khettaṇputtañ ca.³ S¹ dhītā ca.⁴ S² pariccattaṇ.⁵ S. mahāmuni.⁶ S¹ paṭimattesi; S² patimantesi.⁷ S¹ dadanto.⁸ S¹ bahu.⁹ S¹ bahuviddhe.¹⁰ S¹ anubhottaṇ.¹¹ S. sukhappattā na.¹² S¹ tulikā.¹³ S¹ mahāmuni.¹⁴ S¹ anubhuttvā.¹⁵ S¹ bodhi.¹⁶ S² abhikāraṇ.¹⁷ S¹ gavesantiṇ.¹⁸ S² kappe va.¹⁹ S² va.²⁰ S¹ asaṅkhiye.²¹ S¹ dese°.²² S¹ omits.²³ S¹ Sumedo.²⁴ S¹ brāhmaṇā.²⁵ S¹ brāhmaṇā°.²⁶ S¹ S² upagañchi.²⁷ S¹ jinaṇaṇ°.

46. Cīrānugataṇ¹ dassitaṇ² patikantaṇ³ manoharaṇ
disvā tadā amaññissaṇ saphalaṇ jīvitaṇ mama.
47. Parakkamantaṇ saphalaṇ addasaṇ isino tadā
pubbakammena sambuddho cittaṇ cāpi paṣīdi me
48. Bhiyyo⁴ cittaṇ pasādesiṇ ise⁵ uggatamānase
deyyaṇ aññaṇ na passāmi demī pupphāni te isiṇ.⁶
49. Pañcahatthā tavaṇ⁷ hontu tato⁸ hontu mamaṇ ise
tena siddhi⁹ saha hotu¹⁰ bodhanatthāya¹¹ tavaṇ¹² ise.
50. Isi gahetvā pupphāni āgacchantaṇ¹³ mahāyasaṇ
pūjesi janassammajjhe¹⁴ bodhanatthāya¹⁵ mahā-isi.
51. Passitvā janassammajjhe Dīpaṅkara-mahāmuni
viyākāsi¹⁶ mahāvīro isim¹⁷ uggatamānasaṇ.
52. Aparimeyy¹⁸ ito kappe Dīpaṅkara-mahāmuni
mama kammaṇ viyākāsi¹⁹ ujubbhāvaṇ²⁰ mahāmuni.
53. Samacittā samakammā samakārī bhavissati
piyā²¹ hessati kammena²² tuyh' atthāya mahā-ise.²³
54. Sudassanā suppiyā ca manasā piyavādini
tassa dhammesu dāyādā²⁴ piyā hessati itthikā.
55. Yathāpi bhaṇḍasamuggaṇ²⁵ anurakkhati sāmi no²⁶
evaṇ kusaladhammānaṇ anurakkhiyate²⁷ ayaṇ.
56. Tassa taṇ anukampanti pūrayissati pāramī
siho va pañjaraṇ²⁸ hetvā²⁹ pāpuṇissati³⁰ bodhiyaṇ.
57. Aparimieyy' ito kappe yaṇ Buddho viyākārī taṇ³¹
vācaṇ anumodantī taṇ³² evaṇ kārī³³ bhaviṇ³⁴ ahaṇ.

¹ S¹ virānuganta; S² cīr°.

³ S¹ atikkanta.

⁶ S² ise.

⁹ S² saddhiṇ.

¹¹ S¹ bodhatvāya.

¹³ S¹ gacchantaṇ taṇ.

¹⁵ S¹ bodhatthāya.

¹⁷ S² itim.

¹⁹ S¹ viyākāsiṇ.

²¹ S² pidhā.

²³ S¹ mahā-isi.

²⁵ S² paṇḍasāmuggaṇ.

²⁷ S² anurakkhissate.

²⁹ S¹ hitvā.

³¹ S¹ yaṇ maṇ buddho viyākārī; S² viyārī taṇ.

³² S¹ anumodanti; S² anumodan taṇ. ³³ S¹ evākārī. ³⁴ S¹ bhavī.

² S² dayitaṇ.

⁵ S² ime.

⁸ S¹ yo.

¹⁰ S² samā hotu.

¹² S¹ tava.

¹⁴ S¹ jīnasaṇ°.

¹⁶ S¹ viyākāsi.

¹⁸ S¹ aparimeyyo.

²⁰ S² upābhāvaṇ.

²² S² me kamme.

²⁴ S¹ dāyado.

²⁶ S² anurakkhata°.

²⁸ S¹ pañcaraṇ.

³⁰ S² pāpuṇissayi.

58. Tassa kammassa sukatassa tattha cittaṃ pasādayiṃ
devamānusaṅgaṃ yoniṃ anubhotvā asaṅkhiyaṃ.¹
59. Sukhadukkhe 'nubhotvāna² devesu mānusesu ca
pacchime bhavasampatte³ ajāyiṃ⁴ Sākiye kule.
60. Rūpavati bhogavati yasa-silavatī tato
sabbaṅgasampadā homi kulesu-atissakkatā.
61. Lābhaṃ silokaṃ sakkāraṃ lokadhammasamāgamaṃ
cittaṃ ca dukkhiṭaṃ n' atthi vasāmi akuto bhayaṃ.⁵
62. Vuttaṃ heṭaṃ bhagavatā⁶ rañña⁷ antepure⁸ tadā
khattiyaṇaṃ⁹ pure vīra upakāratthaṃ¹⁰ ca niddisi.¹¹
63. Upakārā ca yā nāri yā¹² ca nāri sukhe dukhe
atth' akkhāyi ca yā¹³ nāri yā nāri c' ānukampikā.
64. Pañcakoṭṭisatā-Buddhā navakoṭṭisatāni ca
ettesaṃ devadevānaṃ mahādānaṃ pavattayaṃ.
65. Adhikāraṃ¹⁴ sadā¹⁵ mayhaṃ mahārāja suṇohi me
ekārasaṃ koṭṭisatā paññākoṭṭisatāni ca.¹⁶
66. Etesaṃ devadevānaṃ mahādānaṃ pavattayaṃ
adhikāraṃ¹⁴ sadā mayhaṃ mahārāja suṇohi me.
67. Viśakoṭṭisatā Buddhā tiṇṣakoṭṭisatāni ca
ettesaṃ devadevānaṃ mahādānaṃ pavattayaṃ.
68. Adhikāraṃ¹⁴ sadā mayhaṃ mahārāja¹⁷ suṇohi me
cattārīsaṃ¹⁸ koṭṭisatā paññākoṭṭisatāni¹⁹ ca.
69. Etesaṃ devadevānaṃ mahādānaṃ pavattayaṃ.
adhikāraṃ¹⁴ sadā²⁰ mayhaṃ mahārāja suṇohi me.
70. Saṭṭhikoṭṭisatā Buddhā sattatikkoṭṭisatāni ca
ettesaṃ devadevānaṃ mahādānaṃ pavattayaṃ.
71. Adhikāraṃ¹⁴ sadā mayhaṃ mahārāja suṇohi me
asītikoṭṭisatā Buddhā navutikoṭṭisatāni ca.

¹ S¹ asaṅkhiyaṃ.² S¹ °tvā 'haṃ.³ S¹ bhava sampatte.⁴ S¹ ajāyi.⁵ S¹ °bhayaṃ.⁶ S¹ bhāgavatā.⁷ S¹ rañña.⁸ S² antapure.⁹ S¹ °taṃ.¹⁰ S¹ upakāraṃ ca.¹¹ S. niddisi.¹² S¹ yā nāriyā; cf. p. 595, g. 50.¹³ S² yā ca.¹⁴ S² abhikāraṃ.¹⁵ S¹ S² saha and always.¹⁶ S¹ ekādasakoṭṭisatāni mahādānaṃ pavattayaṃ; (? paṇṇarara°).¹⁷ S¹ mahārājā.¹⁸ S¹ cattārīsaṃ.¹⁹ S¹ pañca°.²⁰ S¹ saha; S² sahā.

72. Etesaṇ devadevānaṇ mahādānaṇ pavattayiṇ¹
adhikāraṇ² sadā mayhaṇ mahārāja suṇohi me.
73. Koṭisatasahassāni honti lokaggaṇāyakā
etesaṇ devadevānaṇ mahādānaṇ pavattayiṇ.
74. Adhikāraṇ² sadā mayhaṇ mahārāja suṇohi me
navakoṭisahasassāni apare lokanāyakā.³
75. Etesaṇ devadevānaṇ mahādānaṇ pavattayiṇ¹
adhikāraṇ² sadā mayhaṇ mahārāja suṇohi me:
76. Koṭisatasahassāni pañcasitī⁴ mahesinaṇ⁵
pañcasitikoṭisatā sattati sahasakotiyo.⁶
77. Etesaṇ devadevānaṇ mahādānaṇ pavattayiṇ
adhikāraṇ² sahā mayhaṇ mahārāja suṇohi me.
78. Paccekabuddhā dhūtarāgā aṭṭha aṭṭhamakotiyo⁷
adhikāraṇ² sahā mayhaṇ mahārāja suṇohi me.
79. Khīṇāsavā vitamalā asaṅkheyyā Buddhasāvaka
adhikāraṇ⁸ sahā mayhaṇ mahārāja suṇohi me.
80. Evaṇ dhammesu ciṇṇānaṇ⁹ sadā saddhamma-carino¹⁰
dhammacārī sukhaṇ seti asmiṇ loke paramhi ca.
81. Dhammaṇ care sucariṇaṇ na naṇ¹¹ duccariṇaṇ care
dhammacārī sukhaṇ seti asmiṇ loke paramhi ca.
82. Nibbinditvāna saṅsāre pabbajiṇ anagāriyaṇ
sahasaparivārena pabbajitvā akiñcana.
83. Agāraṇ vijahitvāna pabbajiṇ anagāriyaṇ
aṭṭhamāse asampatte catusaccaṇ apāpuṇiṇ.
84. Cīvaraṇ piṇḍapātaṇ ca paccayaṇ sayanāsanaṇ
upanenti¹² bahun eke¹³ sāgarass' eva ūmiyo.
85. Kilesā . . . pe . . . pe . . . pe . . .
86. Sāgataṇ . . . pe . . . pe . . . pe . . .
87. Paṭisambhidā . . . pe . . . pe . . . pe . . .

Itthaṇ sudaṇ āyasmā Yasodharā bhikkhuni i. g. a-ti.

¹ S¹ pavattayi.

³ S¹ lokaggaṇāyakā.

⁴ S² pañcadāya.

⁶ S² sattamī sā va.^o

⁸ S² abhikāraṇ and always.

¹⁰ S¹ dhammassa cārino.

¹² S¹ upaneti; S² °netti.

² S² abhikāraṇ.

⁵ S² mahesinaṇ ca.

⁷ S¹ aṭṭhamaka^o.

⁹ S¹ dhammaṇ sucinnānaṇ.

¹¹ S¹ taṇ.

¹³ S¹ bahun eko.

[29. *Yasovatī-pamukkhāni dasabhikkhunī saḥassāni.*]

1. Kappe ca satasahassee ca caturō ca asaṅkhiye
Dīpaṅkaro nāma jino uppajji lokanāyako.
2. Dīpaṅkaro mahāvīro viyākāsi vināyako
Sumedhaṇ ca Sumittaṇ ca samānasukhadukkhataṇ
3. Sadevakaṇ¹ ca passanto vicaranto sadevakaṇ
tesaṇ pakittane amha² *upaggaṃma* samāgamaṇ.
4. Amhaṇ sabbā patī honti anāgatasamāgame³
sabbā va tuyhaṇ⁴ bhariyā manāpā piyavādikā.
5. Dānasīlam ayaṇ sabbhaṇ bhāvanaṇ ca⁵ subhāvitaṇ⁶
dīgharattaṇ mayaṇ⁷ sabbhaṇ pariccattaṇ⁸ mahāmune
6. Gandhaṇ vilepanaṇ⁹ mālaṇ dīpaṇ ca ratanāmayāṇ
yaṇ¹⁰ kiñci patthitaṇ sabbhaṇ pariccattaṇ mahāmune¹¹
7. Aññaṇ cāpi kataṇ kammaṇ¹² paribhogaṇ ca mānusaṇ
dīgharattaṇ no¹³ sabbhaṇ pariccattaṇ mahāmuni.
8. Anekajātisaṇsāraṇ bahuṇ puññaṃ hi no kataṇ
issaram anubhotvāna saṇsaritvā bhavābhavē.
9. Pacchime bhavasampatte¹⁴ Sakyaputta-nivesane
nānākulupapannāyo¹⁵ accharā kāmavaṇṇinī.¹⁶
10. Lābhaggena *yasa*ppattā¹⁷ pūjitā sabba-sakkatā
lābhiyo annapānānaṇ¹⁸ sadā sammānitā¹⁹ mayaṇ.
11. Agāraṇ pajahitvāna²⁰ pabbajīṇ anagāriyaṇ²¹
atthamāse asampatte sabbā²² patt' amha²³ nibbutiṇ.
12. Lābhiyo annapanānaṇ²⁴ vatthaṇ²⁵ se*nā*sanāni ca
upenti paccayā sabbe sadā sakkata-pūjitā²⁶

¹ S¹ S² savedakaṇ.

³ S¹ °samāgama; S² anāgatā°.

⁵ S¹ va; S² ma.

⁷ S¹ idaṇ.

⁹ S¹ gandhavilepanaṇ.

¹¹ S¹ mahāmuni.

¹³ S¹ hi.

¹⁵ S² °kuleppannā so.

¹⁷ S¹ yasaṇ pattā.

¹⁹ S¹ sampādītā.

²¹ S¹ pabbajitvā 'nagāriyaṇ.

²³ S¹ pattāmha.

²⁵ S² vattha.

² S¹ amhe.

⁴ S¹ sabbāya°.

⁶ S¹ subhāvitaṇ.

⁸ S² pariccattā.

¹⁰ S¹ saṇ.

¹² S¹ vā citaṇ kammaṇ.

¹⁴ S¹ bhavē sampatte.

¹⁶ S¹ vaṇṇāni.

¹⁸ S¹ annapānānaṇ.

²⁰ S¹ vijahitvāna.

²² S² sabbe.

²⁴ S¹ annapānānaṇ.

²⁶ S¹ °pūritā.

13. Kilesa . . . pe . . . pe . . . pe . . .
 14. Sāgataṇ . . . pe . . . pe . . . pe . . .
 15. Paṭisambhidā . . . pe . . . pe . . . pe . . .

Itthaṇ sudaṇ Yasovati¹ pamukhāni dasabhikkhu*ni*²
 sahassāni bhagavato sammukhā i. g. a-ti.

*Āyumāni Yasodharāpamukhānaṇ dasabhikkhunī-
 sahassānaṇ apadānaṇ samattaṇ.*

[30. *Yasodharā-pamukhāni atthārasabhikkhunī sahassāni.*]

1. Atthārasasahassāni bhikkhunī Sakyasambhavā
 Yasodharī-pamukhāni sambuddhaṇ upasaṅkamuṇ.
2. Yasodharīya²-sahassāni sabbā honti mahiddhikā
 vandanti munino pāde ārocenti yathābalaṇ:
3. Jātikhīṇajarā³ vyādhi maraṇaṇ ca mahāmuni
 anāsavaṇ padaṇ santaṇ⁴ amataṇ yāma nāyaka.⁵
4. Khalitaṇ⁶ ce pure atthi sabbāsam pi mahāmuni
 aparādhaṇ pajānanti; khama⁷ amhaṇ vināyaka.
5. Iddhiṇ cāpi nidassetha⁸ mama⁹ sāsanakārike
 parisānaṇ ca sabbāsaṇ kaṅkhaṇ chindatha yāvata¹⁰
6. Yasodharī¹¹ mahāvīra manāpā piyadassanā
 sabbā¹² tuyhaṇ mahāvīra agāramhi¹³ pajāpati.¹⁴
7. *Thinaṇ* satasahassānaṇ navutinaṇ chaḷ-uttariṇ¹⁵
 agāre te mayaṇ vīra pāmokkhā sabba-issarā.
8. Rūpācāraguṇūpetā yobbanaatthā piyaṇvadā
 sabbā no apacāyanti devatā viya mānusa.¹⁶
9. Atthārasasahassāni sabbā Sākiyasambhavā
 Yasovati¹⁷ sahassāni pāmokkhā issarā tadā.

¹ S¹ Āyumani-yasodhara.

² S¹ Yasodharā^o.

⁴ S¹ sattaṇ.

⁶ S² balitaṇ.

⁸ S² didassetha.

¹⁰ S¹ sāvakā.

¹² S¹ sabbāṇ.

¹⁴ S² °pati.

¹⁶ S¹ mānusaṇ.

³ S² khīṇañjarā.

⁵ S¹ nāyakaṇ.

⁷ S² mama.

⁹ S¹ mamaṇ.

¹¹ S¹ Yasodharā.

¹³ S¹ agārasmiṇ.

¹⁵ S¹ chaluttarī.

¹⁷ S¹ Yasovati.

10. Kāmadhātu¹ atikkantā saṇṭhitā rūpadhātuyā rūpena sadisā n' atthi sahaṣṣānaṃ² mahāmuni.³
11. Sambuddhaṃ abhivādetvā iddhiṃ dassesu⁴ satthuno⁵ nekā nānāvidhākārā⁶ mahā-iddhiṃ vidassayuj.⁷
12. Cakkavālaṃ⁸ samaṃ kāyaṃ sīsaṃ uttarato kuru ubho pakkhā duve dīpā jambudīpaṃ⁹ sarirato.
13. Dakkhiṇaṃ ca saraṃ¹⁰ piṇḍaṃ¹¹ nānāsakhā tu pattakā candaṃ ca suriyaṃ c' akkhi¹² Merū pabbata¹³ sikhāṃ.
14. Cakkavālagirituṇḍaṃ¹⁴ jamburukkhaṃ samūlakaṃ vijamānaṃ upāgantvā vandanti¹⁵ lokanāyakaṃ.
15. Hatthivaṇṇaṃ¹⁶ tath' ev' assaṃ pabbataṃ jalajaṃ tathā¹⁷ candaṃ ca suriyaṃ Meruṃ Sakkavaṇṇaṃ ca¹⁸ dassayuj
16. Yasovaṇṇā mayaṃ¹⁹ vīra pāde vandāma cakkhuma tava vīra ppa*bhāve*na²⁰ nippanā²¹ naranāyaka²²
17. Iddhīsu ca vasi homa dibbāya sotadhātuyā cetopariyaññāssa vasi homa mahāmune.
18. Pubbenivāsaṃ jānāma dibbacakkhuṃ²³ visodhitaṃ sabbāsavaṃ parikkhiṇā n' atthi dāni punabbhavo.
19. Atthadhammaniruttīsu paṭibhāne tath' eva ca ñaṇaṃ amhaṃ mahāvīra uppannaṃ²⁴ tava santike
20. Pabbānaṃ lokanāthānaṃ saṅgamaṃ no nidassitaṃ²⁵ adhikāra²⁶ bahū amhe tuyh' atthāya mahāmune.
21. Yaṃ amhaṃ purimaṃ kammaṃ kusalaṃ²⁷ sarase mune tuyh' atthāya mahāvīra puñṇāni pacitāni no.²⁸
22. Abhabbatthāne vajjetvā pācayimha anāvaraṃ²⁹ tuyh' atthāya mahāvīra cattāni jīvitāni no.

¹ S¹ kāmādhātu.

³ S¹ mahāmuni.

⁵ S² satthunā.

⁷ S¹ pi dassayuj; cf. p. 585, g. 15.

⁹ S² jambudīpāya; S¹ °dīpā.

¹¹ S² miṇḍaṃ.

¹³ S² pabbato.

¹⁵ S² vandite.

¹⁷ S¹ tadā.

¹⁹ S¹ °vaṇṇaṃ mayaṃ.

²¹ S¹ nipaṇṇā.

²³ S¹ °cakkhu. ²⁴ S¹ upannaṃ.

²⁶ S¹ adhikāraṃ bahuṃ.

²⁸ S¹ puñṇāni upanītādino.

² S² samassānaṃ.

⁴ S¹ dassesi.

⁶ S¹ lokanānā°.

⁸ S¹ cakkavāla.

¹⁰ S¹ padaṃ.

¹² S¹ pakkhi.

¹⁴ S¹ girītuṇḍaṃ.

¹⁶ S¹ hatthivaṇṇaṃ.

¹⁸ S¹ cakkavaṇṇassa.

²⁰ S¹ vira°.

²² S¹ nānāyakaṃ.

²⁵ S¹ nidassataṃ.

²⁷ S¹ kammakusalaṃ.

²⁹ S¹ S² anācāraṃ.

23. Nekakoṭṭisahassāni bhariyatthāya dāsi no
na tattha vimanā homa tuyh' atthāya mahāmuni.¹
- 24. Nekakoṭṭisahassāni upakārāya dāsi no
na tattha vimanā homa tuyh' atthāya mahāmuni.²
25. Nekakoṭṭisahassāni bhojanatthāya dāsi no
'na tattha vimanā homa tuyh' atthāya mahāmune.
26. Nekakoṭṭisahassāni jīvitāni cajimha no
bhayamokkhaṇ karissāma jīvitāni cajimha no.
27. Aṅgagate alaṅkāre vatthe nānāvidhe bahū
itthibhaṇḍena gūhāma³ tuyh' atthāya mahāmune.
28. Dhanadhaññaṇapariuccāgaṇ gāmāni nigamāni ca
khettaṇ dhītaṇ ca puttaṇ ca⁴ pariccattaṇ mahāmuni.
29. Hatthi-assa-gavaṇ⁵ cāpi dāsiyo paricārīkā
tuyhatthāya mahāvīra pariccattaṇ asaṅkhiyaṇ.⁶
30. Yaṇ⁷ amhe paṭimantesi dānaṇ dassāma yācake⁸
vimaṇaṇ no na passāma dadato⁹ dānaṇ uttamaṇ.
31. Nānāvidhaṇ bahuṇ dukkhaṇ saṅsāre ca bahubbidhe
tuyhatthāya mahāvīra pariccattaṇ asaṅkhiyaṇ.¹⁰
32. Sukhaṇ patvā na modāma na¹¹ ca dukkhesu dummanā
sabbattha tulitā¹² homa tuyhatthāya mahāmune.
33. Anumaggena sambuddho saddhammaṇ¹³ abhinīharī
anubhotvā sukhaṇ dukkhaṇ patto bodhiṇ¹⁴ mahāmuni
34. Brāhmaḍevaṇ ca sambuddhaṇ Gotamaṇ lokanāyakaṇ
aññesaṇ lokanāthānaṇ saṅgaman te hi no bahuṇ.¹⁵
35. Adhikāraṇ¹⁶ bahuṇ amhe tuyhatthāya mahāmuni
gavesanta¹⁷ Buddhadhammaṇ mayan te paricārīkā.
36. Kappe ca satasahassee ca caturro ca asaṅkhiye¹⁸
Dīpaṅkaro mahāvīro uppajji lokanāyako.
37. Paccanta-desa-visaye nimantetvā Tathāgataṇ
tassa¹⁹ āgamaṇaṇ maggaṇ sodhenti tuṭṭhamānasā.

¹ S¹ mahāmune.² S¹ mahāmune.³ S¹ guhāmā.⁴ S. puttaṇ ca dhītaṇ ca.⁵ S¹ hatthiassaṇ gavaṇ cā.⁶ S¹ asaṅkhayaṇ.⁷ S¹ ayaṇ.⁸ S¹ dassāmi cāvake; S² dassāmi.⁹ S¹ danapassāma' addato.¹⁰ S¹ asaṅkhayaṇ.¹¹ S¹ pattānumodāmana.¹² S¹ tulikā.¹³ S¹ yaṇ dhammaṇ; cf. p. 587, g. 38.¹⁴ S² sambodhi.¹⁵ S¹ bahu.¹⁶ S² abhikāraṇ.¹⁷ S² gavesato.¹⁸ S¹ asaṅkhiye.¹⁹ S¹ tissa.

30. *Yasodharā-pamukkhāni atthārasabbhikkhunī sahaṣṣāni* 595

38. Tena kālena so āsi Sumedho nāma brāhmaṇo
maggañ ca paṭiyādesi āyato sabbadassino.¹
39. Tena kālena āsimhā² sabbā brāhmaṇasambhavā
phaludakajātipupphāni āharimha³ samāgamaṇ
40. Tasmiṇ so samaye Buddho Dīpaṅkaro⁴ mahāyaso
viyākāsi mahāvīro isim uggata-mānasaṇ.
41. Calati ravati puthavi⁵ saṅkampaṭi⁶ sadevake
tassa kammaṇ⁷ pakittento isim uggata-mānasaṇ.
42. Devakaññā manussā⁸ ca amhe⁹ cāpi sadevakā¹⁰
nānāpūjanīyaṇ bhaṇḍam¹¹ pūjayitvāna patthayaṇ.
43. Tesaṇ Buddho viyākāsi¹² jotidīpī-sanāmak¹³:
ajjā¹⁴ ye patthitā atthi te bhavissanti sammukhā.
44. Aparimeyy' ito kappe yaṇ no¹⁵ Buddho viyākari¹⁶
vacaṇ anumodantā¹⁷ evakārī¹⁸ ahumha no.¹⁹
45. Tassa kammaṣṣa sukatassa tattha cittaṇ pasādayaṇ
devamānusaṇ yoniṇ anubhotvā asaṅkhiyaṇ.²⁰
46. Sukhadukkhe 'nubhotvāna devesu mānusesu ca
pacchime bhavasampatte ajātā Sākiye²¹ kule.
47. Rūpavati bhogavati yasa-silavati *tato
sabbhaṅgasampadā* homa kulesu atisakkatā.
48. Lābhaṇ silokaṇ sakkāraṇ lokadhammasamāgamaṇ²²
cittaṇ ca dukkhitaṇ n' atthi vasāma²³ akutobhayaṇ.
49. Vuttaṇ hettaṇ bhagavatā rañño antepure tadā
khattiyānaṇ pure vīra upakāratthañ²⁴ ca niddisi.²⁵
50. Upakārā ca yā nārī yā ca²⁶ nārī sukhe dukhe²⁷
atthakkhāyi²⁸ ca yā nārī yā²⁹ nārī cānukampikā³⁰

¹ S¹ sabbadassano.

³ S¹ aharimha. ⁴ S¹ Dīpaṅkara.

⁶ S¹ yaṇ kappati; S² saṅkappaṭi.

⁸ S¹ manusso.

¹⁰ S² sadevako.

¹² S² viyākāsiṇ.

¹⁴ S¹ ajja.

¹⁶ S¹ viyākāritaṇ.

¹⁸ S¹ evaṇ kārī.

²⁰ S¹ asaṅkhiyaṇ. ²¹ S² Sākiye.

²³ S¹ vasā; S² vasāmi.

²⁵ S¹ niddisi.

²⁷ S¹ nārisukhedukhe.

²⁹ S¹ nārī yā.

³⁰ S¹ nari anukampitā; S² mānu°.

² S¹ āhumha; S² āsumha.

⁵ S¹ paṭṭhavi.

⁷ S¹ kamma.

⁹ S¹ yamañ.

¹¹ S² nānāpūjasayaṇ°.

¹³ S¹ jātidīpaya°.

¹⁵ S¹ yaṇ to.

¹⁷ S¹ anumodanto.

¹⁹ S¹ ahuma no.

²² S¹ samāgama.

²⁴ S¹ upakārañ ca.

²⁶ S¹ nārī yā ma

²⁸ S¹ attakkhāyi.

51. Dhammaṇ care sucaritaṇ na naṇ duccaritaṇ care
dhammacārī sukhaṇ seti asmiṇ loke paramhi ca.
52. Agāraṇ vijahitvāna pabbajimhā 'nagāriyaṇ¹
aṭṭhamāse asampatte catusaccaṇ phusimhi no.²
53. Cīvaraṇ piṇḍapātañ ca paccayaṇ sayanāsanaṇ
upanenti³ bahuṇ⁴ amhe sāgarass' eva ūmiyo.
54. Kilesā . . . pe . . . pe . . . pe . . .
55. Sāgataṇ . . . pe . . . pe . . . pe . . .
56. Paṭisambhidā . . . pe . . . pe . . . pe . . .
57. *Evaṇ* bahuvidhaṇ dukkhaṇ sampatti⁵ ca bahubbidhā
visuddhabhāvasampattā labhāma⁶ sabbasampadā.
58. Yā dadanti sakattānaṇ puññatthāya mahesino
pabbhāyasampadā⁷ bhonti nibbān'-amat'-asaṅkhatāṇ⁸
59. Parikkhiṇaṇ atitañ⁹ ca paccuppannaṇ anāgataṇ
saccaṇ kammam¹⁰ pi no khīnaṇ pāde vandāmi cakkhumā
60. Nibbānāya vadantīnaṇ kiñ ca vakkhāmi¹¹ uttariṇ¹²
santasaṅkhatadoso¹³ yo¹⁴ pappotha¹⁵ amataṇ padan ti.
Itthaṇ sudaṇ Yasodharā pamukkhāni aṭṭhārasabhikkhunī
sahassā*ni* imā gāthāyo abhāsittā ti.

Uddānaṇ:

Kuṇḍalā-Gotamī c' eva Dhammadinnā ca Sākulā
Varanandā c' eva Sonā ca¹⁶ Kāpilāni Yasodharā.
Dasaṭṭhārasasahassā¹⁷ gāthāyo gaṇitā-v-ihā¹⁸
satāni¹⁹ c' eva cattāri aṭṭhasattatim²⁰ eva ca.

Kuṇḍalakesavaggo²¹ tatiyo.

¹ S¹ pabbajjianagāriyaṇ.

² S¹ pusumbha no.

³ S¹ upanentiṇ.

⁴ S² bahu.

⁵ S¹ sampattiṇ ca; S² sampatti°.

⁶ S¹ labhāmi.

⁷ S¹ sahāya°.

⁸ S¹ nibbānaṇ paramasaṅkhatāṇ.

⁹ S¹ atitañ ca.

¹⁰ S¹ sabbaṇ sammam.

¹¹ S¹ kiñ vo akkhāma.

¹² S¹ uttari.

¹³ S¹ santasaṅkhātā.

¹⁴ S² dose yo.

¹⁵ S¹ pajjotaṇ.

¹⁶ S² ce Sonāñ ca.

¹⁷ S¹ aṭṭhārasasahassāni.

¹⁸ S¹ gaṇitā-m-ihā; S² °vibhi.

¹⁹ S¹ sanāni; S² catāni.

²⁰ S¹ aṭṭhasattin

²¹ S¹ °kcsivaggo.

VAGGO IV

[31. *Yasavatī-pamukhāni khattiyakaññā bhikkhuniyo atthārasasahassāni.*]

1. Bhavā sabbe parikkhīṇā bhavasandhivimocitā¹
sabbāsavāmano n' atthi ārocema mahāmuni.²
2. Purimaṇ kammaṇ kusalaṇ³ yaṇ kiñci sabbam patthitaṇ⁴
paribhogaṇ ayaṇ⁵ dinnaṇ tuyh' atthāya mahāmuni.²
3. Buddhapaccekaḥbuddhānaṇ sāvakānañ ca patthitaṇ
paribhogaṇ ayaṇ⁵ dinnaṇ tuyhatthāya mahāmuni.²
4. Uccānicam⁶ ayaṇ kammaṇ bhikkhūnaṇ⁷ sādhu patthitaṇ
uccākulāparikkammaṇ⁸ kat' amhehi⁹ mahāmune.
5. Ten' eva sukkamūlena coditā kammāsampadā
mānussikam anikkantā¹⁰ jāyimsu¹¹ khattiye kule.
6. Uppatte 'va kate kamme¹² jātiyā¹³ cāpi¹⁴ ekato
pacchime ekato jātā khattiyā¹⁵ kulāsambhavā.
7. Rūpavatī bhogavatī lābhasakkārapūjitā
antepure mahāvīra devānaṇ viya Nandane.
8. Nibbinditvā agāramhā pabbajimhā 'nagāriyaṇ
katipāhaṇ upādāya sabbā¹⁶ patt' amha¹⁷ nibbutiṇ.
9. Cīvaraṇ piṇḍapātañ ca paccayaṇ sayanāsanaṇ . .
upanenti bahuṇ¹⁸ amhe sadā sakkata-pūjitā.
10. Kilesā . . . pe . . . pe . . . pe . . .
11. Sāgataṇ . . . pe . . . pe . . . pe . . .
12. Paṭisambhidā . . . pe . . . pe . . . pe . . .

Itthaṇ sudaṇ Yasavatī pamukhāni khattiyakaññā bhikkhu-
niyo atthārasasahassāni bhagavato sammukhā imā
gāthāyo abhāsithā ti.

*Yasavatīpamukhānaṇ khattiyakaññānaṇ bhikkhunīnaṇ
atthārasasahassānaṇ apadānaṇ samattaṇ.*

¹ S¹ bhavāsandhi.

² S¹ mahāmune.

³ S² kammakusalaṇ.

⁴ S¹ sampatthitaṇ; S² atthi taṇ.

⁵ S¹ mayaṇ.

⁶ S¹ uccānica.

⁷ S¹ bhikkhunī.

⁸ S¹ uccākula°.

⁹ S¹ katam etaṇ.

¹⁰ S¹ °atikkantā; S² mānussakaṇ°.

¹¹ S¹ jāyimsu.

¹² S¹ uppattē 'va kate°; S² uppattē tato kamme.

¹³ S² jāyā.

¹⁴ S¹ vāpi.

¹⁵ S¹ janā khattiye.

¹⁶ S² sabbe.

¹⁷ S¹ pattāmma.

¹⁸ S¹ bahu; S² bahū.

[32. *Caturāsītiṃ brāhmaṇakāññā bhikkhunī saḥassāni.*]

1. Cullāsītiṃ¹ saḥassāni brahmaññākulasambhavā
sukhumālahattha*²pā*dā pure tuyhaṃ mahāmuni.²
2. Vessa-sudda-kule jātā devā nāgā ca kinnarā
cātuddipā bahū kaññā pure tuyhaṃ mahāmuni.²
3. Keci pabbajitā atthi saccadassāvino bahū
devā ca kinnarā nāgā phusissanti³ anāgate.
4. Anubhotvā yasaṃ sabbaṃ patvāna⁴ sabbasampadā
tvayī⁵ pasādaṃ paṭiladdhā⁶ bujjhissanti anāgate.
5. Amhe brāhmaṇadhītā tu brahmaññākulasambhavā⁷
pekkhato no mahāvira pāde vandāma cakkhumā.
6. Upāgatā bhavā⁸ sabbe mūlataṇhā samūhatā
samuccinnā anusayā puññasāṅkhārādālītā.
7. Samādhigocarā sabbā samāpattī *⁹va* sī tathā⁹
jhānena dhammaratiyā¹⁰ viharissāma no sadā.⁹
8. Bhavanetti¹¹ avijjā ca saṅkhārā pi ca khepitā¹²
sududdasaṃ padaṃ gantvā anujānimha¹³ nāyaka.
9. Upakārā mayaṃ tumhe digharattaṃ katāvino
bahunnaṃ¹⁴ saṃsayaṃ chetvā sabbā gacchatha¹⁵ nibbutiṃ
10. Vanditvā munino pāde katvā iddhivikubbanāṃ
keci dassenti ālokaṃ andhakāraṃ tathāparaṃ.
11. Dassenti candasuriye sāgaraṃ ca samacchakaṃ
Sineruṃ paribhaṇḍaṃ ca dassenti pāricchattaṃ.
12. Tāvatiṃsaṃ ca bhavanaṃ Yāmaṃ dassenti iddhiyā
Tusitā-Nimmitā-devā Vasavatti-mahissarā.
13. Brahmāno keci¹⁶ dassenti caṅkamaṃ *¹⁶ca mahārahaṃ
brahmavaṇṇaṃ ca* māpetvā dhammaṃ desenti suññataṃ.
14. Nānāvikubbanāṃ katvā iddhiṃ dassetvā satthuno
dassayiṃsu balaṃ sabbā pāde vandiyiṃsu satthuno.

¹ S¹ cullāsīti.

³ S¹ pusissanti; S² phusiṃ yanti.

⁴ S¹ catvāna.

⁶ S² pariladdhā.

⁸ S¹ bhavē.

¹⁰ S¹ dhammarathiyā; S² ñaṇṇa^o.

¹¹ S¹ bhavante ti.

¹³ S¹ anujāti maha.

¹⁵ S¹ gacchanti.

² S¹ mahāmune.

⁵ S¹ tumhe; S² tuyhe.

⁷ S¹ brahmakāññā^o.

⁹ S¹ tadā.

¹² S² vepitā.

¹⁴ S¹ bahunaṃ; S² catunnaṃ.

¹⁶ S² koci.

15. Iddhisu ca vasī homa dibbāya sotadhātuyā
cetopariyaññāssa vasī homa¹ mahāmune.
16. Pubbenivāsaṇ jānāma dibbacakkhuṇ² visodhitaṇ
sabbāsavā parikkhīnā n' atthi dāni punabbhavo.
17. Atthadhammamruttīsu paṭibhāne tath' eva ca
ññaṇaṇ amhaṇ mahāvīra uppannaṇ tava santike.
18. Pubbānaṇ³ lokanāthānaṇ saṅgaman tehi dassitaṇ
adhikārā bahū⁴ amhe tuyh' atthāya mahāmuni.⁵
19. Yaṇ⁶ amhaṇ purimaṇ kammaṇ kusalaṇ, sara taṇ muni⁷
tuyh' atthāya mahāvīra puññāni 'pacitāni no⁸
20. Satasahassee ito kappe Padumuttaro mahāmuni
puraṇ Haṇsavati nāma sambuddhassa kulāsayaṇ.
21. Dvarena Haṇsavatiyā⁹ Gaṅgā sandati sabbaḍā
Uddā*¹⁰ lana*¹⁰ diyā¹⁰ bhikkhū gamanaṇ na labhanti te.
22. Divasaṇ dve tayo c' eva sattā*¹¹ haṇ* māsiṇaṇ¹¹ tato
cātumāsam pi sampunṇaṇ gamanaṇ na labhanti te.
23. Tadā ahu¹² sattaśāro jaṭilo¹³ nāma raṭṭhiko¹⁴
oruddhe bhikkhavo disvā setuno satta kārāyi.¹⁵
24. Sataṇsahassee¹⁶ tadā setuṇ Gaṅgāya¹⁷ kārāyiṇ
saṅghassa orime¹⁸ tīre vihāraṇ ca akārāyiṇ.
25. Itthiyo purisā¹⁹ c' eva uccā-nīcakulāni ca
tassa setū²⁰ vihāre ca samabhāgaṇ akaṇsu te.
26. Amhe aññe ca manuṇā vipasannena cetasā
tassa kammesu²¹ dāyādā nagare janapadesu²² ca
27. Itthi-pumā²³ kumārā ca bahū c' eva kumārīkā
setuno ca vihārassa vālukā ākariṇsu²⁴ te.

¹ S² homi.² S¹ dibbacakkhu.³ S¹ pubbesaṇ.⁴ S¹ adhikāraṇ bahuṇ.⁵ S¹ mahāmune.⁶ S² yad.⁷ S¹ mune.⁸ S¹ puññān' upavitāni no.⁹ S² Haṇsavatiyaṇ.¹⁰ S¹ Umbilā°.¹¹ S. mātikaṇ.¹² S¹ āhu; S² ahuta.¹³ S² sattaśāro javiyo.¹⁴ S² puṭṭhiko.¹⁵ S¹ yaya kārāyi; S² kārāyiṇ¹⁶ S¹ sata°.¹⁷ S¹ Gaṅgāra.¹⁸ S¹ oriṇ ma.¹⁹ S¹ puriso.²⁰ S¹ setu; S² seto.²¹ S¹ kamme.²² S¹ janapadesu.²³ S¹ purisā.²⁴ S² ākariṇsu.

28. Vīthisammajjanā¹ katvā kadalīpunṇakuṭaddhajā
dhūmacuṇṇaṇ² ca mālaṇ ca sakkāraṇ³ katvā⁴ satthuno
29. Setū⁵ vihare karetvā nimantetvā⁶ vināyakaṇ
mahādānaṇ daditvāna sambodhiṇ⁷ abhipatthayiṇ.⁸
30. Paḍumuttaro mahāvīro tāraḥ sabbapāṇinaṇ
anūmodaniyaṇ Kāsi-jaṭilassa⁹ mahāmuni:
31. Satasahassee atikkante kappo hessati bhaddako
bhavābhavē 'nubhotvāna pāpunissati bodhiyaṇ.¹⁰
32. Keci¹¹ hatthapadaṇ¹² kammaṇ katāvī¹³ naraṇāriyo
anāgatasmiṇ addhāne sabbe hessanti sammukhā.
33. Tena kammavipākena cetanāpanidhihi ca
uppannā devabhavanaṇ tuyhaṇ te¹⁴ paricārikā.
34. Dibbaṇ sukhaṇ asaṇkheyyaṇ¹⁵ mānusaṇ ca asaṇkhiyaṇ¹⁶
tuyhaṇ vo¹⁶ paricāre ca¹⁷ saṇsaritvā¹⁸ bhavābhavē.
35. Satasahassee ito kappe sukataṇ kammaśāmpadaṇ
sukhumālī¹⁹ manussaṇaṇ atho devapure vare²⁰
36. Rūpabhogaṇ yasaṇ²¹ c' eva atho kittita²²-sakkatā²³
labhāma satataṇ²⁴ sabbaṇ sukataṇ kammaśāmpadaṇ.
37. Pacchime bhavaśāmpatte²⁵ ajātā²⁶ brāhmaṇe kule
sukhumālā-hatthapādā Sakyaputtanivesane.
38. Sabbakālam pi puthaviṇ²⁷ na passāma n' alaṇkataṇ
cikkhaḷlabhūmiṇ²⁸ gamanaṇ na passāma²⁹ mahāmune.
39. Agāre³⁰ vasante amhe sakkāraṇ sabbakālīkaṇ
upanenti sadā sabbaṇ³¹ pubbakammaphalaṇ tato.³²

1 S¹ vīti°.2 S² sakkāru.3 S¹ setu; S² setaṇ.4 S¹ sambodhi.5 S¹ anumodati yaṇ Kasin°.6 S¹ koci.7 S¹ katāvī.8 S¹ asaṇkhayaṇ.9 S¹ saṇsarimha.10 S¹ care.11 S¹ kittiṇ ca.12 S² sakataṇ.13 S² ajāto.14 S¹ cikkhilla°.15 S¹ agāraṇ°; S² agārā vasate.16 S¹ naro.17 S¹ dhumapaṇṇaṇ.18 S¹ katvāna.19 S¹ nimantitvā.20 S¹ abhipattayi.21 S² bodhiyā.22 S² atthapadaṇ.23 S² vo.24 S¹ parivārema.25 S¹ sukhumālī.26 S¹ rūpabhogasaṇyaṇ.27 S¹ sakkataṇ.28 S¹ bhavē śāmpatte.29 S¹ puthaviṇ; S² puthavī.30 S¹ nappasāma.31 S¹ sabbā.

40. Agāraṇ pajāhitvāna pabbajitvā 'nagāriyaṇ
saṇsārapathanittinṇā n' atthi dāni punabbhavo¹
41. Cīvaraṇ piṇḍapātaṇ ca paccayaṇ sayanāsanaṇ
upanenti sadā amhe sahaṣṣāni tato tato.
42. Kilesā . . . pe . . . pe . . . pe . . .
43. Sāgataṇ . . . pe . . . pe . . . pe . . .
44. Paṭisambhidā . . . pe . . . pe . . . pe . . .

Caturāsitiṇ² brāhmaṇakaṇṇā bhikkhunī³ sahaṣṣāni
bhagavato sammukhāya⁴ imā gāthāyo abhāsiṇsu ti.

*Caturāsīti brāhmaṇakaṇṇānaṇ bhikkhunīnaṇ
sahaṣṣānaṇ apadānaṇ samattaṇ.*

[33. *Uppaladāyikā*.]

1. Nagare Aruṇavatiyā Aruṇ⁵ nāma khattiyo⁶
tassa⁷ rañño ahaṇ bhariyā ekaccaṇ⁸ vādayām' ahaṇ⁹
2. Rahogatā nisīditvā evaṇ cintes' ahaṇ tadā:
kusalaṇ me kataṇ n' atthi ādāya gamiyam mama.¹⁰
3. Mahābhitāpaṇ¹¹ kaṭukaṇ ghorarūpaṇ sudāruṇaṇ
nirayaṇ nūna gacchāmi ettha me n' atthi saṇsayo.
4. Evāhaṇ cintayitvāna pahaṇsetvāna¹² mānasaṇ
rājānaṇ upagantvā va¹³ imaṇ¹⁴ vacanam abravīṇ:
5. Itthi¹⁵ nāma mayaṇ deva purisānaṇ bhārā mayaṇ¹⁶
ekam me samaṇaṇ dehi bhojayissāmi khattiya.¹⁷
6. Adāsi me tadā rājā samaṇaṇ bhāvitindriyaṇ
tassa pattāṇ¹⁸ gahetvāna paramannena pūrayiṇ.

¹ S¹ saṇsarapaṭhavininnaṇ vitarāgā bhavāmas .

² S¹ Itthaṇ sudaṇ caturāsīti.

⁴ S¹ sammukhā.

⁶ S² khattiya.

⁹ S¹ cariyām' ahaṇ; P. cārikam cārayām¹⁰; cf. p. 515, g. 1.

¹⁰ S¹ ādāsa gamiyaṇ mamaṇ; cf. p. 515, g. 2.

¹² S² sampāṇsetvāna.

¹⁴ S¹ idaṇ.

¹⁶ S¹ bhārā ahu: S² purisā nīharāmaṇaṇ.

¹⁷ S¹ khattiyaṇ.

³ S¹ bhikkhuniyo.

⁵ S¹ Aruṇāva.

⁸ S¹ ekajjhaṇ.

¹¹ S¹ mahābhī.

¹³ S¹ upagantvāna.

¹⁵ S¹ S² itthi.

¹⁸ S¹ pattā.

20. Iddhīsu ca vasī homi dibbāya sotadhātuyā
cetopariyaññāssa vasī homi¹ mahāmune.
21. Pubbenivāsaṃ jānāmi dibbacakkuṃ visodhitaṃ
sabbāsava² parikkhīṇa³ n' atthi dāni punabbhavo.
22. Atthadhammaniruttīsu paṭibhāne tath' eva ca
ñāṇaṃ mamaṃ⁴ mahāvīra uppannaṃ tava santike.
23. Kilesā . . . pe . . . pe . . . pe . . .
24. Sāgataṃ . . . pe . . . pe . . . pe . . .
25. Paṭisambhidā . . . pe . . . pe . . . pe . . .

Itthaṃ sudaṃ Uppaladāyikā bhikkhunī bhagavato
sammukhā ima gāthāyo abhāsittathāti.

Uppaladāyikāya bhikkhuniyā apadānaṃ samattaṃ.

[34. *Sigāḷaka-mātā*.]

1. Padumuttaro nāma jīno sabbadhammāna pāragū
ito satasahassamhi kappe uppajji nāyako.
2. Tadā 'haṃ Haṃsavatiyaṃ⁵ jātā 'maccakule ahuṃ⁶
nānāratanapajjote iddhe phīte⁷ mahādhane.⁸
3. Pitunā saha gantvāna mahājanapurakkhatā
dhammaṃ Buddhassa sutvāna pabbajin⁹ anagāriyaṃ.
4. Pabbajitvāna kāyena pāpakammaṃ vivajjayin¹⁰
vacīduccaritaṃ hitvā ājīvaṃ parisodhayaṃ.
5. Buddhe pasannā dhamme ca saṅghe ca¹¹ tibbagāravā
saddhammasavane yuttā Buddhadassanalālasā.¹²
6. Aggaṃ aṅgavimuttānaṃ assosiṃ¹³ bhikkhuniṃ¹⁴ tadā
taṃ thānaṃ patthayitvāna tisso sikkhā¹⁵ apūjayaṃ.¹⁶
7. Tato maṃ sugato āha karuṇānugatāsaya¹⁷:
yassa saddhā Tathāgate¹⁸ acalā suppatitthitā

¹ S² homa.

³ S¹ parikkhīṇa.

⁵ S¹ Haṃsavatiyā.

⁷ S¹ pīte.

⁹ S¹ pabbaji.

¹¹ S¹ va.

¹³ S² assosi.

¹⁵ S² bhikkhā.

¹⁷ S² °yaso.

² S¹ sabbāsave.

⁴ S¹ mama.

⁶ S¹ ahaṃ.

⁸ S¹ mahaddhane.

¹⁰ S¹ pāpakammavivajjaya.

¹² S¹ dassānalalayā.

¹⁴ S¹ bhikkhunī.

¹⁶ S¹ apūjayaṃ.

¹⁸ S² Tathāgato.

8. Sīlañ ca yassa kalyāṇaṇ ariyakantaṇ pasaṇsitaṇ¹
saṅghe pasādo yass' atthi ujubhūtañ ca² dassanaṇ
9. Adaliddo ti taṇ āhu amoghan tassa jīvitaṇ
tasmā saddhañ ca sīlañ ca pasādaṇ dhammadassanaṇ³
10. Anuyuñjetha⁴ medhāvī saraṇ⁵ Buddhāna sāsaṇaṇ⁶
taṇ sutvā 'haṇ pamuditā apucchiṇ⁷ paṇidhiṇ⁸ mama.
11. Tadā anomo amito vyākariṭṭha vināyako:
Buddhe pasannā⁹ kalyāṇi¹⁰ lacchase taṇ supatthitaṇ.
12. Satasahassee ito kappe Okkākakulasambhavo
Gotamo nāma nāmena satthā loke bhavissati.
13. Tassa dhammesu dāyādā orasā dhammanimmitā
Sīgālakassa mātā ti¹¹ hessati satthu sāvika.
14. Taṇ sutvā muditā¹² hutvā yāvajīvaṇ tadā jinaṇ
mettacittā paricariṇ paṭipattihi¹³ nāyakaṇ.
15. Tena kammena sukatenā cetanāpaṇidhihi ca
jahitvā mānusaṇ dehaṇ Tāvatiṇsaṇ agacch'¹⁴ ahaṇ.
16. Pacchime ca bhavē dāni Giribbajā-puruttame
jātā seṭṭhikule phīte mahāratanasāñcaye.
17. Putto¹⁵ Sīgālakako¹⁶ nāma mat' āsivipathe rato¹⁷
diṭṭhigahanapakkhanno¹⁸ disā pūjanatapparo
18. Nānādisā namassantaṇ piṇḍāya nagaraṇ¹⁹ vajaṇ
taṇ dāva ovadi²⁰ Buddho magge ṭhatvā vināyako.²¹
19. Tassa desayito²² dhammaṇ paṇādo²³ visaye ahu²⁴
dvekoṭi²⁵ naranārīnaṇ dhammābhisamayo ahu.
20. Tadā taṇ²⁶ parisāṇ²⁷ gantvā sutvā sugata-bhāsitaṇ
sotāpattiphalaṇ pattā²⁸ pabbajīṇ anagāriyaṇ.

¹ S¹ pahaṇsitaṇ.³ S² dhammadeśanaṇ.⁵ S¹ medhāvī rasaṇ.⁷ S¹ apucchi.⁹ S² pasanne.¹¹ S¹ pi.¹³ S¹ pattihi; S² pattiha.¹⁵ S² puretā.¹⁷ S² nām' āsivī°; S¹ māt°.¹⁹ S¹ nagaro.²¹ S¹ vināyake.²³ S¹ paṇādo.²⁵ S² ve koci.²⁷ S² parisā.² S¹ ujubhutassa.⁴ S¹ anuyuñjatha.⁶ S² buddhānu°.⁸ S² paniyaṇ.¹⁰ S¹ kalyāṇi.¹² S² pamuditā.¹⁴ S² agañch'.¹⁶ S¹ Sīgālakako.¹⁸ S¹ pakkhanto; S² pakkanto.²⁰ S² ovadi.²² S¹ desayato.²⁴ S¹ visayo ahu; S² viyamo ahuṇ.²⁶ S¹ tadā 'haṇ.²⁸ S¹ patvā.

21. Načiren' eva kālena Buddhadassanalālasā¹
anussatiṇ taṇ bhāvetvā arahattaṇ apāpuṇiṇ.²
22. Dassanattāya Buddhassa sabbadā ev' ajaṃ' ahaṇ³
atittā⁴ yeva passāmi rūpaṇ yena⁵ 'va nandanaṇ.
23. Sabbapārami⁶-sambhūtaṇ lakkhinayanaṇ varaṇ⁷
rūpaṇ sabbasubhākiṇṇaṇ⁸ atittā bhayāṃ ahaṇ.⁹
24. Jino tasmiṇ guṇe tuṭṭho etadagge ṭhapesi maṇ
Sigālakassa *yā^{*10} mātā aggā saṅgavimuttikā.¹¹
25. Iddhisu ca vasi homi dibbāya sotadhātuyā
cetopariyañāṇassa vasi homi mahāmuni.¹²
26. Pubbenivāsaṇ jānāmi dibbacakkhuṇ visodhitaṇ¹³
sabbāsavā paṭikkhiṇā n' atthi dāni punabbhavo.
27. Atthadhammaniruttisu paṭibhāne tath' eva ca
ñāṇaṇ mama mahāvira uppannaṇ tava santike.
28. Kilesā . . . pe . . . pe . . . pe . . .
29. Sāgataṇ . . . pe . . . pe . . . pe . . .
30. Paṭisambhidā . . . pe . . . pe . . . pe . . .

Itthaṇ sudaṇ Sigālaka-mātā bhikkhuni i. g. a-ti.

Sigālakamātā-bhikkhuniyā apadānaṇ samattaṇ.

[35. *Sukkā.*]

1. Ekanavute ito kappe Vipassī nāma nāyako
uppaṇṇi cārunayano sabbadhammavipassako.
2. Tadā 'haṇ Bandhumatiyaṇ¹⁴ jātā aññatare kule
dhammaṇ sutvāna munino pabbajiṇ¹⁵ anagāriyaṇ.
3. Bahussutā dhammadharā paṭibhānavatī¹⁶ tathā
vicittakathikā¹⁷ c' āsiṇ¹⁸ jīnasāsanakārikā.

¹ S² °layā.

³ S² sabbadā vajāṃ' ayaṇ.

⁵ S¹ rūpaṇa pāyata.

⁷ S¹ akkhitīlayanaṇ saraṇ.

⁹ S¹ anittāmi harāṃ ahaṇ.

¹⁰ S¹ Siṅgāla°.

¹² S¹ mahamuni.

¹⁴ S¹ Bandhumatiyā.

¹⁶ S² paṭibhānamatī.

¹⁷ S² kathitā.

² S¹ apāpuṇi.

⁴ S¹ anittā.

⁶ S² sabbavarama.

⁸ S¹ sabbasubhaṇṇinnaṇ.

¹¹ S¹ aṇḅa°.

¹³ S¹ dibbacakkhu°.

¹⁵ S¹ pabbaji.

¹⁸ S¹ cāpi

4. Tadā dhammakathaṇ katvā hitāya janasaṅsariṇ¹
tato cutā 'haṇ Tusitaṇ² uppannā yasassinī.
5. Ekatiṇse ito kappe sikhī viya³ Sikhī jīno
tapanto yasasā lokaṇ⁴ uppajji vadataṇ varo.
6. Tādā pi pabbajitvāna Buddhasāsanakovidā
jotetvā jīnavākyāni tato pi⁵ Tidivaṇ gatā.
7. Ekatiṇse 'va kappamhi Vessabhū nāma nāyako
uppajjittha mahāñāṇī tadā pi ca⁶ tath' ev' ahaṇ.
8. Pabbajitvā dhammadharā jotayiṇ⁷ jīnasāsaṇaṇ
gantvā marūpuraṇ⁸ rammaṇ anubhosīṇ⁹ mahāsukhaṇ.
9. Imamhi bhaddake kappe Kakusandho jīnuttamo¹⁰
uppajji varasaddūlo¹¹ tadā pi ca tath' eva 'haṇ.
10. Pabbajitvā munimataṇ jotayitvā yathāsukhaṇ
tato cutā 'haṇ Tidasāṇ¹² agaṇ sabhavaṇaṇ yathā.
11. Imasmiṇ yeve¹³ kappamhi Konāgamananāyako
uppajji ca¹⁴ dipavaro¹⁵ sabbasattānam uttamo.¹⁶
12. Tadā pi pabbajitvāna sāsane tassa tādino
bahussutā dhammadharā jotayiṇ¹⁷ jīnasāsaṇaṇ.
13. Imasmiṇ yeve¹⁸ kappamhi Kassapo munisattamo¹⁹
uppajji lokasaraṇo²⁰ araṇo maraṇantaḡo.²¹
14. Tassāpi naravīrassa pabbajitvāna sāsane
pariyāputasaddhammā²² paripucchāvisāradā.
15. Susilā lajjini²³ c' eva tīsu sikkhāsu kovidā
bahuṇ dhammakathaṇ²⁴ katvā²⁵ yāvajīvaṇ mahāmune.

¹ S² °saṅsari; P. janataṇ bahuṇ.

² S¹ Tusitā.

³ S¹ viyā; P. piya°.

⁴ S¹ upaṇṇayasahaṇ lokaṇ; P. °loke.

⁵ S¹ tano pi; P. ito pītidivaṇ.

⁶ S¹ kadāci va.

⁷ S¹ jotayī.

⁸ P. maru°.

⁹ S¹ ramma anubhosi.

¹⁰ P. anuttaro.

¹¹ S¹ P. narasaraṇo.

¹² P. tidivaṇ.

¹³ S¹ ñeva.

¹⁴ S¹ uppajjitvā.

¹⁵ S¹ dipavare; P. lokasaraṇo.

¹⁶ S¹ araṇe amataṇ gataḡo; P. araṇo amataṇ gataḡo; S² °uttamaṇ.

¹⁷ S¹ jotayī.

¹⁸ S¹ imasmiṇ ñeva.

¹⁹ P. purisuttamo.

²⁰ P. °nāyako.

²¹ S¹ maraṇe maraṇantaḡū; P. saraṇo°.

²² S¹ pariyāputa°; S² pariyāvuta°; P. pariyāpuṇi saddhammaṇ.

²³ S² lajjanī.

²⁴ S¹ bahu°.

²⁵ S¹ sutvā.

16. Tena kammavipākena cetanāpaṇidhihi ca
jahitvā mānusaṃ dehaṃ Tāvatiṃsaṃ agacch'¹ ahaṃ.
17. Pacchime ca bhavē dāni Giribbajā-puruttame
jātā seṭṭhikule phīte mahāratanaśāṇḍe.
18. Yādā bhikkhusahassena pareto lokanāyako
upāgami² Rājagahaṃ sahasakkeha vaṇṇito
19. Danto dantehi³ saha purāṇajāṭilehi⁴ ca
vippamutto vippamuttehi siṅginikkhasavaṇṇo⁵
Rājagahaṃ pāvīsi bhagavā.
20. Disvā Buddhānubhāvan taṃ sutvā ca⁶ guṇasaṇḍeṇ
Buddhe cittaṃ pasādetvā⁷ pūjayaṃ taṃ⁸ yathābalaṃ.
21. Aparen' eva kālēna Dhammadinnāya santike
agārā nikkhamitvāna pabbajīṃ⁹ anagāriyaṃ.
22. Kesesu chijjamānesu kilese jhāpayiṃ¹⁰ ahaṃ
*uggahi*¹¹ sāsaṇaṃ sabbaṃ pabbajitvā ciren' ahaṃ.
23. Tato dhammam adesesiṃ¹² mahājanasamāgame
dhammaḍesiyaṃānamhi¹³ dhammābhisamayo ahū.
24. 'Nekapāṇasaḥassānaṃ¹⁴ taṃ viditvā¹⁵ 'tivimhito¹⁶
abhippasanno me yakkho bhamitvā 'va¹⁷ Giribbajāṃ.
25. Kim me katā¹⁸ Rājagahemaṇussa madhupitā 'va acchare¹⁹
ye Sukkaṃ na payirupāsanti²⁰ desentiṃ amataṃ padaṃ.
26. Taṃ ca pana appaṭivāṇiyaṃ²¹ asecanakam²² ojaṇaṃ
pivanti mañña²³ sappāṇṇā valāhakaṃ iv' addhagū.²⁴
27. Iddhiyā ca vasi homi dibbāya sotadhātuyā
cetopariyañāṇassa vasi homi mahāmuni.²⁵
28. Pubbenivāsaṃ jānāmi dibbacakkhuṃ visodhitaṃ
sabbāsavaṃ parikkhīṇaṃ n' atthi dāni punabbhavo.

¹ S² agaṇḍh'.³ S² dantodantehaṃ.⁵ S¹ siṅginikkhasavaṇṇe.⁷ S¹ cittappasādetvā.⁹ S¹ pabbajī. ¹⁰ S¹ jhāpayī.¹² S¹ desema.¹⁴ S¹ aneka°.¹⁶ S¹ °vimahito; S² °vimahato.¹⁸ S¹ kathā.²⁰ S¹ payirupassanti.²² S² asecanam.²⁴ S¹ ib andhagū; S² abhagū.² S¹ upagame.⁴ S¹ puṇṇa°; S² purāṇaṃ°.⁶ S¹ sutvāna; P. °va.⁸ S¹ pūjayaṃ taṃ.¹¹ S¹ uggahī.¹³ P. dhamme°.¹⁵ S² vijitvā.¹⁷ S¹ bhavitvāmā; S² bhavitvā vā.¹⁹ S¹ madhūpitapasedaye; S² vaseratho.²¹ S¹ °bhāṇiyaṃ; S² °bhāṇiyaṃ.²³ S² mañña.²⁵ S¹ mahāmuṇe.

29. Atthadhammaniruttīsu paṭibhāne tath' eva ca
ñāṇaṇ mama mahāvīra uppannaṇ tava santike.
30. Kilesā . . . pe . . . pe . . . pe . . .
31. Sāgataṇ . . . pe . . . pe . . . pe . . .
32. Paṭisambhidā . . . pe . . . pe . . . pe . . .

Itthaṇ sudaṇ Sukkhā bhikkhunī i. g. a-ti.

Sukkābhikkhuniyā apadānaṇ samattaṇ.

[36. *Abhirūpanandā.*]

1. Ekanavute ito kappe Vipassī nāma nāyako
upajji cārunayano sabbadhammesu cakkhumā.
2. Tadā 'haṇ Bandhumatiyaṇ iddhe phīte¹ mahākule
jātā surūpadassitā² sajanassā 'janassa ca.³
3. Upagantvā mahāvīraṇ Vipassī-lokanāyakaṇ
dhammaṇ suṇitvā saraṇaṇ upesiṇ⁴ naranāyakaṇ
4. Sīlesu saṇvutā hutvā nibbuta ca⁵ naruttame
dhātu-thūpassa upari soṇṇachattaṇ⁶ apūjayaṇ.
5. Muttacāgā silavatī yāvaṇjīvaṇ tato cutā
jahitvā mānusaṇ dehaṇ Tāvatiṇsaṇ agacch' ahaṇ⁷
6. Tadā dasahi ṭhānehi abhibhotvāna⁸ sesake⁹
rūpasaddehi gandhehi rasehi phusanehi¹⁰ ca,
7. Ayunāpi ca vaṇṇena sukhena yasaśāpi ca
tath' ev' ādhīpateyyena adhigayaṇ¹¹ viroc' ahaṇ.
8. Pacchime ca bhava dāni jātā 'haṇ Kapilavhaye
dhītā Khemaka-Sakkassa¹² Nandā *nāmo ti* vissutā.¹³
9. Abhirūpaṇ uppādaṇ¹⁴ āhu¹⁵ m' ekan ti¹⁶ sūcakaṇ¹⁷
yadā 'haṇ yobbaṇaṇ pattā rūpavaṇṇavibhusitā.¹⁸

¹ S¹ pīte.

³ S¹ pūjanāya°.

⁵ S¹ va.

⁷ S¹ Tāvatiṇsūpagā ahaṇ.

⁸ S¹ anubhutvāna; S² °hetvāna.

¹⁰ S¹ pūsanehi.

¹² S¹ Khema°.

¹⁴ S² uppadaṇ. ¹⁵ S¹ ahu.

¹⁷ S¹ sūcakaṇ; S² sucakaṇ.

² S² surūpādayitā.

⁴ S² upesi.

⁶ S² sovaṇṇa°.

⁹ S¹ sāsake; S² sesate.

¹¹ S² adhigayaṇaṇ.

¹³ S¹ vissukā.

¹⁶ S² ti ca.

¹⁸ S¹ rūpalānaṇ ca bhusitā.

10. Idaṃ me-m' atthe¹ Sakyānaṃ vivādo *su-mahā* ahu²
pabbājesi tato tāto³: mā Sakyā vinassu⁴ iti.
11. Pabbajitvā tathā c' āhaṃ⁵ rūpadassiṃ⁶ naruttamaṃ
sutvāna nopagacchāmi⁷ mama rūpena gabbhitā.⁸
12. Ovādaṃ *pi na gacchāmi* Buddhadassanabhīrukā⁹ :
tadā jino upāyena upanetvā sa-santikaṃ.¹⁰
13. Tisso thiyo¹¹ nidassesi¹² iddhiyā maggakovidō
accharā rūpasadisā taruṇi jaritā matā.¹³
14. Tayo disvā sutaṃ viggā virattāse¹⁴ kalebare
aṭṭhāsi bhavanibbiṇṇā,¹⁵ tadā maṃ āha nāyako :
15. Āturaṃ asuciṃ¹⁶ pūtiṃ passa Nande samussayaṃ
uggharantaṃ paggharantaṃ bālānaṃ abhipatthitaṃ.¹⁷
16. Asubhāya cittaṃ bhāvehi¹⁸ ekaggaṃ susamāhitaṃ
yathā idaṃ¹⁹ tathā etaṃ, yathā etaṃ tathā idaṃ.
17. Evam etaṃ avekkhanti²⁰ rattindivam atanditā
tato sakāya paññāya²¹ abhinibbija²² vacchasi.²³
18. Tassā me appamattāya vicinanta²⁴ idha yoniso
yathābhūtaṃ ayaṃ kāyo²⁵ diṭṭho santarabāhiro.
19. Atha nibbind' ahaṃ²⁶ kāye ajjhataṇ ca virajj' ahaṃ
appamattā viṣaṇyuttā upasanta' amhi nibbutā.
20. Iddhīsu ca vasi homi dibbāya sotadhatuyā
cetopariyañānassa vasi homi tadā muni.²⁷
21. Pubbenivāsaṃ jānāmi dibbacakkhuṃ²⁸ visodhitaṃ
sabbāsavaṃ parikkhīṇā n' atthi dāni punabbhavo.
22. Atthadhammaniruttīsu paṭibhāne tath' eva ca
ñānaṃ mama mahāvīra uppannaṃ tava santike.

¹ S¹ pasatthe.² S¹ ahū.³ S¹ omits.⁴ S² Sakyā vīnassu; S¹ Sakyā vinassu.⁵ S¹ Tathāgataṃ.⁶ S¹ rūpadassana.⁷ S¹ nogacchāmi.⁸ S¹ gabbhitā; S² gandhitā.⁹ S² buddhassanabhīrūpakā.¹⁰ S² sa-santakaṃ.¹¹ S¹ tiyo.¹² S¹ nidasseti.¹³ S¹ tāruṇi vaditaṃ; S² jaritaṃ mataṃ.¹⁴ S¹ °me.¹⁵ S² nibbindā.¹⁶ S¹ asuci.¹⁷ S¹ abhinanditaṃ.¹⁸ S¹ bhāveti.¹⁹ S¹ ida.²⁰ S² avekkhantaṃ.²¹ S¹ paññāyaṃ.²² S¹ °nibbhijja; S² °nibbhijja.²³ S¹ racchasi.²⁴ S¹ vicaranti.²⁵ S¹ yathābhūta ayaṃ°.²⁶ S¹ nibbijj' ahaṃ.²⁷ S¹ muṇe.²⁸ S¹ °cakkhu.

23. Kilesā . . . pe . . . pe . . . pe . . .
 24. Sāgataṇ . . . pe . . . pe . . . pe . . .
 25. Paṭisambhidā . . . pe . . . pe . . . pe . . .

Itthaṇ sudaṇ Abhirūpanandā bhikkhuni i. g. a-ti.

Abhirūpanandā bhikkhuniyā apadānaṇ samattaṇ.

[37. *Adḍhakāsikā.*]

1. Imamhi bhaddake kappe brahmabandhu mahāyaso
Kassapo nāma nāmena uppajji vadataṇ¹ varo.
2. Tadā 'haṇ pabbajitvāna tassa Buddhassa sāsane
saṇvutā pātimokkhamhi indriyesu ca pañcasu.
3. Mattaññū² nīca-āsane³ yuttā jāgariyesu⁴ ca
vasantī yuttayogā 'haṇ. Bhikkhuniṇ vigatāsavaṇ⁵
4. Akkosin duṭṭhacittā 'haṇ "gaṇike" ti sakin⁶ tadā
tena pāpena kammena nirayamhi apaccisaṇ.⁷
5. Ten' eva kammasesena ajāyīṇ gaṇikākule
bahuso 'va 'parādhitā,⁸ pacchimāya ca⁹ jātiyaṇ
6. Kāsīsu¹⁰ seṭṭhikule jātā¹¹ brahmacariyaphalen¹² ahaṇ
accharā viya devesu ahoṣiṇ¹³ rūpasampadā.
7. Disv¹⁴ tidassaniyaṇ maṇ¹⁴ Giribbaja-puruttame
gaṇikatte¹⁵ nivesiṇsu¹⁶ akkosanaphalena me.
8. Sāhaṇ sutvāna¹⁷ saddhammam Buddhaseṭṭhena desitaṇ
pubbavāsanasaṃpannā pabbajiṇ¹⁸ anagāriyaṇ.
9. Tadā 'pasampadatthāya¹⁹ gacchan taṇ jinasantikaṇ
magge dhutte ṭhite disvā, labhiṇ²⁰ dūto 'pasampadaṇ²¹

¹ S¹ varataṇ.

³ S² asane.

⁵ S¹ bhikkhuni vigatāsava.

⁷ S¹ apaccissaṇ.

⁸ S² pakharādhinā; P. parivattantī.

¹⁰ P. Kāsikaratthe.

¹² S¹ brahmacāra°; S² °care°.

¹⁴ S² ca; P. disvāna dassaniyaṇ°.

¹⁶ S¹ P. nivesesuṇ.

¹⁸ S¹ pabbaji.

²⁰ S¹ sutvā labhi; P. sutvā labhiṇ; S² °āhu.

²¹ S¹ dutocasampadaṇ.

² mettaññū.

⁴ S¹ jāgariyehi.

⁶ P. bhaniṇ.

⁹ P. °āyaṇ pi.

¹¹ v.l. °kulaajā.

¹³ S¹ ahoṣi.

¹⁵ S² gaṇikan te.

¹⁷ All MSS. suṇitvā.

¹⁹ S¹ samapadatthāya; P. tad' upa°.

10. Sabbhaṇ kammaṇ paṇikkhīṇaṇ puṇṇapāpaṇ¹ tath' eva ca
sabbasaṇsāraṇ uttiṇṇā gaṇikattaṇ ca khepitaṇ.
11. Iddhīsu ca vasī homi dibbāya sotadhātuya
cetopariyaṇāṇassa vasī homi mahāmune.²
12. Pubbenivāsaṇ jānāmi dibbacakkhuṇ visodhitaṇ
sabbāsavaṇ paṇikkhīṇā n' atthi dāni punabbhavo.
13. Atthadhammaniruttīsu paṭibhāne tath' eva ca
ñāṇaṇ mama mahāvīra uppannaṇ tava santike.
14. Kilesā . . . pe . . . pe . . . pe . . .
15. Sāgataṇ . . . pe . . . pe . . . pe . . .
16. Paṭisambhidā . . . pe . . . pe . . . pe . . .

Itthaṇ sudaṇ Aḍḍhakāsikā bhikkhuni i. g. a-ti.

Aḍḍhakāsikāya bhikkhuniyā apadānaṇ samattaṇ.

[38. *Puṇṇikā*.]

1. Vipassino bhagavato Sikhino Vessabhussa ca
Kakusandhassa munino Konāgamana-tādino³
2. Kassapassa ca Buddhassa pabbajitvāna sāsane
bhikkhuni silasampannā nipakā saṇvutindriyā.
3. Bahussutā dhammadharā atthattthaparipucchikā⁴
uggahetā⁵ ca dhammānaṇ sotāpayirupāsikā.⁶
4. Desenti⁷ janamajjhe 'haṇ ahosi⁸ jīnasāsanaṇ⁹
bāhusaccena¹⁰ tenāhaṇ pesalā¹¹ atimaññisaṇ.¹²
5. Pacchime ca bhava dāni Sāvatthiyaṇ puruttame
Anāthapiṇḍino gehe¹³ jātā 'haṇ kumbhadāsiyā.
6. Gatā udakabhāriyaṇ¹⁴ sotthiyaṇ¹⁵ dijam adḍakāṇ¹⁶
sītaṭṭaṇ toyamajjhamhi¹⁷; taṇ disvā idaṇ abraviṇ:

¹ S¹ P. puṇṇaṇ pāpaṇ.

² S¹ mahāmuni.

³ S¹ kārino.

⁴ S¹ °pucchitā; P. attatthapaṭi°.

⁵ S² uggasetā.

⁶ S¹ sota°; S² sena°.

⁷ S¹ desentaṇ.

⁸ S¹ ahosi.

⁹ S¹ jīnasāsane.

¹⁰ S¹ bahu°.

¹¹ S¹ pesale.

¹² S¹ °maññisaṇ; P. abhimaññisaṇ.

¹³ S¹ geḥaṇ.

¹⁴ S² °bhārīnaṇ; P. °hāriyaṇ.

¹⁵ S¹ kittayaṇ.

¹⁶ S¹ dipam°.

¹⁷ S¹ ṭhitatthaṇ sosa°; S² sītabba°.

7. “Udabhārī¹ ahaṇ sīte² sadā udakam otariṇ³
ayyānaṇ daṇḍabhaya bhītā vācādosabhayaṭṭitā.⁴
8. Kassa brāhmaṇa tvaṇ bhito ? sadā udakam otari⁵
vedhamānehi⁶ gattehi sītaṇ vedayase bhusaṇ ”
9. “Jānanti vata maṇ⁷, hoti⁸ Puṇṇike⁹ paripucchiyaṇ ?¹⁰
karontaṇ kusalaṇ kammaṇ niddhantaṇ¹¹ kammaṇāpakaṇ
10. Yo ca vuddho¹² *daha*ro vā pāpakammaṇ pakubbati
udakābhiseccanā so pi¹³ pāpakammā pam*uccati.¹⁴ ”*
11. Uttaraṇtassa akkhāsiṇ¹⁵ dhammatthaṇ sahiṇaṇ padaṇ
taṇ ca sutvā sasaṇviggo pabbajitvā ’rahā ahū.¹⁶
12. Pūrenti ūnaka*sa*taṇ jāta dāsikule yato
tato Puṇṇā ti nāmaṇ me bhujissaṇ ca¹⁷ akaṇsu te.
13. Setṭhiṇ tato ’numānetvā¹⁸ pabbajiṇ¹⁹ anagāriyaṇ
naciren’ eva kālena arahattaṇ apāpuniṇ.²⁰
14. Iddhiṇu ca vasi homi dibbāya sotadhātuyā
cetopariyañāṇassa vasi homi mahāmune.
15. Pubbenivāsaṇ jānāmi dibbacakkhuṇ visodhitaṇ
sabbāsavaṇ parikkhīṇā n’ atthi dāni punabbhavo.
16. Atthadhammaniruttisu paṭibhāne tath’ eva ca
ñāṇaṇ me vipulaṇ suddhaṇ Buddhasetṭhassa vāhasā.
17. Bhāvaṇāya mahappaññaṇ suten’ eva sutāvini
māṇena nīcakulajā²¹ na hi kammaṇ paṇassati.²²
18. Kilesā . . . pe . . . pe . . . pe . . .
19. Sāgataṇ . . . pe . . . pe . . . pe . . .
20. Paṭisambhidā . . . pe . . . pe . . . pe . . .

Itthaṇ sudaṇ Puṇṇikā bhikkhuni i. g. a-ti.

Puṇṇikā bhikkhuniyā apadānaṇ samattaṇ.

¹ S¹ udābhari; P. udakahārī.

² S¹ pīte.

³ S¹ āhari; S² otarī.

⁴ S¹ codanā°.

⁵ S¹ S² otarī.

⁶ S¹ devamānehi.

⁷ S¹ vada maṇ; P. jānanti ca tuvaṇ.

⁸ S¹ hosi; P. bhoti.

⁹ S¹ Puṇṇake.

¹⁰ S¹ P. paripucchasi.

¹¹ S¹ dudantaṇ; P. rundhantaṇ; S² nidantaṇ.

¹² S¹ so vā vuḍḍho; P. yo ce°.

¹³ S¹ udakābhiseccanā hosi; S² so ji.

¹⁴ S¹ pavuccati.

¹⁵ S¹ akkhāsi; P. ko nu te idaṇ.

¹⁶ S¹ ahū.

¹⁷ S¹ bhujissaṇ me.

¹⁸ S¹ P. ’numodetvā.

¹⁹ S¹ pabbaji.

²⁰ S¹ apāpuni.

²¹ S¹ nīcakule.

²² S¹ P. vinassati.

[39. *Ambapālī*.]

1. Yo raṅsiphusitāvelo¹ Phusso² nāma mahāmuni
tassāhaṅ bhagini āsiṅ³ ajāyiṅ⁴ khattiye kule
2. Tassa dhammaṅ⁵ suṇitvā 'haṅ vippasannena cetasā
mahādānaṅ daditvāna patthayiṅ rūpasampadaṅ.⁶
3. Ekatiṅse ito kappe Sikhī lokagganāyako
uppanno lokapajjoto tilokasaraṇo jino.
4. Tad' Āruṇapure ramme brahmaññakulasambhavā
vimuttacittaṅ kupitā bhikkhuniṅ abhisāpayiṅ⁷
5. Vesikā 'va⁸ anācārā jinasāsanaḍḍisikā.
Evaṅ akkosayitvāna tena pāpena kammanā⁹
6. Dāruṇaṅ nirayaṅ gantvā mahādukkhasamappitā
tato cutā¹⁰ manussesu uppannā tapassinī.
7. Dasa jātisahassāni gaṇikattaṅ¹¹ akārayiṅ
taṅ pāpaṅ na vimuccissaṅ¹² bhuttā duṭṭhaviṣaṅ¹³ yathā
8. Brahmaceram asevisaṅ¹⁴ Kassape jinasāsane
tena kammavipākena ajāyiṅ Tidase pure.
9. Pacchime bhavasampatte¹⁵ ahoṣiṅ opapātikā
ambasākh' antare jātā Ambapālī ti¹⁶ ten' ahaṅ.
10. Parivutā pāṇakoṭihi¹⁷ pabbajiṅ jinasāsane
pattā 'haṅ¹⁸ acalaṭṭhānaṅ¹⁹ dhītā Buddhassa oraṣā.
11. Iddhiṣu ca vasī homi sotadhātuvisuddhiyā
cetopariyañāṇassa vasī homi mahāmuni.²⁰
12. Pubbenivāsaṅ jānāmi dibbacakkhuṅ visodhitaṅ²¹
sabbāsavā parikkhiṇā n' atthi dāni punabbhavo.
13. Atthadhammaniruttīsu paṭibhāne tath' eva ca
ñāṇam me vipulaṅ suddhaṅ Buddhasaṭṭhassa vāhasā

¹ S¹ °putāvelo.² S¹ Vusso.³ S¹ āsi.⁴ S¹ ajāyī.⁵ S¹ dhamme.⁶ S¹ rūpasampadā.⁷ S¹ abhisāpayi; S² °sāvayiṅ.⁸ S¹ vā; S² ca.⁹ S¹ P. kammunā.¹⁰ S¹ cuto.¹¹ S¹ gatikantaṅ.¹² S¹ tappāpa na vimuttiyaṅ; P. tamhā papā°.¹³ S¹ °visā.¹⁴ S¹ aseviyaṅ.¹⁵ S¹ bhava sampatte.¹⁶ S¹ Ambapālīni.¹⁷ S² koṭihi; P. pāṇikoṭihi.¹⁸ S² sattāhaṅ.¹⁹ S¹ P. acalaṅ ṭhānaṅ²⁰ S¹ mahāmune.²¹ S¹ dibbacakkhu°.

14. Kilesā . . . pe . . . pe . . . pe . . .
 15. Sāgataṇ . . . pe . . . pe . . . pe . . .
 16. Paṭisambhidā . . . pe . . . pe . . . pe . . .

Itthaṇ sudaṇ Ambapālī¹ bhikkhunī i. g. a-ti.

Ambapālī-bhikkhuniyā apadānaṇ samattaṇ.

[40. *Selā.*]

1. Imamhi bhaddake kappe brahmabandhu mahāyaso
Kassapo nāma nāmena uppajji vadatam² varo.
2. Sāvattiyaṇ puravare upāsakakule ahaṇ
pasutā taṇ³ jinavaraṇ disvā sutvā ca desanaṇ
taṇ viraṇ saraṇaṇ gantvā silāni ca samādayiṇ.
3. Kadāci so mahāvīro mahājanasamāgame
attano abhisambodhiṇ⁴ pakāsesi narāsabho
ananussutadhammesu⁵ pubbe⁶ dukkhādikesu ca.
4. Cakkhuñāṇaṇ ca paññā ca vijjālokā ca āsi me
taṇ sutvā uggahetvā ca paripucchiṇ⁷ ca bhikkhavo.
5. Tena kammena sukatenā cetanāpanidhihi ca
jahitvā mānusaṇ dehaṇ Tāvatiṇsaṇ agacch' ahaṇ
6. Paccekkime ca bhava dāni jātā seṭṭhi-mahākule
upecca Buddhasaddhammaṇ⁸ *suttvā* saccupasaṇhitaṇ
7. Pabbajitvāciren' eva saccatthāni⁹ vicintayaṇ
khepetvā āsave sabbe arahattaṇ apāpuniṇ.
8. Iddhīsu ca vasī homi dibbāya sotadhātuyā
cetopariyaññāssa vasī homi mahāmuṇe
9. Pubbenivāsaṇ jānāmi dibbacakkhuṇ visodhitaṇ
sabbāsavā parikkhīnā n' atthi dāni punabbhavo.
10. Atthadhammaniruttīsu paṭibhāne tath' eva ca
ñāṇaṇ me vipulaṇ suddhaṇ¹⁰ Buddhasaṭṭhassa vāhasā.
11. Kilesā . . . pe . . . pe . . . pe . . .

¹ S¹ Ambapālī; S² Ambapālīni.

² S¹ varataṇ.

³ S² passittha taṇ.

⁴ S¹ abhisambodhi.

⁵ S² anussutā^o and ananussute sādhammesu; S¹ anussuta^o.

⁶ S¹ sabbe.

⁷ S² paripucchi.

⁸ S² buddhassa dhammaṇ.

⁹ S¹ sabbatthāni.

¹⁰ S¹ seṭṭhaṇ.

12. Sāgataṇ¹ . . . pe . . . pe . . . pe . . .

13. Paṭisambhidā . . . pe . . . pe . . . pe . . .

Itthaṇ sudaṇ Selā² bhikkhunī i. g. a-ti.

Selā-bhikkhuniyā apadānaṇ samattaṇ.

Uddānaṇ:

Khattiyā brāhmaṇī c' eva tathā Uppaladāyikā³

Siṅgālamātā⁴ Sukkā ca Abhirūpā Aḍḍhakāsikā⁵

gaṇikā c' eva Puṇṇā ca Ambapālī ca⁶ bhikkunī ti.

Niṭṭhitaṇ Apadānaṇ.

¹ S¹ svāgataṇ.

² S¹ Selā.

³ S¹ Upphala°.

⁴ S¹ Siṅgālamātā.

⁵ S¹ °kāsikaṇ.

⁶ S¹ Ambapālī°; S² °pāla sa.

INDEX

- Aṇṣabaddhadānānisaṇṣa, 310
 Akkantaṣaṇṇakattthera, 211
 Akkamanadāyakattthera, 404
 Akkamanassa phalaṇ, 404
 Aggappuggala, 50, 59, 81
 Aggapupphiya, 229
 Aggisaḷāya phalaṇ, 213
 Aṇkola, 15
 Aṇkolakattthera, 199
 Aṇkolapupphiyattthera, 287
 Aṇḡirasa, 102
 Aṇḡulimāḷaka, 47
 Acintiya, 6
 A[c]chambhī, 9
 Ajita, 243
 Ajitaṇḡjaya (rāja), 354
 Ajitattherāpadānaṇ, 335
 Ajinadāyakattthera, 213
 Ajinassa phalaṇ, 214
 Ajelaphaladāya, 446
 Ajjuna, 446
 Ajjunaṇḡpupphiyattthera, 450
 Ajḡanadāyakaṇṣa, 32
 Ajḡanāya phalaṇ, 284
 Ajḡanassa phalaṇ, 84, 123
 Ajḡasa, 45
 Aṇṇākondaṇṇattthera, 48
 Adḡhakāsikātherī, 610
 Adḡhacelakattthera, 134
 Atimutta, 15
 Attatthapaṇṇā, 13
 Atthadassī, 87, 99, 168, 296, 369, 428
 Atthasandassakattthera, 168
 Adantadamana, 80
 Addhacandiyattthera, 231
 Addhadussassa phalaṇ, 436
 Addhika, 5
 Adhicchatiyattthera, 170
 Adhiṭṭhāna (pāramī), 5
 Adhimuttattthera, 88
 Adhopupphiyattthera, 128
 Anakkosassa phalaṇ, 264
 Anaṇṇaneyya, 10
 Anaṇṇāposī, 11
 Anantajāḷi, 218
 Anātha (Buddha), 288
 Anukampā, 8
 Anuttara (Buddha), 81
 Anudhammacārin, 12
 Anuruddhatthera, 35
 Anulepadāyakattthera, 251
 Anulepassa phalaṇ, 251
 Anulomadāyakattthera, 173
 Anotatta (sara), 298 f.
 Anopama (Buddha), 78
 Anoma (khattiya), 329
 Anoma (pabbata), 345
 Anomadassī (Buddha), 20, 21, 31, 76, 189, 329
 Annapānadānānisaṇṣa, 316
 Annasaṇṣāvakaṇṣa, 78, 261
 Apadāniyatthera, 241
 Aparājita, 2, 87, 215
 Apilāpiya, 202
 Apekkhā, 8
 Appaṭṭiga, 9
 Appamāda, 6
 Appameyya, 78
 Apposukka, 9
 Abbhaṇṇanadāyakattthera, 456
 Abbhaṇṇanateladānānisaṇṣa, 315
 Abbhaṇṇanassa phalaṇ, 236, 455
 Abbhaṇṇaniyatthera, 236
 Abyādhikattthera, 215
 Abhaya (kumāra), 503
 Abhayattthera, 502
 Abhidhamma, 37, 44
 Abhirūpanandātherī, 608
 Abhisajjanā, 9
 Abhisammata (cakkavattin), 123
 Abhisāma (cakkavattin), 218
 Amitaṇḡjala, 219
 Amitavhaya (cakkavattin), 229
 Amittabhā (cakkavattin), 253
 Amittavāsana (cakkavattin), 169
 Amoraphaliyatthera, 447
 Ambadānassa phalaṇ, 117, 247
 Ambadāyakattthera, 116
 Ambaṇḡḡḡiyattthera, 247

Ambapiṇḍiyatthera, 395
 Ambapālī therī, 613
 Ambayāgudāyakatthera, 221
 Ambayāgudāyakatthera, 284
 Ambayāguyā phalaṇ, 221, 284
 Ambātakatthera, 394
 Ambātakiyatthera, 399
 Arañña, 8
 Araṇḍipiyatthera, 231
 Arahanto, 6
 Ariṇḍamāna, 12
 Aritṭha (pura), 555
 Aruṇa (rājan), 601
 Aruṇavatī (nagara), 220, 282, 517, 601
 Aruṇavā (khattiya), 517
 Alābussa phalaṇ, 389
 Alola, 11
 Avataphaliyatthera, 409
 Avataphaladāyakatthera, 294
 Avantaphaliyatthera, 445
 Asanabodhiyatthera, 110
 Asantasanta, 12
 Asama (Khattiya), 234
 Asita, 217
 Asoka (puppha), 15
 Asokapūjakatthera, 199
 Assaṇḍi, 24, 31
 Assama, 15
 Assalāyana, 480
 Ākāsa, 4
 Ākāsukkhapiyatthera, 230
 Ājāniyadānassa phalaṇ, 106
 Ādiccabandhu, 10
 Ādhāradānānisaṇsa, 310
 Ādhāradāyakatthera, 207
 Ānanda (Vedhamuni), 7, 44, 52 f., 227, 263, 302, 429, 531
 Āmaṇḍaphaladāyakatthera, 459
 Āmaṇḍassa phalaṇ, 97, 459
 Āmantana, 8
 Āyogadānānisaṇsa, 312
 Āyagadāyakatthera, 89
 Āyagassa phalaṇ, 89
 Ārakkhadāyakatthera, 253
 Ārakkhadāyakatthera, 214
 Āraññikānaṇ manasikātabbaṇ, 67
 Āraddhaviriya, 6
 Ārāmadāyakatthera, 251
 Ārāmassa phalaṇ, 251
 Ālāvaka (rājakumāra), 429
 Ālambanadāyakatthera, 213
 Āluvadāyakatthera, 237
 Āvopupphiyatthera, 112

Āsanatthavikattthera, 255
 Āsanadānassa phalaṇ, 96
 Āsanupatthāyakatthera, 144
 Āsāvati (latā), 41
 Ukkādānassa phalaṇ, 404
 Ukkādhārassa phalaṇ, 415
 Ukkāsatikatthera, 414
 Ukkhittapadumiyatthera, 275
 Uggata (cakkavattin), 109
 Uccaṇḍapupphiyatthera, 374
 Uccukaṇḍassa phalaṇ, 393
 Uccukaṇḍikatthera, 393
 Uccudānassa phalaṇ, 88
 Ujjeniya (nagara), 465
 Utulhipupphiyatthera, 398
 Uttarakuru, 18, 348
 Uttareyyadāyakatthera, 272
 Uttareyyassa phalaṇ, 273
 Uttiyatthera, 79
 Udaka, 4, 434
 Udakadānassa phalaṇ, 143, 205, 437, 522
 Udakadāyakatthera, 205
 Udakadāyakatthera, 437
 Udakadāyikā-therī, 521
 Udakapūjakatthera, 142
 Udakāsanadāyakatthera, 218
 Udakāsanassa phalaṇ, 218
 Udapānadāyakatthera, 188
 Udāyin (Kāl°), 86, 501
 Udumbaraphaladāyakatthera, 295
 Udena (khattiya), 50
 Udenatthera, 362
 Uddālapupphiyatthera, 288
 Upacela, 57
 Upatthānassa phalaṇ, 139, 181, 191, 241, 361
 Upatthānasālādānassa phalaṇ, 317
 Upatthāyakatthera, 241
 Upatissa (Sāriputta), 280, 429
 Upaddhadussadāyakatthera, 435
 Upananda, 201
 Uparuci, 134
 Upavānatthera, 70
 Upasālaka (brāhmaṇa), 246
 Upasivatthera, 345
 Upasenatthera, 62
 Upagatabhāsaniyatthera, 233
 Upātivatta, 10
 Upālittherāpadāna, 37 f.
 Upālitthera, 91
 [U]pāhanadānassa phalaṇ, 228
 [U]pāhanadānānisaṇsa, 311
 Uposathassa phalaṇ, 523
 Uppaladāyikā-therī, 601

Uppalavaṇṇa-therī, 429, 546, 551
 Uppalahatthadānassa phalaṇ, 141
 Uppalahatthiyatthera, 141
 Ubbiddha (khattiya), 34
 Ummāpupphiyatthera, 172
 Ummāpupphiyatthera, 258
 Uruvelā, 301, 483
 Uruvelā-Kassapatthera, 481

Itihāsa, 17
 Indagopaka, 1
 Isiddhajavandana, 48
 Isimuggadāyakatthera, 193

Iti, 10

Ekacampakapupphiyatthera, 288
 Ekacāriyatthera, 196
 Ekacintitattthera, 194
 Ekachattiyatthera, 367
 Ekachattiyatthera, 405
 Ekajjha (khattiya), 239
 Ekañjalikatthera, 80
 Ekañjaliyatthera, 236
 Ekañjaliyatthera, 281
 Ekattthambhatthera, 56
 Ekattthambhassa phalaṇ, 56
 Ekadīpassa phalaṇ, 374
 Ekadīpiyatthera, 189
 Ekadussadānassa phalaṇ, 380
 Ekadussadāyakatthera, 379
 Ekadhammassavaniyatthera, 384
 Ekapattadāyakatthera, 444
 Ekapadumassa phalaṇ, 275
 Ekapadumiyatthera, 276
 Ekapiṇḍadāyikā-therī, 515
 Ekapiṇḍarikatthera, 238
 Ekapupphiyatthera, 240
 Ekabhikkhāya phalaṇ, 121
 Ekamandāravīyatthera, 286
 Ekavandiyatthera, 217
 Ekavihāriyatthera, 390
 Ekasaṅkhiyatthera, 391
 Ekasaññakatthera, 121
 Ekasaññakatthera, 209
 Ekassara, 200
 Ekāsanadāyakatthera, 226
 Ekāsanadāyakatthera, 381
 Ekāsanadāyikātherī, 525
 Ekāsanassa phalaṇ, 382, 516
 Ekāsaniyatthera, 149
 Ekuposāthikā-therī, 522
 Etadagga, 45
 Esika, 2

Okkākakula, 22, 32, 33, 40, 52, 82,
 266, 307, 423, 466

Okkākakulasambhava, 501
 Opavuyhatthera, 106
 Oropayitvā, 9
 Osadhañjanadānānisaṅsa, 312

Gaṅgā, 23, 27, 51, 204, 343, 370,
 384

Gajuttama (Buddha), 211
 Gaṇṭhipupphiyatthera, 162
 Gatasaññakatthera, 127
 Gatasaññakattherā, 253
 Gati, 4
 Gandhathūpiyatthera, 267
 Gandhadānassa phalaṇ, 135, 248
 Gandhamādana, 116, 336
 Gandhamāliyatthera, 135
 Gandhamutthiyatthera, 292
 Gandhapūjakatthera, 406
 Gandhapūjāya phalaṇ, 267
 Gandhabba, 4
 Gandhālimpanassa phalaṇ, 100
 Gandhodakadānassa phalaṇ, 105,
 408

Gandhodakīyatthera, 105
 Gandhodakīyatthera, 157
 Gayākassapa (thera), 483
 Girinelapūjakatthera, 457
 Giripunnagiyaṭṭhera, 416
 Giribbaja (Rājagaha), 300, 485,
 569
 Girimandattthera, 330
 Gihibyañjana, 9
 Guṇakittanāya phalaṇ, 357
 Guṇāguṇa vidu, 500
 Gotama (Buddha), 22, 32, 31, 37,
 49, 51, 73, 82, 263, 266, 275, 341,
 370, 413, 429

Gotama (pabbata), 162
 Gotamī therī, 529
 Goyāna (aparagoyāna), 18, 348
 Gosīsanikkhepatthera, 245
 Gosīsassa phalaṇ, 245

Ghatamaṇḍadāyakatthera, 383
 Ghatamaṇḍadāyakatthera, 436
 Ghatamaṇḍassa phalaṇ, 384, 436
 Gharadānassa phalaṇ, 401
 Ghosa-saññakatthera, 451
 Ghosasaññāya phalaṇ, 451

Cakkavāla, 4
 Caṅkamadāyakatthera, 99
 Caṅkamassa phalaṇ, 99
 Caṅkalapupphiyatthera, 215
 Cangotakassa phalaṇ, 235
 Cangotakīyatthera, 235

- Kinsukapupphiyatthera, 435
 Kinsukapūjakatthera, 283
 Kikī (rājā), 490, 512
 Kiṇkanikapupphiyatthera, 204
 Kiṇkinikā, 2
 Kiṇjakasara, 225
 Kittanāya phalaṇ, 241, 256, 324, 415, 428
 Kilāṇjassa phalaṇ, 219
 Kilāṇjadāyakatthera, 219
 Kisagotami-therī, 546, 564
 Kisalayapūjakatthera, 200
 Kukkuṭa (pura), 469
 Kukkuṭa (pabbata), 155
 Kuṇṇikadānānisaṇṣā, 312
 Kuṇṇikagharadānānisaṇṣa, 312
 Kuṭajapupphiyatthera, 191
 Kuṭajapupphiyatthera, 451
 Kuṭidāyakatthera, 229
 Kuṭidhūpakatthera, 223
 Kuṇḍadhānatthera, 81
 Kuṇḍalā, 546
 Kumārakassapatthera, 473
 Kumudadāyakatthera, 180
 Kumudamāliyatthera, 186
 Kumudamāliyatthera, 257
 Kummāsadāyakatthera, 415
 Kummāsassa phalaṇ, 415
 Kusatthakadāyakatthera, 416
 Kusatthakassa phalaṇ, 416
 Kusātakassa phalaṇ, 212
 Kusinārā (nagara), 473
 Kusumāsāṇiyatthera, 160
 Kūṭāgāra, 1
 Kefakapupphiyatthera, 449
 Keṇiya (tāpasa), 318
 Keṇiyajāti, 469
 Kesarapupphiyatthera, 287
 Kesava, 168
 Kotumbariyatthera, 192
 Koṭṭhika, 480
 Koṇḍañña (Buddha), 49, 236, 514
 Koṇāgamana (Buddha), 512, 514, 611
 Korāṇḍapupphiyatthera, 206
 Korāṇḍapupphiyatthera, 383
 Korāṇḍapupphiyatthera, 434
 Koladānassa phalaṇ, 397
 Koladāyakatthera, 397
 Kolita (Moggallāna), 25, 32, 44, 429
 Koliya, 95, 491 f.
 Koliyavassatthera, 93
 Kovilāra, 9
 Kosala (ratthā), 477
 Kosāla (rājā), 263, 550
 Kosika (pabbata), 381
 Kosika (Buddha), 414
 Kosigotta, 583
 Kosiya, 46
 Kosiya (jatila), 67
 Kosumbaphaliyatthera, 449
 Khaggavisāṇakappa, 8
 Khajjakadāyakatthera, 182
 Khaṇḍaphulliyatthera, 198
 Khadiravana-Revatatthera, 51
 Khanti (pārami), 6
 Khandhaka (Cūḷavagga, Mahāvagga), 43
 Khujuttarā (upāsikā), 429
 Khemakasakka, 608
 Khemā (therī), 429, 512, 543, 550
 Khomadānassa phalaṇ, 81
 Nānatthavikatthera, 392
 Nānatthavikatthera, 421
 Nānatthavanāya phalaṇ, 393
 Nānatthomane phalaṇ, 413
 Nānapūjāya phalaṇ, 164, 167
 Nānasañña phalaṇ, 140, 161, 167
 Nānasaññaakatthera, 140
 Nānasaññaakatthera, 161
 Tathāgata, 7, 20, 305
 Tanukiccassa phalaṇ, 341
 Tanudhāradānānisaṇṣa, 313
 Tamālapupphiyatthera, 197
 Tamonuda, 180
 Tambapupphiyatthera, 176
 Taranāya phalaṇ, 80, 204, 234, 429
 Taraṇiyatthera, 204
 Taraṇiyatthera, 234
 Taraṇiyatthera, 238
 Taraṇiyatthera, 428
 Tāraka, 484
 Tāraṇa, 51
 Tālaphaliyatthera, 447
 Tālavantadāyakatthera, 211
 Tālavantassa phalaṇ, 293, 408
 Tāvatisā, 269 f.
 Tāvatisā, 4, 274 f., 286, 377, 385 f., 400, 435, 501, 512, 527, 614
 Tiṇṣapārami, 1
 Tikaṇikārapupphiyatthera, 441
 Tikaṇḍipupphiyatthera, 201
 Tikannipupphiyatthera, 195
 Tikiṇkanikapupphiyatthera, 433
 Tikinkanikapūjakatthera, 278
 Tikkiechakatthera, 190

- Ticampākāpupphiyatthera, 227
 Tiṇḍukadāyakatthera, 200
 Tinakutikāya phalaṇ, 271
 Tiṇakutidāyakatthera, 270
 Tinamutthassa phalaṇ, 280
 Tinamutthidāyakatthera, 280
 Tinamutthidāyakatthera, 454
 Tinamutthe phalaṇ, 455
 Tiṇasanthāradāyakatthera, 121
 Tiṇasanthāradāyakatthera, 198
 Tiṇasūlakacchādanīyatthera,
 Tiṇasūlakatthera, 179
 Tiṇukkādhāriyatthera, 404
 Tiṇuppalamāliyatthera, 277
 Tiṇuppalamāliyatthera, 291
 Tiṇḍukaphaladāyakatthera, 281
 Titthiya, 44
 Tidasa, 4, 262
 Tidiva, 49
 Tinalamālikāttherī, 3
 Tipupphāṇaṇ phalaṇ, 278
 Tipupphiyatthera, 136
 Timirapupphiyatthera, 126
 Timirapupphiyatthera, 288
 Tiraṇsiyatthera, 256
 Tiritivaccha, 465
 Tilaka, 15
 Tilamutthidāyakatthera, 235
 Tilamutthe phalaṇ, 235
 Tilokagga, 573
 Tivantipupphiyatthera, 196
 Tivarā (nagara), 219 f.
 Tivari, 199
 Tisaraṇagamaniyatthera, 74
 Tissa (Buddha), 119, 123, 193,
 277, 371, 517
 Tissametteyyatthera, 339
 Tiṇipadumiyatthera, 124
 Tu[ku]varassa phalaṇ, 222
 Tumbakā - karaṇḍa - dānānisaṇsa,
 313
 Tuvaradayakatthera, 222
 Tusita, 53, 100, 250, 395, 427, 513
 Tusitakāya, 411
 Teladhāradānānisaṇsa, 310
 Telamakkhiyatthera, 230
 Todeyyatthera, 354
 Thambhāropakatthera, 171
 Thālakadānānisaṇsa, 311
 Thitaṇjaliyatthera, 123
 Thūpakārassa phalaṇ, 513
 Thūpapūjāya phalaṇ, 59, 112, 119,
 170 f.
 Thūpasikhasa (cakkavattin), 171
 Thūpasodhanāya phalaṇ, 269, 270
 Thomakatthera, 226
 Thomanāya phalaṇ, 226, 255
 Daṇḍadānassa phalaṇ, 283, 457
 Daṇḍadāyakatthera, 283
 Daṇḍadāyakatthera, 456
 Daṇḍasena (cakkavattin), 111
 Dadhidānānisaṇsa, 315
 Dabba, Malla[-putta-]tthera, 471
 Dātabbaka, 5
 Dānassa phalaṇ, 307
 Dāruciya. *See* Bāhiya
 Diṭṭhivisūka, 10
 Dighasāladānassa phalaṇ, 93
 Dipankara (Buddha), 429, 587
 Dipadānaphalaṇ, 35
 Dipadānassa phalaṇ, 108, 189, 231,
 336, 571
 Dipathāladānānisaṇsa, 313
 Dipassa phalaṇ, 520
 Dussadānassa phalaṇ, 134, 185,
 308
 Dussadānānisaṇsa, 308
 Dussadāyakatthera, 185
 Deva, 4
 Devagajjita, 199
 Devatta, 4
 Devadatta, 47, 300
 Devadeva, 188
 Devapa (khattiya), 231
 Devabhāra, 217
 Devala (sāvaka), 226
 Devaloka, 63
 Devuttara, 142
 Desakittanāya phalaṇ, 246
 Desakittiyatthera, 246
 Desapūjakatthera, 183
 Desapūjāya phalaṇ, 183
 Dehapūjāya phalaṇ, 406
 Dvāravatī (nagara), 200
 Dvipaduttama (Buddha), 51, 204
 Dverataniyatthera, 214
 Dhajadānassa phalaṇ, 74, 177, 278
 Dhajadāyakatthera, 108
 Dhajadāyakatthera, 277
 Dhaññavatī (nagara), 160
 Dhanapāla (nāga), 47
 Dhanīṭṭha (khattiya), 210
 Dhamma, 5
 Dhammacakkassa phalaṇ, 90
 Dhammacakkikatthera, 90
 Dhammadassī (Buddha), 171, 196,
 402
 Dhammadānassa phalaṇ, 249
 Dhammadinnā-therī, 546, 567

- Patthodanadāyakatthera, 376
 Patthodanassa phalaṇ, 377
 Pathāvin, 5
 Padapūjakatthera, 141
 Padapūjāya phalaṇ, 206, 283, 383
 Padasaññāya phalaṇ, 119
 Padasaññakatthera, 119
 Paduma (pabbata), 362
 Paduma (Buddha), 287, 181
 Padumakesariyatthera, 248
 Padumakūtāgāriyatthera, 326
 Padumachādanīyatthera, 98
 Padumatthera, 109
 Padumadhāriyatthera, 453
 Padumapupphiyatthera, 132
 Padumapūjakatthera, 279
 Padumī, 10
 Padumuttara (Buddha), 33, 36 f.,
 48, 50, 52, 58, 62 f., 68, 70, 81,
 83 f., 152, 193, 225, 273, 276,
 355, 384, 463, 500, 561
 Panasaphaladāyakatthera, 297
 Pabbajāya phalaṇ, 242
 Pabbhāradāyakatthera, 269
 Pabbhāradāyakatthera, 252
 Parappasādakatthera, 114
 Paramparavyākaraṇāni, 7
 Paramatthadassin, 13
 Paramatthapatti, 22
 Paramanna, 85 f.
 Paramannadāyakatthera, 249
 Paramannassa phalaṇ, 249
 Paramassāsakāraka, 78
 Parissavanadānānisasā, 310
 Palālapīthadānānisasā, 315
 Pallaṇkadāyakatthera, 175
 Pallaṇkassa phalaṇ, 175
 Pavarakkhaṇa, 123
 Pasādassa phalaṇ, 250, 282
 Pātali, 15
 Pātali-pupphiyatthera, 122
 Pātali-pupphiyatthera, 290
 Pātali-pūjakatthera, 224
 Pāthirasāññakatthera, 392
 Pāthina, 15
 Pādapiṭhadānānisasā, 315
 Pādapiṭhassa phalaṇ, 400
 Pādapiṭhiyatthera, 400
 Pādapūjakatthera, 246
 Pādapūjāya phalaṇ, 246, 435
 Pādālola, 11
 Pādūkādānānisasā, 312
 Pānadhīdāyakatthera, 208
 Pānadhīdāyakatthera, 417
 Pānadhissa phalaṇ, 209, 417
 Pāpanivāriyatthera, 212
 Pāyāsadāyakatthera, 157
 Pārāphaliyatthera, 445
 Pāramī, 5
 Pāvusa, 15
 Pāsādādāna phalaṇ, 60
 Piṇḍapātassa phalaṇ, 226, 516
 Piṇḍapātikatthera, 285
 Piṇḍola-bhāradvājatthera, 50
 Piyadassin (Buddha), 65
 Piyadassī, 171, 212, 252, 326, 432
 Piyālaphaladāyakatthera, 440
 Piyālapupphiyatthera, 220
 Pilakkhaphaladāyakatthera, 296
 Pilakkhuphaladāyakatthera, 410
 Pilindavacchatthera, 59
 Piṇḍavacchattherāpadānaṇ, 302
 Pīthadānassa phalaṇ, 134
 Pīthakadānānisasā, 314
 Pukkusāti, 473
 Puññaphala, 4
 Puṇḍarikassa phalaṇ, 238
 Puṇṇaka (khattiya), 111
 Puṇṇakatthera, 241
 Puṇṇakatthera, 341
 Puṇṇatthera, 36
 Puṇṇikā-therī, 611
 Putikadāyaka. See Sup°
 Puthavi, 4
 Punnāga, 15
 Punnāgapupphiyatthera, 180
 Pupphagghiyadānassa phalaṇ, 102
 Pupphacangotiyatthera, 118
 Pupphachattadānaphala, 58
 Pupphachattassa phalaṇ, 265
 Pupphachattiyatthera, 264
 Pupphachādanīyatthera, 166
 Pupphadānassa phalaṇ, 65, 160,
 169, 188, 225, 230
 Pupphadhārakatthera, 244
 Pupphathūpiyatthera, 155
 Pupphapūjāya phalaṇ, 112, 123,
 129, 142, 182, 192, 224, 228,
 264
 Pupphamutthipūjāya phalaṇ, 201
 Pupphāropanassa phalaṇ, 86
 Pupphāsanassa phalaṇ, 255
 Pupphāsaniyatthera, 254
 Pupphābhiropayassa phalaṇ, 179
 Pupphīn, 15
 Pubbakammapilotikatthera, 299
 Pubbangamaniyattherāpadānaṇ,
 243
 Pubbavideha, 18, 348
 Purindada (Sakka), 423
 Puḷinacankamiyatthera, 418
 Puḷinathūpiyatthera, 437

- Puḷinadānassa phalaṇ, 79
 Puḷinapūjakatthera, 79
 Puḷinapūjakatthera, 259
 Puḷinassa phalaṇ, 259, 418
 Puḷinuppādāyakatthera, 426
 Pūpakadāyakatthera, 456
 Potthadānassa phalaṇ, 237
 Potthadāyakatthera, 237
 Porohicca (moggalāna), 44
 Phaladānassa phalaṇ, 130, 170, 182, 201, 239, 250, 281, 294, 295, 296, 297, 340, 394, 395, 397, 398, 409 f., 416, 440, 443, 452, 447, 448, 449
 Phaladāyakatthera, 130
 Phaladāyakatthera, 160
 Phaladāyakatthera, 169
 Phalakadāyakatthera, 174
 Phalakassa phalaṇ, 174
 Phaladāyakattherāpadānaṇ, 239
 Phaladāyakatthera, 250
 Phalin, 15
 Phārusakaphaladāyakatthera, 296
 Phussa (Buddha), 130, 482
 Phussa, 198, 613
 Phussa (Buddhassa), 286
 Phussitakammīyatthera, 268
 Phussitassa phalaṇ, 268 f.

 Bandhava, 11
 Bandhujīvakatthera, 175
 Bandhujīvakatthera, 192
 Bandhujīvakapupphapūjāya phalaṇ, 176
 Bandhumā (khattīya) 134, 146, 515
 Bandhuma (nagara), 290
 Bandhumatī (nagara), 80, 185, 190, 270, 409, 374, 521
 Bākulatthera, 328
 Bārāṇasī, 469, 494, 512
 Balasena, 241
 Bāvārī, 357
 Bāhiyatthera, 473, 475
 Bāhiya, 478
 Bibbohanassa phalaṇ, 234
 Bimbijāla, 15
 Bimbijālikapupphassa phalaṇ, 225
 Bimbijāliyatthera, 225
 Bimbisāra (rājā), 503, 546
 Bimbohanadānānisaṇṣā, 314
 Bilālīdāyakattherāpadānaṇ, 145
 Bilālīdāyakatthera, 232
 Bilālīyā phalaṇ, 232
 Bilālīdānassa phalaṇ, 145
 Billaphaliyattherāpadānaṇ, 397

 Bījanāya phalaṇ, 403, 415
 Bījābījassa phalaṇ, 396
 Buddha, 1, 20
 Buddhakhetta, 1, 5, 44, 444
 Buddhacetiya, 71
 Buddhathavanassa phalaṇ, 92
 Buddhathavanāya phalaṇ, 103
 Buddhathūpa, 70, 269
 Buddhathomanassa phalaṇ, 87
 Buddhathomanāya phalaṇ, 114, 159
 Buddhapūjāya phalaṇ, 22, 98, 113, 117, 118, 126, 127, 132, 146, 150, 158, 162, 163, 165, 177, 178, 180, 183, 184, 186, 190; (kuṭajapupphassa) phalaṇ, 191; Buddhapūjāya phalaṇ, 192, 193, 195, 197, 199, 200; (tikandipuppassa) phalaṇ, 202; Buddhapūjāya phalaṇ, 203, 204, 205, 206, 209, 211, 215, 216, 217, 219 f., 220, 222, 223, 227, 229, 233, 240, 241, 244, 245, 257, 258, 264, 276, 277, 279, 280, 283, 286, 287, 288, 289, 290, 332, 333, 350, 366, 383, 388, 391, 404, 412, 425, 432, 443, 444, 454, 457, 464, 467, 484, 515, 518
 Buddhadhanita, 45
 Buddhadhamma, 6
 Buddhavaṇṇabhanassa phalaṇ, 83
 Buddhasaṇṇāya phalaṇ, 120, 152, 210, 252, 254, 256, 259, 260, 261, 420, 392
 Buddhasaṇṇakatthera, 151
 Buddhasaṇṇakatthera, 252
 Buddhasaṇṇīyakatthera, 419
 Buddhasāsana, 213, 291
 Buddhānusāsani, 6
 Buddhānussatiyā phalaṇ, 69, 70
 Buddhāpadāna, 1, 301
 Buddhupatthākatthera, 138
 Buddhupatthāyakatthera, 242
 Bodhi, 48
 Bodhi-uppatthāyakatthera, 194
 Bodhighariyatthera, 401
 Bodhipūjāya phalaṇ, 136, 176, 216, 398
 Bodhiropanassa phalaṇ, 110
 Bodhiwandakatthera, 290
 Bodhisāṇṇakatthera, 131
 Bodhisāṇṇāya phalaṇ, 131
 Bodhisammajjakatthera, 457
 Byākaraṇāya phalaṇ, 412
 Byāpanujja, 11
 Brahmadata, 583

- Bhagavat, 20, 79, 264
 Bhagīnimālā, 15
 Bhaddā Kāpilāni-therī, 578
 Bhaddā Kuṇḍalakesi-therī, 560
 Bhaddālitthera, 365
 • Bhaddiya Kaligodhayaputtatthera, 95 f.
 Bhallālakadāyakatthera, 398
 Bhāgīrasī (=Gangā), 23, 343, 436
 Bhājanadāyakatthera, 218
 Bhājanadānānisarṣā, 311
 Bhājanassa phalaṇ, 218
 Bhārika (pabbata), 440
 Bhārukacca (pura), 476
 Bhisadānassa phalaṇ, 114
 Bhikkhadānassa phalaṇ, 78, 140, 261, 517
 Bhikkhadāyakatthera, 140
 Bhikkhadāyikā, 546
 Bhisadānassa phalaṇ, 287, 421
 Bhisadāyakatthera, 114
 Bhisadāyakatthera, 420
 Bhisamūlā Gadāyakatthera, 286
 Bhisasammata, 120
 Bhisāluvadānassa phalaṇ, 120
 Bhisāluvadāyakatthera, 120
 Bhisidānānisarṣā, 314
 Bhuja, 9
 Bhūta (satta), 8
 Bhūtagana (pabbata), 179
 Bhesajja, 7
 Bhesajjadānānisarṣā, 311
 Bhesajjassa phalaṇ, 190, 330, 394
 Bhajanadānaphala, 66
 Bhajanadāyakatthera, 253
 Bhojanassa phalaṇ, 253
 Bhojja, 2
 Makkhanāya phalaṇ, 230
 Magga (Aṭṭhaṅgika), 6
 Maggakkhāvi (Buddha), 499
 Maggadattikakathera, 189
 Maggadānassa phalaṇ, 173
 Maggadāyatthera, 173
 Maggaññū (Buddha), 499
 Maggavidū (Buddha), 499
 Maggasaññakathera, 152
 Maghavapupphiyatthera, 240
 Mangala (māṇava), 286
 Macchadānassa phalaṇ, 232, 455
 Macchadāyakatthera, 232
 Macchadāyakatthera, 455
 Mañcadānassa phalaṇ, 378
 Mañcadāyakatthera, 377
 Maṇḍapadāyikātherī, 514
 Maṇḍapassa phalaṇ, 350, 433
 Maṇipūjakatthera, 190
 Maṇipūjakatthera, 413
 Maṇipūjāya phalaṇ, 414
 Madhudānassa phalaṇ, 117, 137, 326
 Madhudāyakatthera, 325
 Madhupīṇḍikāthera, 136
 Mantāniputta, 28. See Punnā
 Mandāravapupphapūjāya phalaṇ, 196
 Mandāravapūjakatthera, 178
 Marikā (nadi), 438
 Malla (raṭṭha), 473
 Mallaputta, 301
 Masāragalla, 2
 Mahākaccānatthera, 84
 Mahākaccānatthera, 463
 Mahā-Kaccāna, 463
 Mahākappinatthera, 468
 Mahā-Kassapatthera, 33
 Mahākatthikakathera, 479
 Mahācanda (nadi), 469
 Mahātittha, 583
 Mahāparivāratthera, 146
 Mahāpāma (cakkavattin) 211
 Mahā-Vijaya (Buddha) 31, 180
 Mahāsindhu, 237
 Mahāruci (rājā), 133
 Mahāli. Licchavi, 494
 Mahāvana, 529
 Mahāvādī (Buddha), 80
 Mahāvīra (Buddha), 79
 Mahī (nadi), 27
 Maṇsadānassa phalaṇ, 214
 Mañjaripūjakatthera, 228
 Mātulungaphaladāyakatthera, 446
 Māyā (devī), 429
 Māra, 44, 501
 Mālangārañña, 9
 Migasammata (khattiya), 122
 Milakkhaphaladāyakatthera, 296
 Miñjavataṅsakiyatthera, 216
 Mukhadhovanakadānānisarṣā, 315
 Muḍḍapupphapūjāyakatthera, 214
 Mūkhapūfichanacolaḍānānisarṣā, 312
 Mutta, 3
 Mutthipupphapūjatthera, 142
 Mutthipūjakatthera, 201
 Munāli, 299
 Muraja, 194
 Mekhaladāyikātherī, 513
 Meghasadhaya, 109
 Megha (māṇava), 430
 Meghabbha (cakkavattin), 216
 Mettagutthera, 342
 Mettā (pārami), 6

- Meru (pabbatarājā), 585
 Mogharājatthera, 87
 Mogharājatthera, 486 f.
 Modakadāyikātherī, 524
 Morahatthassa phalaṇ, 403
 Morahatthiyatthera, 403

 Yathābhūtarasadānānisaṇsā, 31
 Yadaṭṭhiya (Rājā), 229
 Yamunā (nadi), 27
 Yavakalāpiyatthera, 282
 Yavatthāre phalaṇ, 282
 Yasavatippamukhā bhikkhunīṇaṇ, 597
 Yasodharā, 573
 Yasodharātherī, 584 f.
 Yasodharappamukhātheriyo, 591, 592
 Yāgudānassa phalaṇ, 376
 Yāgudāyakatthera, 375
 Yāmā (devā), 513
 Yūtha (gaṇa), 10
 Yūthikapupphassa phalaṇ, 202
 Yūthikapupphiyatthera, 184
 Yūthikapupphiyatthera, 202
 Ye dhammā hetuppabhavā, 25

 Raṇsisaññakatthera, 130
 Raṇsisaññayana phalaṇ, 130
 Raṇsisaññikatthera, 129
 Rattapadumadānassa phalaṇ, 124
 Rattapupphiyatthera, 188
 Ratthapākatthera, 63, 64
 Rammaka (nagara), 34
 Rammavati, 194
 Rājagaha, 497; (nagara), 475
 Rahosaññyakattherapadānaṇ, 166
 Rādhātthera, 484
 Rāhulatthera, 47, 60 f., 531
 Revata (Khadiravaniya), 52
 Revatatthera, 495
 Reṇu, 146
 Reṇupūjakatthera, 146
 Roma, 104
 Romasa, 215, 238, 247, 393
 Romasa (pabbata), 232, 279, 453
 Rohita, 15

 Lakṣṇatka-Bhaddiyatthera, 489
 Labujādāyakatthera, 409
 Labujāphaladāyakatthera, 295
 Lambaka (pabbata), 15, 280, 454
 Lasunadānassa phalaṇ, 89
 Lasunadāyatthera, 89
 Licchavi, 494
 Lumḍinī, 501

 Lenadānassa phalaṇ, 298
 Lokajettha (Buddha), 33, 78, 85,
 Lokadhātu, 5
 Lokanandana (Buddha), 477
 Lokappajjota (Buddha), 78, 85,
 529
 Lokappadīpa, 13
 Lokabandhu (Buddha), 35, 86
 Lokavināyaka (Buddha), 121
 Lomasakaṅgiyatthera, 504
 Lohitanka, 2

 Vakkalitthera, 465 f.
 Vaṅganta (thera), 102
 Vaṅgisa, 462
 Vaṅgisatthera, 495 f.
 Vacchagotta, 507
 Vaṇṇakārakatthera, 220
 Vaṇṇadānassa phalaṇ, 220
 Vaṇṇasakapiyāya phalaṇ, 174
 Vaṇṇasakiyatthera, 174
 Vaṇṇasakiyatthera, 216
 Vatthadānassa phalaṇ, 116, 273
 Vatthadāyakatthera, 116
 Vanakoraṇḍiyatthera, 404
 Vanavacchatthera, 506
 Vandanāya phalaṇ, 128, 233, 290,
 419
 Varalakkhana, 173
 Varuṇa (upaṭṭhāka), 21
 Varuṇa (nāgarāṇḍī), 31
 Varuṇa (khattiya), 59
 Varuṇa (cakkavattin), 180
 Varuṇa (sāvaka), 432
 Varuṇa Devasavhoya (cakkavat-
 tin), 99
 Varuṇā (tayo issarā), 55
 Vallikaraphaladāyakatthera, 416
 Valliphala-dāyakatthera, 296
 Vasabha (pabbata), 166
 Vasavati (devapura), 513
 Vātātapaniyāriyatthera, 207
 Vāsīdāyakatthera, 221
 Vāsīdānassa phalaṇ, 221
 Vāsīdānānisaṇsā, 308
 Vasettha (brāhmaṇa), 318
 Vikāṭa (pabbata), 227
 Viṅatānanda (cakkavattin), 217
 Vijamānasa (cakkavattin), 103
 Videha, 578
 Vidhūpanadānānisaṇsa, 309
 Vidhūpanadāyakatthera, 103
 Vinatā (nadi), 295
 Vinaya, 43
 Vināyaka, 80
 Vinēlapupphiyatthera, 203

- Vipassin (Buddha), 79 f., 98, 129, 190, 195, 215, 259, 298, 391, 524, 608
 Vipāka, 6
 Vibhīṭakamiññiyatthera, 396
 Vipāṇana, 6
 Viravapupphiyatthera, 223
 Virūparūpa, 10
 Virocana (cakkavattin), 169
 Visākhā (upāsikā), 546
 Viḍḍabha (rājā), 300
 Viḥatābhāsa (cakkavattin), 167
 Vithisammajjakatthera, 177
 Vinā, 3
 Viriya, 6
 Vedikādānassa phalaṇ, 171
 Vedikāya phalaṇ, 215, 400, 401
 Vedikārakatthera, 171
 Vedikārakatthera, 400
 Veditādayakattthera, 219
 Vedeḥamuni (Ānanda), 7
 Veyyāvaccakatthera, 138
 Veyyāvaccassa phalaṇ, 138
 Veranā (nagara), 301
 Veṭambarī (Buddhūpaṭṭhāka), 242
 Veḷuvana (ārāma), 546
 Vesāli, 77
 Vessabhū (Buddha), 114, 167, 191, 209, 253
 Sakaccittaniyatthera, 111
 Sakisammajjakatthera, 378
 Sakulā-therī, 569
 Sakotaka koraṇḍaḍayakattthera, 283
 Sakka (janapada), 300
 Sakka (purindada), 423
 Sakya, 609
 Sakyakuladhaja, 507
 Sakyapuṇḍava, 23, 31, 307
 Sakyaputta, 23, 26, 28, 30, 263, 440,
 Sakyamuni, 41
 Sakyasiha, 14
 Saṅkamanattattherī, 514
 Saṅghadāyikā (Visākhā), 546
 Saṅgaṇikārata, 10
 Saṅgiti, 3
 Saṅghupatṭhakatthera, 191
 Saṅghārāma phalaṇ, 40
 Saccapāramī, 6
 Saccadassin, 13
 Saccasaññakatthera, 209
 Saccasaññāya phalaṇ, 209
 Sañjaya (ajjhāyaka), 24
 Sajjhadānassa phalaṇ, 285
 Sajjhadāyakattthera, 284
 Saññakatthera, 120
 Saññamassa phalaṇ, 242
 Saṅghitattthera, 210
 Saṅḍāsādānānisaṇsa, 313
 Satapatta (cakkavattin), 223
 Satarasīn (cakkavattin), 190
 Satarasīn (Buddha), 294
 Satarasīkatthera, 104
 Sattakadambapupphiyatthera, 382
 Sattapaṇṇipūjāya phalaṇ, 292
 Sattapaṇṇiyatthera, 292
 Sattapaṇṇiyattherāpadāna, 406
 Sattapaduminiyatthera, 254
 Sattapabbajitattthera, 242
 Sattapātaliyatthera, 227
 Sattuppalamālikā-therī, 517
 Satthakadānānisaṇsa, 309
 Satthavāhagga (Vipassin), 80
 Satthusaṇa, 45
 Saddappasāḍassa phalaṇ, 130
 Saddasaññakatthera, 131
 Saddasaññakatthera, 245
 Saddasaññakatthera, 256
 Saddasaññakatthera, 282
 Saddhammassavane phalaṇ, 274
 Saṅthārassa phalaṇ, 121, 137, 236, 245
 Sannidhānakattthera, 97
 Sapadānacārin, 11 - -
 Sa parivāra chatta dāya katthera, 265
 Sapaṇivārāsanattthera, 107
 Sapaṇivāriyatthera, 172
 Sappidānassa phalaṇ, 184, 343
 Sappidāyakatttherāpadāna, 184
 Sappidāyakattthera, 212
 Sappiteladānānisaṇsa, 315
 Sappitelassa phalaṇ, 212
 Sabhiya, 473
 Sabbakittikatthera, 323
 Sabbagandhiyatthera, 248
 Sabbagghana, 173
 Sabbāññu, 7, 157
 Sabbadānassa phalaṇ, 306, 335
 Sabbadāyakattthera, 333
 Sabbapāḍāyakaṇṇa, 452
 Sabbosadha (cakkavattin), 190
 Sampasāḍakatthera, 250
 Sambuddha, 31, 79
 Sambodhi, 1
 Samanga (pabbata), 437
 Sambhava (Buddha), 279
 Samagga, 6

- Samanaguttā (Uppalavaṇṇā), 546
 Samanī (Khemā), 546
 Samādapakkatthera, 185
 Samuddhara (cakkavattin), 184
 Samagadha (cakkavattin), 238
 Samotthata (cakkavattin), 191
 Sammajjanāya phalaṇ, 379
 Sammāna, 6
 Sammukhāthavikkatthera, 158
 Sayanadāyakatthera, 98
 Sayanadāyakatthera, 105
 Sayanassa phalaṇ, 99, 105
 Sayampatibhāṇiyatthera, 410
 Sayambhūsiha, 14
 Sayambhū, 2, 81
 Saraṇsisaññakattthera, 210
 Saraṇagamaniyatthera, 148
 Saraṇagamaniyatthera, 246
 Saraṇagamaniyatthera, 455
 Saraṇagamane phalaṇ, 76, 247, 285, 455
 Sarabhū, 27
 Sarasvatī (nadī), 27
 Sarīre pūjite phalaṇ, 291
 Saḷala, 15
 Saḷalapupphikā-therī, 524
 Saḷalapupphiyatthera, 233
 Saḷalapupphiyatthera, 289
 Saḷalamāṇḍapiyatthera, 333
 Saḷalamāliyatthera, 206
 Sahassāra (khattiya), 264
 Sākiya (Sakya), 589
 Sāgatattthera, 83
 Sāgalā (pura), 583
 Sādhuvihārin, 9
 Sāriputtatthera, 15 f., 44, 266
 Sārisambhava, 480
 Sārī (brāhmaṇī), 22, 102
 Sālakusumiyatthera, 407
 Sāladānassa phalaṇ, 322
 Sālapupphadāyakatthera, 169
 Sālapupphassa phalaṇ, 219
 Sālapupphiyatthera, 218
 Sālamāṇḍapiyatthera, 431
 Sāvaka, 3
 Sāvatti (nagara), 430, 477, 566
 Sikhin (Buddha), 89, 119, 197, 218, 229
 Siggava, 46
 Siṅgālakamātā-therī, 603
 Siddhattha (Buddha), 55, 56
 Siddhattha, 64, 78, 79, 133, 140, 192, 223, 254, 377, 401
 Siddhattha (Gotama Buddha), 501
 Siṇḍhu, 27
 Siṇḍhuvārīta, 15
 Sineru (Neru), 4
 Sīla, 5
 Sivalin, 495
 Sivalitthera, 492
 Sihāsanadāyakatthera, 188
 Sihāsanabījanīyatthera, 403
 Sihāsanatthera, 55
 Sihāsanadānaphala, 55
 Sihāsanassa phalaṇ, 399
 Sihāsanikattthera, 399
 Sukatāvelīva, 217
 Sukkā-therī, 605
 Sugata, 153
 Sugandhatthera, 459
 Sucintitattthera, 115
 Sucintitattthera, 133
 Sucintitattthera, 385
 Sucinṇassa phalaṇ, 480
 Sucela (khattiya), 249
 Succhavin (khattiya), 231
 Sujāta (thera), 435
 Sujāta (brāhmaṇa), 37
 Suttaka, 46
 Suttanta, 44
 Sudassana (rājā), 391
 Sudassanatthera, 164
 Suddhammā (Dhammadinnā), 546
 Suddhodana (rājā), 429, 505
 Suddhodanasuta, 602
 Sudhakammassa phalaṇ, 173
 Sudhāpiṇḍassa phalaṇ, 198
 Sudhāpiṇḍiyatthera, 133
 Sunanda (iāpasa), 38
 Sunanda (brāhmaṇa), 166
 Sundarikā, 299, 300
 Supāricariyatthera, 181
 Suputakadāyakatthera, 456
 Suputakapūjakatthera, 284
 Suputakassa phalaṇ, 284
 Suppatitthita (cakkhavattin), 245
 Suppasanna (rājā), 188
 Subhaddatthera, 100
 Subhūtittthera, 67 f.
 Sumana (tayo janā), 55
 Sumana (Buddha), 292
 Sumanatālavantatthera, 293
 Sumanatālavantiyatthera, 408
 Sumanatthera, 117
 Sumanadāmadāyakatthera, 293
 Sumanabījanīyatthera, 415
 Sumanā (devī), 583
 Sumanādhārane phalaṇ, 293
 Sumanāvelīyatthera, 264
 Sumanāgalatthera, 65
 Sumanāgalatthera, 147
 Sumanāgala (Buddha), 201

- Sumittā (brāhmaṇī), 587
 Sumekhala, 46
 Sumeghaghana (cakkavattin), 204
 Sumedha (Buddha), 35, 59, 97,
 201, 325, 331, 356, 400
 Sumedha (Bodhisat), 429
 Sumedhāttherī, 512
 Surabhin (Paccekabuddha), 299
 Suruci (tāpasa), 17
 Suruci (tāpasa), 21
 Suvaccha (brāhmaṇa), 179
 Sovaṇṇapupphiyatthera, 150
 Sovaṇṇabubbohanīyatthera, 234
 Susuddha (khattiya), 252
 Sūciḥharadānānisaṇsa, 310
 Sūciḍānassa phalaṇ, 122, 135
 Sūciḍānānisaṇsa, 369
 Sūciḍāyakatthera, 122
 Sūciḍāyakatthera, 134
 Sūriyassama (cakkavattin), 220
 Setudānassa phalaṇ, 238, 344, 345,
 408
 Setudāyakatthera, 408
 Senāsanadāyakatthera, 137
 Sereyyakatthera, 155
 Selatthera, 316
 Selā-therī, 614
 Sovaṇṇavaṇṇa (Buddha), 78, 80
 Sokhya, 11
 Soṇa-Koḷivisatthera, 298
 Soṇṇatāraka, 3
 Soṇṇathūpassa phalaṇ, 439
 Soṇṇamālā, 2
 Soṇṇasāmīkatthera, 260
 Sotāpanna, 5
 Sopākātthera, 64
 Sobhana (ārāma), 38, 291
 Sobhita (ārāma), 243
 Sobhita (tāpasa), 339
 Sobhitatthera, 163
 Sobhita (pabbata), 328
 Sobhita (brāhmaṇa),
 Somadeva (cakkavattin), 172
 Somā therī, 576
 Sovaṇṇakiṇkaniyatthera, 388
 Sovaṇṇakottarikatthera, 389
 Hatthalilaṅganadānānisaṇsa, 313
 Hatthidāyatthera, 208
 Harita (pabbata), 278
 Harīṭakadāyakatthera, 394
 Haṇsavati, 72, 124, 272, 275, 276,
 302, 316, 385, 444, 468, 501,
 519, 603
 Hāsa jānakatthera, 259
 Himavanta, 15, 20, 50, 58, 160,
 278, 279, 336, 411, 441
 Hemakatthera, 351
 Hemāsanadānassa phalaṇ, 84